॥ ನಮೋ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ॥

ಸಂಯುತ್ತನಿಕಾಯೋ

ಸಳಾಯತನವಗ್ಗೋ

೧. ಸಳಾಯತನಸಂಯುತ್ತಂ

೧. ಅನಿಚ್ಚವಗ್ಗೋ

೧. ಅಜ್ಝತ್ತಾನಿಚ್ಚಸುತ್ತಂ

೧. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ। ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - ‘‘ಭಿಕ್ಖವೋ’’ತಿ। ‘‘ಭದನ್ತೇ’’ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

‘‘ಚಕ್ಖುಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಂ। ಯದನಿಚ್ಚಂ ತಂ ದುಕ್ಖಂ; ಯಂ ದುಕ್ಖಂ ತದನತ್ತಾ। ಯದನತ್ತಾ ತಂ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಸೋತಂ ಅನಿಚ್ಚಂ। ಯದನಿಚ್ಚಂ...ಪೇ॰... ಘಾನಂ ಅನಿಚ್ಚಂ। ಯದನಿಚ್ಚಂ...ಪೇ॰... ಜಿವ್ಹಾ ಅನಿಚ್ಚಾ। ಯದನಿಚ್ಚಂ ತಂ ದುಕ್ಖಂ; ಯಂ ದುಕ್ಖಂ ತದನತ್ತಾ। ಯದನತ್ತಾ ತಂ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಕಾಯೋ ಅನಿಚ್ಚೋ। ಯದನಿಚ್ಚಂ...ಪೇ॰... ಮನೋ ಅನಿಚ್ಚೋ। ಯದನಿಚ್ಚಂ ತಂ ದುಕ್ಖಂ; ಯಂ ದುಕ್ಖಂ ತದನತ್ತಾ। ಯದನತ್ತಾ ತಂ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಸೋತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಘಾನಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಜಿವ್ಹಾಯಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಕಾಯಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ , ಮನಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ನಿಬ್ಬಿನ್ದಂ ವಿರಜ್ಜತಿ; ವಿರಾಗಾ ವಿಮುಚ್ಚತಿ; ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। ‘ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ’ತಿ ಪಜಾನಾತೀ’’ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಅಜ್ಝತ್ತದುಕ್ಖಸುತ್ತಂ

೨. ‘‘ಚಕ್ಖುಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಂ। ಯಂ ದುಕ್ಖಂ ತದನತ್ತಾ; ಯದನತ್ತಾ ತಂ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಸೋತಂ ದುಕ್ಖಂ...ಪೇ॰... ಘಾನಂ ದುಕ್ಖಂ... ಜಿವ್ಹಾ ದುಕ್ಖಾ... ಕಾಯೋ ದುಕ್ಖೋ... ಮನೋ ದುಕ್ಖೋ। ಯಂ ದುಕ್ಖಂ ತದನತ್ತಾ; ಯದನತ್ತಾ ತಂ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ...ಪೇ॰... ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀ’’ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಅಜ್ಝತ್ತಾನತ್ತಸುತ್ತಂ

೩. ‘‘ಚಕ್ಖುಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನತ್ತಾ। ಯದನತ್ತಾ ತಂ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಸೋತಂ ಅನತ್ತಾ...ಪೇ॰... ಘಾನಂ ಅನತ್ತಾ... ಜಿವ್ಹಾ ಅನತ್ತಾ... ಕಾಯೋ ಅನತ್ತಾ...

ಮನೋ ಅನತ್ತಾ। ಯದನತ್ತಾ ತಂ 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ...ಪೇ॰... ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಬಾಹಿರಾನಿಚ್ಚಸುತ್ತಂ

೪. "ರೂಪಾ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಾ। ಯದನಿಚ್ಚಂ ತಂ ದುಕ್ಖಂ; ಯಂ ದುಕ್ಖಂ ತದನತ್ತಾ। ಯದನತ್ತಾ ತಂ 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ , ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಸದ್ದಾ... ಗನ್ಧಾ... ರಸಾ... ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ... ಧಮ್ಮಾ ಅನಿಚ್ಚಾ। ಯದನಿಚ್ಚಂ ತಂ ದುಕ್ಖಂ; ಯಂ ದುಕ್ಖಂ ತದನತ್ತಾ। ಯದನತ್ತಾ ತಂ 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ರೂಪೇಸುಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಸದ್ದೇಸುಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಗನ್ಧೇಸುಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ರಸೇಸುಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇಸುಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಧಮ್ಮೇಸುಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ನಿಬ್ಬಿನ್ದಂ ವಿರಜ್ಜತಿ; ವಿರಾಗಾ ವಿಮುಚ್ಚತಿ; ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಬಾಹಿರದುಕ್ಖಸುತ್ತಂ

೫. "ರೂಪಾ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಾ। ಯಂ ದುಕ್ಖಂ ತದನತ್ತಾ; ಯದನತ್ತಾ ತಂ 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಸದ್ದಾ... ಗನ್ಧಾ... ರಸಾ... ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ... ಧಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಾ। ಯಂ ದುಕ್ಖಂ ತದನತ್ತಾ। ಯದನತ್ತಾ ತಂ 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ...ಪೇ॰... ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಬಾಹಿರಾನತ್ತಸುತ್ತಂ

೬. "ರೂಪಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನತ್ತಾ। ಯದನತ್ತಾ ತಂ 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಸದ್ದಾ... ಗನ್ಧಾ... ರಸಾ... ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ... ಧಮ್ಮಾ ಅನತ್ತಾ। ಯದನತ್ತಾ ತಂ 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ...ಪೇ॰... ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಅಜ್ಝತ್ತಾನಿಚ್ಚಾತೀತಾನಾಗತಸುತ್ತಂ

೭. "ಚಕ್ಖುಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಂ ಅತೀತಾನಾಗತಂ; ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ! ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅತೀತಸ್ಮಿಂ ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಂ ಅನಪೇಕ್ಖೋ ಹೋತಿ; ಅನಾಗತಂ ಚಕ್ಖುಂ ನಾಭಿನನ್ದತಿ; ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಸೋತಂ ಅನಿಚ್ಚಂ... ಘಾನಂ ಅನಿಚ್ಚಂ... ಜಿವ್ಹಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ಅತೀತಾನಾಗತಾ; ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾಯ! ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅತೀತಾಯ ಜಿವ್ಹಾಯ ಅನಪೇಕ್ಖೋ ಹೋತಿ; ಅನಾಗತಂ ಜಿವ್ಹಂ ನಾಭಿನನ್ದತಿ; ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾಯ ಜಿವ್ಹಾಯ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಕಾಯೋ ಅನಿಚ್ಚೋ...ಪೇ॰... ಮನೋ ಅನಿಚ್ಚೋ ಅತೀತಾನಾಗತೋ; ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ! ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅತೀತಸ್ಮಿಂ ಮನಸ್ಮಿಂ ಅನಪೇಕ್ಖೋ ಹೋತಿ; ಅನಾಗತಂ ಮನಂ ನಾಭಿನನ್ದತಿ; ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಮನಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತೀ"ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಅಜ್ಝತ್ತದುಕ್ಖಾತೀತಾನಾಗತಸುತ್ತಂ

೮. “ಚಕ್ಖುಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಂ ಅತೀತಾನಾಗತಂ; ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ! ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅತೀತಸ್ಮಿಂ ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಂ ಅನಪೇಕ್ಖೋ ಹೋತಿ; ಅನಾಗತಂ ಚಕ್ಖುಂ ನಾಭಿನನ್ದತಿ; ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಸೋತಂ ದುಕ್ಖಂ…ಪೇ॰… ಘಾನಂ ದುಕ್ಖಂ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾ ದುಕ್ಖಾ ಅತೀತಾನಾಗತಾ; ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾಯ! ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅತೀತಾಯ ಜಿವ್ಹಾಯ ಅನಪೇಕ್ಖೋ ಹೋತಿ; ಅನಾಗತಂ ಜಿವ್ಹಂ ನಾಭಿನನ್ದತಿ; ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾಯ ಜಿವ್ಹಾಯ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಕಾಯೋ ದುಕ್ಖೋ…ಪೇ॰… ಮನೋ ದುಕ್ಖೋ ಅತೀತಾನಾಗತೋ; ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ! ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅತೀತಸ್ಮಿಂ ಮನಸ್ಮಿಂ ಅನಪೇಕ್ಖೋ ಹೋತಿ; ಅನಾಗತಂ ಮನಂ ನಾಭಿನನ್ದತಿ; ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಮನಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತೀ”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಅಜ್ಝತ್ತಾನತ್ತಾತೀತಾನಾಗತಸುತ್ತಂ

೯. “ಚಕ್ಖುಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನತ್ತಾ ಅತೀತಾನಾಗತಂ; ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ! ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅತೀತಸ್ಮಿಂ ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಂ ಅನಪೇಕ್ಖೋ ಹೋತಿ; ಅನಾಗತಂ ಚಕ್ಖುಂ ನಾಭಿನನ್ದತಿ; ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಸೋತಂ ಅನತ್ತಾ…ಪೇ॰… ಘಾನಂ ಅನತ್ತಾ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾ ಅನತ್ತಾ ಅತೀತಾನಾಗತಾ; ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾಯ! ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅತೀತಾಯ ಜಿವ್ಹಾಯ ಅನಪೇಕ್ಖೋ ಹೋತಿ; ಅನಾಗತಂ ಜಿವ್ಹಂ ನಾಭಿನನ್ದತಿ; ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾಯ ಜಿವ್ಹಾಯ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಕಾಯೋ ಅನತ್ತಾ…ಪೇ॰… ಮನೋ ಅನತ್ತಾ ಅತೀತಾನಾಗತೋ; ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ! ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅತೀತಸ್ಮಿಂ ಮನಸ್ಮಿಂ ಅನಪೇಕ್ಖೋ ಹೋತಿ; ಅನಾಗತಂ ಮನಂ ನಾಭಿನನ್ದತಿ; ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಮನಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತೀ”ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಬಾಹಿರಾನಿಚ್ಚಾತೀತಾನಾಗತಸುತ್ತಂ

೧೦. “ರೂಪಾ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಾ ಅತೀತಾನಾಗತಾ; ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾನಂ! ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅತೀತೇಸು ರೂಪೇಸು ಅನಪೇಕ್ಖೋ ಹೋತಿ; ಅನಾಗತೇ ರೂಪೇ ನಾಭಿನನ್ದತಿ; ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾನಂ ರೂಪಾನಂ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಸದ್ದಾ… ಗನ್ಧಾ… ರಸಾ… ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ… ಧಮ್ಮಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ಅತೀತಾನಾಗತಾ; ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾನಂ! ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅತೀತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಅನಪೇಕ್ಖೋ ಹೋತಿ; ಅನಾಗತೇ ಧಮ್ಮೇ ನಾಭಿನನ್ದತಿ; ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತೀ”ತಿ। ದಸಮಂ।

೧೧. ಬಾಹಿರದುಕ್ಖಾತೀತಾನಾಗತಸುತ್ತಂ

೧೧. “ರೂಪಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಾ ಅತೀತಾನಾಗತಾ; ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾನಂ! ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅತೀತೇಸು ರೂಪೇಸು ಅನಪೇಕ್ಖೋ ಹೋತಿ; ಅನಾಗತೇ ರೂಪೇ ನಾಭಿನನ್ದತಿ ; ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾನಂ ರೂಪಾನಂ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತೀ”ತಿ…ಪೇ॰ …। ಏಕಾದಸಮಂ।

೧೨. ಬಾಹಿರಾನತ್ತಾತೀತಾನಾಗತಸುತ್ತಂ

೧೨. "ರೂಪಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನತ್ತಾ ಅತೀತಾನಾಗತಾ; ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾನಂ! ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅತೀತೇಸು ರೂಪೇಸು ಅನಪೇಕ್ಖೋ ಹೋತಿ; ಅನಾಗತೇ ರೂಪೇ ನಾಭಿನನ್ದತಿ; ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾನಂ ರೂಪಾನಂ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಸದ್ದಾ... ಗನ್ಧಾ... ರಸಾ... ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ... ಧಮ್ಮಾ ಅನತ್ತಾ ಅತೀತಾನಾಗತಾ; ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾನಂ! ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅತೀತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಅನಪೇಕ್ಖೋ ಹೋತಿ; ಅನಾಗತೇ ಧಮ್ಮೇ ನಾಭಿನನ್ದತಿ; ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತೀ"ತಿ। ದ್ವಾದಸಮಂ।

ಅನಿಚ್ಚವಗ್ಗೋ ಪಠಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಅನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ಅನತ್ತಾ ಚ, ತಯೋ ಅಜ್ಝತ್ತಬಾಹಿರಾ।
ಯದನಿಚ್ಚೇನ ತಯೋ ವುತ್ತಾ, ತೇ ತೇ ಅಜ್ಝತ್ತಬಾಹಿರಾತಿ॥

೨. ಯಮಕವಗ್ಗೋ

೧. ಪಠಮಪುಬ್ಬೇಸಮ್ಬೋಧಸುತ್ತಂ

೧೩. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । "ಪುಬ್ಬೇವ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಬೋಧಾ ಅನಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸೇವ ಸತೋ ಏತದಹೋಸಿ - 'ಕೋ ನು ಖೋ ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾದೋ, ಕೋ ಆದೀನವೋ, ಕಿಂ ನಿಸ್ಸರಣಂ? ಕೋ ಸೋತಸ್ಸ...ಪೇ॰... ಕೋ ಘಾನಸ್ಸ... ಕೋ ಜಿವ್ಹಾಯ... ಕೋ ಕಾಯಸ್ಸ... ಕೋ ಮನಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾದೋ, ಕೋ ಆದೀನವೋ, ಕಿಂ ನಿಸ್ಸರಣ'ನ್ತಿ? ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತದಹೋಸಿ - 'ಯಂ ಖೋ ಚಕ್ಖುಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ, ಅಯಂ ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾದೋ। ಯಂ ಚಕ್ಖುಂ ಅನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಅಯಂ ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ಆದೀನವೋ। ಯೋ ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಂ ಛನ್ದರಾಗವಿನಯೋ ಛನ್ದರಾಗಪ್ಪಹಾನಂ, ಇದಂ ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ। ಯಂ ಸೋತಂ...ಪೇ॰... ಯಂ ಘಾನಂ...ಪೇ॰... ಯಂ ಜಿವ್ಹಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ, ಅಯಂ ಜಿವ್ಹಾಯ ಅಸ್ಸಾದೋ। ಯಂ [ಯಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಜಿವ್ಹಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ದುಕ್ಖಾ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಾ, ಅಯಂ ಜಿವ್ಹಾಯ ಆದೀನವೋ। ಯೋ ಜಿವ್ಹಾಯ ಛನ್ದರಾಗವಿನಯೋ ಛನ್ದರಾಗಪ್ಪಹಾನಂ, ಇದಂ ಜಿವ್ಹಾಯ ನಿಸ್ಸರಣಂ। ಯಂ ಕಾಯಂ...ಪೇ॰... ಯಂ ಮನಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ, ಅಯಂ ಮನಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾದೋ। ಯಂ [ಯೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಮನೋ ಅನಿಚ್ಚೋ ದುಕ್ಖೋ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮೋ, ಅಯಂ ಮನಸ್ಸ ಆದೀನವೋ। ಯೋ ಮನಸ್ಮಿಂ ಛನ್ದರಾಗವಿನಯೋ ಛನ್ದರಾಗಪ್ಪಹಾನಂ, ಇದಂ ಮನಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣ'"ನ್ತಿ।

"ಯಾವಕೀವಞ್ಚಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಸಂ ಛನ್ನಂ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾನಂ ಆಯತನಾನಂ ಏವಂ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದತೋ, ಆದೀನವಞ್ಚ ಆದೀನವತೋ, ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣತೋ ಯಥಾಭೂತಂ ನಾಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ, ನೇವ ತಾವಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದೇವಕೇ ಲೋಕೇ ಸಮಾರಕೇ ಸಬ್ರಹ್ಮಕೇ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಜಾಯ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ 'ಅನುತ್ತರಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ'ತಿ [ಸಬ್ಬತ್ಥಾಪಿ ಏವಮೇವ ಇತಿಸದ್ದೇನ ಸಹ ದಿಸ್ಸತಿ] ಪಚ್ಚಞ್ಞಾಸಿಂ। ಯತೋ ಚ ಖ್ವಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಸಂ ಛನ್ನಂ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾನಂ ಆಯತನಾನಂ ಏವಂ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದತೋ, ಆದೀನವಞ್ಚ ಆದೀನವತೋ, ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣತೋ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ, ಅಥಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದೇವಕೇ ಲೋಕೇ ಸಮಾರಕೇ ಸಬ್ರಹ್ಮಕೇ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಜಾಯ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ 'ಅನುತ್ತರಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ'ತಿ ಪಚ್ಚಞ್ಞಾಸಿಂ। ಞಾಣಞ್ಚ ಪನ ಮೇ ದಸ್ಸನಂ ಉದಪಾದಿ -

‘ಅಕುಪ್ಪಾ ಮೇ ವಿಮುತ್ತಿ [ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰) ಏವಮುಪರಿಪಿ], ಅಯಮನ್ತಿಮಾ ಜಾತಿ, ನತ್ಥಿ ದಾನಿ ಪುನಬ್ಭವೋ’”ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ದುತಿಯಪುಬ್ಬೇಸಮ್ಬೋಧಸುತ್ತಂ

೧೪. “ಪುಬ್ಬೇವ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಬೋಧಾ ಅನಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸೇವ ಸತೋ ಏತದಹೋಸಿ – ‘ಕೋ ನು ಖೋ ರೂಪಾನಂ ಅಸ್ಸಾದೋ, ಕೋ ಆದೀನವೋ, ಕಿಂ ನಿಸ್ಸರಣಂ? ಕೋ ಸದ್ದಾನಂ…ಪೇ॰… ಕೋ ಗನ್ಧಾನಂ… ಕೋ ರಸಾನಂ… ಕೋ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾನಂ… ಕೋ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅಸ್ಸಾದೋ, ಕೋ ಆದೀನವೋ, ಕಿಂ ನಿಸ್ಸರಣ’ನ್ತಿ? ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತದಹೋಸಿ – ‘ಯಂ ಖೋ ರೂಪೇ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ, ಅಯಂ ರೂಪಾನಂ ಅಸ್ಸಾದೋ। ಯಂ ರೂಪಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ದುಕ್ಖಾ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಾ, ಅಯಂ ರೂಪಾನಂ ಆದೀನವೋ। ಯೋ ರೂಪೇಸು ಛನ್ದರಾಗವಿನಯೋ ಛನ್ದರಾಗಪ್ಪಹಾನಂ, ಇದಂ ರೂಪಾನಂ ನಿಸ್ಸರಣಂ। ಯಂ ಸದ್ದೇ… ಗನ್ಧೇ… ರಸೇ… ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇ… ಯಂ ಧಮ್ಮೇ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ, ಅಯಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅಸ್ಸಾದೋ। ಯಂ ಧಮ್ಮಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ದುಕ್ಖಾ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಾ , ಅಯಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಆದೀನವೋ। ಯೋ ಧಮ್ಮೇಸು ಛನ್ದರಾಗವಿನಯೋ ಛನ್ದರಾಗಪ್ಪಹಾನಂ, ಇದಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ನಿಸ್ಸರಣ’”ನ್ತಿ।

“ಯಾವಕೀವಞ್ಚಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಸಂ ಛನ್ನಂ ಬಾಹಿರಾನಂ ಆಯತನಾನಂ ಏವಂ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದತೋ, ಆದೀನವಞ್ಚ ಆದೀನವತೋ, ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣತೋ ಯಥಾಭೂತಂ ನಾಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ, ನೇವ ತಾವಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದೇವಕೇ ಲೋಕೇ ಸಮಾರಕೇ ಸಬ್ರಹ್ಮಕೇ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಜಾಯ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ ‘ಅನುತ್ತರಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ’ತಿ ಪಚ್ಚಞ್ಞಾಸಿಂ। ಯತೋ ಚ ಖ್ವಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಸಂ ಛನ್ನಂ ಬಾಹಿರಾನಂ ಆಯತನಾನಂ ಏವಂ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದತೋ, ಆದೀನವಞ್ಚ ಆದೀನವತೋ, ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣತೋ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ, ಅಥಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದೇವಕೇ ಲೋಕೇ ಸಮಾರಕೇ ಸಬ್ರಹ್ಮಕೇ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಜಾಯ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ ‘ಅನುತ್ತರಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ’ತಿ ಪಚ್ಚಞ್ಞಾಸಿಂ। ಞಾಣಞ್ಚ ಪನ ಮೇ ದಸ್ಸನಂ ಉದಪಾದಿ – ‘ಅಕುಪ್ಪಾ ಮೇ ವಿಮುತ್ತಿ, ಅಯಮನ್ತಿಮಾ ಜಾತಿ, ನತ್ಥಿ ದಾನಿ ಪುನಬ್ಭವೋ’”ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಪಠಮಅಸ್ಸಾದಪರಿಯೇಸನಸುತ್ತಂ

೧೫. “ಚಕ್ಖುಸ್ಸಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸ್ಸಾದಪರಿಯೇಸನಂ ಅಚರಿಂ। ಯೋ ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾದೋ ತದಜ್ಝಗಮಂ। ಯಾವತಾ ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾದೋ ಪಞ್ಞಾಯ ಮೇ ಸೋ ಸುದಿಟ್ಠೋ। ಚಕ್ಖುಸ್ಸಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಆದೀನವಪರಿಯೇಸನಂ ಅಚರಿಂ। ಯೋ ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ಆದೀನವೋ ತದಜ್ಝಗಮಂ। ಯಾವತಾ ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ಆದೀನವೋ ಪಞ್ಞಾಯ ಮೇ ಸೋ ಸುದಿಟ್ಠೋ। ಚಕ್ಖುಸ್ಸಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿಸ್ಸರಣಪರಿಯೇಸನಂ ಅಚರಿಂ। ಯಂ ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ತದಜ್ಝಗಮಂ। ಯಾವತಾ ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ , ಪಞ್ಞಾಯ ಮೇ ತಂ ಸುದಿಟ್ಠಂ। ಸೋತಸ್ಸಾಹಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ… ಘಾನಸ್ಸಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ… ಜಿವ್ಹಾಯಾಹಂ ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸ್ಸಾದಪರಿಯೇಸನಂ ಅಚರಿಂ। ಯೋ ಜಿವ್ಹಾಯ ಅಸ್ಸಾದೋ ತದಜ್ಝಗಮಂ। ಯಾವತಾ ಜಿವ್ಹಾಯ ಅಸ್ಸಾದೋ ಪಞ್ಞಾಯ ಮೇ ಸೋ ಸುದಿಟ್ಠೋ। ಜಿವ್ಹಾಯಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆದೀನವಪರಿಯೇಸನಂ ಅಚರಿಂ। ಯೋ ಜಿವ್ಹಾಯ ಆದೀನವೋ ತದಜ್ಝಗಮಂ। ಯಾವತಾ ಜಿವ್ಹಾಯ ಆದೀನವೋ ಪಞ್ಞಾಯ ಮೇ ಸೋ ಸುದಿಟ್ಠೋ। ಜಿವ್ಹಾಯಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿಸ್ಸರಣಪರಿಯೇಸನಂ ಅಚರಿಂ। ಯಂ ಜಿವ್ಹಾಯ ನಿಸ್ಸರಣಂ ತದಜ್ಝಗಮಂ। ಯಾವತಾ ಜಿವ್ಹಾಯ ನಿಸ್ಸರಣಂ, ಪಞ್ಞಾಯ ಮೇ ತಂ ಸುದಿಟ್ಠಂ। ಮನಸ್ಸಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸ್ಸಾದಪರಿಯೇಸನಂ ಅಚರಿಂ। ಯೋ ಮನಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾದೋ ತದಜ್ಝಗಮಂ। ಯಾವತಾ ಮನಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾದೋ ಪಞ್ಞಾಯ ಮೇ ಸೋ ಸುದಿಟ್ಠೋ। ಮನಸ್ಸಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಆದೀನವಪರಿಯೇಸನಂ ಅಚರಿಂ। ಯೋ ಮನಸ್ಸ ಆದೀನವೋ ತದಜ್ಝಗಮಂ। ಯಾವತಾ ಮನಸ್ಸ ಆದೀನವೋ ಪಞ್ಞಾಯ ಮೇ ಸೋ

ಸುದಿಟ್ಠೋ। ಮನಸ್ಸಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿಸ್ಸರಣಪರಿಯೇಸನಂ ಅಚರಿಂ। ಯಂ ಮನಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ತದಜ್ಝಗಮಂ। ಯಾವತಾ ಮನಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ, ಪಞ್ಞಾಯ ಮೇ ತಂ ಸುದಿಟ್ಠಂ।

"ಯಾವಕೀವಞ್ಚಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಸಂ ಛನ್ನಂ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾನಂ ಆಯತನಾನಂ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದತೋ, ಆದೀನವಞ್ಚ ಆದೀನವತೋ, ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣತೋ ಯಥಾಭೂತಂ ನಾಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ…ಪೇ॰… ಪಚ್ಚಞ್ಞಾಸಿಂ। ಞಾಣಞ್ಚ ಪನ ಮೇ ದಸ್ಸನಂ ಉದಪಾದಿ - 'ಅಕುಪ್ಪಾ ಮೇ ವಿಮುತ್ತಿ, ಅಯಮನ್ತಿಮಾ ಜಾತಿ, ನತ್ಥಿ ದಾನಿ ಪುನಬ್ಭವೋ'"ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ದುತಿಯಅಸ್ಸಾದಪರಿಯೇಸನಸುತ್ತಂ

೧೬. "ರೂಪಾನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸ್ಸಾದಪರಿಯೇಸನಂ ಅಚರಿಂ। ಯೋ ರೂಪಾನಂ ಅಸ್ಸಾದೋ ತದಜ್ಝಗಮಂ। ಯಾವತಾ ರೂಪಾನಂ ಅಸ್ಸಾದೋ ಪಞ್ಞಾಯ ಮೇ ಸೋ ಸುದಿಟ್ಠೋ। ರೂಪಾನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆದೀನವಪರಿಯೇಸನಂ ಅಚರಿಂ। ಯೋ ರೂಪಾನಂ ಆದೀನವೋ ತದಜ್ಝಗಮಂ। ಯಾವತಾ ರೂಪಾನಂ ಆದೀನವೋ ಪಞ್ಞಾಯ ಮೇ ಸೋ ಸುದಿಟ್ಠೋ। ರೂಪಾನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿಸ್ಸರಣಪರಿಯೇಸನಂ ಅಚರಿಂ। ಯಂ ರೂಪಾನಂ ನಿಸ್ಸರಣಂ ತದಜ್ಝಗಮಂ। ಯಾವತಾ ರೂಪಾನಂ ನಿಸ್ಸರಣಂ, ಪಞ್ಞಾಯ ಮೇ ತಂ ಸುದಿಟ್ಠಂ। ಸದ್ದಾನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ… ಗನ್ಧಾನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ… ರಸಾನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ… ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ… ಧಮ್ಮಾನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸ್ಸಾದಪರಿಯೇಸನಂ ಅಚರಿಂ। ಯೋ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅಸ್ಸಾದೋ ತದಜ್ಝಗಮಂ। ಯಾವತಾ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅಸ್ಸಾದೋ ಪಞ್ಞಾಯ ಮೇ ಸೋ ಸುದಿಟ್ಠೋ। ಧಮ್ಮಾನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆದೀನವಪರಿಯೇಸನಂ ಅಚರಿಂ। ಯೋ ಧಮ್ಮಾನಂ ಆದೀನವೋ ತದಜ್ಝಗಮಂ। ಯಾವತಾ ಧಮ್ಮಾನಂ ಆದೀನವೋ ಪಞ್ಞಾಯ ಮೇ ಸೋ ಸುದಿಟ್ಠೋ। ಧಮ್ಮಾನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿಸ್ಸರಣಪರಿಯೇಸನಂ ಅಚರಿಂ। ಯಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ನಿಸ್ಸರಣಂ ತದಜ್ಝಗಮಂ। ಯಾವತಾ ಧಮ್ಮಾನಂ ನಿಸ್ಸರಣಂ, ಪಞ್ಞಾಯ ಮೇ ತಂ ಸುದಿಟ್ಠಂ।

"ಯಾವಕೀವಞ್ಚಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಸಂ ಛನ್ನಂ ಬಾಹಿರಾನಂ ಆಯತನಾನಂ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದತೋ, ಆದೀನವಞ್ಚ ಆದೀನವತೋ, ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣತೋ ಯಥಾಭೂತಂ ನಾಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ…ಪೇ॰… ಪಚ್ಚಞ್ಞಾಸಿಂ। ಞಾಣಞ್ಚ ಪನ ಮೇ ದಸ್ಸನಂ ಉದಪಾದಿ - 'ಅಕುಪ್ಪಾ ಮೇ ವಿಮುತ್ತಿ, ಅಯಮನ್ತಿಮಾ ಜಾತಿ, ನತ್ಥಿ ದಾನಿ ಪುನಬ್ಭವೋ'"ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಪಠಮನೋಚೇಅಸ್ಸಾದಸುತ್ತಂ

೧೭. "ನೋ ಚೇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾದೋ ಅಭವಿಸ್ಸ, ನಯಿದಂ ಸತ್ತಾ ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಂ ಸಾರಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ಥಿ ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾದೋ ತಸ್ಮಾ ಸತ್ತಾ ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಂ ಸಾರಜ್ಜನ್ತಿ। ನೋ ಚೇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ಆದೀನವೋ ಅಭವಿಸ್ಸ, ನಯಿದಂ ಸತ್ತಾ ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಂ ನಿಬ್ಬಿನ್ದೇಯ್ಯುಂ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ಥಿ ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ಆದೀನವೋ ತಸ್ಮಾ ಸತ್ತಾ ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಂ ನಿಬ್ಬಿನ್ದನ್ತಿ। ನೋ ಚೇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಅಭವಿಸ್ಸ, ನಯಿದಂ ಸತ್ತಾ ಚಕ್ಖುಸ್ಮಾ ನಿಸ್ಸರೇಯ್ಯುಂ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ಥಿ ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ತಸ್ಮಾ ಸತ್ತಾ ಚಕ್ಖುಸ್ಮಾ ನಿಸ್ಸರನ್ತಿ। ನೋ ಚೇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೋತಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾದೋ ಅಭವಿಸ್ಸ… ನೋ ಚೇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಘಾನಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾದೋ ಅಭವಿಸ್ಸ… ನೋ ಚೇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಿವ್ಹಾಯ ಅಸ್ಸಾದೋ ಅಭವಿಸ್ಸ, ನಯಿದಂ ಸತ್ತಾ ಜಿವ್ಹಾಯ ಸಾರಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ಥಿ ಜಿವ್ಹಾಯ ಅಸ್ಸಾದೋ, ತಸ್ಮಾ ಸತ್ತಾ ಜಿವ್ಹಾಯ ಸಾರಜ್ಜನ್ತಿ। ನೋ ಚೇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಿವ್ಹಾಯ ಆದೀನವೋ ಅಭವಿಸ್ಸ, ನಯಿದಂ ಸತ್ತಾ ಜಿವ್ಹಾಯ ನಿಬ್ಬಿನ್ದೇಯ್ಯುಂ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ಥಿ ಜಿವ್ಹಾಯ ಆದೀನವೋ, ತಸ್ಮಾ ಸತ್ತಾ ಜಿವ್ಹಾಯ ನಿಬ್ಬಿನ್ದನ್ತಿ। ನೋ ಚೇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಿವ್ಹಾಯ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಅಭವಿಸ್ಸ, ನಯಿದಂ ಸತ್ತಾ ಜಿವ್ಹಾಯ ನಿಸ್ಸರೇಯ್ಯುಂ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ಥಿ ಜಿವ್ಹಾಯ ನಿಸ್ಸರಣಂ, ತಸ್ಮಾ ಸತ್ತಾ ಜಿವ್ಹಾಯ ನಿಸ್ಸರನ್ತಿ। ನೋ ಚೇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಯಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾದೋ ಅಭವಿಸ್ಸ… ನೋ ಚೇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮನಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾದೋ ಅಭವಿಸ್ಸ, ನಯಿದಂ ಸತ್ತಾ ಮನಸ್ಮಿಂ ಸಾರಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ಥಿ ಮನಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾದೋ, ತಸ್ಮಾ ಸತ್ತಾ ಮನಸ್ಮಿಂ ಸಾರಜ್ಜನ್ತಿ। ನೋ ಚೇದಂ,

ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮನಸ್ಸ ಆದೀನವೋ ಅಭವಿಸ್ಸ, ನಯಿದಂ ಸತ್ತಾ ಮನಸ್ಮಿಂ ನಿಬ್ಬಿನ್ದೇಯ್ಯುಂ । ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ಥಿ ಮನಸ್ಸ ಆದೀನವೋ, ತಸ್ಮಾ ಸತ್ತಾ ಮನಸ್ಮಿಂ ನಿಬ್ಬಿನ್ದನ್ತಿ। ನೋ ಚೇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮನಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಅಭವಿಸ್ಸ, ನಯಿದಂ ಸತ್ತಾ ಮನಸ್ಮಾ ನಿಸ್ಸರೇಯ್ಯುಂ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ಥಿ ಮನಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ, ತಸ್ಮಾ ಸತ್ತಾ ಮನಸ್ಮಾ ನಿಸ್ಸರನ್ತಿ।

"ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಇಮೇಸಂ ಛನ್ನಂ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾನಂ ಆಯತನಾನಂ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದತೋ, ಆದೀನವಞ್ಚ ಆದೀನವತೋ, ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣತೋ ಯಥಾಭೂತಂ ನಾಬ್ಭಞ್ಞಂಸು, ನೇವ ತಾವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಸದೇವಕಾ ಲೋಕಾ ಸಮಾರಕಾ ಸಬ್ರಹ್ಮಕಾ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಜಾಯ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ ನಿಸ್ಸಟಾ ವಿಸಞ್ಞುತ್ತಾ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತಾ ವಿಮರಿಯಾದೀಕತೇನ [ವಿಪರಿಯಾದಿಕತೇನ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ವಿಪರಿಯಾದಿಕತೇನ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಚೇತಸಾ ವಿಹರಿಂಸು। ಯತೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಇಮೇಸಂ ಛನ್ನಂ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾನಂ ಆಯತನಾನಂ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದತೋ, ಆದೀನವಞ್ಚ ಆದೀನವತೋ, ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣತೋ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಂಸು , ಅಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಸದೇವಕಾ ಲೋಕಾ ಸಮಾರಕಾ ಸಬ್ರಹ್ಮಕಾ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಜಾಯ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ ನಿಸ್ಸಟಾ ವಿಸಞ್ಞುತ್ತಾ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತಾ ವಿಮರಿಯಾದೀಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರನ್ತೀ"ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ದುತಿಯನೋಚೇಅಸ್ಸಾದಸುತ್ತಂ

೧೮. "ನೋ ಚೇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಾನಂ ಅಸ್ಸಾದೋ ಅಭವಿಸ್ಸ, ನಯಿದಂ ಸತ್ತಾ ರೂಪೇಸು ಸಾರಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ಥಿ ರೂಪಾನಂ ಅಸ್ಸಾದೋ, ತಸ್ಮಾ ಸತ್ತಾ ರೂಪೇಸು ಸಾರಜ್ಜನ್ತಿ। ನೋ ಚೇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಾನಂ ಆದೀನವೋ ಅಭವಿಸ್ಸ, ನಯಿದಂ ಸತ್ತಾ ರೂಪೇಸು ನಿಬ್ಬಿನ್ದೇಯ್ಯುಂ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ಥಿ ರೂಪಾನಂ ಆದೀನವೋ, ತಸ್ಮಾ ಸತ್ತಾ ರೂಪೇಸು ನಿಬ್ಬಿನ್ದನ್ತಿ। ನೋ ಚೇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಾನಂ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಅಭವಿಸ್ಸ, ನಯಿದಂ ಸತ್ತಾ ರೂಪೇಹಿ ನಿಸ್ಸರೇಯ್ಯುಂ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ಥಿ ರೂಪಾನಂ ನಿಸ್ಸರಣಂ, ತಸ್ಮಾ ಸತ್ತಾ ರೂಪೇಹಿ ನಿಸ್ಸರನ್ತಿ। ನೋ ಚೇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದ್ದಾನಂ... ಗನ್ಧಾನಂ... ರಸಾನಂ... ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾನಂ... ಧಮ್ಮಾನಂ ಅಸ್ಸಾದೋ ಅಭವಿಸ್ಸ, ನಯಿದಂ ಸತ್ತಾ ಧಮ್ಮೇಸು ಸಾರಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ಥಿ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅಸ್ಸಾದೋ, ತಸ್ಮಾ ಸತ್ತಾ ಧಮ್ಮೇಸು ಸಾರಜ್ಜನ್ತಿ। ನೋ ಚೇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾನಂ ಆದೀನವೋ ಅಭವಿಸ್ಸ, ನಯಿದಂ ಸತ್ತಾ ಧಮ್ಮೇಸು ನಿಬ್ಬಿನ್ದೇಯ್ಯುಂ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ಥಿ ಧಮ್ಮಾನಂ ಆದೀನವೋ, ತಸ್ಮಾ ಸತ್ತಾ ಧಮ್ಮೇಸು ನಿಬ್ಬಿನ್ದನ್ತಿ। ನೋ ಚೇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾನಂ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಅಭವಿಸ್ಸ, ನಯಿದಂ ಸತ್ತಾ ಧಮ್ಮೇಹಿ ನಿಸ್ಸರೇಯ್ಯುಂ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ಥಿ ಧಮ್ಮಾನಂ ನಿಸ್ಸರಣಂ, ತಸ್ಮಾ ಸತ್ತಾ ಧಮ್ಮೇಹಿ ನಿಸ್ಸರನ್ತಿ।

"ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಇಮೇಸಂ ಛನ್ನಂ ಬಾಹಿರಾನಂ ಆಯತನಾನಂ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದತೋ, ಆದೀನವಞ್ಚ ಆದೀನವತೋ, ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣತೋ ಯಥಾಭೂತಂ ನಾಬ್ಭಞ್ಞಂಸು , ನೇವ ತಾವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಸದೇವಕಾ ಲೋಕಾ ಸಮಾರಕಾ ಸಬ್ರಹ್ಮಕಾ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಜಾಯ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ ನಿಸ್ಸಟಾ ವಿಸಞ್ಞುತ್ತಾ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತಾ ವಿಮರಿಯಾದೀಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರಿಂಸು। ಯತೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಇಮೇಸಂ ಛನ್ನಂ ಬಾಹಿರಾನಂ ಆಯತನಾನಂ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದತೋ, ಆದೀನವಞ್ಚ ಆದೀನವತೋ, ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣತೋ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಂಸು, ಅಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಸತ್ತಾ ಸದೇವಕಾ ಲೋಕಾ ಸಮಾರಕಾ ಸಬ್ರಹ್ಮಕಾ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಜಾಯ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ ನಿಸ್ಸಟಾ ವಿಸಞ್ಞುತ್ತಾ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತಾ ವಿಮರಿಯಾದೀಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರನ್ತೀ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಪಠಮಾಭಿನನ್ದಸುತ್ತಂ

೧೯. "ಯೋ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಖುಂ ಅಭಿನನ್ದತಿ, ದುಕ್ಖಂ ಸೋ ಅಭಿನನ್ದತಿ। ಯೋ ದುಕ್ಖಂ ಅಭಿನನ್ದತಿ, ಅಪರಿಮುತ್ತೋ ಸೋ ದುಕ್ಖಸ್ಮಾತಿ ವದಾಮಿ। ಯೋ ಸೋತಂ...ಪೇ॰... ಯೋ ಘಾನಂ...ಪೇ॰... ಯೋ ಜಿವ್ಹಂ ಅಭಿನನ್ದತಿ, ದುಕ್ಖಂ ಸೋ ಅಭಿನನ್ದತಿ। ಯೋ

ದುಕ್ಖಂ ಅಭಿನನ್ದತಿ, ಅಪರಿಮುತ್ತೋ ಸೋ ದುಕ್ಖಸ್ಮಾತಿ ವದಾಮಿ। ಯೋ ಕಾಯಂ…ಪೇ॰… ಯೋ ಮನಂ ಅಭಿನನ್ದತಿ, ದುಕ್ಖಂ ಸೋ ಅಭಿನನ್ದತಿ। ಯೋ ದುಕ್ಖಂ ಅಭಿನನ್ದತಿ, ಅಪರಿಮುತ್ತೋ ಸೋ ದುಕ್ಖಸ್ಮಾ"ತಿ ವದಾಮಿ।

"ಯೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಖುಂ ನಾಭಿನನ್ದತಿ, ದುಕ್ಖಂ ಸೋ ನಾಭಿನನ್ದತಿ। ಯೋ ದುಕ್ಖಂ ನಾಭಿನನ್ದತಿ, ಪರಿಮುತ್ತೋ ಸೋ ದುಕ್ಖಸ್ಮಾತಿ ವದಾಮಿ। ಯೋ ಸೋತಂ…ಪೇ॰… ಯೋ ಘಾನಂ…ಪೇ॰… ಯೋ ಜಿವ್ಹಂ ನಾಭಿನನ್ದತಿ, ದುಕ್ಖಂ ಸೋ ನಾಭಿನನ್ದತಿ। ಯೋ ದುಕ್ಖಂ ನಾಭಿನನ್ದತಿ, ಪರಿಮುತ್ತೋ ಸೋ ದುಕ್ಖಸ್ಮಾತಿ ವದಾಮಿ। ಯೋ ಕಾಯಂ…ಪೇ॰… ಯೋ ಮನಂ ನಾಭಿನನ್ದತಿ, ದುಕ್ಖಂ ಸೋ ನಾಭಿನನ್ದತಿ। ಯೋ ದುಕ್ಖಂ ನಾಭಿನನ್ದತಿ, ಪರಿಮುತ್ತೋ ಸೋ ದುಕ್ಖಸ್ಮಾ"ತಿ ವದಾಮಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ದುತಿಯಾಭಿನನ್ದಸುತ್ತಂ

೧೦. "ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪೇ ಅಭಿನನ್ದತಿ, ದುಕ್ಖಂ ಸೋ ಅಭಿನನ್ದತಿ। ಯೋ ದುಕ್ಖಂ ಅಭಿನನ್ದತಿ, ಅಪರಿಮುತ್ತೋ ಸೋ ದುಕ್ಖಸ್ಮಾತಿ ವದಾಮಿ। ಯೋ ಸದ್ದೇ…ಪೇ॰… ಗನ್ಧೇ… ರಸೇ… ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇ… ಧಮ್ಮೇ ಅಭಿನನ್ದತಿ, ದುಕ್ಖಂ ಸೋ ಅಭಿನನ್ದತಿ। ಯೋ ದುಕ್ಖಂ ಅಭಿನನ್ದತಿ, ಅಪರಿಮುತ್ತೋ ಸೋ ದುಕ್ಖಸ್ಮಾ"ತಿ ವದಾಮಿ।

"ಯೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪೇ ನಾಭಿನನ್ದತಿ, ದುಕ್ಖಂ ಸೋ ನಾಭಿನನ್ದತಿ। ಯೋ ದುಕ್ಖಂ ನಾಭಿನನ್ದತಿ, ಪರಿಮುತ್ತೋ ಸೋ ದುಕ್ಖಸ್ಮಾತಿ ವದಾಮಿ । ಯೋ ಸದ್ದೇ…ಪೇ॰… ಗನ್ಧೇ… ರಸೇ… ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇ… ಧಮ್ಮೇ ನಾಭಿನನ್ದತಿ, ದುಕ್ಖಂ ಸೋ ನಾಭಿನನ್ದತಿ। ಯೋ ದುಕ್ಖಂ ನಾಭಿನನ್ದತಿ, ಪರಿಮುತ್ತೋ ಸೋ ದುಕ್ಖಸ್ಮಾ"ತಿ ವದಾಮಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಪಠಮದುಕ್ಖುಪ್ಪಾದಸುತ್ತಂ

೧೧. "ಯೋ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋ ಠಿತಿ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ ಪಾತುಭಾವೋ, ದುಕ್ಖಸ್ಸೇಸೋ ಉಪ್ಪಾದೋ, ರೋಗಾನಂ ಠಿತಿ, ಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವೋ। ಯೋ ಸೋತಸ್ಸ…ಪೇ॰… ಯೋ ಘಾನಸ್ಸ… ಯೋ ಜಿವ್ಹಾಯ… ಯೋ ಕಾಯಸ್ಸ… ಯೋ ಮನಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋ ಠಿತಿ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ ಪಾತುಭಾವೋ, ದುಕ್ಖಸ್ಸೇಸೋ ಉಪ್ಪಾದೋ, ರೋಗಾನಂ ಠಿತಿ, ಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವೋ।

"ಯೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ವೂಪಸಮೋ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ, ದುಕ್ಖಸ್ಸೇಸೋ ನಿರೋಧೋ, ರೋಗಾನಂ ವೂಪಸಮೋ, ಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ। ಯೋ ಸೋತಸ್ಸ… ಯೋ ಘಾನಸ್ಸ… ಯೋ ಜಿವ್ಹಾಯ… ಯೋ ಕಾಯಸ್ಸ… ಯೋ ಮನಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ವೂಪಸಮೋ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ, ದುಕ್ಖಸ್ಸೇಸೋ ನಿರೋಧೋ, ರೋಗಾನಂ ವೂಪಸಮೋ, ಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ"ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ದುತಿಯದುಕ್ಖುಪ್ಪಾದಸುತ್ತಂ

೧೨. "ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಾನಂ ಉಪ್ಪಾದೋ ಠಿತಿ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ ಪಾತುಭಾವೋ, ದುಕ್ಖಸ್ಸೇಸೋ ಉಪ್ಪಾದೋ, ರೋಗಾನಂ ಠಿತಿ, ಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವೋ। ಯೋ ಸದ್ದಾನಂ…ಪೇ॰… ಯೋ ಗನ್ಧಾನಂ… ಯೋ ರಸಾನಂ… ಯೋ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾನಂ… ಯೋ ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪ್ಪಾದೋ ಠಿತಿ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ ಪಾತುಭಾವೋ, ದುಕ್ಖಸ್ಸೇಸೋ ಉಪ್ಪಾದೋ, ರೋಗಾನಂ ಠಿತಿ, ಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವೋ।

"ಯೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಾನಂ ನಿರೋಧೋ ವೂಪಸಮೋ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ, ದುಕ್ಖಸ್ಸೇಸೋ ನಿರೋಧೋ, ರೋಗಾನಂ ವೂಪಸಮೋ, ಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ। ಯೋ ಸದ್ದಾನಂ…ಪೇ॰… ಯೋ ಗನ್ಧಾನಂ… ಯೋ ರಸಾನಂ… ಯೋ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾನಂ…

ಯೋ ಧಮ್ಮಾನಂ ನಿರೋಧೋ ವೂಪಸಮೋ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ, ದುಕ್ಖಸ್ಸೇಸೋ ನಿರೋಧೋ, ರೋಗಾನಂ ವೂಪಸಮೋ, ಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ''ತಿ। ದಸಮಂ।

ಯಮಕವಗ್ಗೋ ದುತಿಯೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಸಮ್ಬೋಧೇನ ದುವೇ ವುತ್ತಾ, ಅಸ್ಸಾದೇನ ಅಪರೇ ದುವೇ।
ನೋ ಚೇತೇನ ದುವೇ ವುತ್ತಾ, ಅಭಿನನ್ದೇನ ಅಪರೇ ದುವೇ।
ಉಪ್ಪಾದೇನ ದುವೇ ವುತ್ತಾ, ವಗ್ಗೋ ತೇನ ಪವುಚ್ಚತೀತಿ॥

೩. ಸಬ್ಬವಗ್ಗೋ

೧. ಸಬ್ಬಸುತ್ತಂ

೨೩. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ''ಸಬ್ಬಂ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಬ್ಬಂ? ಚಕ್ಖುಞ್ಚೇವ ರೂಪಾ ಚ, ಸೋತಞ್ಚ [ಸೋತಞ್ಚೇವ (?) ಏವಮಿತರಯುಗಲೇಸುಪಿ] ಸದ್ದಾ ಚ, ಘಾನಞ್ಚ ಗನ್ಧಾ ಚ, ಜಿವ್ಹಾ ಚ ರಸಾ ಚ, ಕಾಯೋ ಚ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ ಚ, ಮನೋ ಚ ಧಮ್ಮಾ ಚ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಬ್ಬಂ। ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ಅಹಮೇತಂ ಸಬ್ಬಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಅಞ್ಞಂ ಸಬ್ಬಂ ಪಞ್ಞಾಪೇಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ, ತಸ್ಸ ವಾಚಾವತ್ಥುಕಮೇವಸ್ಸ [ವಾಚಾವತ್ಥುರೇವಸ್ಸ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ವಾಚಾವತ್ಥುದೇವಸ್ಸ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)]; ಪುಟ್ಠೋ ಚ ನ ಸಮ್ಪಾಯೇಯ್ಯ, ಉತ್ತರಿಞ್ಚ ವಿಘಾತಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಯಥಾ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅವಿಸಯಸ್ಮಿ''ನ್ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಪಹಾನಸುತ್ತಂ

೨೪. ''ಸಬ್ಬಪ್ಪಹಾನಾಯ [ಸಬ್ಬಂ ಪಹಾನಾಯ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಬ್ಬಪ್ಪಹಾನಾಯ ಧಮ್ಮೋ? ಚಕ್ಖುಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಹಾತಬ್ಬಂ, ರೂಪಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ಪಹಾತಬ್ಬಂ, ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ , ಯಮ್ಪಿದಂ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಪಹಾತಬ್ಬಂ...ಪೇ॰... ಯಮ್ಪಿದಂ ಸೋತಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಪಹಾತಬ್ಬಂ... ಯಮ್ಪಿದಂ ಘಾನಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಪಹಾತಬ್ಬಂ। ಜಿವ್ಹಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ, ರಸಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ, ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಂ ಪಹಾತಬ್ಬಂ, ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ಯಮ್ಪಿದಂ ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಪಹಾತಬ್ಬಂ। ಕಾಯೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ... ಮನೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ಧಮ್ಮಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ, ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ ಪಹಾತಬ್ಬಂ, ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ಯಮ್ಪಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಪಹಾತಬ್ಬಂ। ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಬ್ಬಪ್ಪಹಾನಾಯ ಧಮ್ಮೋ''ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಅಭಿಞ್ಞಾಪರಿಞ್ಞಾಪಹಾನಸುತ್ತಂ

೨೫. ''ಸಬ್ಬಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಪರಿಞ್ಞಾ ಪಹಾನಾಯ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಬ್ಬಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಪರಿಞ್ಞಾ ಪಹಾನಾಯ ಧಮ್ಮೋ? ಚಕ್ಖುಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಭಿಞ್ಞಾ ಪರಿಞ್ಞಾ ಪಹಾತಬ್ಬಂ, ರೂಪಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಪರಿಞ್ಞಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ , ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಪರಿಞ್ಞಾ ಪಹಾತಬ್ಬಂ, ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಪರಿಞ್ಞಾ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ಯಮ್ಪಿದಂ

ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಪರಿಞ್ಞಾ ಪಹಾತಬ್ಬಂ...ಪೇ॰... ಜಿವ್ಹಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಪರಿಞ್ಞಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ, ರಸಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಪರಿಞ್ಞಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ, ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಪರಿಞ್ಞಾ ಪಹಾತಬ್ಬಂ, ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಪರಿಞ್ಞಾ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ಯಮ್ಪಿದಂ ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಪರಿಞ್ಞಾ ಪಹಾತಬ್ಬಂ। ಕಾಯೋ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಪರಿಞ್ಞಾ ಪಹಾತಬ್ಬೋ... ಮನೋ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಪರಿಞ್ಞಾ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಪರಿಞ್ಞಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ, ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಪರಿಞ್ಞಾ ಪಹಾತಬ್ಬಂ, ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಪರಿಞ್ಞಾ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ಯಮ್ಪಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಪರಿಞ್ಞಾ ಪಹಾತಬ್ಬಂ। ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಬ್ಬಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಪರಿಞ್ಞಾ ಪಹಾನಾಯ ಧಮ್ಮೋ"ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಪಠಮಅಪರಿಜಾನನಸುತ್ತಂ

೨೬. "ಸಬ್ಬಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಭಿಜಾನಂ ಅಪರಿಜಾನಂ ಅವಿರಾಜಯಂ ಅಪ್ಪಜಹಂ ಅಭಬ್ಬೋ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ। ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಭಿಜಾನಂ ಅಪರಿಜಾನಂ ಅವಿರಾಜಯಂ ಅಪ್ಪಜಹಂ ಅಭಬ್ಬೋ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ? ಚಕ್ಖುಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಭಿಜಾನಂ ಅಪರಿಜಾನಂ ಅವಿರಾಜಯಂ ಅಪ್ಪಜಹಂ ಅಭಬ್ಬೋ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ। ರೂಪೇ ಅನಭಿಜಾನಂ ಅಪರಿಜಾನಂ ಅವಿರಾಜಯಂ ಅಪ್ಪಜಹಂ ಅಭಬ್ಬೋ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ। ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನಭಿಜಾನಂ ಅಪರಿಜಾನಂ ಅವಿರಾಜಯಂ ಅಪ್ಪಜಹಂ ಅಭಬ್ಬೋ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ। ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಂ ಅನಭಿಜಾನಂ ಅಪರಿಜಾನಂ ಅವಿರಾಜಯಂ ಅಪ್ಪಜಹಂ ಅಭಬ್ಬೋ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ। ಯಮ್ಪಿದಂ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಅನಭಿಜಾನಂ ಅಪರಿಜಾನಂ ಅವಿರಾಜಯಂ ಅಪ್ಪಜಹಂ ಅಭಬ್ಬೋ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ...ಪೇ॰... ಜಿವ್ಹಂ ಅನಭಿಜಾನಂ ಅಪರಿಜಾನಂ ಅವಿರಾಜಯಂ ಅಪ್ಪಜಹಂ ಅಭಬ್ಬೋ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ। ರಸೇ...ಪೇ॰... ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಂ...ಪೇ॰... ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸಂ...ಪೇ॰... ಯಮ್ಪಿದಂ ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಅನಭಿಜಾನಂ ಅಪರಿಜಾನಂ ಅವಿರಾಜಯಂ ಅಪ್ಪಜಹಂ ಅಭಬ್ಬೋ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ। ಕಾಯಂ...ಪೇ॰... ಮನಂ ಅನಭಿಜಾನಂ ಅಪರಿಜಾನಂ ಅವಿರಾಜಯಂ ಅಪ್ಪಜಹಂ ಅಭಬ್ಬೋ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ। ಧಮ್ಮೇ...ಪೇ॰... ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ...ಪೇ॰... ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಂ...ಪೇ॰... ಯಮ್ಪಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಅನಭಿಜಾನಂ ಅಪರಿಜಾನಂ ಅವಿರಾಜಯಂ ಅಪ್ಪಜಹಂ ಅಭಬ್ಬೋ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ। ಇದಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಬ್ಬಂ ಅನಭಿಜಾನಂ ಅಪರಿಜಾನಂ ಅವಿರಾಜಯಂ ಅಪ್ಪಜಹಂ ಅಭಬ್ಬೋ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ।

"ಸಬ್ಬಞ್ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಭಿಜಾನಂ ಪರಿಜಾನಂ ವಿರಾಜಯಂ ಪಜಹಂ ಭಬ್ಬೋ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ। ಕಿಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಬ್ಬಂ ಅಭಿಜಾನಂ ಪರಿಜಾನಂ ವಿರಾಜಯಂ ಪಜಹಂ ಭಬ್ಬೋ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ? ಚಕ್ಖುಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಭಿಜಾನಂ ಪರಿಜಾನಂ ವಿರಾಜಯಂ ಪಜಹಂ ಭಬ್ಬೋ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ। ರೂಪೇ ಅಭಿಜಾನಂ ಪರಿಜಾನಂ ವಿರಾಜಯಂ ಪಜಹಂ ಭಬ್ಬೋ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ। ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅಭಿಜಾನಂ ಪರಿಜಾನಂ ವಿರಾಜಯಂ ಪಜಹಂ ಭಬ್ಬೋ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ। ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಂ ಅಭಿಜಾನಂ ಪರಿಜಾನಂ ವಿರಾಜಯಂ ಪಜಹಂ ಭಬ್ಬೋ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ। ಯಮ್ಪಿದಂ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಅಭಿಜಾನಂ ಪರಿಜಾನಂ ವಿರಾಜಯಂ ಪಜಹಂ ಭಬ್ಬೋ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ...ಪೇ॰... ಜಿವ್ಹಂ ಅಭಿಜಾನಂ ಪರಿಜಾನಂ ವಿರಾಜಯಂ ಪಜಹಂ ಭಬ್ಬೋ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ। ರಸೇ...ಪೇ॰... ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಂ...ಪೇ॰... ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸಂ...ಪೇ॰... ಯಮ್ಪಿದಂ ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಅಭಿಜಾನಂ ಪರಿಜಾನಂ ವಿರಾಜಯಂ ಪಜಹಂ ಭಬ್ಬೋ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ। ಕಾಯಂ...ಪೇ॰... ಮನಂ ಅಭಿಜಾನಂ ಪರಿಜಾನಂ ವಿರಾಜಯಂ ಪಜಹಂ ಭಬ್ಬೋ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ। ಧಮ್ಮೇ...ಪೇ॰... ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ...ಪೇ॰... ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಂ...ಪೇ॰... ಯಮ್ಪಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಅಭಿಜಾನಂ ಪರಿಜಾನಂ

ವಿರಾಜಯಂ ಪಜಹಂ ಭಬ್ಬೋ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ। ಇದಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಬ್ಬಂ ಅಭಿಜಾನಂ ಪರಿಜಾನಂ ವಿರಾಜಯಂ ಪಜಹಂ ಭಬ್ಬೋ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯಾ"ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ದುತಿಯಅಪರಿಜಾನನಸುತ್ತಂ

೨೭. "ಸಬ್ಬಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಭಿಜಾನಂ ಅಪರಿಜಾನಂ ಅವಿರಾಜಯಂ ಅಪ್ಪಜಹಂ ಅಭಬ್ಬೋ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ। ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಬ್ಬಂ ಅನಭಿಜಾನಂ ಅಪರಿಜಾನಂ ಅವಿರಾಜಯಂ ಅಪ್ಪಜಹಂ ಅಭಬ್ಬೋ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ? ಯಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಚಕ್ಖು, ಯೇ ಚ ರೂಪಾ, ಯಞ್ಚ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಯೇ ಚ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬಾ ಧಮ್ಮಾ...ಪೇ॰... ಯಾ ಚ ಜಿವ್ಹಾ, ಯೇ ಚ ರಸಾ, ಯಞ್ಚ ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಯೇ ಚ ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬಾ ಧಮ್ಮಾ; ಯೋ ಚ ಕಾಯೋ, ಯೇ ಚ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ, ಯಞ್ಚ ಕಾಯವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಯೇ ಚ ಕಾಯವಿಞ್ಞಾಣವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬಾ ಧಮ್ಮಾ; ಯೋ ಚ ಮನೋ, ಯೇ ಚ ಧಮ್ಮಾ, ಯಞ್ಚ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಯೇ ಚ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬಾ ಧಮ್ಮಾ - ಇದಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಬ್ಬಂ ಅನಭಿಜಾನಂ ಅಪರಿಜಾನಂ ಅವಿರಾಜಯಂ ಅಪ್ಪಜಹಂ ಅಭಬ್ಬೋ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ।

"ಸಬ್ಬಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಭಿಜಾನಂ ಪರಿಜಾನಂ ವಿರಾಜಯಂ ಪಜಹಂ ಭಬ್ಬೋ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ। ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಬ್ಬಂ ಅಭಿಜಾನಂ ಪರಿಜಾನಂ ವಿರಾಜಯಂ ಪಜಹಂ ಭಬ್ಬೋ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ? ಯಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಖು, ಯೇ ಚ ರೂಪಾ, ಯಞ್ಚ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಯೇ ಚ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬಾ ಧಮ್ಮಾ...ಪೇ॰... ಯಾ ಚ ಜಿವ್ಹಾ, ಯೇ ಚ ರಸಾ, ಯಞ್ಚ ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಯೇ ಚ ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬಾ ಧಮ್ಮಾ; ಯೋ ಚ ಕಾಯೋ, ಯೇ ಚ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ, ಯಞ್ಚ ಕಾಯವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಯೇ ಚ ಕಾಯವಿಞ್ಞಾಣವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬಾ ಧಮ್ಮಾ; ಯೋ ಚ ಮನೋ, ಯೇ ಚ ಧಮ್ಮಾ, ಯಞ್ಚ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಯೇ ಚ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬಾ ಧಮ್ಮಾ - ಇದಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಬ್ಬಂ ಅಭಿಜಾನಂ ಪರಿಜಾನಂ ವಿರಾಜಯಂ ಪಜಹಂ ಭಬ್ಬೋ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯಾ"ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಆದಿತ್ತಸುತ್ತಂ

೨೮. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಗಯಾಯಂ ವಿಹರತಿ ಗಯಾಸೀಸೇ ಸದ್ಧಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಹಸ್ಸೇನ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಸಬ್ಬಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆದಿತ್ತಂ। ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಬ್ಬಂ ಆದಿತ್ತಂ? ಚಕ್ಖು [ಚಕ್ಖುಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆದಿತ್ತಂ, ರೂಪಾ ಆದಿತ್ತಾ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ಆದಿತ್ತಂ, ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಆದಿತ್ತೋ। ಯಮ್ಪಿದಂ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಆದಿತ್ತಂ। ಕೇನ ಆದಿತ್ತಂ? 'ರಾಗಗ್ಗಿನಾ, ದೋಸಗ್ಗಿನಾ, ಮೋಹಗ್ಗಿನಾ ಆದಿತ್ತಂ, ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಯ ಮರಣೇನ ಸೋಕೇಹಿ ಪರಿದೇವೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ ಆದಿತ್ತ'ನ್ತಿ ವದಾಮಿ...ಪೇ॰... ಜಿವ್ಹಾ ಆದಿತ್ತಾ, ರಸಾ ಆದಿತ್ತಾ, ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಂ ಆದಿತ್ತಂ, ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಆದಿತ್ತೋ । ಯಮ್ಪಿದಂ ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಆದಿತ್ತಂ। ಕೇನ ಆದಿತ್ತಂ? 'ರಾಗಗ್ಗಿನಾ, ದೋಸಗ್ಗಿನಾ, ಮೋಹಗ್ಗಿನಾ ಆದಿತ್ತಂ, ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಯ ಮರಣೇನ ಸೋಕೇಹಿ ಪರಿದೇವೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ ಆದಿತ್ತ'ನ್ತಿ ವದಾಮಿ...ಪೇ॰... ಮನೋ ಆದಿತ್ತೋ, ಧಮ್ಮಾ ಆದಿತ್ತಾ, ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ ಆದಿತ್ತಂ, ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಆದಿತ್ತೋ। ಯಮ್ಪಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಆದಿತ್ತಂ। ಕೇನ ಆದಿತ್ತಂ? 'ರಾಗಗ್ಗಿನಾ, ದೋಸಗ್ಗಿನಾ, ಮೋಹಗ್ಗಿನಾ ಆದಿತ್ತಂ, ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಯ ಮರಣೇನ ಸೋಕೇಹಿ ಪರಿದೇವೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ ಆದಿತ್ತ'ನ್ತಿ ವದಾಮಿ। ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ರೂಪೇಸುಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣೇಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೇಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಯಮ್ಪಿದಂ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ ...

ಪೇ॰… ಯಮ್ಪಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ನಿಬ್ಬಿನ್ದಂ ವಿರಜ್ಜತಿ; ವಿರಾಗಾ ವಿಮುಚ್ಚತಿ; ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ। ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುಂ। ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಚ ಪನ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಸ್ಮಿಂ ಭಞ್ಞಮಾನೇ ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುಸಹಸ್ಸಸ್ಸ ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಾನಿ ವಿಮುಚ್ಚಿಂಸೂತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಅದ್ಧಭೂತಸುತ್ತಂ

೨೯. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ವೇಳುವನೇ ಕಲನ್ದಕನಿವಾಪೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಸಬ್ಬಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅದ್ಧಭೂತಂ [ಅನ್ಧಭೂತಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)]। ಕಿಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಬ್ಬಂ ಅದ್ಧಭೂತಂ? ಚಕ್ಖು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅದ್ಧಭೂತಂ, ರೂಪಾ ಅದ್ಧಭೂತಾ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅದ್ಧಭೂತಂ, ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಅದ್ಧಭೂತೋ, ಯಮ್ಪಿದಂ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಅದ್ಧಭೂತಂ। ಕೇನ ಅದ್ಧಭೂತಂ? 'ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಯ ಮರಣೇನ ಸೋಕೇಹಿ ಪರಿದೇವೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ ಅದ್ಧಭೂತ'ನ್ತಿ ವದಾಮಿ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾ ಅದ್ಧಭೂತಾ, ರಸಾ ಅದ್ಧಭೂತಾ, ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅದ್ಧಭೂತಂ, ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಅದ್ಧಭೂತೋ, ಯಮ್ಪಿದಂ ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಅದ್ಧಭೂತಂ। ಕೇನ ಅದ್ಧಭೂತಂ? 'ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಯ ಮರಣೇನ ಸೋಕೇಹಿ ಪರಿದೇವೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ ಅದ್ಧಭೂತ'ನ್ತಿ ವದಾಮಿ। ಕಾಯೋ ಅದ್ಧಭೂತೋ…ಪೇ॰… ಮನೋ ಅದ್ಧಭೂತೋ, ಧಮ್ಮಾ ಅದ್ಧಭೂತಾ, ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅದ್ಧಭೂತಂ, ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಅದ್ಧಭೂತೋ, ಯಮ್ಪಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಅದ್ಧಭೂತಂ। ಕೇನ ಅದ್ಧಭೂತಂ? 'ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಯ ಮರಣೇನ ಸೋಕೇಹಿ ಪರಿದೇವೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ ಅದ್ಧಭೂತ'ನ್ತಿ ವದಾಮಿ। ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ರೂಪೇಸುಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣೇಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೇಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ…ಪೇ॰… ಯಮ್ಪಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ನಿಬ್ಬಿನ್ದಂ ವಿರಜ್ಜತಿ , ವಿರಾಗಾ ವಿಮುಚ್ಚತಿ, ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ 'ವಿಮುತ್ತ'ಮಿತಿ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ, 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಸಮುಗ್ಘಾತಸಾರುಪ್ಪಸುತ್ತಂ

೩೦. "ಸಬ್ಬಮಞ್ಞಿತಸಮುಗ್ಘಾತಸಾರುಪ್ಪಂ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಪದಂ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ। ತಂ ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀತಿ। ಕತಮಾ ಚ ಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಬ್ಬಮಞ್ಞಿತಸಮುಗ್ಘಾತಸಾರುಪ್ಪಾ ಪಟಿಪದಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚಕ್ಖುಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಚಕ್ಖುತೋ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಚಕ್ಖುಂ ಮೇತಿ ನ ಮಞ್ಞತಿ। ರೂಪೇ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ರೂಪೇಸು ನ ಮಞ್ಞತಿ, ರೂಪತೋ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ರೂಪಾ ಮೇತಿ ನ ಮಞ್ಞತಿ। ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣತೋ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ಮೇತಿ ನ ಮಞ್ಞತಿ। ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಸ್ಮಿಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸತೋ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಮೇತಿ ನ ಮಞ್ಞತಿ। ಯಮ್ಪಿದಂ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ನ ಮಞ್ಞತಿ , ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ತತೋಪಿ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ತಂ ಮೇತಿ ನ ಮಞ್ಞತಿ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಜಿವ್ಹಾಯ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಜಿವ್ಹಾತೋ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಜಿವ್ಹಾ ಮೇತಿ ನ ಮಞ್ಞತಿ। ರಸೇ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ರಸೇಸು ನ ಮಞ್ಞತಿ, ರಸತೋ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ರಸಾ ಮೇತಿ ನ ಮಞ್ಞತಿ। ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣತೋ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಂ ಮೇತಿ ನ ಮಞ್ಞತಿ। ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸಸ್ಮಿಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ,

ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸತೋ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಮೇತಿ ನ ಮಞ್ಞತಿ। ಯಮ್ಪಿದಂ ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ತತೋಪಿ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ತಂ ಮೇತಿ ನ ಮಞ್ಞತಿ…ಪೇ॰… ಮನಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಮನಸ್ಮಿಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಮನತೋ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಮನೋ ಮೇತಿ ನ ಮಞ್ಞತಿ। ಧಮ್ಮೇ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಧಮ್ಮೇಸು ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಧಮ್ಮತೋ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಧಮ್ಮಾ ಮೇತಿ ನ ಮಞ್ಞತಿ। ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣತೋ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ ಮೇತಿ ನ ಮಞ್ಞತಿ। ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಸ್ಮಿಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸತೋ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಮೇತಿ ನ ಮಞ್ಞತಿ । ಯಮ್ಪಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ತತೋಪಿ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ತಂ ಮೇತಿ ನ ಮಞ್ಞತಿ। ಸಬ್ಬಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಸಬ್ಬಸ್ಮಿಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಸಬ್ಬತೋ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಸಬ್ಬಂ ಮೇತಿ ನ ಮಞ್ಞತಿ। ಸೋ ಏವಂ ಅಮಞ್ಞಮಾನೋ ನ ಚ ಕಿಞ್ಚಿ ಲೋಕೇ ಉಪಾದಿಯತಿ। ಅನುಪಾದಿಯಂ ನ ಪರಿತಸ್ಸತಿ। ಅಪರಿತಸ್ಸಂ ಪಚ್ಚತ್ತಞ್ಞೇವ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯತಿ। 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಅಯಂ ಖೋ ಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಬ್ಬಮಞ್ಞಿತಸಮುಗ್ಘಾತಸಾರುಪ್ಪಾ ಪಟಿಪದಾ"ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಪಠಮಸಮುಗ್ಘಾತಸಪ್ಪಾಯಸುತ್ತಂ

೩೧. "ಸಬ್ಬಮಞ್ಞಿತಸಮುಗ್ಘಾತಸಪ್ಪಾಯಂ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಪದಂ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮಾ ಚ ಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಬ್ಬಮಞ್ಞಿತಸಮುಗ್ಘಾತಸಪ್ಪಾಯಾ ಪಟಿಪದಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚಕ್ಖುಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಚಕ್ಖುತೋ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಚಕ್ಖುಂ ಮೇತಿ ನ ಮಞ್ಞತಿ। ರೂಪೇ ನ ಮಞ್ಞತಿ…ಪೇ॰… ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಯಮ್ಪಿದಂ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ತತೋಪಿ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ತಂ ಮೇತಿ ನ ಮಞ್ಞತಿ। ಯಞ್ಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಞ್ಞತಿ, ಯಸ್ಮಿಂ ಮಞ್ಞತಿ, ಯತೋ ಮಞ್ಞತಿ, ಯಂ ಮೇತಿ ಮಞ್ಞತಿ, ತತೋ ತಂ ಹೋತಿ ಅಞ್ಞಥಾ। ಅಞ್ಞಥಾಭಾವೀ ಭವಸತ್ತೋ ಲೋಕೋ ಭವಮೇವಾಭಿನನ್ದತಿ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಜಿವ್ಹಾಯ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಜಿವ್ಹಾತೋ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಜಿವ್ಹಾ ಮೇತಿ ನ ಮಞ್ಞತಿ। ರಸೇ ನ ಮಞ್ಞತಿ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ। ಯಮ್ಪಿದಂ ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ತತೋಪಿ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ತಂ ಮೇತಿ ನ ಮಞ್ಞತಿ। ಯಞ್ಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಞ್ಞತಿ, ಯಸ್ಮಿಂ ಮಞ್ಞತಿ, ಯತೋ ಮಞ್ಞತಿ, ಯಂ ಮೇತಿ ಮಞ್ಞತಿ, ತತೋ ತಂ ಹೋತಿ ಅಞ್ಞಥಾ। ಅಞ್ಞಥಾಭಾವೀ ಭವಸತ್ತೋ ಲೋಕೋ ಭವಮೇವಾಭಿನನ್ದತಿ…ಪೇ॰… ಮನಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಮನಸ್ಮಿಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಮನತೋ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಮನೋ ಮೇತಿ ನ ಮಞ್ಞತಿ। ಧಮ್ಮೇ ನ ಮಞ್ಞತಿ…ಪೇ॰… ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ। ಯಮ್ಪಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ತತೋಪಿ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ತಂ ಮೇತಿ ನ ಮಞ್ಞತಿ। ಯಞ್ಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಞ್ಞತಿ, ಯಸ್ಮಿಂ ಮಞ್ಞತಿ, ಯತೋ ಮಞ್ಞತಿ, ಯಂ ಮೇತಿ ಮಞ್ಞತಿ, ತತೋ ತಂ ಹೋತಿ ಅಞ್ಞಥಾ। ಅಞ್ಞಥಾಭಾವೀ ಭವಸತ್ತೋ ಲೋಕೋ ಭವಮೇವಾಭಿನನ್ದತಿ। ಯಾವತಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಖನ್ಧಧಾತುಆಯತನಂ ತಮ್ಪಿ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ತತೋಪಿ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ತಂ ಮೇತಿ ನ ಮಞ್ಞತಿ। ಸೋ ಏವಂ ಅಮಞ್ಞಮಾನೋ ನ ಚ ಕಿಞ್ಚಿ ಲೋಕೇ ಉಪಾದಿಯತಿ। ಅನುಪಾದಿಯಂ ನ ಪರಿತಸ್ಸತಿ। ಅಪರಿತಸ್ಸಂ ಪಚ್ಚತ್ತಞ್ಞೇವ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯತಿ। 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ । ಅಯಂ ಖೋ ಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಬ್ಬಮಞ್ಞಿತಸಮುಗ್ಘಾತಸಪ್ಪಾಯಾ ಪಟಿಪದಾ"ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ದುತಿಯಸಮುಗ್ಘಾತಸಪ್ಪಾಯಸುತ್ತಂ

೩೨. "ಸಬ್ಬಮಞ್ಞಿತಸಮುಗ್ಘಾತಸಪ್ಪಾಯಂ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಪದಂ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮಾ ಚ ಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಬ್ಬಮಞ್ಞಿತಸಮುಗ್ಘಾತಸಪ್ಪಾಯಾ ಪಟಿಪದಾ?

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಖುಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ?

"ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ"ತಿ?

"ದುಕ್ಖಂ , ಭನ್ತೇ"।

"ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ - 'ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ'"ತಿ?

"ನೋ ಹೇತಂ ಭನ್ತೇ"।

"ರೂಪಾ…ಪೇ॰… ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ… ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ನಿಚ್ಚೋ ವಾ ಅನಿಚ್ಚೋ ವಾ"ತಿ?

"ಅನಿಚ್ಚೋ, ಭನ್ತೇ"…ಪೇ॰…।

"ಯಮ್ಪಿದಂ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ?

"ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ"ತಿ?

"ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ - 'ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ'"ತಿ?

"ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"…ಪೇ॰…।

"ಜಿವ್ಹಾ ನಿಚ್ಚಾ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಾ"ತಿ?

"ಅನಿಚ್ಚಾ ಭನ್ತೇ"…ಪೇ॰…।

"ರಸಾ… ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಂ… ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸೋ…ಪೇ॰… ಯಮ್ಪಿದಂ ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ?

"ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ"…ಪೇ॰… ಧಮ್ಮಾ… ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ… ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ನಿಚ್ಚೋ ವಾ ಅನಿಚ್ಚೋ ವಾತಿ?

“ಅನಿಚ್ಚೋ, ಭನ್ತೇ”।

“ಯಮ್ಪಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ?

“ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ”ತಿ?

“ದುಕ್ಖಂ ಭನ್ತೇ”।

“ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ – ‘ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’”ತಿ?

“ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ರೂಪೇಸುಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣೇಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೇಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ಯಮ್ಪಿದಂ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾಯಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ರಸೇಸುಪಿ…ಪೇ॰… ಯಮ್ಪಿದಂ ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ಮನಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಧಮ್ಮೇಸುಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣೇಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೇಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ಯಮ್ಪಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ನಿಬ್ಬಿನ್ದಂ ವಿರಜ್ಜತಿ; ವಿರಾಗಾ ವಿಮುಚ್ಚತಿ; ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। ‘ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ । ಅಯಂ ಖೋ ಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಬ್ಬಮಞ್ಞಿತಸಮುಗ್ಘಾತಸಪ್ಪಾಯಾ ಪಟಿಪದಾ”ತಿ। ದಸಮಂ।

ಸಬ್ಬವಗ್ಗೋ ತತಿಯೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ಸಬ್ಬಞ್ಚ ದ್ವೇಪಿ ಪಹಾನಾ, ಪರಿಜಾನಾಪರೇ ದುವೇ।
ಆದಿತ್ತಂ ಅದ್ಧಭೂತಞ್ಚ, ಸಾರುಪ್ಪಾ ದ್ವೇ ಚ ಸಪ್ಪಾಯಾ।
ವಗ್ಗೋ ತೇನ ಪವುಚ್ಚತೀತಿ॥

೪. ಜಾತಿಧಮ್ಮವಗ್ಗೋ

೧-೧೦. ಜಾತಿಧಮ್ಮಾದಿಸುತ್ತದಸಕಂ

೩೩. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ತತ್ರ ಖೋ…ಪೇ॰… “ಸಬ್ಬಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಾತಿಧಮ್ಮಂ। ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಬ್ಬಂ ಜಾತಿಧಮ್ಮಂ? ಚಕ್ಖು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಾತಿಧಮ್ಮಂ। ರೂಪಾ… ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ… ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಜಾತಿಧಮ್ಮೋ। ಯಮ್ಪಿದಂ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಜಾತಿಧಮ್ಮಂ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾ… ರಸಾ… ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಂ…

ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸೋ... ಯಮ್ಪಿದಂ ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಜಾತಿಧಮ್ಮಂ। ಕಾಯೋ...ಪೇ॰.. ಮನೋ ಜಾತಿಧಮ್ಮೋ, ಧಮ್ಮಾ ಜಾತಿಧಮ್ಮಾ, ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ ಜಾತಿಧಮ್ಮಂ, ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಜಾತಿಧಮ್ಮೋ। ಯಮ್ಪಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಜಾತಿಧಮ್ಮಂ। ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ರೂಪೇಸುಪಿ... ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣೇಪಿ... ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೇಪಿ...ಪೇ॰... ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೩೪. "ಸಬ್ಬಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜರಾಧಮ್ಮಂ...ಪೇ॰... ಸಂಖಿತ್ತಂ। ದುತಿಯಂ।

೩೫. "ಸಬ್ಬಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ಯಾಧಿಧಮ್ಮಂ...ಪೇ॰...। ತತಿಯಂ।

೩೬. "ಸಬ್ಬಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮರಣಧಮ್ಮಂ...ಪೇ॰...। ಚತುತ್ಥಂ।

೩೭. "ಸಬ್ಬಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೋಕಧಮ್ಮಂ...ಪೇ॰...। ಪಞ್ಚಮಂ।

೩೮. "ಸಬ್ಬಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂಕಿಲೇಸಿಕಧಮ್ಮಂ...ಪೇ॰...। ಛಟ್ಠಂ।

೩೯. "ಸಬ್ಬಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಖಯಧಮ್ಮಂ...ಪೇ॰...। ಸತ್ತಮಂ।

೪೦. "ಸಬ್ಬಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಯಧಮ್ಮಂ...ಪೇ॰...। ಅಟ್ಠಮಂ।

೪೧. "ಸಬ್ಬಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮುದಯಧಮ್ಮಂ...ಪೇ॰...। ನವಮಂ।

೪೨. "ಸಬ್ಬಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿರೋಧಧಮ್ಮಂ...ಪೇ॰...। ದಸಮಂ।

ಜಾತಿಧಮ್ಮವಗ್ಗೋ ಚತುತ್ಥೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಜಾತಿಜರಾಬ್ಯಾಧಿಮರಣಂ, ಸೋಕೋ ಚ ಸಂಕಿಲೇಸಿಕಂ।
ಖಯವಯಸಮುದಯಂ, ನಿರೋಧಧಮ್ಮೇನ ತೇ ದಸಾತಿ॥

೫. ಸಬ್ಬಅನಿಚ್ಚವಗ್ಗೋ

೧-೯. ಅನಿಚ್ಚಾದಿಸುತ್ತನವಕಂ

೪೩. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ತತ್ರ ಖೋ...ಪೇ॰... "ಸಬ್ಬಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಂ। ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಬ್ಬಂ ಅನಿಚ್ಚಂ? ಚಕ್ಖು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಂ, ರೂಪಾ ಅನಿಚ್ಚಾ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನಿಚ್ಚಂ, ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಅನಿಚ್ಚೋ। ಯಮ್ಪಿದಂ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಅನಿಚ್ಚಂ...ಪೇ॰... ಜಿವ್ಹಾ ಅನಿಚ್ಚಾ, ರಸಾ ಅನಿಚ್ಚಾ, ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನಿಚ್ಚಂ, ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಅನಿಚ್ಚೋ। ಯಮ್ಪಿದಂ ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಅನಿಚ್ಚಂ। ಕಾಯೋ ಅನಿಚ್ಚೋ...ಪೇ॰... ಮನೋ ಅನಿಚ್ಚೋ, ಧಮ್ಮಾ ಅನಿಚ್ಚಾ, ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನಿಚ್ಚಂ, ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಅನಿಚ್ಚೋ। ಯಮ್ಪಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ

ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಅನಿಚ್ಚಂ। ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ರೂಪೇಸುಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣೇಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೇಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ಯಮ್ಪಿದಂ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ…ಪೇ॰… ಮನಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಧಮ್ಮೇಸುಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣೇಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೇಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಯಮ್ಪಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ನಿಬ್ಬಿನ್ದಂ ವಿರಜ್ಜತಿ; ವಿರಾಗಾ ವಿಮುಚ್ಚತಿ; ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೪೪. "ಸಬ್ಬಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಂ…ಪೇ॰…। ದುತಿಯಂ।

೪೫. "ಸಬ್ಬಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನತ್ತಾ…ಪೇ॰…। ತತಿಯಂ।

೪೬. "ಸಬ್ಬಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಭಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ…ಪೇ॰… । ಚತುತ್ಥಂ।

೪೭. "ಸಬ್ಬಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ…ಪೇ॰…। ಪಞ್ಚಮಂ।

೪೮. "ಸಬ್ಬಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಹಾತಬ್ಬಂ…ಪೇ॰…। ಛಟ್ಠಂ।

೪೯. "ಸಬ್ಬಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಚ್ಛಿಕಾತಬ್ಬಂ…ಪೇ॰… । ಸತ್ತಮಂ।

೫೦. "ಸಬ್ಬಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಭಿಞ್ಞಾಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ…ಪೇ॰…। ಅಟ್ಠಮಂ।

೫೧. "ಸಬ್ಬಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪದ್ದುತಂ…ಪೇ॰…। ನವಮಂ।

೧೦. ಉಪಸ್ಸಟ್ಠಸುತ್ತಂ

೫೨. "ಸಬ್ಬಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಸ್ಸಟ್ಠಂ [ಉಪಸಟ್ಠಂ (ಕ॰)]। ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಬ್ಬಂ ಉಪಸ್ಸಟ್ಠಂ? ಚಕ್ಖು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಸ್ಸಟ್ಠಂ, ರೂಪಾ ಉಪಸ್ಸಟ್ಠಾ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ಉಪಸ್ಸಟ್ಠಂ, ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಉಪಸ್ಸಟ್ಠೋ। ಯಮ್ಪಿದಂ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಉಪಸ್ಸಟ್ಠಂ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾ ಉಪಸ್ಸಟ್ಠಾ, ರಸಾ ಉಪಸ್ಸಟ್ಠಾ, ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಂ ಉಪಸ್ಸಟ್ಠಂ, ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಉಪಸ್ಸಟ್ಠೋ। ಯಮ್ಪಿದಂ ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಉಪಸ್ಸಟ್ಠಂ। ಕಾಯೋ ಉಪಸ್ಸಟ್ಠೋ… ಮನೋ ಉಪಸ್ಸಟ್ಠೋ, ಧಮ್ಮಾ ಉಪಸ್ಸಟ್ಠಾ, ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ ಉಪಸ್ಸಟ್ಠಂ, ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಉಪಸ್ಸಟ್ಠೋ। ಯಮ್ಪಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಉಪಸ್ಸಟ್ಠಂ। ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ರೂಪೇಸುಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣೇಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೇಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ಯಮ್ಪಿದಂ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ…ಪೇ॰… ಮನಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಧಮ್ಮೇಸುಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣೇಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೇಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ಯಮ್ಪಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ನಿಬ್ಬಿನ್ದಂ ವಿರಜ್ಜತಿ; ವಿರಾಗಾ ವಿಮುಚ್ಚತಿ; ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ । 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ। ದಸಮಂ।

ಸಬ್ಬಅನಿಚ್ಚವಗ್ಗೋ ಪಞ್ಚಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ಅನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ಅನತ್ತಾ, ಅಭಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ।
ಪಹಾತಬ್ಬಂ ಸಚ್ಛಿಕಾತಬ್ಬಂ, ಅಭಿಞ್ಞೇಯ್ಯಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ [ಅಭಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಅಭಿಞ್ಞಾತಂ ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ (ಪೀ॰ ಕ॰)]।
ಉಪದ್ದುತಂ ಉಪಸ್ಸಟ್ಠಂ, ವಗ್ಗೋ ತೇನ ಪವುಚ್ಚತೀತಿ॥

ಸಳಾಯತನವಗ್ಗೇ ಪಠಮಪಣ್ಣಾಸಕೋ ಸಮತ್ತೋ।

ತಸ್ಸ ವಗ್ಗುದ್ದಾನಂ –

ಅನಿಚ್ಚವಗ್ಗಂ ಯಮಕಂ, ಸಬ್ಬಂ ವಗ್ಗಂ ಜಾತಿಧಮ್ಮಂ।
ಅನಿಚ್ಚವಗ್ಗೇನ ಪಞ್ಞಾಸಂ, ಪಞ್ಚಮೋ ತೇನ ಪವುಚ್ಚತೀತಿ॥

೬. ಅವಿಜ್ಜಾವಗ್ಗೋ

೧. ಅವಿಜ್ಜಾಪಹಾನಸುತ್ತಂ

೫೩. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – ‘‘ಕಥಂ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಜಾನತೋ ಕಥಂ ಪಸ್ಸತೋ ಅವಿಜ್ಜಾ ಪಹೀಯತಿ, ವಿಜ್ಜಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀ’’ತಿ?

‘‘ಚಕ್ಖುಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಅನಿಚ್ಚತೋ ಜಾನತೋ ಪಸ್ಸತೋ ಅವಿಜ್ಜಾ ಪಹೀಯತಿ, ವಿಜ್ಜಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ರೂಪೇ ಅನಿಚ್ಚತೋ ಜಾನತೋ ಪಸ್ಸತೋ ಅವಿಜ್ಜಾ ಪಹೀಯತಿ, ವಿಜ್ಜಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ... ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಂ... ಯಮ್ಪಿದಂ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಅನಿಚ್ಚತೋ ಜಾನತೋ ಪಸ್ಸತೋ ಅವಿಜ್ಜಾ ಪಹೀಯತಿ, ವಿಜ್ಜಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ಸೋತಂ... ಘಾನಂ... ಜಿವ್ಹಂ... ಕಾಯಂ... ಮನಂ ಅನಿಚ್ಚತೋ ಜಾನತೋ ಪಸ್ಸತೋ ಅವಿಜ್ಜಾ ಪಹೀಯತಿ, ವಿಜ್ಜಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ಧಮ್ಮೇ ... ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ... ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಂ... ಯಮ್ಪಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಅನಿಚ್ಚತೋ ಜಾನತೋ ಪಸ್ಸತೋ ಅವಿಜ್ಜಾ ಪಹೀಯತಿ, ವಿಜ್ಜಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಜಾನತೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸತೋ ಅವಿಜ್ಜಾ ಪಹೀಯತಿ, ವಿಜ್ಜಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀ’’ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಸಂಯೋಜನಪಹಾನಸುತ್ತಂ

೫೪. ‘‘ಕಥಂ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಜಾನತೋ, ಕಥಂ ಪಸ್ಸತೋ, ಸಂಯೋಜನಾ ಪಹೀಯನ್ತೀ’’ತಿ? ‘‘ಚಕ್ಖುಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಅನಿಚ್ಚತೋ ಜಾನತೋ ಪಸ್ಸತೋ ಸಂಯೋಜನಾ ಪಹೀಯನ್ತಿ। ರೂಪೇ... ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ... ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಂ... ಯಮ್ಪಿದಂ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಅನಿಚ್ಚತೋ ಜಾನತೋ ಪಸ್ಸತೋ ಸಂಯೋಜನಾ ಪಹೀಯನ್ತಿ। ಸೋತಂ... ಘಾನಂ... ಜಿವ್ಹಂ... ಕಾಯಂ... ಮನಂ... ಧಮ್ಮೇ... ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ...

ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಂ... ಯಮ್ಪಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಅನಿಚ್ಚತೋ ಜಾನತೋ ಪಸ್ಸತೋ ಸಂಯೋಜನಾ ಪಹೀಯನ್ತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಜಾನತೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸತೋ ಸಂಯೋಜನಾ ಪಹೀಯನ್ತೀ''ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಸಂಯೋಜನಸಮುಗ್ಘಾತಸುತ್ತಂ

೫೫. ''ಕಥಂ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಜಾನತೋ, ಕಥಂ ಪಸ್ಸತೋ ಸಂಯೋಜನಾ ಸಮುಗ್ಘಾತಂ ಗಚ್ಛನ್ತೀ''ತಿ? ''ಚಕ್ಖುಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಅನತ್ತತೋ ಜಾನತೋ ಪಸ್ಸತೋ ಸಂಯೋಜನಾ ಸಮುಗ್ಘಾತಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ರೂಪೇ ಅನತ್ತತೋ... ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ... ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಂ... ಯಮ್ಪಿದಂ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಅನತ್ತತೋ ಜಾನತೋ ಪಸ್ಸತೋ ಸಂಯೋಜನಾ ಸಮುಗ್ಘಾತಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಸೋತಂ... ಘಾನಂ... ಜಿವ್ಹಂ... ಕಾಯಂ... ಮನಂ... ಧಮ್ಮೇ... ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ... ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಂ... ಯಮ್ಪಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಅನತ್ತತೋ ಜಾನತೋ ಪಸ್ಸತೋ ಸಂಯೋಜನಾ ಸಮುಗ್ಘಾತಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಜಾನತೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸತೋ ಸಂಯೋಜನಾ ಸಮುಗ್ಘಾತಂ ಗಚ್ಛನ್ತೀ''ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಆಸವಪಹಾನಸುತ್ತಂ

೫೬. ''ಕಥಂ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಜಾನತೋ, ಕಥಂ ಪಸ್ಸತೋ ಆಸವಾ ಪಹೀಯನ್ತೀ''ತಿ...ಪೇ॰...। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಆಸವಸಮುಗ್ಘಾತಸುತ್ತಂ

೫೭. ''ಕಥಂ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಜಾನತೋ, ಕಥಂ ಪಸ್ಸತೋ ಆಸವಾ ಸಮುಗ್ಘಾತಂ ಗಚ್ಛನ್ತೀ''ತಿ...ಪೇ॰... । ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಅನುಸಯಪಹಾನಸುತ್ತಂ

೫೮. ''ಕಥಂ ನು ಖೋ...ಪೇ॰... ಅನುಸಯಾ ಪಹೀಯನ್ತೀ''ತಿ...ಪೇ॰...। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಅನುಸಯಸಮುಗ್ಘಾತಸುತ್ತಂ

೫೯. ''ಕಥಂ ನು ಖೋ...ಪೇ॰... ಅನುಸಯಾ ಸಮುಗ್ಘಾತಂ ಗಚ್ಛನ್ತೀ''ತಿ? ''ಚಕ್ಖುಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಅನತ್ತತೋ ಜಾನತೋ ಪಸ್ಸತೋ ಅನುಸಯಾ ಸಮುಗ್ಘಾತಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ...ಪೇ॰... ಸೋತಂ... ಘಾನಂ... ಜಿವ್ಹಂ... ಕಾಯಂ... ಮನಂ... ಧಮ್ಮೇ... ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ... ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಂ... ಯಮ್ಪಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಅನತ್ತತೋ ಜಾನತೋ ಪಸ್ಸತೋ ಅನುಸಯಾ ಸಮುಗ್ಘಾತಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಜಾನತೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸತೋ ಅನುಸಯಾ ಸಮುಗ್ಘಾತಂ ಗಚ್ಛನ್ತೀ''ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಸಬ್ಬುಪಾದಾನಪರಿಞ್ಞಾಸುತ್ತಂ

೬೦. ''ಸಬ್ಬುಪಾದಾನಪರಿಞ್ಞಾಯ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಬ್ಬುಪಾದಾನಪರಿಞ್ಞಾಯ ಧಮ್ಮೋ? ಚಕ್ಖುಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ರೂಪೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ। ತಿಣ್ಣಂ ಸಙ್ಗತಿ ಫಸ್ಸೋ। ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ವೇದನಾ। ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ರೂಪೇಸುಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣೇಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೇಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ವೇದನಾಯಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ನಿಬ್ಬಿನ್ದಂ ವಿರಜ್ಜತಿ; ವಿರಾಗಾ ವಿಮುಚ್ಚತಿ; ವಿಮೋಕ್ಖಾ [ವಿಮೋಕ್ಖಂ

(ಕಂ॰), ವಿಮೋಕ್ಖ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] 'ಪರಿಞ್ಞಾತಂ ಮೇ ಉಪಾದಾನ'ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಸೋತಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಸದ್ದೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ... ಘಾನಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಗನ್ಧೇ ಚ... ಜಿವ್ಹಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ರಸೇ ಚ... ಕಾಯಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇ ಚ... ಮನಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ। ತಿಣ್ಣಂ ಸಙ್ಗತಿ ಫಸ್ಸೋ। ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ವೇದನಾ। ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಮನಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ , ಧಮ್ಮೇಸುಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣೇಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೇಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ವೇದನಾಯಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ನಿಬ್ಬಿನ್ದಂ ವಿರಜ್ಜತಿ; ವಿರಾಗಾ ವಿಮುಚ್ಚತಿ; ವಿಮೋಕ್ಖಾ 'ಪರಿಞ್ಞಾತಂ ಮೇ ಉಪಾದಾನ'ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಬ್ಬುಪಾದಾನಪರಿಞ್ಞಾಯ ಧಮ್ಮೋ"ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಪಠಮಸಬ್ಬುಪಾದಾನಪರಿಯಾದಾನಸುತ್ತಂ

೬೧. "ಸಬ್ಬುಪಾದಾನಪರಿಯಾದಾನಾಯ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಬ್ಬುಪಾದಾನಪರಿಯಾದಾನಾಯ ಧಮ್ಮೋ? ಚಕ್ಖುಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ರೂಪೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ। ತಿಣ್ಣಂ ಸಙ್ಗತಿ ಫಸ್ಸೋ। ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ವೇದನಾ। ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ರೂಪೇಸುಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣೇಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೇಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ವೇದನಾಯಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ನಿಬ್ಬಿನ್ದಂ ವಿರಜ್ಜತಿ; ವಿರಾಗಾ ವಿಮುಚ್ಚತಿ; ವಿಮೋಕ್ಖಾ 'ಪರಿಯಾದಿನ್ನಂ [ಸಬ್ಬತ್ಥಪಿ ಏವಮೇವ ದಿಸ್ಸತಿ ದನ್ತಜ-ನಕಾರೇನೇವ] ಮೇ ಉಪಾದಾನ'ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ...ಪೇ॰... ಜಿವ್ಹಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ರಸೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಂ...ಪೇ॰... ಮನಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ। ತಿಣ್ಣಂ ಸಙ್ಗತಿ ಫಸ್ಸೋ। ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ವೇದನಾ। ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಮನಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಧಮ್ಮೇಸುಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣೇಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೇಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ವೇದನಾಯಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ನಿಬ್ಬಿನ್ದಂ ವಿರಜ್ಜತಿ; ವಿರಾಗಾ ವಿಮುಚ್ಚತಿ; ವಿಮೋಕ್ಖಾ 'ಪರಿಯಾದಿನ್ನಂ ಮೇ ಉಪಾದಾನ'ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಬ್ಬುಪಾದಾನಪರಿಯಾದಾನಾಯ ಧಮ್ಮೋ"ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ದುತಿಯಸಬ್ಬುಪಾದಾನಪರಿಯಾದಾನಸುತ್ತಂ

೬೨. "ಸಬ್ಬುಪಾದಾನಪರಿಯಾದಾನಾಯ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ। ತಂ ಸುಣಾಥ । ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಬ್ಬುಪಾದಾನಪರಿಯಾದಾನಾಯ ಧಮ್ಮೋ"?

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಖು ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ?

"ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ"ತಿ?

"ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ - 'ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ'"ತಿ?

"ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ರೂಪಾ...ಪೇ॰... ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ?

“ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ”…ಪೇ॰…।

“ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ನಿಚ್ಚೋ ವಾ ಅನಿಚ್ಚೋ ವಾ”ತಿ?

“ಅನಿಚ್ಚೋ, ಭನ್ತೇ”…ಪೇ॰…।

“ಯಮ್ಪಿದಂ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ?

“ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ”…ಪೇ॰…।

“ಸೋತಂ… ಘಾನಂ… ಜಿವ್ಹಾ… ಕಾಯೋ… ಮನೋ… ಧಮ್ಮಾ… ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ… ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೋ… ಯಮ್ಪಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ, ತಮ್ಪಿ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ?

“ಅನಿಚ್ಚಂ , ಭನ್ತೇ”।

“ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ”ತಿ?

“ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ – ‘ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’”ತಿ?

“ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ರೂಪೇಸುಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣೇಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೇಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ಯಮ್ಪಿದಂ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾಯಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ರಸೇಸುಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣೇಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸೇಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಯಮ್ಪಿದಂ ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ…ಪೇ॰… ಮನಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಧಮ್ಮೇಸುಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣೇಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೇಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ಯಮ್ಪಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ನಿಬ್ಬಿನ್ದಂ ವಿರಜ್ಜತಿ; ವಿರಾಗಾ ವಿಮುಚ್ಚತಿ; ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। ‘ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಬ್ಬುಪಾದಾನಪರಿಯಾದಾನಾಯ ಧಮ್ಮೋ”ತಿ। ದಸಮಂ।

ಅವಿಜ್ಜಾವಗ್ಗೋ ಛಟ್ಠೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ಅವಿಜ್ಜಾ ಸಂಯೋಜನಾ ದ್ವೇ, ಆಸವೇನ ದುವೇ ವುತ್ತಾ।

> अनुसया अपरे द्वे, परिञ्ञा द्वे परियादिन्नं।
> वग्गो तेन पवुच्चतीति॥

೭. ಮಿಗಜಾಲವಗ್ಗೋ

೧. ಪಠಮಮಿಗಜಾಲಸುತ್ತಂ

೬೩. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಿಗಜಾಲೋ ಯೇನ ಭಗವಾ…ಪೇ॰… ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಿಗಜಾಲೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – '''ಏಕವಿಹಾರೀ, ಏಕವಿಹಾರೀ'ತಿ, ಭನ್ತೇ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಏಕವಿಹಾರೀ ಹೋತಿ, ಕಿತ್ತಾವತಾ ಚ ಪನ ಸದುತಿಯವಿಹಾರೀ ಹೋತೀ''ತಿ?

''ಸನ್ತಿ ಖೋ, ಮಿಗಜಾಲ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರೂಪಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ತಞ್ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ಅಭಿನನ್ದತಿ ಅಭಿವದತಿ ಅಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಅಭಿನನ್ದತೋ ಅಭಿವದತೋ ಅಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ನನ್ದೀ [ನನ್ದಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]। ನನ್ದಿಯಾ ಸತಿ ಸಾರಾಗೋ ಹೋತಿ; ಸಾರಾಗೇ ಸತಿ ಸಂಯೋಗೋ ಹೋತಿ। ನನ್ದಿಸಂಯೋಜನಸಂಯುತ್ತೋ ಖೋ, ಮಿಗಜಾಲ, ಭಿಕ್ಖು ಸದುತಿಯವಿಹಾರೀತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಸನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಸನ್ತಿ ಖೋ, ಮಿಗಜಾಲ, ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರಸಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ತಞ್ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ಅಭಿನನ್ದತಿ ಅಭಿವದತಿ ಅಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಅಭಿನನ್ದತೋ ಅಭಿವದತೋ ಅಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ನನ್ದೀ। ನನ್ದಿಯಾ ಸತಿ ಸಾರಾಗೋ ಹೋತಿ; ಸಾರಾಗೇ ಸತಿ ಸಂಯೋಗೋ ಹೋತಿ। ನನ್ದಿಸಂಯೋಜನಸಂಯುತ್ತೋ ಖೋ, ಮಿಗಜಾಲ, ಭಿಕ್ಖು ಸದುತಿಯವಿಹಾರೀತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಏವಂವಿಹಾರೀ ಚ, ಮಿಗಜಾಲ, ಭಿಕ್ಖು ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವತಿ ಅಪ್ಪಸದ್ದಾನಿ ಅಪ್ಪನಿಗ್ಘೋಸಾನಿ ವಿಜನವಾತಾನಿ ಮನುಸ್ಸರಾಹಸ್ಸೇಯ್ಯಕಾನಿ [ಮನುಸ್ಸರಾಹಸೇಯ್ಯಕಾನಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಸಾರುಪ್ಪಾನಿ; ಅಥ ಖೋ ಸದುತಿಯವಿಹಾರೀತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ತಣ್ಹಾ ಹಿಸ್ಸ ದುತಿಯಾ, ಸಾಸ್ಸ ಅಪ್ಪಹೀನಾ। ತಸ್ಮಾ ಸದುತಿಯವಿಹಾರೀ''ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

''ಸನ್ತಿ ಚ ಖೋ, ಮಿಗಜಾಲ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರೂಪಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ತಞ್ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ನಾಭಿನನ್ದತಿ ನಾಭಿವದತಿ ನಾಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಅನಭಿನನ್ದತೋ ಅನಭಿವದತೋ ಅನಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತೋ ನನ್ದೀ ನಿರುಜ್ಝತಿ। ನನ್ದಿಯಾ ಅಸತಿ ಸಾರಾಗೋ ನ ಹೋತಿ; ಸಾರಾಗೇ ಅಸತಿ ಸಂಯೋಗೋ ನ ಹೋತಿ। ನನ್ದಿಸಂಯೋಜನವಿಸಂಯುತ್ತೋ ಖೋ, ಮಿಗಜಾಲ, ಭಿಕ್ಖು ಏಕವಿಹಾರೀತಿ ವುಚ್ಚತಿ…ಪೇ॰… ಸನ್ತಿ ಚ ಖೋ, ಮಿಗಜಾಲ, ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರಸಾ…ಪೇ॰… ಸನ್ತಿ ಚ ಖೋ, ಮಿಗಜಾಲ, ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ತಞ್ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ನಾಭಿನನ್ದತಿ ನಾಭಿವದತಿ ನಾಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಅನಭಿನನ್ದತೋ ಅನಭಿವದತೋ ಅನಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತೋ ನನ್ದೀ ನಿರುಜ್ಝತಿ। ನನ್ದಿಯಾ ಅಸತಿ ಸಾರಾಗೋ ನ ಹೋತಿ; ಸಾರಾಗೇ ಅಸತಿ ಸಂಯೋಗೋ ನ ಹೋತಿ। ನನ್ದಿಸಂಯೋಜನವಿಪ್ಪಯುತ್ತೋ ಖೋ, ಮಿಗಜಾಲ, ಭಿಕ್ಖು ಏಕವಿಹಾರೀತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಏವಂವಿಹಾರೀ ಚ, ಮಿಗಜಾಲ, ಭಿಕ್ಖು ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಗಾಮನ್ತೇ ವಿಹರತಿ ಆಕಿಣ್ಣೋ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಭಿಕ್ಖುನೀಹಿ ಉಪಾಸಕೇಹಿ ಉಪಾಸಿಕಾಹಿ ರಾಜೂಹಿ ರಾಜಮಹಾಮತ್ತೇಹಿ ತಿತ್ಥಿಯೇಹಿ ತಿತ್ಥಿಯಸಾವಕೇಹಿ । ಅಥ ಖೋ ಏಕವಿಹಾರೀತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ತಣ್ಹಾ ಹಿಸ್ಸ ದುತಿಯಾ, ಸಾಸ್ಸ ಪಹೀನಾ। ತಸ್ಮಾ ಏಕವಿಹಾರೀತಿ ವುಚ್ಚತೀ''ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ದುತಿಯಮಿಗಜಾಲಸುತ್ತಂ

೬೪. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಿಗಜಾಲೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ…ಪೇ॰… ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಿಗಜಾಲೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಸಾಧು ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತು, ಯಮಹಂ ಭಗವತೋ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಏಕೋ ವೂಪಕಟ್ಠೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಆತಾಪೀ ಪಹಿತತ್ತೋ ವಿಹರೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ।

"ಸನ್ತಿ ಖೋ, ಮಿಗಜಾಲ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರೂಪಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ತಞ್ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ಅಭಿನನ್ದತಿ ಅಭಿವದತಿ ಅಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಅಭಿನನ್ದತೋ ಅಭಿವದತೋ ಅಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ನನ್ದೀ। ನನ್ದಿಸಮುದಯಾ ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ, ಮಿಗಜಾಲಾತಿ ವದಾಮಿ…ಪೇ॰… ಸನ್ತಿ ಚ ಖೋ, ಮಿಗಜಾಲ, ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರಸಾ…ಪೇ॰… ಸನ್ತಿ ಚ ಖೋ, ಮಿಗಜಾಲ, ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ತಞ್ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ಅಭಿನನ್ದತಿ ಅಭಿವದತಿ ಅಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಅಭಿನನ್ದತೋ ಅಭಿವದತೋ ಅಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ನನ್ದೀ । ನನ್ದಿಸಮುದಯಾ ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ, ಮಿಗಜಾಲಾತಿ ವದಾಮಿ।

"ಸನ್ತಿ ಚ ಖೋ, ಮಿಗಜಾಲ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರೂಪಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ತಞ್ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ನಾಭಿನನ್ದತಿ ನಾಭಿವದತಿ ನಾಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಅನಭಿನನ್ದತೋ ಅನಭಿವದತೋ ಅನಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತೋ ನನ್ದೀ ನಿರುಜ್ಝತಿ। ನನ್ದಿನಿರೋಧಾ ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ, ಮಿಗಜಾಲಾತಿ ವದಾಮಿ…ಪೇ॰… ಸನ್ತಿ ಚ ಖೋ, ಮಿಗಜಾಲ, ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರಸಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ…ಪೇ॰… ಸನ್ತಿ ಚ ಖೋ, ಮಿಗಜಾಲ, ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ತಞ್ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ನಾಭಿನನ್ದತಿ ನಾಭಿವದತಿ ನಾಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಅನಭಿನನ್ದತೋ ಅನಭಿವದತೋ ಅನಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತೋ ನನ್ದೀ ನಿರುಜ್ಝತಿ। ನನ್ದಿನಿರೋಧಾ ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ, ಮಿಗಜಾಲಾತಿ ವದಾಮೀ"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಿಗಜಾಲೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಿಗಜಾಲೋ ಏಕೋ ವೂಪಕಟ್ಠೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಆತಾಪೀ ಪಹಿತತ್ತೋ ವಿಹರತೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ – ಯಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ ತದನುತ್ತರಂ – ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸಿ। 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿ। ಅಞ್ಞತರೋ ಚ ಪನಾಯಸ್ಮಾ ಮಿಗಜಾಲೋ ಅರಹತಂ ಅಹೋಸೀತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಪಠಮಸಮಿದ್ಧಿಮಾರಪಞ್ಹಾಸುತ್ತಂ

೬೫. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ವೇಳುವನೇ ಕಲನ್ದಕನಿವಾಪೇ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಮಿದ್ಧಿ ಯೇನ ಭಗವಾ…ಪೇ॰… ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "'ಮಾರೋ, ಮಾರೋ'ತಿ, ಭನ್ತೇ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಮಾರೋ ವಾ ಅಸ್ಸ ಮಾರಪಞ್ಞತ್ತಿ ವಾ"ತಿ?

"ಯತ್ಥ ಖೋ, ಸಮಿದ್ಧಿ, ಅತ್ಥಿ ಚಕ್ಖು, ಅತ್ಥಿ ರೂಪಾ, ಅತ್ಥಿ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ , ಅತ್ಥಿ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬಾ ಧಮ್ಮಾ, ಅತ್ಥಿ ತತ್ಥ ಮಾರೋ ವಾ ಮಾರಪಞ್ಞತ್ತಿ ವಾ। ಅತ್ಥಿ ಸೋತಂ, ಅತ್ಥಿ ಸದ್ದಾ, ಅತ್ಥಿ ಸೋತವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಅತ್ಥಿ ಸೋತವಿಞ್ಞಾಣವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬಾ ಧಮ್ಮಾ, ಅತ್ಥಿ ತತ್ಥ ಮಾರೋ ವಾ ಮಾರಪಞ್ಞತ್ತಿ ವಾ। ಅತ್ಥಿ ಘಾನಂ, ಅತ್ಥಿ ಗನ್ಧಾ, ಅತ್ಥಿ ಘಾನವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಅತ್ಥಿ ಘಾನವಿಞ್ಞಾಣವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬಾ ಧಮ್ಮಾ, ಅತ್ಥಿ ತತ್ಥ ಮಾರೋ ವಾ ಮಾರಪಞ್ಞತ್ತಿ ವಾ। ಅತ್ಥಿ ಜಿವ್ಹಾ, ಅತ್ಥಿ ರಸಾ, ಅತ್ಥಿ ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಅತ್ಥಿ ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬಾ ಧಮ್ಮಾ, ಅತ್ಥಿ ತತ್ಥ ಮಾರೋ ವಾ ಮಾರಪಞ್ಞತ್ತಿ ವಾ। ಅತ್ಥಿ ಕಾಯೋ, ಅತ್ಥಿ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ, ಅತ್ಥಿ

ಕಾಯವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಅತ್ಥಿ ಕಾಯವಿಞ್ಞಾಣವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬಾ ಧಮ್ಮಾ, ಅತ್ಥಿ ತತ್ಥ ಮಾರೋ ವಾ ಮಾರಪಞ್ಞತ್ತಿ ವಾ। ಅತ್ಥಿ ಮನೋ, ಅತ್ಥಿ ಧಮ್ಮಾ, ಅತ್ಥಿ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಅತ್ಥಿ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬಾ ಧಮ್ಮಾ, ಅತ್ಥಿ ತತ್ಥ ಮಾರೋ ವಾ ಮಾರಪಞ್ಞತ್ತಿ ವಾ।

"ಯತ್ಥ ಚ ಖೋ, ಸಮಿದ್ಧಿ, ನತ್ಥಿ ಚಕ್ಖು, ನತ್ಥಿ ರೂಪಾ, ನತ್ಥಿ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ, ನತ್ಥಿ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬಾ ಧಮ್ಮಾ, ನತ್ಥಿ ತತ್ಥ ಮಾರೋ ವಾ ಮಾರಪಞ್ಞತ್ತಿ ವಾ। ನತ್ಥಿ ಸೋತಂ...ಪೇ॰... ನತ್ಥಿ ಘಾನಂ...ಪೇ॰... ನತ್ಥಿ ಜಿವ್ಹಾ, ನತ್ಥಿ ರಸಾ, ನತ್ಥಿ ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಂ, ನತ್ಥಿ ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬಾ ಧಮ್ಮಾ, ನತ್ಥಿ ತತ್ಥ ಮಾರೋ ವಾ ಮಾರಪಞ್ಞತ್ತಿ ವಾ। ನತ್ಥಿ ಕಾಯೋ...ಪೇ॰...। ನತ್ಥಿ ಮನೋ, ನತ್ಥಿ ಧಮ್ಮಾ, ನತ್ಥಿ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ, ನತ್ಥಿ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬಾ ಧಮ್ಮಾ, ನತ್ಥಿ ತತ್ಥ ಮಾರೋ ವಾ ಮಾರಪಞ್ಞತ್ತಿ ವಾ"ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಸಮಿದ್ಧಿಸತ್ತಪಞ್ಹಾಸುತ್ತಂ

೬೬. "'ಸತ್ತೋ , ಸತ್ತೋ'ತಿ, ಭನ್ತೇ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸತ್ತೋ ವಾ ಅಸ್ಸ ಸತ್ತಪಞ್ಞತ್ತಿ ವಾ"ತಿ...ಪೇ॰...। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಸಮಿದ್ಧಿದುಕ್ಖಪಞ್ಹಾಸುತ್ತಂ

೬೭. "'ದುಕ್ಖಂ , ದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ, ಭನ್ತೇ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅಸ್ಸ ದುಕ್ಖಪಞ್ಞತ್ತಿ ವಾ"ತಿ...ಪೇ॰...। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಸಮಿದ್ಧಿಲೋಕಪಞ್ಹಾಸುತ್ತಂ

೬೮. "'ಲೋಕೋ, ಲೋಕೋ'ತಿ, ಭನ್ತೇ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಲೋಕೋ ವಾ ಅಸ್ಸ ಲೋಕಪಞ್ಞತ್ತಿ ವಾ"ತಿ? ಯತ್ಥ ಖೋ, ಸಮಿದ್ಧಿ, ಅತ್ಥಿ ಚಕ್ಖು, ಅತ್ಥಿ ರೂಪಾ, ಅತ್ಥಿ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಅತ್ಥಿ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬಾ ಧಮ್ಮಾ, ಅತ್ಥಿ ತತ್ಥ ಲೋಕೋ ವಾ ಲೋಕಪಞ್ಞತ್ತಿ ವಾತಿ...ಪೇ॰... ಅತ್ಥಿ ಜಿವ್ಹಾ...ಪೇ॰... ಅತ್ಥಿ ಮನೋ, ಅತ್ಥಿ ಧಮ್ಮಾ, ಅತ್ಥಿ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಅತ್ಥಿ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬಾ ಧಮ್ಮಾ, ಅತ್ಥಿ ತತ್ಥ ಲೋಕೋ ವಾ ಲೋಕಪಞ್ಞತ್ತಿ ವಾ।

"ಯತ್ಥ ಚ ಖೋ, ಸಮಿದ್ಧಿ, ನತ್ಥಿ ಚಕ್ಖು, ನತ್ಥಿ ರೂಪಾ, ನತ್ಥಿ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ, ನತ್ಥಿ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬಾ ಧಮ್ಮಾ, ನತ್ಥಿ ತತ್ಥ ಲೋಕೋ ವಾ ಲೋಕಪಞ್ಞತ್ತಿ ವಾ...ಪೇ॰... ನತ್ಥಿ ಜಿವ್ಹಾ...ಪೇ॰... ನತ್ಥಿ ಮನೋ, ನತ್ಥಿ ಧಮ್ಮಾ, ನತ್ಥಿ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ, ನತ್ಥಿ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬಾ ಧಮ್ಮಾ, ನತ್ಥಿ ತತ್ಥ ಲೋಕೋ ವಾ ಲೋಕಪಞ್ಞತ್ತಿ ವಾ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಉಪಸೇನಆಸೀವಿಸಸುತ್ತಂ

೬೯. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಉಪಸೇನೋ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರನ್ತಿ ಸೀತವನೇ ಸಪ್ಪಸೋಣ್ಡಿಕಪಬ್ಭಾರೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮತೋ ಉಪಸೇನಸ್ಸ ಕಾಯೇ ಆಸೀವಿಸೋ ಪತಿತೋ ಹೋತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಉಪಸೇನೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಏಥ ಮೇ, ಆವುಸೋ, ಇಮಂ ಕಾಯಂ ಮಞ್ಚಕಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ನೀಹರಥ। ಪುರಾಯಂ ಕಾಯೋ ಇಧೇವ ವಿಕಿರತಿ; ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಭುಸಮುಟ್ಠೀ"ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಉಪಸೇನಂ ಏತದವೋಚ – "ನ ಖೋ ಪನ ಮಯಂ ಪಸ್ಸಾಮ ಆಯಸ್ಮತೋ ಉಪಸೇನಸ್ಸ ಕಾಯಸ್ಸ ವಾ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ವಾ ವಿಪರಿಣಾಮಂ। ಅಥ ಚ ಪನಾಯಸ್ಮಾ ಉಪಸೇನೋ

ಏವಮಾಹ - ‘ಏಥ ಮೇ, ಆವುಸೋ, ಇಮಂ ಕಾಯಂ ಮಞ್ಚಕಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ನೀಹರಥ। ಪುರಾಯಂ ಕಾಯೋ ಇಧೇವ ವಿಕಿರತಿ; ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಭುಸಮುಟ್ಠೀ’”ತಿ। “ಯಸ್ಸ ನೂನ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಏವಮಸ್ಸ - ‘ಅಹಂ ಚಕ್ಖೂತಿ ವಾ ಮಮ ಚಕ್ಖೂತಿ ವಾ…ಪೇ॰… ಅಹಂ ಜಿವ್ಹಾತಿ ವಾ ಮಮ ಜಿವ್ಹಾತಿ ವಾ… ಅಹಂ ಮನೋತಿ ವಾ ಮಮ ಮನೋತಿ ವಾ’। ತಸ್ಸ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಸಿಯಾ ಕಾಯಸ್ಸ ವಾ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ವಾ ವಿಪರಿಣಾಮೋ। ಮಯ್ಹಞ್ಚ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ನ ಏವಂ ಹೋತಿ - ‘ಅಹಂ ಚಕ್ಖೂತಿ ವಾ ಮಮ ಚಕ್ಖೂತಿ ವಾ…ಪೇ॰… ಅಹಂ ಜಿವ್ಹಾತಿ ವಾ ಮಮ ಜಿವ್ಹಾತಿ ವಾ…ಪೇ॰… ಅಹಂ ಮನೋತಿ ವಾ ಮಮ ಮನೋತಿ ವಾ’। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಞ್ಚ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಕಿಂ ಕಾಯಸ್ಸ ವಾ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ವಾ ವಿಪರಿಣಾಮೋ”ತಿ!

“ತಥಾ ಹಿ ಪನಾಯಸ್ಮತೋ ಉಪಸೇನಸ್ಸ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಹಙ್ಕಾರಮಮಙ್ಕಾರಮಾನಾನುಸಯೋ ಸುಸಮೂಹತೋ। ತಸ್ಮಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಉಪಸೇನಸ್ಸ ನ ಏವಂ ಹೋತಿ - ‘ಅಹಂ ಚಕ್ಖೂತಿ ವಾ ಮಮ ಚಕ್ಖೂತಿ ವಾ…ಪೇ॰… ಅಹಂ ಜಿವ್ಹಾತಿ ವಾ ಮಮ ಜಿವ್ಹಾತಿ ವಾ…ಪೇ॰… ಅಹಂ ಮನೋತಿ ವಾ ಮಮ ಮನೋತಿ ವಾ’”ತಿ। ಅಥ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಉಪಸೇನಸ್ಸ ಕಾಯಂ ಮಞ್ಚಕಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ನೀಹರಿಂಸು। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಉಪಸೇನಸ್ಸ ಕಾಯೋ ತತ್ಥೇವ ವಿಕಿರಿ; ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಭುಸಮುಟ್ಠೀತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಉಪವಾಣಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕಸುತ್ತಂ

೭೦. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಉಪವಾಣೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ…ಪೇ॰… ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಉಪವಾಣೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “‘ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕೋ ಧಮ್ಮೋ, ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕೋ ಧಮ್ಮೋ’ತಿ, ಭನ್ತೇ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕೋ ಧಮ್ಮೋ ಹೋತಿ, ಅಕಾಲಿಕೋ ಏಹಿಪಸ್ಸಿಕೋ ಓಪನೇಯ್ಯಿಕೋ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ವೇದಿತಬ್ಬೋ ವಿಞ್ಞೂಹೀ”ತಿ?

“ಇಧ ಪನ, ಉಪವಾಣ, ಭಿಕ್ಖು ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ರೂಪಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಚ ಹೋತಿ ರೂಪರಾಗಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಚ। ಸನ್ತಞ್ಚ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ರೂಪೇಸು ರಾಗಂ ‘ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ರೂಪೇಸು ರಾಗೋ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಯಂ ತಂ, ಉಪವಾಣ, ಭಿಕ್ಖು ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ರೂಪಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಚ ಹೋತಿ ರೂಪರಾಗಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಚ। ಸನ್ತಞ್ಚ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ರೂಪೇಸು ರಾಗಂ ‘ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ರೂಪೇಸು ರಾಗೋ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಉಪವಾಣ, ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕೋ ಧಮ್ಮೋ ಹೋತಿ ಅಕಾಲಿಕೋ ಏಹಿಪಸ್ಸಿಕೋ ಓಪನೇಯ್ಯಿಕೋ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ವೇದಿತಬ್ಬೋ ವಿಞ್ಞೂಹೀ”ತಿ…ಪೇ॰…।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಉಪವಾಣ, ಭಿಕ್ಖು ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಸಾಯಿತ್ವಾ ರಸಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಚ ಹೋತಿ ರಸರಾಗಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಚ। ಸನ್ತಞ್ಚ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ರಸೇಸು ರಾಗಂ ‘ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ರಸೇಸು ರಾಗೋ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಯಂ ತಂ, ಉಪವಾಣ, ಭಿಕ್ಖು ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಸಾಯಿತ್ವಾ ರಸಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಚ ಹೋತಿ ರಸರಾಗಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಚ। ಸನ್ತಞ್ಚ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ರಸೇಸು ರಾಗಂ ‘ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ರಸೇಸು ರಾಗೋ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಉಪವಾಣ, ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕೋ ಧಮ್ಮೋ ಹೋತಿ ಅಕಾಲಿಕೋ ಏಹಿಪಸ್ಸಿಕೋ ಓಪನೇಯ್ಯಿಕೋ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ವೇದಿತಬ್ಬೋ ವಿಞ್ಞೂಹೀ”ತಿ…ಪೇ॰…।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಉಪವಾಣ, ಭಿಕ್ಖು ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಚ ಹೋತಿ ಧಮ್ಮರಾಗಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಚ। ಸನ್ತಞ್ಚ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಧಮ್ಮೇಸು ರಾಗಂ ‘ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಧಮ್ಮೇಸು ರಾಗೋ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಯಂ ತಂ, ಉಪವಾಣ, ಭಿಕ್ಖು ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಚ ಹೋತಿ ಧಮ್ಮರಾಗಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಚ। ಸನ್ತಞ್ಚ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಧಮ್ಮೇಸು ರಾಗಂ ‘ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಧಮ್ಮೇಸು ರಾಗೋ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಉಪವಾಣ, ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕೋ ಧಮ್ಮೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಪಚ್ಚತ್ತಂ ವೇದಿತಬ್ಬೋ ವಿಞ್ಞೂಹೀ”ತಿ…ಪೇ॰…।

“ಇಧ ಪನ, ಉಪವಾಣ, ಭಿಕ್ಖು ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ರೂಪಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಚ ಹೋತಿ, ನೋ ಚ ರೂಪರಾಗಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ। ಅಸನ್ತಞ್ಚ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ರೂಪೇಸು ರಾಗಂ ‘ನತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ರೂಪೇಸು ರಾಗೋ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಯಂ ತಂ, ಉಪವಾಣ, ಭಿಕ್ಖು ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ರೂಪಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀಹಿ ಖೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಚ ರೂಪರಾಗಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ। ಅಸನ್ತಞ್ಚ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ರೂಪೇಸು ರಾಗಂ ‘ನತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ರೂಪೇಸು ರಾಗೋ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಉಪವಾಣ, ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕೋ ಧಮ್ಮೋ ಹೋತಿ, ಅಕಾಲಿಕೋ ಏಹಿಪಸ್ಸಿಕೋ ಓಪನೇಯ್ಯಿಕೋ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ವೇದಿತಬ್ಬೋ ವಿಞ್ಞೂಹೀ”ತಿ…ಪೇ॰…।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಉಪವಾಣ, ಭಿಕ್ಖು ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಸಾಯಿತ್ವಾ ರಸಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀಹಿ ಖೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಚ ರಸರಾಗಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ। ಅಸನ್ತಞ್ಚ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ರಸೇಸು ರಾಗಂ ‘ನತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ರಸೇಸು ರಾಗೋ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ…ಪೇ॰…।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಉಪವಾಣ, ಭಿಕ್ಖು ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀಹಿ ಖೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಚ ಧಮ್ಮರಾಗಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ। ಅಸನ್ತಞ್ಚ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಧಮ್ಮೇಸು ರಾಗಂ ‘ನತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಧಮ್ಮೇಸು ರಾಗೋ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಯಂ ತಂ, ಉಪವಾಣ, ಭಿಕ್ಖು ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀಹಿ ಖೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಚ ಧಮ್ಮರಾಗಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ। ಅಸನ್ತಞ್ಚ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಧಮ್ಮೇಸು ರಾಗಂ ‘ನತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಧಮ್ಮೇಸು ರಾಗೋ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಉಪವಾಣ, ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕೋ ಧಮ್ಮೋ ಹೋತಿ, ಅಕಾಲಿಕೋ ಏಹಿಪಸ್ಸಿಕೋ ಓಪನೇಯ್ಯಿಕೋ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ವೇದಿತಬ್ಬೋ ವಿಞ್ಞೂಹೀ”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಪಠಮಛಫಸ್ಸಾಯತನಸುತ್ತಂ

೭೧. “ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಛನ್ನಂ ಫಸ್ಸಾಯತನಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ಅವುಸಿತಂ ತೇನ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಆರಕಾ ಸೋ ಇಮಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮವಿನಯಾ”ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಏತ್ಥಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಅನಸ್ಸಸಂ [ಅನಸ್ಸಸಿಂ (ಸೀ॰), ಅನಸ್ಸಾಸಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಅನಸ್ಸಾಸಿಂ (ಪೀ॰)]। ಅಹಞ್ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಛನ್ನಂ ಫಸ್ಸಾಯತನಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾಮೀ”ತಿ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಭಿಕ್ಖು, ಚಕ್ಖುಂ ‘ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ , ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಸೀ”ತಿ?

“ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಸಾಧು, ಭಿಕ್ಖು, ಏತ್ಥ ಚ ತೇ, ಭಿಕ್ಖು, ಚಕ್ಖು ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಸುದಿಟ್ಠಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಏಸೇವನ್ತೋ ದುಕ್ಖಸ್ಸ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಂ ‘ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಸೀ”ತಿ?

“ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಸಾಧು, ಭಿಕ್ಖು, ಏತ್ಥ ಚ ತೇ, ಭಿಕ್ಖು, ಜಿವ್ಹಾ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಸುದಿಟ್ಠಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಏಸೇವನ್ತೋ ದುಕ್ಖಸ್ಸ…ಪೇ॰… ಮನಂ ‘ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಸೀ”ತಿ?

“ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಸಾಧು, ಭಿಕ್ಖು, ಏತ್ಥ ಚ ತೇ, ಭಿಕ್ಖು, ಮನೋ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಸುದಿಟ್ಠಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಏಸೇವನ್ತೋ ದುಕ್ಖಸ್ಸಾ”ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ದುತಿಯಛಫಸ್ಸಾಯತನಸುತ್ತಂ

೭೨. “ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಛನ್ನಂ ಫಸ್ಸಾಯತನಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ಅವುಸಿತಂ ತೇನ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಆರಕಾ ಸೋ ಇಮಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮವಿನಯಾ”ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಏತ್ಥಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಅನಸ್ಸಸಂ ಪನಸ್ಸಸಂ। ಅಹಞ್ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಛನ್ನಂ ಫಸ್ಸಾಯತನಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾಮೀ”ತಿ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಭಿಕ್ಖು, ಚಕ್ಖುಂ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ , ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಸೀ”ತಿ?

“ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಸಾಧು, ಭಿಕ್ಖು, ಏತ್ಥ ಚ ತೇ, ಭಿಕ್ಖು, ಚಕ್ಖು ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಸುದಿಟ್ಠಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಏವಂ ತೇ ಏತಂ ಪಠಮಂ ಫಸ್ಸಾಯತನಂ ಪಹೀನಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಆಯತಿಂ ಅಪುನಬ್ಭವಾಯ…ಪೇ॰…।

“ಜಿವ್ಹಂ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಸೀ”ತಿ?

“ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಸಾಧು , ಭಿಕ್ಖು, ಏತ್ಥ ಚ ತೇ, ಭಿಕ್ಖು, ಜಿವ್ಹಾ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಸುದಿಟ್ಠಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಏವಂ ತೇ ಏತಂ ಚತುತ್ಥಂ ಫಸ್ಸಾಯತನಂ ಪಹೀನಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಆಯತಿಂ ಅಪುನಬ್ಭವಾಯ…ಪೇ॰…।

“ಮನಂ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಸೀ”ತಿ?

“ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಸಾಧು, ಭಿಕ್ಖು, ಏತ್ಥ ಚ ತೇ, ಭಿಕ್ಖು, ಮನೋ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಸುದಿಟ್ಠಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಏವಂ ತೇ ಏತಂ ಛಟ್ಠಂ ಫಸ್ಸಾಯತನಂ ಪಹೀನಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಆಯತಿಂ ಅಪುನಬ್ಭವಾಯಾ”ತಿ। ದಸಮಂ।

೧೧. ತತಿಯಛಫಸ್ಸಾಯತನಸುತ್ತಂ

೭೩. “ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಛನ್ನಂ ಫಸ್ಸಾಯತನಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ಅವುಸಿತಂ ತೇನ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಆರಕಾ ಸೋ ಇಮಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮವಿನಯಾ”ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಏತ್ಥಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಅನಸ್ಸಸಂ ಪನಸ್ಸಸಂ। ಅಹಞ್ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಛನ್ನಂ ಫಸ್ಸಾಯತನಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾಮೀ”ತಿ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಭಿಕ್ಖು, ಚಕ್ಖು ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ?

“ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ”ತಿ?

“ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ - ‘ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’”ತಿ?

“ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಸೋತಂ... ಘಾನಂ... ಜಿವ್ಹಾ... ಕಾಯೋ... ಮನೋ ನಿಚ್ಚೋ ವಾ ಅನಿಚ್ಚೋ ವಾ”ತಿ?

“ಅನಿಚ್ಚೋ, ಭನ್ತೇ”।

“ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ”ತಿ?

“ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ - ‘ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’”ತಿ?

“ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಸೋತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಘಾನಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಜಿವ್ಹಾಯಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಕಾಯಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಮನಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ನಿಬ್ಬಿನ್ದಂ ವಿರಜ್ಜತಿ; ವಿರಾಗಾ ವಿಮುಚ್ಚತಿ; ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। ‘ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ’ತಿ ಪಜಾನಾತೀ”ತಿ। ಏಕಾದಸಮಂ।

ಮಿಗಜಾಲವಗ್ಗೋ ಸತ್ತಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಮಿಗಜಾಲೇನ ದ್ವೇ ವುತ್ತಾ, ಚತ್ತಾರೋ ಚ ಸಮಿದ್ಧಿನಾ।
ಉಪಸೇನೋ ಉಪವಾಣೋ, ಛಫಸ್ಸಾಯತನಿಕಾ ತಯೋತಿ॥

೮. ಗಿಲಾನವಗ್ಗೋ

೧. ಪಠಮಗಿಲಾನಸುತ್ತಂ

೭೪. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ...ಪೇ॰... ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಅಮುಕಸ್ಮಿಂ, ಭನ್ತೇ, ವಿಹಾರೇ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ನವೋ ಅಪ್ಪಞ್ಞಾತೋ ಆಬಾಧಿಕೋ ದುಕ್ಖಿತೋ ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನೋ। ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಯೇನ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ತೇನುಪಸಙ್ಕಮತು ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯಾ"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ನವವಾದಞ್ಚ ಸುತ್ವಾ ಗಿಲಾನವಾದಞ್ಚ, "ಅಪ್ಪಞ್ಞಾತೋ ಭಿಕ್ಖೂ"ತಿ ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ಯೇನ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ। ದಿಸ್ವಾನ ಮಞ್ಚಕೇ ಸಮಧೋಸಿ [ಸಮಞ್ಚೋಸಿ (ಸೀ॰), ಸಮತೇಸಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಸಮಞ್ಚೋಪಿ (ಪೀ॰)]। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಏತದವೋಚ – "ಅಲಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಾ ತ್ವಂ ಮಞ್ಚಕೇ ಸಮಧೋಸಿ। ಸನ್ತಿಮಾನಿ ಆಸನಾನಿ ಪಞ್ಞತ್ತಾನಿ, ತತ್ಥಾಹಂ ನಿಸೀದಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ನಿಸೀದಿ ಭಗವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ। ನಿಸಜ್ಜ ಖೋ ಭಗವಾ ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಏತದವೋಚ – "ಕಚ್ಚಿ ತೇ, ಭಿಕ್ಖು, ಖಮನೀಯಂ, ಕಚ್ಚಿ ಯಾಪನೀಯಂ, ಕಚ್ಚಿ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಪಟಿಕ್ಕಮನ್ತಿ ನೋ ಅಭಿಕ್ಕಮನ್ತಿ, ಪಟಿಕ್ಕಮೋಸಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ ನೋ ಅಭಿಕ್ಕಮೋ"ತಿ?

"ನ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಖಮನೀಯಂ, ನ ಯಾಪನೀಯಂ, ಬಾಳ್ಹಾ ಮೇ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಅಭಿಕ್ಕಮನ್ತಿ ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮನ್ತಿ, ಅಭಿಕ್ಕಮೋಸಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮೋ"ತಿ।

"ಕಚ್ಚಿ ತೇ, ಭಿಕ್ಖು, ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ, ನ ಕೋಚಿ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ"ತಿ?

"ತಗ್ಘ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಅನಪ್ಪಕಂ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ, ಅನಪ್ಪಕೋ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ"ತಿ।

"ಕಚ್ಚಿ ಪನ ತಂ [ತ್ವಂ (ಸೀ॰), ತೇ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)], ಭಿಕ್ಖು, ಅತ್ತಾ ಸೀಲತೋ ಉಪವದತೀ"ತಿ?

"ನ ಖೋ ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ಅತ್ತಾ ಸೀಲತೋ ಉಪವದತೀ"ತಿ [ನೋ ಹೇತಂ ಭನ್ತೇ (ಪೀ॰ ಕ॰)]।

"ನೋ ಚೇ ಕಿರ ತೇ, ಭಿಕ್ಖು, ಅತ್ತಾ ಸೀಲತೋ ಉಪವದತಿ, ಅಥ ಕಿಞ್ಚ [ಅಥ ಕಿಸ್ಮಿಞ್ಚ (ಸೀ॰), ಅಥ ಭಿಕ್ಖು ಕಿಸ್ಮಿಞ್ಚ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ತೇ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಕೋ ಚ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ"ತಿ?

"ನ ಖ್ವಾಹಂ , ಭನ್ತೇ, ಸೀಲವಿಸುದ್ಧತ್ಥಂ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಮೀ"ತಿ ।

"ನೋ ಚೇ ಕಿರ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಸೀಲವಿಸುದ್ಧತ್ಥಂ ಮಯಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಸಿ, ಅಥ ಕಿಮತ್ಥಂ ಚರಹಿ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಯಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಸೀ"ತಿ?

"ರಾಗವಿರಾಗತ್ಥಂ ಖ್ವಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಮೀ"ತಿ।

"ಸಾಧು ಸಾಧು, ಭಿಕ್ಖು! ಸಾಧು ಖೋ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ರಾಗವಿರಾಗತ್ಥಂ ಮಯಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಸಿ। ರಾಗವಿರಾಗತ್ಥೋ ಹಿ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಯಾ ಧಮ್ಮೋ ದೇಸಿತೋ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ ಭಿಕ್ಖು, ಚಕ್ಖು ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ?

"ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ"।

“ಯಂ…ಪೇ॰… ಸೋತಂ… ಘಾನಂ… ಜಿವ್ಹಾ… ಕಾಯೋ… ಮನೋ ನಿಚ್ಚೋ ವಾ ಅನಿಚ್ಚೋ ವಾ”ತಿ?

“ಅನಿಚ್ಚೋ, ಭನ್ತೇ”।

“ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ”ತಿ?

“ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ – ‘ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’”ತಿ?

“ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಸೋತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ…ಪೇ॰… ಮನಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ನಿಬ್ಬಿನ್ದಂ ವಿರಜ್ಜತಿ; ವಿರಾಗಾ ವಿಮುಚ್ಚತಿ; ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। ‘ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ’ತಿ ಪಜಾನಾತೀ”ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿ। ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಚ ಪನ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಸ್ಮಿಂ ಭಞ್ಞಮಾನೇ ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ವಿರಜಂ ವೀತಮಲಂ ಧಮ್ಮಚಕ್ಖುಂ ಉದಪಾದಿ – “ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಮುದಯಧಮ್ಮಂ, ಸಬ್ಬಂ ತಂ ನಿರೋಧಧಮ್ಮ”ನ್ತಿ। ಪಠಮಂ।

೯. ದುತಿಯಗಿಲಾನಸುತ್ತಂ

೭೫. ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು…ಪೇ॰… ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಅಮುಕಸ್ಮಿಂ, ಭನ್ತೇ, ವಿಹಾರೇ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ನವೋ ಅಪ್ಪಞ್ಞಾತೋ ಆಬಾಧಿಕೋ ದುಕ್ಖಿತೋ ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನೋ। ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಯೇನ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ತೇನುಪಸಙ್ಕಮತು ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯಾ”ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ನವವಾದಞ್ಚ ಸುತ್ವಾ ಗಿಲಾನವಾದಞ್ಚ, “ಅಪ್ಪಞ್ಞಾತೋ ಭಿಕ್ಖೂ”ತಿ ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ಯೇನ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ। ದಿಸ್ವಾನ ಮಞ್ಚಕೇ ಸಮಧೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಏತದವೋಚ – “ಅಲಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಾ ತ್ವಂ ಮಞ್ಚಕೇ ಸಮಧೋಸಿ। ಸನ್ತಿಮಾನಿ ಆಸನಾನಿ ಪಞ್ಞತ್ತಾನಿ, ತತ್ಥಾಹಂ ನಿಸೀದಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। ನಿಸೀದಿ ಭಗವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ। ನಿಸಜ್ಜ ಖೋ ಭಗವಾ ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಏತದವೋಚ – “ಕಚ್ಚಿ ತೇ, ಭಿಕ್ಖು, ಖಮನೀಯಂ, ಕಚ್ಚಿ ಯಾಪನೀಯಂ, ಕಚ್ಚಿ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಪಟಿಕ್ಕಮನ್ತಿ ನೋ ಅಭಿಕ್ಕಮನ್ತಿ, ಪಟಿಕ್ಕಮೋಸಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ ನೋ ಅಭಿಕ್ಕಮೋ”ತಿ?

“ನ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಖಮನೀಯಂ, ನ ಯಾಪನೀಯಂ…ಪೇ॰… ನ ಖೋ ಮಂ [ಮೇ (ಸಬ್ಬತ್ಥ)], ಭನ್ತೇ, ಅತ್ತಾ ಸೀಲತೋ ಉಪವದತೀ”ತಿ।

“ನೋ ಚೇ ಕಿರ ತೇ, ಭಿಕ್ಖು, ಅತ್ತಾ ಸೀಲತೋ ಉಪವದತಿ, ಅಥ ಕಿಞ್ಚ ತೇ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಕೋ ಚ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ”ತಿ?

“ನ ಖ್ವಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಸೀಲವಿಸುದ್ಧತ್ಥಂ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಮೀ”ತಿ।

“ನೋ ಚೇ ಕಿರ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಸೀಲವಿಸುದ್ಧತ್ಥಂ ಮಯಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಸಿ, ಅಥ ಕಿಮತ್ಥಂ ಚರಹಿ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಯಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಸೀ”ತಿ?

“ಅನುಪಾದಾಪರಿನಿಬ್ಬಾನತ್ಥಂ ಖ್ವಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಮೀ”ತಿ।

“ಸಾಧು ಸಾಧು, ಭಿಕ್ಖು! ಸಾಧು ಖೋ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಅನುಪಾದಾಪರಿನಿಬ್ಬಾನತ್ಥಂ ಮಯಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಸಿ। ಅನುಪಾದಾಪರಿನಿಬ್ಬಾನತ್ಥೋ ಹಿ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಯಾ ಧಮ್ಮೋ ದೇಸಿತೋ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಭಿಕ್ಖು, ಚಕ್ಖು ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ?

“ಅನಿಚ್ಚಂ , ಭನ್ತೇ”।

“ಯಂ...ಪೇ॰... ಸೋತಂ... ಘಾನಂ... ಜಿವ್ಹಾ... ಕಾಯೋ... ಮನೋ... ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ... ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೋ... ಯಮ್ಪಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ?

“ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ”ತಿ?

“ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ – ‘ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’”ತಿ?

“ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ...ಪೇ॰... ಮನಸ್ಮಿಮ್ಪಿ... ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣೇಪಿ... ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೇಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ಯಮ್ಪಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ನಿಬ್ಬಿನ್ದಂ ವಿರಜ್ಜತಿ; ವಿರಾಗಾ ವಿಮುಚ್ಚತಿ; ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। ‘ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ’ತಿ ಪಜಾನಾತೀ”ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿ। ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಚ ಪನ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಸ್ಮಿಂ ಭಞ್ಞಮಾನೇ ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚೀತಿ [ವಿಮುಚ್ಚತೀತಿ (ಸಬ್ಬತ್ಥ)]। ದುತಿಯಂ।

೩. ರಾಧಅನಿಚ್ಚಸುತ್ತಂ

೭೬. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ರಾಧೋ...ಪೇ॰... ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ರಾಧೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಸಾಧು ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತು , ಯಮಹಂ ಭಗವತೋ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಏಕೋ ವೂಪಕಟ್ಠೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಆತಾಪೀ ಪಹಿತತ್ತೋ ವಿಹರೇಯ್ಯ”ನ್ತಿ। “ಯಂ ಖೋ, ರಾಧ, ಅನಿಚ್ಚಂ ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಕಿಞ್ಚ, ರಾಧ,

ಅನಿಚ್ಚಂ ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ? ಚಕ್ಖು ಅನಿಚ್ಚಂ , ರೂಪಾ ಅನಿಚ್ಚಾ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ... ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋ... ಯಮ್ಪಿದಂ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಅನಿಚ್ಚಂ। ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ...ಪೇ॰... ಜಿವ್ಹಾ... ಕಾಯೋ... ಮನೋ ಅನಿಚ್ಚೋ। ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಧಮ್ಮಾ... ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ... ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೋ... ಯಮ್ಪಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಅನಿಚ್ಚಂ। ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಯಂ ಖೋ, ರಾಧ, ಅನಿಚ್ಚಂ ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ"ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ರಾಧದುಕ್ಖಸುತ್ತಂ

೭೭. "ಯಂ ಖೋ, ರಾಧ, ದುಕ್ಖಂ ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಕಿಞ್ಚ, ರಾಧ, ದುಕ್ಖಂ? ಚಕ್ಖು ಖೋ, ರಾಧ, ದುಕ್ಖಂ। ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ರೂಪಾ... ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ... ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋ... ಯಮ್ಪಿದಂ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸ...ಪೇ॰... ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ। ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ...ಪೇ॰... ಮನೋ ದುಕ್ಖೋ... ಧಮ್ಮಾ... ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ... ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೋ... ಯಮ್ಪಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ। ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಯಂ ಖೋ, ರಾಧ, ದುಕ್ಖಂ ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ"ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ರಾಧಅನತ್ತಸುತ್ತಂ

೭೮. "ಯೋ ಖೋ, ರಾಧ, ಅನತ್ತಾ ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಕೋ ಚ, ರಾಧ, ಅನತ್ತಾ? ಚಕ್ಖು ಖೋ, ರಾಧ, ಅನತ್ತಾ। ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ರೂಪಾ... ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ... ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋ... ಯಮ್ಪಿದಂ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ...ಪೇ॰... ಮನೋ ಅನತ್ತಾ... ಧಮ್ಮಾ... ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ... ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೋ... ಯಮ್ಪಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಅನತ್ತಾ। ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಯೋ ಖೋ, ರಾಧ, ಅನತ್ತಾ ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ"ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಪಠಮಅವಿಜ್ಜಾಪಹಾನಸುತ್ತಂ

೭೯. ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ...ಪೇ॰... ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಏಕೋ ಧಮ್ಮೋ ಯಸ್ಸ ಪಹಾನಾ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅವಿಜ್ಜಾ ಪಹೀಯತಿ, ವಿಜ್ಜಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀ"ತಿ?

"ಅತ್ಥಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಏಕೋ ಧಮ್ಮೋ ಯಸ್ಸ ಪಹಾನಾ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅವಿಜ್ಜಾ ಪಹೀಯತಿ, ವಿಜ್ಜಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀ"ತಿ।

"ಕತಮೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಏಕೋ ಧಮ್ಮೋ ಯಸ್ಸ ಪಹಾನಾ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅವಿಜ್ಜಾ ಪಹೀಯತಿ, ವಿಜ್ಜಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀ"ತಿ?

"ಅವಿಜ್ಜಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಏಕೋ ಧಮ್ಮೋ ಯಸ್ಸ ಪಹಾನಾ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅವಿಜ್ಜಾ ಪಹೀಯತಿ, ವಿಜ್ಜಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀ"ತಿ।

"ಕಥಂ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಜಾನತೋ, ಕಥಂ ಪಸ್ಸತೋ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅವಿಜ್ಜಾ ಪಹೀಯತಿ, ವಿಜ್ಜಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀ"ತಿ?

"ಚಕ್ಖುಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಅನಿಚ್ಚತೋ ಜಾನತೋ ಪಸ್ಸತೋ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅವಿಜ್ಜಾ ಪಹೀಯತಿ, ವಿಜ್ಜಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ರೂಪೇ... ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ... ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಂ... ಯಮ್ಪಿದಂ, ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಅನಿಚ್ಚತೋ ಜಾನತೋ ಪಸ್ಸತೋ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅವಿಜ್ಜಾ ಪಹೀಯತಿ, ವಿಜ್ಜಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ...ಪೇ॰... ಮನಂ

ಅನಿಚ್ಚತೋ ಜಾನತೋ ಪಸ್ಸತೋ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅವಿಜ್ಜಾ ಪಹೀಯತಿ, ವಿಜ್ಜಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ಧಮ್ಮೇ... ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ... ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಂ... ಯಮ್ಪಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಅನಿಚ್ಚತೋ ಜಾನತೋ ಪಸ್ಸತೋ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅವಿಜ್ಜಾ ಪಹೀಯತಿ, ವಿಜ್ಜಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಜಾನತೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸತೋ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅವಿಜ್ಜಾ ಪಹೀಯತಿ, ವಿಜ್ಜಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ದುತಿಯಅವಿಜ್ಜಾಪಹಾನಸುತ್ತಂ

೮೦. ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು...ಪೇ॰... ಏತದವೋಚ - "ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಏಕೋ ಧಮ್ಮೋ ಯಸ್ಸ ಪಹಾನಾ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅವಿಜ್ಜಾ ಪಹೀಯತಿ, ವಿಜ್ಜಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀ"ತಿ?

"ಅತ್ಥಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಏಕೋ ಧಮ್ಮೋ ಯಸ್ಸ ಪಹಾನಾ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅವಿಜ್ಜಾ ಪಹೀಯತಿ, ವಿಜ್ಜಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀ"ತಿ।

"ಕತಮೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಏಕೋ ಧಮ್ಮೋ ಯಸ್ಸ ಪಹಾನಾ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅವಿಜ್ಜಾ ಪಹೀಯತಿ, ವಿಜ್ಜಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀ"ತಿ?

"ಅವಿಜ್ಜಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಏಕೋ ಧಮ್ಮೋ ಯಸ್ಸ ಪಹಾನಾ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅವಿಜ್ಜಾ ಪಹೀಯತಿ, ವಿಜ್ಜಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀ"ತಿ।

"ಕಥಂ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಜಾನತೋ, ಕಥಂ ಪಸ್ಸತೋ ಅವಿಜ್ಜಾ ಪಹೀಯತಿ, ವಿಜ್ಜಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀ"ತಿ?

"ಇಧ, ಭಿಕ್ಖು, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸುತಂ ಹೋತಿ - 'ಸಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮಾ ನಾಲಂ ಅಭಿನಿವೇಸಾಯಾ'ತಿ। ಏವಞ್ಚೇತಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸುತಂ ಹೋತಿ - 'ಸಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮಾ ನಾಲಂ ಅಭಿನಿವೇಸಾಯಾ'ತಿ। ಸೋ ಸಬ್ಬಂ ಧಮ್ಮಂ ಅಭಿಜಾನಾತಿ, ಸಬ್ಬಂ ಧಮ್ಮಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸಬ್ಬಂ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಜಾನಾತಿ, ಸಬ್ಬಂ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಸಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಾನಿ ಅಞ್ಞತೋ ಪಸ್ಸತಿ, ಚಕ್ಖುಂ ಅಞ್ಞತೋ ಪಸ್ಸತಿ , ರೂಪೇ... ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ... ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಂ... ಯಮ್ಪಿದಂ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಅಞ್ಞತೋ ಪಸ್ಸತಿ...ಪೇ॰... ಮನಂ ಅಞ್ಞತೋ ಪಸ್ಸತಿ, ಧಮ್ಮೇ... ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ... ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಂ... ಯಮ್ಪಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಅಞ್ಞತೋ ಪಸ್ಸತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಜಾನತೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸತೋ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅವಿಜ್ಜಾ ಪಹೀಯತಿ, ವಿಜ್ಜಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀ"ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಸಮ್ಬಹುಲಭಿಕ್ಖುಸುತ್ತಂ

೮೧. ಅಥ ಖೋ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು...ಪೇ॰... ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ - "ಇಧ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಅಮ್ಹೇ ಏವಂ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ - 'ಕಿಮತ್ಥಿಯಂ, ಆವುಸೋ, ಸಮಣೇ ಗೋತಮೇ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತೀ'ತಿ? ಏವಂ ಪುಟ್ಠಾ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ತೇಸಂ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೋಮ - 'ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಪರಿಞ್ಞತ್ಥಂ ಭಗವತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಕಚ್ಚಿ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಪುಟ್ಠಾ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರಮಾನಾ ವುತ್ತವಾದಿನೋ ಚೇವ ಭಗವತೋ ಹೋಮ, ನ ಚ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭೂತೇನ ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖಾಮ, ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚಾನುಧಮ್ಮಂ ಬ್ಯಾಕರೋಮ, ನ ಚ ಕೋಚಿ ಸಹಧಮ್ಮಿಕೋ ವಾದಾನುವಾದೋ ಗಾರಯ್ಹಂ ಠಾನಂ ಆಗಚ್ಛತೀ"ತಿ?

"ತಗ್ಘ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ಪುಟ್ಠಾ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರಮಾನಾ ವುತ್ತವಾದಿನೋ ಚೇವ ಮೇ ಹೋಥ, ನ ಚ ಮಂ ಅಭೂತೇನ ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖಥ, ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚಾನುಧಮ್ಮಂ ಬ್ಯಾಕರೋಥ, ನ ಚ ಕೋಚಿ ಸಹಧಮ್ಮಿಕೋ ವಾದಾನುವಾದೋ ಗಾರಯ್ಹಂ ಠಾನಂ ಆಗಚ್ಛತಿ। ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಞ್ಞತ್ಥಂ ಮಯಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತಿ। ಸಚೇ ಪನ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಏವಂ

ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ - ‘ಕತಮಂ ಪನ ತಂ, ಆವುಸೋ, ದುಕ್ಖಂ, ಯಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಸಮಣೇ ಗೋತಮೇ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತೀ’ತಿ? ಏವಂ ಪುಟ್ಠಾ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತೇಸಂ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಥ - ‘ಚಕ್ಖು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ದುಕ್ಖಂ, ತಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಭಗವತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತಿ। ರೂಪಾ…ಪೇ॰… ಯಮ್ಪಿದಂ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ। ತಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಭಗವತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತಿ…ಪೇ॰… ಮನೋ ದುಕ್ಖೋ…ಪೇ॰… ಯಮ್ಪಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ। ತಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಭಗವತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತಿ। ಇದಂ ಖೋ ತಂ, ಆವುಸೋ, ದುಕ್ಖಂ, ತಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಭಗವತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತೀ’ತಿ। ಏವಂ ಪುಟ್ಠಾ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತೇಸಂ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಥಾ”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಲೋಕಪಞ್ಹಾಸುತ್ತಂ

೮೨. ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಯೇನ ಭಗವಾ…ಪೇ॰… ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ -

“‘ಲೋಕೋ, ಲೋಕೋ’ತಿ, ಭನ್ತೇ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಲೋಕೋತಿ ವುಚ್ಚತೀ”ತಿ? “‘ಲುಜ್ಜತೀ’ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ತಸ್ಮಾ ಲೋಕೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಕಿಞ್ಚ ಲುಜ್ಜತಿ? ಚಕ್ಖು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಲುಜ್ಜತಿ। ರೂಪಾ ಲುಜ್ಜನ್ತಿ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ಲುಜ್ಜತಿ, ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಲುಜ್ಜತಿ , ಯಮ್ಪಿದಂ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಲುಜ್ಜತಿ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾ ಲುಜ್ಜತಿ…ಪೇ॰… ಮನೋ ಲುಜ್ಜತಿ, ಧಮ್ಮಾ ಲುಜ್ಜನ್ತಿ, ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ ಲುಜ್ಜತಿ, ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಲುಜ್ಜತಿ, ಯಮ್ಪಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಲುಜ್ಜತಿ। ಲುಜ್ಜತೀತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ತಸ್ಮಾ ಲೋಕೋತಿ ವುಚ್ಚತೀ”ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಫಗ್ಗುನಪಞ್ಹಾಸುತ್ತಂ

೮೩. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಫಗ್ಗುನೋ…ಪೇ॰… ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಫಗ್ಗುನೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ -

“ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ತಂ ಚಕ್ಖು, ಯೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ಅತೀತೇ ಬುದ್ಧೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಛಿನ್ನಪಪಞ್ಚೇ ಛಿನ್ನವಟುಮೇ ಪರಿಯಾದಿನ್ನವಟ್ಟೇ ಸಬ್ಬದುಕ್ಖವೀತಿವಟ್ಟೇ ಪಞ್ಞಾಪಯಮಾನೋ ಪಞ್ಞಾಪೇಯ್ಯ…ಪೇ॰… ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸಾ ಜಿವ್ಹಾ, ಯಾಯ ಜಿವ್ಹಾಯ ಅತೀತೇ ಬುದ್ಧೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಛಿನ್ನಪಪಞ್ಚೇ ಛಿನ್ನವಟುಮೇ ಪರಿಯಾದಿನ್ನವಟ್ಟೇ ಸಬ್ಬದುಕ್ಖವೀತಿವಟ್ಟೇ ಪಞ್ಞಾಪಯಮಾನೋ ಪಞ್ಞಾಪೇಯ್ಯ…ಪೇ॰… ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ ಸೋ, ಭನ್ತೇ, ಮನೋ, ಯೇನ ಮನೇನ ಅತೀತೇ ಬುದ್ಧೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಛಿನ್ನಪಪಞ್ಚೇ ಛಿನ್ನವಟುಮೇ ಪರಿಯಾದಿನ್ನವಟ್ಟೇ ಸಬ್ಬದುಕ್ಖವೀತಿವಟ್ಟೇ ಪಞ್ಞಾಪಯಮಾನೋ ಪಞ್ಞಾಪೇಯ್ಯಾ”ತಿ?

“ನತ್ಥಿ ಖೋ ತಂ, ಫಗ್ಗುನ, ಚಕ್ಖು, ಯೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ಅತೀತೇ ಬುದ್ಧೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಛಿನ್ನಪಪಞ್ಚೇ ಛಿನ್ನವಟುಮೇ ಪರಿಯಾದಿನ್ನವಟ್ಟೇ ಸಬ್ಬದುಕ್ಖವೀತಿವಟ್ಟೇ ಪಞ್ಞಾಪಯಮಾನೋ ಪಞ್ಞಾಪೇಯ್ಯ …ಪೇ॰… ನತ್ಥಿ ಖೋ ಸಾ , ಫಗ್ಗುನ, ಜಿವ್ಹಾ, ಯಾಯ ಜಿವ್ಹಾಯ ಅತೀತೇ ಬುದ್ಧೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಛಿನ್ನಪಪಞ್ಚೇ ಛಿನ್ನವಟುಮೇ ಪರಿಯಾದಿನ್ನವಟ್ಟೇ ಸಬ್ಬದುಕ್ಖವೀತಿವಟ್ಟೇ ಪಞ್ಞಾಪಯಮಾನೋ ಪಞ್ಞಾಪೇಯ್ಯ…ಪೇ॰… ನತ್ಥಿ ಖೋ ಸೋ, ಫಗ್ಗುನ, ಮನೋ, ಯೇನ ಮನೇನ ಅತೀತೇ ಬುದ್ಧೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಛಿನ್ನಪಪಞ್ಚೇ ಛಿನ್ನವಟುಮೇ ಪರಿಯಾದಿನ್ನವಟ್ಟೇ ಸಬ್ಬದುಕ್ಖವೀತಿವಟ್ಟೇ ಪಞ್ಞಾಪಯಮಾನೋ ಪಞ್ಞಾಪೇಯ್ಯಾ”ತಿ। ದಸಮಂ।

ಗಿಲಾನವಗ್ಗೋ ಅಟ್ಠಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಗಿಲಾನೇನ ದುವೇ ವುತ್ತಾ, ರಾಧೇನ ಅಪರೇ ತಯೋ।
ಅವಿಜ್ಜಾಯ ಚ ದ್ವೇ ವುತ್ತಾ, ಭಿಕ್ಖು ಲೋಕೋ ಚ ಫಗ್ಗುನೋತಿ॥

೯. ಛನ್ನವಗ್ಗೋ

೧. ಪಲೋಕಧಮ್ಮಸುತ್ತಂ

೮೪. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ…ಪೇ॰… ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ -

‘‘‘ಲೋಕೋ, ಲೋಕೋ’ತಿ, ಭನ್ತೇ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಲೋಕೋತಿ ವುಚ್ಚತೀ’’ತಿ? ‘‘ಯಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಪಲೋಕಧಮ್ಮಂ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ ಲೋಕೋ। ಕಿಞ್ಚ, ಆನನ್ದ, ಪಲೋಕಧಮ್ಮಂ? ಚಕ್ಖು ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಪಲೋಕಧಮ್ಮಂ, ರೂಪಾ ಪಲೋಕಧಮ್ಮಾ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ಪಲೋಕಧಮ್ಮಂ, ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಪಲೋಕಧಮ್ಮೋ, ಯಮ್ಪಿದಂ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ…ಪೇ॰… ತಮ್ಪಿ ಪಲೋಕಧಮ್ಮಂ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾ ಪಲೋಕಧಮ್ಮಾ, ರಸಾ ಪಲೋಕಧಮ್ಮಾ, ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಂ ಪಲೋಕಧಮ್ಮಂ, ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಪಲೋಕಧಮ್ಮೋ, ಯಮ್ಪಿದಂ ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ…ಪೇ॰… ತಮ್ಪಿ ಪಲೋಕಧಮ್ಮಂ…ಪೇ॰… ಮನೋ ಪಲೋಕಧಮ್ಮೋ, ಧಮ್ಮಾ ಪಲೋಕಧಮ್ಮಾ, ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ ಪಲೋಕಧಮ್ಮಂ, ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಪಲೋಕಧಮ್ಮೋ, ಯಮ್ಪಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಪಲೋಕಧಮ್ಮಂ। ಯಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಪಲೋಕಧಮ್ಮಂ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ ಲೋಕೋ’’ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಸುಞ್ಞತಲೋಕಸುತ್ತಂ

೮೫. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ…ಪೇ॰… ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - ‘‘‘ಸುಞ್ಞೋ ಲೋಕೋ, ಸುಞ್ಞೋ ಲೋಕೋ’ತಿ, ಭನ್ತೇ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸುಞ್ಞೋ ಲೋಕೋತಿ ವುಚ್ಚತೀ’’ತಿ? ‘‘ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಸುಞ್ಞಂ ಅತ್ತೇನ ವಾ ಅತ್ತನಿಯೇನ ವಾ ತಸ್ಮಾ ಸುಞ್ಞೋ ಲೋಕೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಕಿಞ್ಚ, ಆನನ್ದ, ಸುಞ್ಞಂ ಅತ್ತೇನ ವಾ ಅತ್ತನಿಯೇನ ವಾ? ಚಕ್ಖು ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಸುಞ್ಞಂ ಅತ್ತೇನ ವಾ ಅತ್ತನಿಯೇನ ವಾ। ರೂಪಾ ಸುಞ್ಞಾ ಅತ್ತೇನ ವಾ ಅತ್ತನಿಯೇನ ವಾ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ಸುಞ್ಞಂ ಅತ್ತೇನ ವಾ ಅತ್ತನಿಯೇನ ವಾ, ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಸುಞ್ಞೋ ಅತ್ತೇನ ವಾ ಅತ್ತನಿಯೇನ ವಾ…ಪೇ॰… ಯಮ್ಪಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಸುಞ್ಞಂ ಅತ್ತೇನ ವಾ ಅತ್ತನಿಯೇನ ವಾ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಸುಞ್ಞಂ ಅತ್ತೇನ ವಾ ಅತ್ತನಿಯೇನ ವಾ, ತಸ್ಮಾ ಸುಞ್ಞೋ ಲೋಕೋತಿ ವುಚ್ಚತೀ’’ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಸಂಖಿತ್ತಧಮ್ಮಸುತ್ತಂ

೮೬. ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - ‘‘ಸಾಧು ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತು, ಯಮಹಂ ಭಗವತೋ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಏಕೋ ವೂಪಕಟ್ಠೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಆತಾಪೀ ಪಹಿತತ್ತೋ ವಿಹರೇಯ್ಯ’’ನ್ತಿ।

‘‘ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಆನನ್ದ, ಚಕ್ಖು ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ’’ತಿ?

“ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ”ತಿ?

“ದುಕ್ಖಂ , ಭನ್ತೇ”।

“ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ - ‘ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’”ತಿ?

“ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ರೂಪಾ ನಿಚ್ಚಾ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಾ”ತಿ?

“ಅನಿಚ್ಚಾ, ಭನ್ತೇ”…ಪೇ॰…।

“ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ…ಪೇ॰… ಯಮ್ಪಿದಂ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ?

“ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ”ತಿ?

“ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ - ‘ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’”ತಿ?

“ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”…ಪೇ॰…।

“ಜಿವ್ಹಾ ನಿಚ್ಚಾ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಾ”ತಿ?

“ಅನಿಚ್ಚಾ, ಭನ್ತೇ”…ಪೇ॰…।

“ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಂ… ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸೋ…ಪೇ॰… ಯಮ್ಪಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ?

“ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ”ತಿ?

“ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ – ‘ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’”ತಿ?

“ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”…ಪೇ॰…।

“ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ಆನನ್ದ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ…ಪೇ॰… ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೇಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ…ಪೇ॰… ಯಮ್ಪಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ನಿಬ್ಬಿನ್ದಂ ವಿರಜ್ಜತಿ; ವಿರಾಗಾ ವಿಮುಚ್ಚತಿ; ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। ‘ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ’ತಿ ಪಜಾನಾತೀ”ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಛನ್ನಸುತ್ತಂ

೮೭. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ವೇಳುವನೇ ಕಲನ್ದಕನಿವಾಪೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಮಹಾಚುನ್ದೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಛನ್ನೋ ಗಿಜ್ಝಕೂಟೇ ಪಬ್ಬತೇ ವಿಹರನ್ತಿ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ಛನ್ನೋ ಆಬಾಧಿಕೋ ಹೋತಿ ದುಕ್ಖಿತೋ ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನೋ । ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಚುನ್ದೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಚುನ್ದಂ ಏತದವೋಚ – “ಆಯಾಮಾವುಸೋ ಚುನ್ದ, ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಛನ್ನೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸಾಮ ಗಿಲಾನಪುಚ್ಛಕಾ”ತಿ। “ಏವಮಾವುಸೋ”ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಚುನ್ದೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಮಹಾಚುನ್ದೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಛನ್ನೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿಂಸು। ನಿಸಜ್ಜ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಛನ್ನಂ ಏತದವೋಚ – “ಕಚ್ಚಿ ತೇ, ಆವುಸೋ ಛನ್ನ, ಖಮನೀಯಂ, ಕಚ್ಚಿ ಯಾಪನೀಯಂ, ಕಚ್ಚಿ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಪಟಿಕ್ಕಮನ್ತಿ ನೋ ಅಭಿಕ್ಕಮನ್ತಿ, ಪಟಿಕ್ಕಮೋಸಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ ನೋ ಅಭಿಕ್ಕಮೋ”ತಿ?

“ನ ಮೇ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಖಮನೀಯಂ ನ ಯಾಪನೀಯಂ, ಬಾಳ್ಹಾ ಮೇ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಅಭಿಕ್ಕಮನ್ತಿ ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮನ್ತಿ, ಅಭಿಕ್ಕಮೋಸಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆವುಸೋ, ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ತಿಣ್ಹೇನ ಸಿಖರೇನ [ಖಗ್ಗೇನ (ಕ॰)] ಮುದ್ಧನಿ [ಮುದ್ಧಾನಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಅಭಿಮತ್ಥೇಯ್ಯ [ಅಭಿಮನ್ಥೇಯ್ಯ (ಸೀ॰)]; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅಧಿಮತ್ತಾ ವಾತಾ ಮುದ್ಧನಿ [ಮುದ್ಧಾನಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಊಹನನ್ತಿ [ಉಪಹನನ್ತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰), ಉಹನನ್ತಿ (ಕ॰)]। ನ ಮೇ, ಆವುಸೋ, ಖಮನೀಯಂ, ನ ಯಾಪನೀಯಂ…ಪೇ॰… ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಆವುಸೋ, ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ದಳ್ಹೇನ ವರತ್ತಕ್ಖಣ್ಡೇನ ಸೀಸೇ ಸೀಸವೇಠಂ ದದೇಯ್ಯ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅಧಿಮತ್ತಾ ಸೀಸೇ ಸೀಸವೇದನಾ। ನ ಮೇ, ಆವುಸೋ, ಖಮನೀಯಂ , ನ ಯಾಪನೀಯಂ…ಪೇ॰… ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆವುಸೋ, ದಕ್ಖೋ ಗೋಘಾತಕೋ ವಾ ಗೋಘಾತಕನ್ತೇವಾಸೀ ವಾ ತಿಣ್ಹೇನ ಗೋವಿಕನ್ತನೇನ ಕುಚ್ಛಿಂ ಪರಿಕನ್ತೇಯ್ಯ; ಏವಮೇವ ಖೋ ಅಧಿಮತ್ತಾ ವಾತಾ ಕುಚ್ಛಿಂ ಪರಿಕನ್ತನ್ತಿ। ನ ಮೇ, ಆವುಸೋ, ಖಮನೀಯಂ, ನ ಯಾಪನೀಯಂ…ಪೇ॰… ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆವುಸೋ, ದ್ವೇ ಬಲವನ್ತೋ ಪುರಿಸಾ ದುಬ್ಬಲತರಂ ಪುರಿಸಂ ನಾನಾಬಾಹಾಸು ಗಹೇತ್ವಾ ಅಙ್ಗಾರಕಾಸುಯಾ ಸನ್ತಾಪೇಯ್ಯುಂ ಸಮ್ಪರಿತಾಪೇಯ್ಯುಂ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅಧಿಮತ್ತೋ ಕಾಯಸ್ಮಿಂ ಡಾಹೋ। ನ ಮೇ, ಆವುಸೋ, ಖಮನೀಯಂ, ನ ಯಾಪನೀಯಂ, ಬಾಳ್ಹಾ ಮೇ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಅಭಿಕ್ಕಮನ್ತಿ ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮನ್ತಿ, ಅಭಿಕ್ಕಮೋಸಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮೋ। ಸತ್ಥಂ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಆಹರಿಸ್ಸಾಮಿ, ನಾವಕಙ್ಖಾಮಿ [ನಾಪಿ ಕಙ್ಖಾಮಿ (ಕ॰)] ಜೀವಿತ”ನ್ತಿ।

“ಮಾ ಆಯಸ್ಮಾ ಛನ್ನೋ ಸತ್ಥಂ ಆಹರೇಸಿ। ಯಾಪೇತಾಯಸ್ಮಾ ಛನ್ನೋ, ಯಾಪೇನ್ತಂ ಮಯಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಛನ್ನಂ ಇಚ್ಛಾಮ। ಸಚೇ ಆಯಸ್ಮತೋ ಛನ್ನಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ಸಪ್ಪಾಯಾನಿ ಭೋಜನಾನಿ, ಅಹಂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಛನ್ನಸ್ಸ ಸಪ್ಪಾಯಾನಿ ಭೋಜನಾನಿ ಪರಿಯೇಸಿಸ್ಸಾಮಿ। ಸಚೇ ಆಯಸ್ಮತೋ ಛನ್ನಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ಸಪ್ಪಾಯಾನಿ ಭೇಸಜ್ಜಾನಿ, ಅಹಂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಛನ್ನಸ್ಸ ಸಪ್ಪಾಯಾನಿ ಭೇಸಜ್ಜಾನಿ ಪರಿಯೇಸಿಸ್ಸಾಮಿ। ಸಚೇ ಆಯಸ್ಮತೋ ಛನ್ನಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ಪತಿರೂಪಾ ಉಪಟ್ಠಾಕಾ, ಅಹಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಛನ್ನಂ ಉಪಟ್ಠಹಿಸ್ಸಾಮಿ। ಮಾ ಆಯಸ್ಮಾ ಛನ್ನೋ ಸತ್ಥಂ ಆಹರೇಸಿ। ಯಾಪೇತಾಯಸ್ಮಾ ಛನ್ನೋ, ಯಾಪೇನ್ತಂ ಮಯಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಛನ್ನಂ ಇಚ್ಛಾಮಾ”ತಿ।

“ನ ಮೇ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ನತ್ಥಿ ಸಪ್ಪಾಯಾನಿ ಭೋಜನಾನಿ; ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಸಪ್ಪಾಯಾನಿ ಭೋಜನಾನಿ। ನಪಿ ಮೇ ನತ್ಥಿ ಸಪ್ಪಾಯಾನಿ ಭೇಸಜ್ಜಾನಿ; ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಸಪ್ಪಾಯಾನಿ ಭೇಸಜ್ಜಾನಿ। ನಪಿ ಮೇ ನತ್ಥಿ ಪತಿರೂಪಾ ಉಪಟ್ಠಾಕಾ; ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಪತಿರೂಪಾ ಉಪಟ್ಠಾಕಾ। ಅಪಿ ಚ ಮೇ, ಆವುಸೋ, ಸತ್ಥಾ ಪರಿಚಿಣ್ಣೋ ದೀಘರತ್ತಂ ಮನಾಪೇನೇವ, ನೋ ಅಮನಾಪೇನ। ಏತಞ್ಹಿ, ಆವುಸೋ, ಸಾವಕಸ್ಸ ಪತಿರೂಪಂ ಯಂ ಸತ್ಥಾರಂ ಪರಿಚರೇಯ್ಯ ಮನಾಪೇನೇವ, ನೋ ಅಮನಾಪೇನ। ‘ಅನುಪವಜ್ಜಂ [ತಂ ಅನುಪವಜ್ಜಂ (ಬಹೂಸು)] ಛನ್ನೋ ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ಥಂ ಆಹರಿಸ್ಸತೀ’ತಿ - ಏವಮೇತಂ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಧಾರೇಹೀ”ತಿ।

“ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಾಮ ಮಯಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಛನ್ನಂ ಕಞ್ಚಿದೇವ [ಕಿಞ್ಚಿದೇವ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ದೇಸಂ, ಸಚೇ ಆಯಸ್ಮಾ ಛನ್ನೋ ಓಕಾಸಂ ಕರೋತಿ ಪಞ್ಹಸ್ಸ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಾಯಾ”ತಿ। “ಪುಚ್ಛಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಸುತ್ವಾ ವೇದಿಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ।

“ಚಕ್ಖುಂ, ಆವುಸೋ ಛನ್ನ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇ ‘ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಸಿ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಂ, ಆವುಸೋ ಛನ್ನ, ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಂ ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇ ‘ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಸಿ…ಪೇ॰… ಮನಂ, ಆವುಸೋ ಛನ್ನ, ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇ ‘ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಸೀ”ತಿ?

“ಚಕ್ಖುಂ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಂ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಂ ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ…ಪೇ॰… ಮನಂ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ।

“ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಂ, ಆವುಸೋ ಛನ್ನ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣೇ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಕಿಂ ದಿಸ್ವಾ ಕಿಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಚಕ್ಖುಂ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಸಿ… ಜಿವ್ಹಾಯ, ಆವುಸೋ ಛನ್ನ, ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣೇ ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಕಿಂ ದಿಸ್ವಾ ಕಿಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಜಿವ್ಹಂ ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಂ ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಸಿ… ಮನಸ್ಮಿಂ, ಆವುಸೋ ಛನ್ನ, ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣೇ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಕಿಂ ದಿಸ್ವಾ ಕಿಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಮನಂ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಸೀ”ತಿ?

“ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಂ , ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣೇ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ನಿರೋಧಂ ದಿಸ್ವಾ ನಿರೋಧಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಚಕ್ಖುಂ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾಯ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣೇ ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ನಿರೋಧಂ

ದಿಸ್ವಾ ನಿರೋಧಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಜಿವ್ಹಂ ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಂ ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇ 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ...ಪೇ॰... ಮನಸ್ಮಿಂ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣೇ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ನಿರೋಧಂ ದಿಸ್ವಾ ನಿರೋಧಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಮನಂ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇ 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಚುನ್ದೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಛನ್ನಂ ಏತದವೋಚ – "ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಆವುಸೋ ಛನ್ನ, ಇದಮ್ಪಿ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಸಾಸನಂ ನಿಚ್ಚಕಪ್ಪಂ ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕಾತಬ್ಬಂ – 'ನಿಸ್ಸಿತಸ್ಸ ಚಲಿತಂ, ಅನಿಸ್ಸಿತಸ್ಸ ಚಲಿತಂ ನತ್ಥಿ। ಚಲಿತೇ ಅಸತಿ ಪಸ್ಸದ್ಧಿ ಹೋತಿ। ಪಸ್ಸದ್ಧಿಯಾ ಸತಿ ನತಿ ನ ಹೋತಿ। ನತಿಯಾ ಅಸತಿ ಆಗತಿಗತಿ ನ ಹೋತಿ। ಆಗತಿಗತಿಯಾ ಅಸತಿ ಚುತೂಪಪಾತೋ ನ ಹೋತಿ। ಚುತೂಪಪಾತೇ ಅಸತಿ ನೇವಿಧ ನ ಹುರಂ ನ ಉಭಯಮನ್ತರೇನ। ಏಸೇವನ್ತೋ ದುಕ್ಖಸ್ಸಾ'"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಮಹಾಚುನ್ದೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಛನ್ನಂ ಇಮಿನಾ ಓವಾದೇನ ಓವದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕಮಿಂಸು। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಛನ್ನೋ ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತೇಸು ತೇಸು ಆಯಸ್ಮನ್ತೇಸು ಸತ್ಥಂ ಆಹರೇಸಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಆಯಸ್ಮತಾ, ಭನ್ತೇ, ಛನ್ನೇನ ಸತ್ಥಂ ಆಹರಿತಂ। ತಸ್ಸ ಕಾ ಗತಿ ಕೋ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯೋ"ತಿ? "ನನು ತೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಛನ್ನೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಸಮ್ಮುಖಾಯೇವ ಅನುಪವಜ್ಜತಾ ಬ್ಯಾಕತಾ"ತಿ ? "ಅತ್ಥಿ, ಭನ್ತೇ, ಪುಬ್ಬವಿಜ್ಜನಂ [ಪುಬ್ಬವಿಚಿರಂ (ಸೀ॰), ಪುಬ್ಬವಿಜ್ಝನಂ (ಪೀ॰), ಪುಬ್ಬಜಿರಂ (ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೩೯೪)] ನಾಮ ವಜ್ಜಿಗಾಮೋ। ತತ್ಥಾಯಸ್ಮತೋ ಛನ್ನಸ್ಸ ಮಿತ್ತಕುಲಾನಿ ಸುಹಜ್ಜಕುಲಾನಿ ಉಪವಜ್ಜಕುಲಾನೀ"ತಿ। "ಹೋನ್ತಿ ಹೇತೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಛನ್ನಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಮಿತ್ತಕುಲಾನಿ ಸುಹಜ್ಜಕುಲಾನಿ ಉಪವಜ್ಜಕುಲಾನಿ। ನ ಖೋ ಪನಾಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ , ಏತ್ತಾವತಾ ಸಉಪವಜ್ಜೋತಿ ವದಾಮಿ। ಯೋ ಖೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ತಞ್ಚ ಕಾಯಂ ನಿಕ್ಖಿಪತಿ, ಅಞ್ಞಞ್ಚ ಕಾಯಂ ಉಪಾದಿಯತಿ, ತಮಹಂ ಸಉಪವಜ್ಜೋತಿ ವದಾಮಿ। ತಂ ಛನ್ನಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ನತ್ಥಿ। 'ಅನುಪವಜ್ಜಂ ಛನ್ನೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಸತ್ಥಂ ಆಹರಿತ'ನ್ತಿ – ಏವಮೇತಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಧಾರೇಹೀ"ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಪುಣ್ಣಸುತ್ತಂ

೮೮. ಅಥ [ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಅಥ (?) ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೩೯೫ ಪಸ್ಸಿತಬ್ಬಂ] ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಪುಣ್ಣೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ...ಪೇ॰... ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಪುಣ್ಣೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಸಾಧು ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತು, ಯಮಹಂ ಭಗವತೋ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಏಕೋ ವೂಪಕಟ್ಠೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಆತಾಪೀ ಪಹಿತತ್ತೋ ವಿಹರೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ।

"ಸನ್ತಿ ಖೋ, ಪುಣ್ಣ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರೂಪಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ತಞ್ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ಅಭಿನನ್ದತಿ ಅಭಿವದತಿ ಅಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಅಭಿನನ್ದತೋ ಅಭಿವದತೋ ಅಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ನನ್ದೀ। 'ನನ್ದಿಸಮುದಯಾ ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ, ಪುಣ್ಣಾ'ತಿ ವದಾಮಿ...ಪೇ॰... ಸನ್ತಿ ಖೋ, ಪುಣ್ಣ, ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರಸಾ...ಪೇ॰... ಸನ್ತಿ ಖೋ, ಪುಣ್ಣ, ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ತಞ್ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ಅಭಿನನ್ದತಿ ಅಭಿವದತಿ ಅಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಅಭಿನನ್ದತೋ ಅಭಿವದತೋ ಅಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ನನ್ದೀ। 'ನನ್ದಿಸಮುದಯಾ ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ, ಪುಣ್ಣಾ'ತಿ ವದಾಮಿ।

“ಸನ್ತಿ ಖೋ, ಪುಣ್ಣ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರೂಪಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ತಞ್ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ನಾಭಿನನ್ದತಿ ನಾಭಿವದತಿ ನಾಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ, ತಸ್ಸ ತಂ ಅನಭಿನನ್ದತೋ ಅನಭಿವದತೋ ಅನಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತೋ ನಿರುಜ್ಝತಿ ನನ್ದೀ। ‘ನನ್ದಿನಿರೋಧಾ ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ, ಪುಣ್ಣಾ’ತಿ ವದಾಮಿ…ಪೇ॰… ಸನ್ತಿ ಖೋ, ಪುಣ್ಣ, ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ತಞ್ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ನಾಭಿನನ್ದತಿ ನಾಭಿವದತಿ ನಾಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ, ತಸ್ಸ ತಂ ಅನಭಿನನ್ದತೋ ಅನಭಿವದತೋ ಅನಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತೋ ನಿರುಜ್ಝತಿ ನನ್ದೀ। ‘ನನ್ದಿನಿರೋಧಾ ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ, ಪುಣ್ಣಾ’ತಿ ವದಾಮಿ।

“ಇಮಿನಾ ತ್ವಂ [ಇಮಿನಾ ಚ ತ್ವಂ], ಪುಣ್ಣ, ಮಯಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಓವಾದೇನ ಓವದಿತೋ ಕತಮಸ್ಮಿಂ [ಕತರಸ್ಮಿಂ (ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೩೯೫)] ಜನಪದೇ ವಿಹರಿಸ್ಸಸೀ”ತಿ? “ಅತ್ಥಿ, ಭನ್ತೇ, ಸುನಾಪರನ್ತೋ ನಾಮ ಜನಪದೋ, ತತ್ಥಾಹಂ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ।

“ಚಣ್ಡಾ ಖೋ, ಪುಣ್ಣ, ಸುನಾಪರನ್ತಕಾ ಮನುಸ್ಸಾ; ಫರುಸಾ ಖೋ, ಪುಣ್ಣ, ಸುನಾಪರನ್ತಕಾ ಮನುಸ್ಸಾ। ಸಚೇ ತಂ, ಪುಣ್ಣ, ಸುನಾಪರನ್ತಕಾ ಮನುಸ್ಸಾ ಅಕ್ಕೋಸಿಸ್ಸನ್ತಿ ಪರಿಭಾಸಿಸ್ಸನ್ತಿ, ತತ್ರ ತೇ, ಪುಣ್ಣ, ಕಿನ್ತಿ ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ?

“ಸಚೇ ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ಸುನಾಪರನ್ತಕಾ ಮನುಸ್ಸಾ ಅಕ್ಕೋಸಿಸ್ಸನ್ತಿ ಪರಿಭಾಸಿಸ್ಸನ್ತಿ, ತತ್ರ ಮೇ ಏವಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ – ‘ಭದ್ದಕಾ ವತಿಮೇ ಸುನಾಪರನ್ತಕಾ ಮನುಸ್ಸಾ, ಸುಭದ್ದಕಾ ವತಿಮೇ ಸುನಾಪರನ್ತಕಾ ಮನುಸ್ಸಾ, ಯಂ ಮೇ [ಮಂ (ಸಬ್ಬತ್ಥ)] ನಯಿಮೇ ಪಾಣಿನಾ ಪಹಾರಂ ದೇನ್ತೀ’ತಿ। ಏವಮೇತ್ಥ [ಏವಮ್ಮೇತ್ಥ (?)], ಭಗವಾ, ಭವಿಸ್ಸತಿ; ಏವಮೇತ್ಥ, ಸುಗತ, ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ।

“ಸಚೇ ಪನ ತೇ, ಪುಣ್ಣ, ಸುನಾಪರನ್ತಕಾ ಮನುಸ್ಸಾ ಪಾಣಿನಾ ಪಹಾರಂ ದಸ್ಸನ್ತಿ, ತತ್ರ ಪನ ತೇ, ಪುಣ್ಣ, ಕಿನ್ತಿ ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ?

“ಸಚೇ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಸುನಾಪರನ್ತಕಾ ಮನುಸ್ಸಾ ಪಾಣಿನಾ ಪಹಾರಂ ದಸ್ಸನ್ತಿ, ತತ್ರ ಮೇ ಏವಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ – ‘ಭದ್ದಕಾ ವತಿಮೇ ಸುನಾಪರನ್ತಕಾ ಮನುಸ್ಸಾ, ಸುಭದ್ದಕಾ ವತಿಮೇ ಸುನಾಪರನ್ತಕಾ ಮನುಸ್ಸಾ, ಯಂ ಮೇ [ಏವಮ್ಮೇತ್ಥ (?)] ನಯಿಮೇ ಲೇಡ್ಡುನಾ ಪಹಾರಂ ದೇನ್ತೀ’ತಿ। ಏವಮೇತ್ಥ, ಭಗವಾ, ಭವಿಸ್ಸತಿ; ಏವಮೇತ್ಥ, ಸುಗತ, ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ।

“ಸಚೇ ಪನ ತೇ, ಪುಣ್ಣ, ಸುನಾಪರನ್ತಕಾ ಮನುಸ್ಸಾ ಲೇಡ್ಡುನಾ ಪಹಾರಂ ದಸ್ಸನ್ತಿ, ತತ್ರ ಪನ ತೇ, ಪುಣ್ಣ, ಕಿನ್ತಿ ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ?

“ಸಚೇ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಸುನಾಪರನ್ತಕಾ ಮನುಸ್ಸಾ ಲೇಡ್ಡುನಾ ಪಹಾರಂ ದಸ್ಸನ್ತಿ, ತತ್ರ ಮೇ ಏವಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ – ‘ಭದ್ದಕಾ ವತಿಮೇ ಸುನಾಪರನ್ತಕಾ ಮನುಸ್ಸಾ, ಸುಭದ್ದಕಾ ವತಿಮೇ ಸುನಾಪರನ್ತಕಾ ಮನುಸ್ಸಾ, ಯಂ ಮೇ ನಯಿಮೇ ದಣ್ಡೇನ ಪಹಾರಂ ದೇನ್ತೀ’ತಿ । ಏವಮೇತ್ಥ, ಭಗವಾ, ಭವಿಸ್ಸತಿ; ಏವಮೇತ್ಥ, ಸುಗತ, ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ।

“ಸಚೇ ಪನ ಪುಣ್ಣ, ಸುನಾಪರನ್ತಕಾ ಮನುಸ್ಸಾ ದಣ್ಡೇನ ಪಹಾರಂ ದಸ್ಸನ್ತಿ, ತತ್ರ ಪನ ತೇ, ಪುಣ್ಣ, ಕಿನ್ತಿ ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ?

“ಸಚೇ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಸುನಾಪರನ್ತಕಾ ಮನುಸ್ಸಾ ದಣ್ಡೇನ ಪಹಾರಂ ದಸ್ಸನ್ತಿ, ತತ್ರ ಮೇ ಏವಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ – ‘ಭದ್ದಕಾ ವತಿಮೇ ಸುನಾಪರನ್ತಕಾ ಮನುಸ್ಸಾ, ಸುಭದ್ದಕಾ ವತಿಮೇ ಸುನಾಪರನ್ತಕಾ ಮನುಸ್ಸಾ, ಯಂ ಮೇ ನಯಿಮೇ ಸತ್ಥೇನ ಪಹಾರಂ ದೇನ್ತೀ’ತಿ। ಏವಮೇತ್ಥ, ಭಗವಾ, ಭವಿಸ್ಸತಿ; ಏವಮೇತ್ಥ, ಸುಗತ, ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ।

“ಸಚೇ ಪನ ತೇ, ಪುಣ್ಣ, ಸುನಾಪರನ್ತಕಾ ಮನುಸ್ಸಾ ಸತ್ಥೇನ ಪಹಾರಂ ದಸ್ಸನ್ತಿ, ತತ್ರ ಪನ ತೇ, ಪುಣ್ಣ, ಕಿನ್ತಿ ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ?

“ಸಚೇ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಸುನಾಪರನ್ತಕಾ ಮನುಸ್ಸಾ ಸತ್ಥೇನ ಪಹಾರಂ ದಸ್ಸನ್ತಿ, ತತ್ರ ಮೇ ಏವಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ – ‘ಭದ್ದಕಾ ವತಿಮೇ ಸುನಾಪರನ್ತಕಾ ಮನುಸ್ಸಾ, ಸುಭದ್ದಕಾ ವತಿಮೇ ಸುನಾಪರನ್ತಕಾ ಮನುಸ್ಸಾ, ಯಂ ಮಂ ನಯಿಮೇ ತಿಣ್ಹೇನ ಸತ್ಥೇನ ಜೀವಿತಾ

ವೋರೋಪೇಸ್ಸನ್ತೀ'ತಿ। ಏವಮೇತ್ಥ, ಭಗವಾ, ಭವಿಸ್ಸತಿ; ಏವಮೇತ್ಥ, ಸುಗತ, ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ।

"ಸಚೇ ಪನ ತಂ, ಪುಣ್ಣ, ಸುನಾಪರನ್ತಕಾ ಮನುಸ್ಸಾ ತಿಣ್ಹೇನ ಸತ್ಥೇನ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇಸ್ಸನ್ತಿ, ತತ್ರ ಪನ ತೇ, ಪುಣ್ಣ, ಕಿನ್ತಿ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ?

"ಸಚೇ ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ಸುನಾಪರನ್ತಕಾ ಮನುಸ್ಸಾ ತಿಣ್ಹೇನ ಸತ್ಥೇನ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇಸ್ಸನ್ತಿ, ತತ್ರ ಮೇ ಏವಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ – 'ಸನ್ತಿ ಖೋ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಾ ಕಾಯೇನ ಚ ಜೀವಿತೇನ ಚ ಅಟ್ಟೀಯಮಾನಾ ಹರಾಯಮಾನಾ ಜಿಗುಚ್ಛಮಾನಾ ಸತ್ಥಹಾರಕಂ ಪರಿಯೇಸನ್ತಿ, ತಂ ಮೇ ಇದಂ ಅಪರಿಯಿಟ್ಠಞ್ಞೇವ ಸತ್ಥಹಾರಕಂ ಲದ್ಧ'ನ್ತಿ। ಏವಮೇತ್ಥ, ಭಗವಾ, ಭವಿಸ್ಸತಿ; ಏವಮೇತ್ಥ, ಸುಗತ, ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ।

"ಸಾಧು ಸಾಧು, ಪುಣ್ಣ! ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಸಿ ಖೋ ತ್ವಂ, ಪುಣ್ಣ, ಇಮಿನಾ ದಮೂಪಸಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸುನಾಪರನ್ತಸ್ಮಿಂ ಜನಪದೇ ವತ್ಥುಂ। ಯಸ್ಸ ದಾನಿ ತ್ವಂ, ಪುಣ್ಣ, ಕಾಲಂ ಮಞ್ಞಸೀ"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಪುಣ್ಣೋ ಭಗವತೋ ವಚನಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಸೇನಾಸನಂ ಸಂಸಾಮೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಯೇನ ಸುನಾಪರನ್ತೋ ಜನಪದೋ ತೇನ ಚಾರಿಕಂ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನೋ ಯೇನ ಸುನಾಪರನ್ತೋ ಜನಪದೋ ತದವಸರಿ। ತತ್ರ ಸುದಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಪುಣ್ಣೋ ಸುನಾಪರನ್ತಸ್ಮಿಂ ಜನಪದೇ ವಿಹರತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಪುಣ್ಣೋ ತೇನೇವನ್ತರವಸ್ಸೇನ ಪಞ್ಚಮತ್ತಾನಿ ಉಪಾಸಕಸತಾನಿ ಪಟಿವೇದೇಸಿ [ಪಟಿಪಾದೇಸಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಪಟಿದೇಸೇಸಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)]। ತೇನೇವನ್ತರವಸ್ಸೇನ ಪಞ್ಚಮತ್ತಾನಿ ಉಪಾಸಿಕಾಸತಾನಿ ಪಟಿವೇದೇಸಿ। ತೇನೇವನ್ತರವಸ್ಸೇನ ತಿಸ್ಸೋ ವಿಜ್ಜಾ ಸಚ್ಛಾಕಾಸಿ। ತೇನೇವನ್ತರವಸ್ಸೇನ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿ।

ಅಥ ಖೋ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು…ಪೇ॰… ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ – "ಯೋ ಸೋ, ಭನ್ತೇ, ಪುಣ್ಣೋ ನಾಮ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಓವಾದೇನ ಓವದಿತೋ, ಸೋ ಕಾಲಙ್ಕತೋ। ತಸ್ಸ ಕಾ ಗತಿ ಕೋ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯೋ"ತಿ?

"ಪಣ್ಡಿತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಣ್ಣೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ [ಕುಲಪುತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ (ಸಬ್ಬತ್ಥ)], ಪಚ್ಚಪಾದಿ [ಸಚ್ಚವಾದೀ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಧಮ್ಮಸ್ಸಾನುಧಮ್ಮಂ, ನ ಚ ಮಂ ಧಮ್ಮಾಧಿಕರಣಂ ವಿಹೇಸೇಸಿ [ವಿಹೇಠೇಸಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)]। ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಣ್ಣೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ"ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಬಾಹಿಯಸುತ್ತಂ

೮೯. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಬಾಹಿಯೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ…ಪೇ॰… ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಬಾಹಿಯೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಸಾಧು ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತು, ಯಮಹಂ ಭಗವತೋ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಏಕೋ ವೂಪಕಟ್ಠೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಆತಾಪೀ ಪಹಿತತ್ತೋ ವಿಹರೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಬಾಹಿಯ, ಚಕ್ಖು ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ?

"ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ"ತಿ?

“ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ – ‘ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’”ತಿ?

“ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ರೂಪಾ ನಿಚ್ಚಾ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಾ”ತಿ?

“ಅನಿಚ್ಚಾ, ಭನ್ತೇ”…ಪೇ॰… ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ…ಪೇ॰… ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋ…ಪೇ॰… ಯಮ್ಪಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ?

“ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ”ತಿ?

“ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ – ‘ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’”ತಿ?

“ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ಬಾಹಿಯ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ರೂಪೇಸುಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣೇಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೇಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ…ಪೇ॰… ಯಮ್ಪಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ನಿಬ್ಬಿನ್ದಂ ವಿರಜ್ಜತಿ; ವಿರಾಗಾ ವಿಮುಚ್ಚತಿ; ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। ‘ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ’ತಿ ಪಜಾನಾತೀ”ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಬಾಹಿಯೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಬಾಹಿಯೋ ಏಕೋ ವೂಪಕಟ್ಠೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಆತಾಪೀ ಪಹಿತತ್ತೋ ವಿಹರನ್ತೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ – ಯಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ ತದನುತ್ತರಂ – ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸಿ। “ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ , ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ”ತಿ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿ। ಅಞ್ಞತರೋ ಚ ಪನಾಯಸ್ಮಾ ಬಾಹಿಯೋ ಅರಹತಂ ಅಹೋಸೀತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಪಠಮಏಜಾಸುತ್ತಂ

೯೦. “ಏಜಾ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೋಗೋ, ಏಜಾ ಗಣ್ಡೋ, ಏಜಾ ಸಲ್ಲಂ। ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ಅನೇಜೋ ವಿಹರತಿ ವೀತಸಲ್ಲೋ। ತಸ್ಮಾತಿಹ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚೇಪಿ ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ ‘ಅನೇಜೋ ವಿಹರೇಯ್ಯಂ [ವಿಹರೇಯ್ಯ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ವೀತಸಲ್ಲೋ’ತಿ, ಚಕ್ಖುಂ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ, ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಂ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ, ಚಕ್ಖುತೋ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ, ಚಕ್ಖು ಮೇತಿ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ; ರೂಪೇ

ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ, ರೂಪೇಸು ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ, ರೂಪತೋ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ, ರೂಪಾ ಮೇತಿ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ; ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣತೋ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ಮೇತಿ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ; ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಂ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ, ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಸ್ಮಿಂ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ, ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸತೋ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ, ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಮೇತಿ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ। ಯಮ್ಪಿದಂ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ, ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ, ತತೋಪಿ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ, ತಂ ಮೇತಿ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ।

"ಸೋತಂ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ...ಪೇ॰... ಘಾನಂ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ...ಪೇ॰... ಜಿವ್ಹಂ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ, ಜಿವ್ಹಾಯ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ, ಜಿವ್ಹಾತೋ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ, ಜಿವ್ಹಾ ಮೇತಿ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ; ರಸೇ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ...ಪೇ॰... ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಂ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ...ಪೇ॰... ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸಂ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ...ಪೇ॰... ಯಮ್ಪಿದಂ ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ, ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ, ತತೋಪಿ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ, ತಂ ಮೇತಿ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ।

"ಕಾಯಂ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ...ಪೇ॰... ಮನಂ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ, ಮನಸ್ಮಿಂ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ, ಮನತೋ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ, ಮನೋ ಮೇತಿ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ; ಧಮ್ಮೇ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ...ಪೇ॰... ಮನೋ ವಿಞ್ಞಾಣಂ...ಪೇ॰... ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಂ...ಪೇ॰... ಯಮ್ಪಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ, ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ, ತತೋಪಿ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ, ತಂ ಮೇತಿ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ; ಸಬ್ಬಂ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ, ಸಬ್ಬಸ್ಮಿಂ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ, ಸಬ್ಬತೋ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ, ಸಬ್ಬಂ ಮೇತಿ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ।

"ಸೋ ಏವಂ ಅಮಞ್ಞಮಾನೋ ನ ಕಿಞ್ಚಿಪಿ ಲೋಕೇ ಉಪಾದಿಯತಿ। ಅನುಪಾದಿಯಂ ನ ಪರಿತಸ್ಸತಿ। ಅಪರಿತಸ್ಸಂ ಪಚ್ಚತ್ತಞ್ಞೇವ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯತಿ । 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ದುತಿಯಏಜಾಸುತ್ತಂ

೯೧. "ಏಜಾ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೋಗೋ, ಏಜಾ ಗಣ್ಡೋ, ಏಜಾ ಸಲ್ಲಂ। ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ಅನೇಜೋ ವಿಹರತಿ ವೀತಸಲ್ಲೋ। ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚೇಪಿ ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ 'ಅನೇಜೋ ವಿಹರೇಯ್ಯಂ ವೀತಸಲ್ಲೋ'ತಿ, ಚಕ್ಖುಂ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ, ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಂ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ, ಚಕ್ಖುತೋ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ, ಚಕ್ಖು ಮೇತಿ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ; ರೂಪೇ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ... ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ... ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಂ... ಯಮ್ಪಿದಂ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ, ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ, ತತೋಪಿ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ, ತಂ ಮೇತಿ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ। ಯಞ್ಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಞ್ಞತಿ, ಯಸ್ಮಿಂ ಮಞ್ಞತಿ, ಯತೋ ಮಞ್ಞತಿ, ಯಂ ಮೇತಿ ಮಞ್ಞತಿ, ತತೋ ತಂ ಹೋತಿ ಅಞ್ಞಥಾ। ಅಞ್ಞಥಾಭಾವೀ ಭವಸತ್ತೋ ಲೋಕೋ ಭವಮೇವ ಅಭಿನನ್ದತಿ...ಪೇ॰...।

"ಜಿವ್ಹಂ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ, ಜಿವ್ಹಾಯ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ, ಜಿವ್ಹಾತೋ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ, ಜಿವ್ಹಾ ಮೇತಿ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ; ರಸೇ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ... ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಂ... ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸಂ... ಯಮ್ಪಿದಂ ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ, ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ, ತತೋಪಿ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ, ತಂ ಮೇತಿ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ। ಯಞ್ಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಞ್ಞತಿ, ಯಸ್ಮಿಂ ಮಞ್ಞತಿ, ಯತೋ ಮಞ್ಞತಿ, ಯಂ ಮೇತಿ ಮಞ್ಞತಿ, ತತೋ ತಂ ಹೋತಿ ಅಞ್ಞಥಾ। ಅಞ್ಞಥಾಭಾವೀ ಭವಸತ್ತೋ ಲೋಕೋ ಭವಮೇವ ಅಭಿನನ್ದತಿ...ಪೇ॰...।

“ಮನಂ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ, ಮನಸ್ಮಿಂ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ, ಮನತೋ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ, ಮನೋ ಮೇತಿ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ... ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ... ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಂ... ಯಮ್ಪಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ, ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ, ತತೋಪಿ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ, ತಂ ಮೇತಿ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ। ಯಞ್ಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಞ್ಞತಿ, ಯಸ್ಮಿಂ ಮಞ್ಞತಿ , ಯತೋ ಮಞ್ಞತಿ, ಯಂ ಮೇತಿ ಮಞ್ಞತಿ, ತತೋ ತಂ ಹೋತಿ ಅಞ್ಞಥಾ। ಅಞ್ಞಥಾಭಾವೀ ಭವಸತ್ತೋ ಲೋಕೋ ಭವಮೇವ ಅಭಿನನ್ದತಿ।

“ಯಾವತಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಖನ್ಧಧಾತುಆಯತನಾ ತಮ್ಪಿ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ, ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ, ತತೋಪಿ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ, ತಂ ಮೇತಿ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ। ಸೋ ಏವಂ ಅಮಞ್ಞಮಾನೋ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಲೋಕೇ ಉಪಾದಿಯತಿ। ಅನುಪಾದಿಯಂ ನ ಪರಿತಸ್ಸತಿ। ಅಪರಿತಸ್ಸಂ ಪಚ್ಚತ್ತಞ್ಞೇವ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯತಿ। ‘ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ’ತಿ ಪಜಾನಾತೀ”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಪಠಮದ್ವಯಸುತ್ತಂ

೯೨. “ದ್ವಯಂ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವಯಂ? ಚಕ್ಖುಞ್ಚೇವ ರೂಪಾ ಚ, ಸೋತಞ್ಚೇವ ಸದ್ದಾ ಚ, ಘಾನಞ್ಚೇವ ಗನ್ಧಾ ಚ, ಜಿವ್ಹಾ ಚೇವ ರಸಾ ಚ, ಕಾಯೋ ಚೇವ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ ಚ , ಮನೋ ಚೇವ ಧಮ್ಮಾ ಚ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವಯಂ।

“ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - ‘ಅಹಮೇತಂ ದ್ವಯಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಅಞ್ಞಂ ದ್ವಯಂ ಪಞ್ಞಪೇಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ, ತಸ್ಸ ವಾಚಾವತ್ಥುಕಮೇವಸ್ಸ। ಪುಟ್ಠೋ ಚ ನ ಸಮ್ಪಾಯೇಯ್ಯ। ಉತ್ತರಿಞ್ಚ ವಿಘಾತಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಯಥಾ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅವಿಸಯಸ್ಮಿ”ನ್ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ದುತಿಯದ್ವಯಸುತ್ತಂ

೯೩. “ದ್ವಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಚ್ಚ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಸಮ್ಭೋತಿ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಸಮ್ಭೋತಿ? ಚಕ್ಖುಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ರೂಪೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ। ಚಕ್ಖು ಅನಿಚ್ಚಂ ವಿಪರಿಣಾಮಿ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವಿ। ರೂಪಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಿಪರಿಣಾಮಿನೋ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವಿನೋ। ಇತ್ಥೇತಂ ದ್ವಯಂ ಚಲಞ್ಚೇವ ಬ್ಯಥಞ್ಚ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಿಪರಿಣಾಮಿ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವಿ। ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಿಪರಿಣಾಮಿ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವಿ। ಯೋಪಿ ಹೇತು ಯೋಪಿ ಪಚ್ಚಯೋ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಸೋಪಿ ಹೇತು ಸೋಪಿ ಪಚ್ಚಯೋ ಅನಿಚ್ಚೋ ವಿಪರಿಣಾಮೀ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವೀ। ಅನಿಚ್ಚಂ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಚ್ಚಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ಕುತೋ ನಿಚ್ಚಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ! ಯಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಸಂ ತಿಣ್ಣಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಙ್ಗತಿ ಸನ್ನಿಪಾತೋ ಸಮವಾಯೋ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋ। ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋಪಿ ಅನಿಚ್ಚೋ ವಿಪರಿಣಾಮೀ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವೀ। ಯೋಪಿ ಹೇತು ಯೋಪಿ ಪಚ್ಚಯೋ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಸೋಪಿ ಹೇತು ಸೋಪಿ ಪಚ್ಚಯೋ ಅನಿಚ್ಚೋ ವಿಪರಿಣಾಮೀ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವೀ। ಅನಿಚ್ಚಂ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಚ್ಚಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಕುತೋ ನಿಚ್ಚೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ! ಫುಟ್ಠೋ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದೇತಿ, ಫುಟ್ಠೋ ಚೇತೇತಿ, ಫುಟ್ಠೋ ಸಞ್ಜಾನಾತಿ। ಇತ್ಥೇತೇಪಿ ಧಮ್ಮಾ ಚಲಾ ಚೇವ ಬ್ಯಥಾ ಚ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಿಪರಿಣಾಮಿನೋ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವಿನೋ। ಸೋತಂ... ಪೇ॰...।

“ಜಿವ್ಹಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ರಸೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಂ। ಜಿವ್ಹಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಿಪರಿಣಾಮೀ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವೀ [ವಿಪರಿಣಾಮಿನೀ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವಿನೀ (?)]। ರಸಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಿಪರಿಣಾಮಿನೋ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವಿನೋ। ಇತ್ಥೇತಂ ದ್ವಯಂ ಚಲಞ್ಚೇವ ಬ್ಯಥಞ್ಚ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಿಪರಿಣಾಮಿ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವಿ। ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಿಪರಿಣಾಮಿ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವಿ। ಯೋಪಿ ಹೇತು ಯೋಪಿ ಪಚ್ಚಯೋ

ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ , ಸೋಪಿ ಹೇತು ಸೋಪಿ ಪಚ್ಚಯೋ ಅನಿಚ್ಚೋ ವಿಪರಿಣಾಮೀ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವೀ। ಅನಿಚ್ಚಂ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಚ್ಚಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಕುತೋ ನಿಚ್ಚಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ! ಯಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಸಂ ತಿಣ್ಣಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಙ್ಗತಿ ಸನ್ನಿಪಾತೋ ಸಮವಾಯೋ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸೋ। ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸೋಪಿ ಅನಿಚ್ಚೋ ವಿಪರಿಣಾಮೀ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವೀ। ಯೋಪಿ ಹೇತು ಯೋಪಿ ಪಚ್ಚಯೋ ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಸೋಪಿ ಹೇತು ಸೋಪಿ ಪಚ್ಚಯೋ ಅನಿಚ್ಚೋ ವಿಪರಿಣಾಮೀ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವೀ। ಅನಿಚ್ಚಂ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಚ್ಚಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸೋ, ಕುತೋ ನಿಚ್ಚೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ! ಫುಟ್ಠೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದೇತಿ, ಫುಟ್ಠೋ ಚೇತೇತಿ, ಫುಟ್ಠೋ ಸಞ್ಜಾನಾತಿ। ಇತ್ಥೇತೇಪಿ ಧಮ್ಮಾ ಚಲಾ ಚೇವ ಬ್ಯಥಾ ಚ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಿಪರಿಣಾಮಿನೋ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವಿನೋ। ಕಾಯಂ…ಪೇ॰…।

"ಮನಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ। ಮನೋ ಅನಿಚ್ಚೋ ವಿಪರಿಣಾಮೀ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವೀ। ಧಮ್ಮಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಿಪರಿಣಾಮಿನೋ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವಿನೋ। ಇತ್ಥೇತಂ ದ್ವಯಂ ಚಲಞ್ಚೇವ ಬ್ಯಥಞ್ಚ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಿಪರಿಣಾಮಿ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವಿ। ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಿಪರಿಣಾಮಿ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವಿ। ಯೋಪಿ ಹೇತು ಯೋಪಿ ಪಚ್ಚಯೋ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಸೋಪಿ ಹೇತು ಸೋಪಿ ಪಚ್ಚಯೋ ಅನಿಚ್ಚೋ ವಿಪರಿಣಾಮೀ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವೀ। ಅನಿಚ್ಚಂ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಚ್ಚಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಕುತೋ ನಿಚ್ಚಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ! ಯಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಸಂ ತಿಣ್ಣಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಙ್ಗತಿ ಸನ್ನಿಪಾತೋ ಸಮವಾಯೋ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೋ। ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೋಪಿ ಅನಿಚ್ಚೋ ವಿಪರಿಣಾಮೀ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವೀ। ಯೋಪಿ ಹೇತು ಯೋಪಿ ಪಚ್ಚಯೋ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಸೋಪಿ ಹೇತು ಸೋಪಿ ಪಚ್ಚಯೋ ಅನಿಚ್ಚೋ ವಿಪರಿಣಾಮೀ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವೀ। ಅನಿಚ್ಚಂ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಚ್ಚಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೋ, ಕುತೋ ನಿಚ್ಚೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ! ಫುಟ್ಠೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದೇತಿ, ಫುಟ್ಠೋ ಚೇತೇತಿ, ಫುಟ್ಠೋ ಸಞ್ಜಾನಾತಿ। ಇತ್ಥೇತೇಪಿ ಧಮ್ಮಾ ಚಲಾ ಚೇವ ಬ್ಯಥಾ ಚ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಿಪರಿಣಾಮಿನೋ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವಿನೋ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಸಮ್ಭೋತೀ"ತಿ। ದಸಮಂ।

ಛನ್ನವಗ್ಗೋ ನವಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ಪಲೋಕಸುಞ್ಞಾ ಸಂಖಿತ್ತಂ, ಛನ್ನೋ ಪುಣ್ಣೋ ಚ ಬಾಹಿಯೋ।
ಏಜೇನ ಚ ದುವೇ ವುತ್ತಾ, ದ್ವಯೇಹಿ ಅಪರೇ ದುವೇತಿ॥

೧೦. ಸಳವಗ್ಗೋ

೧. ಅದನ್ತಅಗುತ್ತಸುತ್ತಂ

೯೪. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । "ಛಯಿಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಫಸ್ಸಾಯತನಾ ಅದನ್ತಾ ಅಗುತ್ತಾ ಅರಕ್ಖಿತಾ ಅಸಂವುತಾ ದುಕ್ಖಾಧಿವಾಹಾ ಹೋನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಛ? ಚಕ್ಖು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಫಸ್ಸಾಯತನಂ ಅದನ್ತಂ ಅಗುತ್ತಂ ಅರಕ್ಖಿತಂ ಅಸಂವುತಂ ದುಕ್ಖಾಧಿವಾಹಂ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಫಸ್ಸಾಯತನಂ ಅದನ್ತಂ ಅಗುತ್ತಂ ಅರಕ್ಖಿತಂ ಅಸಂವುತಂ ದುಕ್ಖಾಧಿವಾಹಂ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಮನೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಫಸ್ಸಾಯತನಂ ಅದನ್ತಂ ಅಗುತ್ತಂ ಅರಕ್ಖಿತಂ ಅಸಂವುತಂ ದುಕ್ಖಾಧಿವಾಹಂ ಹೋತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛ ಫಸ್ಸಾಯತನಾ ಅದನ್ತಾ ಅಗುತ್ತಾ ಅರಕ್ಖಿತಾ ಅಸಂವುತಾ ದುಕ್ಖಾಧಿವಾಹಾ ಹೋನ್ತಿ"।

"ಛಯಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಫಸ್ಸಾಯತನಾ ಸುದನ್ತಾ ಸುಗುತ್ತಾ ಸುರಕ್ಖಿತಾ ಸುಸಂವುತಾ ಸುಖಾಧಿವಾಹಾ ಹೋನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಛ? ಚಕ್ಖು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಫಸ್ಸಾಯತನಂ ಸುದನ್ತಂ ಸುಗುತ್ತಂ ಸುರಕ್ಖಿತಂ ಸುಸಂವುತಂ ಸುಖಾಧಿವಾಹಂ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ,

ಫಸ್ಸಾಯತನಂ ಸುದನ್ತಂ ಸುಗುತ್ತಂ ಸುರಕ್ಖಿತಂ ಸುಸಂವುತಂ ಸುಖಾಧಿವಾಹಂ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಮನೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಫಸ್ಸಾಯತನಂ ಸುದನ್ತಂ ಸುಗುತ್ತಂ ಸುರಕ್ಖಿತಂ ಸುಸಂವುತಂ ಸುಖಾಧಿವಾಹಂ ಹೋತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛ ಫಸ್ಸಾಯತನಾ ಸುದನ್ತಾ ಸುಗುತ್ತಾ ಸುರಕ್ಖಿತಾ ಸುಸಂವುತಾ ಸುಖಾಧಿವಾಹಾ ಹೋನ್ತೀ''ತಿ। ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ…ಪೇ॰… ಏತದವೋಚ ಸತ್ಥಾ -

''ಸಳೇವ [ಛಳೇವ (ಕ॰)] ಫಸ್ಸಾಯತನಾನಿ ಭಿಕ್ಖವೋ,
ಅಸಂವುತೋ ಯತ್ಥ ದುಕ್ಖಂ ನಿಗಚ್ಛತಿ।
ತೇಸಞ್ಚ ಯೇ ಸಂವರಣಂ ಅವೇದಿಸುಂ,
ಸದ್ಧಾದುತಿಯಾ ವಿಹರನ್ತಾನವಸ್ಸುತಾ॥

''ದಿಸ್ವಾನ ರೂಪಾನಿ ಮನೋರಮಾನಿ,
ಅಥೋಪಿ ದಿಸ್ವಾನ ಅಮನೋರಮಾನಿ।
ಮನೋರಮೇ ರಾಗಪಥಂ ವಿನೋದಯೇ,
ನ ಚಾಪ್ಪಿಯಂ ಮೇತಿ ಮನಂ ಪದೋಸಯೇ॥

''ಸದ್ದಞ್ಚ ಸುತ್ವಾ ದುಭಯಂ ಪಿಯಾಪ್ಪಿಯಂ,
ಪಿಯಮ್ಹಿ ಸದ್ದೇ ನ ಸಮುಚ್ಛಿತೋ ಸಿಯಾ।
ಅಥೋಪ್ಪಿಯೇ ದೋಸಗತಂ ವಿನೋದಯೇ,
ನ ಚಾಪ್ಪಿಯಂ ಮೇತಿ ಮನಂ ಪದೋಸಯೇ॥

''ಗನ್ಧಞ್ಚ ಘತ್ವಾ ಸುರಭಿಂ ಮನೋರಮಂ,
ಅಥೋಪಿ ಘತ್ವಾ ಅಸುಚಿಂ ಅಕನ್ತಿಯಂ।
ಅಕನ್ತಿಯಸ್ಮಿಂ ಪಟಿಘಂ ವಿನೋದಯೇ,
ಛನ್ದಾನುನೀತೋ ನ ಚ ಕನ್ತಿಯೇ ಸಿಯಾ॥

''ರಸಞ್ಚ ಭೋತ್ವಾನ ಅಸಾದಿತಞ್ಚ ಸಾದುಂ,
ಅಥೋಪಿ ಭೋತ್ವಾನ ಅಸಾದುಮೇಕದಾ।
ಸಾದುಂ ರಸಂ ನಾಜ್ಝೋಸಾಯ ಭುಞ್ಜೇ,
ವಿರೋಧಮಾಸಾದುಸು ನೋಪದಂಸಯೇ॥

''ಫಸ್ಸೇನ ಫುಟ್ಠೋ ನ ಸುಖೇನ ಮಜ್ಜೇ [ಮಜ್ಝೇ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)],
ದುಕ್ಖೇನ ಫುಟ್ಠೋಪಿ ನ ಸಮ್ಪವೇಧೇ।
ಫಸ್ಸದ್ವಯಂ ಸುಖದುಕ್ಖೇ ಉಪೇಕ್ಖೇ,
ಅನಾನುರುದ್ಧೋ ಅವಿರುದ್ಧ ಕೇನಚಿ॥

''ಪಪಞ್ಚಸಞ್ಞಾ ಇತರೀತರಾ ನರಾ,
ಪಪಞ್ಚಯನ್ತಾ ಉಪಯನ್ತಿ ಸಞ್ಞಿನೋ।
ಮನೋಮಯಂ ಗೇಹಸಿತಞ್ಚ ಸಬ್ಬಂ,
ಪನುಜ್ಜ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸಿತಂ ಇರೀಯತಿ॥

“ಏವಂ ಮನೋ ಛಸ್ಸು ಯದಾ ಸುಭಾವಿತೋ,
ಫುಟ್ಠಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ನ ವಿಕಮ್ಪತೇ ಕ್ವಚಿ।
ತೇ ರಾಗದೋಸೇ ಅಭಿಭುಯ್ಯ ಭಿಕ್ಖವೋ,
ಭವತ್ಥ [ಭವಥ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಜಾತಿಮರಣಸ್ಸ ಪಾರಗಾ”ತಿ॥ ಪಠಮಂ।

೯. ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತಸುತ್ತಂ

೯೫. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತೋ [ಮಾಲುಙ್ಕ್ಯಪುತ್ತೋ (ಸೀ॰)] ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ…ಪೇ॰… ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಸಾಧು ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತು, ಯಮಹಂ ಭಗವತೋ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಏಕೋ ವೂಪಕಟ್ಠೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಆತಾಪೀ ಪಹಿತತ್ತೋ ವಿಹರೇಯ್ಯ”ನ್ತಿ।

“ಏತ್ಥ ದಾನಿ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ಕಿಂ ದಹರೇ ಭಿಕ್ಖೂ ವಕ್ಖಾಮ! ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಜಿಣ್ಣೋ ವುದ್ಧೋ ಮಹಲ್ಲಕೋ ಅದ್ಧಗತೋ ವಯೋಅನುಪ್ಪತ್ತೋ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಓವಾದಂ ಯಾಚಸೀ”ತಿ।

“ಕಿಞ್ಚಾಪಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಜಿಣ್ಣೋ ವುದ್ಧೋ ಮಹಲ್ಲಕೋ ಅದ್ಧಗತೋ ವಯೋಅನುಪ್ಪತ್ತೋ। ದೇಸೇತು ಮೇ, ಭನ್ತೇ , ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಧಮ್ಮಂ, ದೇಸೇತು ಸುಗತೋ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಧಮ್ಮಂ, ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮಾಹಂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನೇಯ್ಯಂ। ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮಾಹಂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ದಾಯಾದೋ ಅಸ್ಸ”ನ್ತಿ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ಯೇ ತೇ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರೂಪಾ ಅದಿಟ್ಠಾ ಅದಿಟ್ಠಪುಬ್ಬಾ, ನ ಚ ಪಸ್ಸಸಿ, ನ ಚ ತೇ ಹೋತಿ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯನ್ತಿ? ಅತ್ಥಿ ತೇ ತತ್ಥ ಛನ್ದೋ ವಾ ರಾಗೋ ವಾ ಪೇಮಂ ವಾ”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಯೇ ತೇ ಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಸದ್ದಾ ಅಸ್ಸುತಾ ಅಸ್ಸುತಪುಬ್ಬಾ, ನ ಚ ಸುಣಾಸಿ, ನ ಚ ತೇ ಹೋತಿ ಸುಣೇಯ್ಯನ್ತಿ? ಅತ್ಥಿ ತೇ ತತ್ಥ ಛನ್ದೋ ವಾ ರಾಗೋ ವಾ ಪೇಮಂ ವಾ”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಯೇ ತೇ ಘಾನವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಗನ್ಧಾ ಅಘಾಯಿತಾ ಅಘಾಯಿತಪುಬ್ಬಾ, ನ ಚ ಘಾಯಸಿ, ನ ಚ ತೇ ಹೋತಿ ಘಾಯೇಯ್ಯನ್ತಿ? ಅತ್ಥಿ ತೇ ತತ್ಥ ಛನ್ದೋ ವಾ ರಾಗೋ ವಾ ಪೇಮಂ ವಾ”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಯೇ ತೇ ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರಸಾ ಅಸಾಯಿತಾ ಅಸಾಯಿತಪುಬ್ಬಾ, ನ ಚ ಸಾಯಸಿ, ನ ಚ ತೇ ಹೋತಿ ಸಾಯೇಯ್ಯನ್ತಿ? ಅತ್ಥಿ ತೇ ತತ್ಥ ಛನ್ದೋ ವಾ ರಾಗೋ ವಾ ಪೇಮಂ ವಾ”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಯೇ ತೇ ಕಾಯವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ ಅಸಮ್ಫುಟ್ಠಾ ಅಸಮ್ಫುಟ್ಠಪುಬ್ಬಾ, ನ ಚ ಫುಸಸಿ, ನ ಚ ತೇ ಹೋತಿ ಫುಸೇಯ್ಯನ್ತಿ? ಅತ್ಥಿ ತೇ ತತ್ಥ ಛನ್ದೋ ವಾ ರಾಗೋ ವಾ ಪೇಮಂ ವಾ”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಯೇ ತೇ ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಅವಿಞ್ಞಾತಾ ಅವಿಞ್ಞಾತಪುಬ್ಬಾ, ನ ಚ ವಿಜಾನಾಸಿ, ನ ಚ ತೇ ಹೋತಿ ವಿಜಾನೇಯ್ಯನ್ತಿ? ಅತ್ಥಿ ತೇ ತತ್ಥ ಛನ್ದೋ ವಾ ರಾಗೋ ವಾ ಪೇಮಂ ವಾ”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಏತ್ಥ ಚ ತೇ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ದಿಟ್ಠಸುತಮುತವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ದಿಟ್ಠೇ ದಿಟ್ಠಮತ್ತಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಸುತೇ ಸುತಮತ್ತಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಮುತೇ ಮುತಮತ್ತಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ವಿಞ್ಞಾತೇ ವಿಞ್ಞಾತಮತ್ತಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಯತೋ ಖೋ ತೇ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ,

ದಿಟ್ಠಸುತಮುತವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ದಿಟ್ಠೇ ದಿಟ್ಠಮತ್ತಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಸುತೇ ಸುತಮತ್ತಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ , ಮುತೇ ಮುತಮತ್ತಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ವಿಞ್ಞಾತೇ ವಿಞ್ಞಾತಮತ್ತಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ; ತತೋ ತ್ವಂ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ನ ತೇನ। ಯತೋ ತ್ವಂ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ನ ತೇನ; ತತೋ ತ್ವಂ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ , ನ ತತ್ಥ। ಯತೋ ತ್ವಂ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ನ ತತ್ಥ; ತತೋ ತ್ವಂ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ನೇವಿಧ, ನ ಹುರಂ, ನ ಉಭಯಮನ್ತರೇನ। ಏಸೇವನ್ತೋ ದುಕ್ಖಸ್ಸಾ''ತಿ।

''ಇಮಸ್ಸ ಖ್ವಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಮಿ -

''ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ಸತಿ ಮುಟ್ಠಾ, ಪಿಯಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಮನಸಿ ಕರೋತೋ।
ಸಾರತ್ತಚಿತ್ತೋ ವೇದೇತಿ, ತಞ್ಚ ಅಜ್ಝೋಸ [ಅಜ್ಝೋಸಾಯ (ಸೀ॰)] ತಿಟ್ಠತಿ॥

''ತಸ್ಸ ವಡ್ಢನ್ತಿ ವೇದನಾ, ಅನೇಕಾ ರೂಪಸಮ್ಭವಾ।
ಅಭಿಜ್ಝಾ ಚ ವಿಹೇಸಾ ಚ, ಚಿತ್ತಮಸ್ಸೂಪಹಞ್ಞತಿ।
ಏವಂ ಆಚಿನತೋ ದುಕ್ಖಂ, ಆರಾ ನಿಬ್ಬಾನಮುಚ್ಚತಿ॥

''ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ ಸತಿ ಮುಟ್ಠಾ, ಪಿಯಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಮನಸಿ ಕರೋತೋ।
ಸಾರತ್ತಚಿತ್ತೋ ವೇದೇತಿ, ತಞ್ಚ ಅಜ್ಝೋಸ ತಿಟ್ಠತಿ॥

''ತಸ್ಸ ವಡ್ಢನ್ತಿ ವೇದನಾ, ಅನೇಕಾ ಸದ್ದಸಮ್ಭವಾ।
ಅಭಿಜ್ಝಾ ಚ ವಿಹೇಸಾ ಚ, ಚಿತ್ತಮಸ್ಸೂಪಹಞ್ಞತಿ।
ಏವಂ ಆಚಿನತೋ ದುಕ್ಖಂ, ಆರಾ ನಿಬ್ಬಾನಮುಚ್ಚತಿ॥

''ಗನ್ಧಂ ಘತ್ವಾ ಸತಿ ಮುಟ್ಠಾ, ಪಿಯಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಮನಸಿ ಕರೋತೋ।
ಸಾರತ್ತಚಿತ್ತೋ ವೇದೇತಿ, ತಞ್ಚ ಅಜ್ಝೋಸ ತಿಟ್ಠತಿ॥

''ತಸ್ಸ ವಡ್ಢನ್ತಿ ವೇದನಾ, ಅನೇಕಾ ಗನ್ಧಸಮ್ಭವಾ।
ಅಭಿಜ್ಝಾ ಚ ವಿಹೇಸಾ ಚ, ಚಿತ್ತಮಸ್ಸೂಪಹಞ್ಞತಿ।
ಏವಂ ಆಚಿನತೋ ದುಕ್ಖಂ, ಆರಾ ನಿಬ್ಬಾನಮುಚ್ಚತಿ॥

''ರಸಂ ಭೋತ್ವಾ ಸತಿ ಮುಟ್ಠಾ, ಪಿಯಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಮನಸಿ ಕರೋತೋ।
ಸಾರತ್ತಚಿತ್ತೋ ವೇದೇತಿ, ತಞ್ಚ ಅಜ್ಝೋಸ ತಿಟ್ಠತಿ॥

''ತಸ್ಸ ವಡ್ಢನ್ತಿ ವೇದನಾ, ಅನೇಕಾ ರಸಸಮ್ಭವಾ।
ಅಭಿಜ್ಝಾ ಚ ವಿಹೇಸಾ ಚ, ಚಿತ್ತಮಸ್ಸೂಪಹಞ್ಞತಿ।
ಏವಂ ಆಚಿನತೋ ದುಕ್ಖಂ, ಆರಾ ನಿಬ್ಬಾನಮುಚ್ಚತಿ॥

''ಫಸ್ಸಂ ಫುಸ್ಸ ಸತಿ ಮುಟ್ಠಾ, ಪಿಯಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಮನಸಿ ಕರೋತೋ।
ಸಾರತ್ತಚಿತ್ತೋ ವೇದೇತಿ, ತಞ್ಚ ಅಜ್ಝೋಸ ತಿಟ್ಠತಿ॥

''ತಸ್ಸ ವಡ್ಢನ್ತಿ ವೇದನಾ, ಅನೇಕಾ ಫಸ್ಸಸಮ್ಭವಾ।

ಅಭಿಜ್ಝಾ ಚ ವಿಹೇಸಾ ಚ, ಚಿತ್ತಮಸ್ಸೂಪಹಞ್ಞತಿ।
ಏವಂ ಆಚಿನತೋ ದುಕ್ಖಂ, ಆರಾ ನಿಬ್ಬಾನಮುಚ್ಚತಿ॥

“ಧಮ್ಮಂ ಞತ್ವಾ ಸತಿ ಮುಟ್ಠಾ, ಪಿಯಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಮನಸಿ ಕರೋತೋ।
ಸಾರತ್ತಚಿತ್ತೋ ವೇದೇತಿ, ತಞ್ಚ ಅಜ್ಝೋಸ ತಿಟ್ಠತಿ॥

“ತಸ್ಸ ವಡ್ಢನ್ತಿ ವೇದನಾ, ಅನೇಕಾ ಧಮ್ಮಸಮ್ಭವಾ।
ಅಭಿಜ್ಝಾ ಚ ವಿಹೇಸಾ ಚ, ಚಿತ್ತಮಸ್ಸೂಪಹಞ್ಞತಿ।
ಏವಂ ಆಚಿನತೋ ದುಕ್ಖಂ, ಆರಾ ನಿಬ್ಬಾನಮುಚ್ಚತಿ॥

“ನ ಸೋ ರಜ್ಜತಿ ರೂಪೇಸು, ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಟಿಸ್ಸತೋ।
ವಿರತ್ತಚಿತ್ತೋ ವೇದೇತಿ, ತಞ್ಚ ನಾಜ್ಝೋಸ ತಿಟ್ಠತಿ॥

“ಯಥಾಸ್ಸ ಪಸ್ಸತೋ ರೂಪಂ, ಸೇವತೋ ಚಾಪಿ ವೇದನಂ।
ಖೀಯತಿ ನೋಪಚೀಯತಿ, ಏವಂ ಸೋ ಚರತೀ ಸತೋ।
ಏವಂ ಅಪಚಿನತೋ ದುಕ್ಖಂ, ಸನ್ತಿಕೇ ನಿಬ್ಬಾನಮುಚ್ಚತಿ॥

“ನ ಸೋ ರಜ್ಜತಿ ಸದ್ದೇಸು, ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ ಪಟಿಸ್ಸತೋ।
ವಿರತ್ತಚಿತ್ತೋ ವೇದೇತಿ, ತಞ್ಚ ನಾಜ್ಝೋಸ ತಿಟ್ಠತಿ॥

“ಯಥಾಸ್ಸ ಸುಣತೋ ಸದ್ದಂ, ಸೇವತೋ ಚಾಪಿ ವೇದನಂ।
ಖೀಯತಿ ನೋಪಚೀಯತಿ, ಏವಂ ಸೋ ಚರತೀ ಸತೋ।
ಏವಂ ಅಪಚಿನತೋ ದುಕ್ಖಂ, ಸನ್ತಿಕೇ ನಿಬ್ಬಾನಮುಚ್ಚತಿ॥

“ನ ಸೋ ರಜ್ಜತಿ ಗನ್ಧೇಸು, ಗನ್ಧಂ ಘತ್ವಾ ಪಟಿಸ್ಸತೋ।
ವಿರತ್ತಚಿತ್ತೋ ವೇದೇತಿ, ತಞ್ಚ ನಾಜ್ಝೋಸ ತಿಟ್ಠತಿ॥

“ಯಥಾಸ್ಸ ಘಾಯತೋ ಗನ್ಧಂ, ಸೇವತೋ ಚಾಪಿ ವೇದನಂ।
ಖೀಯತಿ ನೋಪಚೀಯತಿ, ಏವಂ ಸೋ ಚರತೀ ಸತೋ।
ಏವಂ ಅಪಚಿನತೋ ದುಕ್ಖಂ, ಸನ್ತಿಕೇ ನಿಬ್ಬಾನಮುಚ್ಚತಿ॥

“ನ ಸೋ ರಜ್ಜತಿ ರಸೇಸು, ರಸಂ ಭೋತ್ವಾ ಪಟಿಸ್ಸತೋ।
ವಿರತ್ತಚಿತ್ತೋ ವೇದೇತಿ, ತಞ್ಚ ನಾಜ್ಝೋಸ ತಿಟ್ಠತಿ॥

“ಯಥಾಸ್ಸ ಸಾಯತೋ ರಸಂ, ಸೇವತೋ ಚಾಪಿ ವೇದನಂ।
ಖೀಯತಿ ನೋಪಚೀಯತಿ, ಏವಂ ಸೋ ಚರತೀ ಸತೋ।
ಏವಂ ಅಪಚಿನತೋ ದುಕ್ಖಂ, ಸನ್ತಿಕೇ ನಿಬ್ಬಾನಮುಚ್ಚತಿ॥

“ನ ಸೋ ರಜ್ಜತಿ ಫಸ್ಸೇಸು, ಫಸ್ಸಂ ಫುಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸತೋ।

ವಿರತ್ತಚಿತ್ತೋ ವೇದೇತಿ, ತಞ್ಚ ನಾಜ್ಝೋಸ ತಿಟ್ಠತಿ॥

“ಯಥಾಸ್ಸ ಫುಸತೋ ಫಸ್ಸಂ, ಸೇವತೋ ಚಾಪಿ ವೇದನಂ।
ಖೀಯತಿ ನೋಪಚೀಯತಿ, ಏವಂ ಸೋ ಚರತೀ ಸತೋ।
ಏವಂ ಅಪಚಿನತೋ ದುಕ್ಖಂ, ಸನ್ತಿಕೇ ನಿಬ್ಬಾನಮುಚ್ಚತಿ॥

“ನ ಸೋ ರಜ್ಜತಿ ಧಮ್ಮೇಸು, ಧಮ್ಮಂ ಞತ್ವಾ ಪಟಿಸ್ಸತೋ।
ವಿರತ್ತಚಿತ್ತೋ ವೇದೇತಿ, ತಞ್ಚ ನಾಜ್ಝೋಸ ತಿಟ್ಠತಿ॥

“ಯಥಾಸ್ಸ ಜಾನತೋ ಧಮ್ಮಂ, ಸೇವತೋ ಚಾಪಿ ವೇದನಂ।
ಖೀಯತಿ ನೋಪಚೀಯತಿ, ಏವಂ ಸೋ ಚರತೀ ಸತೋ।
ಏವಂ ಅಪಚಿನತೋ ದುಕ್ಖಂ, ಸನ್ತಿಕೇ ನಿಬ್ಬಾನಮುಚ್ಚತೀ”ತಿ॥

“ಇಮಸ್ಸ ಖ್ವಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಮೀ”ತಿ। “ಸಾಧು ಸಾಧು, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ! ಸಾಧು ಖೋ ತ್ವಂ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ಮಯಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಸಿ -

“ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ಸತಿ ಮುಟ್ಠಾ, ಪಿಯಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಮನಸಿ ಕರೋತೋ।
ಸಾರತ್ತಚಿತ್ತೋ ವೇದೇತಿ, ತಞ್ಚ ಅಜ್ಝೋಸ ತಿಟ್ಠತಿ॥

“ತಸ್ಸ ವಡ್ಢನ್ತಿ ವೇದನಾ, ಅನೇಕಾ ರೂಪಸಮ್ಭವಾ।
ಅಭಿಜ್ಝಾ ಚ ವಿಹೇಸಾ ಚ, ಚಿತ್ತಮಸ್ಸೂಪಹಞ್ಞತಿ।
ಏವಂ ಆಚಿನತೋ ದುಕ್ಖಂ, ಆರಾ ನಿಬ್ಬಾನಮುಚ್ಚತಿ॥...ಪೇ॰...॥

“ನ ಸೋ ರಜ್ಜತಿ ಧಮ್ಮೇಸು, ಧಮ್ಮಂ ಞತ್ವಾ ಪಟಿಸ್ಸತೋ।
ವಿರತ್ತಚಿತ್ತೋ ವೇದೇತಿ, ತಞ್ಚ ನಾಜ್ಝೋಸ ತಿಟ್ಠತಿ॥

“ಯಥಾಸ್ಸ ವಿಜಾನತೋ ಧಮ್ಮಂ, ಸೇವತೋ ಚಾಪಿ ವೇದನಂ।
ಖೀಯತಿ ನೋಪಚೀಯತಿ, ಏವಂ ಸೋ ಚರತೀ ಸತೋ।
ಏವಂ ಅಪಚಿನತೋ ದುಕ್ಖಂ, ಸನ್ತಿಕೇ ನಿಬ್ಬಾನಮುಚ್ಚತೀ”ತಿ॥

“ಇಮಸ್ಸ ಖೋ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ಮಯಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ”ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತೋ ಏಕೋ ವೂಪಕಟ್ಠೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಆತಾಪೀ ಪಹಿತತ್ತೋ ವಿಹರನ್ತೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ - ಯಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ ತದನುತ್ತರಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸಿ। “ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ”ತಿ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿ। ಅಞ್ಞತರೋ ಚ ಪನಾಯಸ್ಮಾ ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತೋ ಅರಹತಂ ಅಹೋಸೀತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಪರಿಹಾನಧಮ್ಮಸುತ್ತಂ

೯೩. “ಪರಿಹಾನಧಮ್ಮಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ಅಪರಿಹಾನಧಮ್ಮಞ್ಚ ಛ ಚ ಅಭಿಭಾಯತನಾನಿ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಹಾನಧಮ್ಮೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಸರಸಙ್ಕಪ್ಪಾ [ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಸರಸಙ್ಕಪ್ಪಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰) ಉಪರಿ ಆಸೀವಿಸವಗ್ಗೇ ಸತ್ತಮಸುತ್ತೇ ಪನ “ಆಕುಸಲಾ ಸರಸಙ್ಕಪ್ಪಾ” ತ್ವೇವ ಸಬ್ಬತ್ಥ ದಿಸ್ಸತಿ] ಸಂಯೋಜನಿಯಾ। ತಞ್ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ಅಧಿವಾಸೇತಿ ನಪ್ಪಜಹತಿ ನ ವಿನೋದೇತಿ ನ ಬ್ಯನ್ತೀಕರೋತಿ [ಬ್ಯನ್ತಿಕರೋತಿ (ಪೀ॰) ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರೋತಿ (ಕ॰)] ನ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತಿ, ವೇದಿತಬ್ಬಮೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನಾ - ‘ಪರಿಹಾಯಾಮಿ ಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ’। ಪರಿಹಾನಞ್ಹೇತಂ ವುತ್ತಂ ಭಗವತಾತಿ…ಪೇ॰…।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಸಾಯಿತ್ವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಸರಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ಸಂಯೋಜನಿಯಾ। ತಞ್ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ಅಧಿವಾಸೇತಿ ನಪ್ಪಜಹತಿ ನ ವಿನೋದೇತಿ ನ ಬ್ಯನ್ತೀಕರೋತಿ ನ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತಿ, ವೇದಿತಬ್ಬಮೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನಾ - ‘ಪರಿಹಾಯಾಮಿ ಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ’। ಪರಿಹಾನಞ್ಹೇತಂ ವುತ್ತಂ ಭಗವತಾತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಹಾನಧಮ್ಮೋ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪರಿಹಾನಧಮ್ಮೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಸರಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ಸಂಯೋಜನಿಯಾ। ತಞ್ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ನಾಧಿವಾಸೇತಿ ಪಜಹತಿ ವಿನೋದೇತಿ ಬ್ಯನ್ತೀಕರೋತಿ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತಿ, ವೇದಿತಬ್ಬಮೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನಾ - ‘ನ ಪರಿಹಾಯಾಮಿ ಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ’। ಅಪರಿಹಾನಞ್ಹೇತಂ ವುತ್ತಂ ಭಗವತಾತಿ…ಪೇ॰…।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಸಾಯಿತ್ವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಸರಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ಸಂಯೋಜನಿಯಾ। ತಞ್ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ನಾಧಿವಾಸೇತಿ ಪಜಹತಿ ವಿನೋದೇತಿ ಬ್ಯನ್ತೀಕರೋತಿ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತಿ, ವೇದಿತಬ್ಬಮೇತಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನಾ - ‘ನ ಪರಿಹಾಯಾಮಿ ಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ’। ಅಪರಿಹಾನಞ್ಹೇತಂ ವುತ್ತಂ ಭಗವತಾತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪರಿಹಾನಧಮ್ಮೋ ಹೋತಿ।

“ಕತಮಾನಿ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛ ಅಭಿಭಾಯತನಾನಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ನುಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಸರಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ಸಂಯೋಜನಿಯಾ। ವೇದಿತಬ್ಬಮೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನಾ - ‘ಅಭಿಭೂತಮೇತಂ ಆಯತನಂ’। ಅಭಿಭಾಯತನಞ್ಹೇತಂ ವುತ್ತಂ ಭಗವತಾತಿ…ಪೇ॰… ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ನುಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಸರಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ಸಂಯೋಜನಿಯಾ। ವೇದಿತಬ್ಬಮೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನಾ - ‘ಅಭಿಭೂತಮೇತಂ ಆಯತನಂ’। ಅಭಿಭಾಯತನಞ್ಹೇತಂ ವುತ್ತಂ ಭಗವತಾತಿ। ಇಮಾನಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛ ಅಭಿಭಾಯತನಾನೀ”ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಪಮಾದವಿಹಾರೀಸುತ್ತಂ

೯೭. “ಪಮಾದವಿಹಾರಿಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ಅಪ್ಪಮಾದವಿಹಾರಿಞ್ಚ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಮಾದವಿಹಾರೀ ಹೋತಿ? ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಸಂವುತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಹರತೋ ಚಿತ್ತಂ ಬ್ಯಾಸಿಞ್ಚತಿ [ಬ್ಯಾಸಿಚ್ಚತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)]। ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ರೂಪೇಸು ತಸ್ಸ ಬ್ಯಾಸಿತ್ತಚಿತ್ತಸ್ಸ ಪಾಮೋಜ್ಜಂ ನ ಹೋತಿ। ಪಾಮೋಜ್ಜೇ ಅಸತಿ ಪೀತಿ ನ ಹೋತಿ। ಪೀತಿಯಾ ಅಸತಿ ಪಸ್ಸದ್ಧಿ ನ ಹೋತಿ। ಪಸ್ಸದ್ಧಿಯಾ ಅಸತಿ ದುಕ್ಖಂ ಹೋತಿ। ದುಕ್ಖಿನೋ ಚಿತ್ತಂ ನ ಸಮಾಧಿಯತಿ। ಅಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ ಧಮ್ಮಾ ನ ಪಾತುಭವನ್ತಿ। ಧಮ್ಮಾನಂ ಅಪಾತುಭಾವಾ ಪಮಾದವಿಹಾರೀ ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಸಂವುತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಹರತೋ ಚಿತ್ತಂ ಬ್ಯಾಸಿಞ್ಚತಿ ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ರಸೇಸು, ತಸ್ಸ ಬ್ಯಾಸಿತ್ತಚಿತ್ತಸ್ಸ…ಪೇ॰… ಪಮಾದವಿಹಾರೀ ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖಂ

ಗಚ್ಛತಿ…ಪೇ॰… ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಸಂವುತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಹರತೋ ಚಿತ್ತಂ ಬ್ಯಾಸಿಞ್ಚತಿ ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ತಸ್ಸ ಬ್ಯಾಸಿತ್ತಚಿತ್ತಸ್ಸ ಪಾಮೋಜ್ಜಂ ನ ಹೋತಿ। ಪಾಮೋಜ್ಜೇ ಅಸತಿ ಪೀತಿ ನ ಹೋತಿ । ಪೀತಿಯಾ ಅಸತಿ ಪಸ್ಸದ್ಧಿ ನ ಹೋತಿ। ಪಸ್ಸದ್ಧಿಯಾ ಅಸತಿ ದುಕ್ಖಂ ಹೋತಿ। ದುಕ್ಖಿನೋ ಚಿತ್ತಂ ನ ಸಮಾಧಿಯತಿ। ಅಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ ಧಮ್ಮಾ ನ ಪಾತುಭವನ್ತಿ । ಧಮ್ಮಾನಂ ಅಪಾತುಭಾವಾ ಪಮಾದವಿಹಾರೀ ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಮಾದವಿಹಾರೀ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಮಾದವಿಹಾರೀ ಹೋತಿ? ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ ಸಂವುತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಹರತೋ ಚಿತ್ತಂ ನ ಬ್ಯಾಸಿಞ್ಚತಿ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ರೂಪೇಸು, ತಸ್ಸ ಅಬ್ಯಾಸಿತ್ತಚಿತ್ತಸ್ಸ ಪಾಮೋಜ್ಜಂ ಜಾಯತಿ। ಪಮುದಿತಸ್ಸ ಪೀತಿ ಜಾಯತಿ। ಪೀತಿಮನಸ್ಸ ಕಾಯೋ ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ। ಪಸ್ಸದ್ಧಕಾಯೋ ಸುಖಂ ವಿಹರತಿ। ಸುಖಿನೋ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಯತಿ। ಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ ಧಮ್ಮಾ ಪಾತುಭವನ್ತಿ। ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಾತುಭಾವಾ ಅಪ್ಪಮಾದವಿಹಾರೀ ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಸಂವುತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಹರತೋ ಚಿತ್ತಂ ನ ಬ್ಯಾಸಿಞ್ಚತಿ…ಪೇ॰… ಅಪ್ಪಮಾದವಿಹಾರೀ ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಸಂವುತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಹರತೋ ಚಿತ್ತಂ ನ ಬ್ಯಾಸಿಞ್ಚತಿ, ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ತಸ್ಸ ಅಬ್ಯಾಸಿತ್ತಚಿತ್ತಸ್ಸ ಪಾಮೋಜ್ಜಂ ಜಾಯತಿ। ಪಮುದಿತಸ್ಸ ಪೀತಿ ಜಾಯತಿ। ಪೀತಿಮನಸ್ಸ ಕಾಯೋ ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ। ಪಸ್ಸದ್ಧಕಾಯೋ ಸುಖಂ ವಿಹರತಿ। ಸುಖಿನೋ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಯತಿ। ಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ ಧಮ್ಮಾ ಪಾತುಭವನ್ತಿ। ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಾತುಭಾವಾ ಅಪ್ಪಮಾದವಿಹಾರೀ ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಮಾದವಿಹಾರೀ ಹೋತೀ”ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಸಂವರಸುತ್ತಂ

೯೮. “ಸಂವರಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ, ಅಸಂವರಞ್ಚ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಂವರೋ ಹೋತಿ? ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರೂಪಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ತಞ್ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ಅಭಿನನ್ದತಿ ಅಭಿವದತಿ ಅಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ, ವೇದಿತಬ್ಬಮೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನಾ – ‘ಪರಿಹಾಯಾಮಿ ಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ’। ಪರಿಹಾನಞ್ಹೇತಂ ವುತ್ತಂ ಭಗವತಾತಿ…ಪೇ॰… ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರಸಾ…ಪೇ॰… ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ತಞ್ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ಅಭಿನನ್ದತಿ ಅಭಿವದತಿ ಅಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ, ವೇದಿತಬ್ಬಮೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನಾ – ‘ಪರಿಹಾಯಾಮಿ ಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ’। ಪರಿಹಾನಞ್ಹೇತಂ ವುತ್ತಂ ಭಗವತಾತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಂವರೋ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂವರೋ ಹೋತಿ? ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರೂಪಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ತಞ್ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ನಾಭಿನನ್ದತಿ ನಾಭಿವದತಿ ನಾಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ, ವೇದಿತಬ್ಬಮೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನಾ – ‘ನ ಪರಿಹಾಯಾಮಿ ಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ’। ಅಪರಿಹಾನಞ್ಹೇತಂ ವುತ್ತಂ ಭಗವತಾತಿ …ಪೇ॰… ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರಸಾ…ಪೇ॰… ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ತಞ್ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ನಾಭಿನನ್ದತಿ ನಾಭಿವದತಿ ನಾಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ, ವೇದಿತಬ್ಬಮೇತಂ ಭಿಕ್ಖುನಾ – ‘ನ ಪರಿಹಾಯಾಮಿ ಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ’। ಅಪರಿಹಾನಞ್ಹೇತಂ ವುತ್ತಂ ಭಗವತಾತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂವರೋ ಹೋತೀ”ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಸಮಾಧಿಸುತ್ತಂ

೯೯. “ಸಮಾಧಿಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವೇಥ। ಸಮಾಹಿತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ಕಿಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ? ‘ಚಕ್ಖು ಅನಿಚ್ಚ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ; ‘ರೂಪಾ ಅನಿಚ್ಚಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ; ‘ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನಿಚ್ಚ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ; ‘ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಅನಿಚ್ಚೋ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ‘ಯಮ್ಪಿದಂ

ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಅನಿಚ್ಚ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ…ಪೇ॰… 'ಮನೋ ಅನಿಚ್ಚ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ಧಮ್ಮಾ… ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ… ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೋ… 'ಯಮ್ಪಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಅನಿಚ್ಚ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ಸಮಾಧಿಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವೇಥ। ಸಮಾಹಿತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಸುತ್ತಂ

೧೦೦. "ಪಟಿಸಲ್ಲಾನೇ [ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰), ಪಟಿಸಲ್ಲೀನಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋಗಮಾಪಜ್ಜಥ। ಪಟಿಸಲ್ಲೀನೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ಕಿಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ? 'ಚಕ್ಖು ಅನಿಚ್ಚ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ; 'ರೂಪಾ ಅನಿಚ್ಚಾ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ; 'ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನಿಚ್ಚ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ; 'ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಅನಿಚ್ಚೋ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। 'ಯಮ್ಪಿದಂ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಅನಿಚ್ಚ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ…ಪೇ॰… 'ಯಮ್ಪಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಅನಿಚ್ಚ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ಪಟಿಸಲ್ಲಾನೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋಗಮಾಪಜ್ಜಥ। ಪಟಿಸಲ್ಲೀನೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಪಠಮನತುಮ್ಹಾಕಂಸುತ್ತಂ

೧೦೧. "ಯಂ [ಯಮ್ಪಿ (ಪೀ॰ ಕ॰)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ, ತಂ ಪಜಹಥ। ತಂ ವೋ ಪಹೀನಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ? ಚಕ್ಖು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ । ತಂ ಪಜಹಥ। ತಂ ವೋ ಪಹೀನಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸತಿ । ರೂಪಾ ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ। ತೇ ಪಜಹಥ। ತೇ ವೋ ಪಹೀನಾ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ। ತಂ ಪಜಹಥ। ತಂ ವೋ ಪಹೀನಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ। ತಂ ಪಜಹಥ। ಸೋ ವೋ ಪಹೀನೋ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಯಮ್ಪಿದಂ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ। ತಂ ಪಜಹಥ। ತಂ ವೋ ಪಹೀನಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಸೋತಂ ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ। ತಂ ಪಜಹಥ। ತಂ ವೋ ಪಹೀನಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಸದ್ದಾ ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ। ತೇ ಪಜಹಥ। ತೇ ವೋ ಪಹೀನಾ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಸೋತವಿಞ್ಞಾಣಂ ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ। ತಂ ಪಜಹಥ। ತಂ ವೋ ಪಹೀನಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಸೋತಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ। ತಂ ಪಜಹಥ। ಸೋ ವೋ ಪಹೀನಾ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಯಮ್ಪಿದಂ ಸೋತಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ। ತಂ ಪಜಹಥ। ತಂ ವೋ ಪಹೀನಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಘಾನಂ ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ। ತಂ ಪಜಹಥ। ತಂ ವೋ ಪಹೀನಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಗನ್ಧಾ ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ। ತೇ ಪಜಹಥ। ತೇ ವೋ ಪಹೀನಾ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಘಾನವಿಞ್ಞಾಣಂ ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ। ತಂ ಪಜಹಥ। ತಂ ವೋ ಪಹೀನಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಘಾನಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ। ತಂ ಪಜಹಥ। ಸೋ ವೋ ಪಹೀನಾ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಯಮ್ಪಿದಂ ಘಾನಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ। ತಂ ಪಜಹಥ। ತಂ ವೋ ಪಹೀನಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸತಿ।

ಜಿವ್ಹಾ ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ। ತಂ ಪಜಹಥ। ಸಾ ವೋ ಪಹೀನಾ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ರಸಾ ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ। ತೇ ಪಜಹಥ। ತೇ ವೋ ಪಹೀನಾ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಂ ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ। ತಂ ಪಜಹಥ। ತಂ ವೋ ಪಹೀನಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ। ತಂ ಪಜಹಥ। ಸೋ ವೋ ಪಹೀನಾ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸತಿ।

ಯಮ್ಪಿದಂ ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ। ತಂ ಪಜಹಥ। ತಂ ವೋ ಪಹೀನಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸತಿ ...ಪೇ॰...।

ಮನೋ ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ। ತಂ ಪಜಹಥ। ಸೋ ವೋ ಪಹೀನೋ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಧಮ್ಮಾ ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ। ತೇ ಪಜಹಥ। ತೇ ವೋ ಪಹೀನಾ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ। ತಂ ಪಜಹಥ। ತಂ ವೋ ಪಹೀನಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ। ತಂ ಪಜಹಥ। ಸೋ ವೋ ಪಹೀನೋ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಯಮ್ಪಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ। ತಂ ಪಜಹಥ। ತಂ ವೋ ಪಹೀನಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಜೇತವನೇ ತಿಣಕಟ್ಠಸಾಖಾಪಲಾಸಂ ತಂ ಜನೋ ಹರೇಯ್ಯ ವಾ ಡಹೇಯ್ಯ ವಾ ಯಥಾಪಚ್ಚಯಂ ವಾ ಕರೇಯ್ಯ, ಅಪಿ ನು ತುಮ್ಹಾಕಂ ಏವಮಸ್ಸ - ‘ಅಮ್ಹೇ ಜನೋ ಹರತಿ ವಾ ಡಹತಿ ವಾ ಯಥಾಪಚ್ಚಯಂ ವಾ ಕರೋತೀ’”ತಿ?

“ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು”?

“ನ ಹಿ ನೋ ಏತಂ, ಭನ್ತೇ, ಅತ್ತಾ ವಾ ಅತ್ತನಿಯಂ ವಾ”ತಿ।

“ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಖು ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ। ತಂ ಪಜಹಥ। ತಂ ವೋ ಪಹೀನಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ರೂಪಾ ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ... ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ... ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋ...ಪೇ॰... ಯಮ್ಪಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ। ತಂ ಪಜಹಥ। ತಂ ವೋ ಪಹೀನಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ದುತಿಯನತುಮ್ಹಾಕಂಸುತ್ತಂ

೧೦೨. “ಯಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ ತಂ ಪಜಹಥ। ತಂ ವೋ ಪಹೀನಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ? ಚಕ್ಖು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ। ತಂ ಪಜಹಥ। ತಂ ವೋ ಪಹೀನಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ರೂಪಾ ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ। ತೇ ಪಜಹಥ। ತೇ ವೋ ಪಹೀನಾ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ। ತಂ ಪಜಹಥ। ತಂ ವೋ ಪಹೀನಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ। ತಂ ಪಜಹಥ। ಸೋ ವೋ ಪಹೀನೋ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸತಿ...ಪೇ॰... ಯಮ್ಪಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ। ತಂ ಪಜಹಥ। ತಂ ವೋ ಪಹೀನಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಯಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ, ತಂ ಪಜಹಥ। ತಂ ವೋ ಪಹೀನಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಉದಕಸುತ್ತಂ

೧೦೩. “ಉದಕೋ [ಉದ್ದಕೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಸುದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಾಮಪುತ್ತೋ ಏವಂ ವಾಚಂ ಭಾಸತಿ - ‘ಇದಂ ಜಾತು ವೇದಗೂ, ಇದಂ ಜಾತು ಸಬ್ಬಜೀ [ಸಬ್ಬಜಿ (ಪೀ॰)], ಇದಂ ಜಾತು ಅಪಲಿಖತಂ ಗಣ್ಡಮೂಲಂ ಪಲಿಖಣಿ’ನ್ತಿ। ತಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉದಕೋ ರಾಮಪುತ್ತೋ ಅವೇದಗೂಯೇವ ಸಮಾನೋ ‘ವೇದಗೂಸ್ಮೀ’ತಿ ಭಾಸತಿ, ಅಸಬ್ಬಜೀಯೇವ ಸಮಾನೋ

‘ಸಬ್ಬಜೀಸ್ಮೀ’ತಿ ಭಾಸತಿ, ಅಪಲಿಖತಂಯೇವ ಗಣ್ಡಮೂಲಂ ಪಲಿಖತಂ ಮೇ ‘ಗಣ್ಡಮೂಲ’ನ್ತಿ ಭಾಸತಿ। ಇಧ ಖೋ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ - ‘ಇದಂ ಜಾತು ವೇದಗೂ, ಇದಂ ಜಾತು ಸಬ್ಬಜೀ, ಇದಂ ಜಾತು ಅಪಲಿಖತಂ ಗಣ್ಡಮೂಲಂ ಪಲಿಖಣಿ’”ನ್ತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದಗೂ ಹೋತಿ? ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಛನ್ನಂ ಫಸ್ಸಾಯತನಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ; ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವೇದಗೂ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬಜೀ ಹೋತಿ? ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಛನ್ನಂ ಫಸ್ಸಾಯತನಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಅನುಪಾದಾವಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ; ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬಜೀ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪಲಿಖತಂ ಗಣ್ಡಮೂಲಂ ಪಲಿಖತಂ ಹೋತಿ? ಗಣ್ಡೋತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಸ್ಸೇತಂ ಚಾತುಮಹಾಭೂತಿಕಸ್ಸ ಕಾಯಸ್ಸ ಅಧಿವಚನಂ ಮಾತಾಪೇತ್ತಿಕಸಮ್ಭವಸ್ಸ ಓದನಕುಮ್ಮಾಸೂಪಚಯಸ್ಸ ಅನಿಚ್ಚುಚ್ಛಾದನಪರಿಮದ್ದನಭೇದನವಿದ್ಧಂಸನಧಮ್ಮಸ್ಸ । ಗಣ್ಡಮೂಲನ್ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಣ್ಹಾಯೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ತಣ್ಹಾ ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಙ್ಕತಾ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾ; ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪಲಿಖತಂ ಗಣ್ಡಮೂಲಂ ಪಲಿಖತಂ ಹೋತಿ।

“ಉದಕೋ ಸುದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಾಮಪುತ್ತೋ ಏವಂ ವಾಚಂ ಭಾಸತಿ - ‘ಇದಂ ಜಾತು ವೇದಗೂ, ಇದಂ ಜಾತು ಸಬ್ಬಜೀ, ಇದಂ ಜಾತು ಅಪಲಿಖತಂ ಗಣ್ಡಮೂಲಂ ಪಲಿಖಣಿ’ನ್ತಿ। ತಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉದಕೋ ರಾಮಪುತ್ತೋ ಅವೇದಗೂಯೇವ ಸಮಾನೋ ‘ವೇದಗೂಸ್ಮೀ’ತಿ ಭಾಸತಿ, ಅಸಬ್ಬಜೀಯೇವ ಸಮಾನೋ ‘ಸಬ್ಬಜೀಸ್ಮೀ’ತಿ ಭಾಸತಿ; ಅಪಲಿಖತಂಯೇವ ಗಣ್ಡಮೂಲಂ ‘ಪಲಿಖತಂ ಮೇ ಗಣ್ಡಮೂಲ’ನ್ತಿ ಭಾಸತಿ। ಇಧ ಖೋ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ - ‘ಇದಂ ಜಾತು ವೇದಗೂ, ಇದಂ ಜಾತು ಸಬ್ಬಜೀ, ಇದಂ ಜಾತು ಅಪಲಿಖತಂ ಗಣ್ಡಮೂಲಂ ಪಲಿಖಣಿ’”ನ್ತಿ। ದಸಮಂ।

ಸಳವಗ್ಗೋ ದಸಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ದ್ವೇ ಸಂಗಯ್ಹಾ ಪರಿಹಾನಂ, ಪಮಾದವಿಹಾರೀ ಚ ಸಂವರೋ।
ಸಮಾಧಿ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಂ, ದ್ವೇ ನತುಮ್ಹಾಕೇನ ಉದ್ದಕೋತಿ॥

ಸಳಾಯತನವಗ್ಗೇ ದುತಿಯಪಣ್ಣಾಸಕೋ ಸಮತ್ತೋ।

ತಸ್ಸ ವಗ್ಗುದ್ದಾನಂ -

ಅವಿಜ್ಜಾ ಮಿಗಜಾಲಞ್ಚ, ಗಿಲಾನಂ ಛನ್ನಂ ಚತುತ್ಥಕಂ।
ಸಳವಗ್ಗೇನ ಪಞ್ಞಾಸಂ, ದುತಿಯೋ ಪಣ್ಣಾಸಕೋ ಅಯನ್ತಿ॥

ಪಠಮಸತಕಂ।

೧೧. ಯೋಗಕ್ಖೇಮಿವಗ್ಗೋ

೧. ಯೋಗಕ್ಖೇಮಿಸುತ್ತಂ

೧೦೪. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । "ಯೋಗಕ್ಖೇಮಿಪರಿಯಾಯಂ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯಂ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋಗಕ್ಖೇಮಿಪರಿಯಾಯೋ ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯೋ? ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರೂಪಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ತೇ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪಹೀನಾ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಙ್ಕತಾ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾ। ತೇಸಞ್ಚ ಪಹಾನಾಯ ಅಕ್ಖಾಸಿ ಯೋಗಂ, ತಸ್ಮಾ ತಥಾಗತೋ 'ಯೋಗಕ್ಖೇಮೀ'ತಿ ವುಚ್ಚತಿ...ಪೇ॰... ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ತೇ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪಹೀನಾ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಙ್ಕತಾ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾ। ತೇಸಞ್ಚ ಪಹಾನಾಯ ಅಕ್ಖಾಸಿ ಯೋಗಂ, ತಸ್ಮಾ ತಥಾಗತೋ 'ಯೋಗಕ್ಖೇಮೀ'ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋಗಕ್ಖೇಮಿಪರಿಯಾಯೋ ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯೋ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಉಪಾದಾಯಸುತ್ತಂ

೧೦೫. "ಕಿಸ್ಮಿಂ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ ಕಿಂ ಉಪಾದಾಯ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಖಂ ದುಕ್ಖ"ನ್ತಿ?

"ಭಗವಂಮೂಲಕಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ...ಪೇ॰...।

"ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ ಚಕ್ಖುಂ ಉಪಾದಾಯ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಖಂ ದುಕ್ಖಂ...ಪೇ॰... ಮನಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ಮನಂ ಉಪಾದಾಯ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಖಂ ದುಕ್ಖಂ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಖು ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ?

"ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ"ತಿ?

"ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಅಪಿ ನು ತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಖಂ ದುಕ್ಖ"ನ್ತಿ?

"ನೋ ಹೇತಂ ಭನ್ತೇ"...ಪೇ॰...।

"ಜಿವ್ಹಾ ನಿಚ್ಚಾ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಾ"ತಿ?

"ಅನಿಚ್ಚಾ, ಭನ್ತೇ"।

"ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ"ತಿ?

"ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಅಪಿ ನು ತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಖಂ ದುಕ್ಖ"ನ್ತಿ?

"ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"...ಪೇ॰...।

“ಮನೋ ನಿಚ್ಚೋ ವಾ ಅನಿಚ್ಚೋ ವಾ”ತಿ?

“ಅನಿಚ್ಚೋ, ಭನ್ತೇ”।

“ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ”ತಿ?

“ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಅಪಿ ನು ತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಖಂ ದುಕ್ಖ”ನ್ತಿ?

“ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ…ಪೇ॰… ಮನಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ನಿಬ್ಬಿನ್ದಂ ವಿರಜ್ಜತಿ; ವಿರಾಗಾ ವಿಮುಚ್ಚತಿ; ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। ‘ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ’ತಿ ಪಜಾನಾತೀ”ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ದುಕ್ಖಸಮುದಯಸುತ್ತಂ

೧೦೭. “ದುಕ್ಖಸ್ಸ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ? ಚಕ್ಖುಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ರೂಪೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ । ತಿಣ್ಣಂ ಸಙ್ಗತಿ ಫಸ್ಸೋ। ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ವೇದನಾ; ವೇದನಾಪಚ್ಚಯಾ ತಣ್ಹಾ। ಅಯಂ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ರಸೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಂ। ತಿಣ್ಣಂ ಸಙ್ಗತಿ ಫಸ್ಸೋ। ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ವೇದನಾ; ವೇದನಾಪಚ್ಚಯಾ ತಣ್ಹಾ। ಅಯಂ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ…ಪೇ॰… ಮನಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ। ತಿಣ್ಣಂ ಸಙ್ಗತಿ ಫಸ್ಸೋ। ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ವೇದನಾ; ವೇದನಾಪಚ್ಚಯಾ ತಣ್ಹಾ। ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ? ಚಕ್ಖುಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ರೂಪೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ। ತಿಣ್ಣಂ ಸಙ್ಗತಿ ಫಸ್ಸೋ। ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ವೇದನಾ; ವೇದನಾಪಚ್ಚಯಾ ತಣ್ಹಾ। ತಸ್ಸಾಯೇವ ತಣ್ಹಾಯ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ಉಪಾದಾನನಿರೋಧೋ; ಉಪಾದಾನನಿರೋಧಾ ಭವನಿರೋಧೋ; ಭವನಿರೋಧಾ ಜಾತಿನಿರೋಧೋ; ಜಾತಿನಿರೋಧಾ ಜರಾಮರಣಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ। ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತಿ। ಅಯಂ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ರಸೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಂ…ಪೇ॰… ಮನಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ। ತಿಣ್ಣಂ ಸಙ್ಗತಿ ಫಸ್ಸೋ। ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ವೇದನಾ; ವೇದನಾಪಚ್ಚಯಾ ತಣ್ಹಾ। ತಸ್ಸಾಯೇವ ತಣ್ಹಾಯ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ಉಪಾದಾನನಿರೋಧೋ; ಉಪಾದಾನನಿರೋಧಾ ಭವನಿರೋಧೋ ; ಭವನಿರೋಧಾ ಜಾತಿನಿರೋಧೋ; ಜಾತಿನಿರೋಧಾ ಜರಾಮರಣಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ। ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ”ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಲೋಕಸಮುದಯಸುತ್ತಂ

೧೦೭. “ಲೋಕಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲೋಕಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ? ಚಕ್ಖುಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ರೂಪೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ। ತಿಣ್ಣಂ ಸಙ್ಗತಿ ಫಸ್ಸೋ। ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ವೇದನಾ;

ವೇದನಾಪಚ್ಚಯಾ ತಣ್ಹಾ; ತಣ್ಹಾಪಚ್ಚಯಾ ಉಪಾದಾನಂ; ಉಪಾದಾನಪಚ್ಚಯಾ ಭವೋ; ಭವಪಚ್ಚಯಾ ಜಾತಿ; ಜಾತಿಪಚ್ಚಯಾ ಜರಾಮರಣಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ಸಮ್ಭವನ್ತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲೋಕಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ...ಪೇ॰... ಜಿವ್ಹಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ರಸೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಂ...ಪೇ॰... ಮನಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ। ತಿಣ್ಣಂ ಸಙ್ಗತಿ ಫಸ್ಸೋ। ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ವೇದನಾ; ವೇದನಾಪಚ್ಚಯಾ ತಣ್ಹಾ; ತಣ್ಹಾಪಚ್ಚಯಾ ಉಪಾದಾನಂ; ಉಪಾದಾನಪಚ್ಚಯಾ ಭವೋ ; ಭವಪಚ್ಚಯಾ ಜಾತಿ; ಜಾತಿಪಚ್ಚಯಾ ಜರಾಮರಣಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ಸಮ್ಭವನ್ತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲೋಕಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ।

"ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲೋಕಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ? ಚಕ್ಖುಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ರೂಪೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ। ತಿಣ್ಣಂ ಸಙ್ಗತಿ ಫಸ್ಸೋ। ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ವೇದನಾ; ವೇದನಾಪಚ್ಚಯಾ ತಣ್ಹಾ। ತಸ್ಸಾಯೇವ ತಣ್ಹಾಯ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ಉಪಾದಾನನಿರೋಧೋ; ಉಪಾದಾನನಿರೋಧಾ ಭವನಿರೋಧೋ ; ಭವನಿರೋಧಾ ಜಾತಿನಿರೋಧೋ; ಜಾತಿನಿರೋಧಾ ಜರಾಮರಣಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ। ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲೋಕಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ...ಪೇ॰... ಜಿವ್ಹಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ರಸೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ...ಪೇ॰... ಮನಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ। ತಿಣ್ಣಂ ಸಙ್ಗತಿ ಫಸ್ಸೋ। ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ವೇದನಾ; ವೇದನಾಪಚ್ಚಯಾ ತಣ್ಹಾ। ತಸ್ಸಾಯೇವ ತಣ್ಹಾಯ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ಉಪಾದಾನನಿರೋಧೋ; ಉಪಾದಾನನಿರೋಧಾ...ಪೇ॰... ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲೋಕಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ"ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಸೇಯ್ಯೋಹಮಸ್ಮಿಸುತ್ತಂ

೧೦೮. "ಕಿಸ್ಮಿಂ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ ಕಿಂ ಉಪಾದಾಯ ಕಿಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಸೇಯ್ಯೋಹಮಸ್ಮೀತಿ ವಾ ಹೋತಿ, ಸದಿಸೋಹಮಸ್ಮೀತಿ ವಾ ಹೋತಿ, ಹೀನೋಹಮಸ್ಮೀತಿ ವಾ ಹೋತೀ"ತಿ?

"ಭಗವಂಮೂಲಕಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ।

"ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ ಚಕ್ಖುಂ ಉಪಾದಾಯ ಚಕ್ಖುಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಸೇಯ್ಯೋಹಮಸ್ಮೀತಿ ವಾ ಹೋತಿ, ಸದಿಸೋಹಮಸ್ಮೀತಿ ವಾ ಹೋತಿ, ಹೀನೋಹಮಸ್ಮೀತಿ ವಾ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಜಿವ್ಹಾಯ ಸತಿ...ಪೇ॰... ಮನಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ಮನಂ ಉಪಾದಾಯ ಮನಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಸೇಯ್ಯೋಹಮಸ್ಮೀತಿ ವಾ ಹೋತಿ, ಸದಿಸೋಹಮಸ್ಮೀತಿ ವಾ ಹೋತಿ, ಹೀನೋಹಮಸ್ಮೀತಿ ವಾ ಹೋತಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಖು ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ?

"ಅನಿಚ್ಚಂ , ಭನ್ತೇ"।

"ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ"ತಿ?

"ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಅಪಿ ನು ತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಸೇಯ್ಯೋಹಮಸ್ಮೀತಿ ವಾ ಅಸ್ಸ, ಸದಿಸೋಹಮಸ್ಮೀತಿ ವಾ ಅಸ್ಸ, ಹೀನೋಹಮಸ್ಮೀತಿ ವಾ ಅಸ್ಸಾ"ತಿ?

"ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"...ಪೇ॰... ಜಿವ್ಹಾ... ಕಾಯೋ ನಿಚ್ಚೋ ವಾ ಅನಿಚ್ಚೋ ವಾ"ತಿ?

“ಅನಿಚ್ಚೋ, ಭನ್ತೇ”…ಪೇ॰…।

“ಮನೋ ನಿಚ್ಚೋ ವಾ ಅನಿಚ್ಚೋ ವಾ”ತಿ?

“ಅನಿಚ್ಚೋ, ಭನ್ತೇ”।

“ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ”ತಿ?

“ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಅಪಿ ನು ತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಸೇಯ್ಯೋಹಮಸ್ಮೀತಿ ವಾ ಅಸ್ಸ, ಸದಿಸೋಹಮಸ್ಮೀತಿ ವಾ ಅಸ್ಸ, ಹೀನೋಹಮಸ್ಮೀತಿ ವಾ ಅಸ್ಸಾ”ತಿ?

“ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ…ಪೇ॰… ಮನಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ನಿಬ್ಬಿನ್ದಂ ವಿರಜ್ಜತಿ; ವಿರಾಗಾ ವಿಮುಚ್ಚತಿ; ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। ‘ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ’ತಿ ಪಜಾನಾತೀ”ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಸಂಯೋಜನಿಯಸುತ್ತಂ

೧೦೯. “ಸಂಯೋಜನಿಯೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ಸಂಯೋಜನಞ್ಚ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂಯೋಜನಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ, ಕತಮಞ್ಚ ಸಂಯೋಜನಂ? ಚಕ್ಖುಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂಯೋಜನಿಯೋ ಧಮ್ಮೋ। ಯೋ ತತ್ಥ ಛನ್ದರಾಗೋ, ತಂ ತತ್ಥ ಸಂಯೋಜನಂ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾ ಸಂಯೋಜನಿಯೋ ಧಮ್ಮೋ…ಪೇ॰… ಮನೋ ಸಂಯೋಜನಿಯೋ ಧಮ್ಮೋ। ಯೋ ತತ್ಥ ಛನ್ದರಾಗೋ, ತಂ ತತ್ಥ ಸಂಯೋಜನಂ। ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂಯೋಜನಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ, ಇದಂ ಸಂಯೋಜನ”ನ್ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಉಪಾದಾನಿಯಸುತ್ತಂ

೧೧೦. “ಉಪಾದಾನಿಯೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ಉಪಾದಾನಞ್ಚ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಾದಾನಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ, ಕತಮಞ್ಚ ಉಪಾದಾನಂ ? ಚಕ್ಖುಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಾದಾನಿಯೋ ಧಮ್ಮೋ। ಯೋ ತತ್ಥ ಛನ್ದರಾಗೋ, ತಂ ತತ್ಥ ಉಪಾದಾನಂ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾ ಉಪಾದಾನಿಯೋ ಧಮ್ಮೋ…ಪೇ॰… ಮನೋ ಉಪಾದಾನಿಯೋ ಧಮ್ಮೋ। ಯೋ ತತ್ಥ ಛನ್ದರಾಗೋ, ತಂ ತತ್ಥ ಉಪಾದಾನಂ। ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಾದಾನಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ, ಇದಂ ಉಪಾದಾನ”ನ್ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾಯತನಪರಿಜಾನನಸುತ್ತಂ

೧೧೧. “ಚಕ್ಖುಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಭಿಜಾನಂ ಅಪರಿಜಾನಂ ಅವಿರಾಜಯಂ ಅಪ್ಪಜಹಂ ಅಭಬ್ಬೋ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ। ಸೋತಂ… ಘಾನಂ… ಜಿವ್ಹಂ… ಕಾಯಂ… ಮನಂ ಅನಭಿಜಾನಂ ಅಪರಿಜಾನಂ ಅವಿರಾಜಯಂ ಅಪ್ಪಜಹಂ ಅಭಬ್ಬೋ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ। ಚಕ್ಖುಞ್ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಭಿಜಾನಂ ಪರಿಜಾನಂ ವಿರಾಜಯಂ ಪಜಹಂ ಭಬ್ಬೋ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಂ… ಕಾಯಂ… ಮನಂ ಅಭಿಜಾನಂ ಪರಿಜಾನಂ ವಿರಾಜಯಂ ಪಜಹಂ ಭಬ್ಬೋ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯಾ”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಬಾಹಿರಾಯತನಪರಿಜಾನನಸುತ್ತಂ

೧೧೨. “ರೂಪೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಭಿಜಾನಂ ಅಪರಿಜಾನಂ ಅವಿರಾಜಯಂ ಅಪ್ಪಜಹಂ ಅಭಬ್ಬೋ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ। ಸದ್ದೇ... ಗನ್ಧೇ... ರಸೇ... ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇ... ಧಮ್ಮೇ ಅನಭಿಜಾನಂ ಅಪರಿಜಾನಂ ಅವಿರಾಜಯಂ ಅಪ್ಪಜಹಂ ಅಭಬ್ಬೋ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ। ರೂಪೇ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಭಿಜಾನಂ ಪರಿಜಾನಂ ವಿರಾಜಯಂ ಪಜಹಂ ಭಬ್ಬೋ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ। ಸದ್ದೇ... ಗನ್ಧೇ... ರಸೇ... ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇ... ಧಮ್ಮೇ ಅಭಿಜಾನಂ ಪರಿಜಾನಂ ವಿರಾಜಯಂ ಪಜಹಂ ಭಬ್ಬೋ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯಾ”ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಉಪಸ್ಸುತಿಸುತ್ತಂ

೧೧೩. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ನಾತಿಕೇ [ಞಾತಿಕೇ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ವಿಹರತಿ ಗಿಞ್ಜಕಾವಸಥೇ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ರಹೋಗತೋ ಪಟಿಸಲ್ಲೀನೋ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯಂ ಅಭಾಸಿ – “ಚಕ್ಖುಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ರೂಪೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ। ತಿಣ್ಣಂ ಸಙ್ಗತಿ ಫಸ್ಸೋ। ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ವೇದನಾ; ವೇದನಾಪಚ್ಚಯಾ ತಣ್ಹಾ; ತಣ್ಹಾಪಚ್ಚಯಾ ಉಪಾದಾನಂ; ಉಪಾದಾನಪಚ್ಚಯಾ ಭವೋ; ಭವಪಚ್ಚಯಾ ಜಾತಿ; ಜಾತಿಪಚ್ಚಯಾ ಜರಾಮರಣಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ಸಮ್ಭವನ್ತಿ। ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಹೋತಿ। ಜಿವ್ಹಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ರಸೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ...ಪೇ॰... ಮನಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ। ತಿಣ್ಣಂ ಸಙ್ಗತಿ ಫಸ್ಸೋ। ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ವೇದನಾ; ವೇದನಾಪಚ್ಚಯಾ ತಣ್ಹಾ; ತಣ್ಹಾಪಚ್ಚಯಾ ಉಪಾದಾನಂ; ಉಪಾದಾನಪಚ್ಚಯಾ ಭವೋ; ಭವಪಚ್ಚಯಾ ಜಾತಿ; ಜಾತಿಪಚ್ಚಯಾ ಜರಾಮರಣಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ಸಮ್ಭವನ್ತಿ। ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಹೋತಿ”।

“ಚಕ್ಖುಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ರೂಪೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ। ತಿಣ್ಣಂ ಸಙ್ಗತಿ ಫಸ್ಸೋ। ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ವೇದನಾ; ವೇದನಾಪಚ್ಚಯಾ ತಣ್ಹಾ। ತಸ್ಸಾಯೇವ ತಣ್ಹಾಯ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ಉಪಾದಾನನಿರೋಧೋ; ಉಪಾದಾನನಿರೋಧಾ ಭವನಿರೋಧೋ; ಭವನಿರೋಧಾ ಜಾತಿನಿರೋಧೋ; ಜಾತಿನಿರೋಧಾ ಜರಾಮರಣಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ। ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಜಿವ್ಹಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ರಸೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ...ಪೇ॰... ಮನಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ। ತಿಣ್ಣಂ ಸಙ್ಗತಿ ಫಸ್ಸೋ। ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ವೇದನಾ; ವೇದನಾಪಚ್ಚಯಾ ತಣ್ಹಾ। ತಸ್ಸಾಯೇವ ತಣ್ಹಾಯ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ಉಪಾದಾನನಿರೋಧೋ ; ಉಪಾದಾನನಿರೋಧಾ...ಪೇ॰... ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತೀ”ತಿ।

ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವತೋ ಉಪಸ್ಸುತಿ [ಉಪಸ್ಸುತಿಂ (ಸೀ॰ ಕಂ॰)] ಠಿತೋ ಹೋತಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಭಗವಾ ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಉಪಸ್ಸುತಿ ಠಿತಂ। ದಿಸ್ವಾನ ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಏತದವೋಚ – “ಅಸ್ಸೋಸಿ ನೋ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಇಮಂ ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯ”ನ್ತಿ? “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಉಗ್ಗಣ್ಹಾಹಿ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಇಮಂ ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯಂ। ಪರಿಯಾಪುಣಾಹಿ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಇಮಂ ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯಂ। ಧಾರೇಹಿ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಇಮಂ ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯಂ। ಅತ್ಥಸಂಹಿತೋಯಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯೋ ಆದಿಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಕೋ”ತಿ। ದಸಮಂ।

ಯೋಗಕ್ಖೇಮಿವಗ್ಗೋ ಏಕಾದಸಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ಯೋಗಕ್ಖೇಮಿ ಉಪಾದಾಯ, ದುಕ್ಖಂ ಲೋಕೋ ಚ ಸೇಯ್ಯೋ ಚ।
ಸಂಯೋಜನಂ ಉಪಾದಾನಂ, ದ್ವೇ ಪರಿಜಾನಂ ಉಪಸ್ಸುತೀತಿ॥

೧೨. ಲೋಕಕಾಮಗುಣವಗ್ಗೋ

೧. ಪಠಮಮಾರಪಾಸಸುತ್ತಂ

೧೧೪. “ಸನ್ತಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರೂಪಾ, ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ತಞ್ಚೇ, ಭಿಕ್ಖು, ಅಭಿನನ್ದತಿ ಅಭಿವದತಿ ಅಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಆವಾಸಗತೋ ಮಾರಸ್ಸ, ಮಾರಸ್ಸ ವಸಂ ಗತೋ [ವಸಗತೋ (ಸೀ॰ ಅಟ್ಠ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಅಟ್ಠ॰)], ಪಟಿಮುಕ್ಕಸ್ಸ ಮಾರಪಾಸೋ। ಬದ್ಧೋ ಸೋ ಮಾರಬನ್ಧನೇನ ಯಥಾಕಾಮಕರಣೀಯೋ ಪಾಪಿಮತೋ…ಪೇ॰…।

“ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರಸಾ, ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ತಞ್ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ಅಭಿನನ್ದತಿ ಅಭಿವದತಿ ಅಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಆವಾಸಗತೋ ಮಾರಸ್ಸ, ಮಾರಸ್ಸ ವಸಂ ಗತೋ, ಪಟಿಮುಕ್ಕಸ್ಸ ಮಾರಪಾಸೋ। ಬದ್ಧೋ ಸೋ ಮಾರಬನ್ಧನೇನ…ಪೇ॰…।

“ಸನ್ತಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಧಮ್ಮಾ, ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ತಞ್ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ಅಭಿನನ್ದತಿ ಅಭಿವದತಿ ಅಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಆವಾಸಗತೋ ಮಾರಸ್ಸ, ಮಾರಸ್ಸ ವಸಂ ಗತೋ, ಪಟಿಮುಕ್ಕಸ್ಸ ಮಾರಪಾಸೋ। ಬದ್ಧೋ ಸೋ ಮಾರಬನ್ಧನೇನ ಯಥಾಕಾಮಕರಣೀಯೋ ಪಾಪಿಮತೋ।

“ಸನ್ತಿ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರೂಪಾ, ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ತಞ್ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ನಾಭಿನನ್ದತಿ ನಾಭಿವದತಿ ನಾಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಭಿಕ್ಖು ನಾವಾಸಗತೋ ಮಾರಸ್ಸ, ನ ಮಾರಸ್ಸ ವಸಂ ಗತೋ, ಉಮ್ಮುಕ್ಕಸ್ಸ ಮಾರಪಾಸೋ। ಮುತ್ತೋ ಸೋ ಮಾರಬನ್ಧನೇನ ನ ಯಥಾಕಾಮಕರಣೀಯೋ ಪಾಪಿಮತೋ…ಪೇ॰…।

“ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರಸಾ, ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ತಞ್ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ನಾಭಿನನ್ದತಿ ನಾಭಿವದತಿ ನಾಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನಾವಾಸಗತೋ ಮಾರಸ್ಸ, ನ ಮಾರಸ್ಸ ವಸಂ ಗತೋ, ಉಮ್ಮುಕ್ಕಸ್ಸ ಮಾರಪಾಸೋ। ಮುತ್ತೋ ಸೋ ಮಾರಬನ್ಧನೇನ ನ ಯಥಾಕಾಮಕರಣೀಯೋ ಪಾಪಿಮತೋ…ಪೇ॰…।

“ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಧಮ್ಮಾ, ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ತಞ್ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ನಾಭಿನನ್ದತಿ ನಾಭಿವದತಿ ನಾಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನಾವಾಸಗತೋ ಮಾರಸ್ಸ, ನ ಮಾರಸ್ಸ ವಸಂ ಗತೋ, ಉಮ್ಮುಕ್ಕಸ್ಸ ಮಾರಪಾಸೋ। ಮುತ್ತೋ ಸೋ ಮಾರಬನ್ಧನೇನ ನ ಯಥಾಕಾಮಕರಣೀಯೋ ಪಾಪಿಮತೋ”ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ದುತಿಯಮಾರಪಾಸಸುತ್ತಂ

೧೧೫. “ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರೂಪಾ, ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ತಞ್ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ಅಭಿನನ್ದತಿ ಅಭಿವದತಿ ಅಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಬದ್ಧೋ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ರೂಪೇಸು, ಆವಾಸಗತೋ ಮಾರಸ್ಸ, ಮಾರಸ್ಸ ವಸಂ ಗತೋ, ಪಟಿಮುಕ್ಕಸ್ಸ ಮಾರಪಾಸೋ। ಬದ್ಧೋ ಸೋ ಮಾರಬನ್ಧನೇನ ಯಥಾಕಾಮಕರಣೀಯೋ ಪಾಪಿಮತೋ…ಪೇ॰…।

“ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರಸಾ…ಪೇ॰… ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಧಮ್ಮಾ, ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ತಞ್ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ಅಭಿನನ್ದತಿ ಅಭಿವದತಿ ಅಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ – ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಬದ್ಧೋ ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ಆವಾಸಗತೋ ಮಾರಸ್ಸ, ಮಾರಸ್ಸ ವಸಂ ಗತೋ, ಪಟಿಮುಕ್ಕಸ್ಸ ಮಾರಪಾಸೋ। ಬದ್ಧೋ ಸೋ ಮಾರಬನ್ಧನೇನ ಯಥಾಕಾಮಕರಣೀಯೋ ಪಾಪಿಮತೋ…ಪೇ॰…।

“ಸನ್ತಿ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರೂಪಾ, ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ತಞ್ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ನಾಭಿನನ್ದತಿ ನಾಭಿವದತಿ ನಾಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ – ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಭಿಕ್ಖು ಮುತ್ತೋ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಹಿ ರೂಪೇಹಿ, ನಾವಾಸಗತೋ ಮಾರಸ್ಸ, ನ ಮಾರಸ್ಸ ವಸಂ ಗತೋ, ಉಮ್ಮುಕ್ಕಸ್ಸ ಮಾರಪಾಸೋ। ಮುತ್ತೋ ಸೋ ಮಾರಬನ್ಧನೇನ ನ ಯಥಾಕಾಮಕರಣೀಯೋ ಪಾಪಿಮತೋ…ಪೇ॰…।

“ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರಸಾ…ಪೇ॰… ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಧಮ್ಮಾ, ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ತಞ್ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ನಾಭಿನನ್ದತಿ ನಾಭಿವದತಿ ನಾಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ – ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಮುತ್ತೋ ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ, ನಾವಾಸಗತೋ ಮಾರಸ್ಸ, ನ ಮಾರಸ್ಸ ವಸಂ ಗತೋ, ಉಮ್ಮುಕ್ಕಸ್ಸ ಮಾರಪಾಸೋ। ಮುತ್ತೋ ಸೋ ಮಾರಬನ್ಧನೇನ ನ ಯಥಾಕಾಮಕರಣೀಯೋ ಪಾಪಿಮತೋ”ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಲೋಕನ್ತಗಮನಸುತ್ತಂ

೧೧೬. “ನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗಮನೇನ ಲೋಕಸ್ಸ ಅನ್ತಂ ಞಾತೇಯ್ಯಂ, ದಟ್ಠೇಯ್ಯಂ [ದಿಟ್ಠೇಯ್ಯಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)], ಪತ್ತೇಯ್ಯನ್ತಿ ವದಾಮಿ। ನ ಚ ಪನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪತ್ವಾ ಲೋಕಸ್ಸ ಅನ್ತಂ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಅನ್ತಕಿರಿಯಂ ವದಾಮೀ”ತಿ। ಇದಂ ವತ್ವಾ ಭಗವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ವಿಹಾರಂ ಪಾವಿಸಿ। ಅಥ ಖೋ ತೇಸಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಏತದಹೋಸಿ – “ಇದಂ ಖೋ ನೋ, ಆವುಸೋ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಂ ಉದ್ದಿಸಿತ್ವಾ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭಜಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ವಿಹಾರಂ ಪವಿಟ್ಠೋ – ‘ನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗಮನೇನ ಲೋಕಸ್ಸ ಅನ್ತಂ ಞಾತೇಯ್ಯಂ, ದಟ್ಠೇಯ್ಯಂ, ಪತ್ತೇಯ್ಯನ್ತಿ ವದಾಮಿ। ನ ಚ ಪನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪತ್ವಾ ಲೋಕಸ್ಸ ಅನ್ತಂ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಅನ್ತಕಿರಿಯಂ ವದಾಮೀ’ತಿ। ಕೋ ನು ಖೋ ಇಮಸ್ಸ ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಸ್ಸ ಉದ್ದಿಟ್ಠಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭತ್ತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ವಿಭಜೇಯ್ಯಾ”ತಿ?

ಅಥ ಖೋ ತೇಸಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಏತದಹೋಸಿ – “ಅಯಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಸತ್ಥು ಚೇವ ಸಂವಣ್ಣಿತೋ , ಸಮ್ಭಾವಿತೋ ಚ ವಿಞ್ಞೂನಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ। ಪಹೋತಿ ಚಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಇಮಸ್ಸ ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಸ್ಸ ಉದ್ದಿಟ್ಠಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭತ್ತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ವಿಭಜಿತುಂ। ಯಂನೂನ ಮಯಂ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯಾಮ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಏತಮತ್ಥಂ ಪಟಿಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಾಮಾ”ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಆನನ್ದೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿಂಸು। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಏತದವೋಚುಂ –

“ಇದಂ ಖೋ ನೋ, ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಂ ಉದ್ದಿಸಿತ್ವಾ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭಜಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ವಿಹಾರಂ ಪವಿಟ್ಠೋ – ‘ನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗಮನೇನ ಲೋಕಸ್ಸ ಅನ್ತಂ ಞಾತೇಯ್ಯಂ, ದಟ್ಠೇಯ್ಯಂ, ಪತ್ತೇಯ್ಯನ್ತಿ ವದಾಮಿ। ನ ಚ ಪನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪತ್ವಾ ಲೋಕಸ್ಸ ಅನ್ತಂ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಅನ್ತಕಿರಿಯಂ ವದಾಮೀ’ತಿ। ತೇಸಂ ನೋ, ಆವುಸೋ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಏತದಹೋಸಿ – ‘ಇದಂ ಖೋ ನೋ, ಆವುಸೋ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಂ

ಉದ್ದಿಸಿತ್ವಾ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭಜಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ವಿಹಾರಂ ಪವಿಟ್ಠೋ - ನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗಮನೇನ ಲೋಕಸ್ಸ ಅನ್ತಂ ಞಾತೇಯ್ಯಂ, ದಟ್ಠೇಯ್ಯಂ, ಪತ್ತೇಯ್ಯನ್ತಿ ವದಾಮಿ। ನ ಚ ಪನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪತ್ವಾ ಲೋಕಸ್ಸ ಅನ್ತಂ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಅನ್ತಕಿರಿಯಂ ವದಾಮೀತಿ। ಕೋ ನು ಖೋ ಇಮಸ್ಸ ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಸ್ಸ ಉದ್ದಿಟ್ಠಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭತ್ತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ವಿಭಜೇಯ್ಯಾ'ತಿ ? ತೇಸಂ ನೋ, ಆವುಸೋ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಏತದಹೋಸಿ - 'ಅಯಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಸತ್ಥು ಚೇವ ಸಂವಣ್ಣಿತೋ, ಸಮ್ಭಾವಿತೋ ಚ ವಿಞ್ಞೂನಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ। ಪಹೋತಿ ಚಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಇಮಸ್ಸ ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಸ್ಸ ಉದ್ದಿಟ್ಠಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭತ್ತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ವಿಭಜಿತುಂ। ಯಂನೂನ ಮಯಂ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯಾಮ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಏತಮತ್ಥಂ ಪಟಿಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಾಮಾ'ತಿ। ವಿಭಜತಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ"ತಿ।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆವುಸೋ, ಪುರಿಸೋ ಸಾರತ್ಥಿಕೋ ಸಾರಗವೇಸೀ ಸಾರಪರಿಯೇಸನಂ ಚರಮಾನೋ ಮಹತೋ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ತಿಟ್ಠತೋ ಸಾರವತೋ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮೇವ, ಮೂಲಂ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮೇವ, ಖನ್ಧಂ ಸಾಖಾಪಲಾಸೇ ಸಾರಂ ಪರಿಯೇಸಿತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ; ಏವಂ ಸಮ್ಪದಮಿದಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಾನಂ ಸತ್ಥರಿ ಸಮ್ಮುಖೀಭೂತೇ ತಂ ಭಗವನ್ತಂ ಅತಿಸಿತ್ವಾ ಅಮ್ಹೇ ಏತಮತ್ಥಂ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞಥ [ಮಞ್ಞೇಥ (ಪೀ॰ ಕ॰)]। ಸೋ ಹಾವುಸೋ, ಭಗವಾ ಜಾನಂ ಜಾನಾತಿ, ಪಸ್ಸಂ ಪಸ್ಸತಿ - ಚಕ್ಖುಭೂತೋ, ಞಾಣಭೂತೋ, ಧಮ್ಮಭೂತೋ, ಬ್ರಹ್ಮಭೂತೋ, ವತ್ತಾ, ಪವತ್ತಾ, ಅತ್ಥಸ್ಸ ನಿನ್ನೇತಾ, ಅಮತಸ್ಸ ದಾತಾ, ಧಮ್ಮಸ್ಸಾಮೀ, ತಥಾಗತೋ। ಸೋ ಚೇವ ಪನೇತಸ್ಸ ಕಾಲೋ ಅಹೋಸಿ ಯಂ ಭಗವನ್ತಂಯೇವ ಏತಮತ್ಥಂ ಪಟಿಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಾಥ । ಯಥಾ ವೋ ಭಗವಾ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ ತಥಾ ವೋ ಧಾರೇಯ್ಯಾಥಾ"ತಿ।

"ಅದ್ಧಾವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಭಗವಾ ಜಾನಂ ಜಾನಾತಿ, ಪಸ್ಸಂ ಪಸ್ಸತಿ - ಚಕ್ಖುಭೂತೋ, ಞಾಣಭೂತೋ, ಧಮ್ಮಭೂತೋ, ಬ್ರಹ್ಮಭೂತೋ, ವತ್ತಾ, ಪವತ್ತಾ, ಅತ್ಥಸ್ಸ ನಿನ್ನೇತಾ, ಅಮತಸ್ಸ ದಾತಾ, ಧಮ್ಮಸ್ಸಾಮೀ, ತಥಾಗತೋ। ಸೋ ಚೇವ ಪನೇತಸ್ಸ ಕಾಲೋ ಅಹೋಸಿ ಯಂ ಭಗವನ್ತಂಯೇವ ಏತಮತ್ಥಂ ಪಟಿಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಾಮ । ಯಥಾ ನೋ ಭಗವಾ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ ತಥಾ ನಂ ಧಾರೇಯ್ಯಾಮ। ಅಪಿ ಚಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಸತ್ಥು ಚೇವ ಸಂವಣ್ಣಿತೋ, ಸಮ್ಭಾವಿತೋ ಚ ವಿಞ್ಞೂನಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ। ಪಹೋತಿ ಚಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಇಮಸ್ಸ ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಸ್ಸ ಉದ್ದಿಟ್ಠಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭತ್ತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ವಿಭಜಿತುಂ। ವಿಭಜತಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಅಗರುಂ ಕರಿತ್ವಾ"ತಿ।

"ತೇನಹಾವುಸೋ, ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಮಾವುಸೋ"ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಏತದವೋಚ -

"ಯಂ ಖೋ ವೋ, ಆವುಸೋ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಂ ಉದ್ದಿಸಿತ್ವಾ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭಜಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ವಿಹಾರಂ ಪವಿಟ್ಠೋ - 'ನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗಮನೇನ ಲೋಕಸ್ಸ ಅನ್ತಂ ಞಾತೇಯ್ಯಂ, ದಟ್ಠೇಯ್ಯಂ, ಪತ್ತೇಯ್ಯನ್ತಿ ವದಾಮಿ। ನ ಚ ಪನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪತ್ವಾ ಲೋಕಸ್ಸ ಅನ್ತಂ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಅನ್ತಕಿರಿಯಂ ವದಾಮೀ'ತಿ, ಇಮಸ್ಸ ಖ್ವಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಸ್ಸ ಉದ್ದಿಟ್ಠಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭತ್ತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಮಿ। ಯೇನ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಲೋಕಸಞ್ಞೀ ಹೋತಿ ಲೋಕಮಾನೀ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ ಲೋಕೋ। ಕೇನ ಚಾವುಸೋ, ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಲೋಕಸಞ್ಞೀ ಹೋತಿ ಲೋಕಮಾನೀ? ಚಕ್ಖುನಾ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಲೋಕಸಞ್ಞೀ ಹೋತಿ ಲೋಕಮಾನೀ। ಸೋತೇನ ಖೋ, ಆವುಸೋ... ಘಾನೇನ ಖೋ, ಆವುಸೋ... ಜಿವ್ಹಾಯ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಲೋಕಸಞ್ಞೀ ಹೋತಿ ಲೋಕಮಾನೀ । ಕಾಯೇನ ಖೋ, ಆವುಸೋ... ಮನೇನ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಲೋಕಸಞ್ಞೀ ಹೋತಿ ಲೋಕಮಾನೀ। ಯೇನ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಲೋಕಸಞ್ಞೀ ಹೋತಿ ಲೋಕಮಾನೀ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ ಲೋಕೋ। ಯಂ ಖೋ ವೋ, ಆವುಸೋ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಂ ಉದ್ದಿಸಿತ್ವಾ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭಜಿತ್ವಾ

ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ವಿಹಾರಂ ಪವಿಟ್ಠೋ – ‘ನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗಮನೇನ ಲೋಕಸ್ಸ ಅನ್ತಂ ಞಾತೇಯ್ಯಂ , ದಟ್ಠೇಯ್ಯಂ, ಪತ್ತೇಯ್ಯನ್ತಿ ವದಾಮಿ। ನ ಚ ಪನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪತ್ವಾ ಲೋಕಸ್ಸ ಅನ್ತಂ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಅನ್ತಕಿರಿಯಂ ವದಾಮೀ’ತಿ, ಇಮಸ್ಸ ಖ್ವಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಸ್ಸ ಉದ್ದಿಟ್ಠಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭತ್ತಸ್ಸ ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಮಿ। ಆಕಙ್ಖಮಾನಾ ಚ ಪನ ತುಮ್ಹೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂಯೇವ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏತಮತ್ಥಂ ಪಟಿಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಾಥ। ಯಥಾ ವೋ ಭಗವಾ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ ತಥಾ ನಂ ಧಾರೇಯ್ಯಾಥಾ”ತಿ।

“ಏವಮಾವುಸೋ”ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ –

“ಯಂ ಖೋ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಂ ಉದ್ದಿಸಿತ್ವಾ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭಜಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ವಿಹಾರಂ ಪವಿಟ್ಠೋ – ‘ನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗಮನೇನ ಲೋಕಸ್ಸ ಅನ್ತಂ ಞಾತೇಯ್ಯಂ, ದಟ್ಠೇಯ್ಯಂ, ಪತ್ತೇಯ್ಯನ್ತಿ ವದಾಮಿ। ನ ಚ ಪನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪತ್ವಾ ಲೋಕಸ್ಸ ಅನ್ತಂ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಅನ್ತಕಿರಿಯಂ ವದಾಮೀ’ತಿ। ತೇಸಂ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಏತದಹೋಸಿ – ‘ಇದಂ ಖೋ ನೋ, ಆವುಸೋ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಂ ಉದ್ದಿಸಿತ್ವಾ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭಜಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ವಿಹಾರಂ ಪವಿಟ್ಠೋ – ನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗಮನೇನ ಲೋಕಸ್ಸ ಅನ್ತಂ ಞಾತೇಯ್ಯಂ, ದಟ್ಠೇಯ್ಯಂ, ಪತ್ತೇಯ್ಯನ್ತಿ ವದಾಮಿ। ನ ಚ ಪನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪತ್ವಾ ಲೋಕಸ್ಸ ಅನ್ತಂ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಅನ್ತಕಿರಿಯಂ ವದಾಮೀ’ತಿ। ಕೋ ನು ಖೋ ಇಮಸ್ಸ ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಸ್ಸ ಉದ್ದಿಟ್ಠಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭತ್ತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ವಿಭಜೇಯ್ಯಾತಿ? ತೇಸಂ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಏತದಹೋಸಿ – ‘ಅಯಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಸತ್ಥು ಚೇವ ಸಂವಣ್ಣಿತೋ, ಸಮ್ಭಾವಿತೋ ಚ ವಿಞ್ಞೂನಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ। ಪಹೋತಿ ಚಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಇಮಸ್ಸ ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಸ್ಸ ಉದ್ದಿಟ್ಠಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭತ್ತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ವಿಭಜಿತುಂ। ಯಂನೂನ ಮಯಂ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯಾಮ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಏತಮತ್ಥಂ ಪಟಿಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಾಮಾ’ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಮಯಂ , ಭನ್ತೇ, ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಮ್ಹ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಏತಮತ್ಥಂ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿಮ್ಹ। ತೇಸಂ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮತಾ ಆನನ್ದೇನ ಇಮೇಹಿ ಆಕಾರೇಹಿ ಇಮೇಹಿ ಪದೇಹಿ ಇಮೇಹಿ ಬ್ಯಞ್ಜನೇಹಿ ಅತ್ಥೋ ವಿಭತ್ತೋ”ತಿ।

“ಪಣ್ಡಿತೋ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನನ್ದೋ; ಮಹಾಪಞ್ಞೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನನ್ದೋ! ಮಂ ಚೇಪಿ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತಮತ್ಥಂ ಪಟಿಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಾಥ, ಅಹಮ್ಪಿ ತಂ ಏವಮೇವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಂ ಯಥಾ ತಂ ಆನನ್ದೇನ ಬ್ಯಾಕತಂ। ಏಸೋ ಚೇವೇತಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ, ಏವಞ್ಚ ನಂ ಧಾರೇಯ್ಯಾಥಾ”ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಕಾಮಗುಣಸುತ್ತಂ

೧೧೯. “ಪುಬ್ಬೇವ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಬೋಧಾ ಅನಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸೇವ ಸತೋ ಏತದಹೋಸಿ – ‘ಯೇಮೇ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣಾ ಚೇತಸೋ ಸಮ್ಫುಟ್ಠಪುಬ್ಬಾ ಅತೀತಾ ನಿರುದ್ಧಾ ವಿಪರಿಣತಾ, ತತ್ರ ಮೇ ಚಿತ್ತಂ ಬಹುಲಂ ಗಚ್ಛಮಾನಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇಸು ವಾ ಅಪ್ಪಂ ವಾ ಅನಾಗತೇಸು’। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತದಹೋಸಿ – ‘ಯೇಮೇ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣಾ ಚೇತಸೋ ಸಮ್ಫುಟ್ಠಪುಬ್ಬಾ ಅತೀತಾ ನಿರುದ್ಧಾ ವಿಪರಿಣತಾ, ತತ್ರ ಮೇ ಅತ್ತರೂಪೇನ ಅಪ್ಪಮಾದೋ ಸತಿ ಚೇತಸೋ ಆರಕ್ಖೋ ಕರಣೀಯೋ’। ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತುಮ್ಹಾಕಮ್ಪಿ ಯೇ ತೇ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣಾ ಚೇತಸೋ ಸಮ್ಫುಟ್ಠಪುಬ್ಬಾ ಅತೀತಾ ನಿರುದ್ಧಾ ವಿಪರಿಣತಾ, ತತ್ರ ವೋ ಚಿತ್ತಂ ಬಹುಲಂ ಗಚ್ಛಮಾನಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇಸು ವಾ ಅಪ್ಪಂ ವಾ ಅನಾಗತೇಸು। ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತುಮ್ಹಾಕಮ್ಪಿ ಯೇ ತೇ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣಾ ಚೇತಸೋ ಸಮ್ಫುಟ್ಠಪುಬ್ಬಾ ಅತೀತಾ ನಿರುದ್ಧಾ ವಿಪರಿಣತಾ, ತತ್ರ ವೋ ಅತ್ತರೂಪೇಹಿ ಅಪ್ಪಮಾದೋ

ಸತಿ ಚೇತಸೋ ಆರಕ್ಖೋ ಕರಣೀಯೋ। ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೇ ಆಯತನೇ ವೇದಿತಬ್ಬೇ ಯತ್ಥ ಚಕ್ಖು ಚ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ರೂಪಸಞ್ಞಾ ಚ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ಸೇ ಆಯತನೇ ವೇದಿತಬ್ಬೇ...ಪೇ॰... ಯತ್ಥ ಜಿವ್ಹಾ ಚ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ರಸಸಞ್ಞಾ ಚ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ಸೇ ಆಯತನೇ ವೇದಿತಬ್ಬೇ...ಪೇ॰... ಯತ್ಥ ಮನೋ ಚ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ಧಮ್ಮಸಞ್ಞಾ ಚ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ಸೇ ಆಯತನೇ ವೇದಿತಬ್ಬೇ''ತಿ। ಇದಂ ವತ್ವಾ ಭಗವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ವಿಹಾರಂ ಪಾವಿಸಿ।

ಅಥ ಖೋ ತೇಸಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಏತದಹೋಸಿ – ''ಇದಂ ಖೋ ನೋ, ಆವುಸೋ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಂ ಉದ್ದಿಸಿತ್ವಾ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭಜಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ವಿಹಾರಂ ಪವಿಟ್ಠೋ – 'ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೇ ಆಯತನೇ ವೇದಿತಬ್ಬೇ ಯತ್ಥ ಚಕ್ಖು ಚ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ರೂಪಸಞ್ಞಾ ಚ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ಸೇ ಆಯತನೇ ವೇದಿತಬ್ಬೇ...ಪೇ॰... ಯತ್ಥ ಜಿವ್ಹಾ ಚ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ರಸಸಞ್ಞಾ ಚ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ಸೇ ಆಯತನೇ ವೇದಿತಬ್ಬೇ...ಪೇ॰... ಯತ್ಥ ಮನೋ ಚ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ಧಮ್ಮಸಞ್ಞಾ ಚ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ಸೇ ಆಯತನೇ ವೇದಿತಬ್ಬೇ'ತಿ। ಕೋ ನು ಖೋ ಇಮಸ್ಸ ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಸ್ಸ ಉದ್ದಿಟ್ಠಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭತ್ತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ವಿಭಜೇಯ್ಯಾ''ತಿ?

ಅಥ ಖೋ ತೇಸಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಏತದಹೋಸಿ – ''ಅಯಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಸತ್ಥು ಚೇವ ಸಂವಣ್ಣಿತೋ, ಸಮ್ಭಾವಿತೋ ಚ ವಿಞ್ಞೂನಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ। ಪಹೋತಿ ಚಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಇಮಸ್ಸ ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಸ್ಸ ಉದ್ದಿಟ್ಠಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭತ್ತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ವಿಭಜಿತುಂ। ಯಂನೂನ ಮಯಂ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯಾಮ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಏತಮತ್ಥಂ ಪಟಿಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಾಮಾ''ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಆನನ್ದೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿಂಸು । ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಏತದವೋಚುಂ –

''ಇದಂ ಖೋ ನೋ, ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಂ ಉದ್ದಿಸಿತ್ವಾ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭಜಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ವಿಹಾರಂ ಪವಿಟ್ಠೋ – 'ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೇ ಆಯತನೇ ವೇದಿತಬ್ಬೇ ಯತ್ಥ ಚಕ್ಖು ಚ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ರೂಪಸಞ್ಞಾ ಚ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ಸೇ ಆಯತನೇ ವೇದಿತಬ್ಬೇ...ಪೇ॰... ಯತ್ಥ ಜಿವ್ಹಾ ಚ ನಿರುಜ್ಝತಿ , ರಸಸಞ್ಞಾ ಚ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ಸೇ ಆಯತನೇ ವೇದಿತಬ್ಬೇ...ಪೇ॰... ಯತ್ಥ ಮನೋ ಚ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ಧಮ್ಮಸಞ್ಞಾ ಚ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ಸೇ ಆಯತನೇ ವೇದಿತಬ್ಬೇ'ತಿ। ತೇಸಂ ನೋ, ಆವುಸೋ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಏತದಹೋಸಿ – 'ಇದಂ ಖೋ ನೋ, ಆವುಸೋ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಂ ಉದ್ದಿಸಿತ್ವಾ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭಜಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ವಿಹಾರಂ ಪವಿಟ್ಠೋ – ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೇ ಆಯತನೇ ವೇದಿತಬ್ಬೇ ಯತ್ಥ ಚಕ್ಖು ಚ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ರೂಪಸಞ್ಞಾ ಚ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ಸೇ ಆಯತನೇ ವೇದಿತಬ್ಬೇ...ಪೇ॰... ಯತ್ಥ ಜಿವ್ಹಾ ಚ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ರಸಸಞ್ಞಾ ಚ ನಿರುಜ್ಝತಿ ಸೇ ಆಯತನೇ ವೇದಿತಬ್ಬೇ...ಪೇ॰... ಯತ್ಥ ಮನೋ ಚ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ಧಮ್ಮಸಞ್ಞಾ ಚ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ಸೇ ಆಯತನೇ ವೇದಿತಬ್ಬೇ'ತಿ। ಕೋ ನು ಖೋ ಇಮಸ್ಸ ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಸ್ಸ ಉದ್ದಿಟ್ಠಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭತ್ತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ವಿಭಜೇಯ್ಯಾತಿ? ತೇಸಂ ನೋ, ಆವುಸೋ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಏತದಹೋಸಿ – 'ಅಯಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಸತ್ಥು ಚೇವ ಸಂವಣ್ಣಿತೋ, ಸಮ್ಭಾವಿತೋ ಚ ವಿಞ್ಞೂನಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ। ಪಹೋತಿ ಚಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಇಮಸ್ಸ ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಸ್ಸ ಉದ್ದಿಟ್ಠಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭತ್ತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ವಿಭಜಿತುಂ। ಯಂನೂನ ಮಯಂ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯಾಮ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಏತಮತ್ಥಂ ಪಟಿಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಾಮಾ'ತಿ। ವಿಭಜತಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ''ತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆವುಸೋ, ಪುರಿಸೋ ಸಾರತ್ಥಿಕೋ ಸಾರಗವೇಸೀ ಸಾರಪರಿಯೇಸನಂ ಚರಮಾನೋ ಮಹತೋ ರುಕ್ಖಸ್ಸ... ಪೇ॰... ವಿಭಜತಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಅಗರುಂ ಕರಿತ್ವಾತಿ।

“ತೇನಹಾವುಸೋ , ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। “ಏವಮಾವುಸೋ”ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಏತದವೋಚ –

“ಯಂ ಖೋ ವೋ, ಆವುಸೋ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಂ ಉದ್ದಿಸಿತ್ವಾ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭಜಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ವಿಹಾರಂ ಪವಿಟ್ಠೋ – ‘ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೇ ಆಯತನೇ ವೇದಿತಬ್ಬೇ ಯತ್ಥ ಚಕ್ಖು ಚ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ರೂಪಸಞ್ಞಾ ಚ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ಸೇ ಆಯತನೇ ವೇದಿತಬ್ಬೇ...ಪೇ॰... ಯತ್ಥ ಮನೋ ಚ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ಧಮ್ಮಸಞ್ಞಾ ಚ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ಸೇ ಆಯತನೇ ವೇದಿತಬ್ಬೇ’ತಿ। ಇಮಸ್ಸ ಖ್ವಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಸ್ಸ ಉದ್ದಿಟ್ಠಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭತ್ತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಮಿ। ಸಳಾಯತನನಿರೋಧಂ ನೋ ಏತಂ, ಆವುಸೋ, ಭಗವತಾ ಸನ್ಧಾಯ ಭಾಸಿತಂ – ‘ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೇ ಆಯತನೇ ವೇದಿತಬ್ಬೇ, ಯತ್ಥ ಚಕ್ಖು ಚ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ರೂಪಸಞ್ಞಾ ಚ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ಸೇ ಆಯತನೇ ವೇದಿತಬ್ಬೇ...ಪೇ॰... ಯತ್ಥ ಮನೋ ಚ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ಧಮ್ಮಸಞ್ಞಾ ಚ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ಸೇ ಆಯತನೇ ವೇದಿತಬ್ಬೇ’ತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಂ ಉದ್ದಿಸಿತ್ವಾ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭಜಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ವಿಹಾರಂ ಪವಿಟ್ಠೋ – ‘ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೇ ಆಯತನೇ ವೇದಿತಬ್ಬೇ ಯತ್ಥ ಚಕ್ಖು ಚ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ರೂಪಸಞ್ಞಾ ಚ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ಸೇ ಆಯತನೇ ವೇದಿತಬ್ಬೇ...ಪೇ॰... ಯತ್ಥ ಮನೋ ಚ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ಧಮ್ಮಸಞ್ಞಾ ಚ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ಸೇ ಆಯತನೇ ವೇದಿತಬ್ಬೇ’ತಿ। ಇಮಸ್ಸ ಖ್ವಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಸ್ಸ ಉದ್ದಿಟ್ಠಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭತ್ತಸ್ಸ ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಮಿ। ಆಕಙ್ಖಮಾನಾ ಚ ಪನ ತುಮ್ಹೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂಯೇವ ಉಪಸಙ್ಕಮಥ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏತಮತ್ಥಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಾಥ। ಯಥಾ ವೋ ಭಗವಾ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ ತಥಾ ನಂ ಧಾರೇಯ್ಯಾಥಾ”ತಿ।

“ಏವಮಾವುಸೋ”ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ –

“ಯಂ ಖೋ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಂ ಉದ್ದಿಸಿತ್ವಾ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭಜಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ವಿಹಾರಂ ಪವಿಟ್ಠೋ – ‘ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೇ ಆಯತನೇ ವೇದಿತಬ್ಬೇ ಯತ್ಥ ಚಕ್ಖು ಚ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ರೂಪಸಞ್ಞಾ ಚ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ಸೇ ಆಯತನೇ ವೇದಿತಬ್ಬೇ...ಪೇ॰... ಯತ್ಥ ಜಿವ್ಹಾ ಚ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ರಸಸಞ್ಞಾ ಚ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ಸೇ ಆಯತನೇ ವೇದಿತಬ್ಬೇ...ಪೇ॰... ಯತ್ಥ ಮನೋ ಚ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ಧಮ್ಮಸಞ್ಞಾ ಚ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ಸೇ ಆಯತನೇ ವೇದಿತಬ್ಬೇ’ತಿ, ತೇಸಂ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಏತದಹೋಸಿ – ‘ಇದಂ ಖೋ ನೋ, ಆವುಸೋ , ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಂ ಉದ್ದಿಸಿತ್ವಾ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭಜಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ವಿಹಾರಂ ಪವಿಟ್ಠೋ – ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೇ ಆಯತನೇ ವೇದಿತಬ್ಬೇ ಯತ್ಥ ಚಕ್ಖು ಚ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ರೂಪಸಞ್ಞಾ ಚ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ಸೇ ಆಯತನೇ ವೇದಿತಬ್ಬೇ...ಪೇ॰... ಯತ್ಥ ಮನೋ ಚ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ಧಮ್ಮಸಞ್ಞಾ ಚ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ಸೇ ಆಯತನೇ ವೇದಿತಬ್ಬೇ’ತಿ। ‘ಕೋ ನು ಖೋ ಇಮಸ್ಸ ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಸ್ಸ ಉದ್ದಿಟ್ಠಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭತ್ತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ವಿಭಜೇಯ್ಯಾ’ತಿ? ತೇಸಂ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಏತದಹೋಸಿ – ‘ಅಯಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಸತ್ಥು ಚೇವ ಸಂವಣ್ಣಿತೋ, ಸಮ್ಭಾವಿತೋ ಚ ವಿಞ್ಞೂನಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ। ಪಹೋತಿ ಚಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಇಮಸ್ಸ ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಸ್ಸ ಉದ್ದಿಟ್ಠಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭತ್ತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ವಿಭಜಿತುಂ। ಯಂನೂನ ಮಯಂ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯಾಮ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಏತಮತ್ಥಂ ಪಟಿಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಾಮಾ’ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಮ್ಹ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಏತಮತ್ಥಂ

ಪಟಿಪುಚ್ಛಿಮ್ಹ। ತೇಸಂ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮತಾ ಆನನ್ದೇನ ಇಮೇಹಿ ಆಕಾರೇಹಿ, ಇಮೇಹಿ ಪದೇಹಿ, ಇಮೇಹಿ ಬ್ಯಞ್ಜನೇಹಿ ಅತ್ಥೋ ವಿಭತ್ತೋ"ತಿ।

"ಪಣ್ಡಿತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನನ್ದೋ; ಮಹಾಪಞ್ಞೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನನ್ದೋ! ಮಂ ಚೇಪಿ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತಮತ್ಥಂ ಪಟಿಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಾಥ, ಅಹಮ್ಪಿ ತಂ ಏವಮೇವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಂ ಯಥಾ ತಂ ಆನನ್ದೇನ ಬ್ಯಾಕತಂ। ಏಸೋ ಚೇವೇತಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ। ಏವಞ್ಚ ನಂ ಧಾರೇಯ್ಯಾಥಾ"ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಸಕ್ಕಪಞ್ಹಸುತ್ತಂ

೧೧೮. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ಗಿಜ್ಝಕೂಟೇ ಪಬ್ಬತೇ। ಅಥ ಖೋ ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತೋ ಖೋ ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ , ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ನೋ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯನ್ತಿ? ಕೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯನ್ತೀ"ತಿ?

"ಸನ್ತಿ ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರೂಪಾ, ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ತಞ್ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ಅಭಿನನ್ದತಿ ಅಭಿವದತಿ ಅಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಅಭಿನನ್ದತೋ ಅಭಿವದತೋ ಅಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತೋ ತನ್ನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಹೋತಿ ತದುಪಾದಾನಂ। ಸಉಪಾದಾನೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ನೋ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯತಿ…ಪೇ॰…।

"ಸನ್ತಿ ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರಸಾ…ಪೇ॰… ಸನ್ತಿ ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಧಮ್ಮಾ, ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ತಞ್ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ಅಭಿನನ್ದತಿ ಅಭಿವದತಿ ಅಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಅಭಿನನ್ದತೋ ಅಭಿವದತೋ ಅಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತೋ ತನ್ನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಹೋತಿ ತದುಪಾದಾನಂ। ಸಉಪಾದಾನೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ನೋ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಹೇತು, ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ನೋ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯನ್ತಿ।

"ಸನ್ತಿ ಚ ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರೂಪಾ, ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ತಞ್ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ನಾಭಿನನ್ದತಿ ನಾಭಿವದತಿ ನಾಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಅನಭಿನನ್ದತೋ ಅನಭಿವದತೋ ಅನಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತೋ ನ ತನ್ನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಹೋತಿ, ನ ತದುಪಾದಾನಂ। ಅನುಪಾದಾನೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯತಿ…ಪೇ॰… ।

"ಸನ್ತಿ ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರಸಾ…ಪೇ॰… ಸನ್ತಿ ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ತಞ್ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ನಾಭಿನನ್ದತಿ ನಾಭಿವದತಿ ನಾಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಅನಭಿನನ್ದತೋ ಅನಭಿವದತೋ ಅನಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತೋ ನ ತನ್ನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಹೋತಿ ನ ತದುಪಾದಾನಂ। ಅನುಪಾದಾನೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಹೇತು, ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯನ್ತೀ"ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಪಞ್ಚಸಿಖಸುತ್ತಂ

೧೧೯. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ಗಿಜ್ಝಕೂಟೇ ಪಬ್ಬತೇ। ಅಥ ಖೋ ಪಞ್ಚಸಿಖೋ ಗನ್ಧಬ್ಬದೇವಪುತ್ತೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತೋ ಖೋ ಪಞ್ಚಸಿಖೋ ಗನ್ಧಬ್ಬದೇವಪುತ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ನೋ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯನ್ತಿ? ಕೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯನ್ತೀ"ತಿ? "ಸನ್ತಿ ಖೋ, ಪಞ್ಚಸಿಖ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರೂಪಾ…ಪೇ॰… ಸನ್ತಿ ಖೋ, ಪಞ್ಚಸಿಖ, ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಧಮ್ಮಾ, ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ತಞ್ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ಅಭಿನನ್ದತಿ ಅಭಿವದತಿ ಅಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಅಭಿನನ್ದತೋ ಅಭಿವದತೋ ಅಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತೋ ತನ್ನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಹೋತಿ ತದುಪಾದಾನಂ। ಸಉಪಾದಾನೋ, ಪಞ್ಚಸಿಖ , ಭಿಕ್ಖು ನೋ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಪಞ್ಚಸಿಖ, ಹೇತು, ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ನೋ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯನ್ತಿ"।

"ಸನ್ತಿ ಚ ಖೋ, ಪಞ್ಚಸಿಖ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರೂಪಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ…ಪೇ॰… ಸನ್ತಿ ಖೋ, ಪಞ್ಚಸಿಖ, ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ತಞ್ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ನಾಭಿನನ್ದತಿ ನಾಭಿವದತಿ ನಾಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ, ತಸ್ಸ ತಂ ಅನಭಿನನ್ದತೋ ಅನಭಿವದತೋ ಅನಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತೋ ನ ತನ್ನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಹೋತಿ, ನ ತದುಪಾದಾನಂ। ಅನುಪಾದಾನೋ, ಪಞ್ಚಸಿಖ, ಭಿಕ್ಖು ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಪಞ್ಚಸಿಖ, ಹೇತು, ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯನ್ತೀ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಸಾರಿಪುತ್ತಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕಸುತ್ತಂ

೧೨೦. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ । ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕೋ , ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತೋ"ತಿ।

"ಏವಮೇತಂ, ಆವುಸೋ, ಹೋತಿ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಅಗುತ್ತದ್ವಾರಸ್ಸ, ಭೋಜನೇ ಅಮತ್ತಞ್ಞುನೋ, ಜಾಗರಿಯಂ ಅನನುಯುತ್ತಸ್ಸ। 'ಸೋ ವತಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಅಗುತ್ತದ್ವಾರೋ ಭೋಜನೇ ಅಮತ್ತಞ್ಞೂ ಜಾಗರಿಯಂ ಅನನುಯುತ್ತೋ ಯಾವಜೀವಂ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಸನ್ತಾನೇಸ್ಸತೀ'ತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। 'ಸೋ ವತಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಗುತ್ತದ್ವಾರೋ, ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞೂ, ಜಾಗರಿಯಂ ಅನುಯುತ್ತೋ ಯಾವಜೀವಂ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಸನ್ತಾನೇಸ್ಸತೀ'ತಿ ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ।

"ಕಥಞ್ಚಾವುಸೋ, ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಗುತ್ತದ್ವಾರೋ ಹೋತಿ? ಇಧಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ನ ನಿಮಿತ್ತಗ್ಗಾಹೀ ಹೋತಿ ನಾನುಬ್ಯಞ್ಜನಗ್ಗಾಹೀ। ಯತ್ವಾಧಿಕರಣಮೇನಂ ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಸಂವುತಂ ವಿಹರನ್ತಂ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನ್ವಾಸ್ಸವೇಯ್ಯುಂ ತಸ್ಸ ಸಂವರಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ, ರಕ್ಖತಿ ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ, ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯೇ ಸಂವರಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ… ಘಾನೇನ ಗನ್ಧಂ ಘಾಯಿತ್ವಾ… ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಸಾಯಿತ್ವಾ… ಕಾಯೇನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ ಫುಸಿತ್ವಾ… ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ನ ನಿಮಿತ್ತಗ್ಗಾಹೀ ಹೋತಿ ನಾನುಬ್ಯಞ್ಜನಗ್ಗಾಹೀ। ಯತ್ವಾಧಿಕರಣಮೇನಂ ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಸಂವುತಂ ವಿಹರನ್ತಂ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನ್ವಾಸ್ಸವೇಯ್ಯುಂ, ತಸ್ಸ ಸಂವರಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ, ರಕ್ಖತಿ ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಮನಿನ್ದ್ರಿಯೇ ಸಂವರಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಗುತ್ತದ್ವಾರೋ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚಾವುಸೋ, ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞೂ ಹೋತಿ? ಇಧಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಪಟಿಸಙ್ಖಾ ಯೋನಿಸೋ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇತಿ – ‘ನೇವ ದವಾಯ, ನ ಮದಾಯ, ನ ಮಣ್ಡನಾಯ, ನ ವಿಭೂಸನಾಯ, ಯಾವದೇವ ಇಮಸ್ಸ ಕಾಯಸ್ಸ ಠಿತಿಯಾ ಯಾಪನಾಯ, ವಿಹಿಂಸೂಪರತಿಯಾ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಾನುಗ್ಗಹಾಯ। ಇತಿ ಪುರಾಣಞ್ಚ ವೇದನಂ ಪಟಿಹಙ್ಖಾಮಿ, ನವಞ್ಚ ವೇದನಂ ನ ಉಪ್ಪಾದೇಸ್ಸಾಮಿ, ಯಾತ್ರಾ ಚ ಮೇ ಭವಿಸ್ಸತಿ , ಅನವಜ್ಜತಾ ಚ ಫಾಸುವಿಹಾರೋ ಚಾ’ತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞೂ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚಾವುಸೋ, ಜಾಗರಿಯಂ ಅನುಯುತ್ತೋ ಹೋತಿ? ಇಧಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ದಿವಸಂ ಚಙ್ಕಮೇನ ನಿಸಜ್ಜಾಯ ಆವರಣೀಯೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇತಿ। ರತ್ತಿಯಾ ಪಠಮಂ ಯಾಮಂ ಚಙ್ಕಮೇನ ನಿಸಜ್ಜಾಯ ಆವರಣೀಯೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇತಿ । ರತ್ತಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮಂ ಯಾಮಂ ದಕ್ಖಿಣೇನ ಪಸ್ಸೇನ ಸೀಹಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇತಿ ಪಾದೇ ಪಾದಂ ಅಚ್ಚಾಧಾಯ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ, ಉಟ್ಠಾನಸಞ್ಞಂ ಮನಸಿ ಕರಿತ್ವಾ। ರತ್ತಿಯಾ ಪಚ್ಛಿಮಂ ಯಾಮಂ ಪಚ್ಚುಟ್ಠಾಯ ಚಙ್ಕಮೇನ ನಿಸಜ್ಜಾಯ ಆವರಣೀಯೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಜಾಗರಿಯಂ ಅನುಯುತ್ತೋ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾತಿಹಾವುಸೋ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ – ‘ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಗುತ್ತದ್ವಾರಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮ, ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞುನೋ, ಜಾಗರಿಯಂ ಅನುಯುತ್ತಾ’ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಆವುಸೋ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ರಾಹುಲೋವಾದಸುತ್ತಂ

೧೨೧. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವತೋ ರಹೋಗತಸ್ಸ ಪಟಿಸಲ್ಲೀನಸ್ಸ ಏವಂ ಚೇತಸೋ ಪರಿವಿತಕ್ಕೋ ಉದಪಾದಿ – “ಪರಿಪಕ್ಕಾ ಖೋ ರಾಹುಲಸ್ಸ ವಿಮುತ್ತಿಪರಿಪಾಚನಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ; ಯಂನೂನಾಹಂ ರಾಹುಲಂ ಉತ್ತರಿಂ ಆಸವಾನಂ ಖಯೇ ವಿನೇಯ್ಯ”ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ರಾಹುಲಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – “ಗಣ್ಹಾಹಿ, ರಾಹುಲ, ನಿಸೀದನಂ। ಯೇನ ಅನ್ಧವನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸಾಮ ದಿವಾವಿಹಾರಾಯಾ”ತಿ । “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ರಾಹುಲೋ ಭಗವತೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ನಿಸೀದನಂ ಆದಾಯ ಭಗವನ್ತಂ ಪಿಟ್ಠಿತೋ ಪಿಟ್ಠಿತೋ ಅನುಬನ್ಧಿ।

ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಅನೇಕಾನಿ ದೇವತಾಸಹಸ್ಸಾನಿ ಭಗವನ್ತಂ ಅನುಬನ್ಧಾನಿ ಹೋನ್ತಿ – “ಅಜ್ಜ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ರಾಹುಲಂ ಉತ್ತರಿಂ ಆಸವಾನಂ ಖಯೇ ವಿನೇಸ್ಸತೀ”ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಅನ್ಧವನಂ ಅಜ್ಝೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ಆಯಸ್ಮಾಪಿ ಖೋ ರಾಹುಲೋ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ರಾಹುಲಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ರಾಹುಲ, ಚಕ್ಖು ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ?

“ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ”ತಿ?

“ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ – ‘ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’”ತಿ?

“ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। ( ) [(ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ) ಏವಮಿತರೇಸುಪಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೪೧೬-೪೧೭)]

“ರೂಪಾ ನಿಚ್ಚಾ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಾ”ತಿ?

“ಅನಿಚ್ಚಾ, ಭನ್ತೇ”…ಪೇ॰…।

“ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ?

“ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ”…ಪೇ॰…।

“ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ನಿಚ್ಚೋ ವಾ ಅನಿಚ್ಚೋ ವಾ”ತಿ?

“ಅನಿಚ್ಚೋ, ಭನ್ತೇ”…ಪೇ॰…।

“ಯಮ್ಪಿದಂ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದನಾಗತಂ, ಸಞ್ಞಾಗತಂ, ಸಙ್ಖಾರಗತಂ, ವಿಞ್ಞಾಣಗತಂ, ತಮ್ಪಿ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ?

“ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ”ತಿ?

“ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ – ‘ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’”ತಿ?

“ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”…ಪೇ॰…।

“ಜಿವ್ಹಾ ನಿಚ್ಚಾ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಾ”ತಿ?

“ಅನಿಚ್ಚಾ, ಭನ್ತೇ”…ಪೇ॰…।

“ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ?

“ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ”…ಪೇ॰…।

“ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ನಿಚ್ಚೋ ವಾ ಅನಿಚ್ಚೋ ವಾ”ತಿ?

“ಅನಿಚ್ಚೋ, ಭನ್ತೇ”…ಪೇ॰…।

“ಯಮ್ಪಿದಂ ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದನಾಗತಂ, ಸಞ್ಞಾಗತಂ, ಸಙ್ಖಾರಗತಂ, ವಿಞ್ಞಾಣಗತಂ, ತಮ್ಪಿ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ?

“ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ”ತಿ?

“ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ - ‘ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’”ತಿ?

“ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”…ಪೇ॰…।

“ಮನೋ ನಿಚ್ಚೋ ವಾ ಅನಿಚ್ಚೋ ವಾ”ತಿ?

“ಅನಿಚ್ಚೋ, ಭನ್ತೇ”।

“ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾತಿ?

“ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ ‘ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’”ತಿ?

“ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಧಮ್ಮಾ ನಿಚ್ಚಾ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಾ”ತಿ?

“ಅನಿಚ್ಚಾ, ಭನ್ತೇ”…ಪೇ॰…।

“ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ?

“ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ”…ಪೇ॰…।

“ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ನಿಚ್ಚೋ ವಾ ಅನಿಚ್ಚೋ ವಾ”ತಿ?

“ಅನಿಚ್ಚೋ, ಭನ್ತೇ”…ಪೇ॰…।

“ಯಮ್ಪಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದನಾಗತಂ, ಸಞ್ಞಾಗತಂ, ಸಙ್ಖಾರಗತಂ, ವಿಞ್ಞಾಣಗತಂ, ತಮ್ಪಿ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ?

“ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ”ತಿ?

“ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ - ‘ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’”ತಿ?

“ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ರಾಹುಲ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ರೂಪೇಸುಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣೇಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೇಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಯಮ್ಪಿದಂ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದನಾಗತಂ ಸಞ್ಞಾಗತಂ ಸಙ್ಖಾರಗತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಗತಂ ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾಯಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ರಸೇಸುಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣೇಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸೇಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಯಮ್ಪಿದಂ ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದನಾಗತಂ ಸಞ್ಞಾಗತಂ ಸಙ್ಖಾರಗತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಗತಂ ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ…ಪೇ॰…।

“ಮನಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಧಮ್ಮೇಸುಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣೇಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೇಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಯಮ್ಪಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದನಾಗತಂ ಸಞ್ಞಾಗತಂ ಸಙ್ಖಾರಗತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಗತಂ ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ನಿಬ್ಬಿನ್ದಂ ವಿರಜ್ಜತಿ; ವಿರಾಗಾ ವಿಮುಚ್ಚತಿ; ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। ‘ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ’ತಿ ಪಜಾನಾತೀ”ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನೋ ಆಯಸ್ಮಾ ರಾಹುಲೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿ। ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಚ ಪನ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಸ್ಮಿಂ ಭಞ್ಞಮಾನೇ ಆಯಸ್ಮತೋ ರಾಹುಲಸ್ಸ ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚಿ। ಅನೇಕಾನಞ್ಚ ದೇವತಾಸಹಸ್ಸಾನಂ ವಿರಜಂ ವೀತಮಲಂ ಧಮ್ಮಚಕ್ಖುಂ ಉದಪಾದಿ - “ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಮುದಯಧಮ್ಮಂ, ಸಬ್ಬಂ ತಂ ನಿರೋಧಧಮ್ಮ”ನ್ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಸಂಯೋಜನಿಯಧಮ್ಮಸುತ್ತಂ

೧೨೨. “ಸಂಯೋಜನಿಯೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ಸಂಯೋಜನಞ್ಚ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂಯೋಜನಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ, ಕತಮಞ್ಚ ಸಂಯೋಜನಂ? ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರೂಪಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂಯೋಜನಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ। ಯೋ ತತ್ಥ ಛನ್ದರಾಗೋ, ತಂ ತತ್ಥ ಸಂಯೋಜನಂ…ಪೇ॰… ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರಸಾ…ಪೇ॰… ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂಯೋಜನಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ। ಯೋ ತತ್ಥ ಛನ್ದರಾಗೋ ತಂ ತತ್ಥ ಸಂಯೋಜನ”ನ್ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಉಪಾದಾನಿಯಧಮ್ಮಸುತ್ತಂ

೧೨೩. “ಉಪಾದಾನಿಯೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ಉಪಾದಾನಞ್ಚ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಾದಾನಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ, ಕತಮಞ್ಚ ಉಪಾದಾನಂ? ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರೂಪಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಾದಾನಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ। ಯೋ ತತ್ಥ ಛನ್ದರಾಗೋ, ತಂ ತತ್ಥ ಉಪಾದಾನಂ…ಪೇ॰… ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರಸಾ…ಪೇ॰… ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಇಟ್ಠಾ

ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಾದಾನಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ। ಯೋ ತತ್ಥ ಛನ್ದರಾಗೋ ತಂ ತತ್ಥ ಉಪಾದಾನ"ನ್ತಿ। ದಸಮಂ।

ಲೋಕಕಾಮಗುಣವಗ್ಗೋ ದ್ವಾದಸಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಮಾರಪಾಸೇನ ದ್ವೇ ವುತ್ತಾ, ಲೋಕಕಾಮಗುಣೇನ ಚ।
ಸಕ್ಕೋ ಪಞ್ಚಸಿಖೋ ಚೇವ, ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಚ ರಾಹುಲೋ।
ಸಂಯೋಜನಂ ಉಪಾದಾನಂ, ವಗ್ಗೋ ತೇನ ಪವುಚ್ಚತೀತಿ॥

೧೩. ಗಹಪತಿವಗ್ಗೋ

೧. ವೇಸಾಲೀಸುತ್ತಂ

೧೨೪. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ವೇಸಾಲಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಮಹಾವನೇ ಕೂಟಾಗಾರಸಾಲಾಯಂ। ಅಥ ಖೋ ಉಗ್ಗೋ ಗಹಪತಿ ವೇಸಾಲಿಕೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಉಗ್ಗೋ ಗಹಪತಿ ವೇಸಾಲಿಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ನೋ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯನ್ತಿ? ಕೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯನ್ತೀ"ತಿ?

"ಸನ್ತಿ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರೂಪಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ತಞ್ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ಅಭಿನನ್ದತಿ ಅಭಿವದತಿ ಅಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಅಭಿನನ್ದತೋ ಅಭಿವದತೋ ಅಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತೋ ತನ್ನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಹೋತಿ ತದುಪಾದಾನಂ। ಸಉಪಾದಾನೋ, ಗಹಪತಿ, ಭಿಕ್ಖು ನೋ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯತಿ…ಪೇ॰… ಸನ್ತಿ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರಸಾ…ಪೇ॰… ಸನ್ತಿ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ತಞ್ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ಅಭಿನನ್ದತಿ ಅಭಿವದತಿ ಅಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಅಭಿನನ್ದತೋ ಅಭಿವದತೋ ಅಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತೋ ತನ್ನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಹೋತಿ ತದುಪಾದಾನಂ। ಸಉಪಾದಾನೋ, ಗಹಪತಿ, ಭಿಕ್ಖು ನೋ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಹೇತು, ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ನೋ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯನ್ತಿ।

"ಸನ್ತಿ ಚ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರೂಪಾ, ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ತಞ್ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ನಾಭಿನನ್ದತಿ ನಾಭಿವದತಿ ನಾಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಅನಭಿನನ್ದತೋ ಅನಭಿವದತೋ ಅನಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತೋ ನ ತನ್ನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಹೋತಿ, ನ ತದುಪಾದಾನಂ। ಅನುಪಾದಾನೋ, ಗಹಪತಿ, ಭಿಕ್ಖು ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯತಿ…ಪೇ॰… ಸನ್ತಿ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರಸಾ…ಪೇ॰… ಸನ್ತಿ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ತಞ್ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ನಾಭಿನನ್ದತಿ ನಾಭಿವದತಿ ನಾಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ, ತಸ್ಸ ತಂ ಅನಭಿನನ್ದತೋ ಅನಭಿವದತೋ ಅನಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತೋ। ನ ತನ್ನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಹೋತಿ, ನ ತದುಪಾದಾನಂ। ಅನುಪಾದಾನೋ , ಗಹಪತಿ, ಭಿಕ್ಖು ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಹೇತು ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯನ್ತೀ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ವಜ್ಜೀಸುತ್ತಂ

೧೨೫. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ವಜ್ಜೀಸು ವಿಹರತಿ ಹತ್ಥಿಗಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಉಗ್ಗೋ ಗಹಪತಿ ಹತ್ಥಿಗಾಮಕೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಉಗ್ಗೋ ಗಹಪತಿ ಹತ್ಥಿಗಾಮಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – ''ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ನೋ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯನ್ತಿ? ಕೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯನ್ತೀ''ತಿ? (ಯಥಾ ಪುರಿಮಸುತ್ತನ್ತಂ, ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಂ)। ಅಯಂ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಹೇತು ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯನ್ತೀತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ನಾಳನ್ದಸುತ್ತಂ

೧೨೬. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ನಾಳನ್ದಾಯಂ ವಿಹರತಿ ಪಾವಾರಿಕಮ್ಬವನೇ। ಅಥ ಖೋ, ಉಪಾಲಿ ಗಹಪತಿ, ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ...ಪೇ॰... ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ, ಉಪಾಲಿ ಗಹಪತಿ, ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – ''ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ನೋ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯನ್ತಿ? ಕೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯನ್ತೀ''ತಿ? (ಯಥಾ ಪುರಿಮಸುತ್ತನ್ತಂ, ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಂ)। ಅಯಂ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಹೇತು ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯನ್ತೀತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಭಾರದ್ವಾಜಸುತ್ತಂ

೧೨೭. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಪಿಣ್ಡೋಲಭಾರದ್ವಾಜೋ ಕೋಸಮ್ಬಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಘೋಸಿತಾರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ರಾಜಾ ಉದೇನೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಪಿಣ್ಡೋಲಭಾರದ್ವಾಜೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಪಿಣ್ಡೋಲಭಾರದ್ವಾಜೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ರಾಜಾ ಉದೇನೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಪಿಣ್ಡೋಲಭಾರದ್ವಾಜಂ ಏತದವೋಚ – ''ಕೋ ನು ಖೋ, ಭೋ ಭಾರದ್ವಾಜ, ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನಿಮೇ ದಹರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಸುಸೂ [ಸುಸು (ಸೀ॰ ಕ॰)] ಕಾಳಕೇಸಾ ಭದ್ರೇನ ಯೋಬ್ಬನೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಪಠಮೇನ ವಯಸಾ ಅನಿಕೀಳಿತಾವಿನೋ ಕಾಮೇಸು ಯಾವಜೀವಂ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಿ, ಅದ್ಧಾನಞ್ಚ ಆಪಾದೇನ್ತೀ''ತಿ? ''ವುತ್ತಂ ಖೋ ಏತಂ, ಮಹಾರಾಜ, ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ – 'ಏಥ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾತುಮತ್ತೀಸು ಮಾತುಚಿತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಪೇಥ, ಭಗಿನಿಮತ್ತೀಸು ಭಗಿನಿಚಿತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಪೇಥ, ಧೀತುಮತ್ತೀಸು ಧೀತುಚಿತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಪೇಥಾ'ತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಹೇತು, ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನಿಮೇ ದಹರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಸುಸೂ ಕಾಳಕೇಸಾ ಭದ್ರೇನ ಯೋಬ್ಬನೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಪಠಮೇನ ವಯಸಾ ಅನಿಕೀಳಿತಾವಿನೋ ಕಾಮೇಸು ಯಾವಜೀವಂ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಿ, ಅದ್ಧಾನಞ್ಚ ಆಪಾದೇನ್ತೀ''ತಿ।

''ಲೋಲಂ [ಲೋಳಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಖೋ, ಭೋ ಭಾರದ್ವಾಜ, ಚಿತ್ತಂ। ಅಪ್ಪೇಕದಾ ಮಾತುಮತ್ತೀಸುಪಿ ಲೋಭಧಮ್ಮಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಭಗಿನಿಮತ್ತೀಸುಪಿ ಲೋಭಧಮ್ಮಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಧೀತುಮತ್ತೀಸುಪಿ ಲೋಭಧಮ್ಮಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ, ಭೋ ಭಾರದ್ವಾಜ, ಅಞ್ಞೋ ಚ ಹೇತು, ಅಞ್ಞೋ ಚ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನಿಮೇ ದಹರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಸುಸೂ ಕಾಳಕೇಸಾ...ಪೇ॰... ಅದ್ಧಾನಞ್ಚ ಆಪಾದೇನ್ತೀ''ತಿ?

''ವುತ್ತಂ ಖೋ ಏತಂ, ಮಹಾರಾಜ, ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ – 'ಏಥ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ಉದ್ಧಂ ಪಾದತಲಾ ಅಧೋ ಕೇಸಮತ್ಥಕಾ ತಚಪರಿಯನ್ತಂ ಪೂರಂ ನಾನಪ್ಪಕಾರಸ್ಸ ಅಸುಚಿನೋ

ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಥ - ಅತ್ಥಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕಾಯೇ ಕೇಸಾ ಲೋಮಾ ನಖಾ ದನ್ತಾ ತಚೋ ಮಂಸಂ ನ್ಹಾರು [ನಹಾರು (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಅಟ್ಠಿ ಅಟ್ಠಿಮಿಞ್ಜಂ [ಅಟ್ಠಿಮಿಞ್ಜಾ (ಸೀ॰)] ವಕ್ಕಂ ಹದಯಂ ಯಕನಂ ಕಿಲೋಮಕಂ ಪಿಹಕಂ ಪಪ್ಫಾಸಂ ಅನ್ತಂ ಅನ್ತಗುಣಂ ಉದರಿಯಂ ಕರೀಸಂ ಪಿತ್ತಂ ಸೇಮ್ಹಂ ಪುಬ್ಬೋ ಲೋಹಿತಂ ಸೇದೋ ಮೇದೋ ಅಸ್ಸು ವಸಾ ಖೇಳೋ ಸಿಙ್ಘಾಣಿಕಾ ಲಸಿಕಾ ಮುತ್ತ'ನ್ತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಹೇತು, ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನಿಮೇ ದಹರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಸುಸೂ ಕಾಳಕೇಸಾ...ಪೇ॰... ಅದ್ಧಾನಞ್ಚ ಆಪಾದೇನ್ತೀ"ತಿ। "ಯೇ ತೇ, ಭೋ ಭಾರದ್ವಾಜ, ಭಿಕ್ಖೂ ಭಾವಿತಕಾಯಾ ಭಾವಿತಸೀಲಾ ಭಾವಿತಚಿತ್ತಾ ಭಾವಿತಪಞ್ಞಾ, ತೇಸಂ ತಂ ಸುಕರಂ ಹೋತಿ। ಯೇ ಚ ಖೋ ತೇ , ಭೋ ಭಾರದ್ವಾಜ, ಭಿಕ್ಖೂ ಅಭಾವಿತಕಾಯಾ ಅಭಾವಿತಸೀಲಾ ಅಭಾವಿತಚಿತ್ತಾ ಅಭಾವಿತಪಞ್ಞಾ, ತೇಸಂ ತಂ ದುಕ್ಕರಂ ಹೋತಿ। ಅಪ್ಪೇಕದಾ, ಭೋ ಭಾರದ್ವಾಜ, ಅಸುಭತೋ ಮನಸಿ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ [ಮನಸಿ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಸುಭತೋವ [ಸುಭತೋ ವಾ (ಸೀ॰), ಸುಭತೋ ಚ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಆಗಚ್ಛತಿ। ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ, ಭೋ ಭಾರದ್ವಾಜ , ಅಞ್ಞೋ ಚ ಖೋ ಹೇತು ಅಞ್ಞೋ ಚ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನಿಮೇ ದಹರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಸುಸೂ ಕಾಳಕೇಸಾ...ಪೇ॰... ಅದ್ಧಾನಞ್ಚ ಆಪಾದೇನ್ತೀ"ತಿ?

"ವುತ್ತಂ ಖೋ ಏತಂ, ಮಹಾರಾಜ, ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ - 'ಏಥ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಗುತ್ತದ್ವಾರಾ ವಿಹರಥ। ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ಮಾ ನಿಮಿತ್ತಗ್ಗಾಹಿನೋ ಅಹುವತ್ಥ, ಮಾನುಬ್ಯಞ್ಜನಗ್ಗಾಹಿನೋ। ಯತ್ವಾಧಿಕರಣಮೇನಂ ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಸಂವುತಂ ವಿಹರನ್ತಂ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನ್ವಾಸ್ಸವೇಯ್ಯುಂ, ತಸ್ಸ ಸಂವರಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜಥ। ರಕ್ಖಥ ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ; ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯೇ ಸಂವರಂ ಆಪಜ್ಜಥ। ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ...ಪೇ॰... ಘಾನೇನ ಗನ್ಧಂ ಘಾಯಿತ್ವಾ... ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಸಾಯಿತ್ವಾ... ಕಾಯೇನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ ಫುಸಿತ್ವಾ... ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ಮಾ ನಿಮಿತ್ತಗ್ಗಾಹಿನೋ ಅಹುವತ್ಥ, ಮಾನುಬ್ಯಞ್ಜನಗ್ಗಾಹಿನೋ। ಯತ್ವಾಧಿಕರಣಮೇನಂ ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಸಂವುತಂ ವಿಹರನ್ತಂ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನ್ವಾಸ್ಸವೇಯ್ಯುಂ, ತಸ್ಸ ಸಂವರಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜಥ । ರಕ್ಖಥ ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಂ; ಮನಿನ್ದ್ರಿಯೇ ಸಂವರಂ ಆಪಜ್ಜಥಾ'ತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಹೇತು ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನಿಮೇ ದಹರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಸುಸೂ ಕಾಳಕೇಸಾ ಭದ್ರೇನ ಯೋಬ್ಬನೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಪಠಮೇನ ವಯಸಾ ಅನಿಕೀಳಿತಾವಿನೋ ಕಾಮೇಸು ಯಾವಜೀವಂ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಿ, ಅದ್ಧಾನಞ್ಚ ಆಪಾದೇನ್ತೀ"ತಿ।

"ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ಭೋ ಭಾರದ್ವಾಜ; ಅಬ್ಭುತಂ, ಭೋ ಭಾರದ್ವಾಜ! ಯಾವ ಸುಭಾಸಿತಂ ಚಿದಂ [ಯಾವ ಸುಭಾಸಿತಮಿದಂ (ಸೀ॰)], ಭೋ ಭಾರದ್ವಾಜ, ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ। ಏಸೋವ ಖೋ, ಭೋ ಭಾರದ್ವಾಜ, ಹೇತು, ಏಸ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನಿಮೇ ದಹರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಸುಸೂ ಕಾಳಕೇಸಾ ಭದ್ರೇನ ಯೋಬ್ಬನೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಪಠಮೇನ ವಯಸಾ ಅನಿಕೀಳಿತಾವಿನೋ ಕಾಮೇಸು ಯಾವಜೀವಂ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಿ, ಅದ್ಧಾನಞ್ಚ ಆಪಾದೇನ್ತೀತಿ। ಅಹಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭೋ [ಅಹಮ್ಪಿ ಭೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಭಾರದ್ವಾಜ, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಅರಕ್ಖಿತೇನೇವ ಕಾಯೇನ, ಅರಕ್ಖಿತಾಯ ವಾಚಾಯ, ಅರಕ್ಖಿತೇನ ಚಿತ್ತೇನ, ಅನುಪಟ್ಠಿತಾಯ ಸತಿಯಾ, ಅಸಂವುತೇಹಿ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಹಿ ಅನ್ತೇಪುರಂ ಪವಿಸಾಮಿ, ಅತಿವಿಯ ಮಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಲೋಭಧಮ್ಮಾ ಪರಿಸಹನ್ತಿ। ಯಸ್ಮಿಞ್ಚ ಖ್ವಾಹಂ, ಭೋ ಭಾರದ್ವಾಜ, ಸಮಯೇ ರಕ್ಖಿತೇನೇವ ಕಾಯೇನ, ರಕ್ಖಿತಾಯ ವಾಚಾಯ, ರಕ್ಖಿತೇನ ಚಿತ್ತೇನ, ಉಪಟ್ಠಿತಾಯ ಸತಿಯಾ , ಸಂವುತೇಹಿ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಹಿ ಅನ್ತೇಪುರಂ ಪವಿಸಾಮಿ, ನ ಮಂ ತಥಾ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಲೋಭಧಮ್ಮಾ ಪರಿಸಹನ್ತಿ। ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಭಾರದ್ವಾಜ; ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಭಾರದ್ವಾಜ! ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭೋ ಭಾರದ್ವಾಜ, ನಿಕ್ಕುಜ್ಜಿತಂ [ನಿಕುಜ್ಜಿತಂ (ಪೀ॰)] ವಾ ಉಕ್ಕುಜ್ಜೇಯ್ಯ , ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ ವಾ ವಿವರೇಯ್ಯ, ಮೂಳ್ಹಸ್ಸ ವಾ ಮಗ್ಗಂ ಆಚಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಅನ್ಧಕಾರೇ ವಾ ತೇಲಪಜ್ಜೋತಂ ಧಾರೇಯ್ಯ, ಚಕ್ಖುಮನ್ತೋ ರೂಪಾನಿ ದಕ್ಖನ್ತೀತಿ; ಏವಮೇವಂ ಭೋತಾ ಭಾರದ್ವಾಜೇನ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಧಮ್ಮೋ ಪಕಾಸಿತೋ। ಏಸಾಹಂ, ಭೋ ಭಾರದ್ವಾಜ, ತಂ ಭಗವನ್ತಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛಾಮಿ, ಧಮ್ಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚ। ಉಪಾಸಕಂ ಮಂ ಭವಂ ಭಾರದ್ವಾಜೋ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ"ನ್ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಸೋಣಸುತ್ತಂ

೧೨೮. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ವೇಳುವನೇ ಕಲನ್ದಕನಿವಾಪೇ। ಅಥ ಖೋ ಸೋಣೋ ಗಹಪತಿಪುತ್ತೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋಣೋ ಗಹಪತಿಪುತ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ನೋ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯನ್ತಿ? ಕೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯನ್ತೀ"ತಿ? (ಯಥಾ ಪುರಿಮಸುತ್ತನ್ತಂ, ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಂ)। ಅಯಂ ಖೋ, ಸೋಣ, ಹೇತು, ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯನ್ತೀತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಘೋಸಿತಸುತ್ತಂ

೧೨೯. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಕೋಸಮ್ಬಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಘೋಸಿತಾರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಘೋಸಿತೋ ಗಹಪತಿ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ…ಪೇ॰… ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಘೋಸಿತೋ ಗಹಪತಿ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಏತದವೋಚ – "'ಧಾತುನಾನತ್ತಂ, ಧಾತುನಾನತ್ತ'ನ್ತಿ , ಭನ್ತೇ ಆನನ್ದ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಾತುನಾನತ್ತಂ ವುತ್ತಂ ಭಗವತಾ"ತಿ? "ಸಂವಿಜ್ಜತಿ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಚಕ್ಖುಧಾತು, ರೂಪಾ ಚ ಮನಾಪಾ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚ ಸುಖವೇದನಿಯಂ। ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸುಖಾ ವೇದನಾ। ಸಂವಿಜ್ಜತಿ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಚಕ್ಖುಧಾತು, ರೂಪಾ ಚ ಅಮನಾಪಾ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚ ದುಕ್ಖವೇದನಿಯಂ। ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ। ಸಂವಿಜ್ಜತಿ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಚಕ್ಖುಧಾತು, ರೂಪಾ ಚ ಮನಾಪಾ ಉಪೇಕ್ಖಾವೇದನಿಯಾ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖವೇದನಿಯಂ। ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ… ಪೇ॰… ಸಂವಿಜ್ಜತಿ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಜಿವ್ಹಾಧಾತು, ರಸಾ ಚ ಮನಾಪಾ, ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚ ಸುಖವೇದನಿಯಂ। ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸುಖಾ ವೇದನಾ। ಸಂವಿಜ್ಜತಿ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಜಿವ್ಹಾಧಾತು, ರಸಾ ಚ ಅಮನಾಪಾ, ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚ ದುಕ್ಖವೇದನಿಯಂ। ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ। ಸಂವಿಜ್ಜತಿ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಜಿವ್ಹಾಧಾತು, ರಸಾ ಚ ಉಪೇಕ್ಖಾವೇದನಿಯಾ, ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖವೇದನಿಯಂ। ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ…ಪೇ॰… ಸಂವಿಜ್ಜತಿ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಮನೋಧಾತು, ಧಮ್ಮಾ ಚ ಮನಾಪಾ, ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚ ಸುಖವೇದನಿಯಂ। ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸುಖಾ ವೇದನಾ। ಸಂವಿಜ್ಜತಿ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಮನೋಧಾತು, ಧಮ್ಮಾ ಚ ಅಮನಾಪಾ, ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚ ದುಕ್ಖವೇದನಿಯಂ। ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ। ಸಂವಿಜ್ಜತಿ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಮನೋಧಾತು, ಧಮ್ಮಾ ಚ ಉಪೇಕ್ಖಾವೇದನಿಯಾ, ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖವೇದನಿಯಂ। ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ। ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಧಾತುನಾನತ್ತಂ ವುತ್ತಂ ಭಗವತಾ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಹಾಲಿದ್ದಿಕಾನಿಸುತ್ತಂ

೧೩೦. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ ಅವನ್ತೀಸು ವಿಹರತಿ ಕುರರಘರೇ [ಕುಲಘರೇ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] ಪಪಾತೇ [ಪವತ್ತೇ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಸಮ್ಪವತ್ತೇ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰) ಏತ್ಥೇವ ಅಟ್ಠಮಪಿಟ್ಠೇಪಿ] ಪಬ್ಬತೇ। ಅಥ ಖೋ ಹಾಲಿದ್ದಿಕಾನಿ [ಹಾಲಿದ್ದಕಾನಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಗಹಪತಿ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ…ಪೇ॰… ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಹಾಲಿದ್ದಿಕಾನಿ ಗಹಪತಿ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನಂ ಏತದವೋಚ – "ವುತ್ತಮಿದಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ – 'ಧಾತುನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಫಸ್ಸನಾನತ್ತಂ; ಫಸ್ಸನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದನಾನಾನತ್ತ'ನ್ತಿ। ಕಥಂ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಾತುನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಫಸ್ಸನಾನತ್ತಂ; ಫಸ್ಸನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದನಾನಾನತ್ತ"ನ್ತಿ? "ಇಧ, ಗಹಪತಿ, ಭಿಕ್ಖು ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ 'ಮನಾಪಂ ಇತ್ಥೇತ'ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ಸುಖವೇದನಿಯಞ್ಚ [ಸುಖವೇದನಿಯಂ, ಸುಖವೇದನಿಯಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಸುಖವೇದನಿಯಞ್ಚ, ಸುಖವೇದನಿಯಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰) ಏವಂ "ದುಕ್ಖವೇದನಿಯಞ್ಚ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖವೇದನಿಯಞ್ಚಾ"ತಿ ಪದೇಸುಪಿ। ಅಟ್ಠಕಥಾಟೀಕಾ ಓಲೋಕೇತಬ್ಬಾ]। ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸುಖಾ ವೇದನಾ। ಚಕ್ಖುನಾ ಖೋ ಪನೇವ [ಪನೇವಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ

‘ಅಮನಾಪಂ ಇತ್ಥೇತ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ದುಕ್ಖವೇದನಿಯಞ್ಚ। ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ। ಚಕ್ಖುನಾ ಖೋ ಪನೇವ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ‘ಉಪೇಕ್ಖಾಟ್ಠಾನಿಯಂ [ಉಪೇಕ್ಖಾವೇದನಿಯಂ (ಕ॰)] ಇತ್ಥೇತ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖವೇದನಿಯಞ್ಚ। ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಗಹಪತಿ, ಭಿಕ್ಖು ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಘಾನೇನ ಗನ್ಧಂ ಘಾಯಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಸಾಯಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಕಾಯೇನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ ಫುಸಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ‘ಮನಾಪಂ ಇತ್ಥೇತ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ ಸುಖವೇದನಿಯಞ್ಚ । ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸುಖಾ ವೇದನಾ। ಮನಸಾ ಖೋ ಪನೇವ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ‘ಅಮನಾಪಂ ಇತ್ಥೇತ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ ದುಕ್ಖವೇದನಿಯಞ್ಚ। ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ। ಮನಸಾ ಖೋ ಪನೇವ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ‘ಉಪೇಕ್ಖಾಟ್ಠಾನಿಯಂ ಇತ್ಥೇತ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖವೇದನಿಯಞ್ಚ। ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ। ಏವಂ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಧಾತುನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಫಸ್ಸನಾನತ್ತಂ; ಫಸ್ಸನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದನಾನಾನತ್ತ”ನ್ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ನಕುಲಪಿತುಸುತ್ತಂ

೧೩೧. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಭಗ್ಗೇಸು ವಿಹರತಿ ಸುಸುಮಾರಗಿರೇ ಭೇಸಕಳಾವನೇ ಮಿಗದಾಯೇ। ಅಥ ಖೋ ನಕುಲಪಿತಾ ಗಹಪತಿ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ…ಪೇ॰… ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ನಕುಲಪಿತಾ ಗಹಪತಿ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ನೋ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯನ್ತಿ? ಕೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯನ್ತೀ”ತಿ? “ಸನ್ತಿ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರೂಪಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ತಞ್ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ಅಭಿನನ್ದತಿ ಅಭಿವದತಿ ಅಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಅಭಿನನ್ದತೋ ಅಭಿವದತೋ ಅಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತೋ ತನ್ನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಹೋತಿ ತದುಪಾದಾನಂ। ಸಉಪಾದಾನೋ, ಗಹಪತಿ, ಭಿಕ್ಖು ನೋ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯತಿ…ಪೇ॰… ಸನ್ತಿ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರಸಾ…ಪೇ॰… ಸನ್ತಿ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ । ತಞ್ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ಅಭಿನನ್ದತಿ ಅಭಿವದತಿ ಅಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಅಭಿನನ್ದತೋ ಅಭಿವದತೋ ಅಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತೋ ತನ್ನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಹೋತಿ ತದುಪಾದಾನಂ। ಸಉಪಾದಾನೋ, ಗಹಪತಿ, ಭಿಕ್ಖು ನೋ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯತಿ । ಅಯಂ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಹೇತು ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ನೋ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯನ್ತಿ”।

“ಸನ್ತಿ ಚ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರೂಪಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ತಞ್ಚೇ ಭಿಕ್ಖುನಾಭಿನನ್ದತಿ ನಾಭಿವದತಿ ನಾಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಅನಭಿನನ್ದತೋ ಅನಭಿವದತೋ ಅನಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತೋ ನ ತನ್ನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಹೋತಿ, ನ ತದುಪಾದಾನಂ। ಅನುಪಾದಾನೋ, ಗಹಪತಿ, ಭಿಕ್ಖು ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯತಿ…ಪೇ॰… ಸನ್ತಿ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರಸಾ…ಪೇ॰… ಸನ್ತಿ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ತಞ್ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ನಾಭಿನನ್ದತಿ ನಾಭಿವದತಿ ನಾಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ನಾಭಿನನ್ದತೋ ನಾಭಿವದತೋ ಅನಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತೋ ನ ತನ್ನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಹೋತಿ ನ ತದುಪಾದಾನಂ। ಅನುಪಾದಾನೋ, ಗಹಪತಿ, ಭಿಕ್ಖು ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಹೇತು, ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯನ್ತೀ”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಲೋಹಿಚ್ಚಸುತ್ತಂ

೧೩೨. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ ಅವನ್ತೀಸು ವಿಹರತಿ ಮಕ್ಕರಕತೇ [ಮಕ್ಕರಕಟೇ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಅರಞ್ಞಕುಟಿಕಾಯಂ। ಅಥ ಖೋ ಲೋಹಿಚ್ಚಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಾ ಕಟ್ಠಹಾರಕಾ ಮಾಣವಕಾ ಯೇನಾಯಸ್ಮತೋ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನಸ್ಸ ಅರಞ್ಞಕುಟಿಕಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪರಿತೋ ಪರಿತೋ ಕುಟಿಕಾಯ ಅನುಚಙ್ಕಮನ್ತಿ ಅನುವಿಚರನ್ತಿ ಉಚ್ಚಾಸದ್ದಾ ಮಹಾಸದ್ದಾ ಕಾನಿಚಿ ಕಾನಿಚಿ ಸೇಲೇಯ್ಯಕಾನಿ ಕರೋನ್ತಿ [ಸೇಲಿಸ್ಸಕಾನಿ ಕರೋನ್ತಾ (ಸೀ॰)] – "ಇಮೇ ಪನ ಮುಣ್ಡಕಾ ಸಮಣಕಾ ಇಬ್ಭಾ ಕಣ್ಹಾ [ಕಿಣ್ಹಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಬನ್ಧುಪಾದಾಪಚ್ಚಾ, ಇಮೇಸಂ ಭರತಕಾನಂ ಸಕ್ಕತಾ ಗರುಕತಾ ಮಾನಿತಾ ಪೂಜಿತಾ ಅಪಚಿತಾ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ ವಿಹಾರಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ತೇ ಮಾಣವಕೇ ಏತದವೋಚ – "ಮಾ ಮಾಣವಕಾ ಸದ್ದಮಕತ್ಥ; ಧಮ್ಮಂ ವೋ ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ತೇ ಮಾಣವಕಾ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೇಸುಂ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ ತೇ ಮಾಣವಕೇ ಗಾಥಾಹಿ ಅಜ್ಝಭಾಸಿ –

"ಸೀಲುತ್ತಮಾ ಪುಬ್ಬತರಾ ಅಹೇಸುಂ,
ತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಯೇ ಪುರಾಣಂ ಸರನ್ತಿ।
ಗುತ್ತಾನಿ ದ್ವಾರಾನಿ ಸುರಕ್ಖಿತಾನಿ,
ಅಹೇಸುಂ ತೇಸಂ ಅಭಿಭುಯ್ಯ ಕೋಧಂ॥

"ಧಮ್ಮೇ ಚ ಝಾನೇ ಚ ರತಾ ಅಹೇಸುಂ,
ತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಯೇ ಪುರಾಣಂ ಸರನ್ತಿ।
ಇಮೇ ಚ ವೋಕ್ಕಮ್ಮ ಜಪಾಮಸೇತಿ,
ಗೋತ್ತೇನ ಮತ್ತಾ ವಿಸಮಂ ಚರನ್ತಿ॥

"ಕೋಧಾಭಿಭೂತಾ ಪುಥುಅತ್ತದಣ್ಡಾ [ಕೋಧಾಭಿಭೂತಾಸುಪುಥುತ್ತದಣ್ಡಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)],
ವಿರಜ್ಜಮಾನಾ ಸತಣ್ಹಾತಣ್ಹೇಸು।
ಅಗುತ್ತದ್ವಾರಸ್ಸ ಭವನ್ತಿ ಮೋಘಾ,
ಸುಪಿನೇವ ಲದ್ಧಂ ಪುರಿಸಸ್ಸ ವಿತ್ತಂ॥

"ಅನಾಸಕಾ ಥಣ್ಡಿಲಸಾಯಿಕಾ ಚ।
ಪಾತೋ ಸಿನಾನಞ್ಚ ತಯೋ ಚ ವೇದಾ॥

"ಖರಾಜಿನಂ ಜಟಾಪಙ್ಕೋ, ಮನ್ತಾ ಸೀಲಬ್ಬತಂ ತಪೋ।
ಕುಹನಾ ವಙ್ಕದಣ್ಡಾ ಚ, ಉದಕಾಚಮನಾನಿ ಚ॥

"ವಣ್ಣಾ ಏತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ, ಕತಾ ಕಿಞ್ಚಿಕ್ಖಭಾವನಾ।
ಚಿತ್ತಞ್ಚ ಸುಸಮಾಹಿತಂ, ವಿಪ್ಪಸನ್ನಮನಾವಿಲಂ।
ಅಖಿಲಂ ಸಬ್ಬಭೂತೇಸು, ಸೋ ಮಗ್ಗೋ ಬ್ರಹ್ಮಪತ್ತಿಯಾ"ತಿ॥

ಅಥ ಖೋ ತೇ ಮಾಣವಕಾ ಕುಪಿತಾ ಅನತ್ತಮನಾ ಯೇನ ಲೋಹಿಚ್ಚೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಲೋಹಿಚ್ಚಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಏತದವೋಚುಂ – "ಯಗ್ಘೇ! ಭವಂ ಜಾನೇಯ್ಯ, ಸಮಣೋ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಮನ್ತೇ [ಮನ್ತಂ (ಕ॰)] ಏಕಂಸೇನ ಅಪವದತಿ, ಪಟಿಕ್ಕೋಸತೀ"ತಿ? ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಲೋಹಿಚ್ಚೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಕುಪಿತೋ ಅಹೋಸಿ ಅನತ್ತಮನೋ। ಅಥ ಖೋ ಲೋಹಿಚ್ಚಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – "ನ ಖೋ ಪನ ಮೇತಂ ಪತಿರೂಪಂ

ಯೋಹಂ ಅಞ್ಞದತ್ಥು ಮಾಣವಕಾನಂಯೇವ ಸುತ್ವಾ ಸಮಣಂ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನಂ ಅಕ್ಕೋಸೇಯ್ಯಂ [ಅಕ್ಕೋಸೇಯ್ಯಂ ವಿರುಜ್ಝೇಯ್ಯಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಪರಿಭಾಸೇಯ್ಯಂ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯ''ನ್ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಲೋಹಿಚ್ಚೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ತೇಹಿ ಮಾಣವಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಲೋಹಿಚ್ಚೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನಂ ಏತದವೋಚ - ''ಆಗಮಂಸು ನು ಖ್ವಿಧ, ಭೋ ಕಚ್ಚಾನ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಾ ಕಟ್ಠಹಾರಕಾ ಮಾಣವಕಾ''ತಿ? ''ಆಗಮಂಸು ಖ್ವಿಧ ತೇ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಾ ಕಟ್ಠಹಾರಕಾ ಮಾಣವಕಾ''ತಿ। ''ಅಹು ಪನ ಭೋತೋ ಕಚ್ಚಾನಸ್ಸ ತೇಹಿ ಮಾಣವಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಕೋಚಿದೇವ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪೋ''ತಿ? ''ಅಹು ಖೋ ಮೇ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ತೇಹಿ ಮಾಣವಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಕೋಚಿದೇವ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪೋ''ತಿ। ''ಯಥಾ ಕಥಂ ಪನ ಭೋತೋ ಕಚ್ಚಾನಸ್ಸ ತೇಹಿ ಮಾಣವಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಅಹೋಸಿ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪೋ''ತಿ? ''ಏವಂ ಖೋ ಮೇ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ತೇಹಿ ಮಾಣವಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಅಹೋಸಿ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪೋ -

''ಸೀಲುತ್ತಮಾ ಪುಬ್ಬತರಾ ಅಹೇಸುಂ,
ತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಯೇ ಪುರಾಣಂ ಸರನ್ತಿ।...ಪೇ॰...।
ಅಖಿಲಂ ಸಬ್ಬಭೂತೇಸು,
ಸೋ ಮಗ್ಗೋ ಬ್ರಹ್ಮಪತ್ತಿಯಾ''ತಿ॥

''ಏವಂ ಖೋ ಮೇ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ತೇಹಿ ಮಾಣವಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಅಹೋಸಿ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪೋ''ತಿ।

'''ಅಗುತ್ತದ್ವಾರೋ'ತಿ [ಅಗುತ್ತದ್ವಾರೋ ಅಗುತ್ತದ್ವಾರೋತಿ (ಕ॰)] ಭವಂ ಕಚ್ಚಾನೋ ಆಹ। ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಭೋ ಕಚ್ಚಾನ, ಅಗುತ್ತದ್ವಾರೋ ಹೋತೀ''ತಿ? ''ಇಧ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏಕಚ್ಚೋ ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಿಯರೂಪೇ ರೂಪೇ ಅಧಿಮುಚ್ಚತಿ, ಅಪ್ಪಿಯರೂಪೇ ರೂಪೇ ಬ್ಯಾಪಜ್ಜತಿ, ಅನುಪಟ್ಠಿತಕಾಯಸ್ಸತಿ [ಅನುಪಟ್ಠಿತಾಯ ಸತಿಯಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰) ಉಪರಿ ಆಸೀವಿಸವಗ್ಗೇ ಅವಸ್ಸುತಸುತ್ತೇ ಪನ ''ಅನುಪಟ್ಠಿತಕಾಯಸ್ಸತೀ''ತ್ವೇವ ಸಬ್ಬತ್ಥ ದಿಸ್ಸತಿ] ಚ ವಿಹರತಿ, ಪರಿತ್ತಚೇತಸೋ ತಞ್ಚ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ ಯತ್ಥಸ್ಸ ತೇ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಪರಿಸೇಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ। ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ... ಘಾನೇನ ಗನ್ಧಂ ಘಾಯಿತ್ವಾ... ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಸಾಯಿತ್ವಾ... ಕಾಯೇನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ ಫುಸಿತ್ವಾ... ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ಪಿಯರೂಪೇ ಧಮ್ಮೇ ಅಧಿಮುಚ್ಚತಿ, ಅಪ್ಪಿಯರೂಪೇ ಚ ಧಮ್ಮೇ ಬ್ಯಾಪಜ್ಜತಿ, ಅನುಪಟ್ಠಿತಕಾಯಸ್ಸತಿ ಚ ವಿಹರತಿ, ಪರಿತ್ತಚೇತಸೋ ತಞ್ಚ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ ಯತ್ಥಸ್ಸ ತೇ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಪರಿಸೇಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅಗುತ್ತದ್ವಾರೋ ಹೋತೀ''ತಿ। ''ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ಭೋ ಕಚ್ಚಾನ; ಅಬ್ಭುತಂ, ಭೋ ಕಚ್ಚಾನ! ಯಾವಞ್ಚಿದಂ ಭೋತಾ ಕಚ್ಚಾನೇನ ಅಗುತ್ತದ್ವಾರೋವ ಸಮಾನೋ ಅಗುತ್ತದ್ವಾರೋತಿ ಅಕ್ಖಾತೋ।

'''ಗುತ್ತದ್ವಾರೋ'ತಿ ಭವಂ ಕಚ್ಚಾನೋ ಆಹ। ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಭೋ ಕಚ್ಚಾನ, ಗುತ್ತದ್ವಾರೋ ಹೋತೀ''ತಿ? ''ಇಧ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಭಿಕ್ಖು ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಿಯರೂಪೇ ರೂಪೇ ನಾಧಿಮುಚ್ಚತಿ, ಅಪ್ಪಿಯರೂಪೇ ರೂಪೇ ನ ಬ್ಯಾಪಜ್ಜತಿ, ಉಪಟ್ಠಿತಕಾಯಸ್ಸತಿ ಚ ವಿಹರತಿ, ಅಪ್ಪಮಾಣಚೇತಸೋ ತಞ್ಚ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ ಯತ್ಥಸ್ಸ ತೇ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಪರಿಸೇಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ। ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ... ಘಾನೇನ ಗನ್ಧಂ ಘಾಯಿತ್ವಾ... ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಸಾಯಿತ್ವಾ... ಕಾಯೇನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ ಫುಸಿತ್ವಾ... ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ಪಿಯರೂಪೇ ಧಮ್ಮೇ ನಾಧಿಮುಚ್ಚತಿ, ಅಪ್ಪಿಯರೂಪೇ ಧಮ್ಮೇ ನ ಬ್ಯಾಪಜ್ಜತಿ, ಉಪಟ್ಠಿತಕಾಯಸ್ಸತಿ ಚ ವಿಹರತಿ, ಅಪ್ಪಮಾಣಚೇತಸೋ ತಞ್ಚ

ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಯತ್ಥಸ್ಸ ತೇ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಪರಿಸೇಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಗುತ್ತದ್ವಾರೋ ಹೋತೀ"ತಿ।

"ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ಭೋ ಕಚ್ಚಾನ; ಅಬ್ಭುತಂ, ಭೋ ಕಚ್ಚಾನ! ಯಾವಞ್ಚಿದಂ ಭೋತಾ ಕಚ್ಚಾನೇನ ಗುತ್ತದ್ವಾರೋವ ಸಮಾನೋ ಗುತ್ತದ್ವಾರೋತಿ ಅಕ್ಖಾತೋ। ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಕಚ್ಚಾನ; ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಕಚ್ಚಾನ! ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭೋ ಕಚ್ಚಾನ, ನಿಕ್ಕುಜ್ಜಿತಂ ವಾ ಉಕ್ಕುಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ ವಾ ವಿವರೇಯ್ಯ, ಮೂಳ್ಹಸ್ಸ ವಾ ಮಗ್ಗಂ ಆಚಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಅನ್ಧಕಾರೇ ವಾ ತೇಲಪಜ್ಜೋತಂ ಧಾರೇಯ್ಯ, ಚಕ್ಖುಮನ್ತೋ ರೂಪಾನಿ ದಕ್ಖನ್ತೀತಿ; ಏವಮೇವಂ ಭೋತಾ ಕಚ್ಚಾನೇನ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಧಮ್ಮೋ ಪಕಾಸಿತೋ। ಏಸಾಹಂ, ಭೋ ಕಚ್ಚಾನ, ತಂ ಭಗವನ್ತಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛಾಮಿ, ಧಮ್ಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚ। ಉಪಾಸಕಂ ಮಂ ಭವಂ ಕಚ್ಚಾನೋ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತಂ। ಯಥಾ ಚ ಭವಂ ಕಚ್ಚಾನೋ ಮಕ್ಕರಕತೇ ಉಪಾಸಕಕುಲಾನಿ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ; ಏವಮೇವ ಲೋಹಿಚ್ಚಕುಲಂ ಉಪಸಙ್ಕಮತು। ತತ್ಥ ಯೇ ಮಾಣವಕಾ ವಾ ಮಾಣವಿಕಾ ವಾ ಭವನ್ತಂ ಕಚ್ಚಾನಂ ಅಭಿವಾದೇಸ್ಸನ್ತಿ ಪಚ್ಚುಟ್ಠಿಸ್ಸನ್ತಿ ಆಸನಂ ವಾ ಉದಕಂ ವಾ ದಸ್ಸನ್ತಿ, ತೇಸಂ ತಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯಾ"ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ವೇರಹಚ್ಚಾನಿಸುತ್ತಂ

೧೩೩. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಉದಾಯೀ ಕಾಮಣ್ಡಾಯಂ ವಿಹರತಿ ತೋದೇಯ್ಯಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಅಮ್ಬವನೇ। ಅಥ ಖೋ ವೇರಹಚ್ಚಾನಿಗೋತ್ತಾಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಅನ್ತೇವಾಸೀ ಮಾಣವಕೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಉದಾಯೀ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಉದಾಯಿನಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ತಂ ಮಾಣವಕಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಉದಾಯೀ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸೇಸಿ ಸಮಾದಪೇಸಿ ಸಮುತ್ತೇಜೇಸಿ ಸಮ್ಪಹಂಸೇಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಸೋ ಮಾಣವಕೋ ಆಯಸ್ಮತಾ ಉದಾಯಿನಾ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸಿತೋ ಸಮಾದಪಿತೋ ಸಮುತ್ತೇಜಿತೋ ಸಮ್ಪಹಂಸಿತೋ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಯೇನ ವೇರಹಚ್ಚಾನಿಗೋತ್ತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ವೇರಹಚ್ಚಾನಿಗೋತ್ತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಂ ಏತದವೋಚ - "ಯಗ್ಘೇ, ಭೋತಿ, ಜಾನೇಯ್ಯಾಸಿ [ಭೋತಿ ಜಾನೇಯ್ಯ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰), ಭೋತೀ ಜಾನೇಯ್ಯ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)]! ಸಮಣೋ ಉದಾಯೀ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ ಆದಿಕಲ್ಯಾಣಂ ಮಜ್ಝೇಕಲ್ಯಾಣಂ ಪರಿಯೋಸಾನಕಲ್ಯಾಣಂ , ಸಾತ್ಥಂ ಸಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಕೇವಲಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪಕಾಸೇತೀ"ತಿ।

"ತೇನ ಹಿ ತ್ವಂ, ಮಾಣವಕ, ಮಮ ವಚನೇನ ಸಮಣಂ ಉದಾಯಿಂ ನಿಮನ್ತೇಹಿ ಸ್ವಾತನಾಯ ಭತ್ತೇನಾ"ತಿ । "ಏವಂ ಭೋತೀ"ತಿ ಖೋ ಸೋ ಮಾಣವಕೋ ವೇರಹಚ್ಚಾನಿಗೋತ್ತಾಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಉದಾಯೀ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಉದಾಯಿಂ ಏತದವೋಚ - "ಅಧಿವಾಸೇತು ಕಿರ, ಭವಂ, ಉದಾಯಿ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಆಚರಿಯಭರಿಯಾಯ ವೇರಹಚ್ಚಾನಿಗೋತ್ತಾಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಸ್ವಾತನಾಯ ಭತ್ತ"ನ್ತಿ। ಅಧಿವಾಸೇಸಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಉದಾಯೀ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇನ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಉದಾಯೀ ತಸ್ಸಾ ರತ್ತಿಯಾ ಅಚ್ಚಯೇನ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಯೇನ ವೇರಹಚ್ಚಾನಿಗೋತ್ತಾಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ನಿವೇಸನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ಅಥ ಖೋ ವೇರಹಚ್ಚಾನಿಗೋತ್ತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಉದಾಯಿಂ ಪಣೀತೇನ ಖಾದನೀಯೇನ ಭೋಜನೀಯೇನ ಸಹತ್ಥಾ ಸನ್ತಪ್ಪೇಸಿ ಸಮ್ಪವಾರೇಸಿ। ಅಥ ಖೋ ವೇರಹಚ್ಚಾನಿಗೋತ್ತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಉದಾಯಿಂ ಭುತ್ತಾವಿಂ ಓನೀತಪತ್ತಪಾಣಿಂ ಪಾದುಕಾ ಆರೋಹಿತ್ವಾ ಉಚ್ಚೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಸೀಸಂ ಓಗುಣ್ಠಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಉದಾಯಿಂ ಏತದವೋಚ - "ಭಣ, ಸಮಣ, ಧಮ್ಮ"ನ್ತಿ। "ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಭಗಿನಿ, ಸಮಯೋ"ತಿ ವತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕಮಿ [ಪಕ್ಕಾಮಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]।

ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಸೋ ಮಾಣವಕೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಉದಾಯೀ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಉದಾಯಿನಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ತಂ ಮಾಣವಕಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಉದಾಯೀ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸೇಸಿ ಸಮಾದಪೇಸಿ ಸಮುತ್ತೇಜೇಸಿ ಸಮ್ಪಹಂಸೇಸಿ। ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಸೋ ಮಾಣವಕೋ ಆಯಸ್ಮತಾ ಉದಾಯಿನಾ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸಿತೋ ಸಮಾದಪಿತೋ ಸಮುತ್ತೇಜಿತೋ ಸಮ್ಪಹಂಸಿತೋ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಯೇನ ವೇರಹಚ್ಚಾನಿಗೋತ್ತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ವೇರಹಚ್ಚಾನಿಗೋತ್ತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಂ ಏತದವೋಚ – "ಯಗ್ಘೇ, ಭೋತಿ, ಜಾನೇಯ್ಯಾಸಿ! ಸಮಣೋ ಉದಾಯೀ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ ಆದಿಕಲ್ಯಾಣಂ ಮಜ್ಝೇಕಲ್ಯಾಣಂ ಪರಿಯೋಸಾನಕಲ್ಯಾಣಂ , ಸಾತ್ಥಂ ಸಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಕೇವಲಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪಕಾಸೇತೀ"ತಿ।

"ಏವಮೇವಂ ಪನ ತ್ವಂ, ಮಾಣವಕ, ಸಮಣಸ್ಸ ಉದಾಯಿಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸಸಿ। ಸಮಣೋ ಪನುದಾಯೀ 'ಭಣ, ಸಮಣ, ಧಮ್ಮ'ನ್ತಿ ವುತ್ತೋ ಸಮಾನೋ 'ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಭಗಿನಿ, ಸಮಯೋ'ತಿ ವತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕನ್ತೋ"ತಿ। "ತಥಾ ಹಿ ಪನ ತ್ವಂ, ಭೋತಿ, ಪಾದುಕಾ ಆರೋಹಿತ್ವಾ ಉಚ್ಚೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಸೀಸಂ ಓಗುಣ್ಠಿತ್ವಾ ಏತದವೋಚ – 'ಭಣ, ಸಮಣ, ಧಮ್ಮ'ನ್ತಿ। ಧಮ್ಮಗರುನೋ ಹಿ ತೇ ಭವನ್ತೋ ಧಮ್ಮಗಾರವಾ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ ತ್ವಂ, ಮಾಣವಕ, ಮಮ ವಚನೇನ ಸಮಣಂ ಉದಾಯಿಂ ನಿಮನ್ತೇಹಿ ಸ್ವಾತನಾಯ ಭತ್ತೇನಾ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭೋತೀ"ತಿ ಖೋ ಸೋ ಮಾಣವಕೋ ವೇರಹಚ್ಚಾನಿಗೋತ್ತಾಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಉದಾಯೀ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಉದಾಯಿಂ ಏತದವೋಚ – "ಅಧಿವಾಸೇತು ಕಿರ ಭವಂ ಉದಾಯೀ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಆಚರಿಯಭರಿಯಾಯ ವೇರಹಚ್ಚಾನಿಗೋತ್ತಾಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಸ್ವಾತನಾಯ ಭತ್ತ"ನ್ತಿ। ಅಧಿವಾಸೇಸಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಉದಾಯೀ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇನ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಉದಾಯೀ ತಸ್ಸಾ ರತ್ತಿಯಾ ಅಚ್ಚಯೇನ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಯೇನ ವೇರಹಚ್ಚಾನಿಗೋತ್ತಾಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ನಿವೇಸನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ಅಥ ಖೋ ವೇರಹಚ್ಚಾನಿಗೋತ್ತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಉದಾಯಿಂ ಪಣೀತೇನ ಖಾದನೀಯೇನ ಭೋಜನೀಯೇನ ಸಹತ್ಥಾ ಸನ್ತಪ್ಪೇಸಿ ಸಮ್ಪವಾರೇಸಿ। ಅಥ ಖೋ ವೇರಹಚ್ಚಾನಿಗೋತ್ತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಉದಾಯಿಂ ಭುತ್ತಾವಿಂ ಓನೀತಪತ್ತಪಾಣಿಂ ಪಾದುಕಾ ಓರೋಹಿತ್ವಾ ನೀಚೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಸೀಸಂ ವಿವರಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಉದಾಯಿಂ ಏತದವೋಚ – "ಕಿಸ್ಮಿಂ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸತಿ ಅರಹನ್ತೋ ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ, ಕಿಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ಅರಹನ್ತೋ ಸುಖದುಕ್ಖಂ ನ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತೀ"ತಿ?

"ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಂ ಖೋ, ಭಗಿನಿ, ಸತಿ ಅರಹನ್ತೋ ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ, ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ಅರಹನ್ತೋ ಸುಖದುಕ್ಖಂ ನ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾಯ ಸತಿ ಅರಹನ್ತೋ ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ, ಜಿವ್ಹಾಯ ಅಸತಿ ಅರಹನ್ತೋ ಸುಖದುಕ್ಖಂ ನ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ… ಪೇ॰…। ಮನಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ಅರಹನ್ತೋ ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ, ಮನಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ಅರಹನ್ತೋ ಸುಖದುಕ್ಖಂ ನ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತೀ"ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ವೇರಹಚ್ಚಾನಿಗೋತ್ತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಉದಾಯಿಂ ಏತದವೋಚ – "ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭನ್ತೇ; ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭನ್ತೇ! ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭನ್ತೇ, ನಿಕ್ಕುಜ್ಜಿತಂ ವಾ ಉಕ್ಕುಜ್ಜೇಯ್ಯ , ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ ವಾ ವಿವರೇಯ್ಯ, ಮೂಳ್ಹಸ್ಸ ವಾ ಮಗ್ಗಂ ಆಚಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಅನ್ಧಕಾರೇ ವಾ ತೇಲಪಜ್ಜೋತಂ ಧಾರೇಯ್ಯ, ಚಕ್ಖುಮನ್ತೋ ರೂಪಾನಿ ದಕ್ಖನ್ತೀತಿ; ಏವಮೇವಂ ಅಯ್ಯೇನ ಉದಾಯಿನಾ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಧಮ್ಮೋ ಪಕಾಸಿತೋ। ಏಸಾಹಂ, ಅಯ್ಯ ಉದಾಯಿ, ತಂ ಭಗವನ್ತಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛಾಮಿ, ಧಮ್ಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚ। ಉಪಾಸಿಕಂ ಮಂ ಅಯ್ಯೋ ಉದಾಯೀ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ"ನ್ತಿ। ದಸಮಂ।

ಗಹಪತಿವಗ್ಗೋ ತೇರಸಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

වේසාලිං වජ්ජි නාළන්දා, භාරද්වාජ සෝණෝ ච ඝෝසිතෝ।
හාලිද්දිකෝ නකුලපිතා, ලෝහිච්චෝ වේරහච්චානීති॥

೧೪. ದೇವದಹವಗ್ಗೋ

೧. ದೇವದಹಸುತ್ತಂ

೧೩೪. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಕ್ಕೇಸು ವಿಹರತಿ ದೇವದಹಂ ನಾಮ ಸಕ್ಯಾನಂ ನಿಗಮೋ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – ‘‘ನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಬ್ಬೇಸಂಯೇವ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಛಸು ಫಸ್ಸಾಯತನೇಸು ಅಪ್ಪಮಾದೇನ ಕರಣೀಯನ್ತಿ ವದಾಮಿ, ನ ಚ ಪನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಬ್ಬೇಸಂಯೇವ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಛಸು ಫಸ್ಸಾಯತನೇಸು ನಾಪ್ಪಮಾದೇನ ಕರಣೀಯನ್ತಿ ವದಾಮಿ। ಯೇ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಅರಹನ್ತೋ ಖೀಣಾಸವಾ ವುಸಿತವನ್ತೋ ಕತಕರಣೀಯಾ ಓಹಿತಭಾರಾ ಅನುಪ್ಪತ್ತಸದತ್ಥಾ ಪರಿಕ್ಖೀಣಭವಸಂಯೋಜನಾ ಸಮ್ಮದಞ್ಞಾ ವಿಮುತ್ತಾ, ತೇಸಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಛಸು ಫಸ್ಸಾಯತನೇಸು ನಾಪ್ಪಮಾದೇನ ಕರಣೀಯನ್ತಿ ವದಾಮಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಕತಂ ತೇಸಂ ಅಪ್ಪಮಾದೇನ, ಅಭಬ್ಬಾ ತೇ ಪಮಜ್ಜಿತುಂ। ಯೇ ಚ ಖೋ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಸೇಕ್ಖಾ [ಸೇಖಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಅಪ್ಪತ್ತಮಾನಸಾ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ಪತ್ಥಯಮಾನಾ ವಿಹರನ್ತಿ, ತೇಸಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಛಸು ಫಸ್ಸಾಯತನೇಸು ಅಪ್ಪಮಾದೇನ ಕರಣೀಯನ್ತಿ ವದಾಮಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರೂಪಾ ಮನೋರಮಾಪಿ, ಅಮನೋರಮಾಪಿ। ತ್ಯಾಸ್ಸ ಫುಸ್ಸ ಫುಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ। ಚೇತಸೋ ಅಪರಿಯಾದಾನಾ ಆರದ್ಧಂ ಹೋತಿ ವೀರಿಯಂ ಅಸಲ್ಲೀನಂ, ಉಪಟ್ಠಿತಾ ಸತಿ ಅಸಮ್ಮುಟ್ಠಾ [ಅಪಮ್ಮುಟ್ಠಾ (ಸೀ॰), ಅಪ್ಪಮುಟ್ಠಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)], ಪಸ್ಸದ್ಧೋ ಕಾಯೋ ಅಸಾರದ್ಧೋ, ಸಮಾಹಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಏಕಗ್ಗಂ। ಇಮಂ ಖ್ವಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಮಾದಫಲಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ತೇಸಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಛಸು ಫಸ್ಸಾಯತನೇಸು ಅಪ್ಪಮಾದೇನ ಕರಣೀಯನ್ತಿ ವದಾಮಿ…ಪೇ॰… ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಮನೋರಮಾಪಿ ಅಮನೋರಮಾಪಿ। ತ್ಯಾಸ್ಸ ಫುಸ್ಸ ಫುಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ। ಚೇತಸೋ ಅಪರಿಯಾದಾನಾ ಆರದ್ಧಂ ಹೋತಿ ವೀರಿಯಂ ಅಸಲ್ಲೀನಂ, ಉಪಟ್ಠಿತಾ ಸತಿ ಅಸಮ್ಮುಟ್ಠಾ, ಪಸ್ಸದ್ಧೋ ಕಾಯೋ ಅಸಾರದ್ಧೋ, ಸಮಾಹಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಏಕಗ್ಗಂ। ಇಮಂ ಖ್ವಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಮಾದಫಲಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ತೇಸಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಛಸು [ಛಸ್ಸು (ಸೀ॰)] ಫಸ್ಸಾಯತನೇಸು ಅಪ್ಪಮಾದೇನ ಕರಣೀಯನ್ತಿ ವದಾಮೀ’’ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಖಣಸುತ್ತಂ

೧೩೫. ‘‘ಲಾಭಾ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಲದ್ಧಂ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಖಣೋ ವೋ ಪಟಿಲದ್ಧೋ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸಾಯ। ದಿಟ್ಠಾ ಮಯಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛಫಸ್ಸಾಯತನಿಕಾ ನಾಮ ನಿರಯಾ। ತತ್ಥ ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ಪಸ್ಸತಿ ಅನಿಟ್ಠರೂಪಂಯೇವ ಪಸ್ಸತಿ, ನೋ ಇಟ್ಠರೂಪಂ; ಅಕನ್ತರೂಪಂಯೇವ ಪಸ್ಸತಿ, ನೋ ಕನ್ತರೂಪಂ; ಅಮನಾಪರೂಪಂಯೇವ ಪಸ್ಸತಿ, ನೋ ಮನಾಪರೂಪಂ। ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ ಸುಣಾತಿ…ಪೇ॰… ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಘಾನೇನ ಗನ್ಧಂ ಘಾಯತಿ…ಪೇ॰… ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಸಾಯತಿ…ಪೇ॰… ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಾಯೇನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ ಫುಸತಿ…ಪೇ॰… ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಜಾನಾತಿ ಅನಿಟ್ಠರೂಪಂಯೇವ ವಿಜಾನಾತಿ, ನೋ ಇಟ್ಠರೂಪಂ; ಅಕನ್ತರೂಪಂಯೇವ ವಿಜಾನಾತಿ, ನೋ ಕನ್ತರೂಪಂ; ಅಮನಾಪರೂಪಂಯೇವ ವಿಜಾನಾತಿ, ನೋ ಮನಾಪರೂಪಂ। ಲಾಭಾ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಲದ್ಧಂ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಖಣೋ ವೋ ಪಟಿಲದ್ಧೋ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸಾಯ। ದಿಟ್ಠಾ ಮಯಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛಫಸ್ಸಾಯತನಿಕಾ ನಾಮ ಸಗ್ಗಾ। ತತ್ಥ ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ಪಸ್ಸತಿ ಇಟ್ಠರೂಪಂಯೇವ ಪಸ್ಸತಿ, ನೋ ಅನಿಟ್ಠರೂಪಂ; ಕನ್ತರೂಪಂಯೇವ ಪಸ್ಸತಿ, ನೋ ಅಕನ್ತರೂಪಂ; ಮನಾಪರೂಪಂಯೇವ ಪಸ್ಸತಿ, ನೋ ಅಮನಾಪರೂಪಂ…ಪೇ॰… ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಸಾಯತಿ…ಪೇ॰… ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಜಾನಾತಿ ಇಟ್ಠರೂಪಂಯೇವ ವಿಜಾನಾತಿ, ನೋ

ಅನಿಟ್ಠರೂಪಂ; ಕನ್ತರೂಪಂಯೇವ ವಿಜಾನಾತಿ, ನೋ ಅಕನ್ತರೂಪಂ; ಮನಾಪರೂಪಂಯೇವ ವಿಜಾನಾತಿ, ನೋ ಅಮನಾಪರೂಪಂ। ಲಾಭಾ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಲದ್ಧಂ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಖಣೋ ವೋ ಪಟಿಲದ್ಧೋ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸಾಯಾ"ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಪಠಮರೂಪಾರಾಮಸುತ್ತಂ

೧೩೬. "ರೂಪಾರಾಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇವಮನುಸ್ಸಾ ರೂಪರತಾ ರೂಪಸಮ್ಮುದಿತಾ। ರೂಪವಿಪರಿಣಾಮವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ದುಕ್ಖಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇವಮನುಸ್ಸಾ ವಿಹರನ್ತಿ। ಸದ್ದಾರಾಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ದೇವಮನುಸ್ಸಾ ಸದ್ದರತಾ ಸದ್ದಸಮ್ಮುದಿತಾ। ಸದ್ದವಿಪರಿಣಾಮವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ದುಕ್ಖಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇವಮನುಸ್ಸಾ ವಿಹರನ್ತಿ। ಗನ್ಧಾರಾಮಾ... ರಸಾರಾಮಾ... ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾರಾಮಾ... ಧಮ್ಮಾರಾಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇವಮನುಸ್ಸಾ ಧಮ್ಮರತಾ ಧಮ್ಮಸಮ್ಮುದಿತಾ। ಧಮ್ಮವಿಪರಿಣಾಮವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ದುಕ್ಖಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇವಮನುಸ್ಸಾ ವಿಹರನ್ತಿ। ತಥಾಗತೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ರೂಪಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಂ ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ವಿದಿತ್ವಾ ನ ರೂಪಾರಾಮೋ ನ ರೂಪರತೋ ನ ರೂಪಸಮ್ಮುದಿತೋ। ರೂಪವಿಪರಿಣಾಮವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ಸುಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ವಿಹರತಿ। ಸದ್ದಾನಂ... ಗನ್ಧಾನಂ... ರಸಾನಂ... ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾನಂ... ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ವಿದಿತ್ವಾ ನ ಧಮ್ಮಾರಾಮೋ, ನ ಧಮ್ಮರತೋ, ನ ಧಮ್ಮಸಮ್ಮುದಿತೋ। ಧಮ್ಮವಿಪರಿಣಾಮವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ಸುಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ವಿಹರತಿ"। ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಇದಂ ವತ್ವಾನ ಸುಗತೋ ಅಥಾಪರಂ ಏತದವೋಚ ಸತ್ಥಾ -

"ರೂಪಾ ಸದ್ದಾ ರಸಾ ಗನ್ಧಾ, ಫಸ್ಸಾ ಧಮ್ಮಾ ಚ ಕೇವಲಾ।
ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಚ, ಯಾವತತ್ಥೀತಿ ವುಚ್ಚತಿ॥

"ಸದೇವಕಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ, ಏತೇ ವೋ ಸುಖಸಮ್ಮತಾ।
ಯತ್ಥ ಚೇತೇ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ, ತಂ ತೇಸಂ ದುಕ್ಖಸಮ್ಮತಂ॥

"ಸುಖಂ [ಸುಖನ್ತಿ (ಸೀ॰)] ದಿಟ್ಠಮರಿಯೇಭಿ, ಸಕ್ಕಾಯಸ್ಸ ನಿರೋಧನಂ।
ಪಚ್ಚನೀಕಮಿದಂ ಹೋತಿ, ಸಬ್ಬಲೋಕೇನ ಪಸ್ಸತಂ॥

"ಯಂ ಪರೇ ಸುಖತೋ ಆಹು, ತದರಿಯಾ ಆಹು ದುಕ್ಖತೋ।
ಯಂ ಪರೇ ದುಕ್ಖತೋ ಆಹು, ತದರಿಯಾ ಸುಖತೋ ವಿದೂ॥

"ಪಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ದುರಾಜಾನಂ, ಸಮ್ಮೂಳ್ಹೇತ್ಥ ಅವಿದ್ದಸು।
ನಿವುತಾನಂ ತಮೋ ಹೋತಿ, ಅನ್ಧಕಾರೋ ಅಪಸ್ಸತಂ॥

"ಸತಞ್ಚ ವಿವಟಂ ಹೋತಿ, ಆಲೋಕೋ ಪಸ್ಸತಾಮಿ।
ಸನ್ತಿಕೇ ನ ವಿಜಾನನ್ತಿ, ಮಗ್ಗಾ [ಮಗಾ (ಸೀ॰)] ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಕೋವಿದಾ॥

"ಭವರಾಗಪರೇತೇಭಿ , ಭವರಾಗಾನುಸಾರೀಭಿ [ಭವಸೋತಾನುಸಾರಿಭಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰), ಭವಸೋತಾನುಸಾರಿಹಿ (ಸೀ॰)]।
ಮಾರಧೇಯ್ಯಾನುಪನ್ನೇಹಿ, ನಾಯಂ ಧಮ್ಮೋ ಸುಸಮ್ಬುಧೋ॥

“ಕೋ ನು ಅಞ್ಞತ್ರ ಮರಿಯೇಭಿ, ಪದಂ ಸಮ್ಬುದ್ಧುಮರಹತಿ।
ಯಂ ಪದಂ ಸಮ್ಮದಞ್ಞಾಯ, ಪರಿನಿಬ್ಬನ್ತಿ ಅನಾಸವಾ”ತಿ॥ ತತಿಯಂ।

೪. ದುತಿಯರೂಪಾರಾಮಸುತ್ತಂ

೧೩೭. “ರೂಪಾರಾಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇವಮನುಸ್ಸಾ ರೂಪರತಾ ರೂಪಸಮ್ಮುದಿತಾ। ರೂಪವಿಪರಿಣಾಮವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ದುಕ್ಖಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇವಮನುಸ್ಸಾ ವಿಹರನ್ತಿ। ಸದ್ದಾರಾಮಾ… ಗನ್ಧಾರಾಮಾ… ರಸಾರಾಮಾ … ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾರಾಮಾ… ಧಮ್ಮಾರಾಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇವಮನುಸ್ಸಾ ಧಮ್ಮರತಾ ಧಮ್ಮಸಮ್ಮುದಿತಾ। ಧಮ್ಮವಿಪರಿಣಾಮವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ದುಕ್ಖಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇವಮನುಸ್ಸಾ ವಿಹರನ್ತಿ। ತಥಾಗತೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ರೂಪಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ವಿದಿತ್ವಾ ನ ರೂಪಾರಾಮೋ ನ ರೂಪರತೋ ನ ರೂಪಸಮ್ಮುದಿತೋ। ರೂಪವಿಪರಿಣಾಮವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ಸುಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ವಿಹರತಿ। ಸದ್ದಾನಂ… ಗನ್ಧಾನಂ… ರಸಾನಂ… ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾನಂ… ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ವಿದಿತ್ವಾ ನ ಧಮ್ಮಾರಾಮೋ ನ ಧಮ್ಮರತೋ ನ ಧಮ್ಮಸಮ್ಮುದಿತೋ। ಧಮ್ಮವಿಪರಿಣಾಮವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ಸುಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ವಿಹರತೀ”ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಪಠಮನತುಮ್ಹಾಕಂಸುತ್ತಂ

೧೩೮. “ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ ತಂ ಪಜಹಥ। ತಂ ವೋ ಪಹೀನಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ? ಚಕ್ಖು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ; ತಂ ಪಜಹಥ। ತಂ ವೋ ಪಹೀನಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸತಿ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾ ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ ; ತಂ ಪಜಹಥ। ಸಾ ವೋ ಪಹೀನಾ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸತಿ…ಪೇ॰… ಮನೋ ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ; ತಂ ಪಜಹಥ। ಸೋ ವೋ ಪಹೀನೋ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಜೇತವನೇ ತಿಣಕಟ್ಠಸಾಖಾಪಲಾಸಂ ತಂ ಜನೋ ಹರೇಯ್ಯ ವಾ ಡಹೇಯ್ಯ ವಾ ಯಥಾಪಚ್ಚಯಂ ವಾ ಕರೇಯ್ಯ, ಅಪಿ ನು ತುಮ್ಹಾಕಂ ಏವಮಸ್ಸ – ‘ಅಮ್ಹೇ ಜನೋ ಹರತಿ ವಾ ಡಹತಿ ವಾ ಯಥಾಪಚ್ಚಯಂ ವಾ ಕರೋತೀ’”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು”? “ನ ಹಿ ನೋ ಏತಂ, ಭನ್ತೇ, ಅತ್ತಾ ವಾ ಅತ್ತನಿಯಂ ವಾ”ತಿ। “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಖು ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ; ತಂ ಪಜಹಥ। ತಂ ವೋ ಪಹೀನಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸತಿ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾ ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ; ತಂ ಪಜಹಥ। ಸಾ ವೋ ಪಹೀನಾ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸತಿ…ಪೇ॰… ಮನೋ ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ ; ತಂ ಪಜಹಥ। ಸೋ ವೋ ಪಹೀನೋ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ದುತಿಯನತುಮ್ಹಾಕಂಸುತ್ತಂ

೧೩೯. “ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ, ತಂ ಪಜಹಥ। ತಂ ವೋ ಪಹೀನಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸತಿ । ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ? ರೂಪಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ; ತೇ ಪಜಹಥ। ತೇ ವೋ ಪಹೀನಾ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಸದ್ದಾ… ಗನ್ಧಾ… ರಸಾ… ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ… ಧಮ್ಮಾ ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ; ತೇ ಪಜಹಥ। ತೇ ವೋ ಪಹೀನಾ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಜೇತವನೇ…ಪೇ॰… ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಾ ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ; ತೇ ಪಜಹಥ। ತೇ ವೋ ಪಹೀನಾ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸನ್ತೀ”ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಅಜ್ಝತ್ತಾನಿಚ್ಚಹೇತುಸುತ್ತಂ

೧೪೦. “ಚಕ್ಖುಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಂ। ಯೋಪಿ ಹೇತು, ಯೋಪಿ ಪಚ್ಚಯೋ ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಸೋಪಿ ಅನಿಚ್ಚೋ। ಅನಿಚ್ಚಸಮ್ಭೂತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಖು ಕುತೋ ನಿಚ್ಚಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾ ಅನಿಚ್ಚಾ। ಯೋಪಿ ಹೇತು, ಯೋಪಿ ಪಚ್ಚಯೋ ಜಿವ್ಹಾಯ ಉಪ್ಪಾದಾಯ ಸೋಪಿ ಅನಿಚ್ಚೋ। ಅನಿಚ್ಚಸಮ್ಭೂತಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಿವ್ಹಾ ಕುತೋ ನಿಚ್ಚಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ…ಪೇ॰… ಮನೋ ಅನಿಚ್ಚೋ। ಯೋಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಹೇತು ಯೋಪಿ ಪಚ್ಚಯೋ ಮನಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಸೋಪಿ ಅನಿಚ್ಚೋ। ಅನಿಚ್ಚಸಮ್ಭೂತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮನೋ ಕುತೋ ನಿಚ್ಚೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ! ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾಯಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ…ಪೇ॰… ನಿಬ್ಬಿನ್ದಂ ವಿರಜ್ಜತಿ; ವಿರಾಗಾ ವಿಮುಚ್ಚತಿ; ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। ‘ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ’ತಿ ಪಜಾನಾತೀ”ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಅಜ್ಝತ್ತದುಕ್ಖಹೇತುಸುತ್ತಂ

೧೪೧. “ಚಕ್ಖುಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಂ। ಯೋಪಿ ಹೇತು ಯೋಪಿ ಪಚ್ಚಯೋ ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಸೋಪಿ ದುಕ್ಖೋ। ದುಕ್ಖಸಮ್ಭೂತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಖು ಕುತೋ ಸುಖಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾ ದುಕ್ಖಾ। ಯೋಪಿ ಹೇತು, ಯೋಪಿ ಪಚ್ಚಯೋ ಜಿವ್ಹಾಯ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಸೋಪಿ ದುಕ್ಖೋ। ದುಕ್ಖಸಮ್ಭೂತಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಿವ್ಹಾ ಕುತೋ ಸುಖಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ…ಪೇ॰… ಮನೋ ದುಕ್ಖೋ। ಯೋಪಿ ಹೇತು ಯೋಪಿ ಪಚ್ಚಯೋ ಮನಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಸೋಪಿ ದುಕ್ಖೋ। ದುಕ್ಖಸಮ್ಭೂತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮನೋ ಕುತೋ ಸುಖೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ! ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ…ಪೇ॰… ‘ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ’ತಿ ಪಜಾನಾತೀ”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಅಜ್ಝತ್ತಾನತ್ತಹೇತುಸುತ್ತಂ

೧೪೨. “ಚಕ್ಖುಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನತ್ತಾ। ಯೋಪಿ ಹೇತು, ಯೋಪಿ ಪಚ್ಚಯೋ ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಸೋಪಿ ಅನತ್ತಾ। ಅನತ್ತಸಮ್ಭೂತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಖು ಕುತೋ ಅತ್ತಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾ ಅನತ್ತಾ। ಯೋಪಿ ಹೇತು ಯೋಪಿ ಪಚ್ಚಯೋ ಜಿವ್ಹಾಯ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಸೋಪಿ ಅನತ್ತಾ। ಅನತ್ತಸಮ್ಭೂತಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಿವ್ಹಾ ಕುತೋ ಅತ್ತಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ…ಪೇ॰… ಮನೋ ಅನತ್ತಾ। ಯೋಪಿ ಹೇತು ಯೋಪಿ ಪಚ್ಚಯೋ ಮನಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ , ಸೋಪಿ ಅನತ್ತಾ। ಅನತ್ತಸಮ್ಭೂತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮನೋ ಕುತೋ ಅತ್ತಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ! ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ…ಪೇ॰… ‘ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ’ತಿ ಪಜಾನಾತೀ”ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಬಾಹಿರಾನಿಚ್ಚಹೇತುಸುತ್ತಂ

೧೪೩. “ರೂಪಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಾ। ಯೋಪಿ ಹೇತು, ಯೋಪಿ ಪಚ್ಚಯೋ ರೂಪಾನಂ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಸೋಪಿ ಅನಿಚ್ಚೋ। ಅನಿಚ್ಚಸಮ್ಭೂತಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಾ ಕುತೋ ನಿಚ್ಚಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ! ಸದ್ದಾ… ಗನ್ಧಾ… ರಸಾ… ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ… ಧಮ್ಮಾ ಅನಿಚ್ಚಾ। ಯೋಪಿ ಹೇತು, ಯೋಪಿ ಪಚ್ಚಯೋ ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಸೋಪಿ ಅನಿಚ್ಚೋ। ಅನಿಚ್ಚಸಮ್ಭೂತಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಕುತೋ ನಿಚ್ಚಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ! ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ…ಪೇ॰… ‘ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ’ತಿ ಪಜಾನಾತೀ”ತಿ। ದಸಮಂ।

೧೧. ಬಾಹಿರದುಕ್ಖಹೇತುಸುತ್ತಂ

೧೪೪. “ರೂಪಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಾ। ಯೋಪಿ ಹೇತು, ಯೋಪಿ ಪಚ್ಚಯೋ ರೂಪಾನಂ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಸೋಪಿ ದುಕ್ಖೋ। ದುಕ್ಖಸಮ್ಭೂತಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಾ ಕುತೋ ಸುಖಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ! ಸದ್ದಾ… ಗನ್ಧಾ… ರಸಾ… ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ… ಧಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಾ। ಯೋಪಿ

ಹೇತು, ಯೋಪಿ ಪಚ್ಚಯೋ ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಸೋಪಿ ದುಕ್ಖೋ। ದುಕ್ಖಸಮ್ಭೂತಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಕುತೋ ಸುಖಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ! ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ...ಪೇ॰... 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತೀ''ತಿ। ಏಕಾದಸಮಂ।

೧೨. ಬಾಹಿರಾನತ್ತಹೇತುಸುತ್ತಂ

೧೪೫. ''ರೂಪಾ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನತ್ತಾ। ಯೋಪಿ ಹೇತು, ಯೋಪಿ ಪಚ್ಚಯೋ ರೂಪಾನಂ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಸೋಪಿ ಅನತ್ತಾ। ಅನತ್ತಸಮ್ಭೂತಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಾ ಕುತೋ ಅತ್ತಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ! ಸದ್ದಾ... ಗನ್ಧಾ... ರಸಾ... ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ... ಧಮ್ಮಾ ಅನತ್ತಾ। ಯೋಪಿ ಹೇತು, ಯೋಪಿ ಪಚ್ಚಯೋ ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಸೋಪಿ ಅನತ್ತಾ। ಅನತ್ತಸಮ್ಭೂತಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಕುತೋ ಅತ್ತಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ! ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ರೂಪೇಸುಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಸದ್ದೇಸುಪಿ... ಗನ್ಧೇಸುಪಿ... ರಸೇಸುಪಿ... ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇಸುಪಿ... ಧಮ್ಮೇಸುಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ನಿಬ್ಬಿನ್ದಂ ವಿರಜ್ಜತಿ; ವಿರಾಗಾ ವಿಮುಚ್ಚತಿ; ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತೀ''ತಿ। ದ್ವಾದಸಮಂ।

ದೇವದಹವಗ್ಗೋ ಚುದ್ದಸಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ದೇವದಹೋ ಖಣೋ ರೂಪಾ, ದ್ವೇ ನತುಮ್ಹಾಕಮೇವ ಚ।
ಹೇತುನಾಪಿ ತಯೋ ವುತ್ತಾ, ದುವೇ ಅಜ್ಝತ್ತಬಾಹಿರಾತಿ॥

೧೫. ನವಪುರಾಣವಗ್ಗೋ

೧. ಕಮ್ಮನಿರೋಧಸುತ್ತಂ

೧೪೬. ''ನವಪುರಾಣಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಾನಿ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ಕಮ್ಮನಿರೋಧಂ ಕಮ್ಮನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಞ್ಚ ಪಟಿಪದಂ। ತಂ ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀತಿ। ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಾಣಕಮ್ಮಂ? ಚಕ್ಖು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಾಣಕಮ್ಮಂ ಅಭಿಸಙ್ಖತಂ ಅಭಿಸಞ್ಚೇತಯಿತಂ ವೇದನಿಯಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ...ಪೇ॰... ಜಿವ್ಹಾ ಪುರಾಣಕಮ್ಮಾ ಅಭಿಸಙ್ಖತಾ ಅಭಿಸಞ್ಚೇತಯಿತಾ ವೇದನಿಯಾ ದಟ್ಠಬ್ಬಾ...ಪೇ॰... ಮನೋ ಪುರಾಣಕಮ್ಮೋ ಅಭಿಸಙ್ಖತೋ ಅಭಿಸಞ್ಚೇತಯಿತೋ ವೇದನಿಯೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಾಣಕಮ್ಮಂ। ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನವಕಮ್ಮಂ? ಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ ಕಾಯೇನ ವಾಚಾಯ ಮನಸಾ, ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನವಕಮ್ಮಂ। ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮನಿರೋಧೋ? ಯೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಯಕಮ್ಮವಚೀಕಮ್ಮಮನೋಕಮ್ಮಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ವಿಮುತ್ತಿಂ ಫುಸತಿ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮನಿರೋಧೋ। ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ? ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ, ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ, ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ, ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ, ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ, ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ, ಸಮ್ಮಾಸತಿ, ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ। ಇತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸಿತಂ ಮಯಾ ಪುರಾಣಕಮ್ಮಂ, ದೇಸಿತಂ ನವಕಮ್ಮಂ, ದೇಸಿತೋ ಕಮ್ಮನಿರೋಧೋ, ದೇಸಿತಾ ಕಮ್ಮನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ। ಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ಥಾರಾ ಕರಣೀಯಂ ಸಾವಕಾನಂ ಹಿತೇಸಿನಾ ಅನುಕಮ್ಪಕೇನ ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯ, ಕತಂ ವೋ ತಂ ಮಯಾ। ಏತಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರುಕ್ಖಮೂಲಾನಿ, ಏತಾನಿ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಾನಿ। ಝಾಯಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾ ಪಮಾದತ್ಥ; ಮಾ ಪಚ್ಛಾವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಿನೋ ಅಹುವತ್ಥ। ಅಯಂ ವೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅನುಸಾಸನೀ''ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಅನಿಚ್ಚನಿಬ್ಬಾನಸಪ್ಪಾಯಸುತ್ತಂ

೧೪೭. “ನಿಬ್ಬಾನಸಪ್ಪಾಯಂ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಪದಂ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ। ತಂ ಸುಣಾಥ…ಪೇ॰… ಕತಮಾ ಚ ಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿಬ್ಬಾನಸಪ್ಪಾಯಾ ಪಟಿಪದಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚಕ್ಖುಂ ಅನಿಚ್ಚನ್ತಿ ಪಸ್ಸತಿ, ರೂಪಾ ಅನಿಚ್ಚಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನಿಚ್ಚನ್ತಿ ಪಸ್ಸತಿ, ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಅನಿಚ್ಚೋತಿ ಪಸ್ಸತಿ। ಯಮ್ಪಿದಂ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಅನಿಚ್ಚನ್ತಿ ಪಸ್ಸತಿ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾ ಅನಿಚ್ಚಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ, ರಸಾ ಅನಿಚ್ಚಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ, ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನಿಚ್ಚನ್ತಿ ಪಸ್ಸತಿ, ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಅನಿಚ್ಚೋತಿ ಪಸ್ಸತಿ , ಯಮ್ಪಿದಂ ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಅನಿಚ್ಚನ್ತಿ ಪಸ್ಸತಿ…ಪೇ॰… ಮನೋ ಅನಿಚ್ಚೋತಿ ಪಸ್ಸತಿ, ಧಮ್ಮಾ ಅನಿಚ್ಚಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ, ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನಿಚ್ಚನ್ತಿ ಪಸ್ಸತಿ, ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಅನಿಚ್ಚೋತಿ ಪಸ್ಸತಿ, ಯಮ್ಪಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಅನಿಚ್ಚನ್ತಿ ಪಸ್ಸತಿ। ಅಯಂ ಖೋ ಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿಬ್ಬಾನಸಪ್ಪಾಯಾ ಪಟಿಪದಾ”ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ದುಕ್ಖನಿಬ್ಬಾನಸಪ್ಪಾಯಸುತ್ತಂ

೧೪೮. “ನಿಬ್ಬಾನಸಪ್ಪಾಯಂ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಪದಂ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ। ತಂ ಸುಣಾಥ…ಪೇ॰… ಕತಮಾ ಚ ಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿಬ್ಬಾನಸಪ್ಪಾಯಾ ಪಟಿಪದಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಖುಂ ದುಕ್ಖನ್ತಿ ಪಸ್ಸತಿ, ರೂಪಾ ದುಕ್ಖಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ದುಕ್ಖನ್ತಿ ಪಸ್ಸತಿ, ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ದುಕ್ಖೋತಿ ಪಸ್ಸತಿ, ಯಮ್ಪಿದಂ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖನ್ತಿ ಪಸ್ಸತಿ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾ ದುಕ್ಖಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ…ಪೇ॰… ಮನೋ ದುಕ್ಖೋತಿ ಪಸ್ಸತಿ, ಧಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ, ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ ದುಕ್ಖನ್ತಿ ಪಸ್ಸತಿ, ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ದುಕ್ಖೋತಿ ಪಸ್ಸತಿ, ಯಮ್ಪಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖನ್ತಿ ಪಸ್ಸತಿ। ಅಯಂ ಖೋ ಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿಬ್ಬಾನಸಪ್ಪಾಯಾ ಪಟಿಪದಾ”ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಅನತ್ತನಿಬ್ಬಾನಸಪ್ಪಾಯಸುತ್ತಂ

೧೪೯. “ನಿಬ್ಬಾನಸಪ್ಪಾಯಂ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಪದಂ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ। ತಂ ಸುಣಾಥ…ಪೇ॰… ಕತಮಾ ಚ ಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿಬ್ಬಾನಸಪ್ಪಾಯಾ ಪಟಿಪದಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚಕ್ಖುಂ ಅನತ್ತಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ, ರೂಪಾ ಅನತ್ತಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನತ್ತಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ, ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಅನತ್ತಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ, ಯಮ್ಪಿದಂ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಅನತ್ತಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ…ಪೇ॰… ಮನೋ ಅನತ್ತಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ, ಧಮ್ಮಾ ಅನತ್ತಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ, ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನತ್ತಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ, ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಅನತ್ತಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ, ಯಮ್ಪಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಅನತ್ತಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ। ಅಯಂ ಖೋ ಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿಬ್ಬಾನಸಪ್ಪಾಯಾ ಪಟಿಪದಾ”ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ನಿಬ್ಬಾನಸಪ್ಪಾಯಪಟಿಪದಾಸುತ್ತಂ

೧೫೦. “ನಿಬ್ಬಾನಸಪ್ಪಾಯಂ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಪದಂ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ। ತಂ ಸುಣಾಥ…ಪೇ॰… ಕತಮಾ ಚ ಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿಬ್ಬಾನಸಪ್ಪಾಯಾ ಪಟಿಪದಾ? ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಖು ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ?

“ಅನಿಚ್ಚಂ , ಭನ್ತೇ”।

“ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ”ತಿ?

“ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ – ‘ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’”ತಿ?

“ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ರೂಪಾ ನಿಚ್ಚಾ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಾ”ತಿ?

“ಅನಿಚ್ಚಾ, ಭನ್ತೇ”…ಪೇ॰…।

“ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ… ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋ…ಪೇ॰… ಯಮ್ಪಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ?

“ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ”ತಿ?

“ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ – ‘ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’”ತಿ?

“ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ರೂಪೇಸುಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣೇಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೇಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ…ಪೇ॰… ಯಮ್ಪಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ । ನಿಬ್ಬಿನ್ದಂ ವಿರಜ್ಜತಿ; ವಿರಾಗಾ ವಿಮುಚ್ಚತಿ …ಪೇ॰… ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಅಯಂ ಖೋ ಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿಬ್ಬಾನಸಪ್ಪಾಯಾ ಪಟಿಪದಾ”ತಿ । ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಸುತ್ತಂ

೧೫೧. “ಅನನ್ತೇವಾಸಿಕಮಿದಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತಿ ಅನಾಚರಿಯಕಂ। ಸನ್ತೇವಾಸಿಕೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಾಚರಿಯಕೋ ದುಕ್ಖಂ ನ ಫಾಸು [ಫಾಸುಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ವಿಹರತಿ। ಅನನ್ತೇವಾಸಿಕೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅನಾಚರಿಯಕೋ ಸುಖಂ ಫಾಸು ವಿಹರತಿ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖು, ಸನ್ತೇವಾಸಿಕೋ ಸಾಚರಿಯಕೋ ದುಕ್ಖಂ ನ ಫಾಸು ವಿಹರತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಸರಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ಸಂಯೋಜನಿಯಾ। ತ್ಯಾಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ವಸನ್ತಿ, ಅನ್ತಸ್ಸ ವಸನ್ತಿ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾತಿ। ತಸ್ಮಾ ಸನ್ತೇವಾಸಿಕೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ತೇ ನಂ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ, ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ ನಂ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾತಿ। ತಸ್ಮಾ ಸಾಚರಿಯಕೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ…ಪೇ॰…।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಸಾಯಿತ್ವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಸರಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ಸಂಯೋಜನಿಯಾ। ತ್ಯಾಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ವಸನ್ತಿ, ಅನ್ತಸ್ಸ ವಸನ್ತಿ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾತಿ। ತಸ್ಮಾ ಸನ್ತೇವಾಸಿಕೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ತೇ ನಂ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ, ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ ನಂ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾತಿ। ತಸ್ಮಾ ಸಾಚರಿಯಕೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ…ಪೇ॰…।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಸರಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ಸಂಯೋಜನಿಯಾ। ತ್ಯಾಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ವಸನ್ತಿ, ಅನ್ತಸ್ಸ ವಸನ್ತಿ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾತಿ। ತಸ್ಮಾ ಸನ್ತೇವಾಸಿಕೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ತೇ ನಂ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ, ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ ನಂ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾತಿ। ತಸ್ಮಾ ಸಾಚರಿಯಕೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಏವಂ ಖೋ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸನ್ತೇವಾಸಿಕೋ ಸಾಚರಿಯಕೋ ದುಕ್ಖಂ, ನ ಫಾಸು ವಿಹರತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅನನ್ತೇವಾಸಿಕೋ ಅನಾಚರಿಯಕೋ ಸುಖಂ ಫಾಸು ವಿಹರತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಸರಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ಸಂಯೋಜನಿಯಾ। ತ್ಯಾಸ್ಸ ನ ಅನ್ತೋ ವಸನ್ತಿ, ನಾಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ವಸನ್ತಿ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾತಿ । ತಸ್ಮಾ ಅನನ್ತೇವಾಸಿಕೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ತೇ ನಂ ನ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ, ನ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ ನಂ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾತಿ। ತಸ್ಮಾ ಅನಾಚರಿಯಕೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ…ಪೇ॰…।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಸಾಯಿತ್ವಾ ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಸರಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ಸಂಯೋಜನಿಯಾ। ತ್ಯಾಸ್ಸ ನ ಅನ್ತೋ ವಸನ್ತಿ, ನಾಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ವಸನ್ತಿ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾತಿ। ತಸ್ಮಾ ಅನನ್ತೇವಾಸಿಕೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ತೇ ನಂ ನ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ, ನ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ ನಂ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾತಿ। ತಸ್ಮಾ ಅನಾಚರಿಯಕೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ…ಪೇ॰…।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಸರಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ಸಂಯೋಜನಿಯಾ। ತ್ಯಾಸ್ಸ ನ ಅನ್ತೋ ವಸನ್ತಿ, ನಾಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ವಸನ್ತಿ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾತಿ। ತಸ್ಮಾ ಅನನ್ತೇವಾಸಿಕೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ತೇ ನಂ ನ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ, ನ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ ನಂ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾತಿ। ತಸ್ಮಾ ಅನಾಚರಿಯಕೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅನನ್ತೇವಾಸಿಕೋ ಅನಾಚರಿಯಕೋ ಸುಖಂ ಫಾಸು ವಿಹರತಿ। ಅನನ್ತೇವಾಸಿಕಮಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತಿ । ಅನಾಚರಿಯಕಂ ಸನ್ತೇವಾಸಿಕೋ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಾಚರಿಯಕೋ ದುಕ್ಖಂ, ನ ಫಾಸು ವಿಹರತಿ। ಅನನ್ತೇವಾಸಿಕೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅನಾಚರಿಯಕೋ ಸುಖಂ ಫಾಸು ವಿಹರತೀ”ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಕಿಮತ್ಥಿಯಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಸುತ್ತಂ

೧೫೨. “ಸಚೇ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಏವಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ – ‘ಕಿಮತ್ಥಿಯಂ, ಆವುಸೋ, ಸಮಣೇ ಗೋತಮೇ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತೀ’ತಿ? ಏವಂ ಪುಟ್ಠಾ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತೇಸಂ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಥ – ‘ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಭಗವತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತೀ’ತಿ। ಸಚೇ ಪನ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಏವಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ – ‘ಕತಮಂ ಪನಾವುಸೋ, ದುಕ್ಖಂ, ಯಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಸಮಣೇ ಗೋತಮೇ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತೀ’ತಿ? ಏವಂ ಪುಟ್ಠಾ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತೇಸಂ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಥ –

“ಚಕ್ಖು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ದುಕ್ಖಂ; ತಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಭಗವತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತಿ। ರೂಪಾ ದುಕ್ಖಾ ; ತೇಸಂ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಭಗವತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತಿ। ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ದುಕ್ಖಂ; ತಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಭಗವತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತಿ। ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ದುಕ್ಖೋ; ತಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಭಗವತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತಿ। ಯಮ್ಪಿದಂ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ; ತಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಭಗವತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತಿ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾ ದುಕ್ಖಾ…

ಮನೋ ದುಕ್ಖೋ; ತಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಭಗವತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತಿ...ಪೇ॰... ಯಮ್ಪಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ; ತಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಭಗವತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತಿ। ಇದಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ , ದುಕ್ಖಂ; ಯಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಭಗವತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಏವಂ ಪುಟ್ಠಾ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತೇಸಂ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಥಾ"ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಅತ್ಥಿನುಖೋಪರಿಯಾಯಸುತ್ತಂ

೧೫೩. "ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಯಾಯೋ ಯಂ ಪರಿಯಾಯಂ ಆಗಮ್ಮ ಭಿಕ್ಖು ಅಞ್ಞತ್ರೇವ ಸದ್ಧಾಯ, ಅಞ್ಞತ್ರ ರುಚಿಯಾ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಅನುಸ್ಸವಾ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಆಕಾರಪರಿವಿತಕ್ಕಾ, ಅಞ್ಞತ್ರ ದಿಟ್ಠಿನಿಜ್ಝಾನಕ್ಖನ್ತಿಯಾ ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ - 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾಮೀ"ತಿ [ಪಜಾನಾತೀತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)]? "ಭಗವಂಮೂಲಕಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ, ಭಗವಂನೇತ್ತಿಕಾ ಭಗವಂಪಟಿಸರಣಾ। ಸಾಧು ವತ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಂಯೇವ ಪಟಿಭಾತು ಏತಸ್ಸ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ। ಭಗವತೋ ಸುತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಧಾರೇಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ - "ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಯಾಯೋ ಯಂ ಪರಿಯಾಯಂ ಆಗಮ್ಮ ಭಿಕ್ಖು ಅಞ್ಞತ್ರೇವ ಸದ್ಧಾಯ, ಅಞ್ಞತ್ರ ರುಚಿಯಾ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಅನುಸ್ಸವಾ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಆಕಾರಪರಿವಿತಕ್ಕಾ, ಅಞ್ಞತ್ರ ದಿಟ್ಠಿನಿಜ್ಝಾನಕ್ಖನ್ತಿಯಾ ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ - 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾಮೀ"ತಿ।

"ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಯಾಯೋ, ಯಂ ಪರಿಯಾಯಂ ಆಗಮ್ಮ ಭಿಕ್ಖು ಅಞ್ಞತ್ರೇವ ಸದ್ಧಾಯ...ಪೇ॰... ಅಞ್ಞತ್ರ ದಿಟ್ಠಿನಿಜ್ಝಾನಕ್ಖನ್ತಿಯಾ ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ - 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾಮೀ'ತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ರಾಗದೋಸಮೋಹಂ, ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ರಾಗದೋಸಮೋಹೋತಿ ಪಜಾನಾತಿ ; ಅಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ರಾಗದೋಸಮೋಹಂ, ನತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ರಾಗದೋಸಮೋಹೋತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಯಂ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ರಾಗದೋಸಮೋಹಂ, ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ರಾಗದೋಸಮೋಹೋತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ಅಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ರಾಗದೋಸಮೋಹಂ, ನತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ರಾಗದೋಸಮೋಹೋತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಅಪಿ ನುಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಸದ್ಧಾಯ ವಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ, ರುಚಿಯಾ ವಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ, ಅನುಸ್ಸವೇನ ವಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ, ಆಕಾರಪರಿವಿತಕ್ಕೇನ ವಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ, ದಿಟ್ಠಿನಿಜ್ಝಾನಕ್ಖನ್ತಿಯಾ ವಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ , ಭನ್ತೇ"। "ನನುಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಪಞ್ಞಾಯ ದಿಸ್ವಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ"ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಯಾಯೋ ಯಂ ಪರಿಯಾಯಂ ಆಗಮ್ಮ ಭಿಕ್ಖು ಅಞ್ಞತ್ರೇವ ಸದ್ಧಾಯ, ಅಞ್ಞತ್ರ ರುಚಿಯಾ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಅನುಸ್ಸವಾ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಆಕಾರಪರಿವಿತಕ್ಕಾ, ಅಞ್ಞತ್ರ ದಿಟ್ಠಿನಿಜ್ಝಾನಕ್ಖನ್ತಿಯಾ ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ - 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾಮೀ"ತಿ...ಪೇ॰...।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಸಾಯಿತ್ವಾ ಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ...ಪೇ॰... ರಾಗದೋಸಮೋಹೋತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ಅಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ರಾಗದೋಸಮೋಹಂ, ನತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ರಾಗದೋಸಮೋಹೋತಿ ಪಜಾನಾತಿ । ಯಂ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಸಾಯಿತ್ವಾ ಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ರಾಗದೋಸಮೋಹಂ, ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ರಾಗದೋಸಮೋಹೋತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ಅಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ರಾಗದೋಸಮೋಹಂ, ನತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ರಾಗದೋಸಮೋಹೋತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ಅಪಿ ನುಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಸದ್ಧಾಯ ವಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ, ರುಚಿಯಾ ವಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ, ಅನುಸ್ಸವೇನ ವಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ, ಆಕಾರಪರಿವಿತಕ್ಕೇನ ವಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ, ದಿಟ್ಠಿನಿಜ್ಝಾನಕ್ಖನ್ತಿಯಾ ವಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ನನುಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಪಞ್ಞಾಯ ದಿಸ್ವಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ"ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಯಾಯೋ ಯಂ ಪರಿಯಾಯಂ ಆಗಮ್ಮ ಭಿಕ್ಖು ಅಞ್ಞತ್ರೇವ

ಸದ್ಧಾಯ, ಅಞ್ಞತ್ರ ರುಚಿಯಾ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಅನುಸ್ಸವಾ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಆಕಾರಪರಿವಿತಕ್ಕಾ, ಅಞ್ಞತ್ರ ದಿಟ್ಠಿನಿಜ್ಝಾನಕ್ಖನ್ತಿಯಾ ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ – 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾಮೀ"ತಿ [ಪಜಾನಾತೀತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] …ಪೇ॰…।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ರಾಗದೋಸಮೋಹಂ, ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ರಾಗದೋಸಮೋಹೋತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ಅಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ರಾಗದೋಸಮೋಹಂ, ನತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ರಾಗದೋಸಮೋಹೋತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಯಂ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ರಾಗದೋಸಮೋಹಂ, ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ರಾಗದೋಸಮೋಹೋತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ಅಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ರಾಗದೋಸಮೋಹಂ, ನತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ರಾಗದೋಸಮೋಹೋತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ಅಪಿ ನುಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಸದ್ಧಾಯ ವಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ, ರುಚಿಯಾ ವಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ, ಅನುಸ್ಸವೇನ ವಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ, ಆಕಾರಪರಿವಿತಕ್ಕೇನ ವಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ, ದಿಟ್ಠಿನಿಜ್ಝಾನಕ್ಖನ್ತಿಯಾ ವಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ನನುಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಪಞ್ಞಾಯ ದಿಸ್ವಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ"ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಯಾಯೋ ಯಂ ಪರಿಯಾಯಂ ಆಗಮ್ಮ ಭಿಕ್ಖು ಅಞ್ಞತ್ರೇವ ಸದ್ಧಾಯ, ಅಞ್ಞತ್ರ ರುಚಿಯಾ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಅನುಸ್ಸವಾ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಆಕಾರಪರಿವಿತಕ್ಕಾ, ಅಞ್ಞತ್ರ ದಿಟ್ಠಿನಿಜ್ಝಾನಕ್ಖನ್ತಿಯಾ ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ – 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾಮೀ"ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಇನ್ದ್ರಿಯಸಮ್ಪನ್ನಸುತ್ತಂ

೧೫೪. ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ…ಪೇ॰… ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "'ಇನ್ದ್ರಿಯಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಇನ್ದ್ರಿಯಸಮ್ಪನ್ನೋ'ತಿ, ಭನ್ತೇ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತೀ"ತಿ?

"ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯೇ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖು, ಉದಯಬ್ಬಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರನ್ತೋ ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯೇ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಿನ್ದ್ರಿಯೇ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖು, ಉದಯಬ್ಬಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರನ್ತೋ ಜಿವ್ಹಿನ್ದ್ರಿಯೇ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ…ಪೇ॰… ಮನಿನ್ದ್ರಿಯೇ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖು, ಉದಯಬ್ಬಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರನ್ತೋ ಮನಿನ್ದ್ರಿಯೇ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ನಿಬ್ಬಿನ್ದಂ ವಿರಜ್ಜತಿ…ಪೇ॰… ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಇನ್ದ್ರಿಯಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತೀ"ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಧಮ್ಮಕಥಿಕಪುಚ್ಛಸುತ್ತಂ

೧೫೫. ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ…ಪೇ॰… ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "'ಧಮ್ಮಕಥಿಕೋ , ಧಮ್ಮಕಥಿಕೋ'ತಿ, ಭನ್ತೇ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಕಥಿಕೋ ಹೋತೀ"ತಿ?

"ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖು ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ, 'ಧಮ್ಮಕಥಿಕೋ ಭಿಕ್ಖೂ'ತಿ ಅಲಂವಚನಾಯ। ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖು, ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, 'ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಿಕ್ಖೂ'ತಿ ಅಲಂವಚನಾಯ। ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖು, ನಿಬ್ಬಿದಾ ವಿರಾಗಾ ನಿರೋಧಾ ಅನುಪಾದಾವಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ, 'ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮನಿಬ್ಬಾನಪ್ಪತ್ತೋ ಭಿಕ್ಖೂ'ತಿ ಅಲಂವಚನಾಯ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾಯ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖು, ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ, 'ಧಮ್ಮಕಥಿಕೋ ಭಿಕ್ಖೂ'ತಿ ಅಲಂವಚನಾಯ…ಪೇ॰… ಮನಸ್ಸ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖು, ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ,

‘ಧಮ್ಮಕಥಿಕೋ ಭಿಕ್ಖೂ’ತಿ ಅಲಂವಚನಾಯ। ಮನಸ್ಸ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖು, ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ‘ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಿಕ್ಖೂ’ತಿ ಅಲಂವಚನಾಯ। ಮನಸ್ಸ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖು, ನಿಬ್ಬಿದಾ ವಿರಾಗಾ ನಿರೋಧಾ ಅನುಪಾದಾವಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ, ‘ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮನಿಬ್ಬಾನಪ್ಪತ್ತೋ ಭಿಕ್ಖೂ’ತಿ ಅಲಂವಚನಾಯಾ”ತಿ। ದಸಮಂ।

ನವಪುರಾಣವಗ್ಗೋ ಪಞ್ಚದಸಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ಕಮ್ಮಂ ಚತ್ತಾರಿ ಸಪ್ಪಾಯಾ, ಅನನ್ತೇವಾಸಿ ಕಿಮತ್ಥಿಯಾ।
ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ ಪರಿಯಾಯೋ, ಇನ್ದ್ರಿಯಕಥಿಕೇನ ಚಾತಿ॥

ಸಳಾಯತನವಗ್ಗೇ ತತಿಯಪಣ್ಣಾಸಕೋ ಸಮತ್ತೋ।

ತಸ್ಸ ವಗ್ಗುದ್ದಾನಂ –

ಯೋಗಕ್ಖೇಮಿ ಚ ಲೋಕೋ ಚ, ಗಹಪತಿ ದೇವದಹೇನ ಚ।
ನವಪುರಾಣೇನ ಪಣ್ಣಾಸೋ, ತತಿಯೋ ತೇನ ವುಚ್ಚತೀತಿ॥

೧೬. ನನ್ದಿಕ್ಖಯವಗ್ಗೋ

೧. ಅಜ್ಝತ್ತನನ್ದಿಕ್ಖಯಸುತ್ತಂ

೧೫೬. “ಅನಿಚ್ಚಂಯೇವ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚಕ್ಖುಂ ಅನಿಚ್ಚನ್ತಿ ಪಸ್ಸತಿ, ಸಾಸ್ಸ [ಸಾಯಂ (ಪೀ॰ ಕ॰)] ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ । ಸಮ್ಮಾ ಪಸ್ಸಂ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ನನ್ದಿಕ್ಖಯಾ ರಾಗಕ್ಖಯೋ; ರಾಗಕ್ಖಯಾ ನನ್ದಿಕ್ಖಯೋ। ನನ್ದಿರಾಗಕ್ಖಯಾ ಚಿತ್ತಂ ಸುವಿಮುತ್ತನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ…ಪೇ॰… ಅನಿಚ್ಚಂಯೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಜಿವ್ಹಂ ಅನಿಚ್ಚನ್ತಿ ಪಸ್ಸತಿ, ಸಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ। ಸಮ್ಮಾ ಪಸ್ಸಂ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ನನ್ದಿಕ್ಖಯಾ ರಾಗಕ್ಖಯೋ; ರಾಗಕ್ಖಯಾ…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತಂ ಸುವಿಮುತ್ತನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ…ಪೇ॰… ಅನಿಚ್ಚಂಯೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಮನಂ ಅನಿಚ್ಚನ್ತಿ ಪಸ್ಸತಿ, ಸಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ। ಸಮ್ಮಾ ಪಸ್ಸಂ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ನನ್ದಿಕ್ಖಯಾ ರಾಗಕ್ಖಯೋ; ರಾಗಕ್ಖಯಾ ನನ್ದಿಕ್ಖಯೋ। ನನ್ದಿರಾಗಕ್ಖಯಾ ಚಿತ್ತಂ ಸುವಿಮುತ್ತನ್ತಿ ವುಚ್ಚತೀ”ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಬಾಹಿರನನ್ದಿಕ್ಖಯಸುತ್ತಂ

೧೫೭. “ಅನಿಚ್ಚೇಯೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ರೂಪೇ ಅನಿಚ್ಚಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ, ಸಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ। ಸಮ್ಮಾ ಪಸ್ಸಂ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ನನ್ದಿಕ್ಖಯಾ ರಾಗಕ್ಖಯೋ; ರಾಗಕ್ಖಯಾ ನನ್ದಿಕ್ಖಯೋ । ನನ್ದಿರಾಗಕ್ಖಯಾ ಚಿತ್ತಂ ಸುವಿಮುತ್ತನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಅನಿಚ್ಚೇಯೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸದ್ದೇ… ಗನ್ಧೇ… ರಸೇ… ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇ… ಧಮ್ಮೇ ಅನಿಚ್ಚಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ, ಸಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ। ಸಮ್ಮಾ ಪಸ್ಸಂ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ನನ್ದಿಕ್ಖಯಾ ರಾಗಕ್ಖಯೋ; ರಾಗಕ್ಖಯಾ ನನ್ದಿಕ್ಖಯೋ। ನನ್ದಿರಾಗಕ್ಖಯಾ ಚಿತ್ತಂ ಸುವಿಮುತ್ತನ್ತಿ ವುಚ್ಚತೀ”ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಅಜ್ಝತ್ತಅನಿಚ್ಚನನ್ದಿಕ್ಖಯಸುತ್ತಂ

೧೫೮. “ಚಕ್ಖುಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿ ಕರೋಥ; ಚಕ್ಖಾನಿಚ್ಚತಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಥ। ಚಕ್ಖುಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕರೋನ್ತೋ, ಚಕ್ಖಾನಿಚ್ಚತಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತೋ ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ನನ್ದಿಕ್ಖಯಾ

ರಾಗಕ್ಖಯೋ; ರಾಗಕ್ಖಯಾ ನನ್ದಿಕ್ಖಯೋ। ನನ್ದಿರಾಗಕ್ಖಯಾ ಚಿತ್ತಂ ಸುವಿಮುತ್ತನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಸೋತಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿ ಕರೋಥ... ಘಾನಂ... ಜಿವ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿ ಕರೋಥ; ಜಿವ್ಹಾನಿಚ್ಚತಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಥ। ಜಿವ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕರೋನ್ತೋ, ಜಿವ್ಹಾನಿಚ್ಚತಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತೋ ಜಿವ್ಹಾಯಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ನನ್ದಿಕ್ಖಯಾ ರಾಗಕ್ಖಯೋ; ರಾಗಕ್ಖಯಾ ನನ್ದಿಕ್ಖಯೋ। ನನ್ದಿರಾಗಕ್ಖಯಾ ಚಿತ್ತಂ ಸುವಿಮುತ್ತನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಕಾಯಂ... ಮನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿ ಕರೋಥ; ಮನಾನಿಚ್ಚತಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಥ। ಮನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕರೋನ್ತೋ , ಮನಾನಿಚ್ಚತಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತೋ ಮನಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ನನ್ದಿಕ್ಖಯಾ ರಾಗಕ್ಖಯೋ; ರಾಗಕ್ಖಯಾ ನನ್ದಿಕ್ಖಯೋ। ನನ್ದಿರಾಗಕ್ಖಯಾ ಚಿತ್ತಂ ಸುವಿಮುತ್ತನ್ತಿ ವುಚ್ಚತೀ"ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಬಾಹಿರಅನಿಚ್ಚನನ್ದಿಕ್ಖಯಸುತ್ತಂ

೧೫೯. "ರೂಪೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿ ಕರೋಥ; ರೂಪಾನಿಚ್ಚತಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಥ। ರೂಪೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕರೋನ್ತೋ, ರೂಪಾನಿಚ್ಚತಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತೋ ರೂಪೇಸುಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ನನ್ದಿಕ್ಖಯಾ ರಾಗಕ್ಖಯೋ; ರಾಗಕ್ಖಯಾ ನನ್ದಿಕ್ಖಯೋ। ನನ್ದಿರಾಗಕ್ಖಯಾ ಚಿತ್ತಂ ಸುವಿಮುತ್ತನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಸದ್ದೇ... ಗನ್ಧೇ... ರಸೇ... ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇ... ಧಮ್ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿ ಕರೋಥ; ಧಮ್ಮಾನಿಚ್ಚತಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಥ। ಧಮ್ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕರೋನ್ತೋ, ಧಮ್ಮಾನಿಚ್ಚತಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತೋ ಧಮ್ಮೇಸುಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ನನ್ದಿಕ್ಖಯಾ ರಾಗಕ್ಖಯೋ; ರಾಗಕ್ಖಯಾ ನನ್ದಿಕ್ಖಯೋ । ನನ್ದಿರಾಗಕ್ಖಯಾ ಚಿತ್ತಂ ಸುವಿಮುತ್ತನ್ತಿ ವುಚ್ಚತೀ"ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಜೀವಕಮ್ಬವನಸಮಾಧಿಸುತ್ತಂ

೧೬೦. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ಜೀವಕಮ್ಬವನೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಭಿಕ್ಖವೋ"ತಿ...ಪೇ॰... "ಸಮಾಧಿಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವೇಥ। ಸಮಾಹಿತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಭಿಕ್ಖುನೋ ಯಥಾಭೂತಂ ಓಕ್ಖಾಯತಿ। ಕಿಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಓಕ್ಖಾಯತಿ? ಚಕ್ಖುಂ ಅನಿಚ್ಚನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಓಕ್ಖಾಯತಿ, ರೂಪಾ ಅನಿಚ್ಚಾತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಓಕ್ಖಾಯತಿ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನಿಚ್ಚನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಓಕ್ಖಾಯತಿ, ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಅನಿಚ್ಚೋತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಓಕ್ಖಾಯತಿ, ಯಮ್ಪಿದಂ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಅನಿಚ್ಚನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಓಕ್ಖಾಯತಿ...ಪೇ॰... ಜಿವ್ಹಾ ಅನಿಚ್ಚಾತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಓಕ್ಖಾಯತಿ...ಪೇ॰... ಮನೋ ಅನಿಚ್ಚೋತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಓಕ್ಖಾಯತಿ, ಧಮ್ಮಾ ಅನಿಚ್ಚಾತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಓಕ್ಖಾಯತಿ...ಪೇ॰... ಯಮ್ಪಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಅನಿಚ್ಚನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಓಕ್ಖಾಯತಿ। ಸಮಾಧಿಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವೇಥ। ಸಮಾಹಿತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಯಥಾಭೂತಂ ಓಕ್ಖಾಯತೀ"ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಜೀವಕಮ್ಬವನಪಟಿಸಲ್ಲಾನಸುತ್ತಂ

೧೬೧. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ಜೀವಕಮ್ಬವನೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ...ಪೇ॰... "ಪಟಿಸಲ್ಲಾನೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋಗಮಾಪಜ್ಜಥ। ಪಟಿಸಲ್ಲೀನಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಯಥಾಭೂತಂ ಓಕ್ಖಾಯತಿ। ಕಿಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಓಕ್ಖಾಯತಿ? ಚಕ್ಖುಂ ಅನಿಚ್ಚನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಓಕ್ಖಾಯತಿ, ರೂಪಾ ಅನಿಚ್ಚಾತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಓಕ್ಖಾಯತಿ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನಿಚ್ಚನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಓಕ್ಖಾಯತಿ, ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಅನಿಚ್ಚೋತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಓಕ್ಖಾಯತಿ, ಯಮ್ಪಿದಂ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಅನಿಚ್ಚನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಓಕ್ಖಾಯತಿ...ಪೇ॰... ಮನೋ ಅನಿಚ್ಚೋತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಓಕ್ಖಾಯತಿ, ಧಮ್ಮಾ... ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ... ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೋ... ಯಮ್ಪಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಅನಿಚ್ಚನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ

ಓಕ್ಖಾಯತಿ। ಪಟಿಸಲ್ಲಾನೇ ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋಗಮಾಪಜ್ಜಥ। ಪಟಿಸಲ್ಲೀನಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಯಥಾಭೂತಂ ಓಕ್ಖಾಯತೀ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಕೋಟ್ಠಿಕಅನಿಚ್ಚಸುತ್ತಂ

೧೬೨. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕೋಟ್ಠಿಕೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ...ಪೇ॰... ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಕೋಟ್ಠಿಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಸಾಧು ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತು, ಯಮಹಂ ಭಗವತೋ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಏಕೋ ವೂಪಕಟ್ಠೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಆತಾಪೀ ಪಹಿತತ್ತೋ ವಿಹರೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ।

"ಯಂ ಖೋ, ಕೋಟ್ಠಿಕ, ಅನಿಚ್ಚಂ ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಕಿಞ್ಚ, ಕೋಟ್ಠಿಕ, ಅನಿಚ್ಚಂ? ಚಕ್ಖು ಖೋ, ಕೋಟ್ಠಿಕ, ಅನಿಚ್ಚಂ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ರೂಪಾ ಅನಿಚ್ಚಾ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನಿಚ್ಚಂ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಅನಿಚ್ಚೋ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಯಮ್ಪಿದಂ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಅನಿಚ್ಚಂ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ...ಪೇ॰... ಜಿವ್ಹಾ ಅನಿಚ್ಚಾ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ರಸಾ ಅನಿಚ್ಚಾ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನಿಚ್ಚಂ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಅನಿಚ್ಚೋ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಯಮ್ಪಿದಂ ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಅನಿಚ್ಚಂ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ...ಪೇ॰... ಮನೋ ಅನಿಚ್ಚೋ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಧಮ್ಮಾ ಅನಿಚ್ಚಾ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನಿಚ್ಚಂ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಅನಿಚ್ಚೋ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಯಮ್ಪಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಅನಿಚ್ಚಂ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಯಂ ಖೋ, ಕೋಟ್ಠಿಕ, ಅನಿಚ್ಚಂ ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ"ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಕೋಟ್ಠಿಕದುಕ್ಖಸುತ್ತಂ

೧೬೩. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕೋಟ್ಠಿಕೋ...ಪೇ॰... ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಸಾಧು ಮೇ, ಭನ್ತೇ...ಪೇ॰... ವಿಹರೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ। "ಯಂ ಖೋ, ಕೋಟ್ಠಿಕ, ದುಕ್ಖಂ ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಕಿಞ್ಚ, ಕೋಟ್ಠಿಕ, ದುಕ್ಖಂ? ಚಕ್ಖು ಖೋ, ಕೋಟ್ಠಿಕ, ದುಕ್ಖಂ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ರೂಪಾ ದುಕ್ಖಾ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ದುಕ್ಖಂ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ದುಕ್ಖೋ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಯಮ್ಪಿದಂ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ...ಪೇ॰... ಜಿವ್ಹಾ ದುಕ್ಖಾ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ...ಪೇ॰... ಮನೋ ದುಕ್ಖೋ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಧಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಾ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ । ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ ದುಕ್ಖಂ ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ದುಕ್ಖೋ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಯಮ್ಪಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಯಂ ಖೋ, ಕೋಟ್ಠಿಕ, ದುಕ್ಖಂ ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ"ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಕೋಟ್ಠಿಕಅನತ್ತಸುತ್ತಂ

೧೬೪. ಏಕಮನ್ತಂ...ಪೇ॰... ವಿಹರೇಯ್ಯನ್ತಿ। "ಯೋ ಖೋ, ಕೋಟ್ಠಿಕ, ಅನತ್ತಾ ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಕೋ ಚ, ಕೋಟ್ಠಿಕ, ಅನತ್ತಾ? ಚಕ್ಖು ಖೋ, ಕೋಟ್ಠಿಕ, ಅನತ್ತಾ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ರೂಪಾ ಅನತ್ತಾ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನತ್ತಾ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಅನತ್ತಾ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ

ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಯಮ್ಪಿದಂ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಅನತ್ತಾ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ ...ಪೇ॰... ಜಿವ್ಹಾ ಅನತ್ತಾ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ...ಪೇ॰... ಮನೋ ಅನತ್ತಾ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಧಮ್ಮಾ ಅನತ್ತಾ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ... ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೋ... ಯಮ್ಪಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಅನತ್ತಾ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಯೋ ಖೋ, ಕೋಟ್ಠಿಕ, ಅನತ್ತಾ, ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ"ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಪಹಾನಸುತ್ತಂ

೧೬೫. ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ...ಪೇ॰... ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಕಥಂ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಜಾನತೋ ಕಥಂ ಪಸ್ಸತೋ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ ಪಹೀಯತೀ"ತಿ?

"ಚಕ್ಖುಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಅನಿಚ್ಚತೋ ಜಾನತೋ ಪಸ್ಸತೋ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ ಪಹೀಯತಿ। ರೂಪೇ ಅನಿಚ್ಚತೋ ಜಾನತೋ ಪಸ್ಸತೋ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ ಪಹೀಯತಿ। ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನಿಚ್ಚತೋ ಜಾನತೋ ಪಸ್ಸತೋ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ ಪಹೀಯತಿ। ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಂ ಅನಿಚ್ಚತೋ ಜಾನತೋ ಪಸ್ಸತೋ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ ಪಹೀಯತಿ...ಪೇ॰... ಯಮ್ಪಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಅನಿಚ್ಚತೋ ಜಾನತೋ ಪಸ್ಸತೋ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ ಪಹೀಯತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಜಾನತೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸತೋ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ ಪಹೀಯತೀ"ತಿ। ದಸಮಂ।

೧೧. ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿಪಹಾನಸುತ್ತಂ

೧೬೬. ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು...ಪೇ॰... ಏತದವೋಚ – "ಕಥಂ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಜಾನತೋ ಕಥಂ ಪಸ್ಸತೋ ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿ ಪಹೀಯತೀ"ತಿ? "ಚಕ್ಖುಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ದುಕ್ಖತೋ ಜಾನತೋ ಪಸ್ಸತೋ ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿ ಪಹೀಯತಿ। ರೂಪೇ ದುಕ್ಖತೋ ಜಾನತೋ ಪಸ್ಸತೋ ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿ ಪಹೀಯತಿ। ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ದುಕ್ಖತೋ ಜಾನತೋ ಪಸ್ಸತೋ ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿ ಪಹೀಯತಿ। ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಂ ದುಕ್ಖತೋ ಜಾನತೋ ಪಸ್ಸತೋ ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿ ಪಹೀಯತಿ...ಪೇ॰... ಯಮ್ಪಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖತೋ ಜಾನತೋ ಪಸ್ಸತೋ ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿ ಪಹೀಯತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಜಾನತೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸತೋ ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿ ಪಹೀಯತೀ"ತಿ। ಏಕಾದಸಮಂ।

೧೨. ಅತ್ತಾನುದಿಟ್ಠಿಪಹಾನಸುತ್ತಂ

೧೬೭. ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು...ಪೇ॰... ಏತದವೋಚ – "ಕಥಂ ನು ಖೋ , ಭನ್ತೇ, ಜಾನತೋ ಕಥಂ ಪಸ್ಸತೋ ಅತ್ತಾನುದಿಟ್ಠಿ ಪಹೀಯತೀ"ತಿ? "ಚಕ್ಖುಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಅನತ್ತತೋ ಜಾನತೋ ಪಸ್ಸತೋ ಅತ್ತಾನುದಿಟ್ಠಿ ಪಹೀಯತಿ। ರೂಪೇ ಅನತ್ತತೋ ಜಾನತೋ ಪಸ್ಸತೋ ಅತ್ತಾನುದಿಟ್ಠಿ ಪಹೀಯತಿ। ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನತ್ತತೋ ಜಾನತೋ ಪಸ್ಸತೋ ಅತ್ತಾನುದಿಟ್ಠಿ ಪಹೀಯತಿ। ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಂ ಅನತ್ತತೋ ಜಾನತೋ ಪಸ್ಸತೋ ಅತ್ತಾನುದಿಟ್ಠಿ ಪಹೀಯತಿ। ಯಮ್ಪಿದಂ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಅನತ್ತತೋ ಜಾನತೋ ಪಸ್ಸತೋ ಅತ್ತಾನುದಿಟ್ಠಿ ಪಹೀಯತಿ...ಪೇ॰... ಜಿವ್ಹಂ ಅನತ್ತತೋ ಜಾನತೋ ಪಸ್ಸತೋ ಅತ್ತಾನುದಿಟ್ಠಿ ಪಹೀಯತಿ...ಪೇ॰... ಮನಂ ಅನತ್ತತೋ ಜಾನತೋ ಪಸ್ಸತೋ ಅತ್ತಾನುದಿಟ್ಠಿ ಪಹೀಯತಿ। ಧಮ್ಮೇ... ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ... ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಂ... ಯಮ್ಪಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಅನತ್ತತೋ ಜಾನತೋ ಪಸ್ಸತೋ ಅತ್ತಾನುದಿಟ್ಠಿ ಪಹೀಯತೀ"ತಿ। ದ್ವಾದಸಮಂ।

ನನ್ದಿಕ್ಖಯವಗ್ಗೋ ಸೋಳಸಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ನನ್ದಿಕ್ಖಯೇನ ಚತ್ತಾರೋ, ಜೀವಕಮ್ಬವನೇ ದುವೇ।
ಕೋಟ್ಠಿಕೇನ ತಯೋ ವುತ್ತಾ, ಮಿಚ್ಛಾ ಸಕ್ಕಾಯ ಅತ್ತನೋತಿ॥

೧೭. ಸಟ್ಠಿಪೇಯ್ಯಾಲವಗ್ಗೋ

೧. ಅಜ್ಝತ್ತಅನಿಚ್ಚಛನ್ದಸುತ್ತಂ

೧೬೮. "ಯಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಂ, ತತ್ರ ವೋ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಂ? ಚಕ್ಖು , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಂ; ತತ್ರ ವೋ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾ ಅನಿಚ್ಚಾ; ತತ್ರ ವೋ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ…ಪೇ॰… ಮನೋ ಅನಿಚ್ಚೋ; ತತ್ರ ವೋ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಂ, ತತ್ರ ವೋ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ"ತಿ।

೨. ಅಜ್ಝತ್ತಅನಿಚ್ಚರಾಗಸುತ್ತಂ

೧೬೯. "ಯಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಂ, ತತ್ರ ವೋ ರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಂ? ಚಕ್ಖು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಂ; ತತ್ರ ವೋ ರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾ ಅನಿಚ್ಚಾ; ತತ್ರ ವೋ ರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ…ಪೇ॰… ಮನೋ ಅನಿಚ್ಚೋ; ತತ್ರ ವೋ ರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಂ, ತತ್ರ ವೋ ರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ"ತಿ।

೩. ಅಜ್ಝತ್ತಅನಿಚ್ಚಛನ್ದರಾಗಸುತ್ತಂ

೧೭೦. "ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಂ, ತತ್ರ ವೋ ಛನ್ದರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಂ? ಚಕ್ಖು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಂ; ತತ್ರ ವೋ ಛನ್ದರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾ ಅನಿಚ್ಚಾ; ತತ್ರ ವೋ ಛನ್ದರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ…ಪೇ॰… ಮನೋ ಅನಿಚ್ಚೋ; ತತ್ರ ವೋ ಛನ್ದರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಂ, ತತ್ರ ವೋ ಛನ್ದರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ"ತಿ।

೪-೬. ದುಕ್ಖಛನ್ದಾದಿಸುತ್ತಂ

೧೭೧-೧೭೩. "ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಂ, ತತ್ರ ವೋ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ಛನ್ದರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಂ? ಚಕ್ಖು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಂ; ತತ್ರ ವೋ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ಛನ್ದರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾ ದುಕ್ಖಾ…ಪೇ॰… ಮನೋ ದುಕ್ಖೋ; ತತ್ರ ವೋ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ಛನ್ದರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಯಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಂ ತತ್ರ ವೋ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ಛನ್ದರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ"ತಿ।

೭-೯. ಅನತ್ತಛನ್ದಾದಿಸುತ್ತಂ

೧೭೪-೧೭೬. "ಯೋ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನತ್ತಾ, ತತ್ರ ವೋ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ಛನ್ದರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಕೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನತ್ತಾ? ಚಕ್ಖು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನತ್ತಾ; ತತ್ರ ವೋ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ಛನ್ದರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾ ಅನತ್ತಾ; ತತ್ರ ವೋ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ಛನ್ದರಾಗೋ

ಪಹಾತಬ್ಬೋ…ಪೇ॰… ಮನೋ ಅನತ್ತಾ; ತತ್ರ ವೋ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ಛನ್ದರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನತ್ತಾ ತತ್ರ ವೋ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ಛನ್ದರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ"ತಿ।

೧೦-೧೨. ಬಾಹಿರಾನಿಚ್ಚಛನ್ದಾದಿಸುತ್ತಂ

೧೭೭-೧೭೯. "ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಂ, ತತ್ರ ವೋ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ಛನ್ದರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಂ? ರೂಪಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಾ; ತತ್ರ ವೋ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ಛನ್ದರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಸದ್ದಾ ಅನಿಚ್ಚಾ; ತತ್ರ ವೋ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ಛನ್ದರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಗನ್ಧಾ ಅನಿಚ್ಚಾ; ತತ್ರ ವೋ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ಛನ್ದರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ರಸಾ ಅನಿಚ್ಚಾ; ತತ್ರ ವೋ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ಛನ್ದರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ ಅನಿಚ್ಚಾ; ತತ್ರ ವೋ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ಛನ್ದರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಧಮ್ಮಾ ಅನಿಚ್ಚಾ; ತತ್ರ ವೋ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ಛನ್ದರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಂ ತತ್ರ ವೋ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ಛನ್ದರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ"ತಿ।

೧೩-೧೫. ಬಾಹಿರದುಕ್ಖಛನ್ದಾದಿಸುತ್ತಂ

೧೮೦-೧೮೨. "ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಂ, ತತ್ರ ವೋ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ಛನ್ದರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಂ? ರೂಪಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಾ; ತತ್ರ ವೋ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ಛನ್ದರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಸದ್ದಾ… ಗನ್ಧಾ… ರಸಾ… ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ… ಧಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಾ; ತತ್ರ ವೋ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ಛನ್ದರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಂ, ತತ್ರ ವೋ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ಛನ್ದರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ"ತಿ।

೧೬-೧೮. ಬಾಹಿರಾನತ್ತಛನ್ದಾದಿಸುತ್ತಂ

೧೮೩-೧೮೫. "ಯೋ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನತ್ತಾ, ತತ್ರ ವೋ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ಛನ್ದರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಕೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನತ್ತಾ? ರೂಪಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನತ್ತಾ; ತತ್ರ ವೋ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ಛನ್ದರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಸದ್ದಾ… ಗನ್ಧಾ… ರಸಾ… ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ… ಧಮ್ಮಾ ಅನತ್ತಾ; ತತ್ರ ವೋ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ಛನ್ದರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನತ್ತಾ ತತ್ರ ವೋ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ಛನ್ದರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ"ತಿ।

೧೯. ಅಜ್ಝತ್ತಾತೀತಾನಿಚ್ಚಸುತ್ತಂ

೧೮೬. "ಚಕ್ಖು , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಂ ಅತೀತಂ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ಅತೀತಾ…ಪೇ॰… ಮನೋ ಅನಿಚ್ಚೋ ಅತೀತೋ। ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾಯಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ…ಪೇ॰… ಮನಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ನಿಬ್ಬಿನ್ದಂ ವಿರಜ್ಜತಿ; ವಿರಾಗಾ ವಿಮುಚ್ಚತಿ; ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ।

೨೦. ಅಜ್ಝತ್ತಾನಾಗತಾನಿಚ್ಚಸುತ್ತಂ

೧೮೭. “ಚಕ್ಖು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಂ ಅನಾಗತಂ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ಅನಾಗತಾ…ಪೇ॰… ಮನೋ ಅನಿಚ್ಚೋ ಅನಾಗತೋ। ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ…ಪೇ॰… ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀ”ತಿ।

೧೧. ಅಜ್ಝತ್ತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾನಿಚ್ಚಸುತ್ತಂ

೧೮೮. “ಚಕ್ಖು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾ…ಪೇ॰… ಮನೋ ಅನಿಚ್ಚೋ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೋ। ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ…ಪೇ॰… ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀ”ತಿ।

೧೨-೧೪. ಅಜ್ಝತ್ತಾತೀತಾದಿದುಕ್ಖಸುತ್ತಂ

೧೮೯-೧೯೧. “ಚಕ್ಖು , ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಂ ಅತೀತಂ ಅನಾಗತಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾ ದುಕ್ಖಾ ಅತೀತಾ ಅನಾಗತಾ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾ…ಪೇ॰… ಮನೋ ದುಕ್ಖೋ ಅತೀತೋ ಅನಾಗತೋ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೋ। ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀ”ತಿ।

೧೫-೧೭. ಅಜ್ಝತ್ತಾತೀತಾದಿಅನತ್ತಸುತ್ತಂ

೧೯೨-೧೯೪. “ಚಕ್ಖು , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನತ್ತಾ ಅತೀತಂ ಅನಾಗತಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾ ಅನತ್ತಾ…ಪೇ॰… ಮನೋ ಅನತ್ತಾ ಅತೀತೋ ಅನಾಗತೋ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೋ । ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ…ಪೇ॰… ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀ”ತಿ।

೧೮-೨೦. ಬಾಹಿರಾತೀತಾದಿಅನಿಚ್ಚಸುತ್ತಂ

೧೯೫-೧೯೭. “ರೂಪಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಾ ಅತೀತಾ ಅನಾಗತಾ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾ। ಸದ್ದಾ… ಗನ್ಧಾ… ರಸಾ… ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ… ಧಮ್ಮಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ಅತೀತಾ ಅನಾಗತಾ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾ। ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ…ಪೇ॰… ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀ”ತಿ।

೨೧-೨೩. ಬಾಹಿರಾತೀತಾದಿದುಕ್ಖಸುತ್ತಂ

೧೯೮-೨೦೦. “ರೂಪಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಾ ಅತೀತಾ ಅನಾಗತಾ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾ। ಸದ್ದಾ… ಗನ್ಧಾ… ರಸಾ… ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ… ಧಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಾ ಅತೀತಾ ಅನಾಗತಾ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾ। ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ…ಪೇ॰… ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀ”ತಿ।

೨೪-೨೬. ಬಾಹಿರಾತೀತಾದಿಅನತ್ತಸುತ್ತಂ

೨೦೧-೨೦೩. “ರೂಪಾ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನತ್ತಾ ಅತೀತಾ ಅನಾಗತಾ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾ। ಸದ್ದಾ… ಗನ್ಧಾ… ರಸಾ… ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ… ಧಮ್ಮಾ ಅನತ್ತಾ ಅತೀತಾ ಅನಾಗತಾ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾ। ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ…ಪೇ॰… ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀ”ತಿ।

೨೭. ಅಜ್ಝತ್ತಾತೀತಯದನಿಚ್ಚಸುತ್ತಂ

೨೦೪. “ಚಕ್ಖು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಂ ಅತೀತಂ। ಯದನಿಚ್ಚಂ, ತಂ ದುಕ್ಖಂ। ಯಂ ದುಕ್ಖಂ, ತದನತ್ತಾ। ಯದನತ್ತಾ, ತಂ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ಅತೀತಾ। ಯದನಿಚ್ಚಂ, ತಂ ದುಕ್ಖಂ। ಯಂ ದುಕ್ಖಂ, ತದನತ್ತಾ। ಯದನತ್ತಾ, ತಂ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ…ಪೇ॰… ಮನೋ ಅನಿಚ್ಚೋ ಅತೀತೋ। ಯದನಿಚ್ಚಂ, ತಂ ದುಕ್ಖಂ।

ಯಂ ದುಕ್ಖಂ, ತದನತ್ತಾ। ಯದನತ್ತಾ, ತಂ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ…ಪೇ॰… ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀ”ತಿ।

೩೮. ಅಜ್ಝತ್ತಾನಾಗತಯದನಿಚ್ಚಸುತ್ತಂ

೧೦೫. “ಚಕ್ಖು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಂ ಅನಾಗತಂ। ಯದನಿಚ್ಚಂ, ತಂ ದುಕ್ಖಂ। ಯಂ ದುಕ್ಖಂ, ತದನತ್ತಾ। ಯದನತ್ತಾ ತಂ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ಅನಾಗತಾ। ಯದನಿಚ್ಚಂ, ತಂ ದುಕ್ಖಂ। ಯಂ ದುಕ್ಖಂ, ತದನತ್ತಾ। ಯದನತ್ತಾ, ತಂ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ…ಪೇ॰… ಮನೋ ಅನಿಚ್ಚೋ ಅನಾಗತೋ। ಯದನಿಚ್ಚಂ, ತಂ ದುಕ್ಖಂ। ಯಂ ದುಕ್ಖಂ, ತದನತ್ತಾ । ಯದನತ್ತಾ, ತಂ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀ”ತಿ।

೩೯. ಅಜ್ಝತ್ತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಯದನಿಚ್ಚಸುತ್ತಂ

೧೦೬. “ಚಕ್ಖು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ। ಯದನಿಚ್ಚಂ, ತಂ ದುಕ್ಖಂ। ಯಂ ದುಕ್ಖಂ, ತದನತ್ತಾ। ಯದನತ್ತಾ ತಂ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾ। ಯದನಿಚ್ಚಂ, ತಂ ದುಕ್ಖಂ। ಯಂ ದುಕ್ಖಂ, ತದನತ್ತಾ। ಯದನತ್ತಾ, ತಂ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ…ಪೇ॰… ಮನೋ ಅನಿಚ್ಚೋ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೋ। ಯದನಿಚ್ಚಂ ತಂ ದುಕ್ಖಂ। ಯಂ ದುಕ್ಖಂ ತದನತ್ತಾ। ಯದನತ್ತಾ, ತಂ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ…ಪೇ॰… ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀ”ತಿ।

೪೦-೪೧. ಅಜ್ಝತ್ತಾತೀತಾದಿಯಂದುಕ್ಖಸುತ್ತಂ

೧೦೭-೧೦೯. “ಚಕ್ಖು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಂ ಅತೀತಂ ಅನಾಗತಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ। ಯಂ ದುಕ್ಖಂ, ತದನತ್ತಾ। ಯದನತ್ತಾ, ತಂ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾ ದುಕ್ಖಾ…ಪೇ॰… ಮನೋ ದುಕ್ಖೋ ಅತೀತೋ ಅನಾಗತೋ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೋ। ಯಂ ದುಕ್ಖಂ, ತದನತ್ತಾ। ಯದನತ್ತಾ, ತಂ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ…ಪೇ॰… ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀ”ತಿ।

೪೩-೪೫. ಅಜ್ಝತ್ತಾತೀತಾದಿಯದನತ್ತಸುತ್ತಂ

೧೧೦-೧೧೨. “ಚಕ್ಖು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನತ್ತಾ ಅತೀತಂ ಅನಾಗತಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ। ಯದನತ್ತಾ, ತಂ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾ ಅನತ್ತಾ…ಪೇ॰… ಮನೋ ಅನತ್ತಾ ಅತೀತೋ ಅನಾಗತೋ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೋ। ಯದನತ್ತಾ ತಂ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ…ಪೇ॰… ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀ”ತಿ।

೪೬-೪೮. ಬಾಹಿರಾತೀತಾದಿಯದನಿಚ್ಚಸುತ್ತಂ

೧೧೩-೧೧೫. "ರೂಪಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಾ ಅತೀತಾ ಅನಾಗತಾ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾ। ಯದನಿಚ್ಚಂ, ತಂ ದುಕ್ಖಂ। ಯಂ ದುಕ್ಖಂ, ತದನತ್ತಾ। ಯದನತ್ತಾ, ತಂ 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಸದ್ದಾ... ಗನ್ಧಾ... ರಸಾ... ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ... ಧಮ್ಮಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ಅತೀತಾ ಅನಾಗತಾ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾ। ಯದನಿಚ್ಚಂ ತಂ ದುಕ್ಖಂ। ಯಂ ದುಕ್ಖಂ ತದನತ್ತಾ। ಯದನತ್ತಾ ತಂ 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ...ಪೇ॰... ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ।

೪೯-೫೧. ಬಾಹಿರಾತೀತಾದಿಯಂದುಕ್ಖಸುತ್ತಂ

೧೧೬-೧೧೮. "ರೂಪಾ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಾ ಅತೀತಾ ಅನಾಗತಾ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾ। ಯಂ ದುಕ್ಖಂ, ತದನತ್ತಾ । ಯದನತ್ತಾ, ತಂ 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಸದ್ದಾ... ಗನ್ಧಾ... ರಸಾ... ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ... ಧಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಾ ಅತೀತಾ ಅನಾಗತಾ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾ। ಯಂ ದುಕ್ಖಂ, ತದನತ್ತಾ। ಯದನತ್ತಾ, ತಂ 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ...ಪೇ॰... ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ।

೫೨-೫೪. ಬಾಹಿರಾತೀತಾದಿಯದನತ್ತಸುತ್ತಂ

೧೧೯-೧೨೧. "ರೂಪಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನತ್ತಾ ಅತೀತಾ ಅನಾಗತಾ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾ। ಯದನತ್ತಾ, ತಂ 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಸದ್ದಾ... ಗನ್ಧಾ... ರಸಾ... ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ... ಧಮ್ಮಾ ಅನತ್ತಾ ಅತೀತಾ ಅನಾಗತಾ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾ। ಯದನತ್ತಾ, ತಂ 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ...ಪೇ॰... ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ।

೫೫. ಅಜ್ಝತ್ತಾಯತನಅನಿಚ್ಚಸುತ್ತಂ

೧೨೨. "ಚಕ್ಖು , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಂ...ಪೇ॰... ಜಿವ್ಹಾ ಅನಿಚ್ಚಾ...ಪೇ॰... ಮನೋ ಅನಿಚ್ಚೋ। ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ...ಪೇ॰... ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ।

೫೬. ಅಜ್ಝತ್ತಾಯತನದುಕ್ಖಸುತ್ತಂ

೧೨೩. "ಚಕ್ಖು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಂ...ಪೇ॰... ಜಿವ್ಹಾ ದುಕ್ಖಾ...ಪೇ॰... ಮನೋ ದುಕ್ಖೋ। ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ...ಪೇ॰... ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ।

೫೭. ಅಜ್ಝತ್ತಾಯತನಅನತ್ತಸುತ್ತಂ

೧೨೪. "ಚಕ್ಖು , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನತ್ತಾ...ಪೇ॰... ಜಿವ್ಹಾ ಅನತ್ತಾ...ಪೇ॰... ಮನೋ ಅನತ್ತಾ। ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ...ಪೇ॰... ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ।

೫೮. ಬಾಹಿರಾಯತನಅನಿಚ್ಚಸುತ್ತಂ

೧೨೫. "ರೂಪಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಾ। ಸದ್ದಾ... ಗನ್ಧಾ... ರಸಾ... ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ... ಧಮ್ಮಾ ಅನಿಚ್ಚಾ। ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ...ಪೇ॰... ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ।

೫೯. ಬಾಹಿರಾಯತನದುಕ್ಖಸುತ್ತಂ

೧೧೬. “ರೂಪಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಾ। ಸದ್ದಾ… ಗನ್ಧಾ… ರಸಾ… ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ… ಧಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಾ। ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ…ಪೇ॰… ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀ”ತಿ।

೬೦. ಬಾಹಿರಾಯತನಅನತ್ತಸುತ್ತಂ

೧೧೭. “ರೂಪಾ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನತ್ತಾ। ಸದ್ದಾ… ಗನ್ಧಾ… ರಸಾ… ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ… ಧಮ್ಮಾ ಅನತ್ತಾ। ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ…ಪೇ॰… ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀ”ತಿ।

ಸಟ್ಠಿಪೇಯ್ಯಾಲವಗ್ಗೋ ಸತ್ತರಸಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ಛನ್ದೇನಟ್ಠಾರಸ ಹೋನ್ತಿ, ಅತೀತೇನ ಚ ದ್ವೇ ನವ।
ಯದನಿಚ್ಚಾಟ್ಠಾರಸ ವುತ್ತಾ, ತಯೋ ಅಜ್ಝತ್ತಬಾಹಿರಾ।
ಪೇಯ್ಯಾಲೋ ಸಟ್ಠಿಕೋ ವುತ್ತೋ, ಬುದ್ಧೇನಾದಿಚ್ಚಬನ್ಧುನಾತಿ॥
ಸುತ್ತನ್ತಾನಿ ಸಟ್ಠಿ।

೧೮. ಸಮುದ್ದವಗ್ಗೋ

೧. ಪಠಮಸಮುದ್ದಸುತ್ತಂ

೧೧೮. ““ಸಮುದ್ದೋ , ಸಮುದ್ದೋ’ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಭಾಸತಿ। ನೇಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ ಸಮುದ್ದೋ। ಮಹಾ ಏಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉದಕರಾಸಿ ಮಹಾಉದಕಣ್ಣವೋ। ಚಕ್ಖು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸಸ್ಸ ಸಮುದ್ದೋ; ತಸ್ಸ ರೂಪಮಯೋ ವೇಗೋ। ಯೋ ತಂ ರೂಪಮಯಂ ವೇಗಂ ಸಹತಿ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತರಿ ಚಕ್ಖುಸಮುದ್ದಂ ಸಊಮಿಂ ಸಾವಟ್ಟಂ ಸಗಾಹಂ ಸರಕ್ಖಸಂ; ತಿಣ್ಣೋ ಪಾರಙ್ಗತೋ ಥಲೇ ತಿಟ್ಠತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸಸ್ಸ ಸಮುದ್ದೋ; ತಸ್ಸ ರಸಮಯೋ ವೇಗೋ। ಯೋ ತಂ ರಸಮಯಂ ವೇಗಂ ಸಹತಿ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತರಿ ಜಿವ್ಹಾಸಮುದ್ದಂ ಸಊಮಿಂ ಸಾವಟ್ಟಂ ಸಗಾಹಂ ಸರಕ್ಖಸಂ; ತಿಣ್ಣೋ ಪಾರಙ್ಗತೋ ಥಲೇ ತಿಟ್ಠತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ…ಪೇ॰… ಮನೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸಸ್ಸ ಸಮುದ್ದೋ; ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮಮಯೋ ವೇಗೋ। ಯೋ ತಂ ಧಮ್ಮಮಯಂ ವೇಗಂ ಸಹತಿ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತರಿ ಮನೋಸಮುದ್ದಂ ಸಊಮಿಂ ಸಾವಟ್ಟಂ ಸಗಾಹಂ ಸರಕ್ಖಸಂ; ತಿಣ್ಣೋ ಪಾರಙ್ಗತೋ ಥಲೇ ತಿಟ್ಠತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ”ತಿ। ಇದಮವೋಚ…ಪೇ॰… ಸತ್ಥಾ –

“ಯೋ ಇಮಂ ಸಮುದ್ದಂ ಸಗಾಹಂ ಸರಕ್ಖಸಂ,
ಸಊಮಿಂ ಸಾವಟ್ಟಂ ಸಭಯಂ ದುತ್ತರಂ ಅಚ್ಚತರಿ।
ಸ ವೇದಗೂ ವುಸಿತಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೋ,
ಲೋಕನ್ತಗೂ ಪಾರಗತೋತಿ ವುಚ್ಚತೀ”ತಿ॥ ಪಠಮಂ।

೨. ದುತಿಯಸಮುದ್ದಸುತ್ತಂ

೧೧೯. “ಸಮುದ್ದೋ, ಸಮುದ್ದೋ’ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಭಾಸತಿ । ನೇಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ ಸಮುದ್ದೋ। ಮಹಾ ಏಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉದಕರಾಸಿ ಮಹಾಉದಕಣ್ಣವೋ। ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರೂಪಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ ಸಮುದ್ದೋ। ಏತ್ಥಾಯಂ ಸದೇವಕೋ ಲೋಕೋ ಸಮಾರಕೋ ಸಬ್ರಹ್ಮಕೋ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ಪಜಾ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಸಮುನ್ನಾ ತನ್ತಾಕುಲಕಜಾತಾ ಕುಲಗಣ್ಠಿಕಜಾತಾ [ಗುಳಾಗುಣ್ಠಿಕಜಾತಾ (ಸೀ॰), ಕುಲಗುಣ್ಡಿಕಜಾತಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಗುಣಗುಣಿಕಜಾತಾ (ಪೀ॰), ಕುಲಾಗುಣ್ಡಿಕಜಾತಾ (ಕ॰)] ಮುಞ್ಜಪಬ್ಬಜಭೂತಾ, ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ಸಂಸಾರಂ ನಾತಿವತ್ತತಿ…ಪೇ॰…।

“ಸನ್ತಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರಸಾ…ಪೇ॰… ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ ಸಮುದ್ದೋ। ಏತ್ಥಾಯಂ ಸದೇವಕೋ ಲೋಕೋ ಸಮಾರಕೋ ಸಬ್ರಹ್ಮಕೋ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ಪಜಾ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಸಮುನ್ನಾ ತನ್ತಾಕುಲಕಜಾತಾ ಕುಲಗಣ್ಠಿಕಜಾತಾ ಮುಞ್ಜಪಬ್ಬಜಭೂತಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ಸಂಸಾರಂ ನಾತಿವತ್ತತೀ”ತಿ।

“ಯಸ್ಸ ರಾಗೋ ಚ ದೋಸೋ ಚ, ಅವಿಜ್ಜಾ ಚ ವಿರಾಜಿತಾ।
ಸೋ ಇಮಂ ಸಮುದ್ದಂ ಸಗಾಹಂ ಸರಕ್ಖಸಂ, ಸಊಮಿಭಯಂ ದುತ್ತರಂ ಅಚ್ಚತರಿ॥

“ಸಙ್ಗಾತಿಗೋ ಮಚ್ಚುಜಹೋ ನಿರುಪಧಿ, ಪಹಾಸಿ ದುಕ್ಖಂ ಅಪುನಬ್ಭವಾಯ।
ಅತ್ಥಙ್ಗತೋ ಸೋ ನ ಪುನೇತಿ [ನ ಪಮಾಣಮೇತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)], ಅಮೋಹಯೀ, ಮಚ್ಚುರಾಜನ್ತಿ ಬ್ರೂಮೀ”ತಿ॥
ದುತಿಯಂ।

೩. ಬಾಳಿಸಿಕೋಪಮಸುತ್ತಂ

೧೨೦. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಾಳಿಸಿಕೋ ಆಮಿಸಗತಬಳಿಸಂ ಗಮ್ಭೀರೇ ಉದಕರಹದೇ ಪಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ। ತಮೇನಂ ಅಞ್ಞತರೋ ಆಮಿಸಚಕ್ಖು ಮಚ್ಛೋ ಗಿಲೇಯ್ಯ। ಏವಞ್ಹಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಚ್ಛೋ ಗಿಲಿತಬಳಿಸೋ ಬಾಳಿಸಿಕಸ್ಸ ಅನಯಂ ಆಪನ್ನೋ ಬ್ಯಸನಂ ಆಪನ್ನೋ ಯಥಾಕಾಮಕರಣೀಯೋ ಬಾಳಿಸಿಕಸ್ಸ।

ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛಯಿಮೇ ಬಳಿಸಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಅನಯಾಯ ಸತ್ತಾನಂ ವಧಾಯ [ಬ್ಯಾಬಾಧಾಯ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಪಾಣಿನಂ। ಕತಮೇ ಛ? ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರೂಪಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ತಞ್ಚೇ, ಭಿಕ್ಖು, ಅಭಿನನ್ದತಿ ಅಭಿವದತಿ ಅಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಗಿಲಿತಬಳಿಸೋ, ಮಾರಸ್ಸ ಅನಯಂ ಆಪನ್ನೋ ಬ್ಯಸನಂ ಆಪನ್ನೋ ಯಥಾಕಾಮಕರಣೀಯೋ ಪಾಪಿಮತೋ…ಪೇ॰… ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರಸಾ…ಪೇ॰…।

ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ತಞ್ಚೇ, ಭಿಕ್ಖು, ಅಭಿನನ್ದತಿ ಅಭಿವದತಿ ಅಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಗಿಲಿತಬಳಿಸೋ ಮಾರಸ್ಸ ಅನಯಂ ಆಪನ್ನೋ ಬ್ಯಸನಂ ಆಪನ್ನೋ ಯಥಾಕಾಮಕರಣೀಯೋ ಪಾಪಿಮತೋ।

“ಸನ್ತಿ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರೂಪಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ತಞ್ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ನಾಭಿನನ್ದತಿ ನಾಭಿವದತಿ ನಾಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನ ಗಿಲಿತಬಳಿಸೋ ಮಾರಸ್ಸ ಅಭೇದಿ ಬಳಿಸಂ ಪರಿಭೇದಿ ಬಳಿಸಂ ನ ಅನಯಂ ಆಪನ್ನೋ ನ ಬ್ಯಸನಂ ಆಪನ್ನೋ ನ ಯಥಾಕಾಮಕರಣೀಯೋ ಪಾಪಿಮತೋ…ಪೇ॰…।

“ಸನ್ತಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರಸಾ…ಪೇ॰…। ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ತಞ್ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ನಾಭಿನನ್ದತಿ ನಾಭಿವದತಿ ನಾಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನ ಗಿಲಿತಬಳಿಸೋ ಮಾರಸ್ಸ ಅಭೇದಿ ಬಳಿಸಂ ಪರಿಭೇದಿ ಬಳಿಸಂ ನ ಅನಯಂ ಆಪನ್ನೋ ನ ಬ್ಯಸನಂ ಆಪನ್ನೋ ನ ಯಥಾಕಾಮಕರಣೀಯೋ ಪಾಪಿಮತೋ”ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಖೀರರುಕ್ಖೋಪಮಸುತ್ತಂ

೨೩೧. “ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ವಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ವಾ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ರೂಪೇಸು ಯೋ ರಾಗೋ ಸೋ ಅತ್ಥಿ, ಯೋ ದೋಸೋ ಸೋ ಅತ್ಥಿ, ಯೋ ಮೋಹೋ ಸೋ ಅತ್ಥಿ, ಯೋ ರಾಗೋ ಸೋ ಅಪ್ಪಹೀನೋ, ಯೋ ದೋಸೋ ಸೋ ಅಪ್ಪಹೀನೋ, ಯೋ ಮೋಹೋ ಸೋ ಅಪ್ಪಹೀನೋ ತಸ್ಸ ಪರಿತ್ತಾ ಚೇಪಿ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರೂಪಾ ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ಆಪಾಥಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ ಪರಿಯಾದಿಯನ್ತೇವಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ; ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಅಧಿಮತ್ತಾನಂ! ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಾಗೋ, ಸೋ ಅತ್ಥಿ, ಯೋ ದೋಸೋ ಸೋ ಅತ್ಥಿ, ಯೋ ಮೋಹೋ ಸೋ ಅತ್ಥಿ, ಯೋ ರಾಗೋ ಸೋ ಅಪ್ಪಹೀನೋ, ಯೋ ದೋಸೋ ಸೋ ಅಪ್ಪಹೀನೋ, ಯೋ ಮೋಹೋ ಸೋ ಅಪ್ಪಹೀನೋ…ಪೇ॰…।

“ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ವಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ವಾ ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ರಸೇಸು ಯೋ ರಾಗೋ ಸೋ ಅತ್ಥಿ…ಪೇ॰…।

“ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ವಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ವಾ ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಯೋ ರಾಗೋ ಸೋ ಅತ್ಥಿ, ಯೋ ದೋಸೋ ಸೋ ಅತ್ಥಿ, ಯೋ ಮೋಹೋ ಸೋ ಅತ್ಥಿ, ಯೋ ರಾಗೋ ಸೋ ಅಪ್ಪಹೀನೋ, ಯೋ ದೋಸೋ ಸೋ ಅಪ್ಪಹೀನೋ, ಯೋ ಮೋಹೋ ಸೋ ಅಪ್ಪಹೀನೋ, ತಸ್ಸ ಪರಿತ್ತಾ ಚೇಪಿ ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಮನಸ್ಸ ಆಪಾಥಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ ಪರಿಯಾದಿಯನ್ತೇವಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ; ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಅಧಿಮತ್ತಾನಂ! ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಾಗೋ, ಸೋ ಅತ್ಥಿ, ಯೋ ದೋಸೋ ಸೋ ಅತ್ಥಿ, ಯೋ ಮೋಹೋ ಸೋ ಅತ್ಥಿ, ಯೋ ರಾಗೋ ಸೋ ಅಪ್ಪಹೀನೋ, ಯೋ ದೋಸೋ ಸೋ ಅಪ್ಪಹೀನೋ, ಯೋ ಮೋಹೋ ಸೋ ಅಪ್ಪಹೀನೋ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಖೀರರುಕ್ಖೋ ಅಸ್ಸತ್ಥೋ ವಾ ನಿಗ್ರೋಧೋ ವಾ ಪಿಲಕ್ಖೋ ವಾ ಉದುಮ್ಬರೋ ವಾ ದಹರೋ ತರುಣೋ ಕೋಮಾರಕೋ। ತಮೇನಂ ಪುರಿಸೋ ತಿಣ್ಹಾಯ ಕುಠಾರಿಯಾ ಯತೋ ಯತೋ ಆಭಿನ್ದೇಯ್ಯ [ಭಿನ್ದೇಯ್ಯ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಸೀ॰ ಅಟ್ಠ॰), ಅಭಿನ್ದೇಯ್ಯ (ಕತ್ಥಚಿ)] ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಖೀರ”ನ್ತಿ? “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”। “ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು”? “ಯಞ್ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಖೀರಂ ತಂ ಅತ್ಥೀ”ತಿ।

“ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ವಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ವಾ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ರೂಪೇಸು ಯೋ ರಾಗೋ ಸೋ ಅತ್ಥಿ, ಯೋ ದೋಸೋ ಸೋ ಅತ್ಥಿ, ಯೋ ಮೋಹೋ ಸೋ ಅತ್ಥಿ, ಯೋ ರಾಗೋ ಸೋ ಅಪ್ಪಹೀನೋ, ಯೋ ದೋಸೋ ಸೋ ಅಪ್ಪಹೀನೋ, ಯೋ ಮೋಹೋ ಸೋ ಅಪ್ಪಹೀನೋ, ತಸ್ಸ ಪರಿತ್ತಾ ಚೇಪಿ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರೂಪಾ ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ಆಪಾಥಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ ಪರಿಯಾದಿಯನ್ತೇವಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ; ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಅಧಿಮತ್ತಾನಂ! ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಾಗೋ ಸೋ ಅತ್ಥಿ, ಯೋ ದೋಸೋ ಸೋ ಅತ್ಥಿ , ಯೋ ಮೋಹೋ ಸೋ ಅತ್ಥಿ, ಯೋ ರಾಗೋ ಸೋ ಅಪ್ಪಹೀನೋ, ಯೋ ದೋಸೋ ಸೋ ಅಪ್ಪಹೀನೋ, ಯೋ ಮೋಹೋ ಸೋ ಅಪ್ಪಹೀನೋ…ಪೇ॰…।

“ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ವಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ವಾ ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ರಸೇಸು ಯೋ ರಾಗೋ ಸೋ ಅತ್ಥಿ…ಪೇ॰…।

“ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ವಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ವಾ ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಯೋ ರಾಗೋ ಸೋ ಅತ್ಥಿ, ಯೋ ದೋಸೋ ಸೋ ಅತ್ಥಿ, ಯೋ ಮೋಹೋ ಸೋ ಅತ್ಥಿ, ಯೋ ರಾಗೋ ಸೋ ಅಪ್ಪಹೀನೋ, ಯೋ ದೋಸೋ ಸೋ ಅಪ್ಪಹೀನೋ, ಯೋ ಮೋಹೋ ಸೋ ಅಪ್ಪಹೀನೋ, ತಸ್ಸ ಪರಿತ್ತಾ ಚೇಪಿ ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಮನಸ್ಸ ಆಪಾಥಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ ಪರಿಯಾದಿಯನ್ತೇವಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ; ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಅಧಿಮತ್ತಾನಂ! ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಾಗೋ ಸೋ ಅತ್ಥಿ, ಯೋ ದೋಸೋ ಸೋ ಅತ್ಥಿ, ಯೋ ಮೋಹೋ ಸೋ ಅತ್ಥಿ, ಯೋ ರಾಗೋ ಸೋ ಅಪ್ಪಹೀನೋ, ಯೋ ದೋಸೋ ಸೋ ಅಪ್ಪಹೀನೋ, ಯೋ ಮೋಹೋ ಸೋ ಅಪ್ಪಹೀನೋ।

“ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ವಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ವಾ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ರೂಪೇಸು ಯೋ ರಾಗೋ ಸೋ ನತ್ಥಿ, ಯೋ ದೋಸೋ ಸೋ ನತ್ಥಿ, ಯೋ ಮೋಹೋ ಸೋ ನತ್ಥಿ, ಯೋ ರಾಗೋ ಸೋ ಪಹೀನೋ, ಯೋ ದೋಸೋ ಸೋ ಪಹೀನೋ, ಯೋ ಮೋಹೋ ಸೋ ಪಹೀನೋ, ತಸ್ಸ ಅಧಿಮತ್ತಾ ಚೇಪಿ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರೂಪಾ ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ಆಪಾಥಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ ನೇವಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಿಯನ್ತಿ; ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಪರಿತ್ತಾನಂ! ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಾಗೋ ಸೋ ನತ್ಥಿ, ಯೋ ದೋಸೋ ಸೋ ನತ್ಥಿ, ಯೋ ಮೋಹೋ ಸೋ ನತ್ಥಿ, ಯೋ ರಾಗೋ ಸೋ ಪಹೀನೋ, ಯೋ ದೋಸೋ ಸೋ ಪಹೀನೋ, ಯೋ ಮೋಹೋ ಸೋ ಪಹೀನೋ…ಪೇ॰…।

“ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ವಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ವಾ ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ರಸೇಸು…ಪೇ॰… ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಯೋ ರಾಗೋ ಸೋ ನತ್ಥಿ, ಯೋ ದೋಸೋ ಸೋ ನತ್ಥಿ, ಯೋ ಮೋಹೋ ಸೋ ನತ್ಥಿ, ಯೋ ರಾಗೋ ಸೋ ಪಹೀನೋ, ಯೋ ದೋಸೋ ಸೋ ಪಹೀನೋ, ಯೋ ಮೋಹೋ ಸೋ ಪಹೀನೋ, ತಸ್ಸ ಅಧಿಮತ್ತಾ ಚೇಪಿ ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಮನಸ್ಸ ಆಪಾಥಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ ನೇವಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಿಯನ್ತಿ; ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಪರಿತ್ತಾನಂ! ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಾಗೋ ಸೋ ನತ್ಥಿ, ಯೋ ದೋಸೋ ಸೋ ನತ್ಥಿ, ಯೋ ಮೋಹೋ ಸೋ ನತ್ಥಿ, ಯೋ ರಾಗೋ ಸೋ ಪಹೀನೋ, ಯೋ ದೋಸೋ ಸೋ ಪಹೀನೋ, ಯೋ ಮೋಹೋ ಸೋ ಪಹೀನೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಖೀರರುಕ್ಖೋ ಅಸ್ಸತ್ಥೋ ವಾ ನಿಗ್ರೋಧೋ ವಾ ಪಿಲಕ್ಖೋ ವಾ ಉದುಮ್ಬರೋ ವಾ ಸುಕ್ಖೋ ಕೋಲಾಪೋ ತೇರೋವಸ್ಸಿಕೋ। ತಮೇನಂ ಪುರಿಸೋ ತಿಣ್ಹಾಯ ಕುಠಾರಿಯಾ ಯತೋ ಯತೋ ಆಭಿನ್ದೇಯ್ಯ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಖೀರ”ನ್ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು”? “ಯಞ್ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಖೀರಂ ತಂ ನತ್ಥೀ”ತಿ।

“ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ವಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ವಾ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ರೂಪೇಸು ಯೋ ರಾಗೋ ಸೋ ನತ್ಥಿ, ಯೋ ದೋಸೋ ಸೋ ನತ್ಥಿ, ಯೋ ಮೋಹೋ ಸೋ ನತ್ಥಿ, ಯೋ ರಾಗೋ ಸೋ ಪಹೀನೋ, ಯೋ ದೋಸೋ ಸೋ ಪಹೀನೋ, ಯೋ ಮೋಹೋ ಸೋ ಪಹೀನೋ, ತಸ್ಸ ಅಧಿಮತ್ತಾ ಚೇಪಿ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರೂಪಾ ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ಆಪಾಥಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ ನೇವಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಿಯನ್ತಿ; ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಪರಿತ್ತಾನಂ! ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಾಗೋ ಸೋ ನತ್ಥಿ, ಯೋ ದೋಸೋ ಸೋ ನತ್ಥಿ, ಯೋ ಮೋಹೋ ಸೋ ನತ್ಥಿ, ಯೋ ರಾಗೋ ಸೋ ಪಹೀನೋ, ಯೋ ದೋಸೋ ಸೋ ಪಹೀನೋ, ಯೋ ಮೋಹೋ ಸೋ ಪಹೀನೋ…ಪೇ॰…।

“ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ವಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ವಾ ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ರಸೇಸು…ಪೇ॰…।

“ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ವಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ವಾ ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಯೋ ರಾಗೋ ಸೋ ನತ್ಥಿ, ಯೋ ದೋಸೋ ಸೋ ನತ್ಥಿ, ಯೋ ಮೋಹೋ ಸೋ ನತ್ಥಿ, ಯೋ ರಾಗೋ ಸೋ ಪಹೀನೋ, ಯೋ ದೋಸೋ ಸೋ ಪಹೀನೋ, ಯೋ ಮೋಹೋ ಸೋ ಪಹೀನೋ, ತಸ್ಸ ಅಧಿಮತ್ತಾ ಚೇಪಿ ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಮನಸ್ಸ ಆಪಾಥಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ, ನೇವಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಿಯನ್ತಿ; ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಪರಿತ್ತಾನಂ! ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಾಗೋ ಸೋ ನತ್ಥಿ , ಯೋ ದೋಸೋ

ಸೋ ನತ್ಥಿ, ಯೋ ಮೋಹೋ ಸೋ ನತ್ಥಿ, ಯೋ ರಾಗೋ ಸೋ ಪಹೀನೋ, ಯೋ ದೋಸೋ ಸೋ ಪಹೀನೋ, ಯೋ ಮೋಹೋ ಸೋ ಪಹೀನೋ"ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಕೋಟ್ಠಿಕಸುತ್ತಂ

೨೩೨. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಮಹಾಕೋಟ್ಠಿಕೋ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ವಿಹರನ್ತಿ ಇಸಿಪತನೇ ಮಿಗದಾಯೇ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕೋಟ್ಠಿಕೋ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕೋಟ್ಠಿಕೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ –

"ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಚಕ್ಖು ರೂಪಾನಂ ಸಂಯೋಜನಂ, ರೂಪಾ ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನಂ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾ ರಸಾನಂ ಸಂಯೋಜನಂ, ರಸಾ ಜಿವ್ಹಾಯ ಸಂಯೋಜನಂ …ಪೇ॰… ಮನೋ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಂಯೋಜನಂ, ಧಮ್ಮಾ ಮನಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನ"ನ್ತಿ?

"ನ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಕೋಟ್ಠಿಕ, ಚಕ್ಖು ರೂಪಾನಂ ಸಂಯೋಜನಂ, ನ ರೂಪಾ ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನಂ। ಯಞ್ಚ ತತ್ಥ ತದುಭಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಛನ್ದರಾಗೋ ತಂ ತತ್ಥ ಸಂಯೋಜನಂ…ಪೇ॰… ನ ಜಿವ್ಹಾ ರಸಾನಂ ಸಂಯೋಜನಂ, ನ ರಸಾ ಜಿವ್ಹಾಯ ಸಂಯೋಜನಂ। ಯಞ್ಚ ತತ್ಥ ತದುಭಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಛನ್ದರಾಗೋ ತಂ ತತ್ಥ ಸಂಯೋಜನಂ…ಪೇ॰… ನ ಮನೋ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಂಯೋಜನಂ, ನ ಧಮ್ಮಾ ಮನಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನಂ। ಯಞ್ಚ ತತ್ಥ ತದುಭಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಛನ್ದರಾಗೋ ತಂ ತತ್ಥ ಸಂಯೋಜನಂ।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಆವುಸೋ, ಕಾಳೋ ಚ ಬಲೀಬದ್ದೋ [ಬಲಿವದ್ದೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಬಲಿಬದ್ದೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಓದಾತೋ ಚ ಬಲೀಬದ್ದೋ ಏಕೇನ ದಾಮೇನ ವಾ ಯೋತ್ತೇನ ವಾ ಸಂಯುತ್ತಾ ಅಸ್ಸು। ಯೋ ನು ಖೋ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ – 'ಕಾಳೋ ಬಲೀಬದ್ದೋ ಓದಾತಸ್ಸ ಬಲೀಬದ್ದಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನಂ, ಓದಾತೋ ಬಲೀಬದ್ದೋ ಕಾಳಸ್ಸ ಬಲೀಬದ್ದಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನ'ನ್ತಿ, ಸಮ್ಮಾ ನು ಖೋ ಸೋ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಆವುಸೋ"। "ನ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಕಾಳೋ ಬಲೀಬದ್ದೋ ಓದಾತಸ್ಸ ಬಲೀಬದ್ದಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನಂ, ನ ಓದಾತೋ ಬಲೀಬದ್ದೋ ಕಾಳಸ್ಸ ಬಲೀಬದ್ದಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನಂ। ಯೇನ ಚ ಖೋ ತೇ ಏಕೇನ ದಾಮೇನ ವಾ ಯೋತ್ತೇನ ವಾ ಸಂಯುತ್ತಾ ತಂ ತತ್ಥ ಸಂಯೋಜನಂ।

"ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ನ ಚಕ್ಖು ರೂಪಾನಂ ಸಂಯೋಜನಂ, ನ ರೂಪಾ ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನಂ। ಯಞ್ಚ ತತ್ಥ ತದುಭಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಛನ್ದರಾಗೋ ತಂ ತತ್ಥ ಸಂಯೋಜನಂ…ಪೇ॰… ನ ಜಿವ್ಹಾ ರಸಾನಂ ಸಂಯೋಜನಂ…ಪೇ॰… ನ ಮನೋ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಂಯೋಜನಂ, ನ ಧಮ್ಮಾ ಮನಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನಂ। ಯಞ್ಚ ತತ್ಥ ತದುಭಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಛನ್ದರಾಗೋ, ತಂ ತತ್ಥ ಸಂಯೋಜನಂ।

"ಚಕ್ಖು ವಾ, ಆವುಸೋ, ರೂಪಾನಂ ಸಂಯೋಜನಂ ಅಭವಿಸ್ಸ, ರೂಪಾ ವಾ ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನಂ, ನಯಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸೋ ಪಞ್ಞಾಯೇಥ [ಪಞ್ಞಾಯತಿ (ಕ॰)] ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ನ ಚಕ್ಖು ರೂಪಾನಂ ಸಂಯೋಜನಂ, ನ ರೂಪಾ ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನಂ ; ಯಞ್ಚ ತತ್ಥ ತದುಭಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಛನ್ದರಾಗೋ, ತಂ ತತ್ಥ ಸಂಯೋಜನಂ, ತಸ್ಮಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ…ಪೇ॰…।

“ಜಿವ್ಹಾ, ಆವುಸೋ, ರಸಾನಂ ಸಂಯೋಜನಂ ಅಭವಿಸ್ಸ, ರಸಾ ವಾ ಜಿವ್ಹಾಯ ಸಂಯೋಜನಂ, ನಯಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸೋ ಪಞ್ಞಾಯೇಥ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ನ ಜಿವ್ಹಾ ರಸಾನಂ ಸಂಯೋಜನಂ, ನ ರಸಾ ಜಿವ್ಹಾಯ ಸಂಯೋಜನಂ; ಯಞ್ಚ ತತ್ಥ ತದುಭಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಛನ್ದರಾಗೋ, ತಂ ತತ್ಥ ಸಂಯೋಜನಂ, ತಸ್ಮಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ…ಪೇ॰…।

“ಮನೋ ವಾ, ಆವುಸೋ, ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಂಯೋಜನಂ ಅಭವಿಸ್ಸ, ಧಮ್ಮಾ ವಾ ಮನಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನಂ, ನಯಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸೋ ಪಞ್ಞಾಯೇಥ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ನ ಮನೋ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಂಯೋಜನಂ, ನ ಧಮ್ಮಾ ಮನಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನಂ; ಯಞ್ಚ ತತ್ಥ ತದುಭಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಛನ್ದರಾಗೋ, ತಂ ತತ್ಥ ಸಂಯೋಜನಂ, ತಸ್ಮಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ।

“ಇಮಿನಾಪೇತಂ , ಆವುಸೋ, ಪರಿಯಾಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ ಯಥಾ ನ ಚಕ್ಖು ರೂಪಾನಂ ಸಂಯೋಜನಂ, ನ ರೂಪಾ ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನಂ। ಯಞ್ಚ ತತ್ಥ ತದುಭಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಛನ್ದರಾಗೋ, ತಂ ತತ್ಥ ಸಂಯೋಜನಂ…ಪೇ॰… ನ ಜಿವ್ಹಾ ರಸಾನಂ ಸಂಯೋಜನಂ…ಪೇ॰… ನ ಮನೋ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಂಯೋಜನಂ, ನ ಧಮ್ಮಾ ಮನಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನಂ। ಯಞ್ಚ ತತ್ಥ ತದುಭಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಛನ್ದರಾಗೋ, ತಂ ತತ್ಥ ಸಂಯೋಜನಂ।

“ಸಂವಿಜ್ಜತಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಗವತೋ ಚಕ್ಖು। ಪಸ್ಸತಿ ಭಗವಾ ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ। ಛನ್ದರಾಗೋ ಭಗವತೋ ನತ್ಥಿ। ಸುವಿಮುತ್ತಚಿತ್ತೋ ಭಗವಾ। ಸಂವಿಜ್ಜತಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಗವತೋ ಸೋತಂ। ಸುಣಾತಿ ಭಗವಾ ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ। ಛನ್ದರಾಗೋ ಭಗವತೋ ನತ್ಥಿ। ಸುವಿಮುತ್ತಚಿತ್ತೋ ಭಗವಾ। ಸಂವಿಜ್ಜತಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಗವತೋ ಘಾನಂ। ಘಾಯತಿ ಭಗವಾ ಘಾನೇನ ಗನ್ಧಂ। ಛನ್ದರಾಗೋ ಭಗವತೋ ನತ್ಥಿ। ಸುವಿಮುತ್ತಚಿತ್ತೋ ಭಗವಾ। ಸಂವಿಜ್ಜತಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಗವತೋ ಜಿವ್ಹಾ। ಸಾಯತಿ ಭಗವಾ ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ। ಛನ್ದರಾಗೋ ಭಗವತೋ ನತ್ಥಿ। ಸುವಿಮುತ್ತಚಿತ್ತೋ ಭಗವಾ। ಸಂವಿಜ್ಜತಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಗವತೋ ಕಾಯೋ। ಫುಸತಿ ಭಗವಾ ಕಾಯೇನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಛನ್ದರಾಗೋ ಭಗವತೋ ನತ್ಥಿ। ಸುವಿಮುತ್ತಚಿತ್ತೋ ಭಗವಾ। ಸಂವಿಜ್ಜತಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಗವತೋ ಮನೋ। ವಿಜಾನಾತಿ ಭಗವಾ ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ। ಛನ್ದರಾಗೋ ಭಗವತೋ ನತ್ಥಿ। ಸುವಿಮುತ್ತಚಿತ್ತೋ ಭಗವಾ।

“ಇಮಿನಾ ಖೋ ಏತಂ, ಆವುಸೋ, ಪರಿಯಾಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ ಯಥಾ ನ ಚಕ್ಖು ರೂಪಾನಂ ಸಂಯೋಜನಂ, ನ ರೂಪಾ ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನಂ; ಯಞ್ಚ ತತ್ಥ ತದುಭಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಛನ್ದರಾಗೋ, ತಂ ತತ್ಥ ಸಂಯೋಜನಂ। ನ ಸೋತಂ… ನ ಘಾನಂ… ನ ಜಿವ್ಹಾ ರಸಾನಂ ಸಂಯೋಜನಂ, ನ ರಸಾ ಜಿವ್ಹಾಯ ಸಂಯೋಜನಂ; ಯಞ್ಚ ತತ್ಥ ತದುಭಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಛನ್ದರಾಗೋ ತಂ ತತ್ಥ ಸಂಯೋಜನಂ। ನ ಕಾಯೋ… ನ ಮನೋ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಂಯೋಜನಂ, ನ ಧಮ್ಮಾ ಮನಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನಂ; ಯಞ್ಚ ತತ್ಥ ತದುಭಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಛನ್ದರಾಗೋ, ತಂ ತತ್ಥ ಸಂಯೋಜನ”ನ್ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಕಾಮಭೂಸುತ್ತಂ

೨೩೩. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಆನನ್ದೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಕಾಮಭೂ ಕೋಸಮ್ಬಿಯಂ ವಿಹರನ್ತಿ ಘೋಸಿತಾರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಕಾಮಭೂ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಆನನ್ದೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಕಾಮಭೂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಏತದವೋಚ –

“ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಚಕ್ಖು ರೂಪಾನಂ ಸಂಯೋಜನಂ, ರೂಪಾ ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನಂ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾ ರಸಾನಂ ಸಂಯೋಜನಂ, ರಸಾ ಜಿವ್ಹಾಯ ಸಂಯೋಜನಂ…ಪೇ॰… ಮನೋ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಂಯೋಜನಂ, ಧಮ್ಮಾ ಮನಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನ”ನ್ತಿ?

“ನ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಕಾಮಭೂ [ಕಾಮಭು (ಸೀ॰) ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೇ ೬೫-ಗೇ ವಾತಿ ಸುತ್ತಂ ಪಸ್ಸಿತಬ್ಬಂ], ಚಕ್ಖು ರೂಪಾನಂ ಸಂಯೋಜನಂ, ನ ರೂಪಾ ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನಂ। ಯಞ್ಚ ತತ್ಥ ತದುಭಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಛನ್ದರಾಗೋ, ತಂ ತತ್ಥ ಸಂಯೋಜನಂ…ಪೇ॰… ನ ಜಿವ್ಹಾ ರಸಾನಂ ಸಂಯೋಜನಂ, ನ ರಸಾ ಜಿವ್ಹಾಯ ಸಂಯೋಜನಂ…ಪೇ॰… ನ ಮನೋ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಂಯೋಜನಂ, ನ ಧಮ್ಮಾ ಮನಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನಂ। ಯಞ್ಚ ತತ್ಥ ತದುಭಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಛನ್ದರಾಗೋ ತಂ ತತ್ಥ ಸಂಯೋಜನಂ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಆವುಸೋ, ಕಾಳೋ ಚ ಬಲೀಬದ್ದೋ ಓದಾತೋ ಚ ಬಲೀಬದ್ದೋ ಏಕೇನ ದಾಮೇನ ವಾ ಯೋತ್ತೇನ ವಾ ಸಂಯುತ್ತಾ ಅಸ್ಸು। ಯೋ ನು ಖೋ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - ‘ಕಾಳೋ ಬಲೀಬದ್ದೋ ಓದಾತಸ್ಸ ಬಲೀಬದ್ದಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನಂ, ಓದಾತೋ ಬಲೀಬದ್ದೋ ಕಾಳಸ್ಸ ಬಲೀಬದ್ದಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನ’ನ್ತಿ, ಸಮ್ಮಾ ನು ಖೋ ಸೋ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯಾ”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಆವುಸೋ”। “ನ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಕಾಳೋ ಬಲೀಬದ್ದೋ ಓದಾತಸ್ಸ ಬಲೀಬದ್ದಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನಂ, ನಪಿ ಓದಾತೋ ಬಲೀಬದ್ದೋ ಕಾಳಸ್ಸ ಬಲೀಬದ್ದಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನಂ। ಯೇನ ಚ ಖೋ ತೇ ಏಕೇನ ದಾಮೇನ ವಾ ಯೋತ್ತೇನ ವಾ ಸಂಯುತ್ತಾ, ತಂ ತತ್ಥ ಸಂಯೋಜನಂ। ಏವಮೇವ ಖೋ , ಆವುಸೋ, ನ ಚಕ್ಖು ರೂಪಾನಂ ಸಂಯೋಜನಂ, ನ ರೂಪಾ ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನಂ…ಪೇ॰… ನ ಜಿವ್ಹಾ…ಪೇ॰… ನ ಮನೋ…ಪೇ॰… ಯಞ್ಚ ತತ್ಥ ತದುಭಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಛನ್ದರಾಗೋ, ತಂ ತತ್ಥ ಸಂಯೋಜನ”ನ್ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಉದಾಯೀಸುತ್ತಂ

೨೩೪. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಆನನ್ದೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಉದಾಯೀ ಕೋಸಮ್ಬಿಯಂ ವಿಹರನ್ತಿ ಘೋಸಿತಾರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಉದಾಯೀ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಆನನ್ದೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಉದಾಯೀ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಏತದವೋಚ -

“ಯಥೇವ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಅಯಂ ಕಾಯೋ ಭಗವತಾ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಅಕ್ಖಾತೋ ವಿವಟೋ ಪಕಾಸಿತೋ - ‘ಇತಿಪಾಯಂ ಕಾಯೋ ಅನತ್ತಾ’ತಿ, ಸಕ್ಕಾ ಏವಮೇವ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಪಿದಂ ಆಚಿಕ್ಖಿತುಂ ದೇಸೇತುಂ ಪಞ್ಞಪೇತುಂ ಪಟ್ಠಪೇತುಂ ವಿವರಿತುಂ ವಿಭಜಿತುಂ ಉತ್ತಾನೀಕಾತುಂ - ‘ಇತಿಪಿದಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನತ್ತಾ’”ತಿ?

“ಯಥೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಉದಾಯೀ, ಅಯಂ ಕಾಯೋ ಭಗವತಾ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಅಕ್ಖಾತೋ ವಿವಟೋ ಪಕಾಸಿತೋ - ‘ಇತಿಪಾಯಂ ಕಾಯೋ ಅನತ್ತಾ’ತಿ, ಸಕ್ಕಾ ಏವಮೇವ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಪಿದಂ ಆಚಿಕ್ಖಿತುಂ ದೇಸೇತುಂ ಪಞ್ಞಪೇತುಂ ಪಟ್ಠಪೇತುಂ ವಿವರಿತುಂ ವಿಭಜಿತುಂ ಉತ್ತಾನೀಕಾತುಂ - ‘ಇತಿಪಿದಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನತ್ತಾ’”ತಿ।

“ಚಕ್ಖುಞ್ಚ, ಆವುಸೋ, ಪಟಿಚ್ಚ ರೂಪೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣ”ನ್ತಿ? “ಏವಮಾವುಸೋ”ತಿ । “ಯೋ ಚಾವುಸೋ, ಹೇತು, ಯೋ ಚ ಪಚ್ಚಯೋ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಸೋ ಚ ಹೇತು, ಸೋ ಚ ಪಚ್ಚಯೋ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಸಬ್ಬಥಾ ಸಬ್ಬಂ ಅಪರಿಸೇಸಂ ನಿರುಜ್ಝೇಯ್ಯ। ಅಪಿ ನು ಖೋ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ಪಞ್ಞಾಯೇಥಾ”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಆವುಸೋ”। “ಇಮಿನಾಪಿ ಖೋ ಏತಂ, ಆವುಸೋ, ಪರಿಯಾಯೇನ ಭಗವತಾ ಅಕ್ಖಾತಂ ವಿವಟಂ ಪಕಾಸಿತಂ - ‘ಇತಿಪಿದಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನತ್ತಾ’”ತಿ…ಪೇ॰…।

“ಜಿವ್ಹಞ್ಚಾವುಸೋ, ಪಟಿಚ್ಚ ರಸೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣ”ನ್ತಿ? “ಏವಮಾವುಸೋ”ತಿ। “ಯೋ ಚಾವುಸೋ, ಹೇತು ಯೋ ಚ ಪಚ್ಚಯೋ ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಸೋ ಚ ಹೇತು, ಸೋ ಚ ಪಚ್ಚಯೋ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಸಬ್ಬಥಾ ಸಬ್ಬಂ ಅಪರಿಸೇಸಂ ನಿರುಜ್ಝೇಯ್ಯ, ಅಪಿ ನು ಖೋ ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಂ ಪಞ್ಞಾಯೇಥಾ”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಆವುಸೋ”। “ಇಮಿನಾಪಿ ಖೋ ಏತಂ, ಆವುಸೋ, ಪರಿಯಾಯೇನ ಭಗವತಾ ಅಕ್ಖಾತಂ ವಿವಟಂ ಪಕಾಸಿತಂ - ‘ಇತಿಪಿದಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನತ್ತಾ’”ತಿ…ಪೇ॰…।

“ಮನಞ್ಚಾವುಸೋ, ಪಟಿಚ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣ”ನ್ತಿ? “ಏವಮಾವುಸೋ”ತಿ। “ಯೋ ಚಾವುಸೋ, ಹೇತು, ಯೋ ಚ ಪಚ್ಚಯೋ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಸೋ ಚ ಹೇತು, ಸೋ ಚ ಪಚ್ಚಯೋ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಸಬ್ಬಥಾ ಸಬ್ಬಂ ಅಪರಿಸೇಸಂ ನಿರುಜ್ಝೇಯ್ಯ, ಅಪಿ ನು ಖೋ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ ಪಞ್ಞಾಯೇಥಾ”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಆವುಸೋ”। “ಇಮಿನಾಪಿ ಖೋ ಏತಂ, ಆವುಸೋ, ಪರಿಯಾಯೇನ ಭಗವತಾ ಅಕ್ಖಾತಂ ವಿವಟಂ ಪಕಾಸಿತಂ - ‘ಇತಿಪಿದಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನತ್ತಾ’”ತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆವುಸೋ, ಪುರಿಸೋ ಸಾರತ್ಥಿಕೋ ಸಾರಗವೇಸೀ ಸಾರಪರಿಯೇಸನಂ ಚರಮಾನೋ ತಿಣ್ಹಂ ಕುಠಾರಿಂ ಆದಾಯ ವನಂ ಪವಿಸೇಯ್ಯ। ಸೋ ತತ್ಥ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಮಹನ್ತಂ ಕದಲಿಕ್ಖನ್ಧಂ ಉಜುಂ ನವಂ ಅಕುಕ್ಕುಕಜಾತಂ [ಅಕುಕ್ಕುಟಕಜಾತಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಅಕುಕ್ಕಜಟಜಾತಂ (ಕ॰)]। ತಮೇನಂ ಮೂಲೇ ಛಿನ್ದೇಯ್ಯ ; ಮೂಲೇ ಛೇತ್ವಾ ಅಗ್ಗೇ ಛಿನ್ದೇಯ್ಯ; ಅಗ್ಗೇ ಛೇತ್ವಾ ಪತ್ತವಟ್ಟಿಂ ವಿನಿಬ್ಭುಜೇಯ್ಯ [ವಿನಿಬ್ಭುಜ್ಜೇಯ್ಯ (ಪೀ॰), ವಿನಿಬ್ಭಜ್ಜೇಯ್ಯ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)]। ಸೋ ತತ್ಥ ಫೇಗ್ಗುಮ್ಪಿ ನಾಧಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ಕುತೋ ಸಾರಂ! ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಛಸು ಫಸ್ಸಾಯತನೇಸು ನೇವತ್ತಾನಂ ನ ಅತ್ತನಿಯಂ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ। ಸೋ ಏವಂ ಅಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತೋ [ಏವಂ ಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಲೋಕೇ ಉಪಾದಿಯತಿ। ಅನುಪಾದಿಯಂ ನ ಪರಿತಸ್ಸತಿ। ಅಪರಿತಸ್ಸಂ ಪಚ್ಚತ್ತಞ್ಞೇವ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯತಿ। ‘ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ’ತಿ ಪಜಾನಾತೀ”ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಆದಿತ್ತಪರಿಯಾಯಸುತ್ತಂ

೨೩೫. “ಆದಿತ್ತಪರಿಯಾಯಂ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯಂ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆದಿತ್ತಪರಿಯಾಯೋ, ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯೋ? ವರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತತ್ತಾಯ ಅಯೋಸಲಾಕಾಯ ಆದಿತ್ತಾಯ ಸಮ್ಪಜ್ಜಲಿತಾಯ ಸಜೋತಿಭೂತಾಯ [ಸಞ್ಜೋತಿಭೂತಾಯ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ ಸಮ್ಪಲಿಮಟ್ಠಂ, ನ ತ್ವೇವ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ರೂಪೇಸು ಅನುಬ್ಯಞ್ಜನಸೋ ನಿಮಿತ್ತಗ್ಗಾಹೋ। ನಿಮಿತ್ತಸ್ಸಾದಗಧಿತಂ [ನಿಮಿತ್ತಸ್ಸಾದಗಧಿತಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰) ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೨೧೯-೨೧೬] ವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ತಿಟ್ಠಮಾನಂ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ, ಅನುಬ್ಯಞ್ಜನಸ್ಸಾದಗಧಿತಂ ವಾ ತಸ್ಮಿಞ್ಚೇ ಸಮಯೇ ಕಾಲಂ ಕರೇಯ್ಯ, ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ, ಯಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಗತೀನಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಗತಿಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ - ನಿರಯಂ ವಾ, ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಂ ವಾ। ಇಮಂ ಖ್ವಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆದೀನವಂ ದಿಸ್ವಾ ಏವಂ ವದಾಮಿ।

“ವರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಣ್ಹೇನ ಅಯೋಸಙ್ಕುನಾ ಆದಿತ್ತೇನ ಸಮ್ಪಜ್ಜಲಿತೇನ ಸಜೋತಿಭೂತೇನ ಸೋತಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಸಮ್ಪಲಿಮಟ್ಠಂ, ನ ತ್ವೇವ ಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ಸದ್ದೇಸು ಅನುಬ್ಯಞ್ಜನಸೋ ನಿಮಿತ್ತಗ್ಗಾಹೋ। ನಿಮಿತ್ತಸ್ಸಾದಗಧಿತಂ ವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ತಿಟ್ಠಮಾನಂ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ , ಅನುಬ್ಯಞ್ಜನಸ್ಸಾದಗಧಿತಂ ವಾ ತಸ್ಮಿಞ್ಚೇ ಸಮಯೇ ಕಾಲಙ್ಕರೇಯ್ಯ, ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ, ಯಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಗತೀನಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಗತಿಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ - ನಿರಯಂ ವಾ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಂ ವಾ। ಇಮಂ ಖ್ವಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆದೀನವಂ ದಿಸ್ವಾ ಏವಂ ವದಾಮಿ ।

“ವರಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಣ್ಹೇನ ನಖಚ್ಛೇದನೇನ ಆದಿತ್ತೇನ ಸಮ್ಪಜ್ಜಲಿತೇನ ಸಜೋತಿಭೂತೇನ ಘಾನಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಸಮ್ಪಲಿಮಟ್ಠಂ, ನ ತ್ವೇವ ಘಾನವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ಗನ್ಧೇಸು ಅನುಬ್ಯಞ್ಜನಸೋ ನಿಮಿತ್ತಗ್ಗಾಹೋ। ನಿಮಿತ್ತಸ್ಸಾದಗಧಿತಂ ವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ತಿಟ್ಠಮಾನಂ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ, ಅನುಬ್ಯಞ್ಜನಸ್ಸಾದಗಧಿತಂ ವಾ ತಸ್ಮಿಞ್ಚೇ ಸಮಯೇ ಕಾಲಂ ಕರೇಯ್ಯ। ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ, ಯಂ ದ್ವಿನ್ನಂ

ಗತೀನಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಗತಿಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ - ನಿರಯಂ ವಾ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಂ ವಾ। ಇಮಂ ಖ್ವಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆದೀನವಂ ದಿಸ್ವಾ ಏವಂ ವದಾಮಿ।

“ವರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಣ್ಹೇನ ಖುರೇನ ಆದಿತ್ತೇನ ಸಮ್ಪಜ್ಜಲಿತೇನ ಸಜೋತಿಭೂತೇನ ಜಿವ್ಹಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಸಮ್ಪಲಿಮಟ್ಠಂ, ನ ತ್ವೇವ ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ರಸೇಸು ಅನುಬ್ಯಞ್ಜನಸೋ ನಿಮಿತ್ತಗ್ಗಾಹೋ। ನಿಮಿತ್ತಸ್ಸಾದಗಧಿತಂ ವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ತಿಟ್ಠಮಾನಂ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ, ಅನುಬ್ಯಞ್ಜನಸ್ಸಾದಗಧಿತಂ ವಾ ತಸ್ಮಿಞ್ಚೇ ಸಮಯೇ ಕಾಲಂ ಕರೇಯ್ಯ। ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ, ಯಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಗತೀನಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಗತಿಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ - ನಿರಯಂ ವಾ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಂ ವಾ। ಇಮಂ ಖ್ವಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆದೀನವಂ ದಿಸ್ವಾ ಏವಂ ವದಾಮಿ।

“ವರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಣ್ಹಾಯ ಸತ್ತಿಯಾ ಆದಿತ್ತಾಯ ಸಮ್ಪಜ್ಜಲಿತಾಯ ಸಜೋತಿಭೂತಾಯ ಕಾಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಸಮ್ಪಲಿಮಟ್ಠಂ, ನ ತ್ವೇವ ಕಾಯವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇಸು ಅನುಬ್ಯಞ್ಜನಸೋ ನಿಮಿತ್ತಗ್ಗಾಹೋ। ನಿಮಿತ್ತಸ್ಸಾದಗಧಿತಂ ವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ತಿಟ್ಠಮಾನಂ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ, ಅನುಬ್ಯಞ್ಜನಸ್ಸಾದಗಧಿತಂ ವಾ ತಸ್ಮಿಞ್ಚೇ ಸಮಯೇ ಕಾಲಂ ಕರೇಯ್ಯ। ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ, ಯಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಗತೀನಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಗತಿಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ - ನಿರಯಂ ವಾ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಂ ವಾ। ಇಮಂ ಖ್ವಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆದೀನವಂ ದಿಸ್ವಾ ಏವಂ ವದಾಮಿ।

“ವರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೋತ್ತಂ। ಸೋತ್ತಂ ಖೋ ಪನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಞ್ಝಂ ಜೀವಿತಾನಂ ವದಾಮಿ, ಅಫಲಂ ಜೀವಿತಾನಂ ವದಾಮಿ, ಮೋಮೂಹಂ ಜೀವಿತಾನಂ ವದಾಮಿ, ನ ತ್ವೇವ ತಥಾರೂಪೇ ವಿತಕ್ಕೇ ವಿತಕ್ಕೇಯ್ಯ ಯಥಾರೂಪಾನಂ ವಿತಕ್ಕಾನಂ ವಸಂ ಗತೋ ಸಙ್ಘಂ ಭಿನ್ದೇಯ್ಯ। ಇಮಂ ಖ್ವಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ವಞ್ಝಂ ಜೀವಿತಾನಂ ಆದೀನವಂ ದಿಸ್ವಾ ಏವಂ ವದಾಮಿ।

“ತತ್ಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - ‘ತಿಟ್ಠತು ತಾವ ತತ್ತಾಯ ಅಯೋಸಲಾಕಾಯ ಆದಿತ್ತಾಯ ಸಮ್ಪಜ್ಜಲಿತಾಯ ಸಜೋತಿಭೂತಾಯ ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ ಸಮ್ಪಲಿಮಟ್ಠಂ। ಹನ್ದಾಹಂ ಇದಮೇವ ಮನಸಿ ಕರೋಮಿ - ಇತಿ ಚಕ್ಖು ಅನಿಚ್ಚಂ, ರೂಪಾ ಅನಿಚ್ಚಾ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನಿಚ್ಚಂ, ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಅನಿಚ್ಚೋ, ಯಮ್ಪಿದಂ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಅನಿಚ್ಚಂ’” [ಅನಿಚ್ಚ”ನ್ತಿ (?)]।

“ತಿಟ್ಠತು ತಾವ ತಿಣ್ಹೇನ ಅಯೋಸಙ್ಕುನಾ ಆದಿತ್ತೇನ ಸಮ್ಪಜ್ಜಲಿತೇನ ಸಜೋತಿಭೂತೇನ ಸೋತಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಸಮ್ಪಲಿಮಟ್ಠಂ। ಹನ್ದಾಹಂ ಇದಮೇವ ಮನಸಿ ಕರೋಮಿ - ಇತಿ ಸೋತಂ ಅನಿಚ್ಚಂ, ಸದ್ದಾ ಅನಿಚ್ಚಾ, ಸೋತವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನಿಚ್ಚಂ, ಸೋತಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಅನಿಚ್ಚೋ, ಯಮ್ಪಿದಂ ಸೋತಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಅನಿಚ್ಚಂ।

“ತಿಟ್ಠತು ತಾವ ತಿಣ್ಹೇನ ನಖಚ್ಛೇದನೇನ ಆದಿತ್ತೇನ ಸಮ್ಪಜ್ಜಲಿತೇನ ಸಜೋತಿಭೂತೇನ ಘಾನಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಸಮ್ಪಲಿಮಟ್ಠಂ। ಹನ್ದಾಹಂ ಇದಮೇವ ಮನಸಿ ಕರೋಮಿ - ಇತಿ ಘಾನಂ ಅನಿಚ್ಚಂ, ಗನ್ಧಾ ಅನಿಚ್ಚಾ, ಘಾನವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನಿಚ್ಚಂ, ಘಾನಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಅನಿಚ್ಚೋ, ಯಮ್ಪಿದಂ ಘಾನಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ…ಪೇ॰… ತಮ್ಪಿ ಅನಿಚ್ಚಂ।

“ತಿಟ್ಠತು ತಾವ ತಿಣ್ಹೇನ ಖುರೇನ ಆದಿತ್ತೇನ ಸಮ್ಪಜ್ಜಲಿತೇನ ಸಜೋತಿಭೂತೇನ ಜಿವ್ಹಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಸಮ್ಪಲಿಮಟ್ಠಂ। ಹನ್ದಾಹಂ ಇದಮೇವ ಮನಸಿ ಕರೋಮಿ - ಇತಿ ಜಿವ್ಹಾ ಅನಿಚ್ಚಾ, ರಸಾ ಅನಿಚ್ಚಾ, ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನಿಚ್ಚಂ, ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಅನಿಚ್ಚೋ, ಯಮ್ಪಿದಂ ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ…ಪೇ॰… ತಮ್ಪಿ ಅನಿಚ್ಚಂ।

“ತಿಟ್ಠತು ತಾವ ತಿಣ್ಹಾಯ ಸತ್ತಿಯಾ ಆದಿತ್ತಾಯ ಸಮ್ಪಜ್ಜಲಿತಾಯ ಸಜೋತಿಭೂತಾಯ ಕಾಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಸಮ್ಪಲಿಮಟ್ಠಂ। ಹನ್ದಾಹಂ ಇದಮೇವ ಮನಸಿ ಕರೋಮಿ - ಇತಿ ಕಾಯೋ ಅನಿಚ್ಚೋ, ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ ಅನಿಚ್ಚಾ , ಕಾಯವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನಿಚ್ಚಂ, ಕಾಯಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಅನಿಚ್ಚೋ, ಯಮ್ಪಿದಂ ಕಾಯಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ…ಪೇ॰… ತಮ್ಪಿ ಅನಿಚ್ಚಂ।

“ತಿಟ್ಠತು ತಾವ ಸೋತ್ತಂ। ಹನ್ದಾಹಂ ಇದಮೇವ ಮನಸಿ ಕರೋಮಿ - ಇತಿ ಮನೋ ಅನಿಚ್ಚೋ, ಧಮ್ಮಾ ಅನಿಚ್ಚಾ, ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನಿಚ್ಚಂ, ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಅನಿಚ್ಚೋ, ಯಮ್ಪಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಅನಿಚ್ಚಂ”।

“ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ರೂಪೇಸುಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣೇಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೇಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ…ಪೇ॰… ಯಮ್ಪಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ನಿಬ್ಬಿನ್ದಂ ವಿರಜ್ಜತಿ; ವಿರಾಗಾ ವಿಮುಚ್ಚತಿ; ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। ‘ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆದಿತ್ತಪರಿಯಾಯೋ, ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯೋ”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಪಠಮಹತ್ಥಪಾದೋಪಮಸುತ್ತಂ

೨೩೬. “ಹತ್ಥೇಸು , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ ಆದಾನನಿಕ್ಖೇಪನಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ; ಪಾದೇಸು ಸತಿ ಅಭಿಕ್ಕಮಪಟಿಕ್ಕಮೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ; ಪಬ್ಬೇಸು ಸತಿ ಸಮಿಞ್ಜನಪಸಾರಣಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ; ಕುಚ್ಛಿಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ಜಿಘಚ್ಛಾ ಪಿಪಾಸಾ ಪಞ್ಞಾಯತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಖಂ ದುಕ್ಖಂ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾಯ ಸತಿ ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಖಂ ದುಕ್ಖಂ…ಪೇ॰… ಮನಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಖಂ ದುಕ್ಖಂ…ಪೇ॰…।

“ಹತ್ಥೇಸು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸತಿ ಆದಾನನಿಕ್ಖೇಪನಂ ನ ಪಞ್ಞಾಯತಿ; ಪಾದೇಸು ಅಸತಿ ಅಭಿಕ್ಕಮಪಟಿಕ್ಕಮೋ ನ ಪಞ್ಞಾಯತಿ; ಪಬ್ಬೇಸು ಅಸತಿ ಸಮಿಞ್ಜನಪಸಾರಣಂ ನ ಪಞ್ಞಾಯತಿ; ಕುಚ್ಛಿಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ಜಿಘಚ್ಛಾ ಪಿಪಾಸಾ ನ ಪಞ್ಞಾಯತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ನುಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಖಂ ದುಕ್ಖಂ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾಯ ಅಸತಿ ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ನುಪ್ಪಜ್ಜತಿ…ಪೇ॰… ಮನಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ನುಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಖಂ ದುಕ್ಖ”ನ್ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ದುತಿಯಹತ್ಥಪಾದೋಪಮಸುತ್ತಂ

೨೩೭. “ಹತ್ಥೇಸು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ ಆದಾನನಿಕ್ಖೇಪನಂ ಹೋತಿ; ಪಾದೇಸು ಸತಿ ಅಭಿಕ್ಕಮಪಟಿಕ್ಕಮೋ ಹೋತಿ; ಪಬ್ಬೇಸು ಸತಿ ಸಮಿಞ್ಜನಪಸಾರಣಂ ಹೋತಿ; ಕುಚ್ಛಿಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ಜಿಘಚ್ಛಾ ಪಿಪಾಸಾ ಹೋತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಖಂ ದುಕ್ಖಂ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾಯ ಸತಿ…ಪೇ॰… ಮನಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಖಂ ದುಕ್ಖಂ…ಪೇ॰…।

“ಹತ್ಥೇಸು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸತಿ ಆದಾನನಿಕ್ಖೇಪನಂ ನ ಹೋತಿ; ಪಾದೇಸು ಅಸತಿ ಅಭಿಕ್ಕಮಪಟಿಕ್ಕಮೋ ನ ಹೋತಿ; ಪಬ್ಬೇಸು ಅಸತಿ ಸಮಿಞ್ಜನಪಸಾರಣಂ ನ ಹೋತಿ; ಕುಚ್ಛಿಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ಜಿಘಚ್ಛಾ ಪಿಪಾಸಾ ನ ಹೋತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ನುಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಖಂ ದುಕ್ಖಂ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾಯ ಅಸತಿ ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ನುಪ್ಪಜ್ಜತಿ…ಪೇ॰… ಮನಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ನುಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಖಂ ದುಕ್ಖ”ನ್ತಿ। ದಸಮಂ।

ಸಮುದ್ದವಗ್ಗೋ ಅಟ್ಠರಸಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

> ದ್ವೇ ಸಮುದ್ದಾ ಬಾಳಿಸಿಕೋ, ಖೀರರುಕ್ಖೇನ ಕೋಟ್ಠಿಕೋ।
> ಕಾಮಭೂ ಉದಾಯೀ ಚೇವ, ಆದಿತ್ತೇನ ಚ ಅಟ್ಠಮಂ।
> ಹತ್ಥಪಾದೂಪಮಾ ದ್ವೇತಿ, ವಗ್ಗೋ ತೇನ ಪವುಚ್ಚತೀತಿ॥

೧೯. ಆಸೀವಿಸವಗ್ಗೋ

೧. ಆಸೀವಿಸೋಪಮಸುತ್ತಂ

೨೩೮. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಆಸೀವಿಸಾ ಉಗ್ಗತೇಜಾ ಘೋರವಿಸಾ। ಅಥ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಜೀವಿತುಕಾಮೋ ಅಮರಿತುಕಾಮೋ ಸುಖಕಾಮೋ ದುಕ್ಖಪ್ಪಟಿಕೂಲೋ। ತಮೇನಂ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯುಂ - 'ಇಮೇ ತೇ, ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಚತ್ತಾರೋ ಆಸೀವಿಸಾ ಉಗ್ಗತೇಜಾ ಘೋರವಿಸಾ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ವುಟ್ಠಾಪೇತಬ್ಬಾ, ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ನ್ಹಾಪೇತಬ್ಬಾ, ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಭೋಜೇತಬ್ಬಾ, ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಸಂವೇಸೇತಬ್ಬಾ [ಪವೇಸೇತಬ್ಬಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)]। ಯದಾ ಚ ಖೋ ತೇ, ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಇಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ ಆಸೀವಿಸಾನಂ ಉಗ್ಗತೇಜಾನಂ ಘೋರವಿಸಾನಂ ಅಞ್ಞತರೋ ವಾ ಅಞ್ಞತರೋ ವಾ ಕುಪ್ಪಿಸ್ಸತಿ, ತತೋ ತ್ವಂ, ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಮರಣಂ ವಾ ನಿಗಚ್ಛಸಿ, ಮರಣಮತ್ತಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ। ಯಂ ತೇ, ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಕರಣೀಯಂ ತಂ ಕರೋಹೀ'"ತಿ।

"ಅಥ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಭೀತೋ ಚತುನ್ನಂ ಆಸೀವಿಸಾನಂ ಉಗ್ಗತೇಜಾನಂ ಘೋರವಿಸಾನಂ ಯೇನ ವಾ ತೇನ ವಾ ಪಲಾಯೇಥ। ತಮೇನಂ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯುಂ - 'ಇಮೇ ಖೋ, ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಪಞ್ಚ ವಧಕಾ ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾ ಪಿಟ್ಠಿತೋ ಪಿಟ್ಠಿತೋ ಅನುಬನ್ಧಾ, ಯತ್ಥೇವ ನಂ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸಾಮ ತತ್ಥೇವ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇಸ್ಸಾಮಾತಿ। ಯಂ ತೇ, ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಕರಣೀಯಂ ತಂ ಕರೋಹೀ'"ತಿ।

"ಅಥ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಭೀತೋ ಚತುನ್ನಂ ಆಸೀವಿಸಾನಂ ಉಗ್ಗತೇಜಾನಂ ಘೋರವಿಸಾನಂ, ಭೀತೋ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ವಧಕಾನಂ ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾನಂ ಯೇನ ವಾ ತೇನ ವಾ ಪಲಾಯೇಥ। ತಮೇನಂ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯುಂ - 'ಅಯಂ ತೇ, ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಛಟ್ಠೋ ಅನ್ತರಚರೋ ವಧಕೋ ಉಕ್ಖಿತ್ತಾಸಿಕೋ ಪಿಟ್ಠಿತೋ ಪಿಟ್ಠಿತೋ ಅನುಬನ್ಧೋ ಯತ್ಥೇವ ನಂ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸಾಮಿ ತತ್ಥೇವ ಸಿರೋ ಪಾತೇಸ್ಸಾಮೀತಿ। ಯಂ ತೇ, ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಕರಣೀಯಂ ತಂ ಕರೋಹೀ'"ತಿ।

"ಅಥ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಭೀತೋ ಚತುನ್ನಂ ಆಸೀವಿಸಾನಂ ಉಗ್ಗತೇಜಾನಂ ಘೋರವಿಸಾನಂ, ಭೀತೋ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ವಧಕಾನಂ ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾನಂ, ಭೀತೋ ಛಟ್ಠಸ್ಸ ಅನ್ತರಚರಸ್ಸ ವಧಕಸ್ಸ ಉಕ್ಖಿತ್ತಾಸಿಕಸ್ಸ ಯೇನ ವಾ ತೇನ ವಾ ಪಲಾಯೇಥ। ಸೋ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಸುಞ್ಞಂ ಗಾಮಂ। ಯಞ್ಞದೇವ ಘರಂ ಪವಿಸೇಯ್ಯ ರಿತ್ತಕಞ್ಞೇವ ಪವಿಸೇಯ್ಯ ತುಚ್ಛಕಞ್ಞೇವ ಪವಿಸೇಯ್ಯ ಸುಞ್ಞಕಞ್ಞೇವ ಪವಿಸೇಯ್ಯ। ಯಞ್ಞದೇವ ಭಾಜನಂ ಪರಿಮಸೇಯ್ಯ ರಿತ್ತಕಞ್ಞೇವ ಪರಿಮಸೇಯ್ಯ ತುಚ್ಛಕಞ್ಞೇವ ಪರಿಮಸೇಯ್ಯ ಸುಞ್ಞಕಞ್ಞೇವ ಪರಿಮಸೇಯ್ಯ। ತಮೇನಂ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯುಂ - 'ಇದಾನಿ, ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಇಮಂ ಸುಞ್ಞಂ ಗಾಮಂ ಚೋರಾ ಗಾಮಘಾತಕಾ ಪವಿಸನ್ತಿ [ವಧಿಸ್ಸನ್ತಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)]। ಯಂ ತೇ, ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಕರಣೀಯಂ ತಂ ಕರೋಹೀ'"ತಿ।

"ಅಥ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಭೀತೋ ಚತುನ್ನಂ ಆಸೀವಿಸಾನಂ ಉಗ್ಗತೇಜಾನಂ ಘೋರವಿಸಾನಂ, ಭೀತೋ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ವಧಕಾನಂ ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾನಂ, ಭೀತೋ ಛಟ್ಠಸ್ಸ ಅನ್ತರಚರಸ್ಸ ವಧಕಸ್ಸ ಉಕ್ಖಿತ್ತಾಸಿಕಸ್ಸ, ಭೀತೋ ಚೋರಾನಂ

ಗಾಮಘಾತಕಾನಂ ಯೇನ ವಾ ತೇನ ವಾ ಪಲಾಯೇಥ। ಸೋ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಮಹನ್ತಂ ಉದಕಣ್ಣವಂ ಓರಿಮಂ ತೀರಂ ಸಾಸಙ್ಕಂ ಸಪ್ಪಟಿಭಯಂ, ಪಾರಿಮಂ ತೀರಂ ಖೇಮಂ ಅಪ್ಪಟಿಭಯಂ। ನ ಚಸ್ಸ ನಾವಾ ಸನ್ತಾರಣೀ ಉತ್ತರಸೇತು ವಾ ಅಪಾರಾ ಪಾರಂ ಗಮನಾಯ। ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಏವಮಸ್ಸ – 'ಅಯಂ ಖೋ ಮಹಾಉದಕಣ್ಣವೋ ಓರಿಮಂ ತೀರಂ ಸಾಸಙ್ಕಂ ಸಪ್ಪಟಿಭಯಂ, ಪಾರಿಮಂ ತೀರಂ ಖೇಮಂ ಅಪ್ಪಟಿಭಯಂ, ನತ್ಥಿ ಚ [ನ ಚಸ್ಸ (ಸೀ॰ ಕ॰), ನತ್ಥಸ್ಸ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ನಾವಾ ಸನ್ತಾರಣೀ ಉತ್ತರಸೇತು ವಾ ಅಪಾರಾ ಪಾರಂ ಗಮನಾಯ। ಯಂನೂನಾಹಂ ತಿಣಕಟ್ಠಸಾಖಾಪಲಾಸಂ ಸಂಕಡ್ಢಿತ್ವಾ ಕುಲ್ಲಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ತಂ ಕುಲ್ಲಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಹತ್ಥೇಹಿ ಚ ಪಾದೇಹಿ ಚ ವಾಯಮಮಾನೋ ಸೋತ್ಥಿನಾ ಪಾರಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ'''ನ್ತಿ।

"ಅಥ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ತಿಣಕಟ್ಠಸಾಖಾಪಲಾಸಂ ಸಂಕಡ್ಢಿತ್ವಾ ಕುಲ್ಲಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ತಂ ಕುಲ್ಲಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಹತ್ಥೇಹಿ ಚ ಪಾದೇಹಿ ಚ ವಾಯಮಮಾನೋ ಸೋತ್ಥಿನಾ ಪಾರಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ತಿಣ್ಣೋ ಪಾರಙ್ಗತೋ [ಪಾರಗತೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಥಲೇ ತಿಟ್ಠತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ।

"ಉಪಮಾ ಖೋ ಮ್ಯಾಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕತಾ ಅತ್ಥಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಪನಾಯ। ಅಯಞ್ಚೇತ್ಥ [ಅಯಂ ಚೇವೇತ್ಥ (ಸೀ॰)] ಅತ್ಥೋ – ಚತ್ತಾರೋ ಆಸೀವಿಸಾ ಉಗ್ಗತೇಜಾ ಘೋರವಿಸಾತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುನ್ನೇತಂ ಮಹಾಭೂತಾನಂ ಅಧಿವಚನಂ – ಪಥವೀಧಾತುಯಾ, ಆಪೋಧಾತುಯಾ, ತೇಜೋಧಾತುಯಾ, ವಾಯೋಧಾತುಯಾ।

"ಪಞ್ಚ ವಧಕಾ ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚನ್ನೇತಂ ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾನಂ ಅಧಿವಚನಂ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ – ರೂಪುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ, ವೇದನುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ, ಸಞ್ಞುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ, ಸಙ್ಖಾರುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ, ವಿಞ್ಞಾಣುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ।

"ಛಟ್ಠೋ ಅನ್ತರಚರೋ ವಧಕೋ ಉಕ್ಖಿತ್ತಾಸಿಕೋತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನನ್ದೀರಾಗಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ।

"ಸುಞ್ಞೋ ಗಾಮೋತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛನ್ನೇತಂ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾನಂ ಆಯತನಾನಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಚಕ್ಖುತೋ ಚೇಪಿ ನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಣ್ಡಿತೋ ಬ್ಯತ್ತೋ ಮೇಧಾವೀ ಉಪಪರಿಕ್ಖತಿ ರಿತ್ತಕಞ್ಞೇವ ಖಾಯತಿ, ತುಚ್ಛಕಞ್ಞೇವ ಖಾಯತಿ, ಸುಞ್ಞಕಞ್ಞೇವ ಖಾಯತಿ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾತೋ ಚೇಪಿ ನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ಮನತೋ ಚೇಪಿ ನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಣ್ಡಿತೋ ಬ್ಯತ್ತೋ ಮೇಧಾವೀ ಉಪಪರಿಕ್ಖತಿ ರಿತ್ತಕಞ್ಞೇವ ಖಾಯತಿ, ತುಚ್ಛಕಞ್ಞೇವ ಖಾಯತಿ, ಸುಞ್ಞಕಞ್ಞೇವ ಖಾಯತಿ।

"ಚೋರಾ ಗಾಮಘಾತಕಾತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛನ್ನೇತಂ ಬಾಹಿರಾನಂ ಆಯತನಾನಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಚಕ್ಖು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಹಞ್ಞತಿ ಮನಾಪಾಮನಾಪೇಸು ರೂಪೇಸು; ಸೋತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ಘಾನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಹಞ್ಞತಿ ಮನಾಪಾಮನಾಪೇಸು ರಸೇಸು; ಕಾಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ಮನೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಹಞ್ಞತಿ ಮನಾಪಾಮನಾಪೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು।

"ಮಹಾ ಉದಕಣ್ಣವೋತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುನ್ನೇತಂ ಓಘಾನಂ ಅಧಿವಚನಂ – ಕಾಮೋಘಸ್ಸ, ಭವೋಘಸ್ಸ, ದಿಟ್ಠೋಘಸ್ಸ, ಅವಿಜ್ಜೋಘಸ್ಸ।

"ಓರಿಮಂ ತೀರಂ ಸಾಸಙ್ಕಂ ಸಪ್ಪಟಿಭಯನ್ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಕ್ಕಾಯಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ।

"ಪಾರಿಮಂ ತೀರಂ ಖೇಮಂ ಅಪ್ಪಟಿಭಯನ್ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ।

"ಕುಲ್ಲನ್ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸ್ಸೇತಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಅಧಿವಚನಂ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ – ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ।

“ತಸ್ಸ ಹತ್ಥೇಹಿ ಚ ಪಾದೇಹಿ ಚ ವಾಯಾಮೋತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೀರಿಯಾರಮ್ಭಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ।

“ತಿಣ್ಣೋ ಪಾರಙ್ಗತೋ ಥಲೇ ತಿಟ್ಠತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಹತೋ ಏತಂ ಅಧಿವಚನ”ನ್ತಿ। ಪಠಮಂ।

೮. ರಥೋಪಮಸುತ್ತಂ

೨೩೯. “ತೀಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸುಖಸೋಮನಸ್ಸಬಹುಲೋ ವಿಹರತಿ, ಯೋನಿ ಚಸ್ಸ ಆರದ್ಧಾ ಹೋತಿ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾಯ। ಕತಮೇಹಿ ತೀಹಿ? ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಗುತ್ತದ್ವಾರೋ ಹೋತಿ, ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞೂ, ಜಾಗರಿಯಂ ಅನುಯುತ್ತೋ।

“ಕಥಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಗುತ್ತದ್ವಾರೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ನ ನಿಮಿತ್ತಗ್ಗಾಹೀ ಹೋತಿ, ನಾನುಬ್ಯಞ್ಜನಗ್ಗಾಹೀ; ಯತ್ವಾಧಿಕರಣಮೇನಂ ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಸಂವುತಂ ವಿಹರನ್ತಂ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನ್ವಾಸ್ಸವೇಯ್ಯುಂ। ತಸ್ಸ ಸಂವರಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ; ರಕ್ಖತಿ ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ; ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯೇ ಸಂವರಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ... ಘಾನೇನ ಗನ್ಧಂ ಘಾಯಿತ್ವಾ... ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಸಾಯಿತ್ವಾ... ಕಾಯೇನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ ಫುಸಿತ್ವಾ... ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ನ ನಿಮಿತ್ತಗ್ಗಾಹೀ ಹೋತಿ ನಾನುಬ್ಯಞ್ಜನಗ್ಗಾಹೀ; ಯತ್ವಾಧಿಕರಣಮೇನಂ ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಸಂವುತಂ ವಿಹರನ್ತಂ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನ್ವಾಸ್ಸವೇಯ್ಯುಂ, ತಸ್ಸ ಸಂವರಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ; ರಕ್ಖತಿ ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಂ; ಮನಿನ್ದ್ರಿಯೇ ಸಂವರಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಭೂಮಿಯಂ ಚಾತುಮಹಾಪಥೇ ಆಜಞ್ಞರಥೋ ಯುತ್ತೋ ಅಸ್ಸ ಠಿತೋ ಓಧಸ್ತಪತೋದೋ [ಓಧತಪತೋದೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಓಧಸತಪತೋದೋ (ಪೀ॰)]। ತಮೇನಂ ದಕ್ಖೋ ಯೋಗ್ಗಾಚರಿಯೋ ಅಸ್ಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ವಾಮೇನ ಹತ್ಥೇನ ರಸ್ಮಿಯೋ ಗಹೇತ್ವಾ, ದಕ್ಖಿಣೇನ ಹತ್ಥೇನ ಪತೋದಂ ಗಹೇತ್ವಾ, ಯೇನಿಚ್ಛಕಂ ಯದಿಚ್ಛಕಂ ಸಾರೇಯ್ಯಪಿ ಪಚ್ಚಾಸಾರೇಯ್ಯಪಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಇಮೇಸಂ ಛನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಆರಕ್ಖಾಯ ಸಿಕ್ಖತಿ , ಸಂಯಮಾಯ ಸಿಕ್ಖತಿ, ದಮಾಯ ಸಿಕ್ಖತಿ, ಉಪಸಮಾಯ ಸಿಕ್ಖತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಗುತ್ತದ್ವಾರೋ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞೂ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪಟಿಸಙ್ಖಾ ಯೋನಿಸೋ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇತಿ - ‘ನೇವ ದವಾಯ, ನ ಮದಾಯ, ನ ಮಣ್ಡನಾಯ, ನ ವಿಭೂಸನಾಯ, ಯಾವದೇವ ಇಮಸ್ಸ ಕಾಯಸ್ಸ ಠಿತಿಯಾ, ಯಾಪನಾಯ, ವಿಹಿಂಸೂಪರತಿಯಾ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಾನುಗ್ಗಹಾಯ, ಇತಿ ಪುರಾಣಞ್ಚ ವೇದನಂ ಪಟಿಹಙ್ಖಾಮಿ, ನವಞ್ಚ ವೇದನಂ ನ ಉಪ್ಪಾದೇಸ್ಸಾಮಿ, ಯಾತ್ರಾ ಚ ಮೇ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಅನವಜ್ಜತಾ ಚ ಫಾಸುವಿಹಾರೋ ಚಾ’ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ವಣಂ ಆಲಿಮ್ಪೇಯ್ಯ ಯಾವದೇವ ರೋಹನತ್ಥಾಯ [ರೋಪನತ್ಥಾಯ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಸೇವನತ್ಥಾಯ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಗೋಪನತ್ಥಾಯ (ಕ॰)], ಸೇಯ್ಯಥಾ ವಾ ಪನ ಅಕ್ಖಂ ಅಬ್ಭಞ್ಜೇಯ್ಯ ಯಾವದೇವ ಭಾರಸ್ಸ ನಿತ್ಥರಣತ್ಥಾಯ; ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪಟಿಸಙ್ಖಾ ಯೋನಿಸೋ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇತಿ - ‘ನೇವ ದವಾಯ, ನ ಮದಾಯ, ನ ಮಣ್ಡನಾಯ, ನ ವಿಭೂಸನಾಯ, ಯಾವದೇವ ಇಮಸ್ಸ ಕಾಯಸ್ಸ ಠಿತಿಯಾ, ಯಾಪನಾಯ, ವಿಹಿಂಸೂಪರತಿಯಾ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಾನುಗ್ಗಹಾಯ, ಇತಿ ಪುರಾಣಞ್ಚ ವೇದನಂ ಪಟಿಹಙ್ಖಾಮಿ, ನವಞ್ಚ ವೇದನಂ ನ ಉಪ್ಪಾದೇಸ್ಸಾಮಿ, ಯಾತ್ರಾ ಚ ಮೇ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಅನವಜ್ಜತಾ ಚ ಫಾಸುವಿಹಾರೋ ಚಾ’ತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞೂ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಜಾಗರಿಯಂ ಅನುಯುತ್ತೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ದಿವಸಂ ಚಙ್ಕಮೇನ ನಿಸಜ್ಜಾಯ ಆವರಣೀಯೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇತಿ। ರತ್ತಿಯಾ ಪಠಮಂ ಯಾಮಂ ಚಙ್ಕಮೇನ ನಿಸಜ್ಜಾಯ ಆವರಣೀಯೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇತಿ। ರತ್ತಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮಂ ಯಾಮಂ ದಕ್ಖಿಣೇನ ಪಸ್ಸೇನ ಸೀಹಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇತಿ ಪಾದೇ ಪಾದಂ ಅಚ್ಚಾಧಾಯ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಉಟ್ಠಾನಸಞ್ಞಂ ಮನಸಿ ಕರಿತ್ವಾ। ರತ್ತಿಯಾ ಪಚ್ಛಿಮಂ ಯಾಮಂ ಪಚ್ಚುಟ್ಠಾಯ ಚಙ್ಕಮೇನ ನಿಸಜ್ಜಾಯ

ಆವರಣೀಯೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಜಾಗರಿಯಂ ಅನುಯುತ್ತೋ ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತೀಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸುಖಸೋಮನಸ್ಸಬಹುಲೋ ವಿಹರತಿ, ಯೋನಿ ಚಸ್ಸ ಆರದ್ಧಾ ಹೋತಿ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾಯಾ"ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಕುಮ್ಮೋಪಮಸುತ್ತಂ

೨೪೦. "ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಮ್ಮೋ ಕಚ್ಛಪೋ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಅನುನದೀತೀರೇ ಗೋಚರಪಸುತೋ ಅಹೋಸಿ। ಸಿಙ್ಗಾಲೋಪಿ [ಸಿಗಾಲೋಪಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಅನುನದೀತೀರೇ ಗೋಚರಪಸುತೋ ಅಹೋಸಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಮ್ಮೋ ಕಚ್ಛಪೋ ಸಿಙ್ಗಾಲಂ ದೂರತೋವ ಗೋಚರಪಸುತಂ। ದಿಸ್ವಾನ ಸೋಣ್ಡಿಪಞ್ಚಮಾನಿ ಅಙ್ಗಾನಿ ಸಕೇ ಕಪಾಲೇ ಸಮೋದಹಿತ್ವಾ ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕೋ ತುಣ್ಹೀಭೂತೋ ಸಙ್ಕಸಾಯತಿ। ಸಿಙ್ಗಾಲೋಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅದ್ದಸ ಕುಮ್ಮಂ ಕಚ್ಛಪಂ ದೂರತೋವ ಗೋಚರಪಸುತಂ। ದಿಸ್ವಾನ ಯೇನ ಕುಮ್ಮೋ ಕಚ್ಛಪೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಕುಮ್ಮಂ ಕಚ್ಛಪಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತೋ ಅಹೋಸಿ - 'ಯದಾಯಂ ಕುಮ್ಮೋ ಕಚ್ಛಪೋ ಸೋಣ್ಡಿಪಞ್ಚಮಾನಂ ಅಙ್ಗಾನಂ ಅಞ್ಞತರಂ ವಾ ಅಞ್ಞತರಂ ವಾ ಅಙ್ಗಂ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮೇಸ್ಸತಿ, ತತ್ಥೇವ ನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಉದ್ದಾಲಿತ್ವಾ ಖಾದಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ। ಯದಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಮ್ಮೋ ಕಚ್ಛಪೋ ಸೋಣ್ಡಿಪಞ್ಚಮಾನಂ ಅಙ್ಗಾನಂ ಅಞ್ಞತರಂ ವಾ ಅಞ್ಞತರಂ ವಾ ಅಙ್ಗಂ ನ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮಿ, ಅಥ ಸಿಙ್ಗಾಲೋ ಕುಮ್ಮಮ್ಹಾ ನಿಬ್ಬಿಜ್ಜ ಪಕ್ಕಾಮಿ, ಓತಾರಂ ಅಲಭಮಾನೋ।

"ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತುಮ್ಹೇಪಿ ಮಾರೋ ಪಾಪಿಮಾ ಸತತಂ ಸಮಿತಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತೋ - 'ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮಾಹಂ ಇಮೇಸಂ ಚಕ್ಖುತೋ ವಾ ಓತಾರಂ ಲಭೇಯ್ಯಂ...ಪೇ॰... ಜಿವ್ಹಾತೋ ವಾ ಓತಾರಂ ಲಭೇಯ್ಯಂ...ಪೇ॰... ಮನತೋ ವಾ ಓತಾರಂ ಲಭೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಗುತ್ತದ್ವಾರಾ ವಿಹರಥ। ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ಮಾ ನಿಮಿತ್ತಗ್ಗಾಹಿನೋ ಅಹುವತ್ಥ, ಮಾ ಅನುಬ್ಯಞ್ಜನಗ್ಗಾಹಿನೋ। ಯತ್ವಾಧಿಕರಣಮೇನಂ ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಸಂವುತಂ ವಿಹರನ್ತಂ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನ್ವಾಸ್ಸವೇಯ್ಯುಂ, ತಸ್ಸ ಸಂವರಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜಥ, ರಕ್ಖಥ ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ, ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯೇ ಸಂವರಂ ಆಪಜ್ಜಥ। ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ... ಘಾನೇನ ಗನ್ಧಂ ಘಾಯಿತ್ವಾ... ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಸಾಯಿತ್ವಾ... ಕಾಯೇನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ ಫುಸಿತ್ವಾ... ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ಮಾ ನಿಮಿತ್ತಗ್ಗಾಹಿನೋ ಅಹುವತ್ಥ, ಮಾ ಅನುಬ್ಯಞ್ಜನಗ್ಗಾಹಿನೋ। ಯತ್ವಾಧಿಕರಣಮೇನಂ ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಸಂವುತಂ ವಿಹರನ್ತಂ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನ್ವಾಸ್ಸವೇಯ್ಯುಂ, ತಸ್ಸ ಸಂವರಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜಥ, ರಕ್ಖಥ ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಮನಿನ್ದ್ರಿಯೇ ಸಂವರಂ ಆಪಜ್ಜಥ। ಯತೋ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಗುತ್ತದ್ವಾರಾ ವಿಹರಿಸ್ಸಥ, ಅಥ ತುಮ್ಹೇಹಿಪಿ ಮಾರೋ ಪಾಪಿಮಾ ನಿಬ್ಬಿಜ್ಜ ಪಕ್ಕಮಿಸ್ಸತಿ, ಓತಾರಂ ಅಲಭಮಾನೋ - ಕುಮ್ಮಮ್ಹಾವ ಸಿಙ್ಗಾಲೋ"ತಿ।

"ಕುಮ್ಮೋ ಅಙ್ಗಾನಿ ಸಕೇ ಕಪಾಲೇ,
ಸಮೋದಹಂ ಭಿಕ್ಖು ಮನೋವಿತಕ್ಕೇ।
ಅನಿಸ್ಸಿತೋ ಅಞ್ಞಮಹೇಠಯಾನೋ,
ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ ನೂಪವದೇಯ್ಯ ಕಞ್ಚೀ"ತಿ॥ ತತಿಯಂ।

೪. ಪಠಮದಾರುಕ್ಖನ್ಧೋಪಮಸುತ್ತಂ

೨೪೧. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಕೋಸಮ್ಬಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಗಙ್ಗಾಯ ನದಿಯಾ ತೀರೇ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಭಗವಾ ಮಹನ್ತಂ ದಾರುಕ್ಖನ್ಧಂ ಗಙ್ಗಾಯ ನದಿಯಾ ಸೋತೇನ ವುಯ್ಹಮಾನಂ। ದಿಸ್ವಾನ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಪಸ್ಸಥ ನೋ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಮುಂ ಮಹನ್ತಂ ದಾರುಕ್ಖನ್ಧಂ ಗಙ್ಗಾಯ ನದಿಯಾ ಸೋತೇನ ವುಯ್ಹಮಾನ"ನ್ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಸಚೇ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಾರುಕ್ಖನ್ಧೋ ನ ಓರಿಮಂ ತೀರಂ ಉಪಗಚ್ಛತಿ, ನ ಪಾರಿಮಂ ತೀರಂ ಉಪಗಚ್ಛತಿ, ನ ಮಜ್ಝೇ ಸಂಸೀದಿಸ್ಸತಿ, ನ ಥಲೇ

ಉಸ್ಸೀದಿಸ್ಸತಿ, ನ ಮನುಸ್ಸಗ್ಗಾಹೋ ಗಹೇಸ್ಸತಿ, ನ ಅಮನುಸ್ಸಗ್ಗಾಹೋ ಗಹೇಸ್ಸತಿ, ನ ಆವಟ್ಟಗ್ಗಾಹೋ ಗಹೇಸ್ಸತಿ, ನ ಅನ್ತೋಪೂತಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ; ಏವಞ್ಹಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಾರುಕ್ಖನ್ಧೋ ಸಮುದ್ದನಿನ್ನೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಸಮುದ್ದಪೋಣೋ ಸಮುದ್ದಪಬ್ಭಾರೋ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಸಮುದ್ದನಿನ್ನೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗಙ್ಗಾಯ ನದಿಯಾ ಸೋತೋ ಸಮುದ್ದಪೋಣೋ ಸಮುದ್ದಪಬ್ಭಾರೋ।

"ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಚೇ ತುಮ್ಹೇಪಿ ನ ಓರಿಮಂ ತೀರಂ ಉಪಗಚ್ಛಥ, ನ ಪಾರಿಮಂ ತೀರಂ ಉಪಗಚ್ಛಥ; ನ ಮಜ್ಝೇ ಸಂಸೀದಿಸ್ಸಥ, ನ ಥಲೇ ಉಸ್ಸೀದಿಸ್ಸಥ, ನ ಮನುಸ್ಸಗ್ಗಾಹೋ ಗಹೇಸ್ಸತಿ, ನ ಅಮನುಸ್ಸಗ್ಗಾಹೋ ಗಹೇಸ್ಸತಿ, ನ ಆವಟ್ಟಗ್ಗಾಹೋ ಗಹೇಸ್ಸತಿ, ನ ಅನ್ತೋಪೂತೀ ಭವಿಸ್ಸಥ; ಏವಂ ತುಮ್ಹೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನಾ ಭವಿಸ್ಸಥ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣಾ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರಾ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣಾ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರಾ"ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಓರಿಮಂ ತೀರಂ, ಕಿಂ ಪಾರಿಮಂ ತೀರಂ, ಕೋ ಮಜ್ಝೇ ಸಂಸಾದೋ [ಸಂಸೀದೋ (ಕ॰), ಸಂಸೀದಿತೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)], ಕೋ ಥಲೇ ಉಸ್ಸಾದೋ, ಕೋ ಮನುಸ್ಸಗ್ಗಾಹೋ, ಕೋ ಅಮನುಸ್ಸಗ್ಗಾಹೋ, ಕೋ ಆವಟ್ಟಗ್ಗಾಹೋ, ಕೋ ಅನ್ತೋಪೂತಿಭಾವೋ"ತಿ?

"'ಓರಿಮಂ ತೀರ'ನ್ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಛನ್ನೇತಂ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾನಂ ಆಯತನಾನಂ ಅಧಿವಚನಂ। 'ಪಾರಿಮಂ ತೀರ'ನ್ತಿ ಖೋ , ಭಿಕ್ಖು, ಛನ್ನೇತಂ ಬಾಹಿರಾನಂ ಆಯತನಾನಂ ಅಧಿವಚನಂ। 'ಮಜ್ಝೇ ಸಂಸಾದೋ'ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ನನ್ದೀರಾಗಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। 'ಥಲೇ ಉಸ್ಸಾದೋ'ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಅಸ್ಮಿಮಾನಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ।

"ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖು, ಮನುಸ್ಸಗ್ಗಾಹೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖು, ಗಿಹೀಹಿ ಸಂಸಟ್ಠೋ [ಗಿಹಿಸಂಸಟ್ಠೋ (ಕ॰)] ವಿಹರತಿ, ಸಹನನ್ದೀ ಸಹಸೋಕೀ, ಸುಖಿತೇಸು ಸುಖಿತೋ, ದುಕ್ಖಿತೇಸು ದುಕ್ಖಿತೋ, ಉಪ್ಪನ್ನೇಸು ಕಿಚ್ಚಕರಣೀಯೇಸು ಅತ್ತನಾ ತೇಸು ಯೋಗಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖು, ಮನುಸ್ಸಗ್ಗಾಹೋ।

"ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖು, ಅಮನುಸ್ಸಗ್ಗಾಹೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖು, ಏಕಚ್ಚೋ ಅಞ್ಞತರಂ ದೇವನಿಕಾಯಂ ಪಣಿಧಾಯ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರತಿ – 'ಇಮಿನಾಹಂ ಸೀಲೇನ ವಾ ವತೇನ ವಾ ತಪೇನ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೇನ ವಾ ದೇವೋ ವಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ದೇವಞ್ಞತರೋ ವಾ'ತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖು, ಅಮನುಸ್ಸಗ್ಗಾಹೋ। 'ಆವಟ್ಟಗ್ಗಾಹೋ'ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಪಞ್ಚನ್ನೇತಂ ಕಾಮಗುಣಾನಂ ಅಧಿವಚನಂ।

"ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖು, ಅನ್ತೋಪೂತಿಭಾವೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖು, ಏಕಚ್ಚೋ ದುಸ್ಸೀಲೋ ಹೋತಿ ಪಾಪಧಮ್ಮೋ ಅಸುಚಿಸಙ್ಕಸ್ಸರಸಮಾಚಾರೋ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಕಮ್ಮನ್ತೋ ಅಸ್ಸಮಣೋ ಸಮಣಪಟಿಞ್ಞೋ ಅಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಪಟಿಞ್ಞೋ ಅನ್ತೋಪೂತಿ ಅವಸ್ಸುತೋ ಕಸಮ್ಬುಜಾತೋ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖು, 'ಅನ್ತೋಪೂತಿಭಾವೋ'"ತಿ।

ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ನನ್ದೋ ಗೋಪಾಲಕೋ ಭಗವತೋ ಅವಿದೂರೇ ಠಿತೋ ಹೋತಿ। ಅಥ ಖೋ ನನ್ದೋ ಗೋಪಾಲಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಅಹಂ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ನ ಓರಿಮಂ ತೀರಂ ಉಪಗಚ್ಛಾಮಿ, ನ ಪಾರಿಮಂ ತೀರಂ ಉಪಗಚ್ಛಾಮಿ, ನ ಮಜ್ಝೇ ಸಂಸೀದಿಸ್ಸಾಮಿ, ನ ಥಲೇ ಉಸ್ಸೀದಿಸ್ಸಾಮಿ, ನ ಮಂ ಮನುಸ್ಸಗ್ಗಾಹೋ ಗಹೇಸ್ಸತಿ, ನ ಅಮನುಸ್ಸಗ್ಗಾಹೋ ಗಹೇಸ್ಸತಿ, ನ ಆವಟ್ಟಗ್ಗಾಹೋ ಗಹೇಸ್ಸತಿ, ನ ಅನ್ತೋಪೂತಿ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ। ಲಭೇಯ್ಯಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ, ಲಭೇಯ್ಯಂ ಉಪಸಮ್ಪದ"ನ್ತಿ। "ತೇನ ಹಿ ತ್ವಂ, ನನ್ದ, ಸಾಮಿಕಾನಂ ಗಾವೋ ನಿಯ್ಯಾತೇಹೀ"ತಿ [ನೀಯ್ಯಾದೇಹೀತಿ (ಸೀ॰), ನಿಯ್ಯಾದೇಹೀತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]। "ಗಮಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಭನ್ತೇ, ಗಾವೋ ವಚ್ಛಗಿದ್ಧಿನಿಯೋ"ತಿ। "ನಿಯ್ಯಾತೇಹೇವ ತ್ವಂ, ನನ್ದ, ಸಾಮಿಕಾನಂ ಗಾವೋ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ನನ್ದೋ ಗೋಪಾಲಕೋ ಸಾಮಿಕಾನಂ ಗಾವೋ ನಿಯ್ಯಾತೇತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ನಿಯ್ಯಾತಿತಾ [ನಿಯ್ಯಾತಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰ ಸೀ॰ ಅಟ್ಠ॰)], ಭನ್ತೇ, ಸಾಮಿಕಾನಂ ಗಾವೋ। ಲಭೇಯ್ಯಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ, ಲಭೇಯ್ಯಂ ಉಪಸಮ್ಪದ"ನ್ತಿ। ಅಲತ್ಥ ಖೋ ನನ್ದೋ ಗೋಪಾಲಕೋ

ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ, ಅಲತ್ಥ ಉಪಸಮ್ಪದಂ। ಅಚಿರೂಪಸಮ್ಪನ್ನೋ ಚ ಪನಾಯಸ್ಮಾ ನನ್ದೋ ಏಕೋ ವೂಪಕಟ್ಠೋ...ಪೇ॰... ಅಞ್ಞತರೋ ಚ ಪನಾಯಸ್ಮಾ ನನ್ದೋ ಅರಹತಂ ಅಹೋಸೀತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ದುತಿಯದಾರುಕ್ಖನ್ಧೋಪಮಸುತ್ತಂ

೨೪೨. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಕಿಮಿಲಾಯಂ [ಕಿಮ್ಬಿಲಾಯಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಕಿಮ್ಮಿಲಾಯಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ವಿಹರತಿ ಗಙ್ಗಾಯ ನದಿಯಾ ತೀರೇ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಭಗವಾ ಮಹನ್ತಂ ದಾರುಕ್ಖನ್ಧಂ ಗಙ್ಗಾಯ ನದಿಯಾ ಸೋತೇನ ವುಯ್ಹಮಾನಂ। ದಿಸ್ವಾನ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - ‘‘ಪಸ್ಸಥ ನೋ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಮುಂ ಮಹನ್ತಂ ದಾರುಕ್ಖನ್ಧಂ ಗಙ್ಗಾಯ ನದಿಯಾ ಸೋತೇನ ವುಯ್ಹಮಾನ’’ನ್ತಿ? ‘‘ಏವಂ ಭನ್ತೇ’’...ಪೇ॰... ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಕಿಮಿಲೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಓರಿಮಂ ತೀರಂ... ಪೇ॰... ಕತಮೋ ಚ, ಕಿಮಿಲ, ಅನ್ತೋಪೂತಿಭಾವೋ। ಇಧ, ಕಿಮಿಲ, ಭಿಕ್ಖು ಅಞ್ಞತರಂ ಸಂಕಿಲಿಟ್ಠಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ಯಥಾರೂಪಾಯ ಆಪತ್ತಿಯಾ ನ ವುಟ್ಠಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಕಿಮಿಲ, ಅನ್ತೋಪೂತಿಭಾವೋತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಅವಸ್ಸುತಪರಿಯಾಯಸುತ್ತಂ

೨೪೩. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಕ್ಕೇಸು ವಿಹರತಿ ಕಪಿಲವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ನಿಗ್ರೋಧಾರಾಮೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಕಾಪಿಲವತ್ಥವಾನಂ ಸಕ್ಯಾನಂ ನವಂ ಸನ್ಥಾಗಾರಂ [ಸನ್ಧಾಗಾರಂ (ಕ॰)] ಅಚಿರಕಾರಿತಂ ಹೋತಿ ಅನಜ್ಝಾವುಟ್ಠಂ [ಅನಜ್ಝಾವುತ್ಥಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಸಮಣೇನ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ವಾ ಕೇನಚಿ ವಾ ಮನುಸ್ಸಭೂತೇನ। ಅಥ ಖೋ ಕಾಪಿಲವತ್ಥವಾ ಸಕ್ಯಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ಕಾಪಿಲವತ್ಥವಾ ಸಕ್ಯಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ - ‘‘ಇಧ, ಭನ್ತೇ, ಕಾಪಿಲವತ್ಥವಾನಂ ಸಕ್ಯಾನಂ ನವಂ ಸನ್ಥಾಗಾರಂ ಅಚಿರಕಾರಿತಂ [ಅಚಿರಕಾರಿತಂ ಹೋತಿ (ಕ॰)] ಅನಜ್ಝಾವುಟ್ಠಂ ಸಮಣೇನ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ವಾ ಕೇನಚಿ ವಾ ಮನುಸ್ಸಭೂತೇನ । ತಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಪಠಮಂ ಪರಿಭುಞ್ಜತು। ಭಗವತಾ ಪಠಮಂ ಪರಿಭುತ್ತಂ ಪಚ್ಛಾ ಕಾಪಿಲವತ್ಥವಾ ಸಕ್ಯಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿಸ್ಸನ್ತಿ। ತದಸ್ಸ ಕಾಪಿಲವತ್ಥವಾನಂ ಸಕ್ಯಾನಂ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯಾ’’ತಿ। ಅಧಿವಾಸೇಸಿ ಭಗವಾ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇನ।

ಅಥ ಖೋ ಕಾಪಿಲವತ್ಥವಾ ಸಕ್ಯಾ ಭಗವತೋ ಅಧಿವಾಸನಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಯೇನ ನವಂ ಸನ್ಥಾಗಾರಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಸಬ್ಬಸನ್ಥರಿಂ [ಸಬ್ಬಸನ್ಥರಿಂ ಸನ್ಥತಂ (ಕ॰)] ಸನ್ಥಾಗಾರಂ ಸನ್ಥರಿತ್ವಾ ಆಸನಾನಿ ಪಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ಉದಕಮಣಿಕಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ತೇಲಪ್ಪದೀಪಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ - ‘‘ಸಬ್ಬಸನ್ಥರಿಸನ್ಥತಂ [ಸಬ್ಬಸನ್ಥರಿಂ ಸನ್ಥತಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)], ಭನ್ತೇ, ಸನ್ಥಾಗಾರಂ, ಆಸನಾನಿ ಪಞ್ಞತ್ತಾನಿ, ಉದಕಮಣಿಕೋ ಪತಿಟ್ಠಾಪಿತೋ, ತೇಲಪ್ಪದೀಪೋ ಆರೋಪಿತೋ। ಯಸ್ಸ ದಾನಿ , ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಕಾಲಂ ಮಞ್ಞತೀ’’ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಯೇನ ನವಂ ಸನ್ಥಾಗಾರಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಾದೇ ಪಕ್ಖಾಲೇತ್ವಾ ಸನ್ಥಾಗಾರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಮಜ್ಝಿಮಂ ಥಮ್ಭಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪುರತ್ಥಾಭಿಮುಖೋ ನಿಸೀದಿ। ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋಪಿ ಖೋ ಪಾದೇ ಪಕ್ಖಾಲೇತ್ವಾ ಸನ್ಥಾಗಾರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಿಮಂ ಭಿತ್ತಿಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪುರತ್ಥಾಭಿಮುಖೋ ನಿಸೀದಿ ಭಗವನ್ತಂಯೇವ ಪುರಕ್ಖತ್ವಾ। ಕಾಪಿಲವತ್ಥವಾ ಸಕ್ಯಾ ಪಾದೇ ಪಕ್ಖಾಲೇತ್ವಾ ಸನ್ಥಾಗಾರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಪುರತ್ಥಿಮಂ ಭಿತ್ತಿಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪಚ್ಛಿಮಾಭಿಮುಖಾ ನಿಸೀದಿಂಸು ಭಗವನ್ತಂಯೇವ ಪುರಕ್ಖತ್ವಾ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಕಾಪಿಲವತ್ಥವೇ ಸಕ್ಯೇ ಬಹುದೇವ ರತ್ತಿಂ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಸಮಾದಪೇತ್ವಾ ಸಮುತ್ತೇಜೇತ್ವಾ ಸಮ್ಪಹಂಸೇತ್ವಾ ಉಯ್ಯೋಜೇಸಿ - ‘‘ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಾ ಖೋ, ಗೋತಮಾ, ರತ್ತಿ। ಯಸ್ಸ ದಾನಿ ಕಾಲಂ ಮಞ್ಞಥಾ’’ತಿ । ‘‘ಏವಂ , ಭನ್ತೇ’’ತಿ ಖೋ ಕಾಪಿಲವತ್ಥವಾ ಸಕ್ಯಾ ಭಗವತೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕಮಿಂಸು।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತೇಸು ಕಾಪಿಲವತ್ಥವೇಸು ಸಕ್ಯೇಸು ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ವಿಗತಥಿನಮಿದ್ಧೋ ಖೋ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ। ಪಟಿಭಾತು ತಂ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಧಮ್ಮೀ ಕಥಾ। ಪಿಟ್ಠಿ ಮೇ ಆಗಿಲಾಯತಿ; ತಮಹಂ ಆಯಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಚತುಗ್ಗುಣಂ ಸಙ್ಘಾಟಿಂ ಪಞ್ಞಪೇತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣೇನ ಪಸ್ಸೇನ ಸೀಹಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇಸಿ , ಪಾದೇ ಪಾದಂ ಅಚ್ಚಾಧಾಯ, ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಉಟ್ಠಾನಸಞ್ಞಂ ಮನಸಿ ಕರಿತ್ವಾ। ತತ್ರ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಆವುಸೋ ಭಿಕ್ಖವೇ"ತಿ। "ಆವುಸೋ"ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಸ್ಸ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಏತದವೋಚ – "ಅವಸ್ಸುತಪರಿಯಾಯಞ್ಚ ವೋ, ಆವುಸೋ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ, ಅನವಸ್ಸುತಪರಿಯಾಯಞ್ಚ। ತಂ ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಮಾವುಸೋ"ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಸ್ಸ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಏತದವೋಚ –

"ಕಥಂ, ಆವುಸೋ, ಅವಸ್ಸುತೋ ಹೋತಿ? ಇಧಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಿಯರೂಪೇ ರೂಪೇ ಅಧಿಮುಚ್ಚತಿ, ಅಪ್ಪಿಯರೂಪೇ ರೂಪೇ ಬ್ಯಾಪಜ್ಜತಿ, ಅನುಪಟ್ಠಿತಕಾಯಸ್ಸತಿ ವಿಹರತಿ ಪರಿತ್ತಚೇತಸೋ, ತಞ್ಚ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ ಯತ್ಥಸ್ಸ ತೇ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಪರಿಸೇಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ ...ಪೇ॰... ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಸಾಯಿತ್ವಾ...ಪೇ॰... ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ಪಿಯರೂಪೇ ಧಮ್ಮೇ ಅಧಿಮುಚ್ಚತಿ, ಅಪ್ಪಿಯರೂಪೇ ಧಮ್ಮೇ ಬ್ಯಾಪಜ್ಜತಿ, ಅನುಪಟ್ಠಿತಕಾಯಸ್ಸತಿ ಚ ವಿಹರತಿ ಪರಿತ್ತಚೇತಸೋ, ತಞ್ಚ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ ಯತ್ಥಸ್ಸ ತೇ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಪರಿಸೇಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಅವಸ್ಸುತೋ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ರೂಪೇಸು...ಪೇ॰... ಅವಸ್ಸುತೋ ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ರಸೇಸು...ಪೇ॰... ಅವಸ್ಸುತೋ ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು। ಏವಂವಿಹಾರಿಞ್ಚಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುಂ ಚಕ್ಖುತೋ ಚೇಪಿ ನಂ ಮಾರೋ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ ಲಭತೇವ ಮಾರೋ ಓತಾರಂ, ಲಭತಿ ಮಾರೋ ಆರಮ್ಮಣಂ...ಪೇ॰... ಜಿವ್ಹಾತೋ ಚೇಪಿ ನಂ ಮಾರೋ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ, ಲಭತೇವ [ಲಭೇಥ (ಕ॰)] ಮಾರೋ ಓತಾರಂ , ಲಭತಿ [ಲಭೇಥ (ಕ॰)] ಮಾರೋ ಆರಮ್ಮಣಂ...ಪೇ॰... ಮನತೋ ಚೇಪಿ ನಂ ಮಾರೋ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ, ಲಭತೇವ ಮಾರೋ ಓತಾರಂ, ಲಭತಿ ಮಾರೋ ಆರಮ್ಮಣಂ।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆವುಸೋ, ನಳಾಗಾರಂ ವಾ ತಿಣಾಗಾರಂ ವಾ ಸುಕ್ಖಂ ಕೋಲಾಪಂ ತೇರೋವಸ್ಸಿಕಂ। ಪುರತ್ಥಿಮಾಯ ಚೇಪಿ ನಂ ದಿಸಾಯ ಪುರಿಸೋ ಆದಿತ್ತಾಯ ತಿಣುಕ್ಕಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯ, ಲಭೇಥೇವ [ಲಭೇಥ (ಕ॰)] ಅಗ್ಗಿ ಓತಾರಂ, ಲಭೇಥ ಅಗ್ಗಿ ಆರಮ್ಮಣಂ; ಪಚ್ಛಿಮಾಯ ಚೇಪಿ ನಂ ದಿಸಾಯ ಪುರಿಸೋ ಆದಿತ್ತಾಯ ತಿಣುಕ್ಕಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯ...ಪೇ॰... ಉತ್ತರಾಯ ಚೇಪಿ ನಂ ದಿಸಾಯ...ಪೇ॰... ದಕ್ಖಿಣಾಯ ಚೇಪಿ ನಂ ದಿಸಾಯ...ಪೇ॰... ಹೇಟ್ಠಿಮತೋ ಚೇಪಿ ನಂ...ಪೇ॰... ಉಪರಿಮತೋ ಚೇಪಿ ನಂ... ಯತೋ ಕುತೋಚಿ ಚೇಪಿ ನಂ ಪುರಿಸೋ ಆದಿತ್ತಾಯ ತಿಣುಕ್ಕಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯ, ಲಭೇಥೇವ ಅಗ್ಗಿ ಓತಾರಂ ಲಭೇಥ ಅಗ್ಗಿ ಆರಮ್ಮಣಂ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಏವಂವಿಹಾರಿಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಚಕ್ಖುತೋ ಚೇಪಿ ನಂ ಮಾರೋ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ, ಲಭತೇವ ಮಾರೋ ಓತಾರಂ, ಲಭತಿ ಮಾರೋ ಆರಮ್ಮಣಂ...ಪೇ॰... ಜಿವ್ಹಾತೋ ಚೇಪಿ ನಂ ಮಾರೋ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ...ಪೇ॰... ಮನತೋ ಚೇಪಿ ನಂ ಮಾರೋ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ, ಲಭತೇವ ಮಾರೋ ಓತಾರಂ, ಲಭತಿ ಮಾರೋ ಆರಮ್ಮಣಂ। ಏವಂವಿಹಾರಿಞ್ಚಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುಂ ರೂಪಾ ಅಧಿಭಂಸು, ನ ಭಿಕ್ಖು ರೂಪೇ ಅಧಿಭೋಸಿ; ಸದ್ದಾ ಭಿಕ್ಖುಂ ಅಧಿಭಂಸು, ನ ಭಿಕ್ಖು ಸದ್ದೇ ಅಧಿಭೋಸಿ; ಗನ್ಧಾ ಭಿಕ್ಖುಂ ಅಧಿಭಂಸು, ನ ಭಿಕ್ಖು ಗನ್ಧೇ ಅಧಿಭೋಸಿ; ರಸಾ ಭಿಕ್ಖುಂ ಅಧಿಭಂಸು, ನ ಭಿಕ್ಖು ರಸೇ ಅಧಿಭೋಸಿ; ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ ಭಿಕ್ಖುಂ ಅಧಿಭಂಸು, ನ ಭಿಕ್ಖು ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇ ಅಧಿಭೋಸಿ ; ಧಮ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖುಂ ಅಧಿಭಂಸು, ನ ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮೇ ಅಧಿಭೋಸಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ರೂಪಾಧಿಭೂತೋ, ಸದ್ದಾಧಿಭೂತೋ, ಗನ್ಧಾಧಿಭೂತೋ, ರಸಾಧಿಭೂತೋ, ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾಧಿಭೂತೋ, ಧಮ್ಮಾಧಿಭೂತೋ, ಅಧಿಭೂತೋ, ಅನಧಿಭೂ, [ಅನಧಿಭೂತೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಅಧಿಭಂಸು ನಂ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಸಂಕಿಲೇಸಿಕಾ ಪೋನೋಬ್ಭವಿಕಾ ಸದರಾ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕಾ ಆಯತಿಂ ಜಾತಿಜರಾಮರಣಿಯಾ। ಏವಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅವಸ್ಸುತೋ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚಾವುಸೋ, ಅನವಸ್ಸುತೋ ಹೋತಿ? ಇಧಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಿಯರೂಪೇ ರೂಪೇ ನಾಧಿಮುಚ್ಚತಿ, ಅಪ್ಪಿಯರೂಪೇ ರೂಪೇ ನ ಬ್ಯಾಪಜ್ಜತಿ, ಉಪಟ್ಠಿತಕಾಯಸ್ಸತಿ ಚ ವಿಹರತಿ ಅಪ್ಪಮಾಣಚೇತಸೋ , ತಞ್ಚ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ ಯತ್ಥಸ್ಸ ತೇ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಪರಿಸೇಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಸಾಯಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ಪಿಯರೂಪೇ ಧಮ್ಮೇ ನಾಧಿಮುಚ್ಚತಿ, ಅಪ್ಪಿಯರೂಪೇ ಧಮ್ಮೇ ನ ಬ್ಯಾಪಜ್ಜತಿ, ಉಪಟ್ಠಿತಕಾಯಸ್ಸತಿ ಚ ವಿಹರತಿ ಅಪ್ಪಮಾಣಚೇತಸೋ, ತಞ್ಚ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ ಯತ್ಥಸ್ಸ ತೇ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಪರಿಸೇಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಅನವಸ್ಸುತೋ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ರೂಪೇಸು…ಪೇ॰… ಅನವಸ್ಸುತೋ ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು। ಏವಂವಿಹಾರಿಞ್ಚಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುಂ ಚಕ್ಖುತೋ ಚೇಪಿ ನಂ ಮಾರೋ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ, ನೇವ ಲಭತಿ ಮಾರೋ ಓತಾರಂ, ನ ಲಭತಿ ಮಾರೋ ಆರಮ್ಮಣಂ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾತೋ ಚೇಪಿ ನಂ ಮಾರೋ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ…ಪೇ॰… ಮನತೋ ಚೇಪಿ ನಂ ಮಾರೋ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ, ನೇವ ಲಭತಿ ಮಾರೋ ಓತಾರಂ, ನ ಲಭತಿ ಮಾರೋ ಆರಮ್ಮಣಂ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆವುಸೋ, ಕೂಟಾಗಾರಂ ವಾ ಸಾಲಾ ವಾ ಬಹಲಮತ್ತಿಕಾ ಅದ್ದಾವಲೇಪನಾ। ಪುರತ್ಥಿಮಾಯ ಚೇಪಿ ನಂ ದಿಸಾಯ ಪುರಿಸೋ ಆದಿತ್ತಾಯ ತಿಣುಕ್ಕಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯ, ನೇವ ಲಭೇಥ ಅಗ್ಗಿ ಓತಾರಂ, ನ ಲಭೇಥ ಅಗ್ಗಿ ಆರಮ್ಮಣಂ…ಪೇ॰… ಪಚ್ಛಿಮಾಯ ಚೇಪಿ ನಂ… ಉತ್ತರಾಯ ಚೇಪಿ ನಂ… ದಕ್ಖಿಣಾಯ ಚೇಪಿ ನಂ… ಹೇಟ್ಠಿಮತೋ ಚೇಪಿ ನಂ… ಉಪರಿಮತೋ ಚೇಪಿ ನಂ… ಯತೋ ಕುತೋಚಿ ಚೇಪಿ ನಂ ಪುರಿಸೋ ಆದಿತ್ತಾಯ ತಿಣುಕ್ಕಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯ, ನೇವ ಲಭೇಥ ಅಗ್ಗಿ ಓತಾರಂ, ನ ಲಭೇಥ ಅಗ್ಗಿ ಆರಮ್ಮಣಂ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಏವಂವಿಹಾರಿಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಚಕ್ಖುತೋ ಚೇಪಿ ನಂ ಮಾರೋ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ, ನೇವ ಲಭತಿ ಮಾರೋ ಓತಾರಂ, ನ ಲಭತಿ ಮಾರೋ ಆರಮ್ಮಣಂ…ಪೇ॰… ಮನತೋ ಚೇಪಿ ನಂ ಮಾರೋ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ, ನೇವ ಲಭತಿ ಮಾರೋ ಓತಾರಂ, ನ ಲಭತಿ ಮಾರೋ ಆರಮ್ಮಣಂ। ಏವಂವಿಹಾರೀ ಚಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ರೂಪೇ ಅಧಿಭೋಸಿ, ನ ರೂಪಾ ಭಿಕ್ಖುಂ ಅಧಿಭಂಸು; ಸದ್ದೇ ಭಿಕ್ಖು ಅಧಿಭೋಸಿ, ನ ಸದ್ದಾ ಭಿಕ್ಖುಂ ಅಧಿಭಂಸು; ಗನ್ಧೇ ಭಿಕ್ಖು ಅಧಿಭೋಸಿ, ನ ಗನ್ಧಾ ಭಿಕ್ಖುಂ ಅಧಿಭಂಸು; ರಸೇ ಭಿಕ್ಖು ಅಧಿಭೋಸಿ, ನ ರಸಾ ಭಿಕ್ಖುಂ ಅಧಿಭಂಸು; ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇ ಭಿಕ್ಖು ಅಧಿಭೋಸಿ, ನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ ಭಿಕ್ಖುಂ ಅಧಿಭಂಸು; ಧಮ್ಮೇ ಭಿಕ್ಖು ಅಧಿಭೋಸಿ, ನ ಧಮ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖುಂ ಅಧಿಭಂಸು। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ರೂಪಾಧಿಭೂ, ಸದ್ದಾಧಿಭೂ, ಗನ್ಧಾಧಿಭೂ, ರಸಾಧಿಭೂ, ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾಧಿಭೂ, ಧಮ್ಮಾಧಿಭೂ, ಅಧಿಭೂ, ಅನಧಿಭೂತೋ [ಅನಧಿಭೂತೋ ಕೇಹಿಚಿ ಕಿಲೇಸೇಹಿ (ಕ॰)], ಅಧಿಭೋಸಿ ತೇ ಪಾಪಕೇ ಅಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ ಸಂಕಿಲೇಸಿಕೇ ಪೋನೋಬ್ಭವಿಕೇ ಸದರೇ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕೇ ಆಯತಿಂ ಜಾತಿಜರಾಮರಣಿಯೇ। ಏವಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅನವಸ್ಸುತೋ ಹೋತೀ”ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ವುಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – “ಸಾಧು ಸಾಧು, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ! ಸಾಧು ಖೋ ತ್ವಂ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅವಸ್ಸುತಪರಿಯಾಯಞ್ಚ ಅನವಸ್ಸುತಪರಿಯಾಯಞ್ಚ ಅಭಾಸೀ”ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ। ಸಮನುಞ್ಞೋ ಸತ್ಥಾ ಅಹೋಸಿ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಸ್ಸ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ದುಕ್ಖಧಮ್ಮಸುತ್ತಂ

೨೪೪. ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬೇಸಂಯೇವ ದುಕ್ಖಧಮ್ಮಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ತಥಾ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಕಾಮಾ ದಿಟ್ಠಾ ಹೋನ್ತಿ, ಯಥಾಸ್ಸ ಕಾಮೇ ಪಸ್ಸತೋ, ಯೋ ಕಾಮೇಸು ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ ಕಾಮಸ್ನೇಹೋ ಕಾಮಮುಚ್ಛಾ ಕಾಮಪರಿಳಾಹೋ, ಸೋ ನಾನುಸೇತಿ। ತಥಾ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಚಾರೋ ಚ ವಿಹಾರೋ ಚ ಅನುಬುದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಯಥಾ ಚರನ್ತಂ ವಿಹರನ್ತಂ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ನಾನುಸೇನ್ತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬೇಸಂಯೇವ ದುಕ್ಖಧಮ್ಮಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ? ‘ಇತಿ ರೂಪಂ, ಇತಿ ರೂಪಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ, ಇತಿ ರೂಪಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ; ಇತಿ ವೇದನಾ... ಇತಿ ಸಞ್ಞಾ... ಇತಿ ಸಙ್ಖಾರಾ... ಇತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಇತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ, ಇತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ’ತಿ - ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬೇಸಂಯೇವ ದುಕ್ಖಧಮ್ಮಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಕಾಮಾ ದಿಟ್ಠಾ ಹೋನ್ತಿ? ಯಥಾಸ್ಸ ಕಾಮೇ ಪಸ್ಸತೋ, ಯೋ ಕಾಮೇಸು ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ ಕಾಮಸ್ನೇಹೋ ಕಾಮಮುಚ್ಛಾ ಕಾಮಪರಿಳಾಹೋ, ಸೋ ನಾನುಸೇತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಙ್ಗಾರಕಾಸು ಸಾಧಿಕಪೋರಿಸಾ ಪುಣ್ಣಾ ಅಙ್ಗಾರಾನಂ ವೀತಚ್ಚಿಕಾನಂ ವೀತಧೂಮಾನಂ। ಅಥ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಜೀವಿತುಕಾಮೋ ಅಮರಿತುಕಾಮೋ ಸುಖಕಾಮೋ ದುಕ್ಖಪಟಿಕೂಲೋ। ತಮೇನಂ ದ್ವೇ ಬಲವನ್ತೋ ಪುರಿಸಾ ನಾನಾಬಾಹಾಸು ಗಹೇತ್ವಾ, ತಂ ಅಙ್ಗಾರಕಾಸುಂ ಉಪಕಡ್ಢೇಯ್ಯುಂ। ಸೋ ಇತಿಚೀತಿಚೇವ ಕಾಯಂ ಸನ್ನಾಮೇಯ್ಯ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಞಾತ [ಞಾಣಂ (ಕ॰)] ಞ್ಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ [ಪುರಿಸಸ್ಸ ಹೋತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰), ಪುರಿಸಸ್ಸ ಹೇತು ಹೋತಿ (ಕ॰) ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೪೫] ಇಮಂ ಚಾಹಂ ಅಙ್ಗಾರಕಾಸುಂ ಪಪತಿಸ್ಸಾಮಿ, ತತೋನಿದಾನಂ ಮರಣಂ ವಾ ನಿಗಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮಿ ಮರಣಮತ್ತಂ ವಾ ದುಕ್ಖನ್ತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ , ಭಿಕ್ಖವೇ , ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಙ್ಗಾರಕಾಸೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ದಿಟ್ಠಾ ಹೋನ್ತಿ, ಯಥಾಸ್ಸ ಕಾಮೇ ಪಸ್ಸತೋ, ಯೋ ಕಾಮೇಸು ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ ಕಾಮಸ್ನೇಹೋ ಕಾಮಮುಚ್ಛಾ ಕಾಮಪರಿಳಾಹೋ, ಸೋ ನಾನುಸೇತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಚಾರೋ ಚ ವಿಹಾರೋ ಚ ಅನುಬುದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಯಥಾ ಚರನ್ತಂ ವಿಹರನ್ತಂ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ನಾನುಸ್ಸವನ್ತಿ [ನಾನುಸೇನ್ತಿ (ಕ॰)]? ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಬಹುಕಣ್ಟಕಂ ದಾಯಂ ಪವಿಸೇಯ್ಯ। ತಸ್ಸ ಪುರತೋಪಿ ಕಣ್ಟಕೋ, ಪಚ್ಛತೋಪಿ ಕಣ್ಟಕೋ, ಉತ್ತರತೋಪಿ ಕಣ್ಟಕೋ, ದಕ್ಖಿಣತೋಪಿ ಕಣ್ಟಕೋ, ಹೇಟ್ಠತೋಪಿ ಕಣ್ಟಕೋ, ಉಪರಿತೋಪಿ ಕಣ್ಟಕೋ। ಸೋ ಸತೋವ ಅಭಿಕ್ಕಮೇಯ್ಯ, ಸತೋವ ಪಟಿಕ್ಕಮೇಯ್ಯ - ‘ಮಾ ಮಂ ಕಣ್ಟಕೋ’ತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಂ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ ಕಣ್ಟಕೋ”ತಿ। ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ [ಕಣ್ಡಕೋ। ತಂ ಕಣ್ಡಕೋತಿ ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ (ಸೀ॰)] ಸಂವರೋ ಚ ಅಸಂವರೋ ಚ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಂವರೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಿಯರೂಪೇ ರೂಪೇ ಅಧಿಮುಚ್ಚತಿ, ಅಪ್ಪಿಯರೂಪೇ ರೂಪೇ ಬ್ಯಾಪಜ್ಜತಿ, ಅನುಪಟ್ಠಿತಕಾಯಸ್ಸತಿ ಚ ವಿಹರತಿ ಪರಿತ್ತಚೇತಸೋ, ತಞ್ಚ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ, ಯತ್ಥಸ್ಸ ತೇ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಪರಿಸೇಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ... ಪೇ॰... ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಸಾಯಿತ್ವಾ...ಪೇ॰... ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ಪಿಯರೂಪೇ ಧಮ್ಮೇ ಅಧಿಮುಚ್ಚತಿ, ಅಪ್ಪಿಯರೂಪೇ ಧಮ್ಮೇ ಬ್ಯಾಪಜ್ಜತಿ, ಅನುಪಟ್ಠಿತಕಾಯಸ್ಸತಿ ಚ ವಿಹರತಿ ಪರಿತ್ತಚೇತಸೋ, ತಞ್ಚ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ ಯತ್ಥಸ್ಸ ತೇ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಪರಿಸೇಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಂವರೋ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂವರೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಿಯರೂಪೇ ರೂಪೇ ನಾಧಿಮುಚ್ಚತಿ, ಅಪ್ಪಿಯರೂಪೇ ರೂಪೇ ನ ಬ್ಯಾಪಜ್ಜತಿ, ಉಪಟ್ಠಿತಕಾಯಸ್ಸತಿ ಚ ವಿಹರತಿ ಅಪ್ಪಮಾಣಚೇತಸೋ, ತಞ್ಚ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಯತ್ಥಸ್ಸ ತೇ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಪರಿಸೇಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ...ಪೇ॰... ಜಿವ್ಹಾ ರಸಂ ಸಾಯಿತ್ವಾ...ಪೇ॰... ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ಪಿಯರೂಪೇ ಧಮ್ಮೇ ನಾಧಿಮುಚ್ಚತಿ, ಅಪ್ಪಿಯರೂಪೇ ಧಮ್ಮೇ ನ ಬ್ಯಾಪಜ್ಜತಿ, ಉಪಟ್ಠಿತಕಾಯಸ್ಸತಿ ಚ ವಿಹರತಿ ಅಪ್ಪಮಾಣಚೇತಸೋ, ತಞ್ಚ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಯತ್ಥಸ್ಸ ತೇ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಪರಿಸೇಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂವರೋ ಹೋತಿ।

“ತಸ್ಸ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಏವಂ ಚರತೋ ಏವಂ ವಿಹರತೋ ಕದಾಚಿ ಕರಹಚಿ ಸತಿಸಮ್ಮೋಸಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಸರಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ಸಂಯೋಜನಿಯಾ, ದನ್ಧೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತುಪ್ಪಾದೋ। ಅಥ ಖೋ ನಂ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ಪಜಹತಿ ವಿನೋದೇತಿ ಬ್ಯನ್ತೀಕರೋತಿ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ದಿವಸಂಸನ್ತತ್ತೇ [ದಿವಸಸನ್ತತ್ತೇ (ಸೀ॰)] ಅಯೋಕಟಾಹೇ ದ್ವೇ ವಾ ತೀಣಿ ವಾ ಉದಕಫುಸಿತಾನಿ ನಿಪಾತೇಯ್ಯ। ದನ್ಧೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉದಕಫುಸಿತಾನಂ ನಿಪಾತೋ, ಅಥ ಖೋ ನಂ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಪರಿಯಾದಾನಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಸ್ಸ ಚೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಏವಂ ಚರತೋ, ಏವಂ ವಿಹರತೋ ಕದಾಚಿ ಕರಹಚಿ ಸತಿಸಮ್ಮೋಸಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಸರಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ಸಂಯೋಜನಿಯಾ, ದನ್ಧೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತುಪ್ಪಾದೋ। ಅಥ ಖೋ ನಂ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ಪಜಹತಿ ವಿನೋದೇತಿ ಬ್ಯನ್ತೀಕರೋತಿ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಚಾರೋ ಚ ವಿಹಾರೋ ಚ ಅನುಬುದ್ಧೋ ಹೋತಿ; ಯಥಾ ಚರನ್ತಂ ವಿಹರನ್ತಂ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ನಾನುಸ್ಸವನ್ತಿ। ತಞ್ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುಂ ಏವಂ ಚರನ್ತಂ ಏವಂ ವಿಹರನ್ತಂ ರಾಜಾನೋ ವಾ ರಾಜಮಹಾಮತ್ತಾ ವಾ ಮಿತ್ತಾ ವಾ ಅಮಚ್ಚಾ ವಾ ಞಾತೀ ವಾ ಸಾಲೋಹಿತಾ ವಾ, ಭೋಗೇಹಿ ಅಭಿಹಟ್ಠುಂ ಪವಾರೇಯ್ಯುಂ - ‘ಏಹಿ [ಏವಂ (ಸೀ॰)], ಭೋ ಪುರಿಸ, ಕಿಂ ತೇ ಇಮೇ ಕಾಸಾವಾ ಅನುದಹನ್ತಿ, ಕಿಂ ಮುಣ್ಡೋ ಕಪಾಲಮನುಚರಸಿ, ಏಹಿ ಹೀನಾಯಾವತ್ತಿತ್ವಾ ಭೋಗೇ ಚ ಭುಞ್ಜಸ್ಸು, ಪುಞ್ಞಾನಿ ಚ ಕರೋಹೀ’ತಿ। ಸೋ ವತ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ಚರನ್ತೋ ಏವಂ ವಿಹರನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತಿಸ್ಸತೀತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗಙ್ಗಾ ನದೀ ಪಾಚೀನನಿನ್ನಾ ಪಾಚೀನಪೋಣಾ ಪಾಚೀನಪಬ್ಭಾರಾ। ಅಥ ಮಹಾಜನಕಾಯೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಕುದ್ದಾಲ-ಪಿಟಕಂ ಆದಾಯ - ‘ಮಯಂ ಇಮಂ ಗಙ್ಗಂ ನದಿಂ ಪಚ್ಛಾನಿನ್ನಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮ ಪಚ್ಛಾಪೋಣಂ ಪಚ್ಛಾಪಬ್ಭಾರ’ನ್ತಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪಿ ನು ಖೋ ಸೋ ಮಹಾಜನಕಾಯೋ ಗಙ್ಗಂ ನದಿಂ ಪಚ್ಛಾನಿನ್ನಂ ಕರೇಯ್ಯ ಪಚ್ಛಾಪೋಣಂ ಪಚ್ಛಾಪಬ್ಭಾರ”ನ್ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು”? “ಗಙ್ಗಾ, ಭನ್ತೇ, ನದೀ ಪಾಚೀನನಿನ್ನಾ ಪಾಚೀನಪೋಣಾ ಪಾಚೀನಪಬ್ಭಾರಾ; ಸಾ ನ ಸುಕರಾ ಪಚ್ಛಾನಿನ್ನಾ ಕಾತುಂ ಪಚ್ಛಾಪೋಣಾ ಪಚ್ಛಾಪಬ್ಭಾರಾ। ಯಾವದೇವ ಚ ಪನ ಸೋ ಮಹಾಜನಕಾಯೋ ಕಿಲಮಥಸ್ಸ ವಿಘಾತಸ್ಸ ಭಾಗೀ ಅಸ್ಸಾ”ತಿ। “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಞ್ಚೇ ಭಿಕ್ಖುಂ ಏವಂ ಚರನ್ತಂ ಏವಂ ವಿಹರನ್ತಂ ರಾಜಾನೋ ವಾ ರಾಜಮಹಾಮತ್ತಾ ವಾ ಮಿತ್ತಾ ವಾ ಅಮಚ್ಚಾ ವಾ ಞಾತೀ ವಾ ಸಾಲೋಹಿತಾ ವಾ ಭೋಗೇಹಿ ಅಭಿಹಟ್ಠುಂ ಪವಾರೇಯ್ಯುಂ - ‘ಏಹಿ, ಭೋ ಪುರಿಸ, ಕಿಂ ತೇ ಇಮೇ ಕಾಸಾವಾ ಅನುದಹನ್ತಿ, ಕಿಂ ಮುಣ್ಡೋ ಕಪಾಲಮನುಚರಸಿ, ಏಹಿ ಹೀನಾಯಾವತ್ತಿತ್ವಾ ಭೋಗೇ ಚ ಭುಞ್ಜಸ್ಸು, ಪುಞ್ಞಾನಿ ಚ ಕರೋಹೀ’ತಿ। ಸೋ ವತ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ಚರನ್ತೋ ಏವಂ ವಿಹರನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತಿಸ್ಸತೀತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಯಞ್ಹಿ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಿತ್ತಂ ದೀಘರತ್ತಂ ವಿವೇಕನಿನ್ನಂ ವಿವೇಕಪೋಣಂ ವಿವೇಕಪಬ್ಭಾರಂ, ತಥಾ [ಕಞ್ಚ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಹೀನಾಯಾವತ್ತಿಸ್ಸತೀತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತೀ”ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಕಿಂಸುಕೋಪಮಸುತ್ತಂ

೨೪೫. ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಯೇನಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಏತದವೋಚ - “ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ದಸ್ಸನಂ ಸುವಿಸುದ್ಧಂ ಹೋತೀ”ತಿ? “ಯತೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಛನ್ನಂ ಫಸ್ಸಾಯತನಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ದಸ್ಸನಂ ಸುವಿಸುದ್ಧಂ ಹೋತೀ”ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಸನ್ತುಟ್ಠೋ ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಪಞ್ಹವೇಯ್ಯಾಕರಣೇನ [ಪಞ್ಹಾವೇಯ್ಯಾಕರಣೇನ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)], ಯೇನಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಏತದವೋಚ – "ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ದಸ್ಸನಂ ಸುವಿಸುದ್ಧಂ ಹೋತೀ"ತಿ? "ಯತೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ದಸ್ಸನಂ ಸುವಿಸುದ್ಧಂ ಹೋತೀ"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಸನ್ತುಟ್ಠೋ ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಪಞ್ಹವೇಯ್ಯಾಕರಣೇನ, ಯೇನಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಏತದವೋಚ – "ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ದಸ್ಸನಂ ಸುವಿಸುದ್ಧಂ ಹೋತೀ"ತಿ? "ಯತೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಚತುನ್ನಂ ಮಹಾಭೂತಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ದಸ್ಸನಂ ಸುವಿಸುದ್ಧಂ ಹೋತೀ"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಸನ್ತುಟ್ಠೋ ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಪಞ್ಹವೇಯ್ಯಾಕರಣೇನ, ಯೇನಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಏತದವೋಚ – "ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ದಸ್ಸನಂ ಸುವಿಸುದ್ಧಂ ಹೋತೀ"ತಿ? "ಯತೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಮುದಯಧಮ್ಮಂ , ಸಬ್ಬಂ ತಂ ನಿರೋಧಧಮ್ಮನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏತ್ತಾವತಾ, ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ದಸ್ಸನಂ ಸುವಿಸುದ್ಧಂ ಹೋತೀ"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಸನ್ತುಟ್ಠೋ ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಪಞ್ಹವೇಯ್ಯಾಕರಣೇನ, ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಇಧಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಯೇನಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಏತದವೋಚಂ – ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ದಸ್ಸನಂ ಸುವಿಸುದ್ಧಂ ಹೋತೀ'ತಿ? ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಭನ್ತೇ, ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಮಂ ಏತದವೋಚ – 'ಯತೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಛನ್ನಂ ಫಸ್ಸಾಯತನಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ದಸ್ಸನಂ ಸುವಿಸುದ್ಧಂ ಹೋತೀ'ತಿ। ಅಥ ಖ್ವಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಸನ್ತುಟ್ಠೋ ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಪಞ್ಹವೇಯ್ಯಾಕರಣೇನ , ಯೇನಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಏತದವೋಚಂ – 'ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ದಸ್ಸನಂ ಸುವಿಸುದ್ಧಂ ಹೋತೀ'ತಿ? ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಭನ್ತೇ, ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಮಂ ಏತದವೋಚ – 'ಯತೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾನಂ...ಪೇ॰... ಚತುನ್ನಂ ಮಹಾಭೂತಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ...ಪೇ॰... ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಮುದಯಧಮ್ಮಂ, ಸಬ್ಬಂ ತಂ ನಿರೋಧಧಮ್ಮನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ದಸ್ಸನಂ ಸುವಿಸುದ್ಧಂ ಹೋತೀ'ತಿ। ಅಥ ಖ್ವಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಸನ್ತುಟ್ಠೋ ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಪಞ್ಹವೇಯ್ಯಾಕರಣೇನ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂ ( ) [(ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚಂ) (ಕ॰)]। ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ದಸ್ಸನಂ ಸುವಿಸುದ್ಧಂ ಹೋತೀ"ತಿ?

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖು, ಪುರಿಸಸ್ಸ ಕಿಂಸುಕೋ ಅದಿಟ್ಠಪುಬ್ಬೋ ಅಸ್ಸ। ಸೋ ಯೇನಞ್ಞತರೋ ಪುರಿಸೋ ಕಿಂಸುಕಸ್ಸ ದಸ್ಸಾವೀ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯ। ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತಂ ಪುರಿಸಂ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ – 'ಕೀದಿಸೋ, ಭೋ ಪುರಿಸ, ಕಿಂಸುಕೋ'ತಿ? ಸೋ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ – 'ಕಾಳಕೋ ಖೋ, ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಕಿಂಸುಕೋ – ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಝಾಮಖಾಣೂ'ತಿ। ತೇನ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖು, ಸಮಯೇನ ತಾದಿಸೋವಸ್ಸ ಕಿಂಸುಕೋ ಯಥಾಪಿ [ಯಥಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰) ದುತಿಯವಾರಾದೀಸು ಪನ "ಯಥಾಪಿ"ತ್ವೇವ ದಿಸ್ಸತಿ] ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ದಸ್ಸನಂ। ಅಥ ಖೋ, ಸೋ ಭಿಕ್ಖು, ಪುರಿಸೋ ಅಸನ್ತುಟ್ಠೋ ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಪಞ್ಹವೇಯ್ಯಾಕರಣೇನ, ಯೇನಞ್ಞತರೋ ಪುರಿಸೋ ಕಿಂಸುಕಸ್ಸ ದಸ್ಸಾವೀ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತಂ ಪುರಿಸಂ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ – 'ಕೀದಿಸೋ , ಭೋ ಪುರಿಸ, ಕಿಂಸುಕೋ'ತಿ? ಸೋ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ – 'ಲೋಹಿತಕೋ ಖೋ, ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಕಿಂಸುಕೋ – ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಮಂಸಪೇಸೀ'ತಿ। ತೇನ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖು, ಸಮಯೇನ ತಾದಿಸೋವಸ್ಸ ಕಿಂಸುಕೋ ಯಥಾಪಿ ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ದಸ್ಸನಂ। ಅಥ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಪುರಿಸೋ ಅಸನ್ತುಟ್ಠೋ ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಪಞ್ಹವೇಯ್ಯಾಕರಣೇನ, ಯೇನಞ್ಞತರೋ ಪುರಿಸೋ

ಕಿಂಸುಕಸ್ಸ ದಸ್ಸಾವೀ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯ ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತಂ ಪುರಿಸಂ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ – 'ಕೀದಿಸೋ, ಭೋ ಪುರಿಸ, ಕಿಂಸುಕೋ'ತಿ? ಸೋ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ – 'ಓಚೀರಕಜಾತೋ [ಓಜೀರಕಜಾತೋ (ಸೀ॰), ಓದೀರಕಜಾತೋ (ಪೀ॰)] ಖೋ, ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಕಿಂಸುಕೋ ಆದಿನ್ನಸಿಪಾಟಿಕೋ – ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸಿರೀಸೋ'ತಿ। ತೇನ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖು, ಸಮಯೇನ ತಾದಿಸೋವಸ್ಸ ಕಿಂಸುಕೋ, ಯಥಾಪಿ ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ದಸ್ಸನಂ। ಅಥ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಪುರಿಸೋ ಅಸನ್ತುಟ್ಠೋ ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಪಞ್ಹವೇಯ್ಯಾಕರಣೇನ , ಯೇನಞ್ಞತರೋ ಪುರಿಸೋ ಕಿಂಸುಕಸ್ಸ ದಸ್ಸಾವೀ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತಂ ಪುರಿಸಂ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ – 'ಕೀದಿಸೋ, ಭೋ ಪುರಿಸ, ಕಿಂಸುಕೋ'ತಿ? ಸೋ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ – 'ಬಹಲಪತ್ತಪಲಾಸೋ ಸನ್ದಚ್ಛಾಯೋ [ಸಣ್ಡಚ್ಛಾಯೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಖೋ, ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಕಿಂಸುಕೋ – ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಿಗ್ರೋಧೋ'ತಿ। ತೇನ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖು, ಸಮಯೇನ ತಾದಿಸೋವಸ್ಸ ಕಿಂಸುಕೋ, ಯಥಾಪಿ ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ದಸ್ಸನಂ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಯಥಾ ಯಥಾ ಅಧಿಮುತ್ತಾನಂ ತೇಸಂ ಸಪ್ಪುರಿಸಾನಂ ದಸ್ಸನಂ ಸುವಿಸುದ್ಧಂ ಹೋತಿ, ತಥಾ ತಥಾ ಖೋ ತೇಹಿ ಸಪ್ಪುರಿಸೇಹಿ ಬ್ಯಾಕತಂ।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖು, ರಞ್ಞೋ ಪಚ್ಚನ್ತಿಮಂ ನಗರಂ ದಳ್ಹುದ್ಧಾಪಂ [ದಳ್ಹುದ್ದಾಪಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ದಳ್ಹಪಾಕಾರತೋರಣಂ ಛದ್ವಾರಂ। ತತ್ರಸ್ಸ ದೋವಾರಿಕೋ ಪಣ್ಡಿತೋ ಬ್ಯತ್ತೋ ಮೇಧಾವೀ, ಅಞ್ಞಾತಾನಂ ನಿವಾರೇತಾ, ಞಾತಾನಂ ಪವೇಸೇತಾ। ಪುರತ್ಥಿಮಾಯ ದಿಸಾಯ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಸೀಘಂ ದೂತಯುಗಂ ತಂ ದೋವಾರಿಕಂ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ – 'ಕಹಂ, ಭೋ ಪುರಿಸ, ಇಮಸ್ಸ ನಗರಸ್ಸ ನಗರಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ? ಸೋ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ – 'ಏಸೋ, ಭನ್ತೇ, ಮಜ್ಝೇ ಸಿಙ್ಘಾಟಕೇ ನಿಸಿನ್ನೋ'ತಿ। ಅಥ ಖೋ ತಂ ಸೀಘಂ ದೂತಯುಗಂ ನಗರಸ್ಸಾಮಿಕಸ್ಸ ಯಥಾಭೂತಂ ವಚನಂ ನಿಯ್ಯಾತೇತ್ವಾ ಯಥಾಗತಮಗ್ಗಂ ಪಟಿಪಜ್ಜೇಯ್ಯ। ಪಚ್ಛಿಮಾಯ ದಿಸಾಯ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಸೀಘಂ ದೂತಯುಗಂ...ಪೇ॰... ಉತ್ತರಾಯ ದಿಸಾಯ... ದಕ್ಖಿಣಾಯ ದಿಸಾಯ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಸೀಘಂ ದೂತಯುಗಂ ತಂ ದೋವಾರಿಕಂ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ – 'ಕಹಂ, ಭೋ ಪುರಿಸ, ಇಮಸ್ಸ ನಗರಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ? ಸೋ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ – 'ಏಸೋ, ಭನ್ತೇ, ಮಜ್ಝೇ ಸಿಙ್ಘಾಟಕೇ ನಿಸಿನ್ನೋ'ತಿ। ಅಥ ಖೋ ತಂ ಸೀಘಂ ದೂತಯುಗಂ ನಗರಸ್ಸಾಮಿಕಸ್ಸ ಯಥಾಭೂತಂ ವಚನಂ ನಿಯ್ಯಾತೇತ್ವಾ ಯಥಾಗತಮಗ್ಗಂ ಪಟಿಪಜ್ಜೇಯ್ಯ।

"ಉಪಮಾ ಖೋ మ್ಯಾಯಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಕತಾ ಅತ್ಥಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಪನಾಯ। ಅಯಞ್ಚೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ – 'ನಗರ'ನ್ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಇಮಸ್ಸೇತಂ ಚಾತುಮಹಾಭೂತಿಕಸ್ಸ ಕಾಯಸ್ಸ ಅಧಿವಚನಂ ಮಾತಾಪೇತ್ತಿಕಸಮ್ಭವಸ್ಸ ಓದನಕುಮ್ಮಾಸೂಪಚಯಸ್ಸ ಅನಿಚ್ಚುಚ್ಛಾದನಪರಿಮದ್ದನಭೇದನವಿದ್ಧಂಸನಧಮ್ಮಸ್ಸ। 'ಛ ದ್ವಾರಾ'ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಛನ್ನೇತಂ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾನಂ ಆಯತನಾನಂ ಅಧಿವಚನಂ। 'ದೋವಾರಿಕೋ'ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಸತಿಯಾ ಏತಂ ಅಧಿವಚನಂ। 'ಸೀಘಂ ದೂತಯುಗ'ನ್ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಾನೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। 'ನಗರಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। 'ಮಜ್ಝೇ ಸಿಙ್ಘಾಟಕೋ'ತಿ ಖೋ , ಭಿಕ್ಖು, ಚತುನ್ನೇತಂ ಮಹಾಭೂತಾನಂ ಅಧಿವಚನಂ – ಪಥವೀಧಾತುಯಾ, ಆಪೋಧಾತುಯಾ, ತೇಜೋಧಾತುಯಾ, ವಾಯೋಧಾತುಯಾ। 'ಯಥಾಭೂತಂ ವಚನ'ನ್ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। 'ಯಥಾಗತಮಗ್ಗೋ'ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಅರಿಯಸ್ಸೇತಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಅಧಿವಚನಂ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ – ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಯಾ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಸ್ಸಾ"ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ವೀಣೋಪಮಸುತ್ತಂ

೨೪೬. "ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ವಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ವಾ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ರೂಪೇಸು ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ ಛನ್ದೋ ವಾ ರಾಗೋ ವಾ ದೋಸೋ ವಾ ಮೋಹೋ ವಾ ಪಟಿಘಂ ವಾಪಿ [ಪಟಿಘಂ ವಾ (ಸೀ॰)] ಚೇತಸೋ, ತತೋ ಚಿತ್ತಂ ನಿವಾರೇಯ್ಯ। ಸಭಯೋ ಚೇಸೋ ಮಗ್ಗೋ ಸಪ್ಪಟಿಭಯೋ ಚ ಸಕಣ್ಟಕೋ ಚ ಸಗಹನೋ ಚ ಉಮ್ಮಗ್ಗೋ ಚ ಕುಮ್ಮಗ್ಗೋ ಚ ದುಹಿತಿಕೋ ಚ। ಅಸಪ್ಪುರಿಸಸೇವಿತೋ ಚೇಸೋ ಮಗ್ಗೋ, ನ ಚೇಸೋ ಮಗ್ಗೋ ಸಪ್ಪುರಿಸೇಹಿ ಸೇವಿತೋ। ನ ತ್ವಂ ಏತಂ ಅರಹಸೀತಿ। ತತೋ ಚಿತ್ತಂ ನಿವಾರಯೇ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಹಿ ರೂಪೇಹಿ...ಪೇ॰... ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ವಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ವಾ ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ರಸೇಸು...ಪೇ॰... ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ ಛನ್ದೋ ವಾ ರಾಗೋ ವಾ ದೋಸೋ ವಾ

ಮೋಹೋ ವಾ ಪಟಿಘಂ ವಾಪಿ ಚೇತಸೋ ತತೋ ಚಿತ್ತಂ ನಿವಾರೇಯ್ಯ। ಸಭಯೋ ಚೇಸೋ ಮಗ್ಗೋ ಸಪ್ಪಟಿಭಯೋ ಚ ಸಕಣ್ಟಕೋ ಚ ಸಗಹನೋ ಚ ಉಮ್ಮಗ್ಗೋ ಚ ಕುಮ್ಮಗ್ಗೋ ಚ ದುಹಿತಿಕೋ ಚ। ಅಸಪ್ಪುರಿಸಸೇವಿತೋ ಚೇಸೋ ಮಗ್ಗೋ, ನ ಚೇಸೋ ಮಗ್ಗೋ ಸಪ್ಪುರಿಸೇಹಿ ಸೇವಿತೋ। ನ ತ್ವಂ ಏತಂ ಅರಹಸೀತಿ। ತತೋ ಚಿತ್ತಂ ನಿವಾರಯೇ ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಿಟ್ಠಂ ಸಮ್ಪನ್ನಂ। ಕಿಟ್ಠಾರಕ್ಖೋ [ಕಿಟ್ಠಾರಕ್ಖಕೋ (ಸೀ॰)] ಚ ಪಮತ್ತೋ, ಗೋಣೋ ಚ ಕಿಟ್ಠಾದೋ ಅದುಂ ಕಿಟ್ಠಂ ಓತರಿತ್ವಾ ಯಾವದತ್ಥಂ ಮದಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯ ಪಮಾದಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯ ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಛಸು ಫಸ್ಸಾಯತನೇಸು ಅಸಂವುತಕಾರೀ ಪಞ್ಚಸು ಕಾಮಗುಣೇಸು ಯಾವದತ್ಥಂ ಮದಂ ಆಪಜ್ಜತಿ ಪಮಾದಂ ಆಪಜ್ಜತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಿಟ್ಠಂ ಸಮ್ಪನ್ನಂ ಕಿಟ್ಠಾರಕ್ಖೋ ಚ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಗೋಣೋ ಚ ಕಿಟ್ಠಾದೋ ಅದುಂ ಕಿಟ್ಠಂ ಓತರೇಯ್ಯ। ತಮೇನಂ ಕಿಟ್ಠಾರಕ್ಖೋ ನಾಸಾಯಂ ಸುಗ್ಗಹಿತಂ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ। ನಾಸಾಯಂ ಸುಗ್ಗಹಿತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಉಪರಿಘಟಾಯಂ ಸುನಿಗ್ಗಹಿತಂ ನಿಗ್ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ। ಉಪರಿಘಟಾಯಂ ಸುನಿಗ್ಗಹಿತಂ ನಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ದಣ್ಡೇನ ಸುತಾಳಿತಂ ತಾಳೇಯ್ಯ। ದಣ್ಡೇನ ಸುತಾಳಿತಂ ತಾಳೇತ್ವಾ ಓಸಜ್ಜೇಯ್ಯ। ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ ...ಪೇ॰... ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗೋಣೋ ಕಿಟ್ಠಾದೋ ಅದುಂ ಕಿಟ್ಠಂ ಓತರೇಯ್ಯ। ತಮೇನಂ ಕಿಟ್ಠಾರಕ್ಖೋ ನಾಸಾಯಂ ಸುಗ್ಗಹಿತಂ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ। ನಾಸಾಯಂ ಸುಗ್ಗಹಿತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಉಪರಿಘಟಾಯಂ ಸುನಿಗ್ಗಹಿತಂ ನಿಗ್ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ। ಉಪರಿಘಟಾಯಂ ಸುನಿಗ್ಗಹಿತಂ ನಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ದಣ್ಡೇನ ಸುತಾಳಿತಂ ತಾಳೇಯ್ಯ। ದಣ್ಡೇನ ಸುತಾಳಿತಂ ತಾಳೇತ್ವಾ ಓಸಜ್ಜೇಯ್ಯ। ಏವಞ್ಹಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗೋಣೋ ಕಿಟ್ಠಾದೋ ಗಾಮಗತೋ ವಾ ಅರಞ್ಞಗತೋ ವಾ, ಠಾನಬಹುಲೋ ವಾ ಅಸ್ಸ ನಿಸಜ್ಜಬಹುಲೋ ವಾ ನ ತಂ ಕಿಟ್ಠಂ ಪುನ ಓತರೇಯ್ಯ - ತಮೇವ ಪುರಿಮಂ ದಣ್ಡಸಮ್ಫಸ್ಸಂ ಸಮನುಸ್ಸರನ್ತೋ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯತೋ ಖೋ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಛಸು ಫಸ್ಸಾಯತನೇಸು ಚಿತ್ತಂ ಉದುಜಿತಂ ಹೋತಿ ಸುದುಜಿತಂ, ಅಜ್ಝತ್ತಮೇವ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ, ಸನ್ನಿಸೀದತಿ, ಏಕೋದಿ ಹೋತಿ, ಸಮಾಧಿಯತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ವಾ ರಾಜಮಹಾಮತ್ತಸ್ಸ ವಾ ವೀಣಾಯ ಸದ್ದೋ ಅಸ್ಸುತಪುಬ್ಬೋ ಅಸ್ಸ। ಸೋ ವೀಣಾಸದ್ದಂ ಸುಣೇಯ್ಯ। ಸೋ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - ‘ಅಮ್ಭೋ, ಕಸ್ಸ [ಕಿಸ್ಸ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ನು ಖೋ ಏಸೋ ಸದ್ದೋ ಏವಂರಜನೀಯೋ ಏವಂಕಮನೀಯೋ ಏವಂಮದನೀಯೋ ಏವಂಮುಚ್ಛನೀಯೋ ಏವಂಬನ್ಧನೀಯೋ’ತಿ? ತಮೇನಂ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯುಂ - ‘ಏಸಾ, ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ವೀಣಾ ನಾಮ, ಯಸ್ಸಾ ಏಸೋ ಸದ್ದೋ ಏವಂರಜನೀಯೋ ಏವಂಕಮನೀಯೋ ಏವಂಮದನೀಯೋ ಏವಂಮುಚ್ಛನೀಯೋ ಏವಂಬನ್ಧನೀಯೋ’ತಿ। ಸೋ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - ‘ಗಚ್ಛಥ ಮೇ, ಭೋ, ತಂ ವೀಣಂ ಆಹರಥಾ’ತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ವೀಣಂ ಆಹರೇಯ್ಯುಂ। ತಮೇನಂ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯುಂ - ‘ಅಯಂ ಖೋ ಸಾ, ಭನ್ತೇ, ವೀಣಾ ಯಸ್ಸಾ ಏಸೋ ಸದ್ದೋ ಏವಂರಜನೀಯೋ ಏವಂಕಮನೀಯೋ ಏವಂಮದನೀಯೋ ಏವಂಮುಚ್ಛನೀಯೋ ಏವಂಬನ್ಧನೀಯೋ’ತಿ। ಸೋ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - ‘ಅಲಂ ಮೇ, ಭೋ, ತಾಯ ವೀಣಾಯ, ತಮೇವ ಮೇ ಸದ್ದಂ ಆಹರಥಾ’ತಿ। ತಮೇನಂ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯುಂ - ‘ಅಯಂ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ವೀಣಾ ನಾಮ ಅನೇಕಸಮ್ಭಾರಾ ಮಹಾಸಮ್ಭಾರಾ। ಅನೇಕೇಹಿ ಸಮ್ಭಾರೇಹಿ ಸಮಾರದ್ಧಾ ವದತಿ , ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ದೋಣಿಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಚಮ್ಮಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ದಣ್ಡಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪಧಾರಣೇ ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ತನ್ತಿಯೋ ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಕೋಣಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಚ ತಜ್ಜಂ ವಾಯಾಮಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಏವಾಯಂ, ಭನ್ತೇ, ವೀಣಾ ನಾಮ ಅನೇಕಸಮ್ಭಾರಾ ಮಹಾಸಮ್ಭಾರಾ। ಅನೇಕೇಹಿ ಸಮ್ಭಾರೇಹಿ ಸಮಾರದ್ಧಾ ವದತೀ’ತಿ। ಸೋ ತಂ ವೀಣಂ ದಸಧಾ ವಾ ಸತಧಾ ವಾ ಫಾಲೇಯ್ಯ, ದಸಧಾ ವಾ ಸತಧಾ ವಾ ತಂ ಫಾಲೇತ್ವಾ ಸಕಲಿಕಂ ಸಕಲಿಕಂ ಕರೇಯ್ಯ। ಸಕಲಿಕಂ ಸಕಲಿಕಂ ಕರಿತ್ವಾ ಅಗ್ಗಿನಾ ಡಹೇಯ್ಯ, ಅಗ್ಗಿನಾ ಡಹಿತ್ವಾ ಮಸಿಂ ಕರೇಯ್ಯ। ಮಸಿಂ ಕರಿತ್ವಾ ಮಹಾವಾತೇ ವಾ ಓಫುನೇಯ್ಯ [ಓಪುನೇಯ್ಯ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಓಫುಣೇಯ್ಯ (?)], ನದಿಯಾ ವಾ ಸೀಘಸೋತಾಯ ಪವಾಹೇಯ್ಯ। ಸೋ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - ‘ಅಸತೀ ಕಿರಾಯಂ, ಭೋ, ವೀಣಾ ನಾಮ, ಯಥೇವಂ ಯಂ [ಯಥೇವಾಯಂ (ಸೀ॰), ಯಥೇವಯಂ (ಪೀ॰)] ಕಿಞ್ಚಿ ವೀಣಾ ನಾಮ ಏತ್ಥ ಚ ಪನಾಯಂ ಜನೋ [ಏತ್ಥ ಪನಾಯಂ ಜನೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಏತ್ಥ ಚ ಮಹಾಜನೋ (ಪೀ॰ ಕ॰)] ಅತಿವೇಲಂ ಪಮತ್ತೋ ಪಲಳಿತೋ’ತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ರೂಪಂ ಸಮನ್ನೇಸತಿ [ಸಮನ್ನೇಸತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಸಮನೇಸತಿ (ಪೀ॰)]

ಯಾವತಾ ರೂಪಸ್ಸ ಗತಿ, ವೇದನಂ ಸಮನ್ನೇಸತಿ ಯಾವತಾ ವೇದನಾಯ ಗತಿ, ಸಞ್ಞಂ ಸಮನ್ನೇಸತಿ ಯಾವತಾ ಸಞ್ಞಾಯ ಗತಿ, ಸಙ್ಖಾರೇ ಸಮನ್ನೇಸತಿ ಯಾವತಾ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಗತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಸಮನ್ನೇಸತಿ ಯಾವತಾ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಗತಿ। ತಸ್ಸ ರೂಪಂ ಸಮನ್ನೇಸತೋ ಯಾವತಾ ರೂಪಸ್ಸ ಗತಿ, ವೇದನಂ ಸಮನ್ನೇಸತೋ...ಪೇ॰... ಸಞ್ಞಂ... ಸಙ್ಖಾರೇ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಸಮನ್ನೇಸತೋ ಯಾವತಾ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಗತಿ। ಯಮ್ಪಿಸ್ಸ ತಂ ಹೋತಿ ಅಹನ್ತಿ ವಾ ಮಮನ್ತಿ ವಾ ಅಸ್ಮೀತಿ ವಾ ತಮ್ಪಿ ತಸ್ಸ ನ ಹೋತೀ"ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಛಪ್ಪಾಣಕೋಪಮಸುತ್ತಂ

೨೪೭. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಅರುಗತ್ತೋ ಪಕ್ಕಗತ್ತೋ ಸರವನಂ ಪವಿಸೇಯ್ಯ। ತಸ್ಸ ಕುಸಕಣ್ಟಕಾ ಚೇವ ಪಾದೇ ವಿಜ್ಝೇಯ್ಯುಂ, ಸರಪತ್ತಾನಿ ಚ ಗತ್ತಾನಿ [ಸರಪತ್ತಾನಿ ಪಕ್ಕಗತ್ತಾನಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಅರುಪಕ್ಕಾನಿ ಗತ್ತಾನಿ (ಪೀ॰ ಕ॰)] ವಿಲೇಖೇಯ್ಯುಂ। ಏವಞ್ಹಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಭಿಯ್ಯೋಸೋಮತ್ತಾಯ ತತೋನಿದಾನಂ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದಿಯೇಥ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಭಿಕ್ಖು ಗಾಮಗತೋ ವಾ ಅರಞ್ಞಗತೋ ವಾ ಲಭತಿ ವತ್ತಾರಂ - 'ಅಯಞ್ಚ ಸೋ [ಅಯಞ್ಚ ಖೋ (ಪೀ॰ ಕ॰), ಅಯಂ ಸೋ (?)] ಆಯಸ್ಮಾ ಏವಂಕಾರೀ ಏವಂಸಮಾಚಾರೋ ಅಸುಚಿಗಾಮಕಣ್ಟಕೋ'ತಿ। ತಂ ಕಣ್ಟಕೋತಿ [ತಂ "ಅಸುಚಿಗಾಮಕಣ್ಡತೋ"ತಿ (ಕ॰)] ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ಸಂವರೋ ಚ ಅಸಂವರೋ ಚ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

"ಕಥಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಂವರೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಿಯರೂಪೇ ರೂಪೇ ಅಧಿಮುಚ್ಚತಿ, ಅಪ್ಪಿಯರೂಪೇ ರೂಪೇ ಬ್ಯಾಪಜ್ಜತಿ, ಅನುಪಟ್ಠಿತಕಾಯಸ್ಸತಿ ಚ ವಿಹರತಿ ಪರಿತ್ತಚೇತಸೋ। ತಞ್ಚ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ, ಯತ್ಥಸ್ಸ ತೇ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಪರಿಸೇಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ। ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ... ಘಾನೇನ ಗನ್ಧಂ ಘಾಯಿತ್ವಾ... ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಸಾಯಿತ್ವಾ... ಕಾಯೇನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ ಫುಸಿತ್ವಾ... ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ಪಿಯರೂಪೇ ಧಮ್ಮೇ ಅಧಿಮುಚ್ಚತಿ, ಅಪ್ಪಿಯರೂಪೇ ಧಮ್ಮೇ ಬ್ಯಾಪಜ್ಜತಿ, ಅನುಪಟ್ಠಿತಕಾಯಸ್ಸತಿ ಚ ವಿಹರತಿ ಪರಿತ್ತಚೇತಸೋ, ತಞ್ಚ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ, ಯತ್ಥಸ್ಸ ತೇ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಪರಿಸೇಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಛಪ್ಪಾಣಕೇ ಗಹೇತ್ವಾ ನಾನಾವಿಸಯೇ ನಾನಾಗೋಚರೇ ದಳ್ಹಾಯ ರಜ್ಜುಯಾ ಬನ್ಧೇಯ್ಯ। ಅಹಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ದಳ್ಹಾಯ ರಜ್ಜುಯಾ ಬನ್ಧೇಯ್ಯ। ಸುಸುಮಾರಂ [ಸುಂಸುಮಾರಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಗಹೇತ್ವಾ ದಳ್ಹಾಯ ರಜ್ಜುಯಾ ಬನ್ಧೇಯ್ಯ। ಪಕ್ಖಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ದಳ್ಹಾಯ ರಜ್ಜುಯಾ ಬನ್ಧೇಯ್ಯ। ಕುಕ್ಕುರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ದಳ್ಹಾಯ ರಜ್ಜುಯಾ ಬನ್ಧೇಯ್ಯ । ಸಿಙ್ಗಾಲಂ ಗಹೇತ್ವಾ ದಳ್ಹಾಯ ರಜ್ಜುಯಾ ಬನ್ಧೇಯ್ಯ। ಮಕ್ಕಟಂ ಗಹೇತ್ವಾ ದಳ್ಹಾಯ ರಜ್ಜುಯಾ ಬನ್ಧೇಯ್ಯ। ದಳ್ಹಾಯ ರಜ್ಜುಯಾ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಮಜ್ಝೇ ಗಣ್ಠಿಂ ಕರಿತ್ವಾ ಓಸ್ಸಜ್ಜೇಯ್ಯ। ಅಥ ಖೋ, ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಛಪ್ಪಾಣಕಾ ನಾನಾವಿಸಯಾ ನಾನಾಗೋಚರಾ ಸಕಂ ಸಕಂ ಗೋಚರವಿಸಯಂ ಆವಿಞ್ಛೇಯ್ಯುಂ [ಆವಿಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ (ಸೀ॰)] - ಅಹಿ ಆವಿಞ್ಛೇಯ್ಯ 'ವಮ್ಮಿಕಂ ಪವೇಕ್ಖಾಮೀ'ತಿ, ಸುಸುಮಾರೋ ಆವಿಞ್ಛೇಯ್ಯ 'ಉದಕಂ ಪವೇಕ್ಖಾಮೀ'ತಿ, ಪಕ್ಖೀ ಆವಿಞ್ಛೇಯ್ಯ 'ಆಕಾಸಂ ಡೇಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ, ಕುಕ್ಕುರೋ ಆವಿಞ್ಛೇಯ್ಯ 'ಗಾಮಂ ಪವೇಕ್ಖಾಮೀ'ತಿ, ಸಿಙ್ಗಾಲೋ ಆವಿಞ್ಛೇಯ್ಯ 'ಸೀವಥಿಕಂ [ಸಿವಥಿಕಂ (ಕ॰)] ಪವೇಕ್ಖಾಮೀ'ತಿ, ಮಕ್ಕಟೋ ಆವಿಞ್ಛೇಯ್ಯ 'ವನಂ ಪವೇಕ್ಖಾಮೀ'ತಿ। ಯದಾ ಖೋ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛಪ್ಪಾಣಕಾ ಝತ್ತಾ ಅಸ್ಸು ಕಿಲನ್ತಾ, ಅಥ ಖೋ ಯೋ ನೇಸಂ ಪಾಣಕಾನಂ ಬಲವತರೋ ಅಸ್ಸ ತಸ್ಸ ತೇ ಅನುವತ್ತೇಯ್ಯುಂ, ಅನುವಿಧಾಯೇಯ್ಯುಂ ವಸಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಕಾಯಗತಾಸತಿ ಅಭಾವಿತಾ ಅಬಹುಲೀಕತಾ, ತಂ ಚಕ್ಖು ಆವಿಞ್ಛತಿ ಮನಾಪಿಯೇಸು ರೂಪೇಸು, ಅಮನಾಪಿಯಾ ರೂಪಾ ಪಟಿಕೂಲಾ ಹೋನ್ತಿ...ಪೇ॰... ಮನೋ ಆವಿಞ್ಛತಿ ಮನಾಪಿಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ಅಮನಾಪಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಪಟಿಕೂಲಾ ಹೋನ್ತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಂವರೋ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂವರೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಿಯರೂಪೇ ರೂಪೇ ನಾಧಿಮುಚ್ಚತಿ, ಅಪ್ಪಿಯರೂಪೇ ರೂಪೇ ನ ಬ್ಯಾಪಜ್ಜತಿ, ಉಪಟ್ಠಿತಕಾಯಸ್ಸತಿ ಚ ವಿಹರತಿ ಅಪ್ಪಮಾಣಚೇತಸೋ, ತಞ್ಚ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಯತ್ಥಸ್ಸ ತೇ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಪರಿಸೇಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾ ರಸಂ ಸಾಯಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ಪಿಯರೂಪೇ ಧಮ್ಮೇ ನಾಧಿಮುಚ್ಚತಿ, ಅಪ್ಪಿಯರೂಪೇ ಧಮ್ಮೇ ನ ಬ್ಯಾಪಜ್ಜತಿ, ಉಪಟ್ಠಿತಕಾಯಸ್ಸತಿ ಚ ವಿಹರತಿ ಅಪ್ಪಮಾಣಚೇತಸೋ, ತಞ್ಚ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ ಯತ್ಥಸ್ಸ ತೇ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಪರಿಸೇಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಛಪ್ಪಾಣಕೇ ಗಹೇತ್ವಾ ನಾನಾವಿಸಯೇ ನಾನಾಗೋಚರೇ ದಳ್ಹಾಯ ರಜ್ಜುಯಾ ಬನ್ಧೇಯ್ಯ। ಅಹಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ದಳ್ಹಾಯ ರಜ್ಜುಯಾ ಬನ್ಧೇಯ್ಯ। ಸುಸುಮಾರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ದಳ್ಹಾಯ ರಜ್ಜುಯಾ ಬನ್ಧೇಯ್ಯ। ಪಕ್ಖಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಕುಕ್ಕುರಂ ಗಹೇತ್ವಾ… ಸಿಙ್ಗಾಲಂ ಗಹೇತ್ವಾ… ಮಕ್ಕಟಂ ಗಹೇತ್ವಾ ದಳ್ಹಾಯ ರಜ್ಜುಯಾ ಬನ್ಧೇಯ್ಯ। ದಳ್ಹಾಯ ರಜ್ಜುಯಾ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ದಳ್ಹೇ ಖೀಲೇ ವಾ ಥಮ್ಭೇ ವಾ ಉಪನಿಬನ್ಧೇಯ್ಯ। ಅಥ ಖೋ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛಪ್ಪಾಣಕಾ ನಾನಾವಿಸಯಾ ನಾನಾಗೋಚರಾ ಸಕಂ ಸಕಂ ಗೋಚರವಿಸಯಂ ಆವಿಞ್ಛೇಯ್ಯುಂ - ಅಹಿ ಆವಿಞ್ಛೇಯ್ಯ ‘ವಮ್ಮಿಕಂ ಪವೇಕ್ಖಾಮೀ’ತಿ, ಸುಸುಮಾರೋ ಆವಿಞ್ಛೇಯ್ಯ ‘ಉದಕಂ ಪವೇಕ್ಖಾಮೀ’ತಿ, ಪಕ್ಖೀ ಆವಿಞ್ಛೇಯ್ಯ ‘ಆಕಾಸಂ ಡೇಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ, ಕುಕ್ಕುರೋ ಆವಿಞ್ಛೇಯ್ಯ ‘ಗಾಮಂ ಪವೇಕ್ಖಾಮೀ’ತಿ, ಸಿಙ್ಗಾಲೋ ಆವಿಞ್ಛೇಯ್ಯ ‘ಸೀವಥಿಕಂ ಪವೇಕ್ಖಾಮೀ’ತಿ, ಮಕ್ಕಟೋ ಆವಿಞ್ಛೇಯ್ಯ ‘ವನಂ ಪವೇಕ್ಖಾಮೀ’ತಿ । ಯದಾ ಖೋ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛಪ್ಪಾಣಕಾ ಝತ್ತಾ ಅಸ್ಸು ಕಿಲನ್ತಾ , ಅಥ ತಮೇವ ಖೀಲಂ ವಾ ಥಮ್ಭಂ ವಾ ಉಪತಿಟ್ಠೇಯ್ಯುಂ, ಉಪನಿಸೀದೇಯ್ಯುಂ, ಉಪನಿಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಕಾಯಗತಾಸತಿ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ, ತಂ ಚಕ್ಖು ನಾವಿಞ್ಛತಿ ಮನಾಪಿಯೇಸು ರೂಪೇಸು, ಅಮನಾಪಿಯಾ ರೂಪಾ ನಪ್ಪಟಿಕೂಲಾ ಹೋನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾ ನಾವಿಞ್ಛತಿ ಮನಾಪಿಯೇಸು ರಸೇಸು…ಪೇ॰… ಮನೋ ನಾವಿಞ್ಛತಿ ಮನಾಪಿಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ಅಮನಾಪಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ ನಪ್ಪಟಿಕೂಲಾ ಹೋನ್ತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂವರೋ ಹೋತಿ।

“‘ದಳ್ಹೇ ಖೀಲೇ ವಾ ಥಮ್ಭೇ ವಾ’ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಯಗತಾಯ ಸತಿಯಾ ಏತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ತಸ್ಮಾತಿಹ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - ‘ಕಾಯಗತಾ ನೋ ಸತಿ ಭಾವಿತಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಬಹುಲೀಕತಾ ಯಾನೀಕತಾ ವತ್ಥುಕತಾ ಅನುಟ್ಠಿತಾ ಪರಿಚಿತಾ ಸುಸಮಾರದ್ಧಾ’ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ। ದಸಮಂ।

೧೧. ಯವಕಲಾಪಿಸುತ್ತಂ

೨೪೮. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯವಕಲಾಪೀ ಚಾತುಮಹಾಪಥೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಾ ಅಸ್ಸ। ಅಥ ಛ ಪುರಿಸಾ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ ಬ್ಯಾಭಙ್ಗಿಹತ್ಥಾ। ತೇ ಯವಕಲಾಪಿಂ ಛಹಿ ಬ್ಯಾಭಙ್ಗೀಹಿ ಹನೇಯ್ಯುಂ। ಏವಞ್ಹಿ ಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯವಕಲಾಪೀ ಸುಹತಾ ಅಸ್ಸ ಛಹಿ ಬ್ಯಾಭಙ್ಗೀಹಿ ಹಞ್ಞಮಾನಾ। ಅಥ ಸತ್ತಮೋ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಬ್ಯಾಭಙ್ಗಿಹತ್ಥೋ। ಸೋ ತಂ ಯವಕಲಾಪಿಂ ಸತ್ತಮಾಯ ಬ್ಯಾಭಙ್ಗಿಯಾ ಹನೇಯ್ಯ। ಏವಞ್ಹಿ ಸಾ ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯವಕಲಾಪೀ ಸುಹತತರಾ ಅಸ್ಸ, ಸತ್ತಮಾಯ ಬ್ಯಾಭಙ್ಗಿಯಾ ಹಞ್ಞಮಾನಾ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಂ ಹಞ್ಞತಿ ಮನಾಪಾಮನಾಪೇಹಿ ರೂಪೇಹಿ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾಯ ಹಞ್ಞತಿ ಮನಾಪಾಮನಾಪೇಹಿ ರಸೇಹಿ…ಪೇ॰… ಮನಸ್ಮಿಂ ಹಞ್ಞತಿ ಮನಾಪಾಮನಾಪೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ। ಸಚೇ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಆಯತಿಂ ಪುನಬ್ಭವಾಯ ಚೇತೇತಿ, ಏವಞ್ಹಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮೋಘಪುರಿಸೋ ಸುಹತತರೋ ಹೋತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸಾ ಯವಕಲಾಪೀ ಸತ್ತಮಾಯ ಬ್ಯಾಭಙ್ಗಿಯಾ ಹಞ್ಞಮಾನಾ।

“ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇವಾಸುರಸಙ್ಗಾಮೋ ಸಮುಪಬ್ಯೂಳ್ಹೋ [ಸಮುಪಬ್ಬೂಳ್ಹೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಅಹೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇಪಚಿತ್ತಿ ಅಸುರಿನ್ದೋ ಅಸುರೇ ಆಮನ್ತೇಸಿ - ‘ಸಚೇ, ಮಾರಿಸಾ, ದೇವಾಸುರಸಙ್ಗಾಮೇ ಸಮುಪಬ್ಯೂಳ್ಹೇ ಅಸುರಾ

ಜಿನೇಯ್ಯುಂ ದೇವಾ ಪರಾಜಿನೇಯ್ಯುಂ, ಯೇನ ನಂ ಸಕ್ಕಂ ದೇವಾನಮಿನ್ದಂ ಕಣ್ಠಪಞ್ಚಮೇಹಿ ಬನ್ಧನೇಹಿ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಮಮ ಸನ್ತಿಕೇ ಆನೇಯ್ಯಾಥ ಅಸುರಪುರ'ನ್ತಿ। ಸಕ್ಕೋಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ದೇವೇ ತಾವತಿಂಸೇ ಆಮನ್ತೇಸಿ - 'ಸಚೇ, ಮಾರಿಸಾ, ದೇವಾಸುರಸಙ್ಗಾಮೇ ಸಮುಪಬ್ಯೂಳ್ಹೇ ದೇವಾ ಜಿನೇಯ್ಯುಂ ಅಸುರಾ ಪರಾಜಿನೇಯ್ಯುಂ, ಯೇನ ನಂ ವೇಪಚಿತ್ತಿಂ ಅಸುರಿನ್ದಂ ಕಣ್ಠಪಞ್ಚಮೇಹಿ ಬನ್ಧನೇಹಿ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಮಮ ಸನ್ತಿಕೇ ಆನೇಯ್ಯಾಥ ಸುಧಮ್ಮಂ ದೇವಸಭ'ನ್ತಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಗಾಮೇ ದೇವಾ ಜಿನಿಂಸು, ಅಸುರಾ ಪರಾಜಿನಿಂಸು । ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇವಾ ತಾವತಿಂಸಾ ವೇಪಚಿತ್ತಿಂ ಅಸುರಿನ್ದಂ ಕಣ್ಠಪಞ್ಚಮೇಹಿ ಬನ್ಧನೇಹಿ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ದೇವಾನಮಿನ್ದಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಆನೇಸುಂ ಸುಧಮ್ಮಂ ದೇವಸಭಂ। ತತ್ರ ಸುದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇಪಚಿತ್ತಿ ಅಸುರಿನ್ದೋ ಕಣ್ಠಪಞ್ಚಮೇಹಿ ಬನ್ಧನೇಹಿ ಬದ್ಧೋ [ಬನ್ಧೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಹೋತಿ। ಯದಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇಪಚಿತ್ತಿಸ್ಸ ಅಸುರಿನ್ದಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಧಮ್ಮಿಕಾ ಖೋ ದೇವಾ, ಅಧಮ್ಮಿಕಾ ಅಸುರಾ , ಇಧೇವ ದಾನಾಹಂ ದೇವಪುರಂ ಗಚ್ಛಾಮೀ'ತಿ। ಅಥ ಕಣ್ಠಪಞ್ಚಮೇಹಿ ಬನ್ಧನೇಹಿ ಮುತ್ತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ದಿಬ್ಬೇಹಿ ಚ ಪಞ್ಚಹಿ ಕಾಮಗುಣೇಹಿ ಸಮಪ್ಪಿತೋ ಸಮಙ್ಗೀಭೂತೋ ಪರಿಚಾರೇತಿ। ಯದಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇಪಚಿತ್ತಿಸ್ಸ ಅಸುರಿನ್ದಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಧಮ್ಮಿಕಾ ಖೋ ಅಸುರಾ, ಅಧಮ್ಮಿಕಾ ದೇವಾ, ತತ್ಥೇವ ದಾನಾಹಂ ಅಸುರಪುರಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ, ಅಥ ಕಣ್ಠಪಞ್ಚಮೇಹಿ ಬನ್ಧನೇಹಿ ಬದ್ಧಂ ಅತ್ತಾನಂ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ। ದಿಬ್ಬೇಹಿ ಚ ಪಞ್ಚಹಿ ಕಾಮಗುಣೇಹಿ ಪರಿಹಾಯತಿ। ಏವಂ ಸುಖುಮಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇಪಚಿತ್ತಿಬನ್ಧನಂ। ತತೋ ಸುಖುಮತರಂ ಮಾರಬನ್ಧನಂ। ಮಞ್ಞಮಾನೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬದ್ಧೋ ಮಾರಸ್ಸ, ಅಮಞ್ಞಮಾನೋ ಮುತ್ತೋ ಪಾಪಿಮತೋ।

"'ಅಸ್ಮೀ'ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಞ್ಞಿತಮೇತಂ, 'ಅಯಮಹಮಸ್ಮೀ'ತಿ ಮಞ್ಞಿತಮೇತಂ, 'ಭವಿಸ್ಸ'ನ್ತಿ ಮಞ್ಞಿತಮೇತಂ, 'ನ ಭವಿಸ್ಸ'ನ್ತಿ ಮಞ್ಞಿತಮೇತಂ, 'ರೂಪೀ ಭವಿಸ್ಸ'ನ್ತಿ ಮಞ್ಞಿತಮೇತಂ, 'ಅರೂಪೀ ಭವಿಸ್ಸ'ನ್ತಿ ಮಞ್ಞಿತಮೇತಂ, 'ಸಞ್ಞೀ ಭವಿಸ್ಸ'ನ್ತಿ ಮಞ್ಞಿತಮೇತಂ, 'ಅಸಞ್ಞೀ ಭವಿಸ್ಸ'ನ್ತಿ ಮಞ್ಞಿತಮೇತಂ, 'ನೇವಸಞ್ಞೀನಾಸಞ್ಞೀ ಭವಿಸ್ಸ'ನ್ತಿ ಮಞ್ಞಿತಮೇತಂ। ಮಞ್ಞಿತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೋಗೋ, ಮಞ್ಞಿತಂ ಗಣ್ಡೋ, ಮಞ್ಞಿತಂ ಸಲ್ಲಂ। ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, 'ಅಮಞ್ಞಮಾನೇನ [ಅಮಞ್ಞಿತಮಾನೇನ (ಪೀ॰ ಕ॰)] ಚೇತಸಾ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮಾ'ತಿ - ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ।

"'ಅಸ್ಮೀ'ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಞ್ಜಿತಮೇತಂ, 'ಅಯಮಹಮಸ್ಮೀ'ತಿ ಇಞ್ಜಿತಮೇತಂ, 'ಭವಿಸ್ಸ'ನ್ತಿ ಇಞ್ಜಿತಮೇತಂ, 'ನ ಭವಿಸ್ಸ'ನ್ತಿ ಇಞ್ಜಿತಮೇತಂ, 'ರೂಪೀ ಭವಿಸ್ಸ'ನ್ತಿ ಇಞ್ಜಿತಮೇತಂ, 'ಅರೂಪೀ ಭವಿಸ್ಸ'ನ್ತಿ ಇಞ್ಜಿತಮೇತಂ, 'ಸಞ್ಞೀ ಭವಿಸ್ಸ'ನ್ತಿ ಇಞ್ಜಿತಮೇತಂ, 'ಅಸಞ್ಞೀ ಭವಿಸ್ಸ'ನ್ತಿ ಇಞ್ಜಿತಮೇತಂ, 'ನೇವಸಞ್ಞೀನಾಸಞ್ಞೀ ಭವಿಸ್ಸ'ನ್ತಿ ಇಞ್ಜಿತಮೇತಂ। ಇಞ್ಜಿತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ರೋಗೋ, ಇಞ್ಜಿತಂ ಗಣ್ಡೋ, ಇಞ್ಜಿತಂ ಸಲ್ಲಂ। ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, 'ಅನಿಞ್ಜಮಾನೇನ [ಅನಿಞ್ಜಿಯಮಾನೇನ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಚೇತಸಾ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮಾ'ತಿ - ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ।

"'ಅಸ್ಮೀ'ತಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಫನ್ದಿತಮೇತಂ, 'ಅಯಮಹಮಸ್ಮೀ'ತಿ ಫನ್ದಿತಮೇತಂ, 'ಭವಿಸ್ಸ'ನ್ತಿ...ಪೇ॰... 'ನ ಭವಿಸ್ಸ'ನ್ತಿ... 'ರೂಪೀ ಭವಿಸ್ಸ'ನ್ತಿ... 'ಅರೂಪೀ ಭವಿಸ್ಸ'ನ್ತಿ... 'ಸಞ್ಞೀ ಭವಿಸ್ಸ'ನ್ತಿ... 'ಅಸಞ್ಞೀ ಭವಿಸ್ಸ'ನ್ತಿ... 'ನೇವಸಞ್ಞೀನಾಸಞ್ಞೀ ಭವಿಸ್ಸ'ನ್ತಿ ಫನ್ದಿತಮೇತಂ। ಫನ್ದಿತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೋಗೋ, ಫನ್ದಿತಂ ಗಣ್ಡೋ, ಫನ್ದಿತಂ ಸಲ್ಲಂ। ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, 'ಅಫನ್ದಮಾನೇನ [ಅಫನ್ದಿಯಮಾನೇನ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಚೇತಸಾ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮಾ'ತಿ - ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ।

"'ಅಸ್ಮೀ'ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಪಞ್ಚಿತಮೇತಂ, 'ಅಯಮಹಮಸ್ಮೀ'ತಿ ಪಪಞ್ಚಿತಮೇತಂ, 'ಭವಿಸ್ಸ'ನ್ತಿ...ಪೇ॰... 'ನ ಭವಿಸ್ಸ'ನ್ತಿ... 'ರೂಪೀ ಭವಿಸ್ಸ'ನ್ತಿ... 'ಅರೂಪೀ ಭವಿಸ್ಸ'ನ್ತಿ... 'ಸಞ್ಞೀ ಭವಿಸ್ಸ'ನ್ತಿ... 'ಅಸಞ್ಞೀ ಭವಿಸ್ಸ'ನ್ತಿ... 'ನೇವಸಞ್ಞೀನಾಸಞ್ಞೀ ಭವಿಸ್ಸ'ನ್ತಿ ಪಪಞ್ಚಿತಮೇತಂ । ಪಪಞ್ಚಿತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೋಗೋ, ಪಪಞ್ಚಿತಂ ಗಣ್ಡೋ, ಪಪಞ್ಚಿತಂ ಸಲ್ಲಂ। ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, 'ನಿಪ್ಪಪಞ್ಚೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮಾ'ತಿ - ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ।

“‘ಅಸ್ಮೀ’ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾನಗತಮೇತಂ, ‘ಅಯಮಹಮಸ್ಮೀ’ತಿ ಮಾನಗತಮೇತಂ, ‘ಭವಿಸ್ಸ’ನ್ತಿ ಮಾನಗತಮೇತಂ, ‘ನ ಭವಿಸ್ಸ’ನ್ತಿ ಮಾನಗತಮೇತಂ, ‘ರೂಪೀ ಭವಿಸ್ಸ’ನ್ತಿ ಮಾನಗತಮೇತಂ, ‘ಅರೂಪೀ ಭವಿಸ್ಸ’ನ್ತಿ ಮಾನಗತಮೇತಂ, ‘ಸಞ್ಞೀ ಭವಿಸ್ಸ’ನ್ತಿ ಮಾನಗತಮೇತಂ, ‘ಅಸಞ್ಞೀ ಭವಿಸ್ಸ’ನ್ತಿ ಮಾನಗತಮೇತಂ, ‘ನೇವಸಞ್ಞೀನಾಸಞ್ಞೀ ಭವಿಸ್ಸ’ನ್ತಿ ಮಾನಗತಮೇತಂ। ಮಾನಗತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೋಗೋ, ಮಾನಗತಂ ಗಣ್ಡೋ, ಮಾನಗತಂ ಸಲ್ಲಂ। ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ‘ನಿಹತಮಾನೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ - ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ। ಏಕಾದಸಮಂ।

ಆಸೀವಿಸವಗ್ಗೋ ಏಕೂನವೀಸತಿಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಆಸೀವಿಸೋ ರಥೋ ಕುಮ್ಮೋ, ದ್ವೇ ದಾರುಕ್ಖನ್ಧಾ ಅವಸ್ಸುತೋ।
ದುಕ್ಖಧಮ್ಮಾ ಕಿಂಸುಕಾ ವೀಣಾ, ಛಪ್ಪಾಣಾ ಯವಕಲಾಪೀತಿ॥

ಸಳಾಯತನವಗ್ಗೇ ಚತುತ್ಥಪಣ್ಣಾಸಕೋ ಸಮತ್ತೋ।

ತಸ್ಸ ವಗ್ಗುದ್ದಾನಂ -

ನನ್ದಿಕ್ಖಯೋ ಸಟ್ಠಿನಯೋ, ಸಮುದ್ದೋ ಉರಗೇನ ಚ।
ಚತುಪಣ್ಣಾಸಕಾ ಏತೇ, ನಿಪಾತೇಸು ಪಕಾಸಿತಾತಿ॥

ಸಳಾಯತನಸಂಯುತ್ತಂ ಸಮತ್ತಂ।

೨. ವೇದನಾಸಂಯುತ್ತಂ

೧. ಸಗಾಥಾವಗ್ಗೋ

೧. ಸಮಾಧಿಸುತ್ತಂ

೨೪೯. "ತಿಸ್ಸೋ ಇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದನಾ। ಕತಮಾ ತಿಸ್ಸೋ? ಸುಖಾ ವೇದನಾ, ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ - ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಸ್ಸೋ ವೇದನಾತಿ।

"ಸಮಾಹಿತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ, ಸತೋ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾವಕೋ।
ವೇದನಾ ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ವೇದನಾನಞ್ಚ ಸಮ್ಭವಂ॥

"ಯತ್ಥ ಚೇತಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ, ಮಗ್ಗಞ್ಚ ಖಯಗಾಮಿನಂ।
ವೇದನಾನಂ ಖಯಾ ಭಿಕ್ಖು, ನಿಚ್ಛಾತೋ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ"ತಿ॥ ಪಠಮಂ।

೨. ಸುಖಸುತ್ತಂ

೨೫೦. "ತಿಸ್ಸೋ ಇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದನಾ। ಕತಮಾ ತಿಸ್ಸೋ? ಸುಖಾ ವೇದನಾ, ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ - ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಸ್ಸೋ ವೇದನಾತಿ।

"ಸುಖಂ ವಾ ಯದಿ ವಾ ದುಕ್ಖಂ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ಸಹ।
ಅಜ್ಝತ್ತಞ್ಚ ಬಹಿದ್ಧಾ ಚ, ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಅತ್ಥಿ ವೇದಿತಂ॥

"ಏತಂ ದುಕ್ಖನ್ತಿ ಞತ್ವಾನ, ಮೋಸಧಮ್ಮಂ ಪಲೋಕಿನಂ।
ಫುಸ್ಸ ಫುಸ್ಸ ವಯಂ ಪಸ್ಸಂ, ಏವಂ ತತ್ಥ ವಿರಜ್ಜತೀ"ತಿ॥ ದುತಿಯಂ।

೩. ಪಹಾನಸುತ್ತಂ

೨೫೧. "ತಿಸ್ಸೋ ಇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದನಾ। ಕತಮಾ ತಿಸ್ಸೋ? ಸುಖಾ ವೇದನಾ, ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ। ಸುಖಾಯ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದನಾಯ ರಾಗಾನುಸಯೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ದುಕ್ಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಪಟಿಘಾನುಸಯೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಅವಿಜ್ಜಾನುಸಯೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸುಖಾಯ ವೇದನಾಯ ರಾಗಾನುಸಯೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ, ದುಕ್ಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಪಟಿಘಾನುಸಯೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಅವಿಜ್ಜಾನುಸಯೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, 'ಭಿಕ್ಖು ನಿರನುಸಯೋ ಸಮ್ಮದ್ದಸೋ ಅಚ್ಛೇಚ್ಛಿ [ಅಚ್ಛೇಜ್ಜಿ (ಬಹೂಸು)] ತಣ್ಹಂ, ವಿವತ್ತಯಿ [ವಾವತ್ತಯಿ (ಸೀ॰)] ಸಂಯೋಜನಂ, ಸಮ್ಮಾ ಮಾನಾಭಿಸಮಯಾ ಅನ್ತಮಕಾಸಿ ದುಕ್ಖಸ್ಸಾ'"ತಿ।

"ಸುಖಂ ವೇದಯಮಾನಸ್ಸ [ವೇದಿಯಮಾನಸ್ಸ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)], ವೇದನಂ ಅಪ್ಪಜಾನತೋ।
ಸೋ ರಾಗಾನುಸಯೋ ಹೋತಿ, ಅನಿಸ್ಸರಣದಸ್ಸಿನೋ॥

“ದುಕ್ಖಂ ವೇದಯಮಾನಸ್ಸ, ವೇದನಂ ಅಪ್ಪಜಾನತೋ।
ಪಟಿಘಾನುಸಯೋ ಹೋತಿ, ಅನಿಸ್ಸರಣದಸ್ಸಿನೋ॥

“ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ಸನ್ತಂ, ಭೂರಿಪಞ್ಞೇನ ದೇಸಿತಂ।
ತಞ್ಚಾಪಿ ಅಭಿನನ್ದತಿ, ನೇವ ದುಕ್ಖಾ ಪಮುಚ್ಚತಿ॥

“ಯತೋ ಚ ಭಿಕ್ಖು ಆತಾಪೀ, ಸಮ್ಪಜಞ್ಞಂ ನ ರಿಞ್ಚತಿ।
ತತೋ ಸೋ ವೇದನಾ ಸಬ್ಬಾ, ಪರಿಜಾನಾತಿ ಪಣ್ಡಿತೋ॥

“ಸೋ ವೇದನಾ ಪರಿಞ್ಞಾಯ, ದಿಟ್ಠೇ ಧಮ್ಮೇ ಅನಾಸವೋ।
ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಧಮ್ಮಟ್ಠೋ, ಸಙ್ಖ್ಯಂ ನೋಪೇತಿ ವೇದಗೂ”ತಿ॥ ತತಿಯಂ।

೪. ಪಾತಾಲಸುತ್ತಂ

೨೫೨. “ಅಸ್ಸುತವಾ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಯಂ ವಾಚಂ ಭಾಸತಿ - ‘ಅತ್ಥಿ ಮಹಾಸಮುದ್ದೇ ಪಾತಾಲೋ’ತಿ। ತಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಅಸನ್ತಂ ಅವಿಜ್ಜಮಾನಂ ಏವಂ ವಾಚಂ ಭಾಸತಿ - ‘ಅತ್ಥಿ ಮಹಾಸಮುದ್ದೇ ಪಾತಾಲೋ’ತಿ। ಸಾರೀರಿಕಾನಂ ಖೋ ಏತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಾನಂ ವೇದನಾನಂ ಅಧಿವಚನಂ ಯದಿದಂ ‘ಪಾತಾಲೋ’ತಿ। ಅಸ್ಸುತವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಸಾರೀರಿಕಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಫುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ಸೋಚತಿ ಕಿಲಮತಿ ಪರಿದೇವತಿ ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದತಿ ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ‘ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಪಾತಾಲೇ ನ ಪಚ್ಚುಟ್ಠಾಸಿ, ಗಾಧಞ್ಚ ನಾಜ್ಝಗಾ’। ಸುತವಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಾರೀರಿಕಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಫುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ನೇವ ಸೋಚತಿ, ನ ಕಿಲಮತಿ, ನ ಪರಿದೇವತಿ, ನ ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದತಿ, ನ ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ‘ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಪಾತಾಲೇ ಪಚ್ಚುಟ್ಠಾಸಿ, ಗಾಧಞ್ಚ ಅಜ್ಝಗಾ’”ತಿ।

“ಯೋ ಏತಾ ನಾಧಿವಾಸೇತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಾ ವೇದನಾ ದುಖಾ।
ಸಾರೀರಿಕಾ ಪಾಣಹರಾ, ಯಾಹಿ ಫುಟ್ಠೋ ಪವೇಧತಿ॥

“ಅಕ್ಕನ್ದತಿ ಪರೋದತಿ, ದುಬ್ಬಲೋ ಅಪ್ಪಥಾಮಕೋ।
ನ ಸೋ ಪಾತಾಲೇ ಪಚ್ಚುಟ್ಠಾಸಿ, ಅಥೋ ಗಾಧಮ್ಪಿ ನಾಜ್ಝಗಾ॥

“ಯೋ ಚೇತಾ ಅಧಿವಾಸೇತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಾ ವೇದನಾ ದುಖಾ।
ಸಾರೀರಿಕಾ ಪಾಣಹರಾ, ಯಾಹಿ ಫುಟ್ಠೋ ನ ವೇಧತಿ।
ಸ ವೇ ಪಾತಾಲೇ ಪಚ್ಚುಟ್ಠಾಸಿ, ಅಥೋ ಗಾಧಮ್ಪಿ ಅಜ್ಝಗಾ”ತಿ॥ ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ದಟ್ಠಬ್ಬಸುತ್ತಂ

೨೫೩. “ತಿಸ್ಸೋ ಇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದನಾ। ಕತಮಾ ತಿಸ್ಸೋ? ಸುಖಾ ವೇದನಾ, ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ। ಸುಖಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದನಾ ದುಕ್ಖತೋ ದಟ್ಠಬ್ಬಾ, ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಸಲ್ಲತೋ ದಟ್ಠಬ್ಬಾ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ ಅನಿಚ್ಚತೋ ದಟ್ಠಬ್ಬಾ। ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸುಖಾ ವೇದನಾ ದುಕ್ಖತೋ ದಿಟ್ಠಾ ಹೋತಿ, ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ

ಸಲ್ಲತೋ ದಿಟ್ಠಾ ಹೋತಿ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ ಅನಿಚ್ಚತೋ ದಿಟ್ಠಾ ಹೋತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, 'ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮದ್ದಸೋ ಅಚ್ಛೇಚ್ಛಿ ತಣ್ಹಂ, ವಿವತ್ತಯಿ ಸಂಯೋಜನಂ, ಸಮ್ಮಾ ಮಾನಾಭಿಸಮಯಾ ಅನ್ತಮಕಾಸಿ ದುಕ್ಖಸ್ಸಾ'"ತಿ।

"ಯೋ ಸುಖಂ ದುಕ್ಖತೋ ಅದ್ದ, ದುಕ್ಖಮದ್ದಕ್ಖಿ ಸಲ್ಲತೋ।
ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ಸನ್ತಂ, ಅದ್ದಕ್ಖಿ ನಂ ಅನಿಚ್ಚತೋ॥

"ಸ ವೇ ಸಮ್ಮದ್ದಸೋ ಭಿಕ್ಖು, ಪರಿಜಾನಾತಿ ವೇದನಾ।
ಸೋ ವೇದನಾ ಪರಿಞ್ಞಾಯ, ದಿಟ್ಠೇ ಧಮ್ಮೇ ಅನಾಸವೋ।
ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಧಮ್ಮಟ್ಠೋ, ಸಙ್ಖ್ಯಂ ನೋಪೇತಿ ವೇದಗೂ"ತಿ॥ ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಸಲ್ಲಸುತ್ತಂ

೨೫೪. "ಅಸ್ಸುತವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಸುಖಮ್ಪಿ ವೇದನಂ ವೇದಯತಿ [ವೇದಿಯತಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)], ದುಕ್ಖಮ್ಪಿ ವೇದನಂ ವೇದಯತಿ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಮ್ಪಿ ವೇದನಂ ವೇದಯತಿ। ಸುತವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸುಖಮ್ಪಿ ವೇದನಂ ವೇದಯತಿ , ದುಕ್ಖಮ್ಪಿ ವೇದನಂ ವೇದಯತಿ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಮ್ಪಿ ವೇದನಂ ವೇದಯತಿ। ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕೋ ವಿಸೇಸೋ ಕೋ ಅಧಿಪ್ಪಯಾಸೋ [ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ (ಸೀ॰ ಕ॰), ಅಧಿಪ್ಪಾಯಸೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋಸೋ (ಪೀ॰)] ಕಿಂ ನಾನಾಕರಣಂ ಸುತವತೋ ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಅಸ್ಸುತವತಾ ಪುಥುಜ್ಜನೇನಾ"ತಿ? ಭಗವಂಮೂಲಕಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ...ಪೇ॰... ಅಸ್ಸುತವಾ। ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಥುಜ್ಜನೋ ದುಕ್ಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಫುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ಸೋಚತಿ ಕಿಲಮತಿ ಪರಿದೇವತಿ ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದತಿ ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಸೋ ದ್ವೇ ವೇದನಾ ವೇದಯತಿ - ಕಾಯಿಕಞ್ಚ, ಚೇತಸಿಕಞ್ಚ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸಂ ಸಲ್ಲೇನ ವಿಜ್ಝೇಯ್ಯ [ಸಲ್ಲೇನ ಅನುವಿಜ್ಝೇಯ್ಯುಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]। ತಮೇನಂ ದುತಿಯೇನ ಸಲ್ಲೇನ ಅನುವೇಧಂ ವಿಜ್ಝೇಯ್ಯ [ಸಲ್ಲೇನ ಅನುವಿಜ್ಝೇಯ್ಯುಂ (ಸೀ॰), ಸಲ್ಲೇನ ಅನುವೇಧಂ ವಿಜ್ಝೇಯ್ಯುಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಸಲ್ಲೇನ ವಿಜ್ಝೇಯ್ಯುಂ (ಪೀ॰)]। ಏವಞ್ಹಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ದ್ವಿಸಲ್ಲೇನ ವೇದನಂ ವೇದಯತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ದುಕ್ಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಫುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ಸೋಚತಿ ಕಿಲಮತಿ ಪರಿದೇವತಿ ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದತಿ ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಸೋ ದ್ವೇ ವೇದನಾ ವೇದಯತಿ - ಕಾಯಿಕಞ್ಚ, ಚೇತಸಿಕಞ್ಚ। ತಸ್ಸಾಯೇವ ಖೋ ಪನ ದುಕ್ಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಫುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ಪಟಿಘವಾ ಹೋತಿ। ತಮೇನಂ ದುಕ್ಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಪಟಿಘವನ್ತಂ, ಯೋ ದುಕ್ಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಪಟಿಘಾನುಸಯೋ, ಸೋ ಅನುಸೇತಿ। ಸೋ ದುಕ್ಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಫುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ಕಾಮಸುಖಂ ಅಭಿನನ್ದತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ನ ಹಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಜಾನಾತಿ ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಅಞ್ಞತ್ರ ಕಾಮಸುಖಾ ದುಕ್ಖಾಯ ವೇದನಾಯ ನಿಸ್ಸರಣಂ, ತಸ್ಸ ಕಾಮಸುಖಞ್ಚ ಅಭಿನನ್ದತೋ, ಯೋ ಸುಖಾಯ ವೇದನಾಯ ರಾಗಾನುಸಯೋ, ಸೋ ಅನುಸೇತಿ। ಸೋ ತಾಸಂ ವೇದನಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ತಸ್ಸ ತಾಸಂ ವೇದನಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಪ್ಪಜಾನತೋ, ಯೋ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಅವಿಜ್ಜಾನುಸಯೋ, ಸೋ ಅನುಸೇತಿ। ಸೋ ಸುಖಞ್ಚೇ ವೇದನಂ ವೇದಯತಿ, ಸಞ್ಞುತ್ತೋ ನಂ ವೇದಯತಿ। ದುಕ್ಖಞ್ಚೇ ವೇದನಂ ವೇದಯತಿ, ಸಞ್ಞುತ್ತೋ ನಂ ವೇದಯತಿ। ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಞ್ಚೇ ವೇದನಂ ವೇದಯತಿ, ಸಞ್ಞುತ್ತೋ ನಂ ವೇದಯತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, 'ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಸಞ್ಞುತ್ತೋ ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಯ ಮರಣೇನ ಸೋಕೇಹಿ ಪರಿದೇವೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ, ಸಞ್ಞುತ್ತೋ ದುಕ್ಖಸ್ಮಾ'ತಿ ವದಾಮಿ।

"ಸುತವಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ದುಕ್ಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಫುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ನ ಸೋಚತಿ, ನ ಕಿಲಮತಿ, ನ ಪರಿದೇವತಿ, ನ ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದತಿ, ನ ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಸೋ ಏಕಂ ವೇದನಂ ವೇದಯತಿ - ಕಾಯಿಕಂ, ನ ಚೇತಸಿಕಂ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸಂ ಸಲ್ಲೇನ ವಿಜ್ಝೇಯ್ಯ। ತಮೇನಂ ದುತಿಯೇನ ಸಲ್ಲೇನ ಅನುವೇಧಂ ನ ವಿಜ್ಝೇಯ್ಯ। ಏವಞ್ಹಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಏಕಸಲ್ಲೇನ ವೇದನಂ ವೇದಯತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ದುಕ್ಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಫುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ನ ಸೋಚತಿ, ನ ಕಿಲಮತಿ, ನ ಪರಿದೇವತಿ, ನ ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದತಿ, ನ ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಸೋ ಏಕಂ ವೇದನಂ ವೇದಯತಿ - ಕಾಯಿಕಂ, ನ ಚೇತಸಿಕಂ। ತಸ್ಸಾಯೇವ ಖೋ ಪನ ದುಕ್ಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಫುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ಪಟಿಘವಾ ನ ಹೋತಿ। ತಮೇನಂ ದುಕ್ಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಅಪ್ಪಟಿಘವನ್ತಂ, ಯೋ ದುಕ್ಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಪಟಿಘಾನುಸಯೋ, ಸೋ ನಾನುಸೇತಿ। ಸೋ ದುಕ್ಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಫುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ಕಾಮಸುಖಂ ನಾಭಿನನ್ದತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಪಜಾನಾತಿ ಹಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅಞ್ಞತ್ರ ಕಾಮಸುಖಾ ದುಕ್ಖಾಯ ವೇದನಾಯ ನಿಸ್ಸರಣಂ। ತಸ್ಸ ಕಾಮಸುಖಂ ನಾಭಿನನ್ದತೋ ಯೋ ಸುಖಾಯ ವೇದನಾಯ ರಾಗಾನುಸಯೋ, ಸೋ ನಾನುಸೇತಿ। ಸೋ ತಾಸಂ ವೇದನಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಂ ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ತಸ್ಸ ತಾಸಂ ವೇದನಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನತೋ, ಯೋ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಅವಿಜ್ಜಾನುಸಯೋ, ಸೋ ನಾನುಸೇತಿ। ಸೋ ಸುಖಞ್ಚೇ ವೇದನಂ ವೇದಯತಿ, ವಿಸಞ್ಞುತ್ತೋ ನಂ ವೇದಯತಿ। ದುಕ್ಖಞ್ಚೇ ವೇದನಂ ವೇದಯತಿ , ವಿಸಞ್ಞುತ್ತೋ ನಂ ವೇದಯತಿ। ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಞ್ಚೇ ವೇದನಂ ವೇದಯತಿ, ವಿಸಞ್ಞುತ್ತೋ ನಂ ವೇದಯತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ‘ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ವಿಸಞ್ಞುತ್ತೋ ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಯ ಮರಣೇನ ಸೋಕೇಹಿ ಪರಿದೇವೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ , ವಿಸಞ್ಞುತ್ತೋ ದುಕ್ಖಸ್ಮಾ’ತಿ ವದಾಮಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಸೇಸೋ, ಅಯಂ ಅಧಿಪ್ಪಯಾಸೋ, ಇದಂ ನಾನಾಕರಣಂ ಸುತವತೋ ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಅಸ್ಸುತವತಾ ಪುಥುಜ್ಜನೇನಾ”ತಿ।

“ನ ವೇದನಂ ವೇದಯತಿ ಸಪಞ್ಞೋ,
ಸುಖಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಮ್ಪಿ ಬಹುಸ್ಸುತೋಪಿ।
ಅಯಞ್ಚ ಧೀರಸ್ಸ ಪುಥುಜ್ಜನೇನ,
ಮಹಾ [ಅಯಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ವಿಸೇಸೋ ಕುಸಲಸ್ಸ ಹೋತಿ॥

“ಸಙ್ಖಾತಧಮ್ಮಸ್ಸ ಬಹುಸ್ಸುತಸ್ಸ,
ವಿಪಸ್ಸತೋ [ಸಮ್ಪಸ್ಸತೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಲೋಕಮಿಮಂ ಪರಞ್ಚ।
ಇಟ್ಠಸ್ಸ ಧಮ್ಮಾ ನ ಮಥೇನ್ತಿ ಚಿತ್ತಂ,
ಅನಿಟ್ಠತೋ ನೋ ಪಟಿಘಾತಮೇತಿ॥

“ತಸ್ಸಾನುರೋಧಾ ಅಥವಾ ವಿರೋಧಾ,
ವಿಧೂಪಿತಾ ಅತ್ಥಗತಾ ನ ಸನ್ತಿ।
ಪದಞ್ಚ ಞತ್ವಾ ವಿರಜಂ ಅಸೋಕಂ,
ಸಮ್ಮಾ ಪಜಾನಾತಿ ಭವಸ್ಸ ಪಾರಗೂ”ತಿ॥ ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಪಠಮಗೇಲಞ್ಞಸುತ್ತಂ

೨೨೪. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ವೇಸಾಲಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಮಹಾವನೇ ಕೂಟಾಗಾರಸಾಲಾಯಂ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಯೇನ ಗಿಲಾನಸಾಲಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ನಿಸಜ್ಜ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ -

“ಸತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಕಾಲಂ ಆಗಮೇಯ್ಯ। ಅಯಂ ವೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅನುಸಾಸನೀ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ವೇದನಾಸು ವೇದನಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತೇ ಚಿತ್ತಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ । ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತೋ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಭಿಕ್ಕನ್ತೇ ಪಟಿಕ್ಕನ್ತೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಆಲೋಕಿತೇ ವಿಲೋಕಿತೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಸಮಿಞ್ಜಿತೇ ಪಸಾರಿತೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಸಙ್ಘಾಟಿಪತ್ತಚೀವರಧಾರಣೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಅಸಿತೇ ಪೀತೇ ಖಾಯಿತೇ ಸಾಯಿತೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಉಚ್ಚಾರಪಸ್ಸಾವಕಮ್ಮೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಗತೇ ಠಿತೇ ನಿಸಿನ್ನೇ ಸುತ್ತೇ ಜಾಗರಿತೇ ಭಾಸಿತೇ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ। ಸತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಕಾಲಂ ಆಗಮೇಯ್ಯ। ಅಯಂ ವೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅನುಸಾಸನೀ।

“ತಸ್ಸ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಏವಂ ಸತಸ್ಸ ಸಮ್ಪಜಾನಸ್ಸ ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ ಆತಾಪಿನೋ ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸುಖಾ ವೇದನಾ, ಸೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ – ‘ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಖೋ ಮ್ಯಾಯಂ ಸುಖಾ ವೇದನಾ। ಸಾ ಚ ಖೋ ಪಟಿಚ್ಚ, ನೋ ಅಪ್ಪಟಿಚ್ಚ। ಕಿಂ ಪಟಿಚ್ಚ? ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ। ಅಯಂ ಖೋ ಪನ ಕಾಯೋ ಅನಿಚ್ಚೋ ಸಙ್ಖತೋ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನೋ। ಅನಿಚ್ಚಂ ಖೋ ಪನ ಸಙ್ಖತಂ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ ಕಾಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಸುಖಾ ವೇದನಾ ಕುತೋ ನಿಚ್ಚಾ ಭವಿಸ್ಸತೀ’ತಿ! ಸೋ ಕಾಯೇ ಚ ಸುಖಾಯ ಚ ವೇದನಾಯ ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ವಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ವಿರಾಗಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ನಿರೋಧಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ। ತಸ್ಸ ಕಾಯೇ ಚ ಸುಖಾಯ ಚ ವೇದನಾಯ ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ, ವಯಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ, ವಿರಾಗಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ, ನಿರೋಧಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ, ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ, ಯೋ ಕಾಯೇ ಚ ಸುಖಾಯ ಚ ವೇದನಾಯ ರಾಗಾನುಸಯೋ, ಸೋ ಪಹೀಯತಿ।

“ತಸ್ಸ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಏವಂ ಸತಸ್ಸ ಸಮ್ಪಜಾನಸ್ಸ ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ ಆತಾಪಿನೋ ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ। ಸೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ – ‘ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಖೋ ಮ್ಯಾಯಂ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ। ಸಾ ಚ ಖೋ ಪಟಿಚ್ಚ, ನೋ ಅಪ್ಪಟಿಚ್ಚ। ಕಿಂ ಪಟಿಚ್ಚ? ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ। ಅಯಂ ಖೋ ಪನ ಕಾಯೋ ಅನಿಚ್ಚೋ ಸಙ್ಖತೋ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನೋ। ಅನಿಚ್ಚಂ ಖೋ ಪನ ಸಙ್ಖತಂ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ ಕಾಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಕುತೋ ನಿಚ್ಚಾ ಭವಿಸ್ಸತೀ’ತಿ! ಸೋ ಕಾಯೇ ಚ ದುಕ್ಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ವಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ವಿರಾಗಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ನಿರೋಧಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ। ತಸ್ಸ ಕಾಯೇ ಚ ದುಕ್ಖಾಯ ಚ ವೇದನಾಯ ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ…ಪೇ॰… ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ, ಯೋ ಕಾಯೇ ಚ ದುಕ್ಖಾಯ ಚ ವೇದನಾಯ ಪಟಿಘಾನುಸಯೋ, ಸೋ ಪಹೀಯತಿ।

“ತಸ್ಸ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಏವಂ ಸತಸ್ಸ ಸಮ್ಪಜಾನಸ್ಸ ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ ಆತಾಪಿನೋ ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ, ಸೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ – ‘ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಖೋ ಮ್ಯಾಯಂ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ। ಸಾ ಚ ಖೋ ಪಟಿಚ್ಚ, ನೋ ಅಪ್ಪಟಿಚ್ಚ। ಕಿಂ ಪಟಿಚ್ಚ? ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ। ಅಯಂ ಖೋ ಪನ ಕಾಯೋ ಅನಿಚ್ಚೋ ಸಙ್ಖತೋ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನೋ। ಅನಿಚ್ಚಂ ಖೋ ಪನ ಸಙ್ಖತಂ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ ಕಾಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ ಕುತೋ ನಿಚ್ಚಾ ಭವಿಸ್ಸತೀ’ತಿ! ಸೋ ಕಾಯೇ ಚ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾಯ ಚ ವೇದನಾಯ ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ವಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ವಿರಾಗಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ನಿರೋಧಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ। ತಸ್ಸ ಕಾಯೇ ಚ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾಯ ಚ ವೇದನಾಯ ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ…ಪೇ॰… ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ, ಯೋ ಕಾಯೇ ಚ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾಯ ಚ ವೇದನಾಯ ಅವಿಜ್ಜಾನುಸಯೋ, ಸೋ ಪಹೀಯತಿ।

“ಸೋ ಸುಖಞ್ಚೇ ವೇದನಂ ವೇದಯತಿ, ಸಾ ಅನಿಚ್ಚಾತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಅನಜ್ಝೋಸಿತಾತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಅನಭಿನನ್ದಿತಾತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ದುಕ್ಖಞ್ಚೇ ವೇದನಂ ವೇದಯತಿ, ಸಾ ಅನಿಚ್ಚಾತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಅನಜ್ಝೋಸಿತಾತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಅನಭಿನನ್ದಿತಾತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಞ್ಚೇ ವೇದನಂ ವೇದಯತಿ, ಸಾ ಅನಿಚ್ಚಾತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಅನಜ್ಝೋಸಿತಾತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಅನಭಿನನ್ದಿತಾತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಸೋ ಸುಖಞ್ಚೇ ವೇದನಂ ವೇದಯತಿ, ವಿಸಞ್ಞುತ್ತೋ ನಂ ವೇದಯತಿ; ದುಕ್ಖಞ್ಚೇ ವೇದನಂ ವೇದಯತಿ, ವಿಸಞ್ಞುತ್ತೋ ನಂ ವೇದಯತಿ; ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಞ್ಚೇ ವೇದನಂ ವೇದಯತಿ, ವಿಸಞ್ಞುತ್ತೋ ನಂ ವೇದಯತಿ। ಸೋ ಕಾಯಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಮಾನೋ ‘ಕಾಯಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಾಮೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಜೀವಿತಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಮಾನೋ ‘ಜೀವಿತಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಾಮೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ‘ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಉದ್ಧಂ ಜೀವಿತಪರಿಯಾದಾನಾ ಇಧೇವ ಸಬ್ಬವೇದಯಿತಾನಿ ಅನಭಿನನ್ದಿತಾನಿ ಸೀತೀಭವಿಸ್ಸನ್ತೀ’ತಿ [ಸೀತಿಭವಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಪಜಾನಾತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತೇಲಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ವಟ್ಟಿಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ತೇಲಪ್ಪದೀಪೋ ಝಾಯೇಯ್ಯ, ತಸ್ಸೇವ ತೇಲಸ್ಸ ಚ ವಟ್ಟಿಯಾ ಚ ಪರಿಯಾದಾನಾ ಅನಾಹಾರೋ ನಿಬ್ಬಾಯೇಯ್ಯ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಮಾನೋ ‘ಕಾಯಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಾಮೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಜೀವಿತಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಮಾನೋ ‘ಜೀವಿತಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಾಮೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ‘ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಉದ್ಧಂ ಜೀವಿತಪರಿಯಾದಾನಾ ಇಧೇವ ಸಬ್ಬವೇದಯಿತಾನಿ ಅನಭಿನನ್ದಿತಾನಿ ಸೀತೀಭವಿಸ್ಸನ್ತೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತೀ”ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ದುತಿಯಗೇಲಞ್ಞಸುತ್ತಂ

೨೫೮. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ವೇಸಾಲಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಮಹಾವನೇ ಕೂಟಾಗಾರಸಾಲಾಯಂ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಯೇನ ಗಿಲಾನಸಾಲಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ನಿಸಜ್ಜ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ –

“ಸತೋ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಕಾಲಂ ಆಗಮೇಯ್ಯ। ಅಯಂ ವೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅನುಸಾಸನೀ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ವೇದನಾಸು ವೇದನಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ... ಚಿತ್ತೇ ಚಿತ್ತಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ... ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತೋ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಭಿಕ್ಕನ್ತೇ ಪಟಿಕ್ಕನ್ತೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ... ಪೇ॰... ಭಾಸಿತೇ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಹೋತಿ। ಸತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಕಾಲಂ ಆಗಮೇಯ್ಯ। ಅಯಂ ವೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅನುಸಾಸನೀ।

“ತಸ್ಸ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಏವಂ ಸತಸ್ಸ ಸಮ್ಪಜಾನಸ್ಸ ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ ಆತಾಪಿನೋ ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸುಖಾ ವೇದನಾ। ಸೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ – ‘ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಖೋ ಮ್ಯಾಯಂ ಸುಖಾ ವೇದನಾ; ಸಾ ಚ ಖೋ ಪಟಿಚ್ಚ, ನೋ ಅಪ್ಪಟಿಚ್ಚ। ಕಿಂ ಪಟಿಚ್ಚ? ಇಮಮೇವ ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ। ಅಯಂ ಖೋ ಪನ ಫಸ್ಸೋ ಅನಿಚ್ಚೋ ಸಙ್ಖತೋ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನೋ। ಅನಿಚ್ಚಂ ಖೋ ಪನ ಸಙ್ಖತಂ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಸುಖಾ ವೇದನಾ ಕುತೋ ನಿಚ್ಚಾ ಭವಿಸ್ಸತೀ’ತಿ! ಸೋ ಫಸ್ಸೇ ಚ ಸುಖಾಯ ಚ ವೇದನಾಯ ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ವಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ವಿರಾಗಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ನಿರೋಧಾನುಪಸ್ಸೀ

ವಿಹರತಿ, ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ। ತಸ್ಸ ಫಸ್ಸೇ ಚ ಸುಖಾಯ ಚ ವೇದನಾಯ ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ, ವಯಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ, ವಿರಾಗಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ, ನಿರೋಧಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ, ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ ಯೋ ಫಸ್ಸೇ ಚ ಸುಖಾಯ ಚ ವೇದನಾಯ ರಾಗಾನುಸಯೋ, ಸೋ ಪಹೀಯತಿ।

"ತಸ್ಸ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಏವಂ ಸತಸ್ಸ...ಪೇ॰... ವಿಹರತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ...ಪೇ॰... ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ। ಸೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ - 'ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಖೋ ಮ್ಯಾಯಂ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ; ಸಾ ಚ ಖೋ ಪಟಿಚ್ಚ, ನೋ ಅಪ್ಪಟಿಚ್ಚ। ಕಿಂ ಪಟಿಚ್ಚ? ಇಮಮೇವ ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ...ಪೇ॰... ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಉದ್ಧಂ ಜೀವಿತಪರಿಯಾದಾನಾ ಇಧೇವ ಸಬ್ಬವೇದಯಿತಾನಿ ಅನಭಿನನ್ದಿತಾನಿ ಸೀತೀಭವಿಸ್ಸನ್ತೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ"।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತೇಲಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ವಟ್ಟಿಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ತೇಲಪ್ಪದೀಪೋ ಝಾಯೇಯ್ಯ , ತಸ್ಸೇವ ತೇಲಸ್ಸ ಚ ವಟ್ಟಿಯಾ ಚ ಪರಿಯಾದಾನಾ ಅನಾಹಾರೋ ನಿಬ್ಬಾಯೇಯ್ಯ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಮಾನೋ 'ಕಾಯಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಜೀವಿತಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಮಾನೋ 'ಜೀವಿತಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। 'ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಉದ್ಧಂ ಜೀವಿತಪರಿಯಾದಾನಾ ಇಧೇವ ಸಬ್ಬವೇದಯಿತಾನಿ ಅನಭಿನನ್ದಿತಾನಿ ಸೀತೀಭವಿಸ್ಸನ್ತೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಅನಿಚ್ಚಸುತ್ತಂ

೨೫೭. "ತಿಸ್ಸೋ ಇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದನಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ಸಙ್ಖತಾ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಾ ಖಯಧಮ್ಮಾ ವಯಧಮ್ಮಾ ವಿರಾಗಧಮ್ಮಾ ನಿರೋಧಧಮ್ಮಾ। ಕತಮಾ ತಿಸ್ಸೋ? ಸುಖಾ ವೇದನಾ, ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ - ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಸ್ಸೋ ವೇದನಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ಸಙ್ಖತಾ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಾ ಖಯಧಮ್ಮಾ ವಯಧಮ್ಮಾ ವಿರಾಗಧಮ್ಮಾ ನಿರೋಧಧಮ್ಮಾ"ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಫಸ್ಸಮೂಲಕಸುತ್ತಂ

೨೫೮. "ತಿಸ್ಸೋ ಇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದನಾ ಫಸ್ಸಜಾ ಫಸ್ಸಮೂಲಕಾ ಫಸ್ಸನಿದಾನಾ ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ। ಕತಮಾ ತಿಸ್ಸೋ? ಸುಖಾ ವೇದನಾ, ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ। ಸುಖವೇದನಿಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸುಖಾ ವೇದನಾ। ತಸ್ಸೇವ ಸುಖವೇದನಿಯಸ್ಸ ಫಸ್ಸಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ, ಯಂ ತಜ್ಜಂ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖವೇದನಿಯಂ ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಸುಖಾ ವೇದನಾ, ಸಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ಸಾ ವೂಪಸಮ್ಮತಿ। ದುಕ್ಖವೇದನಿಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ। ತಸ್ಸೇವ ದುಕ್ಖವೇದನಿಯಸ್ಸ ಫಸ್ಸಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ, ಯಂ ತಜ್ಜಂ ವೇದಯಿತಂ ದುಕ್ಖವೇದನಿಯಂ ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ, ಸಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ಸಾ ವೂಪಸಮ್ಮತಿ। ಅದುಕ್ಖಮಸುಖವೇದನಿಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ। ತಸ್ಸೇವ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖವೇದನಿಯಸ್ಸ ಫಸ್ಸಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ, ಯಂ ತಜ್ಜಂ ವೇದಯಿತಂ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖವೇದನಿಯಂ ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ, ಸಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ಸಾ ವೂಪಸಮ್ಮತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವಿನ್ನಂ ಕಟ್ಠಾನಂ ಸಙ್ಘಟ್ಟನಸಮೋಧಾನಾ [ಸಙ್ಖತ್ತಾ ತಸ್ಸ ಸಮೋಧಾನಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰) ಸಙ್ಖತ್ತಾ ತಸ್ಸ ಸಮೋಧಾನಾ (ಕ॰) ಸಂ॰ ನಿ॰ ೨.೬೨ ಪಸ್ಸಿತಬ್ಬಂ] ಉಸ್ಮಾ ಜಾಯತಿ, ತೇಜೋ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತತಿ। ತೇಸಂಯೇವ ಕಟ್ಠಾನಂ ನಾನಾಭಾವಾ ವಿನಿಕ್ಖೇಪಾ, ಯಾ ತಜ್ಜಾ ಉಸ್ಮಾ, ಸಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ಸಾ ವೂಪಸಮ್ಮತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಾ ತಿಸ್ಸೋ ವೇದನಾ ಫಸ್ಸಜಾ ಫಸ್ಸಮೂಲಕಾ ಫಸ್ಸನಿದಾನಾ ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ। ತಜ್ಜಂ ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ತಜ್ಜಾ ವೇದನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ। ತಜ್ಜಸ್ಸ ಫಸ್ಸಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ತಜ್ಜಾ ವೇದನಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತೀ"ತಿ। ದಸಮಂ।

ಸಗಾಥಾವಗ್ಗೋ ಪಠಮೋ ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಸಮಾಧಿ ಸುಖಂ ಪಹಾನೇನ, ಪಾತಾಲಂ ದಟ್ಠಬ್ಬೇನ ಚ।
ಸಲ್ಲೇನ ಚೇವ ಗೇಲಞ್ಞಾ, ಅನಿಚ್ಚ ಫಸ್ಸಮೂಲಕಾತಿ॥

೨. ರಹೋಗತವಗ್ಗೋ

೧. ರಹೋಗತಸುತ್ತಂ

೨೫೯. ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಇಧ ಮಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ, ರಹೋಗತಸ್ಸ ಪಟಿಸಲ್ಲೀನಸ್ಸ ಏವಂ ಚೇತಸೋ ಪರಿವಿತಕ್ಕೋ ಉದಪಾದಿ - 'ತಿಸ್ಸೋ ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ। ಸುಖಾ ವೇದನಾ, ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ - ಇಮಾ ತಿಸ್ಸೋ ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ। ವುತ್ತಂ ಖೋ ಪನೇತಂ ಭಗವತಾ - 'ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ವೇದಯಿತಂ ತಂ ದುಕ್ಖಸ್ಮಿ'ನ್ತಿ। ಕಿಂ ನು ಖೋ ಏತಂ ಭಗವತಾ ಸನ್ಧಾಯ ಭಾಸಿತಂ - 'ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ವೇದಯಿತಂ ತಂ ದುಕ್ಖಸ್ಮಿ'"ನ್ತಿ?

"ಸಾಧು ಸಾಧು, ಭಿಕ್ಖು! ತಿಸ್ಸೋ ಇಮಾ, ಭಿಕ್ಖು, ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ ಮಯಾ। ಸುಖಾ ವೇದನಾ, ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ - ಇಮಾ ತಿಸ್ಸೋ ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ ಮಯಾ। ವುತ್ತಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಯಾ - 'ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ವೇದಯಿತಂ, ತಂ ದುಕ್ಖಸ್ಮಿ'ನ್ತಿ। ತಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಯಾ ಸಙ್ಖಾರಾನಂಯೇವ ಅನಿಚ್ಚತಂ ಸನ್ಧಾಯ ಭಾಸಿತಂ - 'ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ವೇದಯಿತಂ ತಂ ದುಕ್ಖಸ್ಮಿ'ನ್ತಿ । ತಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಯಾ ಸಙ್ಖಾರಾನಂಯೇವ ಖಯಧಮ್ಮತಂ...ಪೇ॰... ವಯಧಮ್ಮತಂ...ಪೇ॰... ವಿರಾಗಧಮ್ಮತಂ ...ಪೇ॰... ನಿರೋಧಧಮ್ಮತಂ...ಪೇ॰... ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮತಂ ಸನ್ಧಾಯ ಭಾಸಿತಂ - 'ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ವೇದಯಿತಂ ತಂ ದುಕ್ಖಸ್ಮಿ'ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಯಾ ಅನುಪುಬ್ಬಸಙ್ಖಾರಾನಂ ನಿರೋಧೋ ಅಕ್ಖಾತೋ। ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ವಾಚಾ ನಿರುದ್ಧಾ ಹೋತಿ। ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾ ನಿರುದ್ಧಾ ಹೋನ್ತಿ। ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ಪೀತಿ ನಿರುದ್ಧಾ ಹೋತಿ। ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾ ನಿರುದ್ಧಾ ಹೋನ್ತಿ। ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ರೂಪಸಞ್ಞಾ ನಿರುದ್ಧಾ ಹೋತಿ। ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಸಞ್ಞಾ ನಿರುದ್ಧಾ ಹೋತಿ। ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಸಞ್ಞಾ ನಿರುದ್ಧಾ ಹೋತಿ। ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಸಞ್ಞಾ ನಿರುದ್ಧಾ ಹೋತಿ। ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ಸಞ್ಞಾ ಚ ವೇದನಾ ಚ ನಿರುದ್ಧಾ ಹೋನ್ತಿ। ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ರಾಗೋ ನಿರುದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ದೋಸೋ ನಿರುದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಮೋಹೋ ನಿರುದ್ಧೋ ಹೋತಿ। ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಯಾ ಅನುಪುಬ್ಬಸಙ್ಖಾರಾನಂ ವೂಪಸಮೋ ಅಕ್ಖಾತೋ। ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ವಾಚಾ ವೂಪಸನ್ತಾ ಹೋತಿ। ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾ ವೂಪಸನ್ತಾ ಹೋನ್ತಿ...ಪೇ॰... ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ಸಞ್ಞಾ ಚ ವೇದನಾ ಚ ವೂಪಸನ್ತಾ ಹೋನ್ತಿ। ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ರಾಗೋ ವೂಪಸನ್ತೋ ಹೋತಿ, ದೋಸೋ ವೂಪಸನ್ತೋ ಹೋತಿ, ಮೋಹೋ ವೂಪಸನ್ತೋ ಹೋತಿ। ಛಯಿಮಾ, ಭಿಕ್ಖು, ಪಸ್ಸದ್ಧಿಯೋ। ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ವಾಚಾ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಾ ಹೋತಿ। ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಾ ಹೋನ್ತಿ। ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ಪೀತಿ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಾ ಹೋತಿ। ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಾ ಹೋನ್ತಿ । ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ಸಞ್ಞಾ ಚ ವೇದನಾ ಚ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಾ

ಹೋನ್ತಿ। ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ರಾಗೋ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ದೋಸೋ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಮೋಹೋ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧೋ ಹೋತೀ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಪಠಮಆಕಾಸಸುತ್ತಂ

೨೬೦. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಕಾಸೇ ವಿವಿಧಾ ವಾತಾ ವಾಯನ್ತಿ। ಪುರತ್ಥಿಮಾಪಿ ವಾತಾ ವಾಯನ್ತಿ, ಪಚ್ಛಿಮಾಪಿ ವಾತಾ ವಾಯನ್ತಿ, ಉತ್ತರಾಪಿ ವಾತಾ ವಾಯನ್ತಿ, ದಕ್ಖಿಣಾಪಿ ವಾತಾ ವಾಯನ್ತಿ, ಸರಜಾಪಿ ವಾತಾ ವಾಯನ್ತಿ, ಅರಜಾಪಿ ವಾತಾ ವಾಯನ್ತಿ, ಸೀತಾಪಿ ವಾತಾ ವಾಯನ್ತಿ, ಉಣ್ಹಾಪಿ ವಾತಾ ವಾಯನ್ತಿ, ಪರಿತ್ತಾಪಿ ವಾತಾ ವಾಯನ್ತಿ, ಅಧಿಮತ್ತಾಪಿ ವಾತಾ ವಾಯನ್ತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕಾಯಸ್ಮಿಂ ವಿವಿಧಾ ವೇದನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಸುಖಾಪಿ ವೇದನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ದುಕ್ಖಾಪಿ ವೇದನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾಪಿ ವೇದನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀ"ತಿ।

"ಯಥಾಪಿ ವಾತಾ ಆಕಾಸೇ, ವಾಯನ್ತಿ ವಿವಿಧಾ ಪುಥೂ।
ಪುರತ್ಥಿಮಾ ಪಚ್ಛಿಮಾ ಚಾಪಿ, ಉತ್ತರಾ ಅಥ ದಕ್ಖಿಣಾ॥

"ಸರಜಾ ಅರಜಾ ಚಪಿ, ಸೀತಾ ಉಣ್ಹಾ ಚ ಏಕದಾ।
ಅಧಿಮತ್ತಾ ಪರಿತ್ತಾ ಚ, ಪುಥೂ ವಾಯನ್ತಿ ಮಾಲುತಾ॥

"ತಥೇವಿಮಸ್ಮಿಂ ಕಾಯಸ್ಮಿಂ, ಸಮುಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ವೇದನಾ।
ಸುಖದುಕ್ಖಸಮುಪ್ಪತ್ತಿ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ಚ ಯಾ॥

"ಯತೋ ಚ ಭಿಕ್ಖು ಆತಾಪೀ, ಸಮ್ಪಜಞ್ಞಂ ನ ರಿಞ್ಚತಿ [ಸಮ್ಪಜಾನೋ ನಿರೂಪಧಿ (ಕ॰)]।
ತತೋ ಸೋ ವೇದನಾ ಸಬ್ಬಾ, ಪರಿಜಾನಾತಿ ಪಣ್ಡಿತೋ॥

"ಸೋ ವೇದನಾ ಪರಿಞ್ಞಾಯ, ದಿಟ್ಠೇ ಧಮ್ಮೇ ಅನಾಸವೋ।
ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಧಮ್ಮಟ್ಠೋ, ಸಙ್ಖ್ಯಂ ನೋಪೇತಿ ವೇದಗೂ"ತಿ॥ ದುತಿಯಂ।

೩. ದುತಿಯಆಕಾಸಸುತ್ತಂ

೨೬೧. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಕಾಸೇ ವಿವಿಧಾ ವಾತಾ ವಾಯನ್ತಿ। ಪುರತ್ಥಿಮಾಪಿ ವಾತಾ ವಾಯನ್ತಿ...ಪೇ॰... ಅಧಿಮತ್ತಾಪಿ ವಾತಾ ವಾಯನ್ತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕಾಯಸ್ಮಿಂ ವಿವಿಧಾ ವೇದನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಸುಖಾಪಿ ವೇದನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ದುಕ್ಖಾಪಿ ವೇದನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾಪಿ ವೇದನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀ"ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಅಗಾರಸುತ್ತಂ

೨೬೨. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಗನ್ತುಕಾಗಾರಂ। ತತ್ಥ ಪುರತ್ಥಿಮಾಯಪಿ ದಿಸಾಯ ಆಗನ್ತ್ವಾ ವಾಸಂ ಕಪ್ಪೇನ್ತಿ, ಪಚ್ಛಿಮಾಯಪಿ ದಿಸಾಯ ಆಗನ್ತ್ವಾ ವಾಸಂ ಕಪ್ಪೇನ್ತಿ, ಉತ್ತರಾಯಪಿ ದಿಸಾಯ ಆಗನ್ತ್ವಾ ವಾಸಂ ಕಪ್ಪೇನ್ತಿ, ದಕ್ಖಿಣಾಯಪಿ ದಿಸಾಯ ಆಗನ್ತ್ವಾ ವಾಸಂ ಕಪ್ಪೇನ್ತಿ। ಖತ್ತಿಯಾಪಿ ಆಗನ್ತ್ವಾ ವಾಸಂ ಕಪ್ಪೇನ್ತಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಪಿ ಆಗನ್ತ್ವಾ ವಾಸಂ ಕಪ್ಪೇನ್ತಿ, ವೇಸ್ಸಾಪಿ ಆಗನ್ತ್ವಾ ವಾಸಂ ಕಪ್ಪೇನ್ತಿ, ಸುದ್ದಾಪಿ ಆಗನ್ತ್ವಾ ವಾಸಂ ಕಪ್ಪೇನ್ತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕಾಯಸ್ಮಿಂ ವಿವಿಧಾ ವೇದನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಸುಖಾಪಿ ವೇದನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ದುಕ್ಖಾಪಿ ವೇದನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾಪಿ ವೇದನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ಸಾಮಿಸಾಪಿ ಸುಖಾ ವೇದನಾ

ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಸಾಮಿಸಾಪಿ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಸಾಮಿಸಾಪಿ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ನಿರಾಮಿಸಾಪಿ ಸುಖಾ ವೇದನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ನಿರಾಮಿಸಾಪಿ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ನಿರಾಮಿಸಾಪಿ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀ"ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಪಠಮಆನನ್ದಸುತ್ತಂ

೨೬೩. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ , ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಕತಮಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ವೇದನಾ, ಕತಮೋ ವೇದನಾಸಮುದಯೋ, ಕತಮೋ ವೇದನಾನಿರೋಧೋ, ಕತಮಾ ವೇದನಾನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ? ಕೋ ವೇದನಾಯ ಅಸ್ಸಾದೋ, ಕೋ ಆದೀನವೋ, ಕಿಂ ನಿಸ್ಸರಣನ್ತಿ? ತಿಸ್ಸೋ ಇಮಾ, ಆನನ್ದ, ವೇದನಾ - ಸುಖಾ ವೇದನಾ, ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ - ಇಮಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಆನನ್ದ, ವೇದನಾ। ಫಸ್ಸಸಮುದಯಾ ವೇದನಾಸಮುದಯೋ; ಫಸ್ಸನಿರೋಧಾ ವೇದನಾನಿರೋಧೋ। ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ವೇದನಾನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ। ಯಂ ವೇದನಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ, ಅಯಂ ವೇದನಾಯ ಅಸ್ಸಾದೋ। ಯಾ ವೇದನಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ದುಕ್ಖಾ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಾ, ಅಯಂ ವೇದನಾಯ ಆದೀನವೋ। ಯೋ ವೇದನಾಯ ಛನ್ದರಾಗವಿನಯೋ ಛನ್ದರಾಗಪ್ಪಹಾನಂ, ಇದಂ ವೇದನಾಯ ನಿಸ್ಸರಣಂ। ಅಥ ಖೋ ಪನಾನನ್ದ, ಮಯಾ ಅನುಪುಬ್ಬಸಙ್ಖಾರಾನಂ ನಿರೋಧೋ ಅಕ್ಖಾತೋ। ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ವಾಚಾ ನಿರುದ್ಧಾ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ಸಞ್ಞಾ ಚ ವೇದನಾ ಚ ನಿರುದ್ಧಾ ಹೋನ್ತಿ। ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ರಾಗೋ ನಿರುದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ದೋಸೋ ನಿರುದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಮೋಹೋ ನಿರುದ್ಧೋ ಹೋತಿ। ಅಥ ಖೋ ಪನಾನನ್ದ, ಮಯಾ ಅನುಪುಬ್ಬಸಙ್ಖಾರಾನಂ ವೂಪಸಮೋ ಅಕ್ಖಾತೋ। ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ವಾಚಾ ವೂಪಸನ್ತಾ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ಸಞ್ಞಾ ಚ ವೇದನಾ ಚ ವೂಪಸನ್ತಾ ಹೋನ್ತಿ। ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ರಾಗೋ ವೂಪಸನ್ತೋ ಹೋತಿ, ದೋಸೋ ವೂಪಸನ್ತೋ ಹೋತಿ, ಮೋಹೋ ವೂಪಸನ್ತೋ ಹೋತಿ। ಅಥ ಖೋ ಪನಾನನ್ದ, ಮಯಾ ಅನುಪುಬ್ಬಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿ ಅಕ್ಖಾತಾ। ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ವಾಚಾ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಾ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ರೂಪಸಞ್ಞಾ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಾ ಹೋತಿ। ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಸಞ್ಞಾ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಾ ಹೋತಿ। ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಸಞ್ಞಾ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಾ ಹೋತಿ। ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಸಞ್ಞಾ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಾ ಹೋತಿ। ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ಸಞ್ಞಾ ಚ ವೇದನಾ ಚ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಾ ಹೋನ್ತಿ। ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ರಾಗೋ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ದೋಸೋ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಮೋಹೋ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧೋ ಹೋತೀ"ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ದುತಿಯಆನನ್ದಸುತ್ತಂ

೨೬೪. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ - "ಕತಮಾ ನು ಖೋ, ಆನನ್ದ, ವೇದನಾ, ಕತಮೋ ವೇದನಾಸಮುದಯೋ, ಕತಮೋ ವೇದನಾನಿರೋಧೋ , ಕತಮಾ ವೇದನಾನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ? ಕೋ ವೇದನಾಯ ಅಸ್ಸಾದೋ, ಕೋ ಆದೀನವೋ, ಕಿಂ ನಿಸ್ಸರಣ"ನ್ತಿ? "ಭಗವಂಮೂಲಕಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ ಭಗವನ್ನೇತ್ತಿಕಾ ಭಗವಮ್ಪಟಿಸರಣಾ। ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಞ್ಞೇವ ಪಟಿಭಾತು ಏತಸ್ಸ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ। ಭಗವತೋ ಸುತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಧಾರೇಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ, ಆನನ್ದ, ಸುಣೋಹಿ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಹಿ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ - "ತಿಸ್ಸೋ ಇಮಾ, ಆನನ್ದ, ವೇದನಾ - ಸುಖಾ ವೇದನಾ, ದುಕ್ಖಾ

ವೇದನಾ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ - ಇಮಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಆನನ್ದ, ವೇದನಾ...ಪೇ॰... ಫಸ್ಸಸಮುದಯಾ...ಪೇ॰... ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ರಾಗೋ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ದೋಸೋ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಮೋಹೋ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧೋ ಹೋತೀ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಪಠಮಸಮ್ಬಹುಲಸುತ್ತಂ

೨೬೫. ಅಥ ಖೋ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ - "ಕತಮಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ವೇದನಾ, ಕತಮೋ ವೇದನಾಸಮುದಯೋ, ಕತಮೋ ವೇದನಾನಿರೋಧೋ, ಕತಮಾ ವೇದನಾನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ? ಕೋ ವೇದನಾಯ ಅಸ್ಸಾದೋ, ಕೋ ಆದೀನವೋ, ಕಿಂ ನಿಸ್ಸರಣ"ನ್ತಿ? "ತಿಸ್ಸೋ ಇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದನಾ - ಸುಖಾ ವೇದನಾ, ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ - ಇಮಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದನಾ। ಫಸ್ಸಸಮುದಯಾ ವೇದನಾಸಮುದಯೋ; ಫಸ್ಸನಿರೋಧಾ ವೇದನಾನಿರೋಧೋ। ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ವೇದನಾನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ। ಯಂ ವೇದನಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ, ಅಯಂ ವೇದನಾಯ ಅಸ್ಸಾದೋ। ಯಾ ವೇದನಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ದುಕ್ಖಾ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಾ, ಅಯಂ ವೇದನಾಯ ಆದೀನವೋ। ಯೋ ವೇದನಾಯ ಛನ್ದರಾಗವಿನಯೋ ಛನ್ದರಾಗಪ್ಪಹಾನಂ, ಇದಂ ವೇದನಾಯ ನಿಸ್ಸರಣಂ।

"ಅಥ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಯಾ ಅನುಪುಬ್ಬಸಙ್ಖಾರಾನಂ ನಿರೋಧೋ ಅಕ್ಖಾತೋ। ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ವಾಚಾ ನಿರುದ್ಧಾ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ರಾಗೋ ನಿರುದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ದೋಸೋ ನಿರುದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಮೋಹೋ ನಿರುದ್ಧೋ ಹೋತಿ। ಅಥ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಯಾ ಅನುಪುಬ್ಬಸಙ್ಖಾರಾನಂ ವೂಪಸಮೋ ಅಕ್ಖಾತೋ। ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ವಾಚಾ ವೂಪಸನ್ತಾ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ರಾಗೋ ವೂಪಸನ್ತೋ ಹೋತಿ, ದೋಸೋ ವೂಪಸನ್ತೋ ಹೋತಿ, ಮೋಹೋ ವೂಪಸನ್ತೋ ಹೋತಿ। ಛಯಿಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಸ್ಸದ್ಧಿಯೋ। ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ವಾಚಾ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಾ ಹೋತಿ। ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಾ ಹೋನ್ತಿ। ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ಪೀತಿ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಾ ಹೋತಿ। ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಾ ಹೋನ್ತಿ। ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ಸಞ್ಞಾ ಚ ವೇದನಾ ಚ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಾ ಹೋನ್ತಿ। ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ರಾಗೋ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ದೋಸೋ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಮೋಹೋ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧೋ ಹೋತೀ"ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ದುತಿಯಸಮ್ಬಹುಲಸುತ್ತಂ

೨೬೬. ಅಥ ಖೋ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು...ಪೇ॰... ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ - "ಕತಮಾ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದನಾ, ಕತಮೋ ವೇದನಾಸಮುದಯೋ, ಕತಮೋ ವೇದನಾನಿರೋಧೋ, ಕತಮಾ ವೇದನಾನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ? ಕೋ ವೇದನಾಯ ಅಸ್ಸಾದೋ, ಕೋ ಆದೀನವೋ, ಕಿಂ ನಿಸ್ಸರಣ"ನ್ತಿ? "ಭಗವಂಮೂಲಕಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ...ಪೇ॰..." "ತಿಸ್ಸೋ ಇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದನಾ - ಸುಖಾ ವೇದನಾ, ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ - ಇಮಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದನಾ...ಪೇ॰... ಫಸ್ಸಸಮುದಯಾ...ಪೇ॰...। (ಯಥಾ ಪುರಿಮಸುತ್ತನ್ತೇ, ತಥಾ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬೋ।) ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಪಞ್ಚಕಙ್ಗಸುತ್ತಂ

೨೬೭. ಅಥ ಖೋ ಪಞ್ಚಕಙ್ಗೋ ಥಪತಿ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಉದಾಯೀ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಉದಾಯಿಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಪಞ್ಚಕಙ್ಗೋ ಥಪತಿ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಉದಾಯಿಂ

ಏತದವೋಚ - “ಕತಿ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ ಉದಾಯಿ, ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ”ತಿ? “ತಿಸ್ಸೋ ಖೋ, ಥಪತಿ, ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ। ಸುಖಾ ವೇದನಾ, ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ - ಇಮಾ ಖೋ, ಥಪತಿ, ತಿಸ್ಸೋ ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ”ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಪಞ್ಚಕಙ್ಗೋ ಥಪತಿ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಉದಾಯಿಂ ಏತದವೋಚ - “ನ ಖೋ, ಭನ್ತೇ ಉದಾಯಿ, ತಿಸ್ಸೋ ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ। ದ್ವೇ ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ - ಸುಖಾ ವೇದನಾ, ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ। ಯಾಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ, ಸನ್ತಸ್ಮಿಂ ಏಸಾ ಪಣೀತೇ ಸುಖೇ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ”ತಿ। ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಉದಾಯೀ ಪಞ್ಚಕಙ್ಗಂ ಥಪತಿಂ ಏತದವೋಚ - “ನ ಖೋ, ಥಪತಿ, ದ್ವೇ ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ। ತಿಸ್ಸೋ ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ। ಸುಖಾ ವೇದನಾ, ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ - ಇಮಾ ತಿಸ್ಸೋ ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ”ತಿ। ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಪಞ್ಚಕಙ್ಗೋ ಥಪತಿ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಉದಾಯಿಂ ಏತದವೋಚ - “ನ ಖೋ, ಭನ್ತೇ ಉದಾಯಿ, ತಿಸ್ಸೋ ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ। ದ್ವೇ ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ - ಸುಖಾ ವೇದನಾ, ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ। ಯಾಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ, ಸನ್ತಸ್ಮಿಂ ಏಸಾ ಪಣೀತೇ ಸುಖೇ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ”ತಿ। ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಉದಾಯೀ ಪಞ್ಚಕಙ್ಗಂ ಥಪತಿಂ ಏತದವೋಚ - “ನ ಖೋ, ಥಪತಿ, ದ್ವೇ ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ। ತಿಸ್ಸೋ ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ। ಸುಖಾ ವೇದನಾ, ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ - ಇಮಾ ತಿಸ್ಸೋ ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ”ತಿ। ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಪಞ್ಚಕಙ್ಗೋ ಥಪತಿ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಉದಾಯಿಂ ಏತದವೋಚ - “ನ ಖೋ, ಭನ್ತೇ ಉದಾಯಿ, ತಿಸ್ಸೋ ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ। ದ್ವೇ ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ - ಸುಖಾ ವೇದನಾ, ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ। ಯಾಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ, ಸನ್ತಸ್ಮಿಂ ಏಸಾ ಪಣೀತೇ ಸುಖೇ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ”ತಿ। ನೇವ ಸಕ್ಖಿ ಆಯಸ್ಮಾ ಉದಾಯೀ ಪಞ್ಚಕಙ್ಗಂ ಥಪತಿಂ ಸಞ್ಞಾಪೇತುಂ, ನ ಪನಾಸಕ್ಖಿ ಪಞ್ಚಕಙ್ಗೋ ಥಪತಿ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಉದಾಯಿಂ ಸಞ್ಞಾಪೇತುಂ। ಅಸ್ಸೋಸಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಉದಾಯಿಸ್ಸ ಪಞ್ಚಕಙ್ಗೇನ ಥಪತಿನಾ ಸದ್ಧಿಂ ಇಮಂ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪಂ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಯಾವತಕೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಉದಾಯಿಸ್ಸ ಪಞ್ಚಕಙ್ಗೇನ ಥಪತಿನಾ ಸದ್ಧಿಂ ಅಹೋಸಿ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪೋ ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಭಗವತೋ ಆರೋಚೇಸಿ।

“ಸನ್ತಮೇವ, ಆನನ್ದ, ಪರಿಯಾಯಂ ಪಞ್ಚಕಙ್ಗೋ ಥಪತಿ ಉದಾಯಿಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ನಾಬ್ಭನುಮೋದಿ; ಸನ್ತಞ್ಚ ಪನಾನನ್ದ, ಪರಿಯಾಯಂ ಉದಾಯೀ ಭಿಕ್ಖು ಪಞ್ಚಕಙ್ಗಸ್ಸ ಥಪತಿನೋ ನಾಬ್ಭನುಮೋದಿ। ದ್ವೇಪಿ ಮಯಾ, ಆನನ್ದ, ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ ಪರಿಯಾಯೇನ। ತಿಸ್ಸೋಪಿ ಮಯಾ ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ ಪರಿಯಾಯೇನ। ಪಞ್ಚಪಿ ಮಯಾ ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ ಪರಿಯಾಯೇನ। ಛಪಿ ಮಯಾ ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ ಪರಿಯಾಯೇನ। ಅಟ್ಠಾರಸಾಪಿ ಮಯಾ ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ ಪರಿಯಾಯೇನ। ಛತ್ತಿಂಸಾಪಿ ಮಯಾ ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ ಪರಿಯಾಯೇನ। ಅಟ್ಠಸತಮ್ಪಿ ಮಯಾ ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ ಪರಿಯಾಯೇನ। ಏವಂ ಪರಿಯಾಯದೇಸಿತೋ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಮಯಾ ಧಮ್ಮೋ। ಏವಂ ಪರಿಯಾಯದೇಸಿತೇ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಮಯಾ ಧಮ್ಮೇ ಯೇ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಸ ಸುಭಾಸಿತಂ ಸುಲಪಿತಂ, ನ ಸಮನುಮಞ್ಞಿಸ್ಸನ್ತಿ, ನ ಸಮನುಜಾನಿಸ್ಸನ್ತಿ, ನ ಸಮನುಮೋದಿಸ್ಸನ್ತಿ, ತೇಸಂ ಏತಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ - ಭಣ್ಡನಜಾತಾ ಕಲಹಜಾತಾ ವಿವಾದಾಪನ್ನಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಮುಖಸತ್ತೀಹಿ ವಿತುದನ್ತಾ ವಿಹರಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ [ವಿಹರಿಸ್ಸನ್ತಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)]। ಏವಂ ಪರಿಯಾಯದೇಸಿತೋ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಮಯಾ ಧಮ್ಮೋ। ಏವಂ ಪರಿಯಾಯದೇಸಿತೇ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಮಯಾ ಧಮ್ಮೇ ಯೇ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಸ ಸುಭಾಸಿತಂ ಸುಲಪಿತಂ ಸಮನುಮಞ್ಞಿಸ್ಸನ್ತಿ ಸಮನುಜಾನಿಸ್ಸನ್ತಿ ಸಮನುಮೋದಿಸ್ಸನ್ತಿ, ತೇಸಂ ಏತಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ - ಸಮಗ್ಗಾ ಸಮ್ಮೋದಮಾನಾ ಅವಿವದಮಾನಾ ಖೀರೋದಕೀಭೂತಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪಿಯಚಕ್ಖೂಹಿ ಸಮ್ಪಸ್ಸನ್ತಾ ವಿಹರಿಸ್ಸನ್ತೀ”ತಿ।

“ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಆನನ್ದ, ಕಾಮಗುಣಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರೂಪಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ…ಪೇ॰… ಕಾಯವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ಇಮೇ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣಾ । ಯಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ , ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣೇ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸುಖಂ

ಸೋಮನಸ್ಸಂ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ ಕಾಮಸುಖಂ। ಯೇ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಏವಂ ವದೇಯ್ಯುಂ - 'ಏತಂಪರಮಂ ಸನ್ತಂ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇನ್ತೀ'ತಿ - ಇದಂ ನೇಸಾಹಂ ನಾನುಜಾನಾಮಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅತ್ಥಾನನ್ದ, ಏತಮ್ಹಾ ಸುಖಾ ಅಞ್ಞಂ ಸುಖಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರಞ್ಚ ಪಣೀತತರಞ್ಚ।

"ಕತಮಞ್ಚಾನನ್ದ, ಏತಮ್ಹಾ ಸುಖಾ ಅಞ್ಞಂ ಸುಖಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರಞ್ಚ ಪಣೀತತರಞ್ಚ? ಇಧಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಇದಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಏತಮ್ಹಾ ಸುಖಾ ಅಞ್ಞಂ ಸುಖಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರಞ್ಚ ಪಣೀತತರಞ್ಚ। ಯೇ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಏವಂ ವದೇಯ್ಯುಂ - 'ಏತಂಪರಮಂ ಸನ್ತಂ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇನ್ತೀ'ತಿ - ಇದಂ ನೇಸಾಹಂ ನಾನುಜಾನಾಮಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅತ್ಥಾನನ್ದ, ಏತಮ್ಹಾ ಸುಖಾ ಅಞ್ಞಂ ಸುಖಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರಞ್ಚ ಪಣೀತತರಞ್ಚ।

"ಕತಮಞ್ಚಾನನ್ದ, ಏತಮ್ಹಾ ಸುಖಾ ಅಞ್ಞಂ ಸುಖಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರಞ್ಚ ಪಣೀತತರಞ್ಚ? ಇಧಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು, ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮ್ಪಸಾದನಂ ಚೇತಸೋ ಏಕೋದಿಭಾವಂ ಅವಿತಕ್ಕಂ ಅವಿಚಾರಂ ಸಮಾಧಿಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಇದಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಏತಮ್ಹಾ ಸುಖಾ ಅಞ್ಞಂ ಸುಖಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರಞ್ಚ ಪಣೀತತರಞ್ಚ। ಯೇ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಏವಂ ವದೇಯ್ಯುಂ - 'ಏತಂಪರಮಂ ಸನ್ತಂ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇನ್ತೀ'ತಿ - ಇದಂ ನೇಸಾಹಂ ನಾನುಜಾನಾಮಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅತ್ಥಾನನ್ದ, ಏತಮ್ಹಾ ಸುಖಾ ಅಞ್ಞಂ ಸುಖಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರಞ್ಚ ಪಣೀತತರಞ್ಚ।

"ಕತಮಞ್ಚಾನನ್ದ, ಏತಮ್ಹಾ ಸುಖಾ ಅಞ್ಞಂ ಸುಖಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರಞ್ಚ ಪಣೀತತರಞ್ಚ? ಇಧಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಪೀತಿಯಾ ಚ ವಿರಾಗಾ ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಚ ವಿಹರತಿ ಸತೋ ಚ ಸಮ್ಪಜಾನೋ, ಸುಖಞ್ಚ ಕಾಯೇನ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ, ಯಂ ತಂ ಅರಿಯಾ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತಿ - 'ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಸತಿಮಾ ಸುಖವಿಹಾರೀ'ತಿ ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಇದಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಏತಮ್ಹಾ ಸುಖಾ ಅಞ್ಞಂ ಸುಖಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರಞ್ಚ ಪಣೀತತರಞ್ಚ। ಯೇ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಏವಂ ವದೇಯ್ಯುಂ - 'ಏತಂಪರಮಂ ಸನ್ತಂ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇನ್ತೀ'ತಿ - ಇದಂ ನೇಸಾಹಂ ನಾನುಜಾನಾಮಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅತ್ಥಾನನ್ದ, ಏತಮ್ಹಾ ಸುಖಾ ಅಞ್ಞಂ ಸುಖಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರಞ್ಚ ಪಣೀತತರಞ್ಚ।

"ಕತಮಞ್ಚಾನನ್ದ, ಏತಮ್ಹಾ ಸುಖಾ ಅಞ್ಞಂ ಸುಖಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರಞ್ಚ ಪಣೀತತರಞ್ಚ? ಇಧಾನನ್ದ , ಭಿಕ್ಖು ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ಪುಬ್ಬೇವ ಸೋಮನಸ್ಸದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಇದಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಏತಮ್ಹಾ ಸುಖಾ ಅಞ್ಞಂ ಸುಖಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರಞ್ಚ ಪಣೀತತರಞ್ಚ। ಯೇ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಏವಂ ವದೇಯ್ಯುಂ - 'ಏತಂಪರಮಂ ಸನ್ತಂ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇನ್ತೀ'ತಿ - ಇದಂ ನೇಸಾಹಂ ನಾನುಜಾನಾಮಿ । ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅತ್ಥಾನನ್ದ, ಏತಮ್ಹಾ ಸುಖಾ ಅಞ್ಞಂ ಸುಖಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರಞ್ಚ ಪಣೀತತರಞ್ಚ।

"ಕತಮಞ್ಚಾನನ್ದ , ಏತಮ್ಹಾ ಸುಖಾ ಅಞ್ಞಂ ಸುಖಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರಞ್ಚ ಪಣೀತತರಞ್ಚ? ಇಧಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬಸೋ ರೂಪಸಞ್ಞಾನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾ, ಪಟಿಘಸಞ್ಞಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ, ನಾನತ್ತಸಞ್ಞಾನಂ ಅಮನಸಿಕಾರಾ, 'ಅನನ್ತೋ ಆಕಾಸೋ'ತಿ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಇದಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಏತಮ್ಹಾ ಸುಖಾ ಅಞ್ಞಂ ಸುಖಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರಞ್ಚ ಪಣೀತತರಞ್ಚ। ಯೇ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಏವಂ ವದೇಯ್ಯುಂ - 'ಏತಂಪರಮಂ ಸನ್ತಂ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇನ್ತೀ'ತಿ - ಇದಂ ನೇಸಾಹಂ ನಾನುಜಾನಾಮಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅತ್ಥಾನನ್ದ, ಏತಮ್ಹಾ ಸುಖಾ ಅಞ್ಞಂ ಸುಖಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರಞ್ಚ ಪಣೀತತರಞ್ಚ।

"ಕತಮಞ್ಚಾನನ್ದ, ಏತಮ್ಹಾ ಸುಖಾ ಅಞ್ಞಂ ಸುಖಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರಞ್ಚ ಪಣೀತತರಞ್ಚ? ಇಧಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬಸೋ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ, 'ಅನನ್ತಂ ವಿಞ್ಞಾಣ'ನ್ತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಇದಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಏತಮ್ಹಾ ಸುಖಾ ಅಞ್ಞಂ ಸುಖಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರಞ್ಚ ಪಣೀತತರಞ್ಚ। ಯೇ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಏವಂ ವದೇಯ್ಯುಂ - 'ಏತಂಪರಮಂ ಸನ್ತಂ

ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇನ್ತೀ'ತಿ - ಇದಂ ನೇಸಾಹಂ ನಾನುಜಾನಾಮಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅತ್ಥಾನನ್ದ, ಏತಮ್ಹಾ ಸುಖಾ ಅಞ್ಞಂ ಸುಖಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರಞ್ಚ ಪಣೀತತರಞ್ಚ।

"ಕತಮಞ್ಚಾನನ್ದ, ಏತಮ್ಹಾ ಸುಖಾ ಅಞ್ಞಂ ಸುಖಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರಞ್ಚ ಪಣೀತತರಞ್ಚ? ಇಧಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬಸೋ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ, 'ನತ್ಥಿ ಕಿಞ್ಚೀ'ತಿ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಇದಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಏತಮ್ಹಾ ಸುಖಾ ಅಞ್ಞಂ ಸುಖಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರಞ್ಚ ಪಣೀತತರಞ್ಚ । ಯೇ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಏವಂ ವದೇಯ್ಯುಂ - 'ಏತಂಪರಮಂ ಸನ್ತಂ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇನ್ತೀ'ತಿ - ಇದಂ ನೇಸಾಹಂ ನಾನುಜಾನಾಮಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅತ್ಥಾನನ್ದ, ಏತಮ್ಹಾ ಸುಖಾ ಅಞ್ಞಂ ಸುಖಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರಞ್ಚ ಪಣೀತತರಞ್ಚ।

"ಕತಮಞ್ಚಾನನ್ದ , ಏತಮ್ಹಾ ಸುಖಾ ಅಞ್ಞಂ ಸುಖಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರಞ್ಚ ಪಣೀತತರಞ್ಚ? ಇಧಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬಸೋ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಇದಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ , ಏತಮ್ಹಾ ಸುಖಾ ಅಞ್ಞಂ ಸುಖಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರಞ್ಚ ಪಣೀತತರಞ್ಚ। ಯೇ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಏವಂ ವದೇಯ್ಯುಂ - 'ಏತಂಪರಮಂ ಸನ್ತಂ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇನ್ತೀ'ತಿ - ಇದಂ ನೇಸಾಹಂ ನಾನುಜಾನಾಮಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅತ್ಥಾನನ್ದ, ಏತಮ್ಹಾ ಸುಖಾ ಅಞ್ಞಂ ಸುಖಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರಞ್ಚ ಪಣೀತತರಞ್ಚ।

"ಕತಮಞ್ಚಾನನ್ದ, ಏತಮ್ಹಾ ಸುಖಾ ಅಞ್ಞಂ ಸುಖಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರಞ್ಚ ಪಣೀತತರಞ್ಚ? ಇಧಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬಸೋ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಇದಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಏತಮ್ಹಾ ಸುಖಾ ಅಞ್ಞಂ ಸುಖಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರಞ್ಚ ಪಣೀತತರಞ್ಚ।

"ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಆನನ್ದ, ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯುಂ - 'ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಆಹ, ತಞ್ಚ ಸುಖಸ್ಮಿಂ ಪಞ್ಞಪೇತಿ। ತಯಿದಂ ಕಿಂಸು, ತಯಿದಂ ಕಥಂಸೂ'ತಿ? ಏವಂವಾದಿನೋ, ಆನನ್ದ, ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಏವಮಸ್ಸು ವಚನೀಯಾ - 'ನ ಖೋ, ಆವುಸೋ , ಭಗವಾ ಸುಖಞ್ಞೇವ ವೇದನಂ ಸನ್ಧಾಯ ಸುಖಸ್ಮಿಂ ಪಞ್ಞಪೇತಿ। ಯತ್ಥ ಯತ್ಥ, ಆವುಸೋ, ಸುಖಂ ಉಪಲಬ್ಭತಿ, ಯಹಿಂ ಯಹಿಂ [ಯಂ ಹಿಯಂ ಹಿ ಸುಖಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಯಹಿಂ ಯಹಿಂ ಸುಖಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰) ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೯೧], ತಂ ತಂ ತಥಾಗತೋ ಸುಖಸ್ಮಿಂ ಪಞ್ಞಪೇತೀ'"ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಭಿಕ್ಖುಸುತ್ತಂ

೨೬೮. "ದ್ವೇಪಿ ಮಯಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ ಪರಿಯಾಯೇನ, ತಿಸ್ಸೋಪಿ ಮಯಾ ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ ಪರಿಯಾಯೇನ, ಪಞ್ಚಪಿ ಮಯಾ ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ ಪರಿಯಾಯೇನ, ಛಪಿ ಮಯಾ ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ ಪರಿಯಾಯೇನ, ಅಟ್ಠಾರಸಾಪಿ ಮಯಾ ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ ಪರಿಯಾಯೇನ, ಛತ್ತಿಂಸಾಪಿ ಮಯಾ ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ ಪರಿಯಾಯೇನ, ಅಟ್ಠಸತಮ್ಪಿ ಮಯಾ ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ ಪರಿಯಾಯೇನ। ಏವಂ ಪರಿಯಾಯದೇಸಿತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಯಾ ಧಮ್ಮೋ। ಏವಂ ಪರಿಯಾಯದೇಸಿತೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಯಾ ಧಮ್ಮೇ ಯೇ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಸ ಸುಭಾಸಿತಂ ಸುಲಪಿತಂ ನ ಸಮನುಮಞ್ಞಿಸ್ಸನ್ತಿ, ನ ಸಮನುಜಾನಿಸ್ಸನ್ತಿ, ನ ಸಮನುಮೋದಿಸ್ಸನ್ತಿ, ತೇಸಂ ಏತಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ - ಭಣ್ಡನಜಾತಾ ಕಲಹಜಾತಾ ವಿವಾದಾಪನ್ನಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಮುಖಸತ್ತೀಹಿ ವಿತುದನ್ತಾ ವಿಹರಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ। ಏವಂ ಪರಿಯಾಯದೇಸಿತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಯಾ ಧಮ್ಮೋ। ಏವಂ ಪರಿಯಾಯದೇಸಿತೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಯಾ ಧಮ್ಮೇ ಯೇ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಸ ಸುಭಾಸಿತಂ ಸುಲಪಿತಂ ಸಮನುಮಞ್ಞಿಸ್ಸನ್ತಿ ಸಮನುಜಾನಿಸ್ಸನ್ತಿ ಸಮನುಮೋದಿಸ್ಸನ್ತಿ, ತೇಸಂ ಏತಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ - ಸಮಗ್ಗಾ ಸಮ್ಮೋದಮಾನಾ ಅವಿವದಮಾನಾ ಖೀರೋದಕೀಭೂತಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪಿಯಚಕ್ಖೂಹಿ ಸಮ್ಪಸ್ಸನ್ತಾ ವಿಹರಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ।

“ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಮಗುಣಾ…ಪೇ॰… ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯುಂ – ‘ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಆಹ, ತಞ್ಚ ಸುಖಸ್ಮಿಂ ಪಞ್ಞಪೇತಿ। ತಯಿದಂ ಕಿಂಸು, ತಯಿದಂ ಕಥಂಸೂ’ತಿ? ಏವಂವಾದಿನೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಏವಮಸ್ಸು ವಚನೀಯಾ – ‘ನ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಗವಾ ಸುಖಞ್ಞೇವ ವೇದನಂ ಸನ್ಧಾಯ ಸುಖಸ್ಮಿಂ ಪಞ್ಞಪೇತಿ। ಯತ್ಥ ಯತ್ಥ, ಆವುಸೋ, ಸುಖಂ ಉಪಲಬ್ಭತಿ ಯಹಿಂ ಯಹಿಂ [ಯಂ ಹಿ ಯಂ ಹಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)], ತಂ ತಂ ತಥಾಗತೋ ಸುಖಸ್ಮಿಂ ಪಞ್ಞಪೇತೀ’’ತಿ। ದಸಮಂ।

ರಹೋಗತವಗ್ಗೋ ದುತಿಯೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ರಹೋಗತಂ ದ್ವೇ ಆಕಾಸಂ, ಅಗಾರಂ ದ್ವೇ ಚ ಆನನ್ದಾ।
ಸಮ್ಬಹುಲಾ ದುವೇ ವುತ್ತಾ, ಪಞ್ಚಕಙ್ಗೋ ಚ ಭಿಕ್ಖುನಾತಿ॥

೩. ಅಟ್ಠಸತಪರಿಯಾಯವಗ್ಗೋ

೧. ಸೀವಕಸುತ್ತಂ

೨೬೯. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ವೇಳುವನೇ ಕಲನ್ದಕನಿವಾಪೇ। ಅಥ ಖೋ ಮೋಳಿಯಸೀವಕೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಮೋಳಿಯಸೀವಕೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – ‘‘ಸನ್ತಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಂವಾದಿನೋ ಏವಂದಿಟ್ಠಿನೋ – ‘ಯಂ ಕಿಞ್ಚಾಯಂ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ಸಬ್ಬಂ ತಂ ಪುಬ್ಬೇಕತಹೇತೂ’ತಿ। ಇಧ [ಇಧ ಪನ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಕಿಮಾಹಾ’’ತಿ?

‘‘ಪಿತ್ತಸಮುಟ್ಠಾನಾನಿಪಿ ಖೋ, ಸೀವಕ, ಇಧೇಕಚ್ಚಾನಿ ವೇದಯಿತಾನಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಸಾಮಮ್ಪಿ ಖೋ ಏತಂ, ಸೀವಕ, ವೇದಿತಬ್ಬಂ [ಏವಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಯಥಾ ಪಿತ್ತಸಮುಟ್ಠಾನಾನಿಪಿ ಇಧೇಕಚ್ಚಾನಿ ವೇದಯಿತಾನಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ; ಲೋಕಸ್ಸಪಿ ಖೋ ಏತಂ, ಸೀವಕ, ಸಚ್ಚಸಮ್ಮತಂ ಯಥಾ ಪಿತ್ತಸಮುಟ್ಠಾನಾನಿಪಿ ಇಧೇಕಚ್ಚಾನಿ ವೇದಯಿತಾನಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ। ತತ್ರ, ಸೀವಕ, ಯೇ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಂವಾದಿನೋ ಏವಂದಿಟ್ಠಿನೋ – ‘ಯಂ ಕಿಞ್ಚಾಯಂ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ಸಬ್ಬಂ ತಂ ಪುಬ್ಬೇಕತಹೇತೂ’ತಿ। ಯಞ್ಚ ಸಾಮಂ ಞಾತಂ ತಞ್ಚ ಅತಿಧಾವನ್ತಿ, ಯಞ್ಚ ಲೋಕೇ ಸಚ್ಚಸಮ್ಮತಂ ತಞ್ಚ ಅತಿಧಾವನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ತೇಸಂ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಮಿಚ್ಛಾತಿ ವದಾಮಿ।

‘‘ಸೇಮ್ಹಸಮುಟ್ಠಾನಾನಿಪಿ ಖೋ, ಸೀವಕ…ಪೇ॰… ವಾತಸಮುಟ್ಠಾನಾನಿಪಿ ಖೋ, ಸೀವಕ…ಪೇ॰… ಸನ್ನಿಪಾತಿಕಾನಿಪಿ ಖೋ, ಸೀವಕ…ಪೇ॰… ಉತುಪರಿಣಾಮಜಾನಿಪಿ ಖೋ, ಸೀವಕ…ಪೇ॰… ವಿಸಮಪರಿಹಾರಜಾನಿಪಿ ಖೋ, ಸೀವಕ…ಪೇ॰… ಓಪಕ್ಕಮಿಕಾನಿಪಿ ಖೋ, ಸೀವಕ…ಪೇ॰… ಕಮ್ಮವಿಪಾಕಜಾನಿಪಿ ಖೋ, ಸೀವಕ, ಇಧೇಕಚ್ಚಾನಿ ವೇದಯಿತಾನಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಸಾಮಮ್ಪಿ ಖೋ ಏತಂ, ಸೀವಕ, ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಯಥಾ ಕಮ್ಮವಿಪಾಕಜಾನಿಪಿ ಇಧೇಕಚ್ಚಾನಿ ವೇದಯಿತಾನಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ; ಲೋಕಸ್ಸಪಿ ಖೋ ಏತಂ, ಸೀವಕ, ಸಚ್ಚಸಮ್ಮತಂ। ಯಥಾ ಕಮ್ಮವಿಪಾಕಜಾನಿಪಿ ಇಧೇಕಚ್ಚಾನಿ ವೇದಯಿತಾನಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ; ತತ್ರ, ಸೀವಕ, ಯೇ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಂವಾದಿನೋ ಏವಂದಿಟ್ಠಿನೋ – ‘ಯಂ ಕಿಞ್ಚಾಯಂ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ಸಬ್ಬಂ ತಂ ಪುಬ್ಬೇಕತಹೇತೂ’ತಿ। ಯಞ್ಚ ಸಾಮಂ ಞಾತಂ ತಞ್ಚ ಅತಿಧಾವನ್ತಿ ಯಞ್ಚ ಲೋಕೇ ಸಚ್ಚಸಮ್ಮತಂ ತಞ್ಚ

ಅತಿಧಾವನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ತೇಸಂ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಮಿಚ್ಛಾತಿ ವದಾಮೀತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಮೋಳಿಯಸೀವಕೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - 'ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ ...ಪೇ॰... ಉಪಾಸಕಂ ಮಂ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ'"ನ್ತಿ।

"ಪಿತ್ತಂ ಸೇಮ್ಹಞ್ಚ ವಾತೋ ಚ, ಸನ್ನಿಪಾತಾ ಉತೂನಿ ಚ।
ವಿಸಮಂ ಓಪಕ್ಕಮಿಕಂ, ಕಮ್ಮವಿಪಾಕೇನ ಅಟ್ಠಮೀ"ತಿ॥ ಪಠಮಂ।

೨. ಅಟ್ಠಸತಸುತ್ತಂ

೨೭೦. "ಅಟ್ಠಸತಪರಿಯಾಯಂ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯಂ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಟ್ಠಸತಪರಿಯಾಯೋ, ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯೋ? ದ್ವೇಪಿ ಮಯಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ ಪರಿಯಾಯೇನ; ತಿಸ್ಸೋಪಿ ಮಯಾ ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ ಪರಿಯಾಯೇನ; ಪಞ್ಚಪಿ ಮಯಾ ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ ಪರಿಯಾಯೇನ; ಛಪಿ ಮಯಾ ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ ಪರಿಯಾಯೇನ; ಅಟ್ಠಾರಸಾಪಿ ಮಯಾ ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ ಪರಿಯಾಯೇನ; ಛತ್ತಿಂಸಾಪಿ ಮಯಾ ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ ಪರಿಯಾಯೇನ; ಅಟ್ಠಸತಮ್ಪಿ ಮಯಾ ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ ಪರಿಯಾಯೇನ। "ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ವೇದನಾ? ಕಾಯಿಕಾ ಚ ಚೇತಸಿಕಾ ಚ - ಇಮಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ವೇದನಾ। ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಸ್ಸೋ ವೇದನಾ? ಸುಖಾ ವೇದನಾ, ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ - ಇಮಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಸ್ಸೋ ವೇದನಾ। ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ವೇದನಾ? ಸುಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ದುಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ದೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಉಪೇಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ - ಇಮಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ವೇದನಾ। ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛ ವೇದನಾ? ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ...ಪೇ॰... ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ - ಇಮಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛ ವೇದನಾ। ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಟ್ಠಾರಸ ವೇದನಾ? ಛ ಸೋಮನಸ್ಸೂಪವಿಚಾರಾ, ಛ ದೋಮನಸ್ಸೂಪವಿಚಾರಾ, ಛ ಉಪೇಕ್ಖೂಪವಿಚಾರಾ - ಇಮಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಟ್ಠಾರಸ ವೇದನಾ। ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛತ್ತಿಂಸ ವೇದನಾ? ಛ ಗೇಹಸಿತಾನಿ [ಗೇಹಸ್ಸಿತಾನಿ (ಅಟ್ಠ॰)] ಸೋಮನಸ್ಸಾನಿ, ಛ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸಿತಾನಿ [ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸ್ಸಿತಾನಿ (ಅಟ್ಠ॰)] ಸೋಮನಸ್ಸಾನಿ, ಛ ಗೇಹಸಿತಾನಿ ದೋಮನಸ್ಸಾನಿ, ಛ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸಿತಾನಿ ದೋಮನಸ್ಸಾನಿ, ಛ ಗೇಹಸಿತಾ ಉಪೇಕ್ಖಾ , ಛ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸಿತಾ ಉಪೇಕ್ಖಾ - ಇಮಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛತ್ತಿಂಸ ವೇದನಾ। ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಟ್ಠಸತಂ ವೇದನಾ? ಅತೀತಾ ಛತ್ತಿಂಸ ವೇದನಾ, ಅನಾಗತಾ ಛತ್ತಿಂಸ ವೇದನಾ, ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾ ಛತ್ತಿಂಸ ವೇದನಾ - ಇಮಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಟ್ಠಸತಂ ವೇದನಾ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಟ್ಠಸತಪರಿಯಾಯೋ ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯೋ"ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಅಞ್ಞತರಭಿಕ್ಖುಸುತ್ತಂ

೨೭೧. ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಕತಮಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ವೇದನಾ, ಕತಮೋ ವೇದನಾಸಮುದಯೋ, ಕತಮಾ ವೇದನಾಸಮುದಯಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ? ಕತಮೋ ವೇದನಾನಿರೋಧೋ, ಕತಮಾ ವೇದನಾನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ? ಕೋ ವೇದನಾಯ ಅಸ್ಸಾದೋ, ಕೋ ಆದೀನವೋ, ಕಿಂ ನಿಸ್ಸರಣ"ನ್ತಿ?

"ತಿಸ್ಸೋ ಇಮಾ, ಭಿಕ್ಖು, ವೇದನಾ - ಸುಖಾ ವೇದನಾ, ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ। ಇಮಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖು, ವೇದನಾ। ಫಸ್ಸಸಮುದಯಾ ವೇದನಾಸಮುದಯೋ। ತಣ್ಹಾ ವೇದನಾಸಮುದಯಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ। ಫಸ್ಸನಿರೋಧಾ ವೇದನಾನಿರೋಧೋ। ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ವೇದನಾನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ। ಯಂ ವೇದನಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ, ಅಯಂ ವೇದನಾಯ ಅಸ್ಸಾದೋ;

ಯಾ ವೇದನಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ದುಕ್ಖಾ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಾ, ಅಯಂ ವೇದನಾಯ ಆದೀನವೋ; ಯೋ ವೇದನಾಯ ಛನ್ದರಾಗವಿನಯೋ ಛನ್ದರಾಗಪ್ಪಹಾನಂ, ಇದಂ ವೇದನಾಯ ನಿಸ್ಸರಣ"ನ್ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಪುಬ್ಬಸುತ್ತಂ

೨೬೨. "ಪುಬ್ಬೇವ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಬೋಧಾ ಅನಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸೇವ ಸತೋ ಏತದಹೋಸಿ - 'ಕತಮಾ ನು ಖೋ ವೇದನಾ, ಕತಮೋ ವೇದನಾಸಮುದಯೋ, ಕತಮಾ ವೇದನಾಸಮುದಯಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ, ಕತಮೋ ವೇದನಾನಿರೋಧೋ, ಕತಮಾ ವೇದನಾನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ? ಕೋ ವೇದನಾಯ ಅಸ್ಸಾದೋ, ಕೋ ಆದೀನವೋ, ಕಿಂ ನಿಸ್ಸರಣ'ನ್ತಿ? ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತದಹೋಸಿ - 'ತಿಸ್ಸೋ ಇಮಾ ವೇದನಾ - ಸುಖಾ ವೇದನಾ, ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ। ಇಮಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ವೇದನಾ। ಫಸ್ಸಸಮುದಯಾ ವೇದನಾಸಮುದಯೋ। ತಣ್ಹಾ ವೇದನಾಸಮುದಯಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ...ಪೇ॰... ಯೋ ವೇದನಾಯ ಛನ್ದರಾಗವಿನಯೋ ಛನ್ದರಾಗಪ್ಪಹಾನಂ। ಇದಂ ವೇದನಾಯ ನಿಸ್ಸರಣ'"ನ್ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಞಾಣಸುತ್ತಂ

೨೬೩. "'ಇಮಾ ವೇದನಾ'ತಿ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಬ್ಬೇ ಅನನುಸ್ಸುತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಚಕ್ಖುಂ ಉದಪಾದಿ, ಞಾಣಂ ಉದಪಾದಿ, ಪಞ್ಞಾ ಉದಪಾದಿ, ವಿಜ್ಜಾ ಉದಪಾದಿ, ಆಲೋಕೋ ಉದಪಾದಿ। 'ಅಯಂ ವೇದನಾಸಮುದಯೋ'ತಿ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಬ್ಬೇ ಅನನುಸ್ಸುತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಚಕ್ಖುಂ ಉದಪಾದಿ...ಪೇ॰... ಆಲೋಕೋ ಉದಪಾದಿ। 'ಅಯಂ ವೇದನಾಸಮುದಯಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ'ತಿ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಬ್ಬೇ ಅನನುಸ್ಸುತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಚಕ್ಖುಂ ಉದಪಾದಿ...ಪೇ॰... 'ಅಯಂ ವೇದನಾನಿರೋಧೋ'ತಿ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಬ್ಬೇ ಅನನುಸ್ಸುತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಚಕ್ಖುಂ ಉದಪಾದಿ ...ಪೇ॰... 'ಅಯಂ ವೇದನಾನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ'ತಿ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಬ್ಬೇ ಅನನುಸ್ಸುತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಚಕ್ಖುಂ ಉದಪಾದಿ...ಪೇ॰... 'ಅಯಂ ವೇದನಾಯ ಅಸ್ಸಾದೋ'ತಿ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಬ್ಬೇ ಅನನುಸ್ಸುತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು...ಪೇ॰... 'ಅಯಂ ವೇದನಾಯ ಆದೀನವೋ'ತಿ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಬ್ಬೇ ಅನನುಸ್ಸುತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು...ಪೇ॰... 'ಇದಂ ಖೋ ನಿಸ್ಸರಣ'ನ್ತಿ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಬ್ಬೇ ಅನನುಸ್ಸುತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಚಕ್ಖುಂ ಉದಪಾದಿ, ಞಾಣಂ ಉದಪಾದಿ, ಪಞ್ಞಾ ಉದಪಾದಿ, ವಿಜ್ಜಾ ಉದಪಾದಿ, ಆಲೋಕೋ ಉದಪಾದೀ"ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಸಮ್ಬಹುಲಭಿಕ್ಖುಸುತ್ತಂ

೨೬೪. ಅಥ ಖೋ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ...ಪೇ॰... ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ - "ಕತಮಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ವೇದನಾ, ಕತಮೋ ವೇದನಾಸಮುದಯೋ, ಕತಮಾ ವೇದನಾಸಮುದಯಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ? ಕತಮೋ ವೇದನಾನಿರೋಧೋ, ಕತಮಾ ವೇದನಾನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ? ಕೋ ವೇದನಾಯ ಅಸ್ಸಾದೋ, ಕೋ ಆದೀನವೋ, ಕಿಂ ನಿಸ್ಸರಣ"ನ್ತಿ? "ತಿಸ್ಸೋ ಇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದನಾ - ಸುಖಾ ವೇದನಾ, ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ। ಇಮಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದನಾ। ಫಸ್ಸಸಮುದಯಾ ವೇದನಾಸಮುದಯೋ। ತಣ್ಹಾ ವೇದನಾಸಮುದಯಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ। ಫಸ್ಸನಿರೋಧಾ...ಪೇ॰... ಯೋ ವೇದನಾಯ ಛನ್ದರಾಗವಿನಯೋ ಛನ್ದರಾಗಪ್ಪಹಾನಂ। ಇದಂ ವೇದನಾಯ ನಿಸ್ಸರಣ"ನ್ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಪಠಮಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಸುತ್ತಂ

೧೭೫. “ತಿಸ್ಸೋ ಇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದನಾ। ಕತಮಾ ತಿಸ್ಸೋ? ಸುಖಾ ವೇದನಾ, ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಇಮಾಸಂ ತಿಸ್ಸನ್ನಂ ವೇದನಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ। ನ ಮೇ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಸಮಣೇಸು ವಾ ಸಮಣಸಮ್ಮತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಸು ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಮ್ಮತಾ, ನ ಚ ಪನ ತೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥಂ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಞ್ಞತ್ಥಂ ವಾ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತಿ। ಯೇ ಚ ಖೋ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಇಮಾಸಂ ತಿಸ್ಸನ್ನಂ ವೇದನಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಂ ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನನ್ತಿ। ತೇ ಖೋ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಸಮಣೇಸು ಚೇವ ಸಮಣಸಮ್ಮತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಸು ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಮ್ಮತಾ। ತೇ ಚ ಪನಾಯಸ್ಮನ್ತೋ ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥಞ್ಚ ಬ್ರಹ್ಮಞ್ಞತ್ಥಞ್ಚ, ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತೀ”ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ದುತಿಯಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಸುತ್ತಂ

೧೭೬. “ತಿಸ್ಸೋ ಇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದನಾ। ಕತಮಾ ತಿಸ್ಸೋ? ಸುಖಾ ವೇದನಾ, ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಇಮಾಸಂ ತಿಸ್ಸನ್ನಂ ವೇದನಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಪಜಾನನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತೀ”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ತತಿಯಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಸುತ್ತಂ

೧೭೭. “ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ವೇದನಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ವೇದನಾಸಮುದಯಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ವೇದನಾನಿರೋಧಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ವೇದನಾನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಪಜಾನನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತೀ”ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಸುದ್ಧಿಕಸುತ್ತಂ

೧೭೮. “ತಿಸ್ಸೋ ಇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದನಾ। ಕತಮಾ ತಿಸ್ಸೋ? ಸುಖಾ ವೇದನಾ, ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ - ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಸ್ಸೋ ವೇದನಾ”ತಿ। ದಸಮಂ।

೧೧. ನಿರಾಮಿಸಸುತ್ತಂ

೧೭೯. “ಅತ್ಥಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾಮಿಸಾ ಪೀತಿ, ಅತ್ಥಿ ನಿರಾಮಿಸಾ ಪೀತಿ, ಅತ್ಥಿ ನಿರಾಮಿಸಾ ನಿರಾಮಿಸತರಾ ಪೀತಿ; ಅತ್ಥಿ ಸಾಮಿಸಂ ಸುಖಂ, ಅತ್ಥಿ ನಿರಾಮಿಸಂ ಸುಖಂ, ಅತ್ಥಿ ನಿರಾಮಿಸಾ ನಿರಾಮಿಸತರಂ ಸುಖಂ; ಅತ್ಥಿ ಸಾಮಿಸಾ ಉಪೇಕ್ಖಾ, ಅತ್ಥಿ ನಿರಾಮಿಸಾ ಉಪೇಕ್ಖಾ, ಅತ್ಥಿ ನಿರಾಮಿಸಾ ನಿರಾಮಿಸತರಾ ಉಪೇಕ್ಖಾ; ಅತ್ಥಿ ಸಾಮಿಸೋ ವಿಮೋಕ್ಖೋ, ಅತ್ಥಿ ನಿರಾಮಿಸೋ ವಿಮೋಕ್ಖೋ, ಅತ್ಥಿ ನಿರಾಮಿಸಾ ನಿರಾಮಿಸತರೋ ವಿಮೋಕ್ಖೋ। ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾಮಿಸಾ ಪೀತಿ? ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಮಗುಣಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರೂಪಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ…ಪೇ॰… ಕಾಯವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣಾ। ಯಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣೇ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಪೀತಿ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾಮಿಸಾ ಪೀತಿ।

“ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿರಾಮಿಸಾ ಪೀತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮ್ಪಸಾದನಂ ಚೇತಸೋ ಏಕೋದಿಭಾವಂ ಅವಿತಕ್ಕಂ ಅವಿಚಾರಂ ಸಮಾಧಿಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿರಾಮಿಸಾ ಪೀತಿ।

“ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿರಾಮಿಸಾ ನಿರಾಮಿಸತರಾ ಪೀತಿ? ಯಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ರಾಗಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತೋ, ದೋಸಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತೋ, ಮೋಹಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಪೀತಿ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿರಾಮಿಸಾ ನಿರಾಮಿಸತರಾ ಪೀತಿ।

“ಕತಮಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾಮಿಸಂ ಸುಖಂ? ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಮಗುಣಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರೂಪಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ…ಪೇ॰… ಕಾಯವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣಾ। ಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣೇ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ, ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾಮಿಸಂ ಸುಖಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿರಾಮಿಸಂ ಸುಖಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮ್ಪಸಾದನಂ ಚೇತಸೋ ಏಕೋದಿಭಾವಂ ಅವಿತಕ್ಕಂ ಅವಿಚಾರಂ ಸಮಾಧಿಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಪೀತಿಯಾ ಚ ವಿರಾಗಾ ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಚ ವಿಹರತಿ ಸತೋ ಚ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸುಖಞ್ಚ ಕಾಯೇನ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ, ಯಂ ತಂ ಅರಿಯಾ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತಿ - ‘ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಸತಿಮಾ ಸುಖವಿಹಾರೀ’ತಿ ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿರಾಮಿಸಂ ಸುಖಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿರಾಮಿಸಾ ನಿರಾಮಿಸತರಂ ಸುಖಂ? ಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ರಾಗಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತೋ, ದೋಸಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತೋ , ಮೋಹಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ, ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿರಾಮಿಸಾ ನಿರಾಮಿಸತರಂ ಸುಖಂ।

“ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾಮಿಸಾ ಉಪೇಕ್ಖಾ? ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಮಗುಣಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರೂಪಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ…ಪೇ॰… ಕಾಯವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣಾ। ಯಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣೇ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಉಪೇಕ್ಖಾ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾಮಿಸಾ ಉಪೇಕ್ಖಾ।

“ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿರಾಮಿಸಾ ಉಪೇಕ್ಖಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ, ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ, ಪುಬ್ಬೇವ ಸೋಮನಸ್ಸದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿರಾಮಿಸಾ ಉಪೇಕ್ಖಾ।

“ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿರಾಮಿಸಾ ನಿರಾಮಿಸತರಾ ಉಪೇಕ್ಖಾ? ಯಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ರಾಗಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತೋ, ದೋಸಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತೋ, ಮೋಹಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಉಪೇಕ್ಖಾ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿರಾಮಿಸಾ ನಿರಾಮಿಸತರಾ ಉಪೇಕ್ಖಾ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾಮಿಸೋ ವಿಮೋಕ್ಖೋ? ರೂಪಪ್ಪಟಿಸಂಯುತ್ತೋ ವಿಮೋಕ್ಖೋ ಸಾಮಿಸೋ ವಿಮೋಕ್ಖೋ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿರಾಮಿಸೋ ವಿಮೋಕ್ಖೋ? ಅರೂಪಪ್ಪಟಿಸಂಯುತ್ತೋ ವಿಮೋಕ್ಖೋ ನಿರಾಮಿಸೋ ವಿಮೋಕ್ಖೋ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿರಾಮಿಸಾ ನಿರಾಮಿಸತರೋ ವಿಮೋಕ್ಖೋ? ಯೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ರಾಗಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತೋ, ದೋಸಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತೋ, ಮೋಹಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವಿಮೋಕ್ಖೋ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿರಾಮಿಸಾ ನಿರಾಮಿಸತರೋ ವಿಮೋಕ್ಖೋ”ತಿ। ಏಕಾದಸಮಂ।

ಅಟ್ಠಸತಪರಿಯಾಯವಗ್ಗೋ ತತಿಯೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಸೀವಕಅಟ್ಠಸತಂ ಭಿಕ್ಖು, ಪುಬ್ಬೇ ಞಾಣಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುನಾ।
ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ತೀಣಿ, ಸುದ್ಧಿಕಞ್ಚ ನಿರಾಮಿಸನ್ತಿ॥

ವೇದನಾಸಂಯುತ್ತಂ ಸಮತ್ತಂ।

೩. ಮಾತುಗಾಮಸಂಯುತ್ತಂ

೧. ಪಠಮಪೇಯ್ಯಾಲವಗ್ಗೋ

೧. ಮಾತುಗಾಮಸುತ್ತಂ

೨೮೦. “ಪಞ್ಚಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಮಾತುಗಾಮೋ ಏಕನ್ತಅಮನಾಪೋ ಹೋತಿ ಪುರಿಸಸ್ಸ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ನ ಚ ರೂಪವಾ ಹೋತಿ, ನ ಚ ಭೋಗವಾ ಹೋತಿ, ನ ಚ ಸೀಲವಾ ಹೋತಿ, ಅಲಸೋ ಚ ಹೋತಿ, ಪಜಞ್ಚಸ್ಸ ನ ಲಭತಿ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಮಾತುಗಾಮೋ ಏಕನ್ತಅಮನಾಪೋ ಹೋತಿ ಪುರಿಸಸ್ಸ। ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಮಾತುಗಾಮೋ ಏಕನ್ತಮನಾಪೋ ಹೋತಿ ಪುರಿಸಸ್ಸ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ರೂಪವಾ ಚ ಹೋತಿ, ಭೋಗವಾ ಚ ಹೋತಿ, ಸೀಲವಾ ಚ ಹೋತಿ, ದಕ್ಖೋ ಚ ಹೋತಿ ಅನಲಸೋ, ಪಜಞ್ಚಸ್ಸ ಲಭತಿ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಮಾತುಗಾಮೋ ಏಕನ್ತಮನಾಪೋ ಹೋತಿ ಪುರಿಸಸ್ಸಾ”ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಪುರಿಸಸುತ್ತಂ

೨೮೧. “ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಪುರಿಸೋ ಏಕನ್ತಅಮನಾಪೋ ಹೋತಿ ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ನ ಚ ರೂಪವಾ ಹೋತಿ, ನ ಚ ಭೋಗವಾ ಹೋತಿ, ನ ಚ ಸೀಲವಾ ಹೋತಿ, ಅಲಸೋ ಚ ಹೋತಿ, ಪಜಞ್ಚಸ್ಸ ನ ಲಭತಿ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಪುರಿಸೋ ಏಕನ್ತಅಮನಾಪೋ ಹೋತಿ ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ। ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಪುರಿಸೋ ಏಕನ್ತಮನಾಪೋ ಹೋತಿ ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ರೂಪವಾ ಚ ಹೋತಿ, ಭೋಗವಾ ಚ ಹೋತಿ, ಸೀಲವಾ ಚ ಹೋತಿ, ದಕ್ಖೋ ಚ ಹೋತಿ ಅನಲಸೋ, ಪಜಞ್ಚಸ್ಸ ಲಭತಿ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಪುರಿಸೋ ಏಕನ್ತಮನಾಪೋ ಹೋತಿ ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸಾ”ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಆವೇಣಿಕದುಕ್ಖಸುತ್ತಂ

೨೮೨. “ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ ಆವೇಣಿಕಾನಿ ದುಕ್ಖಾನಿ, ಯಾನಿ ಮಾತುಗಾಮೋ ಪಚ್ಚನುಭೋತಿ, ಅಞ್ಞತ್ರೇವ ಪುರಿಸೇಹಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಮಾತುಗಾಮೋ ದಹರೋವ ಸಮಾನೋ ಪತಿಕುಲಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಞಾತಕೇಹಿ ವಿನಾ ಹೋತಿ। ಇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ ಪಠಮಂ ಆವೇಣಿಕಂ ದುಕ್ಖಂ, ಯಂ ಮಾತುಗಾಮೋ ಪಚ್ಚನುಭೋತಿ, ಅಞ್ಞತ್ರೇವ ಪುರಿಸೇಹಿ। ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾತುಗಾಮೋ ಉತುನೀ ಹೋತಿ। ಇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ ದುತಿಯಂ ಆವೇಣಿಕಂ ದುಕ್ಖಂ, ಯಂ ಮಾತುಗಾಮೋ ಪಚ್ಚನುಭೋತಿ, ಅಞ್ಞತ್ರೇವ ಪುರಿಸೇಹಿ। ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾತುಗಾಮೋ ಗಬ್ಭಿನೀ ಹೋತಿ। ಇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ ತತಿಯಂ ಆವೇಣಿಕಂ ದುಕ್ಖಂ, ಯಂ ಮಾತುಗಾಮೋ ಪಚ್ಚನುಭೋತಿ, ಅಞ್ಞತ್ರೇವ ಪುರಿಸೇಹಿ। ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾತುಗಾಮೋ ವಿಜಾಯತಿ। ಇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ ಚತುತ್ಥಂ ಆವೇಣಿಕಂ ದುಕ್ಖಂ, ಯಂ ಮಾತುಗಾಮೋ ಪಚ್ಚನುಭೋತಿ, ಅಞ್ಞತ್ರೇವ ಪುರಿಸೇಹಿ। ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾತುಗಾಮೋ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಪಾರಿಚರಿಯಂ ಉಪೇತಿ। ಇದಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ ಪಞ್ಚಮಂ ಆವೇಣಿಕಂ ದುಕ್ಖಂ, ಯಂ ಮಾತುಗಾಮೋ ಪಚ್ಚನುಭೋತಿ, ಅಞ್ಞತ್ರೇವ ಪುರಿಸೇಹಿ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ ಆವೇಣಿಕಾನಿ ದುಕ್ಖಾನಿ, ಯಾನಿ ಮಾತುಗಾಮೋ ಪಚ್ಚನುಭೋತಿ, ಅಞ್ಞತ್ರೇವ ಪುರಿಸೇಹೀ”ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ತೀಹಿಧಮ್ಮೇಹಿಸುತ್ತಂ

೧೮೩. “ತೀಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಮಾತುಗಾಮೋ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಕತಮೇಹಿ ತೀಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾತುಗಾಮೋ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ಮಚ್ಛೇರಮಲಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಿ। ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕಸಮಯಂ ಇಸ್ಸಾಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಿ। ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಕಾಮರಾಗಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತೀಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಮಾತುಗಾಮೋ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ”ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಕೋಧನಸುತ್ತಂ

೧೮೪. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಅನುರುದ್ಧೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಅನುರುದ್ಧೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಇಧಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಮಾತುಗಾಮಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಂ। ಕತೀಹಿ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಮಾತುಗಾಮೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ”ತಿ?

“ಪಞ್ಚಹಿ ಖೋ, ಅನುರುದ್ಧ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಮಾತುಗಾಮೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಅಸ್ಸದ್ಧೋ ಚ ಹೋತಿ, ಅಹಿರಿಕೋ ಚ ಹೋತಿ, ಅನೋತ್ತಪ್ಪೀ ಚ ಹೋತಿ, ಕೋಧನೋ ಚ ಹೋತಿ, ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ ಚ ಹೋತಿ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಅನುರುದ್ಧ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಮಾತುಗಾಮೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ”ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಉಪನಾಹೀಸುತ್ತಂ

೧೮೫. “ಪಞ್ಚಹಿ , ಅನುರುದ್ಧ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಮಾತುಗಾಮೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಅಸ್ಸದ್ಧೋ ಚ ಹೋತಿ, ಅಹಿರಿಕೋ ಚ ಹೋತಿ, ಅನೋತ್ತಪ್ಪೀ ಚ ಹೋತಿ, ಉಪನಾಹೀ ಚ ಹೋತಿ, ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ ಚ ಹೋತಿ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಅನುರುದ್ಧ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಮಾತುಗಾಮೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ”ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಇಸ್ಸುಕೀಸುತ್ತಂ

೧೮೬. “ಪಞ್ಚಹಿ, ಅನುರುದ್ಧ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಮಾತುಗಾಮೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಅಸ್ಸದ್ಧೋ ಚ ಹೋತಿ, ಅಹಿರಿಕೋ ಚ ಹೋತಿ, ಅನೋತ್ತಪ್ಪೀ ಚ ಹೋತಿ, ಇಸ್ಸುಕೀ ಚ ಹೋತಿ, ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ ಚ ಹೋತಿ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ , ಅನುರುದ್ಧ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಮಾತುಗಾಮೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ”ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಮಚ್ಛರೀಸುತ್ತಂ

೧೮೭. “ಪಞ್ಚಹಿ, ಅನುರುದ್ಧ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಮಾತುಗಾಮೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಅಸ್ಸದ್ಧೋ ಚ ಹೋತಿ, ಅಹಿರಿಕೋ ಚ ಹೋತಿ, ಅನೋತ್ತಪ್ಪೀ ಚ

ಹೋತಿ, ಮಚ್ಛರೀ ಚ ಹೋತಿ, ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ ಚ ಹೋತಿ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಅನುರುದ್ಧ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಮಾತುಗಾಮೋ...ಪೇ॰... ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ"ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಅತಿಚಾರೀಸುತ್ತಂ

೧೮೮. "ಪಞ್ಚಹಿ , ಅನುರುದ್ಧ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಮಾತುಗಾಮೋ...ಪೇ॰... ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಅಸ್ಸದ್ಧೋ ಚ ಹೋತಿ, ಅಹಿರಿಕೋ ಚ ಹೋತಿ, ಅನೋತ್ತಪ್ಪೀ ಚ ಹೋತಿ, ಅತಿಚಾರೀ ಚ ಹೋತಿ, ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ ಚ ಹೋತಿ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಅನುರುದ್ಧ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಮಾತುಗಾಮೋ...ಪೇ॰... ಉಪಪಜ್ಜತೀ"ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ದುಸ್ಸೀಲಸುತ್ತಂ

೧೮೯. "ಪಞ್ಚಹಿ, ಅನುರುದ್ಧ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಮಾತುಗಾಮೋ...ಪೇ॰... ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಅಸ್ಸದ್ಧೋ ಚ ಹೋತಿ, ಅಹಿರಿಕೋ ಚ ಹೋತಿ, ಅನೋತ್ತಪ್ಪೀ ಚ ಹೋತಿ, ದುಸ್ಸೀಲೋ ಚ ಹೋತಿ, ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ ಚ ಹೋತಿ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಅನುರುದ್ಧ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಮಾತುಗಾಮೋ...ಪೇ॰... ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ"ತಿ। ದಸಮಂ।

೧೧. ಅಪ್ಪಸ್ಸುತಸುತ್ತಂ

೧೯೦. "ಪಞ್ಚಹಿ, ಅನುರುದ್ಧ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಮಾತುಗಾಮೋ...ಪೇ॰... ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ । ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಅಸ್ಸದ್ಧೋ ಚ ಹೋತಿ, ಅಹಿರಿಕೋ ಚ ಹೋತಿ, ಅನೋತ್ತಪ್ಪೀ ಚ ಹೋತಿ, ಅಪ್ಪಸ್ಸುತೋ ಚ ಹೋತಿ, ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ ಚ ಹೋತಿ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಅನುರುದ್ಧ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಮಾತುಗಾಮೋ...ಪೇ॰... ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ"ತಿ। ಏಕಾದಸಮಂ।

೧೨. ಕುಸೀತಸುತ್ತಂ

೧೯೧. "ಪಞ್ಚಹಿ, ಅನುರುದ್ಧ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಮಾತುಗಾಮೋ...ಪೇ॰... ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಅಸ್ಸದ್ಧೋ ಚ ಹೋತಿ, ಅಹಿರಿಕೋ ಚ ಹೋತಿ, ಅನೋತ್ತಪ್ಪೀ ಚ ಹೋತಿ, ಕುಸೀತೋ ಚ ಹೋತಿ, ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ ಚ ಹೋತಿ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಅನುರುದ್ಧ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಮಾತುಗಾಮೋ...ಪೇ॰... ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ"ತಿ। ದ್ವಾದಸಮಂ।

೧೩. ಮುಟ್ಠಸ್ಸತಿಸುತ್ತಂ

೧೯೨. "ಪಞ್ಚಹಿ , ಅನುರುದ್ಧ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಮಾತುಗಾಮೋ...ಪೇ॰... ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಅಸ್ಸದ್ಧೋ ಚ ಹೋತಿ, ಅಹಿರಿಕೋ ಚ ಹೋತಿ, ಅನೋತ್ತಪ್ಪೀ ಚ ಹೋತಿ, ಮುಟ್ಠಸ್ಸತಿ ಚ ಹೋತಿ, ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ ಚ ಹೋತಿ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಅನುರುದ್ಧ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಮಾತುಗಾಮೋ...ಪೇ॰... ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ"ತಿ। ತೇರಸಮಂ।

೧೪. ಪಞ್ಚವೇರಸುತ್ತಂ

೧೯೩. "ಪಞ್ಚಹಿ, ಅನುರುದ್ಧ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಮಾತುಗಾಮೋ...ಪೇ॰... ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಚ ಹೋತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀ ಚ ಹೋತಿ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೀ ಚ ಹೋತಿ, ಮುಸಾವಾದೀ ಚ ಹೋತಿ,

ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪ್ಪಮಾದಟ್ಠಾಯೀ ಚ ಹೋತಿ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಅನುರುದ್ಧ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಮಾತುಗಾಮೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ"ತಿ। ಛುದ್ದಸಮಂ।

ಪಠಮಪೇಯ್ಯಾಲವಗ್ಗೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಮಾತುಗಾಮೋ ಪುರಿಸೋ ಚ, ಆವೇಣಿಕಾ ತಿಧಮ್ಮೋ ಚ [ದ್ವೇ ಮನಾಪಾಮನಾಪಾಚ, ಆವೇಣಿಕಾ ತೀಹಿ ಅನುರುದ್ಧೋ (ಸಬ್ಬತ್ಥ)]।
ಕೋಧನೋ ಉಪನಾಹೀ ಚ, ಇಸ್ಸುಕೀ ಮಚ್ಛರೇನ ಚ॥
ಅತಿಚಾರೀ ಚ ದುಸ್ಸೀಲೋ, ಅಪ್ಪಸ್ಸುತೋ ಚ ಕುಸೀತೋ।
ಮುಟ್ಠಸ್ಸತಿ ಪಞ್ಚವೇರಂ, ಕಣ್ಹಪಕ್ಖೇ ಪಕಾಸಿತೋ॥

೨. ದುತಿಯಪೇಯ್ಯಾಲವಗ್ಗೋ

೧. ಅಕ್ಕೋಧನಸುತ್ತಂ

೨೬೪. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಅನುರುದ್ಧೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ...ಪೇ॰... ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಅನುರುದ್ಧೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಇಧಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಮಾತುಗಾಮಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಂ। ಕತೀಹಿ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಮಾತುಗಾಮೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ"ತಿ?

"ಪಞ್ಚಹಿ ಖೋ, ಅನುರುದ್ಧ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಮಾತುಗಾಮೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಸದ್ಧೋ ಚ ಹೋತಿ, ಹಿರಿಮಾ ಚ ಹೋತಿ, ಓತ್ತಪ್ಪೀ ಚ ಹೋತಿ, ಅಕ್ಕೋಧನೋ ಚ ಹೋತಿ, ಪಞ್ಞವಾ ಚ ಹೋತಿ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಅನುರುದ್ಧ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಮಾತುಗಾಮೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಅನುಪನಾಹೀಸುತ್ತಂ

೨೬೫. "ಪಞ್ಚಹಿ, ಅನುರುದ್ಧ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಮಾತುಗಾಮೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಸದ್ಧೋ ಚ ಹೋತಿ, ಹಿರಿಮಾ ಚ ಹೋತಿ, ಓತ್ತಪ್ಪೀ ಚ ಹೋತಿ, ಅನುಪನಾಹೀ ಚ ಹೋತಿ, ಪಞ್ಞವಾ ಚ ಹೋತಿ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಅನುರುದ್ಧ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಮಾತುಗಾಮೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ"ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಅನಿಸ್ಸುಕೀಸುತ್ತಂ

೨೬೬. "ಪಞ್ಚಹಿ, ಅನುರುದ್ಧ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಮಾತುಗಾಮೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಸದ್ಧೋ ಚ ಹೋತಿ, ಹಿರಿಮಾ ಚ ಹೋತಿ, ಓತ್ತಪ್ಪೀ ಚ ಹೋತಿ, ಅನಿಸ್ಸುಕೀ ಚ ಹೋತಿ,

ಪಞ್ಞವಾ ಚ ಹೋತಿ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಅನುರುದ್ಧ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಮಾತುಗಾಮೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ''ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಅಮಚ್ಛರೀಸುತ್ತಂ

೧೯೭. ಅಮಚ್ಛರೀ ಚ ಹೋತಿ, ಪಞ್ಞವಾ ಚ ಹೋತಿ...ಪೇ॰...। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಅನತಿಚಾರೀಸುತ್ತಂ

೧೯೮. ಅನತಿಚಾರೀ ಚ ಹೋತಿ, ಪಞ್ಞವಾ ಚ ಹೋತಿ...ಪೇ॰...। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಸುಸೀಲಸುತ್ತಂ

೧೯೯. ಸೀಲವಾ ಚ ಹೋತಿ, ಪಞ್ಞವಾ ಚ ಹೋತಿ...ಪೇ॰...। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಬಹುಸ್ಸುತಸುತ್ತಂ

೨೦೦. ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಚ ಹೋತಿ, ಪಞ್ಞವಾ ಚ ಹೋತಿ...ಪೇ॰...। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಆರದ್ಧವೀರಿಯಸುತ್ತಂ

೨೦೧. ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ಚ ಹೋತಿ, ಪಞ್ಞವಾ ಚ ಹೋತಿ...ಪೇ॰...। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಉಪಟ್ಠಿತಸ್ಸತಿಸುತ್ತಂ

೨೦೨. ''ಉಪಟ್ಠಿತಸ್ಸತಿ ಚ ಹೋತಿ, ಪಞ್ಞವಾ ಚ ಹೋತಿ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಅನುರುದ್ಧ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಮಾತುಗಾಮೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ''ತಿ। ನವಮಂ।

ಇಮೇ ಅಟ್ಠ ಸುತ್ತನ್ತಸಙ್ಖೇಪಾ।

೧೦. ಪಞ್ಚಸೀಲಸುತ್ತಂ

೨೦೩. ''ಪಞ್ಚಹಿ, ಅನುರುದ್ಧ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಮಾತುಗಾಮೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಚ ಹೋತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಚ ಹೋತಿ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಚ ಹೋತಿ, ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಚ ಹೋತಿ, ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪ್ಪಮಾದಟ್ಠಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಚ ಹೋತಿ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಅನುರುದ್ಧ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಮಾತುಗಾಮೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ''ತಿ। ದಸಮಂ।

ದುತಿಯಪೇಯ್ಯಾಲವಗ್ಗೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ದುತಿಯೇ ಚ [ಅನುರುದ್ಧೋ (ಸಬ್ಬತ್ಥ)] ಅಕ್ಕೋಧನೋ, ಅನುಪನಾಹೀ ಅನಿಸ್ಸುಕೀ।
ಅಮಚ್ಛರೀ ಅನತಿಚಾರೀ, ಸೀಲವಾ ಚ ಬಹುಸ್ಸುತೋ।
ವೀರಿಯಂ ಸತಿ ಸೀಲಞ್ಚ, ಸುಕ್ಕಪಕ್ಖೇ ಪಕಾಸಿತೋ॥

೩. ಬಲವಗ್ಗೋ

೧. ವಿಸಾರದಸುತ್ತಂ

೩೦೪. "ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ ಬಲಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ರೂಪಬಲಂ, ಭೋಗಬಲಂ, ಞಾತಿಬಲಂ, ಪುತ್ತಬಲಂ, ಸೀಲಬಲಂ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ ಬಲಾನಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಬಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಮಾತುಗಾಮೋ ವಿಸಾರದೋ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತೀ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಪಸಯ್ಹಸುತ್ತಂ

೩೦೫. "ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ ಬಲಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ರೂಪಬಲಂ, ಭೋಗಬಲಂ, ಞಾತಿಬಲಂ, ಪುತ್ತಬಲಂ, ಸೀಲಬಲಂ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ ಬಲಾನಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಬಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಮಾತುಗಾಮೋ ಸಾಮಿಕಂ ಪಸಯ್ಹ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತೀ"ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಅಭಿಭುಯ್ಯಸುತ್ತಂ

೩೦೬. "ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ ಬಲಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ರೂಪಬಲಂ, ಭೋಗಬಲಂ, ಞಾತಿಬಲಂ, ಪುತ್ತಬಲಂ, ಸೀಲಬಲಂ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ ಬಲಾನಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಬಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಮಾತುಗಾಮೋ ಸಾಮಿಕಂ ಅಭಿಭುಯ್ಯ ವತ್ತತೀ"ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಏಕಸುತ್ತಂ

೩೦೭. "ಏಕೇನ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಲೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಪುರಿಸೋ ಮಾತುಗಾಮಂ ಅಭಿಭುಯ್ಯ ವತ್ತತಿ। ಕತಮೇನ ಏಕೇನ ಬಲೇನ? ಇಸ್ಸರಿಯಬಲೇನ ಅಭಿಭೂತಂ ಮಾತುಗಾಮಂ ನೇವ ರೂಪಬಲಂ ತಾಯತಿ, ನ ಭೋಗಬಲಂ ತಾಯತಿ, ನ ಞಾತಿಬಲಂ ತಾಯತಿ, ನ ಪುತ್ತಬಲಂ ತಾಯತಿ, ನ ಸೀಲಬಲಂ ತಾಯತೀ"ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಅಙ್ಗಸುತ್ತಂ

೩೦೮. "ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ ಬಲಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ರೂಪಬಲಂ, ಭೋಗಬಲಂ, ಞಾತಿಬಲಂ, ಪುತ್ತಬಲಂ, ಸೀಲಬಲಂ। ರೂಪಬಲೇನ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾತುಗಾಮೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ನ ಚ ಭೋಗಬಲೇನ - ಏವಂ ಸೋ ತೇನಙ್ಗೇನ ಅಪರಿಪೂರೋ ಹೋತಿ। ಯತೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾತುಗಾಮೋ ರೂಪಬಲೇನ ಚ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಭೋಗಬಲೇನ ಚ - ಏವಂ ಸೋ ತೇನಙ್ಗೇನ ಪರಿಪೂರೋ ಹೋತಿ। ರೂಪಬಲೇನ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾತುಗಾಮೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಭೋಗಬಲೇನ ಚ, ನ ಚ ಞಾತಿಬಲೇನ - ಏವಂ ಸೋ ತೇನಙ್ಗೇನ ಅಪರಿಪೂರೋ ಹೋತಿ। ಯತೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾತುಗಾಮೋ ರೂಪಬಲೇನ ಚ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಭೋಗಬಲೇನ ಚ, ಞಾತಿಬಲೇನ ಚ - ಏವಂ ಸೋ ತೇನಙ್ಗೇನ ಪರಿಪೂರೋ ಹೋತಿ। ರೂಪಬಲೇನ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾತುಗಾಮೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಭೋಗಬಲೇನ ಚ,

ಞಾತಿಬಲೇನ ಚ, ನ ಚ ಪುತ್ತಬಲೇನ - ಏವಂ ಸೋ ತೇನಙ್ಗೇನ ಅಪರಿಪೂರೋ ಹೋತಿ। ಯತೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾತುಗಾಮೋ ರೂಪಬಲೇನ ಚ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಭೋಗಬಲೇನ ಚ, ಞಾತಿಬಲೇನ ಚ, ಪುತ್ತಬಲೇನ ಚ - ಏವಂ ಸೋ ತೇನಙ್ಗೇನ ಪರಿಪೂರೋ ಹೋತಿ। ರೂಪಬಲೇನ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾತುಗಾಮೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಭೋಗಬಲೇನ ಚ, ಞಾತಿಬಲೇನ ಚ, ಪುತ್ತಬಲೇನ ಚ, ನ ಚ ಸೀಲಬಲೇನ - ಏವಂ ಸೋ ತೇನಙ್ಗೇನ ಅಪರಿಪೂರೋ ಹೋತಿ। ಯತೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾತುಗಾಮೋ ರೂಪಬಲೇನ ಚ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಭೋಗಬಲೇನ ಚ, ಞಾತಿಬಲೇನ ಚ, ಪುತ್ತಬಲೇನ ಚ, ಸೀಲಬಲೇನ ಚ - ಏವಂ ಸೋ ತೇನಙ್ಗೇನ ಪರಿಪೂರೋ ಹೋತಿ। ಇಮಾನಿ ಖೋ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ ಬಲಾನೀ"ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ನಾಸೇನ್ತಿಸುತ್ತಂ

೩೦೯. "ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ ಬಲಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ರೂಪಬಲಂ, ಭೋಗಬಲಂ, ಞಾತಿಬಲಂ, ಪುತ್ತಬಲಂ, ಸೀಲಬಲಂ। ರೂಪಬಲೇನ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾತುಗಾಮೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ನ ಚ ಸೀಲಬಲೇನ, ನಾಸೇನ್ತೇವ ನಂ, ಕುಲೇ ನ ವಾಸೇನ್ತಿ। ರೂಪಬಲೇನ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾತುಗಾಮೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಭೋಗಬಲೇನ ಚ, ನ ಚ ಸೀಲಬಲೇನ, ನಾಸೇನ್ತೇವ ನಂ, ಕುಲೇ ನ ವಾಸೇನ್ತಿ। ರೂಪಬಲೇನ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾತುಗಾಮೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಭೋಗಬಲೇನ ಚ, ಞಾತಿಬಲೇನ ಚ, ನ ಚ ಸೀಲಬಲೇನ, ನಾಸೇನ್ತೇವ ನಂ, ಕುಲೇ ನ ವಾಸೇನ್ತಿ। ರೂಪಬಲೇನ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾತುಗಾಮೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಭೋಗಬಲೇನ ಚ, ಞಾತಿಬಲೇನ ಚ , ಪುತ್ತಬಲೇನ ಚ, ನ ಚ ಸೀಲಬಲೇನ, ನಾಸೇನ್ತೇವ ನಂ, ಕುಲೇ ನ ವಾಸೇನ್ತಿ। ಸೀಲಬಲೇನ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾತುಗಾಮೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ನ ಚ ರೂಪಬಲೇನ, ವಾಸೇನ್ತೇವ ನಂ, ಕುಲೇ ನ ನಾಸೇನ್ತಿ। ಸೀಲಬಲೇನ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾತುಗಾಮೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ನ ಚ ಭೋಗಬಲೇನ, ವಾಸೇನ್ತೇವ ನಂ, ಕುಲೇ ನ ನಾಸೇನ್ತಿ। ಸೀಲಬಲೇನ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾತುಗಾಮೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ನ ಚ ಞಾತಿಬಲೇನ, ವಾಸೇನ್ತೇವ ನಂ, ಕುಲೇ ನ ನಾಸೇನ್ತಿ। ಸೀಲಬಲೇನ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾತುಗಾಮೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ನ ಚ ಪುತ್ತಬಲೇನ, ವಾಸೇನ್ತೇವ ನಂ, ಕುಲೇ ನ ನಾಸೇನ್ತಿ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ ಬಲಾನೀ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಹೇತುಸುತ್ತಂ

೩೧೦. "ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ ಬಲಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ರೂಪಬಲಂ, ಭೋಗಬಲಂ, ಞಾತಿಬಲಂ, ಪುತ್ತಬಲಂ, ಸೀಲಬಲಂ। ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾತುಗಾಮೋ ರೂಪಬಲಹೇತು ವಾ ಭೋಗಬಲಹೇತು ವಾ ಞಾತಿಬಲಹೇತು ವಾ ಪುತ್ತಬಲಹೇತು ವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಸೀಲಬಲಹೇತು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾತುಗಾಮೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ ಬಲಾನೀ"ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಠಾನಸುತ್ತಂ

೩೧೧. "ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಠಾನಾನಿ ದುಲ್ಲಭಾನಿ ಅಕತಪುಞ್ಞೇನ ಮಾತುಗಾಮೇನ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಪತಿರೂಪೇ ಕುಲೇ ಜಾಯೇಯ್ಯನ್ತಿ - ಇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಠಮಂ ಠಾನಂ ದುಲ್ಲಭಂ ಅಕತಪುಞ್ಞೇನ ಮಾತುಗಾಮೇನ। ಪತಿರೂಪೇ ಕುಲೇ ಜಾಯಿತ್ವಾ ಪತಿರೂಪಂ ಕುಲಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯನ್ತಿ - ಇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುತಿಯಂ ಠಾನಂ ದುಲ್ಲಭಂ ಅಕತಪುಞ್ಞೇನ ಮಾತುಗಾಮೇನ। ಪತಿರೂಪೇ ಕುಲೇ ಜಾಯಿತ್ವಾ, ಪತಿರೂಪಂ ಕುಲಂ ಗನ್ತ್ವಾ, ಅಸಪತ್ತಿ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸೇಯ್ಯನ್ತಿ - ಇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತತಿಯಂ ಠಾನಂ ದುಲ್ಲಭಂ ಅಕತಪುಞ್ಞೇನ ಮಾತುಗಾಮೇನ। ಪತಿರೂಪೇ ಕುಲೇ ಜಾಯಿತ್ವಾ, ಪತಿರೂಪಂ ಕುಲಂ ಗನ್ತ್ವಾ, ಅಸಪತ್ತಿ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸನ್ತೀ ಪುತ್ತವತೀ ಅಸ್ಸನ್ತಿ - ಇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುತ್ಥಂ ಠಾನಂ ದುಲ್ಲಭಂ ಅಕತಪುಞ್ಞೇನ ಮಾತುಗಾಮೇನ। ಪತಿರೂಪೇ

ಕುಲೇ ಜಾಯಿತ್ವಾ, ಪತಿರೂಪಂ ಕುಲಂ ಗನ್ತ್ವಾ, ಅಸಪತ್ತಿ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸನ್ತೀ ಪುತ್ತವತೀ ಸಮಾನಾ ಸಾಮಿಕಂ ಅಭಿಭುಯ್ಯ ವತ್ತೇಯ್ಯನ್ತಿ - ಇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಮಂ ಠಾನಂ ದುಲ್ಲಭಂ ಅಕತಪುಞ್ಞೇನ ಮಾತುಗಾಮೇನ । ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಠಾನಾನಿ ದುಲ್ಲಭಾನಿ ಅಕತಪುಞ್ಞೇನ ಮಾತುಗಾಮೇನಾತಿ।

"ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಠಾನಾನಿ ಸುಲಭಾನಿ ಕತಪುಞ್ಞೇನ ಮಾತುಗಾಮೇನ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಪತಿರೂಪೇ ಕುಲೇ ಜಾಯೇಯ್ಯನ್ತಿ - ಇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಠಮಂ ಠಾನಂ ಸುಲಭಂ ಕತಪುಞ್ಞೇನ ಮಾತುಗಾಮೇನ। ಪತಿರೂಪೇ ಕುಲೇ ಜಾಯಿತ್ವಾ ಪತಿರೂಪಂ ಕುಲಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯನ್ತಿ - ಇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುತಿಯಂ ಠಾನಂ ಸುಲಭಂ ಕತಪುಞ್ಞೇನ ಮಾತುಗಾಮೇನ। ಪತಿರೂಪೇ ಕುಲೇ ಜಾಯಿತ್ವಾ ಪತಿರೂಪಂ ಕುಲಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಅಸಪತ್ತಿ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸೇಯ್ಯನ್ತಿ - ಇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತತಿಯಂ ಠಾನಂ ಸುಲಭಂ ಕತಪುಞ್ಞೇನ ಮಾತುಗಾಮೇನ। ಪತಿರೂಪೇ ಕುಲೇ ಜಾಯಿತ್ವಾ ಪತಿರೂಪಂ ಕುಲಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಅಸಪತ್ತಿ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸನ್ತೀ ಪುತ್ತವತೀ ಅಸ್ಸನ್ತಿ - ಇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುತ್ಥಂ ಠಾನಂ ಸುಲಭಂ ಕತಪುಞ್ಞೇನ ಮಾತುಗಾಮೇನ। ಪತಿರೂಪೇ ಕುಲೇ ಜಾಯಿತ್ವಾ ಪತಿರೂಪಂ ಕುಲಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಅಸಪತ್ತಿ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸನ್ತೀ ಪುತ್ತವತೀ ಸಮಾನಾ ಸಾಮಿಕಂ ಅಭಿಭುಯ್ಯ ವತ್ತೇಯ್ಯನ್ತಿ - ಇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಮಂ ಠಾನಂ ಸುಲಭಂ ಕತಪುಞ್ಞೇನ ಮಾತುಗಾಮೇನ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಠಾನಾನಿ ಸುಲಭಾನಿ ಕತಪುಞ್ಞೇನ ಮಾತುಗಾಮೇನಾ"ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಪಞ್ಚಸೀಲವಿಸಾರದಸುತ್ತಂ

೩೧೨. "ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಮಾತುಗಾಮೋ ವಿಸಾರದೋ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಚ ಹೋತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಚ ಹೋತಿ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಚ ಹೋತಿ, ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಚ ಹೋತಿ , ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪ್ಪಮಾದಟ್ಠಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಚ ಹೋತಿ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಮಾತುಗಾಮೋ ವಿಸಾರದೋ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತೀ"ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ವಡ್ಢೀಸುತ್ತಂ

೩೧೩. "ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಡ್ಢೀಹಿ ವಡ್ಢಮಾನಾ ಅರಿಯಸಾವಿಕಾ ಅರಿಯಾಯ ವಡ್ಢಿಯಾ ವಡ್ಢತಿ ಸಾರಾದಾಯಿನೀ ಚ ಹೋತಿ ವರಾದಾಯಿನೀ ಚ ಕಾಯಸ್ಸ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಸದ್ಧಾಯ ವಡ್ಢತಿ, ಸೀಲೇನ ವಡ್ಢತಿ, ಸುತೇನ ವಡ್ಢತಿ, ಚಾಗೇನ ವಡ್ಢತಿ, ಪಞ್ಞಾಯ ವಡ್ಢತಿ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ವಡ್ಢೀಹಿ ವಡ್ಢಮಾನಾ ಅರಿಯಸಾವಿಕಾ ಅರಿಯಾಯ ವಡ್ಢಿಯಾ ವಡ್ಢತಿ, ಸಾರಾದಾಯಿನೀ ಚ ಹೋತಿ, ವರಾದಾಯಿನೀ ಚ ಕಾಯಸ್ಸಾ"ತಿ।

"ಸದ್ಧಾಯ ಸೀಲೇನ ಚ ಯಾಧ ವಡ್ಢತಿ,
ಪಞ್ಞಾಯ ಚಾಗೇನ ಸುತೇನ ಚೂಭಯಂ।
ಸಾ ತಾದಿಸೀ ಸೀಲವತೀ ಉಪಾಸಿಕಾ,
ಆದೀಯತಿ ಸಾರಮಿಧೇವ ಅತ್ತನೋ"ತಿ॥ ದಸಮಂ।

ಬಲವಗ್ಗೋ ತತಿಯೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ವಿಸಾರದಾ ಪಸಯ್ಹ ಅಭಿಭುಯ್ಯ, ಏಕಂ ಅಙ್ಗೇನ ಪಞ್ಚಮಂ।

ನಾಸೇನ್ತಿ ಹೇತು ಠಾನಞ್ಚ, ವಿಸಾರದೋ ವಡ್ಢಿನಾ ದಸಾತಿ॥

ಮಾತುಗಾಮಸಂಯುತ್ತಂ ಸಮತ್ತಂ।

೪. ಜಮ್ಬುಖಾದಕಸಂಯುತ್ತಂ

೧. ನಿಬ್ಬಾನಪಞ್ಹಾಸುತ್ತಂ

೩೧೪. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಮಗಧೇಸು ವಿಹರತಿ ನಾಲಕಗಾಮಕೇ। ಅಥ ಖೋ ಜಮ್ಬುಖಾದಕೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಜಮ್ಬುಖಾದಕೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ -

"'ನಿಬ್ಬಾನಂ, ನಿಬ್ಬಾನ'ನ್ತಿ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮಂ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ನಿಬ್ಬಾನ"ನ್ತಿ? "ಯೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ರಾಗಕ್ಖಯೋ ದೋಸಕ್ಖಯೋ ಮೋಹಕ್ಖಯೋ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ ನಿಬ್ಬಾನ"ನ್ತಿ। "ಅತ್ಥಿ ಪನಾವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಅತ್ಥಿ ಪಟಿಪದಾ ಏತಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯಾ"ತಿ? "ಅತ್ಥಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಅತ್ಥಿ ಪಟಿಪದಾ ಏತಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯಾ"ತಿ। "ಕತಮೋ ಪನಾವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಕತಮಾ ಪಟಿಪದಾ ಏತಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯಾ"ತಿ? "ಅಯಮೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಏತಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ ಸಮ್ಮಾಸತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಅಯಂ ಪಟಿಪದಾ ಏತಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯಾ"ತಿ। "ಭದ್ದಕೋ, ಆವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಭದ್ದಿಕಾ ಪಟಿಪದಾ ಏತಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ। ಅಲಞ್ಚ ಪನಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅಪ್ಪಮಾದಾಯಾ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಅರಹತ್ತಪಞ್ಹಾಸುತ್ತಂ

೩೧೫. "'ಅರಹತ್ತಂ, ಅರಹತ್ತ'ನ್ತಿ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮಂ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ , ಅರಹತ್ತ"ನ್ತಿ? "ಯೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ರಾಗಕ್ಖಯೋ ದೋಸಕ್ಖಯೋ ಮೋಹಕ್ಖಯೋ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ ಅರಹತ್ತ"ನ್ತಿ। "ಅತ್ಥಿ ಪನಾವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಅತ್ಥಿ ಪಟಿಪದಾ ಏತಸ್ಸ ಅರಹತ್ತಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯಾ"ತಿ? "ಅತ್ಥಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಅತ್ಥಿ ಪಟಿಪದಾ ಏತಸ್ಸ ಅರಹತ್ತಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯಾ"ತಿ। "ಕತಮೋ ಪನಾವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಕತಮಾ ಪಟಿಪದಾ ಏತಸ್ಸ ಅರಹತ್ತಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯಾ"ತಿ? "ಅಯಮೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಏತಸ್ಸ ಅರಹತ್ತಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ ಸಮ್ಮಾಸತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ। ಅಯಂ ಖೋ ಆವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ, ಅಯಂ ಪಟಿಪದಾ ಏತಸ್ಸ ಅರಹತ್ತಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯಾ"ತಿ। "ಭದ್ದಕೋ, ಆವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಭದ್ದಿಕಾ ಪಟಿಪದಾ ಏತಸ್ಸ ಅರಹತ್ತಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ। ಅಲಞ್ಚ ಪನಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅಪ್ಪಮಾದಾಯಾ"ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಧಮ್ಮವಾದೀಪಞ್ಹಾಸುತ್ತಂ

೩೧೬. "ಕೇ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಲೋಕೇ ಧಮ್ಮವಾದಿನೋ, ಕೇ ಲೋಕೇ ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ, ಕೇ ಲೋಕೇ ಸುಗತಾ"ತಿ? "ಯೇ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ರಾಗಪ್ಪಹಾನಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತಿ, ದೋಸಪ್ಪಹಾನಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತಿ, ಮೋಹಪ್ಪಹಾನಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತಿ, ತೇ ಲೋಕೇ ಧಮ್ಮವಾದಿನೋ। ಯೇ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ರಾಗಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ಪಟಿಪನ್ನಾ, ದೋಸಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ಪಟಿಪನ್ನಾ, ಮೋಹಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ಪಟಿಪನ್ನಾ, ತೇ ಲೋಕೇ ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ। ಯೇಸಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ರಾಗೋ ಪಹೀನೋ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲೋ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತೋ ಅನಭಾವಙ್ಕತೋ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮೋ, ದೋಸೋ ಪಹೀನೋ

ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲೋ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತೋ ಅನಭಾವಙ್ಕತೋ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮೋ, ಮೋಹೋ ಪಹೀನೋ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲೋ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತೋ ಅನಭಾವಙ್ಕತೋ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮೋ, ತೇ ಲೋಕೇ ಸುಗತಾ"ತಿ।

"ಅತ್ಥಿ ಪನಾವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಅತ್ಥಿ ಪಟಿಪದಾ ಏತಸ್ಸ ರಾಗಸ್ಸ ದೋಸಸ್ಸ ಮೋಹಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯಾ"ತಿ? "ಅತ್ಥಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಅತ್ಥಿ ಪಟಿಪದಾ ಏತಸ್ಸ ರಾಗಸ್ಸ ದೋಸಸ್ಸ ಮೋಹಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯಾ"ತಿ। "ಕತಮೋ, ಪನಾವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಕತಮಾ ಪಟಿಪದಾ ಏತಸ್ಸ ರಾಗಸ್ಸ ದೋಸಸ್ಸ ಮೋಹಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯಾ"ತಿ? "ಅಯಮೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಏತಸ್ಸ ರಾಗಸ್ಸ ದೋಸಸ್ಸ ಮೋಹಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ ಸಮ್ಮಾಸತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಅಯಂ ಪಟಿಪದಾ ಏತಸ್ಸ ರಾಗಸ್ಸ ದೋಸಸ್ಸ ಮೋಹಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯಾ"ತಿ। "ಭದ್ದಕೋ, ಆವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಭದ್ದಿಕಾ ಪಟಿಪದಾ, ಏತಸ್ಸ ರಾಗಸ್ಸ ದೋಸಸ್ಸ ಮೋಹಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ। ಅಲಞ್ಚ ಪನಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅಪ್ಪಮಾದಾಯಾ"ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಕಿಮತ್ಥಿಯಸುತ್ತಂ

೩೧೭. "ಕಿಮತ್ಥಿಯಂ , ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಸಮಣೇ ಗೋತಮೇ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತೀ"ತಿ? "ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಪರಿಞ್ಞತ್ಥಂ ಭಗವತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತೀ"ತಿ। "ಅತ್ಥಿ ಪನಾವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಅತ್ಥಿ ಪಟಿಪದಾ ಏತಸ್ಸ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಾಯಾ"ತಿ? "ಅತ್ಥಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಅತ್ಥಿ ಪಟಿಪದಾ, ಏತಸ್ಸ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಾಯಾ"ತಿ? "ಕತಮೋ ಪನಾವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಕತಮಾ ಪಟಿಪದಾ, ಏತಸ್ಸ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಾಯಾ"ತಿ?

"ಅಯಮೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ, ಏತಸ್ಸ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಾಯ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ ಸಮ್ಮಾಸತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಅಯಂ ಪಟಿಪದಾ ಏತಸ್ಸ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಾಯಾ"ತಿ। "ಭದ್ದಕೋ, ಆವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಭದ್ದಿಕಾ ಪಟಿಪದಾ, ಏತಸ್ಸ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಾಯ। ಅಲಞ್ಚ ಪನಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅಪ್ಪಮಾದಾಯಾ"ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಅಸ್ಸಾಸಪ್ಪತ್ತಸುತ್ತಂ

೩೧೮. "'ಅಸ್ಸಾಸಪ್ಪತ್ತೋ, ಅಸ್ಸಾಸಪ್ಪತ್ತೋ'ತಿ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅಸ್ಸಾಸಪ್ಪತ್ತೋ ಹೋತೀ"ತಿ? "ಯತೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಛನ್ನಂ ಫಸ್ಸಾಯತನಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅಸ್ಸಾಸಪ್ಪತ್ತೋ ಹೋತೀ"ತಿ। "ಅತ್ಥಿ ಪನಾವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಅತ್ಥಿ ಪಟಿಪದಾ, ಏತಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾಸಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯಾ"ತಿ? "ಅತ್ಥಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಅತ್ಥಿ ಪಟಿಪದಾ, ಏತಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾಸಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯಾ"ತಿ। "ಕತಮೋ ಪನಾವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಕತಮಾ ಪಟಿಪದಾ, ಏತಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾಸಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯಾ"ತಿ? "ಅಯಮೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಏತಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾಸಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ ಸಮ್ಮಾಸತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ , ಮಗ್ಗೋ ಅಯಂ ಪಟಿಪದಾ, ಏತಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾಸಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯಾ"ತಿ। "ಭದ್ದಕೋ, ಆವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಭದ್ದಿಕಾ ಪಟಿಪದಾ, ಏತಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾಸಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ। ಅಲಞ್ಚ ಪನಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅಪ್ಪಮಾದಾಯಾ"ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಪರಮಸ್ಸಾಸಪ್ಪತ್ತಸುತ್ತಂ

೩೦೯. "'ಪರಮಸ್ಸಾಸಪ್ಪತ್ತೋ, ಪರಮಸ್ಸಾಸಪ್ಪತ್ತೋ'ತಿ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಪರಮಸ್ಸಾಸಪ್ಪತ್ತೋ ಹೋತೀ"ತಿ? "ಯತೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಛನ್ನಂ ಫಸ್ಸಾಯತನಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಅನುಪಾದಾವಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಪರಮಸ್ಸಾಸಪ್ಪತ್ತೋ ಹೋತೀ"ತಿ। "ಅತ್ಥಿ ಪನಾವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಅತ್ಥಿ ಪಟಿಪದಾ, ಏತಸ್ಸ ಪರಮಸ್ಸಾಸಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯಾ"ತಿ? "ಅತ್ಥಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಅತ್ಥಿ ಪಟಿಪದಾ, ಏತಸ್ಸ ಪರಮಸ್ಸಾಸಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯಾ"ತಿ। "ಕತಮೋ ಪನ, ಆವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಕತಮಾ ಪಟಿಪದಾ, ಏತಸ್ಸ ಪರಮಸ್ಸಾಸಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯಾ"ತಿ? "ಅಯಮೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಏತಸ್ಸ ಪರಮಸ್ಸಾಸಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ ಸಮ್ಮಾಸತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಅಯಂ ಪಟಿಪದಾ, ಏತಸ್ಸ ಪರಮಸ್ಸಾಸಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯಾ"ತಿ। "ಭದ್ದಕೋ, ಆವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಭದ್ದಿಕಾ ಪಟಿಪದಾ, ಏತಸ್ಸ ಪರಮಸ್ಸಾಸಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ। ಅಲಞ್ಚ ಪನಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅಪ್ಪಮಾದಾಯಾ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ವೇದನಾಪಞ್ಹಾಸುತ್ತಂ

೩೧೦. "'ವೇದನಾ, ವೇದನಾ'ತಿ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮಾ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ವೇದನಾ"ತಿ? "ತಿಸ್ಸೋ ಇಮಾವುಸೋ, ವೇದನಾ। ಕತಮಾ ತಿಸ್ಸೋ? ಸುಖಾ ವೇದನಾ, ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ - ಇಮಾ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ತಿಸ್ಸೋ ವೇದನಾ"ತಿ। "ಅತ್ಥಿ ಪನಾವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಅತ್ಥಿ ಪಟಿಪದಾ, ಏತಾಸಂ ತಿಸ್ಸನ್ನಂ ವೇದನಾನಂ ಪರಿಞ್ಞಾಯಾ"ತಿ? "ಅತ್ಥಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಅತ್ಥಿ ಪಟಿಪದಾ, ಏತಾಸಂ ತಿಸ್ಸನ್ನಂ ವೇದನಾನಂ ಪರಿಞ್ಞಾಯಾ"ತಿ। "ಕತಮೋ ಪನಾವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಕತಮಾ ಪಟಿಪದಾ, ಏತಾಸಂ ತಿಸ್ಸನ್ನಂ ವೇದನಾನಂ ಪರಿಞ್ಞಾಯಾ"ತಿ? "ಅಯಮೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ, ಏತಾಸಂ ತಿಸ್ಸನ್ನಂ ವೇದನಾನಂ ಪರಿಞ್ಞಾಯ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ ಸಮ್ಮಾಸತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಅಯಂ ಪಟಿಪದಾ, ಏತಾಸಂ ತಿಸ್ಸನ್ನಂ ವೇದನಾನಂ ಪರಿಞ್ಞಾಯಾ"ತಿ। "ಭದ್ದಕೋ, ಆವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಭದ್ದಿಕಾ ಪಟಿಪದಾ, ಏತಾಸಂ ತಿಸ್ಸನ್ನಂ ವೇದನಾನಂ ಪರಿಞ್ಞಾಯ। ಅಲಞ್ಚ ಪನಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅಪ್ಪಮಾದಾಯಾ"ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಆಸವಪಞ್ಹಾಸುತ್ತಂ

೩೧೧. "'ಆಸವೋ , ಆಸವೋ'ತಿ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮೋ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಆಸವೋ"ತಿ? "ತಯೋ ಮೇ, ಆವುಸೋ, ಆಸವಾ । ಕಾಮಾಸವೋ, ಭವಾಸವೋ, ಅವಿಜ್ಜಾಸವೋ - ಇಮೇ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ತಯೋ ಆಸವಾ"ತಿ। "ಅತ್ಥಿ ಪನಾವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಅತ್ಥಿ ಪಟಿಪದಾ ಏತೇಸಂ ಆಸವಾನಂ ಪಹಾನಾಯಾ"ತಿ? "ಅತ್ಥಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಅತ್ಥಿ ಪಟಿಪದಾ ಏತೇಸಂ ಆಸವಾನಂ ಪಹಾನಾಯಾ"ತಿ। "ಕತಮೋ ಪನಾವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಕತಮಾ ಪಟಿಪದಾ ಏತೇಸಂ ಆಸವಾನಂ ಪಹಾನಾಯಾ"ತಿ? "ಅಯಮೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಏತೇಸಂ ಆಸವಾನಂ ಪಹಾನಾಯ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ ಸಮ್ಮಾಸತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಅಯಂ ಪಟಿಪದಾ, ಏತೇಸಂ ಆಸವಾನಂ ಪಹಾನಾಯಾ"ತಿ। "ಭದ್ದಕೋ, ಆವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಭದ್ದಿಕಾ ಪಟಿಪದಾ, ಏತೇಸಂ ಆಸವಾನಂ ಪಹಾನಾಯ। ಅಲಞ್ಚ ಪನಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅಪ್ಪಮಾದಾಯಾ"ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಅವಿಜ್ಜಾಪಞ್ಹಾಸುತ್ತಂ

೩೧೧. "'ಅವಿಜ್ಜಾ, ಅವಿಜ್ಜಾ'ತಿ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮಾ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅವಿಜ್ಜಾ"ತಿ? "ಯಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ದುಕ್ಖೇ ಅಞ್ಞಾಣಂ, ದುಕ್ಖಸಮುದಯೇ ಅಞ್ಞಾಣಂ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧೇ ಅಞ್ಞಾಣಂ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯ ಅಞ್ಞಾಣಂ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾವುಸೋ, ಅವಿಜ್ಜಾ"ತಿ। "ಅತ್ಥಿ ಪನಾವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಅತ್ಥಿ ಪಟಿಪದಾ, ಏತಿಸ್ಸಾ ಅವಿಜ್ಜಾಯ ಪಹಾನಾಯಾ"ತಿ? "ಅತ್ಥಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಅತ್ಥಿ ಪಟಿಪದಾ, ಏತಿಸ್ಸಾ ಅವಿಜ್ಜಾಯ ಪಹಾನಾಯಾ"ತಿ। "ಕತಮೋ ಪನಾವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಕತಮಾ ಪಟಿಪದಾ, ಏತಿಸ್ಸಾ ಅವಿಜ್ಜಾಯ ಪಹಾನಾಯಾ"ತಿ? "ಅಯಮೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ, ಏತಿಸ್ಸಾ ಅವಿಜ್ಜಾಯ ಪಹಾನಾಯ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ ಸಮ್ಮಾಸತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಅಯಂ ಪಟಿಪದಾ, ಏತಿಸ್ಸಾ ಅವಿಜ್ಜಾಯ ಪಹಾನಾಯಾ"ತಿ। "ಭದ್ದಕೋ, ಆವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಭದ್ದಿಕಾ ಪಟಿಪದಾ, ಏತಿಸ್ಸಾ ಅವಿಜ್ಜಾಯ ಪಹಾನಾಯ। ಅಲಞ್ಚ ಪನಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅಪ್ಪಮಾದಾಯಾ"ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ತಣ್ಹಾಪಞ್ಹಾಸುತ್ತಂ

೩೧೨. "'ತಣ್ಹಾ, ತಣ್ಹಾ'ತಿ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮಾ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ತಣ್ಹಾ"ತಿ? "ತಿಸ್ಸೋ ಇಮಾ, ಆವುಸೋ, ತಣ್ಹಾ। ಕಾಮತಣ್ಹಾ, ಭವತಣ್ಹಾ, ವಿಭವತಣ್ಹಾ - ಇಮಾ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ತಿಸ್ಸೋ ತಣ್ಹಾ"ತಿ। "ಅತ್ಥಿ ಪನಾವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಅತ್ಥಿ ಪಟಿಪದಾ, ಏತಾಸಂ ತಣ್ಹಾನಂ ಪಹಾನಾಯಾ"ತಿ? "ಅತ್ಥಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಅತ್ಥಿ ಪಟಿಪದಾ, ಏತಾಸಂ ತಣ್ಹಾನಂ ಪಹಾನಾಯಾ"ತಿ। "ಕತಮೋ ಪನಾವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಕತಮಾ ಪಟಿಪದಾ, ಏತಾಸಂ ತಣ್ಹಾನಂ ಪಹಾನಾಯಾ"ತಿ? "ಅಯಮೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ, ಏತಾಸಂ ತಣ್ಹಾನಂ ಪಹಾನಾಯ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ ಸಮ್ಮಾಸತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಅಯಂ ಪಟಿಪದಾ, ಏತಾಸಂ ತಣ್ಹಾನಂ ಪಹಾನಾಯಾ"ತಿ। "ಭದ್ದಕೋ, ಆವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಭದ್ದಿಕಾ ಪಟಿಪದಾ , ಏತಾಸಂ ತಣ್ಹಾನಂ ಪಹಾನಾಯ। ಅಲಞ್ಚ ಪನಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅಪ್ಪಮಾದಾಯಾ"ತಿ। ದಸಮಂ।

೧೧. ಓಘಪಞ್ಹಾಸುತ್ತಂ

೩೧೪. "'ಓಘೋ, ಓಘೋ'ತಿ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮೋ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಓಘೋ"ತಿ? "ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಆವುಸೋ, ಓಘಾ। ಕಾಮೋಘೋ, ಭವೋಘೋ, ದಿಟ್ಠೋಘೋ, ಅವಿಜ್ಜೋಘೋ - ಇಮೇ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಚತ್ತಾರೋ ಓಘಾ"ತಿ। "ಅತ್ಥಿ ಪನಾವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಅತ್ಥಿ ಪಟಿಪದಾ, ಏತೇಸಂ ಓಘಾನಂ ಪಹಾನಾಯಾ"ತಿ? "ಅತ್ಥಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಅತ್ಥಿ ಪಟಿಪದಾ, ಏತೇಸಂ ಓಘಾನಂ ಪಹಾನಾಯಾ"ತಿ। "ಕತಮೋ ಪನಾವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಕತಮಾ ಪಟಿಪದಾ, ಏತೇಸಂ ಓಘಾನಂ ಪಹಾನಾಯಾ"ತಿ? "ಅಯಮೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ, ಏತೇಸಂ ಓಘಾನಂ ಪಹಾನಾಯ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ ಸಮ್ಮಾಸತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ । ಅಯಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಅಯಂ ಪಟಿಪದಾ, ಏತೇಸಂ ಓಘಾನಂ ಪಹಾನಾಯಾ"ತಿ। "ಭದ್ದಕೋ , ಆವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಭದ್ದಿಕಾ ಪಟಿಪದಾ, ಏತೇಸಂ ಓಘಾನಂ ಪಹಾನಾಯ। ಅಲಞ್ಚ ಪನಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅಪ್ಪಮಾದಾಯಾ"ತಿ। ಏಕಾದಸಮಂ।

೧೨. ಉಪಾದಾನಪಞ್ಹಾಸುತ್ತಂ

೩೧೫. "'ಉಪಾದಾನಂ, ಉಪಾದಾನ'ನ್ತಿ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮಂ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಉಪಾದಾನ"ನ್ತಿ? "ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ, ಆವುಸೋ, ಉಪಾದಾನಾನಿ। ಕಾಮುಪಾದಾನಂ, ದಿಟ್ಠುಪಾದಾನಂ ಸೀಲಬ್ಬತುಪಾದಾನಂ, ಅತ್ತವಾದುಪಾದಾನಂ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಚತ್ತಾರಿ ಉಪಾದಾನಾನೀ"ತಿ। "ಅತ್ಥಿ ಪನಾವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಅತ್ಥಿ ಪಟಿಪದಾ, ಏತೇಸಂ

ಉಪಾದಾನಾನಂ ಪಹಾನಾಯಾ"ತಿ? "ಅತ್ಥಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಅತ್ಥಿ ಪಟಿಪದಾ, ಏತೇಸಂ ಉಪಾದಾನಾನಂ ಪಹಾನಾಯಾ"ತಿ । "ಕತಮೋ ಪನಾವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಕತಮಾ ಪಟಿಪದಾ, ಏತೇಸಂ ಉಪಾದಾನಾನಂ ಪಹಾನಾಯಾ"ತಿ? "ಅಯಮೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ, ಏತೇಸಂ ಉಪಾದಾನಾನಂ ಪಹಾನಾಯ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ ಸಮ್ಮಾಸತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಅಯಂ ಪಟಿಪದಾ, ಏತೇಸಂ ಉಪಾದಾನಾನಂ ಪಹಾನಾಯಾ"ತಿ। "ಭದ್ದಕೋ, ಆವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಭದ್ದಿಕಾ ಪಟಿಪದಾ, ಏತೇಸಂ ಉಪಾದಾನಾನಂ ಪಹಾನಾಯ। ಅಲಞ್ಚ ಪನಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅಪ್ಪಮಾದಾಯಾ"ತಿ। ದ್ವಾದಸಮಂ।

೧೩. ಭವಪಞ್ಹಾಸುತ್ತಂ

೩೧೬. "'ಭವೋ, ಭವೋ'ತಿ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮೋ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭವೋ"ತಿ? "ತಯೋ ಮೇ, ಆವುಸೋ, ಭವಾ। ಕಾಮಭವೋ, ರೂಪಭವೋ, ಅರೂಪಭವೋ - ಇಮೇ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ತಯೋ ಭವಾ"ತಿ। "ಅತ್ಥಿ ಪನಾವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಅತ್ಥಿ ಪಟಿಪದಾ, ಏತೇಸಂ ಭವಾನಂ ಪರಿಞ್ಞಾಯಾ"ತಿ? "ಅತ್ಥಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಅತ್ಥಿ ಪಟಿಪದಾ, ಏತೇಸಂ ಭವಾನಂ ಪರಿಞ್ಞಾಯಾ"ತಿ। "ಕತಮೋ, ಪನಾವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಕತಮಾ ಪಟಿಪದಾ, ಏತೇಸಂ ಭವಾನಂ ಪರಿಞ್ಞಾಯಾ"ತಿ? "ಅಯಮೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ, ಏತೇಸಂ ಭವಾನಂ ಪರಿಞ್ಞಾಯ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ ಸಮ್ಮಾಸತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಅಯಂ ಪಟಿಪದಾ, ಏತೇಸಂ ಭವಾನಂ ಪರಿಞ್ಞಾಯಾ"ತಿ। "ಭದ್ದಕೋ, ಆವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಭದ್ದಿಕಾ ಪಟಿಪದಾ, ಏತೇಸಂ ಭವಾನಂ ಪರಿಞ್ಞಾಯ। ಅಲಞ್ಚ ಪನಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅಪ್ಪಮಾದಾಯಾ"ತಿ। ತೇರಸಮಂ।

೧೪. ದುಕ್ಖಪಞ್ಹಾಸುತ್ತಂ

೩೧೭. "'ದುಕ್ಖಂ , ದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮಂ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ದುಕ್ಖ"ನ್ತಿ? "ತಿಸ್ಸೋ ಇಮಾ, ಆವುಸೋ, ದುಕ್ಖತಾ। ದುಕ್ಖದುಕ್ಖತಾ, ಸಙ್ಖಾರದುಕ್ಖತಾ , ವಿಪರಿಣಾಮದುಕ್ಖತಾ - ಇಮಾ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ತಿಸ್ಸೋ ದುಕ್ಖತಾ"ತಿ। "ಅತ್ಥಿ ಪನಾವುಸೋ ಮಗ್ಗೋ ಅತ್ಥಿ ಪಟಿಪದಾ, ಏತಾಸಂ ದುಕ್ಖತಾನಂ ಪರಿಞ್ಞಾಯಾ"ತಿ? "ಅತ್ಥಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಅತ್ಥಿ ಪಟಿಪದಾ, ಏತಾಸಂ ದುಕ್ಖತಾನಂ ಪರಿಞ್ಞಾಯಾ"ತಿ। "ಕತಮೋ ಪನಾವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಕತಮಾ ಪಟಿಪದಾ, ಏತಾಸಂ ದುಕ್ಖತಾನಂ ಪರಿಞ್ಞಾಯಾ"ತಿ? "ಅಯಮೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ, ಏತಾಸಂ ದುಕ್ಖತಾನಂ ಪರಿಞ್ಞಾಯ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ ಸಮ್ಮಾಸತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಅಯಂ ಪಟಿಪದಾ, ಏತಾಸಂ ದುಕ್ಖತಾನಂ ಪರಿಞ್ಞಾಯಾ"ತಿ। "ಭದ್ದಕೋ, ಆವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಭದ್ದಿಕಾ ಪಟಿಪದಾ, ಏತಾಸಂ ದುಕ್ಖತಾನಂ ಪರಿಞ್ಞಾಯ। ಅಲಞ್ಚ ಪನಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅಪ್ಪಮಾದಾಯಾ"ತಿ। ಚುದ್ದಸಮಂ।

೧೫. ಸಕ್ಕಾಯಪಞ್ಹಾಸುತ್ತಂ

೩೧೮. "'ಸಕ್ಕಾಯೋ , ಸಕ್ಕಾಯೋ'ತಿ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮೋ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಸಕ್ಕಾಯೋ"ತಿ? "ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಆವುಸೋ, ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ ಸಕ್ಕಾಯೋ ವುತ್ತೋ ಭಗವತಾ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ರೂಪುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ವೇದನುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ಸಞ್ಞುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ಸಙ್ಖಾರುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ವಿಞ್ಞಾಣುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ । ಇಮೇ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ ಸಕ್ಕಾಯೋ ವುತ್ತೋ ಭಗವತಾ"ತಿ। "ಅತ್ಥಿ ಪನಾವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಅತ್ಥಿ ಪಟಿಪದಾ, ಏತಸ್ಸ

ಸಕ್ಕಾಯಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಾಯಾ"ತಿ? "ಅತ್ಥಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಅತ್ಥಿ ಪಟಿಪದಾ, ಏತಸ್ಸ ಸಕ್ಕಾಯಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಾಯಾ"ತಿ। "ಕತಮೋ ಪನಾವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಕತಮಾ ಪಟಿಪದಾ, ಏತಸ್ಸ ಸಕ್ಕಾಯಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಾಯಾ"ತಿ? "ಅಯಮೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ, ಏತಸ್ಸ ಸಕ್ಕಾಯಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಾಯ , ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ ಸಮ್ಮಾಸತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಅಯಂ ಪಟಿಪದಾ, ಏತಸ್ಸ ಸಕ್ಕಾಯಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಾಯಾ"ತಿ। "ಭದ್ದಕೋ, ಆವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಭದ್ದಿಕಾ ಪಟಿಪದಾ, ಏತಸ್ಸ ಸಕ್ಕಾಯಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಾಯ। ಅಲಞ್ಚ ಪನಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅಪ್ಪಮಾದಾಯಾ"ತಿ। ಪನ್ನರಸಮಂ।

೧೬. ದುಕ್ಕರಪಞ್ಹಾಸುತ್ತಂ

೩೧೬. "ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ದುಕ್ಕರ"ನ್ತಿ? "ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ದುಕ್ಕರಾ"ತಿ। "ಪಬ್ಬಜಿತೇನ ಪನಾವುಸೋ, ಕಿಂ ದುಕ್ಕರ"ನ್ತಿ? "ಪಬ್ಬಜಿತೇನ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅಭಿರತಿ ದುಕ್ಕರಾ"ತಿ। "ಅಭಿರತೇನ ಪನಾವುಸೋ, ಕಿಂ ದುಕ್ಕರ"ನ್ತಿ? "ಅಭಿರತೇನ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕರಾ"ತಿ। "ಕೀವಚಿರಂ ಪನಾವುಸೋ, ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಿಕ್ಖು ಅರಹಂ ಅಸ್ಸಾ"ತಿ? "ನಚಿರಂ, ಆವುಸೋ"ತಿ। ಸೋಳಸಮಂ।

ಜಮ್ಬುಖಾದಕಸಂಯುತ್ತಂ ಸಮತ್ತಂ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ನಿಬ್ಬಾನಂ ಅರಹತ್ತಞ್ಚ, ಧಮ್ಮವಾದೀ ಕಿಮತ್ಥಿಯಂ।
ಅಸ್ಸಾಸೋ ಪರಮಸ್ಸಾಸೋ, ವೇದನಾ ಆಸವಾವಿಜ್ಜಾ।
ತಣ್ಹಾ ಓಘಾ ಉಪಾದಾನಂ, ಭವೋ ದುಕ್ಖಞ್ಚ ಸಕ್ಕಾಯೋ॥
ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ದುಕ್ಕರನ್ತಿ॥

೫. ಸಾಮಣ್ಡಕಸಂಯುತ್ತಂ

೧. ಸಾಮಣ್ಡಕಸುತ್ತಂ

೩೩೦. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ವಜ್ಜೀಸು ವಿಹರತಿ ಉಕ್ಕಚೇಲಾಯಂ ಗಙ್ಗಾಯ ನದಿಯಾ ತೀರೇ। ಅಥ ಖೋ ಸಾಮಣ್ಡಕೋ [ಸಾಮಣ್ಡಕಾನಿ (ಸೀ॰)] ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸಾಮಣ್ಡಕೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ -

"'ನಿಬ್ಬಾನಂ, ನಿಬ್ಬಾನ'ನ್ತಿ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮಂ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ನಿಬ್ಬಾನ"ನ್ತಿ? "ಯೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ರಾಗಕ್ಖಯೋ ದೋಸಕ್ಖಯೋ ಮೋಹಕ್ಖಯೋ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ ನಿಬ್ಬಾನ"ನ್ತಿ। "ಅತ್ಥಿ ಪನಾವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಅತ್ಥಿ ಪಟಿಪದಾ, ಏತಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯಾ"ತಿ? "ಅತ್ಥಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಅತ್ಥಿ ಪಟಿಪದಾ, ಏತಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯಾ"ತಿ।

"ಕತಮೋ ಪನಾವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಕತಮಾ ಪಟಿಪದಾ ಏತಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯಾ"ತಿ? "ಅಯಮೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ, ಏತಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ ಸಮ್ಮಾಸತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಅಯಂ ಪಟಿಪದಾ, ಏತಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯಾ"ತಿ। "ಭದ್ದಕೋ, ಆವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ ಭದ್ದಿಕಾ ಪಟಿಪದಾ, ಏತಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ। ಅಲಞ್ಚ ಪನಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅಪ್ಪಮಾದಾಯಾ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

(ಯಥಾ ಜಮ್ಬುಖಾದಕಸಂಯುತ್ತಂ, ತಥಾ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಂ)।

೧೬. ದುಕ್ಕರಸುತ್ತಂ

೩೩೧. "ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ದುಕ್ಕರ"ನ್ತಿ ? "ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ದುಕ್ಕರಾ"ತಿ। "ಪಬ್ಬಜಿತೇನ ಪನಾವುಸೋ, ಕಿಂ ದುಕ್ಕರ"ನ್ತಿ? "ಪಬ್ಬಜಿತೇನ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅಭಿರತಿ ದುಕ್ಕರಾ"ತಿ। "ಅಭಿರತೇನ ಪನಾವುಸೋ, ಕಿಂ ದುಕ್ಕರ"ನ್ತಿ? "ಅಭಿರತೇನ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕರಾ"ತಿ। "ಕೀವಚಿರಂ ಪನಾವುಸೋ, ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಿಕ್ಖು ಅರಹಂ ಅಸ್ಸಾ"ತಿ? "ನಚಿರಂ, ಆವುಸೋ"ತಿ। ಸೋಳಸಮಂ।

(ಪುರಿಮಕಸದಿಸಂ ಉದ್ದಾನಂ।)

ಸಾಮಣ್ಡಕಸಂಯುತ್ತಂ ಸಮತ್ತಂ।

೬. ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಸಂಯುತ್ತಂ

೧. ಪಠಮಝಾನಪಞ್ಹಾಸುತ್ತಂ

೩೩೨. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ"ತಿ। "ಆವುಸೋ"ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಸ್ಸ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಏತದವೋಚ –

"ಇಧ ಮಯ್ಹಂ, ಆವುಸೋ, ರಹೋಗತಸ್ಸ ಪಟಿಸಲ್ಲೀನಸ್ಸ ಏವಂ ಚೇತಸೋ ಪರಿವಿತಕ್ಕೋ ಉದಪಾದಿ – 'ಪಠಮಂ ಝಾನಂ, ಪಠಮಂ ಝಾನ'ನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮಂ ನು ಖೋ ಪಠಮಂ ಝಾನನ್ತಿ? ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಆವುಸೋ, ಏತದಹೋಸಿ – 'ಇಧ ಭಿಕ್ಖು ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ ಪಠಮಂ ಝಾನ'ನ್ತಿ। ಸೋ ಖ್ವಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಆವುಸೋ, ಇಮಿನಾ ವಿಹಾರೇನ ವಿಹರತೋ ಕಾಮಸಹಗತಾ ಸಞ್ಞಾಮನಸಿಕಾರಾ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ।

"ಅಥ ಖೋ ಮಂ, ಆವುಸೋ, ಭಗವಾ ಇದ್ಧಿಯಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏತದವೋಚ – 'ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ! ಮಾ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಪಮಾದೋ, ಪಠಮೇ ಝಾನೇ ಚಿತ್ತಂ ಸಣ್ಠಪೇಹಿ, ಪಠಮೇ ಝಾನೇ ಚಿತ್ತಂ ಏಕೋದಿಂ ಕರೋಹಿ [ಏಕೋದಿಕರೋಹಿ (ಪೀ॰)], ಪಠಮೇ ಝಾನೇ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾದಹಾ'ತಿ। ಸೋ ಖ್ವಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸಿಂ। ಯಞ್ಹಿ ತಂ, ಆವುಸೋ, ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ – 'ಸತ್ಥಾರಾನುಗ್ಗಹಿತೋ ಸಾವಕೋ ಮಹಾಭಿಞ್ಞತಂ ಪತ್ತೋ'ತಿ, ಮಮಂ ತಂ ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ – 'ಸತ್ಥಾರಾನುಗ್ಗಹಿತೋ ಸಾವಕೋ ಮಹಾಭಿಞ್ಞತಂ ಪತ್ತೋ'"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ದುತಿಯಝಾನಪಞ್ಹಾಸುತ್ತಂ

೩೩೩. "'ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ, ದುತಿಯಂ ಝಾನ'ನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮಂ ನು ಖೋ ದುತಿಯಂ ಝಾನನ್ತಿ? ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಆವುಸೋ, ಏತದಹೋಸಿ – 'ಇಧ ಭಿಕ್ಖು ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮ್ಪಸಾದನಂ ಚೇತಸೋ ಏಕೋದಿಭಾವಂ ಅವಿತಕ್ಕಂ ಅವಿಚಾರಂ ಸಮಾಧಿಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ ದುತಿಯಂ ಝಾನ'ನ್ತಿ। ಸೋ ಖ್ವಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮ್ಪಸಾದನಂ ಚೇತಸೋ ಏಕೋದಿಭಾವಂ ಅವಿತಕ್ಕಂ ಅವಿಚಾರಂ ಸಮಾಧಿಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಆವುಸೋ, ಇಮಿನಾ ವಿಹಾರೇನ ವಿಹರತೋ ವಿತಕ್ಕಸಹಗತಾ ಸಞ್ಞಾಮನಸಿಕಾರಾ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ।

"ಅಥ ಖೋ ಮಂ, ಆವುಸೋ, ಭಗವಾ ಇದ್ಧಿಯಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏತದವೋಚ – 'ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ! ಮಾ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಪಮಾದೋ, ದುತಿಯೇ ಝಾನೇ ಚಿತ್ತಂ ಸಣ್ಠಪೇಹಿ, ದುತಿಯೇ ಝಾನೇ ಚಿತ್ತಂ ಏಕೋದಿಂ ಕರೋಹಿ, ದುತಿಯೇ ಝಾನೇ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾದಹಾ'ತಿ। ಸೋ ಖ್ವಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮ್ಪಸಾದನಂ ಚೇತಸೋ ಏಕೋದಿಭಾವಂ ಅವಿತಕ್ಕಂ ಅವಿಚಾರಂ ಸಮಾಧಿಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸಿಂ। ಯಞ್ಹಿ ತಂ, ಆವುಸೋ, ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ – 'ಸತ್ಥಾರಾನುಗ್ಗಹಿತೋ ಸಾವಕೋ

ಮಹಾಭಿಞ್ಞತಂ ಪತ್ತೋ’ತಿ, ಮಮಂ ತಂ ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ - ‘ಸತ್ಥಾರಾನುಗ್ಗಹಿತೋ ಸಾವಕೋ ಮಹಾಭಿಞ್ಞತಂ ಪತ್ತೋ’”ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ತತಿಯಝಾನಪಞ್ಹಾಸುತ್ತಂ

೩೩೪. “‘ತತಿಯಂ ಝಾನಂ, ತತಿಯಂ ಝಾನ’ನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮಂ ನು ಖೋ ತತಿಯಂ ಝಾನನ್ತಿ? ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಆವುಸೋ, ಏತದಹೋಸಿ - ಇಧ ಭಿಕ್ಖು ಪೀತಿಯಾ ಚ ವಿರಾಗಾ ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಚ ವಿಹರತಿ ಸತೋ ಚ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸುಖಞ್ಚ ಕಾಯೇನ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ, ಯಂ ತಂ ಅರಿಯಾ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತಿ - ‘ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಸತಿಮಾ ಸುಖವಿಹಾರೀ’ತಿ ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ ತತಿಯಂ ಝಾನನ್ತಿ। ಸೋ ಖ್ವಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಪೀತಿಯಾ ಚ ವಿರಾಗಾ ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಚ ವಿಹರಾಮಿ ಸತೋ ಚ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸುಖಞ್ಚ ಕಾಯೇನ ಪಟಿಸಂವೇದೇಮಿ। ಯಂ ತಂ ಅರಿಯಾ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತಿ - ‘ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಸತಿಮಾ ಸುಖವಿಹಾರೀ’ತಿ ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಆವುಸೋ, ಇಮಿನಾ ವಿಹಾರೇನ ವಿಹರತೋ ಪೀತಿಸಹಗತಾ ಸಞ್ಞಾಮನಸಿಕಾರಾ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ।

“ಅಥ ಖೋ ಮಂ, ಆವುಸೋ, ಭಗವಾ ಇದ್ಧಿಯಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏತದವೋಚ - ‘ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ! ಮಾ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಪಮಾದೋ, ತತಿಯೇ ಝಾನೇ ಚಿತ್ತಂ ಸಣ್ಠಪೇಹಿ, ತತಿಯೇ ಝಾನೇ ಚಿತ್ತಂ ಏಕೋದಿಂ ಕರೋಹಿ, ತತಿಯೇ ಝಾನೇ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾದಹಾ’ತಿ। ಸೋ ಖ್ವಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಪೀತಿಯಾ ಚ ವಿರಾಗಾ ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಚ ವಿಹರಾಮಿ ಸತೋ ಚ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸುಖಞ್ಚ ಕಾಯೇನ ಪಟಿಸಂವೇದೇಮಿ, ಯಂ ತಂ ಅರಿಯಾ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತಿ - ‘ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಸತಿಮಾ ಸುಖವಿಹಾರೀ’ತಿ ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸಿಂ। ಯಞ್ಹಿ ತಂ ಆವುಸೋ ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ... ಪೇ॰... ಮಹಾಭಿಞ್ಞತಂ ಪತ್ತೋ”ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಚತುತ್ಥಝಾನಪಞ್ಹಾಸುತ್ತಂ

೩೩೫. “‘ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ , ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನ’ನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮಂ ನು ಖೋ ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನನ್ತಿ? ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಆವುಸೋ, ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಇಧ ಭಿಕ್ಖು ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ಪುಬ್ಬೇವ ಸೋಮನಸ್ಸದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನ’ನ್ತಿ। ಸೋ ಖ್ವಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ಪುಬ್ಬೇವ ಸೋಮನಸ್ಸದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಆವುಸೋ, ಇಮಿನಾ ವಿಹಾರೇನ ವಿಹರತೋ ಸುಖಸಹಗತಾ ಸಞ್ಞಾಮನಸಿಕಾರಾ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ।

“ಅಥ ಖೋ ಮಂ, ಆವುಸೋ, ಭಗವಾ ಇದ್ಧಿಯಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏತದವೋಚ - ‘ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ! ಮಾ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಪಮಾದೋ, ಚತುತ್ಥೇ ಝಾನೇ ಚಿತ್ತಂ ಸಣ್ಠಪೇಹಿ, ಚತುತ್ಥೇ ಝಾನೇ ಚಿತ್ತಂ ಏಕೋದಿಂ ಕರೋಹಿ, ಚತುತ್ಥೇ ಝಾನೇ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾದಹಾ’ತಿ। ಸೋ ಖ್ವಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ಪುಬ್ಬೇವ ಸೋಮನಸ್ಸದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸಿಂ। ಯಞ್ಹಿ ತಂ, ಆವುಸೋ, ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ...ಪೇ॰... ಮಹಾಭಿಞ್ಞತಂ ಪತ್ತೋ”ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಪಞ್ಹಾಸುತ್ತಂ

೩೩೬. "'ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ, ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನ'ನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮಂ ನು ಖೋ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನನ್ತಿ ? ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಆವುಸೋ, ಏತದಹೋಸಿ – 'ಇಧ ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬಸೋ ರೂಪಸಞ್ಞಾನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾ ಪಟಿಘಸಞ್ಞಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ ನಾನತ್ತಸಞ್ಞಾನಂ ಅಮನಸಿಕಾರಾ ಅನನ್ತೋ ಆಕಾಸೋತಿ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನ'ನ್ತಿ। ಸೋ ಖ್ವಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಸಬ್ಬಸೋ ರೂಪಸಞ್ಞಾನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾ ಪಟಿಘಸಞ್ಞಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ ನಾನತ್ತಸಞ್ಞಾನಂ ಅಮನಸಿಕಾರಾ ಅನನ್ತೋ ಆಕಾಸೋತಿ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಆವುಸೋ, ಇಮಿನಾ ವಿಹಾರೇನ ವಿಹರತೋ ರೂಪಸಹಗತಾ ಸಞ್ಞಾಮನಸಿಕಾರಾ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ।

"ಅಥ ಖೋ ಮಂ, ಆವುಸೋ, ಭಗವಾ ಇದ್ಧಿಯಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏತದವೋಚ – 'ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ! ಮಾ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಪಮಾದೋ, ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನೇ ಚಿತ್ತಂ ಸಣ್ಠಪೇಹಿ, ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನೇ ಚಿತ್ತಂ ಏಕೋದಿಂ ಕರೋಹಿ, ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನೇ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾದಹಾ'ತಿ। ಸೋ ಖ್ವಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಸಬ್ಬಸೋ ರೂಪಸಞ್ಞಾನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾ ಪಟಿಘಸಞ್ಞಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ ನಾನತ್ತಸಞ್ಞಾನಂ ಅಮನಸಿಕಾರಾ ಅನನ್ತೋ ಆಕಾಸೋತಿ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸಿಂ। ಯಞ್ಹಿ ತಂ, ಆವುಸೋ, ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ...ಪೇ॰... ಮಹಾಭಿಞ್ಞತಂ ಪತ್ತೋ"ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಪಞ್ಹಾಸುತ್ತಂ

೩೩೭. "'ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ, ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನ'ನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮಂ ನು ಖೋ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನನ್ತಿ? ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಆವುಸೋ, ಏತದಹೋಸಿ – 'ಇಧ ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬಸೋ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಅನನ್ತಂ ವಿಞ್ಞಾಣನ್ತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನ'ನ್ತಿ। ಸೋ ಖ್ವಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಸಬ್ಬಸೋ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಅನನ್ತಂ ವಿಞ್ಞಾಣನ್ತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮಿ । ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಆವುಸೋ, ಇಮಿನಾ ವಿಹಾರೇನ ವಿಹರತೋ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಸಹಗತಾ ಸಞ್ಞಾಮನಸಿಕಾರಾ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ।

"ಅಥ ಖೋ ಮಂ, ಆವುಸೋ, ಭಗವಾ ಇದ್ಧಿಯಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏತದವೋಚ – 'ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ! ಮಾ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಪಮಾದೋ, ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನೇ ಚಿತ್ತಂ ಸಣ್ಠಪೇಹಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನೇ ಚಿತ್ತಂ ಏಕೋದಿಂ ಕರೋಹಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನೇ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾದಹಾ'ತಿ। ಸೋ ಖ್ವಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಸಬ್ಬಸೋ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಅನನ್ತಂ ವಿಞ್ಞಾಣನ್ತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸಿಂ। ಯಞ್ಹಿ ತಂ, ಆವುಸೋ, ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ...ಪೇ॰... ಮಹಾಭಿಞ್ಞತಂ ಪತ್ತೋ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಪಞ್ಹಾಸುತ್ತಂ

೩೩೮. "'ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ, ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನ'ನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮಂ ನು ಖೋ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನನ್ತಿ? ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಆವುಸೋ, ಏತದಹೋಸಿ – 'ಇಧ ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬಸೋ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ನತ್ಥಿ ಕಿಞ್ಚೀತಿ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನ'ನ್ತಿ। ಸೋ ಖ್ವಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಸಬ್ಬಸೋ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ನತ್ಥಿ ಕಿಞ್ಚೀತಿ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಆವುಸೋ, ಇಮಿನಾ ವಿಹಾರೇನ ವಿಹರತೋ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಸಹಗತಾ ಸಞ್ಞಾಮನಸಿಕಾರಾ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ।

"ಅಥ ಖೋ ಮಂ, ಆವುಸೋ, ಭಗವಾ ಇದ್ಧಿಯಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏತದವೋಚ – 'ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ! ಮಾ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಪಮಾದೋ, ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನೇ ಚಿತ್ತಂ ಸಣ್ಠಪೇಹಿ, ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನೇ ಚಿತ್ತಂ ಏಕೋದಿಂ

ಕರೋಹಿ, ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನೇ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾದಹಾ’ತಿ। ಸೋ ಖ್ವಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಸಬ್ಬಸೋ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ನತ್ಥಿ ಕಿಞ್ಚೀತಿ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸಿಂ। ಯಞ್ಹಿ ತಂ, ಆವುಸೋ, ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ...ಪೇ॰... ಮಹಾಭಿಞ್ಞತಂ ಪತ್ತೋ”ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಪಞ್ಹಾಸುತ್ತಂ

೩೩೯. “‘ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ, ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನ’ನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮಂ ನು ಖೋ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನನ್ತಿ? ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಆವುಸೋ, ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಇಧ ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬಸೋ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನ’ನ್ತಿ। ಸೋ ಖ್ವಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಸಬ್ಬಸೋ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಆವುಸೋ, ಇಮಿನಾ ವಿಹಾರೇನ ವಿಹರತೋ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಸಹಗತಾ ಸಞ್ಞಾಮನಸಿಕಾರಾ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ।

“ಅಥ ಖೋ ಮಂ, ಆವುಸೋ, ಭಗವಾ ಇದ್ಧಿಯಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏತದವೋಚ - ‘ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ! ಮಾ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ಪಮಾದೋ, ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನೇ ಚಿತ್ತಂ ಸಣ್ಠಪೇಹಿ, ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನೇ ಚಿತ್ತಂ ಏಕೋದಿಂ ಕರೋಹಿ, ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನೇ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾದಹಾ’ತಿ। ಸೋ ಖ್ವಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಸಬ್ಬಸೋ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸಿಂ। ಯಞ್ಹಿ ತಂ, ಆವುಸೋ, ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ...ಪೇ॰... ಮಹಾಭಿಞ್ಞತಂ ಪತ್ತೋ”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಅನಿಮಿತ್ತಪಞ್ಹಾಸುತ್ತಂ

೩೪೦. “‘ಅನಿಮಿತ್ತೋ ಚೇತೋಸಮಾಧಿ, ಅನಿಮಿತ್ತೋ ಚೇತೋಸಮಾಧೀ’ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮೋ ನು ಖೋ ಅನಿಮಿತ್ತೋ ಚೇತೋಸಮಾಧೀತಿ? ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಆವುಸೋ, ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಇಧ ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಾನಂ ಅಮನಸಿಕಾರಾ ಅನಿಮಿತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಾಧಿಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಅನಿಮಿತ್ತೋ ಚೇತೋಸಮಾಧೀ’ತಿ। ಸೋ ಖ್ವಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಸಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಾನಂ ಅಮನಸಿಕಾರಾ ಅನಿಮಿತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಾಧಿಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಆವುಸೋ, ಇಮಿನಾ ವಿಹಾರೇನ ವಿಹರತೋ ನಿಮಿತ್ತಾನುಸಾರಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಹೋತಿ।

“ಅಥ ಖೋ ಮಂ, ಆವುಸೋ, ಭಗವಾ ಇದ್ಧಿಯಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏತದವೋಚ - ‘ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ! ಮಾ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅನಿಮಿತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಾಧಿಂ ಪಮಾದೋ, ಅನಿಮಿತ್ತೇ ಚೇತೋಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಚಿತ್ತಂ ಸಣ್ಠಪೇಹಿ, ಅನಿಮಿತ್ತೇ ಚೇತೋಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಚಿತ್ತಂ ಏಕೋದಿಂ ಕರೋಹಿ, ಅನಿಮಿತ್ತೇ ಚೇತೋಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾದಹಾ’ತಿ। ಸೋ ಖ್ವಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಸಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಾನಂ ಅಮನಸಿಕಾರಾ ಅನಿಮಿತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಾಧಿಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸಿಂ। ಯಞ್ಹಿ ತಂ, ಆವುಸೋ, ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ - ‘ಸತ್ಥಾರಾನುಗ್ಗಹಿತೋ ಸಾವಕೋ ಮಹಾಭಿಞ್ಞತಂ ಪತ್ತೋ’ತಿ, ಮಮಂ ತಂ ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ - ‘ಸತ್ಥಾರಾನುಗ್ಗಹಿತೋ ಸಾವಕೋ ಮಹಾಭಿಞ್ಞತಂ ಪತ್ತೋ’”ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಸಕ್ಕಸುತ್ತಂ

೩೪೧. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ - ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ಸಮಿಞ್ಜಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಪಸಾರೇಯ್ಯ, ಪಸಾರಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಸಮಿಞ್ಜೇಯ್ಯ; ಏವಮೇವ - ಜೇತವನೇ ಅನ್ತರಹಿತೋ ದೇವೇಸು ತಾವತಿಂಸೇಸು ಪಾತುರಹೋಸಿ । ಅಥ ಖೋ ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ಪಞ್ಚಹಿ ದೇವತಾಸತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ

ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತಂ ಖೋ ಸಕ್ಕಂ ದೇವಾನಮಿನ್ದಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಏತದವೋಚ -

''ಸಾಧು ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಬುದ್ಧಸರಣಗಮನಂ [ಬುದ್ಧಂ ಸರಣಗಮನಂ (ಸೀ॰)] ಹೋತಿ। ಬುದ್ಧಸರಣಗಮನಹೇತು [ಬುದ್ಧಂ ಸರಣಗಮನಹೇತು (ಸೀ॰)] ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಸಾಧು ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಧಮ್ಮಸರಣಗಮನಂ ಹೋತಿ। ಧಮ್ಮಸರಣಗಮನಹೇತು ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಸಾಧು ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಸಙ್ಘಸರಣಗಮನಂ ಹೋತಿ। ಸಙ್ಘಸರಣಗಮನಹೇತು ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತೀ''ತಿ।

''ಸಾಧು ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಬುದ್ಧಸರಣಗಮನಂ ಹೋತಿ। ಬುದ್ಧಸರಣಗಮನಹೇತು ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಸಾಧು ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಧಮ್ಮಸರಣಗಮನಂ ಹೋತಿ। ಧಮ್ಮಸರಣಗಮನಹೇತು ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಸಾಧು ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಸಙ್ಘ...ಪೇ॰... ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತೀ''ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ಛಹಿ ದೇವತಾಸತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ...ಪೇ॰... ಅಥ ಖೋ ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ಸತ್ತಹಿ ದೇವತಾಸತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ...ಪೇ॰... ಅಥ ಖೋ ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ಅಟ್ಠಹಿ ದೇವತಾಸತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ...ಪೇ॰... ಅಥ ಖೋ ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ಅಸೀತಿಯಾ ದೇವತಾಸಹಸ್ಸೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತಂ ಖೋ ಸಕ್ಕಂ ದೇವಾನಮಿನ್ದಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಏತದವೋಚ -

''ಸಾಧು ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಬುದ್ಧಸರಣಗಮನಂ ಹೋತಿ। ಬುದ್ಧಸರಣಗಮನಹೇತು ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಸಾಧು ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಧಮ್ಮಸರಣಗಮನಂ ಹೋತಿ। ಧಮ್ಮಸರಣಗಮನಹೇತು ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಸಾಧು ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಸಙ್ಘಸರಣಗಮನಂ ಹೋತಿ। ಸಙ್ಘಸರಣಗಮನಹೇತು ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತೀ''ತಿ।

''ಸಾಧು ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಬುದ್ಧಸರಣಗಮನಂ ಹೋತಿ। ಬುದ್ಧಸರಣಗಮನಹೇತು ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಸಾಧು ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಧಮ್ಮಸರಣಗಮನಂ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಸಾಧು ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಸಙ್ಘಸರಣಗಮನಂ ಹೋತಿ। ಸಙ್ಘಸರಣಗಮನಹೇತು ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತೀ''ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ಪಞ್ಚಹಿ ದೇವತಾಸತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತಂ ಖೋ ಸಕ್ಕಂ ದೇವಾನಮಿನ್ದಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಏತದವೋಚ -

“ಸಾಧು ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗಮನಂ ಹೋತಿ – ‘ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸುಗತೋ ಲೋಕವಿದೂ ಅನುತ್ತರೋ ಪುರಿಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ’ತಿ। ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗಮನಹೇತು ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ।

“ಸಾಧು ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗಮನಂ ಹೋತಿ – ‘ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮೋ ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕೋ ಅಕಾಲಿಕೋ ಏಹಿಪಸ್ಸಿಕೋ ಓಪನೇಯ್ಯಿಕೋ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ವೇದಿತಬ್ಬೋ ವಿಞ್ಞೂಹೀ’ತಿ । ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗಮನಹೇತು ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ।

“ಸಾಧು ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಸಙ್ಘೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗಮನಂ ಹೋತಿ – ‘ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ, ಉಜುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ , ಞಾಯಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ, ಸಾಮೀಚಿಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ, ಯದಿದಂ ಚತ್ತಾರಿ ಪುರಿಸಯುಗಾನಿ ಅಟ್ಠ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಾ ಏಸ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ ಆಹುನೇಯ್ಯೋ ಪಾಹುನೇಯ್ಯೋ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯೋ ಅಞ್ಜಲಿಕರಣೀಯೋ ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸಾ’ತಿ। ಸಙ್ಘೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗಮನಹೇತು ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ।

“ಸಾಧು ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗಮನಂ ಹೋತಿ ಅಖಣ್ಡೇಹಿ ಅಚ್ಛಿದ್ದೇಹಿ ಅಸಬಲೇಹಿ ಅಕಮ್ಮಾಸೇಹಿ ಭುಜಿಸ್ಸೇಹಿ ವಿಞ್ಞುಪ್ಪಸತ್ಥೇಹಿ ಅಪರಾಮಟ್ಠೇಹಿ ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಹಿ। ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗಮನಹೇತು ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತೀ”ತಿ।

“ಸಾಧು ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗಮನಂ ಹೋತಿ – ‘ಇತಿಪಿ ಸೋ…ಪೇ॰… ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ’ತಿ। ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗಮನಹೇತು ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ।

“ಸಾಧು ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗಮನಂ ಹೋತಿ – ‘ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮೋ…ಪೇ॰… ಪಚ್ಚತ್ತಂ ವೇದಿತಬ್ಬೋ ವಿಞ್ಞೂಹೀ’ತಿ। ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗಮನಹೇತು ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ।

“ಸಾಧು ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಸಙ್ಘೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗಮನಂ ಹೋತಿ – ‘ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ…ಪೇ॰… ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸಾ’ತಿ। ಸಙ್ಘೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗಮನಹೇತು ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ।

“ಸಾಧು ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗಮನಂ ಹೋತಿ ಅಖಣ್ಡೇಹಿ…ಪೇ॰… ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಹಿ। ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗಮನಹೇತು ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತೀ”ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ಛಹಿ ದೇವತಾಸತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ…ಪೇ॰…। ಅಥ ಖೋ ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ಸತ್ತಹಿ ದೇವತಾಸತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ…ಪೇ॰…। ಅಥ ಖೋ ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ಅಟ್ಠಹಿ ದೇವತಾಸತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ…ಪೇ॰…। ಅಥ ಖೋ ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ಅಸೀತಿಯಾ ದೇವತಾಸಹಸ್ಸೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತಂ ಖೋ ಸಕ್ಕಂ ದೇವಾನಮಿನ್ದಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಏತದವೋಚ -

"ಸಾಧು ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗಮನಂ ಹೋತಿ - 'ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ…ಪೇ॰… ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ'ತಿ। ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗಮನಹೇತು ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ।

"ಸಾಧು ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗಮನಂ ಹೋತಿ - 'ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮೋ…ಪೇ॰… ಪಚ್ಚತ್ತಂ ವೇದಿತಬ್ಬೋ ವಿಞ್ಞೂಹೀ'ತಿ। ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗಮನಹೇತು ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ।

"ಸಾಧು ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಸಙ್ಘೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗಮನಂ ಹೋತಿ - 'ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ…ಪೇ॰… ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸಾ'ತಿ। ಸಙ್ಘೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗಮನಹೇತು ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ ।

"ಸಾಧು ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗಮನಂ ಹೋತಿ ಅಖಣ್ಡೇಹಿ…ಪೇ॰… ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಹಿ। ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗಮನಹೇತು ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತೀ"ತಿ।

"ಸಾಧು ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗಮನಂ ಹೋತಿ - 'ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ…ಪೇ॰… ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ'ತಿ। ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗಮನಹೇತು ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ।

"ಸಾಧು ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗಮನಂ ಹೋತಿ - 'ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮೋ…ಪೇ॰… ಪಚ್ಚತ್ತಂ ವೇದಿತಬ್ಬೋ ವಿಞ್ಞೂಹೀ'ತಿ। ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗಮನಹೇತು ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ।

"ಸಾಧು ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಸಙ್ಘೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗಮನಂ ಹೋತಿ - 'ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ…ಪೇ॰… ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸಾ'ತಿ। ಸಙ್ಘೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗಮನಹೇತು ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ।

"ಸಾಧು ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗಮನಂ ಹೋತಿ ಅಖಣ್ಡೇಹಿ…ಪೇ॰… ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಹಿ। ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗಮನಹೇತು ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತೀ"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ಪಞ್ಚಹಿ ದೇವತಾಸತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ ...ಪೇ... ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತಂ ಖೋ ಸಕ್ಕಂ ದೇವಾನಮಿನ್ದಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಏತದವೋಚ -

"ಸಾಧು ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಬುದ್ಧಸರಣಗಮನಂ ಹೋತಿ। ಬುದ್ಧಸರಣಗಮನಹೇತು ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ। ತೇ ಅಞ್ಞೇ ದೇವೇ ದಸಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಅಧಿಗಣ್ಹನ್ತಿ - ದಿಬ್ಬೇನ ಆಯುನಾ, ದಿಬ್ಬೇನ ವಣ್ಣೇನ, ದಿಬ್ಬೇನ ಸುಖೇನ, ದಿಬ್ಬೇನ ಯಸೇನ, ದಿಬ್ಬೇನ ಆಧಿಪತೇಯ್ಯೇನ, ದಿಬ್ಬೇಹಿ ರೂಪೇಹಿ, ದಿಬ್ಬೇಹಿ ಸದ್ದೇಹಿ, ದಿಬ್ಬೇಹಿ ಗನ್ಧೇಹಿ, ದಿಬ್ಬೇಹಿ ರಸೇಹಿ, ದಿಬ್ಬೇಹಿ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇಹಿ।

"ಸಾಧು ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಧಮ್ಮಸರಣಗಮನಂ ಹೋತಿ। ಧಮ್ಮಸರಣಗಮನಹೇತು ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ। ತೇ ಅಞ್ಞೇ ದೇವೇ ದಸಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಅಧಿಗಣ್ಹನ್ತಿ - ದಿಬ್ಬೇನ ಆಯುನಾ, ದಿಬ್ಬೇನ ವಣ್ಣೇನ, ದಿಬ್ಬೇನ ಸುಖೇನ, ದಿಬ್ಬೇನ ಯಸೇನ, ದಿಬ್ಬೇನ ಆಧಿಪತೇಯ್ಯೇನ, ದಿಬ್ಬೇಹಿ ರೂಪೇಹಿ, ದಿಬ್ಬೇಹಿ ಸದ್ದೇಹಿ, ದಿಬ್ಬೇಹಿ ಗನ್ಧೇಹಿ, ದಿಬ್ಬೇಹಿ ರಸೇಹಿ, ದಿಬ್ಬೇಹಿ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇಹಿ।

"ಸಾಧು ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಸಙ್ಘಸರಣಗಮನಂ ಹೋತಿ। ಸಙ್ಘಸರಣಗಮನಹೇತು ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ। ತೇ ಅಞ್ಞೇ ದೇವೇ ದಸಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಅಧಿಗಣ್ಹನ್ತಿ - ದಿಬ್ಬೇನ ಆಯುನಾ, ದಿಬ್ಬೇನ ವಣ್ಣೇನ, ದಿಬ್ಬೇನ ಸುಖೇನ, ದಿಬ್ಬೇನ ಯಸೇನ, ದಿಬ್ಬೇನ ಆಧಿಪತೇಯ್ಯೇನ, ದಿಬ್ಬೇಹಿ ರೂಪೇಹಿ, ದಿಬ್ಬೇಹಿ ಸದ್ದೇಹಿ, ದಿಬ್ಬೇಹಿ ಗನ್ಧೇಹಿ, ದಿಬ್ಬೇಹಿ ರಸೇಹಿ, ದಿಬ್ಬೇಹಿ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇಹೀ"ತಿ।

"ಸಾಧು ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಬುದ್ಧಸರಣಗಮನಂ ಹೋತಿ। ಬುದ್ಧಸರಣಗಮನಹೇತು ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ। ತೇ ಅಞ್ಞೇ ದೇವೇ ದಸಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಅಧಿಗಣ್ಹನ್ತಿ - ದಿಬ್ಬೇನ ಆಯುನಾ...ಪೇ... ದಿಬ್ಬೇಹಿ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇಹಿ।

"ಸಾಧು ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಧಮ್ಮಸರಣಗಮನಂ ಹೋತಿ...ಪೇ...।

"ಸಾಧು ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಸಙ್ಘಸರಣಗಮನಂ ಹೋತಿ। ಸಙ್ಘಸರಣಗಮನಹೇತು ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ। ತೇ ಅಞ್ಞೇ ದೇವೇ ದಸಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಅಧಿಗಣ್ಹನ್ತಿ - ದಿಬ್ಬೇನ ಆಯುನಾ, ದಿಬ್ಬೇನ ವಣ್ಣೇನ, ದಿಬ್ಬೇನ ಸುಖೇನ, ದಿಬ್ಬೇನ ಯಸೇನ, ದಿಬ್ಬೇನ ಆಧಿಪತೇಯ್ಯೇನ, ದಿಬ್ಬೇಹಿ ರೂಪೇಹಿ, ದಿಬ್ಬೇಹಿ ಸದ್ದೇಹಿ, ದಿಬ್ಬೇಹಿ ಗನ್ಧೇಹಿ, ದಿಬ್ಬೇಹಿ ರಸೇಹಿ, ದಿಬ್ಬೇಹಿ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇಹೀ"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ಛಹಿ ದೇವತಾಸತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ...ಪೇ... ಅಥ ಖೋ ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ಸತ್ತಹಿ ದೇವತಾಸತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ...ಪೇ... ಅಥ ಖೋ ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ಅಟ್ಠಹಿ ದೇವತಾಸತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ...ಪೇ... ಅಥ ಖೋ ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ಅಸೀತಿಯಾ ದೇವತಾಸಹಸ್ಸೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತಂ ಖೋ ಸಕ್ಕಂ ದೇವಾನಮಿನ್ದಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಏತದವೋಚ -

"ಸಾಧು ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಬುದ್ಧಸರಣಗಮನಂ ಹೋತಿ। ಬುದ್ಧಸರಣಗಮನಹೇತು ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ। ತೇ ಅಞ್ಞೇ ದೇವೇ ದಸಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಅಧಿಗಣ್ಹನ್ತಿ - ದಿಬ್ಬೇನ ಆಯುನಾ...ಪೇ... ದಿಬ್ಬೇಹಿ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇಹಿ।

“ಸಾಧು ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಧಮ್ಮಸರಣಗಮನಂ ಹೋತಿ…ಪೇ॰…।

“ಸಾಧು ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಸಙ್ಘಸರಣಗಮನಂ ಹೋತಿ। ಸಙ್ಘಸರಣಗಮನಹೇತು ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ। ತೇ ಅಞ್ಞೇ ದೇವೇ ದಸಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಅಧಿಗಣ್ಹನ್ತಿ - ದಿಬ್ಬೇನ ಆಯುನಾ, ದಿಬ್ಬೇನ ವಣ್ಣೇನ, ದಿಬ್ಬೇನ ಸುಖೇನ, ದಿಬ್ಬೇನ ಯಸೇನ, ದಿಬ್ಬೇನ ಆಧಿಪತೇಯ್ಯೇನ, ದಿಬ್ಬೇಹಿ ರೂಪೇಹಿ, ದಿಬ್ಬೇಹಿ ಸದ್ದೇಹಿ , ದಿಬ್ಬೇಹಿ ಗನ್ಧೇಹಿ, ದಿಬ್ಬೇಹಿ ರಸೇಹಿ, ದಿಬ್ಬೇಹಿ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇಹೀ”ತಿ।

“ಸಾಧು ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಬುದ್ಧಸರಣಗಮನಂ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಸಾಧು ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಧಮ್ಮಸರಣಗಮನಂ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಸಾಧು ಖೋ ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಸಙ್ಘಸರಣಗಮನಂ ಹೋತಿ। ಸಙ್ಘಸರಣಗಮನಹೇತು ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ। ತೇ ಅಞ್ಞೇ ದೇವೇ ದಸಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಅಧಿಗಣ್ಹನ್ತಿ - ದಿಬ್ಬೇನ ಆಯುನಾ, ದಿಬ್ಬೇನ ವಣ್ಣೇನ, ದಿಬ್ಬೇನ ಸುಖೇನ, ದಿಬ್ಬೇನ ಯಸೇನ, ದಿಬ್ಬೇನ ಆಧಿಪತೇಯ್ಯೇನ, ದಿಬ್ಬೇಹಿ ರೂಪೇಹಿ, ದಿಬ್ಬೇಹಿ ಸದ್ದೇಹಿ, ದಿಬ್ಬೇಹಿ ಗನ್ಧೇಹಿ, ದಿಬ್ಬೇಹಿ ರಸೇಹಿ, ದಿಬ್ಬೇಹಿ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇಹೀ”ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ಪಞ್ಚಹಿ ದೇವತಾಸತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತಂ ಖೋ ಸಕ್ಕಂ ದೇವಾನಮಿನ್ದಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಏತದವೋಚ -

“ಸಾಧು ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗಮನಂ ಹೋತಿ - ‘ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ…ಪೇ॰… ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ’ತಿ। ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗಮನಹೇತು ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ। ತೇ ಅಞ್ಞೇ ದೇವೇ ದಸಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಅಧಿಗಣ್ಹನ್ತಿ - ದಿಬ್ಬೇನ ಆಯುನಾ…ಪೇ॰… ದಿಬ್ಬೇಹಿ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇಹಿ।

“ಸಾಧು ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ , ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗಮನಂ ಹೋತಿ - ‘ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮೋ…ಪೇ॰… ಪಚ್ಚತ್ತಂ ವೇದಿತಬ್ಬೋ ವಿಞ್ಞೂಹೀ’ತಿ। ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗಮನಹೇತು ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ…ಪೇ॰…।

“ಸಾಧು ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಸಙ್ಘೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗಮನಂ ಹೋತಿ - ‘ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ…ಪೇ॰… ಲೋಕಸ್ಸಾ’ತಿ। ಸಙ್ಘೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗಮನಹೇತು ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ…ಪೇ॰…।

“ಸಾಧು ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗಮನಂ ಹೋತಿ ಅಖಣ್ಡೇಹಿ…ಪೇ॰… ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಹಿ। ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗಮನಹೇತು ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ। ತೇ ಅಞ್ಞೇ ದೇವೇ ದಸಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಅಧಿಗಣ್ಹನ್ತಿ - ದಿಬ್ಬೇನ ಆಯುನಾ…ಪೇ॰… ದಿಬ್ಬೇಹಿ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇಹೀ”ತಿ।

“ಸಾಧು ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗಮನಂ ಹೋತಿ - ‘ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ…ಪೇ॰… ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ’ತಿ। ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗಮನಹೇತು ಖೋ, ಮಾರಿಸ

ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ। ತೇ ಅಞ್ಞೇ ದೇವೇ ದಸಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಅಧಿಗಣ್ಹನ್ತಿ - ದಿಬ್ಬೇನ ಆಯುನಾ...ಪೇ॰... ದಿಬ್ಬೇಹಿ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇಹಿ।

"ಸಾಧು ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗಮನಂ ಹೋತಿ - 'ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮೋ...ಪೇ॰... ಪಚ್ಚತ್ತಂ ವೇದಿತಬ್ಬೋ ವಿಞ್ಞೂಹೀ'ತಿ। ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗಮನಹೇತು ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ। ತೇ ಅಞ್ಞೇ ದೇವೇ ದಸಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಅಧಿಗಣ್ಹನ್ತಿ - ದಿಬ್ಬೇನ ಆಯುನಾ...ಪೇ॰... ದಿಬ್ಬೇಹಿ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇಹಿ।

"ಸಾಧು ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಸಙ್ಘೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗಮನಂ ಹೋತಿ - 'ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ...ಪೇ॰... ಲೋಕಸ್ಸಾ'ತಿ। ಸಙ್ಘೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗಮನಹೇತು ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ , ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ...ಪೇ॰...।

"ಸಾಧು ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗಮನಂ ಹೋತಿ ಅಖಣ್ಡೇಹಿ...ಪೇ॰... ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಹಿ। ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗಮನಹೇತು ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ। ತೇ ಅಞ್ಞೇ ದೇವೇ ದಸಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಅಧಿಗಣ್ಹನ್ತಿ - ದಿಬ್ಬೇನ ಆಯುನಾ...ಪೇ॰... ದಿಬ್ಬೇಹಿ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇಹೀ"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ಛಹಿ ದೇವತಾಸತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ...ಪೇ॰... ಅಥ ಖೋ ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ಸತ್ತಹಿ ದೇವತಾಸತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ...ಪೇ॰... ಅಥ ಖೋ ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ಅಟ್ಠಹಿ ದೇವತಾಸತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ...ಪೇ॰... ಅಥ ಖೋ ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ಅಸೀತಿಯಾ ದೇವತಾಸಹಸ್ಸೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತಂ ಖೋ ಸಕ್ಕಂ ದೇವಾನಮಿನ್ದಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಏತದವೋಚ -

"ಸಾಧು ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗಮನಂ ಹೋತಿ - 'ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸುಗತೋ ಲೋಕವಿದೂ ಅನುತ್ತರೋ ಪುರಿಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ'ತಿ। ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗಮನಹೇತು ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ। ತೇ ಅಞ್ಞೇ ದೇವೇ ದಸಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಅಧಿಗಣ್ಹನ್ತಿ - ದಿಬ್ಬೇನ ಆಯುನಾ, ದಿಬ್ಬೇನ ವಣ್ಣೇನ, ದಿಬ್ಬೇನ ಸುಖೇನ, ದಿಬ್ಬೇನ ಯಸೇನ, ದಿಬ್ಬೇನ ಆಧಿಪತೇಯ್ಯೇನ, ದಿಬ್ಬೇಹಿ ರೂಪೇಹಿ, ದಿಬ್ಬೇಹಿ ಸದ್ದೇಹಿ, ದಿಬ್ಬೇಹಿ ಗನ್ಧೇಹಿ, ದಿಬ್ಬೇಹಿ ರಸೇಹಿ, ದಿಬ್ಬೇಹಿ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇಹಿ।

"ಸಾಧು ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗಮನಂ ಹೋತಿ - 'ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮೋ ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕೋ ಅಕಾಲಿಕೋ ಏಹಿಪಸ್ಸಿಕೋ ಓಪನೇಯ್ಯಿಕೋ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ವೇದಿತಬ್ಬೋ ವಿಞ್ಞೂಹೀ'ತಿ। ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗಮನಹೇತು ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ। ತೇ ಅಞ್ಞೇ ದೇವೇ ದಸಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಅಧಿಗಣ್ಹನ್ತಿ - ದಿಬ್ಬೇನ ಆಯುನಾ...ಪೇ॰... ದಿಬ್ಬೇಹಿ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇಹಿ।

"ಸಾಧು ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಸಙ್ಘೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗಮನಂ ಹೋತಿ - 'ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ, ಉಜುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ, ಞಾಯಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ, ಸಾಮೀಚಿಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ, ಯದಿದಂ ಚತ್ತಾರಿ ಪುರಿಸಯುಗಾನಿ ಅಟ್ಠ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಾ ಏಸ ಭಗವತೋ

ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ ಆಹುನೇಯ್ಯೋ ಪಾಹುನೇಯ್ಯೋ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯೋ ಅಞ್ಜಲಿಕರಣೀಯೋ ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸಾ'ತಿ। ಸಙ್ಘೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗಮನಹೇತು ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ। ತೇ ಅಞ್ಞೇ ದೇವೇ ದಸಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಅಧಿಗಣ್ಹನ್ತಿ - ದಿಬ್ಬೇನ ಆಯುನಾ...ಪೇ॰... ದಿಬ್ಬೇಹಿ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇಹಿ।

"ಸಾಧು ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗಮನಂ ಹೋತಿ ಅಖಣ್ಡೇಹಿ ಅಚ್ಛಿದ್ದೇಹಿ ಅಸಬಲೇಹಿ ಅಕಮ್ಮಾಸೇಹಿ ಭುಜಿಸ್ಸೇಹಿ ವಿಞ್ಞುಪ್ಪಸತ್ಥೇಹಿ ಅಪರಾಮಟ್ಠೇಹಿ ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಹಿ। ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗಮನಹೇತು ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ। ತೇ ಅಞ್ಞೇ ದೇವೇ ದಸಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಅಧಿಗಣ್ಹನ್ತಿ - ದಿಬ್ಬೇನ ಆಯುನಾ, ದಿಬ್ಬೇನ ವಣ್ಣೇನ, ದಿಬ್ಬೇನ ಸುಖೇನ, ದಿಬ್ಬೇನ ಯಸೇನ, ದಿಬ್ಬೇನ ಆಧಿಪತೇಯ್ಯೇನ, ದಿಬ್ಬೇಹಿ ರೂಪೇಹಿ, ದಿಬ್ಬೇಹಿ ಸದ್ದೇಹಿ, ದಿಬ್ಬೇಹಿ ಗನ್ಧೇಹಿ, ದಿಬ್ಬೇಹಿ ರಸೇಹಿ, ದಿಬ್ಬೇಹಿ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇಹೀ"ತಿ।

"ಸಾಧು ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗಮನಂ ಹೋತಿ - 'ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ... ಪೇ॰... ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ'ತಿ। ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗಮನಹೇತು ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ। ತೇ ಅಞ್ಞೇ ದೇವೇ ದಸಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಅಧಿಗಣ್ಹನ್ತಿ - ದಿಬ್ಬೇನ ಆಯುನಾ...ಪೇ॰... ದಿಬ್ಬೇಹಿ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇಹಿ।

"ಸಾಧು ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗಮನಂ ಹೋತಿ - 'ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮೋ...ಪೇ॰... ಪಚ್ಚತ್ತಂ ವೇದಿತಬ್ಬೋ ವಿಞ್ಞೂಹೀ'ತಿ। ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗಮನಹೇತು ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ। ತೇ ಅಞ್ಞೇ ದೇವೇ ದಸಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಅಧಿಗಣ್ಹನ್ತಿ - ದಿಬ್ಬೇನ ಆಯುನಾ...ಪೇ॰... ದಿಬ್ಬೇಹಿ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇಹಿ।

"ಸಾಧು ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಸಙ್ಘೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗಮನಂ ಹೋತಿ - 'ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ...ಪೇ॰... ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸಾ'ತಿ। ಸಙ್ಘೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗಮನಹೇತು ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ। ತೇ ಅಞ್ಞೇ ದೇವೇ ದಸಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಅಧಿಗಣ್ಹನ್ತಿ - ದಿಬ್ಬೇನ ಆಯುನಾ...ಪೇ॰... ದಿಬ್ಬೇಹಿ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇಹಿ।

"ಸಾಧು ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗಮನಂ ಹೋತಿ ಅಖಣ್ಡೇಹಿ...ಪೇ॰... ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಹಿ। ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗಮನಹೇತು ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ। ತೇ ಅಞ್ಞೇ ದೇವೇ ದಸಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಅಧಿಗಣ್ಹನ್ತಿ - ದಿಬ್ಬೇನ ಆಯುನಾ, ದಿಬ್ಬೇನ ವಣ್ಣೇನ, ದಿಬ್ಬೇನ ಸುಖೇನ , ದಿಬ್ಬೇನ ಯಸೇನ, ದಿಬ್ಬೇನ ಆಧಿಪತೇಯ್ಯೇನ, ದಿಬ್ಬೇಹಿ ರೂಪೇಹಿ, ದಿಬ್ಬೇಹಿ ಸದ್ದೇಹಿ, ದಿಬ್ಬೇಹಿ ಗನ್ಧೇಹಿ, ದಿಬ್ಬೇಹಿ ರಸೇಹಿ, ದಿಬ್ಬೇಹಿ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇಹೀ"ತಿ। ದಸಮಂ।

೧೧. ಚನ್ದನಸುತ್ತಂ

೩೪೨. ಅಥ ಖೋ ಚನ್ದನೋ [ನನ್ದನೋ (ಸೀ॰)] ದೇವಪುತ್ತೋ...ಪೇ॰...।

ಅಥ ಖೋ ಸುಯಾಮೋ ದೇವಪುತ್ತೋ...ಪೇ॰... ।

ಅಥ ಖೋ ಸನ್ತುಸಿತೋ ದೇವಪುತ್ತೋ…ಪೇ॰…।

ಅಥ ಖೋ ಸುನಿಮ್ಮಿತೋ ದೇವಪುತ್ತೋ…ಪೇ॰…।

ಅಥ ಖೋ ವಸವತ್ತಿ ದೇವಪುತ್ತೋ…ಪೇ॰…।

(ಯಥಾ ಸಕ್ಕಸುತ್ತಂ ತಥಾ ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಪೇಯ್ಯಾಲಾ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಾ)। ಏಕಾದಸಮಂ।

ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಸಂಯುತ್ತಂ ಸಮತ್ತಂ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ಸವಿತಕ್ಕಾವಿತಕ್ಕಞ್ಚ, ಸುಖೇನ ಚ ಉಪೇಕ್ಖಕೋ।
ಆಕಾಸಞ್ಚೇವ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಆಕಿಞ್ಚಂ ನೇವಸಞ್ಞಿನಾ।
ಅನಿಮಿತ್ತೋ ಚ ಸಕ್ಕೋ ಚ, ಚನ್ದನೇಕಾದಸೇನ ಚಾತಿ॥

೭. ಚಿತ್ತಸಂಯುತ್ತಂ

೧. ಸಂಯೋಜನಸುತ್ತಂ

೩೪೩. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಮಚ್ಛಿಕಾಸಣ್ಡೇ ವಿಹರನ್ತಿ ಅಮ್ಬಾಟಕವನೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಸಮ್ಬಹುಲಾನಂ ಥೇರಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತಾನಂ ಮಣ್ಡಲಮಾಳೇ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾನಂ ಸನ್ನಿಪತಿತಾನಂ ಅಯಮನ್ತರಾಕಥಾ ಉದಪಾದಿ – ''‘ಸಂಯೋಜನ’ನ್ತಿ ವಾ, ಆವುಸೋ, ‘ಸಂಯೋಜನಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ’ತಿ ವಾ ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ನಾನತ್ಥಾ ನಾನಾಬ್ಯಞ್ಜನಾ ಉದಾಹು ಏಕತ್ಥಾ ಬ್ಯಞ್ಜನಮೇವ ನಾನ''ನ್ತಿ? ತತ್ರೇಕಚ್ಚೇಹಿ ಥೇರೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕತಂ ಹೋತಿ – ''‘ಸಂಯೋಜನ’ನ್ತಿ ವಾ, ಆವುಸೋ, ‘ಸಂಯೋಜನಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ’ತಿ ವಾ ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ನಾನತ್ಥಾ ಚೇವ ನಾನಾಬ್ಯಞ್ಜನಾ ಚಾ''ತಿ। ಏಕಚ್ಚೇಹಿ ಥೇರೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕತಂ ಹೋತಿ – ''‘ಸಂಯೋಜನ’ನ್ತಿ ವಾ, ಆವುಸೋ, ‘ಸಂಯೋಜನಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ’ತಿ ವಾ ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಏಕತ್ಥಾ ಬ್ಯಞ್ಜನಮೇವ ನಾನ''ನ್ತಿ।

ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತಿ ಮಿಗಪಥಕಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ ಹೋತಿ ಕೇನಚಿದೇವ ಕರಣೀಯೇನ। ಅಸ್ಸೋಸಿ ಖೋ ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತಿ ಸಮ್ಬಹುಲಾನಂ ಕಿರ ಥೇರಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತಾನಂ ಮಣ್ಡಲಮಾಳೇ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾನಂ ಸನ್ನಿಪತಿತಾನಂ ಅಯಮನ್ತರಾಕಥಾ ಉದಪಾದಿ – ''‘ಸಂಯೋಜನ’ನ್ತಿ ವಾ, ಆವುಸೋ, ‘ಸಂಯೋಜನಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ’ತಿ ವಾ ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ನಾನತ್ಥಾ ನಾನಾಬ್ಯಞ್ಜನಾ ಉದಾಹು ಏಕತ್ಥಾ ಬ್ಯಞ್ಜನಮೇವ ನಾನ''ನ್ತಿ? ತತ್ರೇಕಚ್ಚೇಹಿ ಥೇರೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕತಂ – ''‘ಸಂಯೋಜನ’ನ್ತಿ ವಾ, ಆವುಸೋ , ‘ಸಂಯೋಜನಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ’ತಿ ವಾ ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ನಾನತ್ಥಾ ಚೇವ ನಾನಾಬ್ಯಞ್ಜನಾ ಚಾ''ತಿ। ಏಕಚ್ಚೇಹಿ ಥೇರೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕತಂ ‘ಸಂಯೋಜನ’ನ್ತಿ ವಾ, ಆವುಸೋ ‘ಸಂಯೋಜನಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ’ತಿ ವಾ ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಏಕತ್ಥಾ ಬ್ಯಞ್ಜನಮೇವ ನಾನನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತಿ ಯೇನ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಥೇರೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತಿ ಥೇರೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಏತದವೋಚ – ''ಸುತಂ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ, ಸಮ್ಬಹುಲಾನಂ ಕಿರ ಥೇರಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತಾನಂ ಮಣ್ಡಲಮಾಳೇ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾನಂ ಸನ್ನಿಪತಿತಾನಂ ಅಯಮನ್ತರಾಕಥಾ ಉದಪಾದಿ – ‘ಸಂಯೋಜನ’ನ್ತಿ ವಾ, ಆವುಸೋ, ‘ಸಂಯೋಜನಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ’ತಿ ವಾ ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ನಾನತ್ಥಾ ನಾನಾಬ್ಯಞ್ಜನಾ ಉದಾಹು ಏಕತ್ಥಾ ಬ್ಯಞ್ಜನಮೇವ ನಾನ''ನ್ತಿ? ಏಕಚ್ಚೇಹಿ ಥೇರೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕತಂ – ''‘ಸಂಯೋಜನ’ನ್ತಿ ವಾ, ಆವುಸೋ, ‘ಸಂಯೋಜನಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ’ತಿ ವಾ ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ನಾನತ್ಥಾ ಚೇವ ನಾನಾಬ್ಯಞ್ಜನಾ ಚಾ''ತಿ। ಏಕಚ್ಚೇಹಿ ಥೇರೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕತಂ ''‘ಸಂಯೋಜನ’ನ್ತಿ ವಾ, ಆವುಸೋ, ‘ಸಂಯೋಜನಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ’ತಿ ವಾ ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಏಕತ್ಥಾ ಬ್ಯಞ್ಜನಮೇವ ನಾನ''ನ್ತಿ। ''ಏವಂ, ಗಹಪತೀ''ತಿ।

''‘ಸಂಯೋಜನ’ನ್ತಿ ವಾ, ಭನ್ತೇ, ‘ಸಂಯೋಜನಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ’ತಿ ವಾ ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ನಾನತ್ಥಾ ಚೇವ ನಾನಾಬ್ಯಞ್ಜನಾ ಚ। ತೇನ ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಉಪಮಂ ವೋ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ। ಉಪಮಾಯಪಿಧೇಕಚ್ಚೇ ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸಾ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನನ್ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಕಾಳೋ ಚ ಬಲಿಬದ್ದೋ ಓದಾತೋ ಚ ಬಲಿಬದ್ದೋ ಏಕೇನ ದಾಮೇನ ವಾ ಯೋತ್ತೇನ ವಾ ಸಂಯುತ್ತಾ ಅಸ್ಸು। ಯೋ ನು ಖೋ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ – ‘ಕಾಳೋ ಬಲಿಬದ್ದೋ ಓದಾತಸ್ಸ ಬಲಿಬದ್ದಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನಂ , ಓದಾತೋ ಬಲಿಬದ್ದೋ ಕಾಳಸ್ಸ ಬಲಿಬದ್ದಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನ’ನ್ತಿ, ಸಮ್ಮಾ ನು ಖೋ ಸೋ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯಾ''ತಿ? ''ನೋ ಹೇತಂ, ಗಹಪತಿ! ನ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಕಾಳೋ ಬಲಿಬದ್ದೋ ಓದಾತಸ್ಸ ಬಲಿಬದ್ದಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನಂ, ನಪಿ ಓದಾತೋ ಬಲಿಬದ್ದೋ ಕಾಳಸ್ಸ ಬಳಿಬದ್ದಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನಂ; ಯೇನ ಖೋ ತೇ ಏಕೇನ ದಾಮೇನ ವಾ ಯೋತ್ತೇನ ವಾ ಸಂಯುತ್ತಾ ತಂ ತತ್ಥ ಸಂಯೋಜನ''ನ್ತಿ। ''ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ನ ಚಕ್ಖು ರೂಪಾನಂ ಸಂಯೋಜನಂ, ನ ರೂಪಾ ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನಂ; ಯಞ್ಚ ತತ್ಥ ತದುಭಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಛನ್ದರಾಗೋ ತಂ ತತ್ಥ ಸಂಯೋಜನಂ। ನ ಸೋತಂ ಸದ್ದಾನಂ... ನ ಘಾನಂ ಗನ್ಧಾನಂ... ನ ಜಿವ್ಹಾ ರಸಾನಂ... ನ

ಕಾಯೋ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾನಂ ಸಂಯೋಜನಂ, ನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನಂ; ಯಞ್ಚ ತತ್ಥ ತದುಭಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಛನ್ದರಾಗೋ ತಂ ತತ್ಥ ಸಂಯೋಜನಂ। ನ ಮನೋ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಂಯೋಜನಂ, ನ ಧಮ್ಮಾ ಮನಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನಂ; ಯಞ್ಚ ತತ್ಥ ತದುಭಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಛನ್ದರಾಗೋ ತಂ ತತ್ಥ ಸಂಯೋಜನ"ನ್ತಿ। "ಲಾಭಾ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಸುಲದ್ಧಂ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಯಸ್ಸ ತೇ ಗಮ್ಭೀರೇ ಬುದ್ಧವಚನೇ ಪಞ್ಞಾಚಕ್ಖು ಕಮತೀ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಪಠಮಇಸಿದತ್ತಸುತ್ತಂ

೩೪೪. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಮಚ್ಛಿಕಾಸಣ್ಡೇ ವಿಹರನ್ತಿ ಅಮ್ಬಾಟಕವನೇ। ಅಥ ಖೋ ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತಿ ಯೇನ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಥೇರೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತಿ ಥೇರೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಏತದವೋಚ - "ಅಧಿವಾಸೇನ್ತು ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಥೇರಾ ಸ್ವಾತನಾಯ ಭತ್ತ"ನ್ತಿ। ಅಧಿವಾಸೇಸುಂ ಖೋ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇನ । ಅಥ ಖೋ ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತಿ ಥೇರಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅಧಿವಾಸನಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಥೇರೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಅಥ ಖೋ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ತಸ್ಸಾ ರತ್ತಿಯಾ ಅಚ್ಚಯೇನ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಯೇನ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಗಹಪತಿಸ್ಸ ನಿವೇಸನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿಂಸು।

ಅಥ ಖೋ ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತಿ ಯೇನ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಥೇರೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತಿ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಥೇರಂ ಏತದವೋಚ - "'ಧಾತುನಾನತ್ತಂ, ಧಾತುನಾನತ್ತ'ನ್ತಿ, ಭನ್ತೇ ಥೇರ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಾತುನಾನತ್ತಂ ವುತ್ತಂ ಭಗವತಾ"ತಿ? ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಆಯಸ್ಮಾ ಥೇರೋ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೋಸಿ। ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತಿ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಥೇರಂ ಏತದವೋಚ - "'ಧಾತುನಾನತ್ತಂ, ಧಾತುನಾನತ್ತ'ನ್ತಿ, ಭನ್ತೇ ಥೇರ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಾತುನಾನತ್ತಂ ವುತ್ತಂ ಭಗವತಾ"ತಿ? ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಥೇರೋ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೋಸಿ। ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತಿ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಥೇರಂ ಏತದವೋಚ - "'ಧಾತುನಾನತ್ತಂ, ಧಾತುನಾನತ್ತ'ನ್ತಿ, ಭನ್ತೇ ಥೇರ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಾತುನಾನತ್ತಂ ವುತ್ತಂ ಭಗವತಾ"ತಿ? ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಥೇರೋ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೋಸಿ।

ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ಇಸಿದತ್ತೋ ತಸ್ಮಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ಸಬ್ಬನವಕೋ ಹೋತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಇಸಿದತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಥೇರಂ ಏತದವೋಚ - "ಬ್ಯಾಕರೋಮಹಂ, ಭನ್ತೇ ಥೇರ, ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಗಹಪತಿನೋ ಏತಂ ಪಞ್ಹ"ನ್ತಿ? "ಬ್ಯಾಕರೋಹಿ ತ್ವಂ, ಆವುಸೋ ಇಸಿದತ್ತ, ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಗಹಪತಿನೋ ಏತಂ ಪಞ್ಹ"ನ್ತಿ। "ಏವಞ್ಹಿ ತ್ವಂ, ಗಹಪತಿ, ಪುಚ್ಛಸಿ - 'ಧಾತುನಾನತ್ತಂ, ಧಾತುನಾನತ್ತನ್ತಿ, ಭನ್ತೇ ಥೇರ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಾತುನಾನತ್ತಂ, ವುತ್ತಂ ಭಗವತಾ'"ತಿ? "ಏವಂ , ಭನ್ತೇ"। "ಇದಂ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಧಾತುನಾನತ್ತಂ ವುತ್ತಂ ಭಗವತಾ - ಚಕ್ಖುಧಾತು, ರೂಪಧಾತು, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಧಾತು... ಪೇ॰... ಮನೋಧಾತು, ಧಮ್ಮಧಾತು, ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಧಾತು। ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಧಾತುನಾನತ್ತಂ ವುತ್ತಂ ಭಗವತಾ"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತಿ ಆಯಸ್ಮತೋ ಇಸಿದತ್ತಸ್ಸ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಥೇರೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಣೀತೇನ ಖಾದನೀಯೇನ ಭೋಜನೀಯೇನ ಸಹತ್ಥಾ ಸನ್ತಪ್ಪೇಸಿ ಸಮ್ಪವಾರೇಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಭುತ್ತಾವಿನೋ ಓನೀತಪತ್ತಪಾಣಿನೋ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕಮಿಂಸು। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಥೇರೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಇಸಿದತ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಸಾಧು ಖೋ ತಂ, ಆವುಸೋ ಇಸಿದತ್ತ , ಏಸೋ ಪಞ್ಹೋ ಪಟಿಭಾಸಿ, ನೇಸೋ ಪಞ್ಹೋ ಮಂ ಪಟಿಭಾಸಿ। ತೇನಹಾವುಸೋ ಇಸಿದತ್ತ, ಯದಾ ಅಞ್ಞಥಾಪಿ [ಯದಾ ಅಞ್ಞದಾಪಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰) ಅಞ್ಞದಾಪಿ (?)] ಏವರೂಪೋ ಪಞ್ಹೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ತಞ್ಞೇವೇತ್ಥ ಪಟಿಭಾಸೇಯ್ಯಾ"ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ದುತಿಯಇಸಿದತ್ತಸುತ್ತಂ

೩೪೫. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಮಚ್ಛಿಕಾಸಣ್ಡೇ ವಿಹರನ್ತಿ ಅಮ್ಬಾಟಕವನೇ। ಅಥ ಖೋ ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತಿ ಯೇನ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಥೇರೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತಿ ಥೇರೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಏತದವೋಚ – "ಅಧಿವಾಸೇನ್ತು ಮೇ, ಭನ್ತೇ ಥೇರಾ, ಸ್ವಾತನಾಯ ಭತ್ತ"ನ್ತಿ। ಅಧಿವಾಸೇಸುಂ ಖೋ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇನ। ಅಥ ಖೋ ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತಿ ಥೇರಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅಧಿವಾಸನಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಥೇರೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಅಥ ಖೋ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ತಸ್ಸಾ ರತ್ತಿಯಾ ಅಚ್ಚಯೇನ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಯೇನ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಗಹಪತಿಸ್ಸ ನಿವೇಸನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿಂಸು।

ಅಥ ಖೋ ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತಿ ಯೇನ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಥೇರೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತಿ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಥೇರಂ ಏತದವೋಚ – "ಯಾ ಇಮಾ, ಭನ್ತೇ ಥೇರ, ಅನೇಕವಿಹಿತಾ ದಿಟ್ಠಿಯೋ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ – 'ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋತಿ ವಾ, ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋತಿ ವಾ, ಅನ್ತವಾ ಲೋಕೋತಿ ವಾ, ಅನನ್ತವಾ ಲೋಕೋತಿ ವಾ, ತಂ ಜೀವಂ ತಂ ಸರೀರನ್ತಿ ವಾ, ಅಞ್ಞಂ ಜೀವಂ ಅಞ್ಞಂ ಸರೀರನ್ತಿ ವಾ, ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ ವಾ, ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ ವಾ, ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ ವಾ, ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ವಾ। ಯಾನಿ ಚಿಮಾನಿ ದ್ವಾಸಟ್ಠಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ ಬ್ರಹ್ಮಜಾಲೇ ಭಣಿತಾನಿ; ಇಮಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ದಿಟ್ಠಿಯೋ ಕಿಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ಹೋನ್ತಿ, ಕಿಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ನ ಹೋನ್ತೀ"ತಿ?

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಥೇರೋ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೋಸಿ। ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತಿ…ಪೇ॰… ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತಿ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಥೇರಂ ಏತದವೋಚ – "ಯಾ ಇಮಾ, ಭನ್ತೇ ಥೇರ, ಅನೇಕವಿಹಿತಾ ದಿಟ್ಠಿಯೋ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ – ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋತಿ ವಾ, ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋತಿ ವಾ, ಅನ್ತವಾ ಲೋಕೋತಿ ವಾ, ಅನನ್ತವಾ ಲೋಕೋತಿ ವಾ, ತಂ ಜೀವಂ ತಂ ಸರೀರನ್ತಿ ವಾ, ಅಞ್ಞಂ ಜೀವಂ ಅಞ್ಞಂ ಸರೀರನ್ತಿ ವಾ, ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ ವಾ, ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ ವಾ, ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ ವಾ, ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ ವಾ। ಯಾನಿ ಚಿಮಾನಿ ದ್ವಾಸಟ್ಠಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ ಬ್ರಹ್ಮಜಾಲೇ ಭಣಿತಾನಿ; ಇಮಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ದಿಟ್ಠಿಯೋ ಕಿಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ಹೋನ್ತಿ, ಕಿಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ನ ಹೋನ್ತೀ"ತಿ? ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಥೇರೋ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೋಸಿ।

ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ಇಸಿದತ್ತೋ ತಸ್ಮಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ಸಬ್ಬನವಕೋ ಹೋತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಇಸಿದತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಥೇರಂ ಏತದವೋಚ – "ಬ್ಯಾಕರೋಮಹಂ, ಭನ್ತೇ ಥೇರ, ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಗಹಪತಿನೋ ಏತಂ ಪಞ್ಹ"ನ್ತಿ? "ಬ್ಯಾಕರೋಹಿ ತ್ವಂ, ಆವುಸೋ ಇಸಿದತ್ತ, ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಗಹಪತಿನೋ ಏತಂ ಪಞ್ಹ"ನ್ತಿ। "ಏವಞ್ಹಿ ತ್ವಂ, ಗಹಪತಿ, ಪುಚ್ಛಸಿ – 'ಯಾ ಇಮಾ, ಭನ್ತೇ ಥೇರ, ಅನೇಕವಿಹಿತಾ ದಿಟ್ಠಿಯೋ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ – ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋತಿ ವಾ…ಪೇ॰…; ಇಮಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ದಿಟ್ಠಿಯೋ ಕಿಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ಹೋನ್ತಿ, ಕಿಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ನ ಹೋನ್ತೀ'"ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಾ ಇಮಾ, ಗಹಪತಿ, ಅನೇಕವಿಹಿತಾ ದಿಟ್ಠಿಯೋ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ – 'ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋತಿ ವಾ, ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋತಿ ವಾ, ಅನ್ತವಾ ಲೋಕೋತಿ ವಾ ಅನನ್ತವಾ ಲೋಕೋತಿ ವಾ, ತಂ ಜೀವಂ ತಂ ಸರೀರನ್ತಿ ವಾ, ಅಞ್ಞಂ ಜೀವಂ ಅಞ್ಞಂ ಸರೀರನ್ತಿ ವಾ, ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ ವಾ, ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ ವಾ, ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ ವಾ, ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ ವಾ। ಯಾನಿ ಚಿಮಾನಿ ದ್ವಾಸಟ್ಠಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ ಬ್ರಹ್ಮಜಾಲೇ ಭಣಿತಾನಿ; ಇಮಾ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ದಿಟ್ಠಿಯೋ ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸತಿ ಹೋನ್ತಿ, ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿಯಾ ಅಸತಿ ನ ಹೋನ್ತೀ'"ತಿ।

“ಕಥಂ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿ ಹೋತೀ”ತಿ? “ಇಧ, ಗಹಪತಿ, ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಅರಿಯಾನಂ ಅದಸ್ಸಾವೀ ಅರಿಯಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಕೋವಿದೋ ಅರಿಯಧಮ್ಮೇ ಅವಿನೀತೋ, ಸಪ್ಪುರಿಸಾನಂ ಅದಸ್ಸಾವೀ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಕೋವಿದೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೇ ಅವಿನೀತೋ ರೂಪಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ರೂಪವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ, ಅತ್ತನಿ ವಾ ರೂಪಂ, ರೂಪಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ; ವೇದನಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ…ಪೇ॰… ಸಞ್ಞಂ… ಸಙ್ಖಾರೇ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ, ಅತ್ತನಿ ವಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿ ಹೋತೀ”ತಿ।

“ಕಥಂ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿ ನ ಹೋತೀ”ತಿ? “ಇಧ, ಗಹಪತಿ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅರಿಯಾನಂ ದಸ್ಸಾವೀ ಅರಿಯಧಮ್ಮಸ್ಸ ಕೋವಿದೋ ಅರಿಯಧಮ್ಮೇ ಸುವಿನೀತೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಾನಂ ದಸ್ಸಾವೀ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮಸ್ಸ ಕೋವಿದೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೇ ಸುವಿನೀತೋ ನ ರೂಪಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ನ ರೂಪವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ, ನ ಅತ್ತನಿ ವಾ ರೂಪಂ, ನ ರೂಪಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ; ನ ವೇದನಂ… ನ ಸಞ್ಞಂ… ನ ಸಙ್ಖಾರೇ… ನ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ನ ವಿಞ್ಞಾಣವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ, ನ ಅತ್ತನಿ ವಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ನ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿ ನ ಹೋತೀ”ತಿ।

“ಕುತೋ , ಭನ್ತೇ, ಅಯ್ಯೋ ಇಸಿದತ್ತೋ ಆಗಚ್ಛತೀ”ತಿ? “ಅವನ್ತಿಯಾ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಆಗಚ್ಛಾಮೀ”ತಿ। “ಅತ್ಥಿ, ಭನ್ತೇ, ಅವನ್ತಿಯಾ ಇಸಿದತ್ತೋ ನಾಮ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅದಿಟ್ಠಸಹಾಯೋ ಪಬ್ಬಜಿತೋ? ದಿಟ್ಠೋ ಸೋ ಆಯಸ್ಮತಾ”ತಿ? “ಏವಂ, ಗಹಪತೀ”ತಿ। “ಕಹಂ ನು ಖೋ ಸೋ, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಏತರಹಿ ವಿಹರತೀ”ತಿ? ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಇಸಿದತ್ತೋ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೋಸಿ। “ಅಯ್ಯೋ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಇಸಿದತ್ತೋ”ತಿ? “ಏವಂ, ಗಹಪತೀ”ತಿ। “ಅಭಿರಮತು, ಭನ್ತೇ, ಅಯ್ಯೋ ಇಸಿದತ್ತೋ ಮಚ್ಛಿಕಾಸಣ್ಡೇ। ರಮಣೀಯಂ ಅಮ್ಬಾಟಕವನಂ। ಅಹಂ ಅಯ್ಯಸ್ಸ ಇಸಿದತ್ತಸ್ಸ ಉಸ್ಸುಕ್ಕಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನ”ನ್ತಿ। “ಕಲ್ಯಾಣಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಗಹಪತೀ”ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತಿ ಆಯಸ್ಮತೋ ಇಸಿದತ್ತಸ್ಸ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಥೇರೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಣೀತೇನ ಖಾದನೀಯೇನ ಭೋಜನೀಯೇನ ಸಹತ್ಥಾ ಸನ್ತಪ್ಪೇಸಿ ಸಮ್ಪವಾರೇಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಭುತ್ತಾವಿನೋ ಓನೀತಪತ್ತಪಾಣಿನೋ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕಮಿಂಸು। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಥೇರೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಇಸಿದತ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಸಾಧು ಖೋ ತಂ, ಆವುಸೋ ಇಸಿದತ್ತ, ಏಸೋ ಪಞ್ಹೋ ಪಟಿಭಾಸಿ। ನೇಸೋ ಪಞ್ಹೋ ಮಂ ಪಟಿಭಾಸಿ। ತೇನಹಾವುಸೋ ಇಸಿದತ್ತ, ಯದಾ ಅಞ್ಞಥಾಪಿ ಏವರೂಪೋ ಪಞ್ಹೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ತಞ್ಞೇವೇತ್ಥ ಪಟಿಭಾಸೇಯ್ಯಾ”ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಇಸಿದತ್ತೋ ಸೇನಾಸನಂ ಸಂಸಾಮೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಮಚ್ಛಿಕಾಸಣ್ಡಮ್ಹಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಯಂ ಮಚ್ಛಿಕಾಸಣ್ಡಮ್ಹಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ, ತಥಾ ಪಕ್ಕನ್ತೋವ ಅಹೋಸಿ, ನ ಪುನ ಪಚ್ಚಾಗಚ್ಛೀತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಮಹಕಪಾಟಿಹಾರಿಯಸುತ್ತಂ

೩೪೬. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಮಚ್ಛಿಕಾಸಣ್ಡೇ ವಿಹರನ್ತಿ ಅಮ್ಬಾಟಕವನೇ। ಅಥ ಖೋ ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತಿ ಯೇನ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಥೇರೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತಿ ಥೇರೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಏತದವೋಚ – “ಅಧಿವಾಸೇನ್ತು ಮೇ, ಭನ್ತೇ ಥೇರಾ, ಸ್ವಾತನಾಯ ಗೋಕುಲೇ ಭತ್ತ”ನ್ತಿ। ಅಧಿವಾಸೇಸುಂ ಖೋ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇನ। ಅಥ ಖೋ ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತಿ ಥೇರಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅಧಿವಾಸನಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಥೇರೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಅಥ ಖೋ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ತಸ್ಸಾ ರತ್ತಿಯಾ ಅಚ್ಚಯೇನ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಯೇನ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಗಹಪತಿನೋ ಗೋಕುಲಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿಂಸು।

ಅಥ ಖೋ ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತಿ ಥೇರೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಣೀತೇನ ಸಪ್ಪಿಪಾಯಾಸೇನ ಸಹತ್ಥಾ ಸನ್ತಪ್ಪೇಸಿ ಸಮ್ಪವಾರೇಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಭುತ್ತಾವಿನೋ ಓನೀತಪತ್ತಪಾಣಿನೋ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕಮಿಂಸು। ಚಿತ್ತೋಪಿ ಖೋ ಗಹಪತಿ 'ಸೇಸಕಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಥಾ'ತಿ ವತ್ವಾ ಥೇರೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಿಟ್ಠಿತೋ ಪಿಟ್ಠಿತೋ ಅನುಬನ್ಧಿ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಉಣ್ಹಂ ಹೋತಿ ಕುಥಿತಂ [ಕುಟ್ಠಿತಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]; ತೇ ಚ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಪವೇಲಿಯಮಾನೇನ ಮಞ್ಞೇ ಕಾಯೇನ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಯಥಾ ತಂ ಭೋಜನಂ ಭುತ್ತಾವಿನೋ।

ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಕೋ ತಸ್ಮಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ಸಬ್ಬನವಕೋ ಹೋತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಕೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಥೇರಂ ಏತದವೋಚ - "ಸಾಧು ಖ್ವಸ್ಸ, ಭನ್ತೇ ಥೇರ, ಸೀತಕೋ ಚ ವಾತೋ ವಾಯೇಯ್ಯ, ಅಬ್ಭಸಮ್ಪಿಲಾಪೋ [ಅಬ್ಭಸಂಬಿಲಾಪೋ (ಸೀ॰), ಅಬ್ಭಸಂವಿಲಾಪೋ (ಪೀ॰)] ಚ ಅಸ್ಸ, ದೇವೋ ಚ ಏಕಮೇಕಂ ಫುಸಾಯೇಯ್ಯಾ"ತಿ।

"ಸಾಧು ಖ್ವಸ್ಸ, ಆವುಸೋ ಮಹಕ, ಯಂ ಸೀತಕೋ ಚ ವಾತೋ ವಾಯೇಯ್ಯ, ಅಬ್ಭಸಮ್ಪಿಲಾಪೋ ಚ ಅಸ್ಸ, ದೇವೋ ಚ ಏಕಮೇಕಂ ಫುಸಾಯೇಯ್ಯಾ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಕೋ ತಥಾರೂಪಂ ಇದ್ಧಾಭಿಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿ [ಅಭಿಸಙ್ಖಾಸಿ (ಸೀ॰)] ಯಥಾ ಸೀತಕೋ ಚ ವಾತೋ ವಾಯಿ, ಅಬ್ಭಸಮ್ಪಿಲಾಪೋ ಚ ಅಸ್ಸ [ಆಸಿ (?)], ದೇವೋ ಚ ಏಕಮೇಕಂ ಫುಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಗಹಪತಿನೋ ಏತದಹೋಸಿ - "ಯೋ ಖೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ಸಬ್ಬನವಕೋ ಭಿಕ್ಖು ತಸ್ಸಾಯಂ ಏವರೂಪೋ ಇದ್ಧಾನುಭಾವೋ"ತಿ । ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಕೋ ಆರಾಮಂ ಸಮ್ಪಾಪುಣಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಥೇರಂ ಏತದವೋಚ - "ಅಲಮೇತ್ತಾವತಾ, ಭನ್ತೇ ಥೇರಾ"ತಿ? "ಅಲಮೇತ್ತಾವತಾ, ಆವುಸೋ ಮಹಕ! ಕತಮೇತ್ತಾವತಾ, ಆವುಸೋ ಮಹಕ! ಪೂಜಿತಮೇತ್ತಾವತಾ, ಆವುಸೋ ಮಹಕೋ"ತಿ । ಅಥ ಖೋ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಯಥಾವಿಹಾರಂ ಅಗಮಂಸು। ಆಯಸ್ಮಾಪಿ ಮಹಕೋ ಸಕಂ ವಿಹಾರಂ ಅಗಮಾಸಿ।

ಅಥ ಖೋ ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತಿ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಕೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಕಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತಿ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಕಂ ಏತದವೋಚ - "ಸಾಧು ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಅಯ್ಯೋ ಮಹಕೋ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಂ ಇದ್ಧಿಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ದಸ್ಸೇತೂ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ ತ್ವಂ, ಗಹಪತಿ, ಆಲಿನ್ದೇ ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗಂ ಪಞ್ಞಪೇತ್ವಾ ತಿಣಕಲಾಪಂ ಓಕಾಸೇಹೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತಿ ಆಯಸ್ಮತೋ ಮಹಕಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಆಲಿನ್ದೇ ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗಂ ಪಞ್ಞಪೇತ್ವಾ ತಿಣಕಲಾಪಂ ಓಕಾಸೇಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಕೋ ವಿಹಾರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಸೂಚಿಘಟಿಕಂ ದತ್ವಾ ತಥಾರೂಪಂ ಇದ್ಧಾಭಿಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿ ಯಥಾ ತಾಲಚ್ಛಿಗ್ಗಳೇನ ಚ ಅಗ್ಗಳನ್ತರಿಕಾಯ ಚ ಅಚ್ಚಿ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ತಿಣಾನಿ ಝಾಪೇಸಿ, ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗಂ ನ ಝಾಪೇಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತಿ ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗಂ ಪಪ್ಫೋಟೇತ್ವಾ ಸಂವಿಗ್ಗೋ ಲೋಮಹಟ್ಠಜಾತೋ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಕೋ ವಿಹಾರಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಗಹಪತಿಂ ಏತದವೋಚ - "ಅಲಮೇತ್ತಾವತಾ, ಗಹಪತೀ"ತಿ?

"ಅಲಮೇತ್ತಾವತಾ , ಭನ್ತೇ ಮಹಕ! ಕತಮೇತ್ತಾವತಾ, ಭನ್ತೇ, ಮಹಕ! ಪೂಜಿತಮೇತ್ತಾವತಾ, ಭನ್ತೇ ಮಹಕ! ಅಭಿರಮತು, ಭನ್ತೇ, ಅಯ್ಯೋ ಮಹಕೋ ಮಚ್ಛಿಕಾಸಣ್ಡೇ। ರಮಣೀಯಂ ಅಮ್ಬಾಟಕವನಂ। ಅಹಂ ಅಯ್ಯಸ್ಸ ಮಹಕಸ್ಸ ಉಸ್ಸುಕ್ಕಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನ"ನ್ತಿ। "ಕಲ್ಯಾಣಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಗಹಪತೀ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಕೋ ಸೇನಾಸನಂ ಸಂಸಾಮೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಮಚ್ಛಿಕಾಸಣ್ಡಮ್ಹಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಯಂ ಮಚ್ಛಿಕಾಸಣ್ಡಮ್ಹಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ, ತಥಾ ಪಕ್ಕನ್ತೋವ ಅಹೋಸಿ; ನ ಪುನ ಪಚ್ಚಾಗಚ್ಛೀತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಪಠಮಕಾಮಭೂಸುತ್ತಂ

೩೪೭. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಕಾಮಭೂ ಮಚ್ಛಿಕಾಸಣ್ಡೇ ವಿಹರತಿ ಅಮ್ಬಾಟಕವನೇ। ಅಥ ಖೋ ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತಿ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಕಾಮಭೂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಕಾಮಭುಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ । ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಚಿತ್ತಂ ಗಹಪತಿಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಕಾಮಭೂ ಏತದವೋಚ -

"ವುತ್ತಮಿದಂ , ಗಹಪತಿ -

"ನೇಲಙ್ಗೋ ಸೇತಪಚ್ಛಾದೋ, ಏಕಾರೋ ವತ್ತತೀ ರಥೋ।
ಅನೀಘಂ ಪಸ್ಸ ಆಯನ್ತಂ [ಅಪ್ಪತ್ತಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)], ಛಿನ್ನಸೋತಂ ಅಬನ್ಧನ"ನ್ತಿ॥

"ಇಮಸ್ಸ ನು ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಕಥಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ"ತಿ? "ಕಿಂ ನು ಖೋ ಏತಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಭಾಸಿತ"ನ್ತಿ? "ಏವಂ, ಗಹಪತೀ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಮುಹುತ್ತಂ ಆಗಮೇಹಿ ಯಾವಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಪೇಕ್ಖಾಮೀ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತಿ ಮುಹುತ್ತಂ ತುಣ್ಹೀ ಹುತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಕಾಮಭುಂ ಏತದವೋಚ -

"'ನೇಲಙ್ಗ'ನ್ತಿ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸೀಲಾನಮೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। 'ಸೇತಪಚ್ಛಾದೋ'ತಿ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಏತಂ ಅಧಿವಚನಂ। 'ಏಕಾರೋ'ತಿ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸತಿಯಾ ಏತಂ ಅಧಿವಚನಂ। 'ವತ್ತತೀ'ತಿ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಅಭಿಕ್ಕಮಪಟಿಕ್ಕಮಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। 'ರಥೋ'ತಿ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಇಮಸ್ಸೇತಂ ಚಾತುಮಹಾಭೂತಿಕಸ್ಸ ಕಾಯಸ್ಸ ಅಧಿವಚನಂ ಮಾತಾಪೇತ್ತಿಕಸಮ್ಭವಸ್ಸ ಓದನಕುಮ್ಮಾಸೂಪಚಯಸ್ಸ ಅನಿಚ್ಚುಚ್ಛಾದನಪರಿಮದ್ದನಭೇದನವಿದ್ಧಂಸನಧಮ್ಮಸ್ಸ। ರಾಗೋ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ನೀಘೋ, ದೋಸೋ ನೀಘೋ, ಮೋಹೋ ನೀಘೋ। ತೇ ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಹೀನಾ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಙ್ಕತಾ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾ। ತಸ್ಮಾ ಖೀಣಾಸವೋ ಭಿಕ್ಖು 'ಅನೀಘೋ'ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। 'ಆಯನ್ತ'ನ್ತಿ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಅರಹತೋ ಏತಂ ಅಧಿವಚನಂ। 'ಸೋತೋ'ತಿ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ತಣ್ಹಾಯೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಸಾ ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಹೀನಾ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಙ್ಕತಾ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾ। ತಸ್ಮಾ ಖೀಣಾಸವೋ ಭಿಕ್ಖು 'ಛಿನ್ನಸೋತೋ'ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ರಾಗೋ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಬನ್ಧನಂ, ದೋಸೋ ಬನ್ಧನಂ, ಮೋಹೋ ಬನ್ಧನಂ। ತೇ ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಹೀನಾ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಙ್ಕತಾ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾ। ತಸ್ಮಾ ಖೀಣಾಸವೋ ಭಿಕ್ಖು 'ಅಬನ್ಧನೋ'ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಇತಿ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಯಂ ತಂ ಭಗವತಾ ವುತ್ತಂ -

"ನೇಲಙ್ಗೋ ಸೇತಪಚ್ಛಾದೋ, ಏಕಾರೋ ವತ್ತತೀ ರಥೋ।
ಅನೀಘಂ ಪಸ್ಸ ಆಯನ್ತಂ, ಛಿನ್ನಸೋತಂ ಅಬನ್ಧನ"ನ್ತಿ॥

"ಇಮಸ್ಸ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಮೀ"ತಿ । "ಲಾಭಾ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಸುಲದ್ಧಂ ತೇ, ಗಹಪತಿ! ಯಸ್ಸ ತೇ ಗಮ್ಭೀರೇ ಬುದ್ಧವಚನೇ ಪಞ್ಞಾಚಕ್ಖು ಕಮತೀ"ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ದುತಿಯಕಾಮಭೂಸುತ್ತಂ

೩೪೮. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಕಾಮಭೂ ಮಚ್ಛಿಕಾಸಣ್ಡೇ ವಿಹರತಿ ಅಮ್ಬಾಟಕವನೇ। ಅಥ ಖೋ ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತಿ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಕಾಮಭೂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತಿ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಕಾಮಭುಂ ಏತದವೋಚ - "ಕತಿ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸಙ್ಖಾರಾ"ತಿ? "ತಯೋ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಸಙ್ಖಾರಾ - ಕಾಯಸಙ್ಖಾರೋ, ವಚೀಸಙ್ಖಾರೋ, ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರೋ"ತಿ। "ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತಿ ಆಯಸ್ಮತೋ ಕಾಮಭುಸ್ಸ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಕಾಮಭುಂ ಉತ್ತರಿಂ ಪಞ್ಹಂ ಅಪುಚ್ಛಿ - "ಕತಮೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ,

ಕಾಯಸಙ್ಖಾರೋ, ಕತಮೋ ವಚೀಸಙ್ಖಾರೋ, ಕತಮೋ ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರೋ"ತಿ? "ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಕಾಯಸಙ್ಖಾರೋ, ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾ ವಚೀಸಙ್ಖಾರೋ, ಸಞ್ಞಾ ಚ ವೇದನಾ ಚ ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರೋ"ತಿ।

"ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತಿ…ಪೇ॰… ಉತ್ತರಿಂ ಪಞ್ಹಂ ಅಪುಚ್ಛಿ - "ಕಸ್ಮಾ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರೋ, ಕಸ್ಮಾ ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾ ವಚೀಸಙ್ಖಾರೋ, ಕಸ್ಮಾ ಸಞ್ಞಾ ಚ ವೇದನಾ ಚ ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರೋ"ತಿ? "ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಕಾಯಿಕಾ। ಏತೇ ಧಮ್ಮಾ ಕಾಯಪ್ಪಟಿಬದ್ಧಾ, ತಸ್ಮಾ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರೋ। ಪುಬ್ಬೇ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ವಿತಕ್ಕೇತ್ವಾ ವಿಚಾರೇತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ವಾಚಂ ಭಿನ್ದತಿ, ತಸ್ಮಾ ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾ ವಚೀಸಙ್ಖಾರೋ। ಸಞ್ಞಾ ಚ ವೇದನಾ ಚ ಚೇತಸಿಕಾ। ಏತೇ ಧಮ್ಮಾ ಚಿತ್ತಪ್ಪಟಿಬದ್ಧಾ, ತಸ್ಮಾ ಸಞ್ಞಾ ಚ ವೇದನಾ ಚ ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರೋ"ತಿ।

ಸಾಧು…ಪೇ॰… ಉತ್ತರಿಂ ಪಞ್ಹಂ ಅಪುಚ್ಛಿ - "ಕಥಂ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಸಮಾಪತ್ತಿ ಹೋತೀ"ತಿ? "ನ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಸಮಾಪಜ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಅಹಂ ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿಸ್ಸ'ನ್ತಿ ವಾ 'ಅಹಂ ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಾಮೀ'ತಿ ವಾ 'ಅಹಂ ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಸಮಾಪನ್ನೋ'ತಿ ವಾ । ಅಥ ಖ್ವಸ್ಸ ಪುಬ್ಬೇವ ತಥಾ ಚಿತ್ತಂ ಭಾವಿತಂ ಹೋತಿ ಯಂ ತಂ ತಥತ್ತಾಯ ಉಪನೇತೀ"ತಿ।

ಸಾಧು …ಪೇ॰… ಉತ್ತರಿಂ ಪಞ್ಹಂ ಅಪುಚ್ಛಿ - "ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಸಮಾಪಜ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಪನ, ಭನ್ತೇ , ಭಿಕ್ಖುನೋ ಕತಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಪಠಮಂ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ, ಯದಿ ವಾ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರೋ, ಯದಿ ವಾ ವಚೀಸಙ್ಖಾರೋ, ಯದಿ ವಾ ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರೋ"ತಿ? "ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಸಮಾಪಜ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ವಚೀಸಙ್ಖಾರೋ ಪಠಮಂ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ತತೋ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರೋ, ತತೋ ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರೋ"ತಿ।

ಸಾಧು…ಪೇ॰… ಉತ್ತರಿಂ ಪಞ್ಹಂ ಅಪುಚ್ಛಿ - "ಯ್ವಾಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಮತೋ ಕಾಲಙ್ಕತೋ, ಯೋ ಚಾಯಂ ಭಿಕ್ಖು ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಸಮಾಪನ್ನೋ, ಇಮೇಸಂ ಕಿಂ ನಾನಾಕರಣ"ನ್ತಿ? "ಯ್ವಾಯಂ ಗಹಪತಿ, ಮತೋ ಕಾಲಙ್ಕತೋ ತಸ್ಸ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರೋ ನಿರುದ್ಧೋ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧೋ, ವಚೀಸಙ್ಖಾರೋ ನಿರುದ್ಧೋ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧೋ, ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರೋ ನಿರುದ್ಧೋ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧೋ, ಆಯು ಪರಿಕ್ಖೀಣೋ, ಉಸ್ಮಾ ವೂಪಸನ್ತಾ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ವಿಪರಿಭಿನ್ನಾನಿ। ಯೋ ಚ ಖ್ವಾಯಂ, ಗಹಪತಿ, ಭಿಕ್ಖು ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಸಮಾಪನ್ನೋ, ತಸ್ಸಪಿ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರೋ ನಿರುದ್ಧೋ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧೋ, ವಚೀಸಙ್ಖಾರೋ ನಿರುದ್ಧೋ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧೋ, ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರೋ ನಿರುದ್ಧೋ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧೋ, ಆಯು ಅಪರಿಕ್ಖೀಣೋ, ಉಸ್ಮಾ ಅವೂಪಸನ್ತಾ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ವಿಪ್ಪಸನ್ನಾನಿ। ಯ್ವಾಯಂ, ಗಹಪತಿ, ಮತೋ ಕಾಲಙ್ಕತೋ, ಯೋ ಚಾಯಂ ಭಿಕ್ಖು ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಸಮಾಪನ್ನೋ, ಇದಂ ನೇಸಂ ನಾನಾಕರಣ"ನ್ತಿ।

ಸಾಧು…ಪೇ॰… ಉತ್ತರಿಂ ಪಞ್ಹಂ ಅಪುಚ್ಛಿ - "ಕಥಂ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ವುಟ್ಠಾನಂ ಹೋತೀ"ತಿ? "ನ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ವುಟ್ಠಹನ್ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಅಹಂ ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ವುಟ್ಠಹಿಸ್ಸ'ನ್ತಿ ವಾ 'ಅಹಂ ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ವುಟ್ಠಹಾಮೀ'ತಿ ವಾ 'ಅಹಂ ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ವುಟ್ಠಿತೋ'ತಿ ವಾ। ಅಥ ಖ್ವಸ್ಸ ಪುಬ್ಬೇವ ತಥಾ ಚಿತ್ತಂ ಭಾವಿತಂ ಹೋತಿ, ಯಂ ತಂ ತಥತ್ತಾಯ ಉಪನೇತೀ"ತಿ।

ಸಾಧು , ಭನ್ತೇ…ಪೇ॰… ಉತ್ತರಿಂ ಪಞ್ಹಂ ಅಪುಚ್ಛಿ - "ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ವುಟ್ಠಹನ್ತಸ್ಸ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಕತಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಪಠಮಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಯದಿ ವಾ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರೋ, ಯದಿ ವಾ ವಚೀಸಙ್ಖಾರೋ, ಯದಿ ವಾ ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರೋ"ತಿ? "ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ವುಟ್ಠಹನ್ತಸ್ಸ, ಗಹಪತಿ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರೋ ಪಠಮಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ತತೋ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರೋ, ತತೋ ವಚೀಸಙ್ಖಾರೋ"ತಿ।

ಸಾಧು…ಪೇ॰… ಉತ್ತರಿಂ ಪಞ್ಹಂ ಅಪುಚ್ಛಿ – “ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ವುಟ್ಠಿತಂ ಪನ, ಭನ್ತೇ , ಭಿಕ್ಖುಂ ಕತಿ ಫಸ್ಸಾ ಫುಸನ್ತಿ”? “ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ವುಟ್ಠಿತಂ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಭಿಕ್ಖುಂ ತಯೋ ಫಸ್ಸಾ ಫುಸನ್ತಿ – ಸುಞ್ಞತೋ ಫಸ್ಸೋ, ಅನಿಮಿತ್ತೋ ಫಸ್ಸೋ, ಅಪ್ಪಣಿಹಿತೋ ಫಸ್ಸೋ”ತಿ।

ಸಾಧು…ಪೇ॰… ಉತ್ತರಿಂ ಪಞ್ಹಂ ಅಪುಚ್ಛಿ – “ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ವುಟ್ಠಿತಸ್ಸ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಕಿಂನಿನ್ನಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ಕಿಂಪೋಣಂ, ಕಿಂಪಬ್ಭಾರ”ನ್ತಿ? “ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ವುಟ್ಠಿತಸ್ಸ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ವಿವೇಕನಿನ್ನಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ ವಿವೇಕಪೋಣಂ ವಿವೇಕಪಬ್ಭಾರ”ನ್ತಿ।

“ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ”ತಿ ಖೋ ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತಿ ಆಯಸ್ಮತೋ ಕಾಮಭುಸ್ಸ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಕಾಮಭುಂ ಉತ್ತರಿಂ ಪಞ್ಹಂ ಅಪುಚ್ಛಿ – “ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಕತಿ ಧಮ್ಮಾ ಬಹೂಪಕಾರಾ”ತಿ? “ಅದ್ಧಾ ಖೋ ತ್ವಂ, ಗಹಪತಿ, ಯಂ ಪಠಮಂ ಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬಂ ತಂ ಪುಚ್ಛಸಿ। ಅಪಿ ಚ ತ್ಯಾಹಂ ಬ್ಯಾಕರಿಸ್ಸಾಮಿ। ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ ಬಹೂಪಕಾರಾ – ಸಮಥೋ ಚ ವಿಪಸ್ಸನಾ ಚಾ”ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಗೋದತ್ತಸುತ್ತಂ

೩೪೯. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಗೋದತ್ತೋ ಮಚ್ಛಿಕಾಸಣ್ಡೇ ವಿಹರತಿ ಅಮ್ಬಾಟಕವನೇ। ಅಥ ಖೋ ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತಿ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಗೋದತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಗೋದತ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಚಿತ್ತಂ ಗಹಪತಿಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಗೋದತ್ತೋ ಏತದವೋಚ – “ಯಾ ಚಾಯಂ, ಗಹಪತಿ, ಅಪ್ಪಮಾಣಾ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ, ಯಾ ಚ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ, ಯಾ ಚ ಸುಞ್ಞತಾ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ, ಯಾ ಚ ಅನಿಮಿತ್ತಾ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ, ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ನಾನತ್ಥಾ ನಾನಾಬ್ಯಞ್ಜನಾ ಉದಾಹು ಏಕತ್ಥಾ ಬ್ಯಞ್ಜನಮೇವ ನಾನ”ನ್ತಿ? “ಅತ್ಥಿ, ಭನ್ತೇ, ಪರಿಯಾಯೋ ಯಂ ಪರಿಯಾಯಂ ಆಗಮ್ಮ ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ನಾನತ್ಥಾ ಚೇವ ನಾನಾಬ್ಯಞ್ಜನಾ ಚ। ಅತ್ಥಿ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಪರಿಯಾಯೋ ಯಂ ಪರಿಯಾಯಂ ಆಗಮ್ಮ ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಏಕತ್ಥಾ ಬ್ಯಞ್ಜನಮೇವ ನಾನ”ನ್ತಿ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭನ್ತೇ, ಪರಿಯಾಯೋ ಯಂ ಪರಿಯಾಯಂ ಆಗಮ್ಮ ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ನಾನತ್ಥಾ ಚೇವ ನಾನಾಬ್ಯಞ್ಜನಾ ಚ? ಇಧ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ, ತಥಾ ದುತಿಯಂ, ತಥಾ ತತಿಯಂ, ತಥಾ ಚತುತ್ಥಂ [ಚತುತ್ಥಿಂ (?)]। ಇತಿ ಉದ್ಧಮಧೋ ತಿರಿಯಂ ಸಬ್ಬಧಿ ಸಬ್ಬತ್ತತಾಯ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಲೋಕಂ ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜೇನ [ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಝೇನ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰), ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝೇನ (?)] ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ಕರುಣಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ…ಪೇ॰… ಮುದಿತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ…ಪೇ॰… ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ, ತಥಾ ದುತಿಯಂ, ತಥಾ ತತಿಯಂ, ತಥಾ ಚತುತ್ಥಂ। ಇತಿ ಉದ್ಧಮಧೋ ತಿರಿಯಂ ಸಬ್ಬಧಿ ಸಬ್ಬತ್ತತಾಯ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಲೋಕಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜೇನ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭನ್ತೇ, ಅಪ್ಪಮಾಣಾ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ।

“ಕತಮಾ ಚ, ಭನ್ತೇ, ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ? ಇಧ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬಸೋ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ, ‘ನತ್ಥಿ ಕಿಞ್ಚೀ’ತಿ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭನ್ತೇ, ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ।

“ಕತಮಾ ಚ, ಭನ್ತೇ, ಸುಞ್ಞತಾ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ? ಇಧ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಞ್ಞಗತೋ ವಾ ರುಕ್ಖಮೂಲಗತೋ ವಾ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಗತೋ ವಾ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – ‘ಸುಞ್ಞಮಿದಂ ಅತ್ತೇನ ವಾ ಅತ್ತನಿಯೇನ ವಾ’ತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭನ್ತೇ, ಸುಞ್ಞತಾ

ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ।

“ಕತಮಾ ಚ, ಭನ್ತೇ, ಅನಿಮಿತ್ತಾ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ? ಇಧ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಾನಂ ಅಮನಸಿಕಾರಾ ಅನಿಮಿತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಾಧಿಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭನ್ತೇ, ಅನಿಮಿತ್ತಾ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಪರಿಯಾಯೋ ಯಂ ಪರಿಯಾಯಂ ಆಗಮ್ಮ ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ನಾನತ್ಥಾ ಚೇವ ನಾನಾಬ್ಯಞ್ಜನಾ ಚ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭನ್ತೇ, ಪರಿಯಾಯೋ ಯಂ ಪರಿಯಾಯಂ ಆಗಮ್ಮ ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಏಕತ್ಥಾ ಬ್ಯಞ್ಜನಮೇವ ನಾನಂ? ರಾಗೋ, ಭನ್ತೇ, ಪಮಾಣಕರಣೋ, ದೋಸೋ ಪಮಾಣಕರಣೋ, ಮೋಹೋ ಪಮಾಣಕರಣೋ। ತೇ ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಹೀನಾ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಙ್ಕತಾ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾ। ಯಾವತಾ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಅಪ್ಪಮಾಣಾ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಯೋ, ಅಕುಪ್ಪಾ ತಾಸಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ। ಸಾ ಖೋ ಪನ ಅಕುಪ್ಪಾ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ ಸುಞ್ಞಾ ರಾಗೇನ, ಸುಞ್ಞಾ ದೋಸೇನ, ಸುಞ್ಞಾ ಮೋಹೇನ। ರಾಗೋ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಕಿಞ್ಚನಂ, ದೋಸೋ ಕಿಞ್ಚನಂ, ಮೋಹೋ ಕಿಞ್ಚನಂ। ತೇ ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಹೀನಾ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಙ್ಕತಾ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾ। ಯಾವತಾ ಖೋ , ಭನ್ತೇ, ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಯೋ, ಅಕುಪ್ಪಾ ತಾಸಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ। ಸಾ ಖೋ ಪನ ಅಕುಪ್ಪಾ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ ಸುಞ್ಞಾ ರಾಗೇನ, ಸುಞ್ಞಾ ದೋಸೇನ, ಸುಞ್ಞಾ ಮೋಹೇನ। ರಾಗೋ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ನಿಮಿತ್ತಕರಣೋ, ದೋಸೋ ನಿಮಿತ್ತಕರಣೋ, ಮೋಹೋ ನಿಮಿತ್ತಕರಣೋ। ತೇ ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಹೀನಾ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಙ್ಕತಾ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾ। ಯಾವತಾ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಅನಿಮಿತ್ತಾ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಯೋ, ಅಕುಪ್ಪಾ ತಾಸಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ। ಸಾ ಖೋ ಪನ ಅಕುಪ್ಪಾ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ ಸುಞ್ಞಾ ರಾಗೇನ, ಸುಞ್ಞಾ ದೋಸೇನ, ಸುಞ್ಞಾ ಮೋಹೇನ। ಅಯಂ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಪರಿಯಾಯೋ ಯಂ ಪರಿಯಾಯಂ ಆಗಮ್ಮ ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಏಕತ್ಥಾ ಬ್ಯಞ್ಜನಮೇವ ನಾನ”ನ್ತಿ। “ಲಾಭಾ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಸುಲದ್ಧಂ ತೇ, ಗಹಪತಿ! ಯಸ್ಸ ತೇ ಗಮ್ಭೀರೇ ಬುದ್ಧವಚನೇ ಪಞ್ಞಾಚಕ್ಖು ಕಮತೀ”ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ನಿಗಣ್ಠನಾಟಪುತ್ತಸುತ್ತಂ

೩೫೦. ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ನಿಗಣ್ಠೋ ನಾಟಪುತ್ತೋ [ನಾತಪುತ್ತೋ (ಸೀ॰)] ಮಚ್ಛಿಕಾಸಣ್ಡಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ ಹೋತಿ ಮಹತಿಯಾ ನಿಗಣ್ಠಪರಿಸಾಯ ಸದ್ಧಿಂ। ಅಸ್ಸೋಸಿ ಖೋ ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತಿ – “ನಿಗಣ್ಠೋ ಕಿರ ನಾಟಪುತ್ತೋ ಮಚ್ಛಿಕಾಸಣ್ಡಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ ಮಹತಿಯಾ ನಿಗಣ್ಠಪರಿಸಾಯ ಸದ್ಧಿ”ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತಿ ಸಮ್ಬಹುಲೇಹಿ ಉಪಾಸಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಯೇನ ನಿಗಣ್ಠೋ ನಾಟಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ನಿಗಣ್ಠೇನ ನಾಟಪುತ್ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಚಿತ್ತಂ ಗಹಪತಿಂ ನಿಗಣ್ಠೋ ನಾಟಪುತ್ತೋ ಏತದವೋಚ – “ಸದ್ದಹಸಿ ತ್ವಂ, ಗಹಪತಿ, ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ – ಅತ್ಥಿ ಅವಿತಕ್ಕೋ ಅವಿಚಾರೋ ಸಮಾಧಿ, ಅತ್ಥಿ ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ನಿರೋಧೋ”ತಿ?

“ನ ಖ್ವಾಹಂ ಏತ್ಥ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಸದ್ಧಾಯ ಗಚ್ಛಾಮಿ। ಅತ್ಥಿ ಅವಿತಕ್ಕೋ ಅವಿಚಾರೋ ಸಮಾಧಿ, ಅತ್ಥಿ ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ನಿರೋಧೋ”ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ನಿಗಣ್ಠೋ ನಾಟಪುತ್ತೋ ಉಲ್ಲೋಕೇತ್ವಾ [ಸಕಂ ಪರಿಸಂ ಅಪಲೋಕೇತ್ವಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಓಲೋಕೇತ್ವಾ (ಸೀ॰ ಅಟ್ಠ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಅಟ್ಠ॰)] ಏತದವೋಚ – “ಇದಂ ಭವನ್ತೋ ಪಸ್ಸನ್ತು, ಯಾವ ಉಜುಕೋ ಚಾಯಂ ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತಿ, ಯಾವ ಅಸಠೋ ಚಾಯಂ ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತಿ, ಯಾವ ಅಮಾಯಾವೀ ಚಾಯಂ ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತಿ, ವಾತಂ ವಾ ಸೋ ಜಾಲೇನ ಬಾಧೇತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ, ಯೋ ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರೇ ನಿರೋಧೇತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ , ಸಕಮುಟ್ಠಿನಾ ವಾ ಸೋ ಗಙ್ಗಾಯ ಸೋತಂ ಆವಾರೇತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ, ಯೋ ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರೇ ನಿರೋಧೇತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯಾ”ತಿ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಭನ್ತೇ, ಕತಮಂ ನು ಖೋ ಪಣೀತತರಂ - ಞಾಣಂ ವಾ ಸದ್ಧಾ ವಾ”ತಿ? “ಸದ್ಧಾಯ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಞಾಣಂಯೇವ ಪಣೀತತರ”ನ್ತಿ। “ಅಹಂ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಯಾವದೇವ ಆಕಙ್ಖಾಮಿ, ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮಿ । ಅಹಂ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಯಾವದೇವ ಆಕಙ್ಖಾಮಿ, ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ…ಪೇ॰… ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮಿ। ಅಹಂ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಯಾವದೇವ ಆಕಙ್ಖಾಮಿ, ಪೀತಿಯಾ ಚ ವಿರಾಗಾ…ಪೇ॰… ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮಿ। ಅಹಂ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಯಾವದೇವ ಆಕಙ್ಖಾಮಿ, ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ…ಪೇ॰… ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮಿ। ನ ಸೋ ಖ್ವಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಜಾನನ್ತೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ಕಸ್ಸ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಸಮಣಸ್ಸ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ವಾ ಸದ್ಧಾಯ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಿ? ಅತ್ಥಿ ಅವಿತಕ್ಕೋ ಅವಿಚಾರೋ ಸಮಾಧಿ, ಅತ್ಥಿ ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ನಿರೋಧೋ”ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ನಿಗಣ್ಠೋ ನಾಟಪುತ್ತೋ ಸಕಂ ಪರಿಸಂ ಅಪಲೋಕೇತ್ವಾ ಏತದವೋಚ - “ಇದಂ ಭವನ್ತೋ ಪಸ್ಸನ್ತು, ಯಾವ ಅನುಜುಕೋ ಚಾಯಂ ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತಿ, ಯಾವ ಸಠೋ ಚಾಯಂ ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತಿ, ಯಾವ ಮಾಯಾವೀ ಚಾಯಂ ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತೀ”ತಿ।

“ಇದಾನೇವ ಖೋ ತೇ [ಇದಾನೇವ ಚ ಪನ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಾಸಿತಂ - ‘ಏವಂ ಆಜಾನಾಮ ಇದಂ ಭವನ್ತೋ ಪಸ್ಸನ್ತು, ಯಾವ ಉಜುಕೋ ಚಾಯಂ ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತಿ, ಯಾವ ಅಸಠೋ ಚಾಯಂ ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತಿ, ಯಾವ ಅಮಾಯಾವೀ ಚಾಯಂ ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತೀ’ತಿ। ಇದಾನೇವ ಚ ಪನ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಾಸಿತಂ - ‘ಏವಂ ಆಜಾನಾಮ ಇದಂ ಭವನ್ತೋ ಪಸ್ಸನ್ತು, ಯಾವ ಅನುಜುಕೋ ಚಾಯಂ ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತಿ, ಯಾವ ಸಠೋ ಚಾಯಂ ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತಿ, ಯಾವ ಮಾಯಾವೀ ಚಾಯಂ ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತೀ’ತಿ। ಸಚೇ ತೇ, ಭನ್ತೇ, ಪುರಿಮಂ ಸಚ್ಚಂ, ಪಚ್ಛಿಮಂ ತೇ ಮಿಚ್ಛಾ। ಸಚೇ ಪನ ತೇ, ಭನ್ತೇ, ಪುರಿಮಂ ಮಿಚ್ಛಾ, ಪಚ್ಛಿಮಂ ತೇ ಸಚ್ಚಂ। ಇಮೇ ಖೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ದಸ ಸಹಧಮ್ಮಿಕಾ ಪಞ್ಹಾ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಯದಾ ನೇಸಂ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನೇಯ್ಯಾಸಿ, ಅಥ ಮಂ ಪಟಿಹರೇಯ್ಯಾಸಿ ಸದ್ಧಿಂ ನಿಗಣ್ಠಪರಿಸಾಯ। ಏಕೋ ಪಞ್ಹೋ, ಏಕೋ ಉದ್ದೇಸೋ, ಏಕಂ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ। ದ್ವೇ ಪಞ್ಹಾ, ದ್ವೇ ಉದ್ದೇಸಾ, ದ್ವೇ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಾನಿ। ತಯೋ ಪಞ್ಹಾ, ತಯೋ ಉದ್ದೇಸಾ, ತೀಣಿ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಾನಿ। ಚತ್ತಾರೋ ಪಞ್ಹಾ, ಚತ್ತಾರೋ ಉದ್ದೇಸಾ, ಚತ್ತಾರಿ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಾನಿ। ಪಞ್ಚ ಪಞ್ಹಾ, ಪಞ್ಚ ಉದ್ದೇಸಾ, ಪಞ್ಚ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಾನಿ। ಛ ಪಞ್ಹಾ, ಛ ಉದ್ದೇಸಾ, ಛ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಾನಿ। ಸತ್ತ ಪಞ್ಹಾ, ಸತ್ತ ಉದ್ದೇಸಾ, ಸತ್ತ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಾನಿ । ಅಟ್ಠ ಪಞ್ಹಾ, ಅಟ್ಠ ಉದ್ದೇಸಾ, ಅಟ್ಠ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಾನಿ। ನವ ಪಞ್ಹಾ, ನವ ಉದ್ದೇಸಾ, ನವ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಾನಿ। ದಸ ಪಞ್ಹಾ, ದಸ ಉದ್ದೇಸಾ, ದಸ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಾನೀ”ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತಿ ನಿಗಣ್ಠಂ ನಾಟಪುತ್ತಂ ಇಮೇ ದಸ ಸಹಧಮ್ಮಿಕೇ ಪಞ್ಹೇ ಆಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕಾಮೀತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಅಚೇಲಕಸ್ಸಪಸುತ್ತಂ

೩೫೧. ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಅಚೇಲೋ ಕಸ್ಸಪೋ ಮಚ್ಛಿಕಾಸಣ್ಡಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ ಹೋತಿ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಗಹಪತಿನೋ ಪುರಾಣಗಿಹಿಸಹಾಯೋ। ಅಸ್ಸೋಸಿ ಖೋ ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತಿ - “ಅಚೇಲೋ ಕಿರ ಕಸ್ಸಪೋ ಮಚ್ಛಿಕಾಸಣ್ಡಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪುರಾಣಗಿಹಿಸಹಾಯೋ”ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತಿ ಯೇನ ಅಚೇಲೋ ಕಸ್ಸಪೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಅಚೇಲೇನ ಕಸ್ಸಪೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತಿ ಅಚೇಲಂ ಕಸ್ಸಪಂ ಏತದವೋಚ - “ಕೀವಚಿರಂ ಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸ, ಭನ್ತೇ, ಕಸ್ಸಪಾ”ತಿ? “ತಿಂಸಮತ್ತಾನಿ ಖೋ ಮೇ, ಗಹಪತಿ, ವಸ್ಸಾನಿ ಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸಾ”ತಿ। “ಇಮೇಹಿ ಪನ ತೇ, ಭನ್ತೇ, ತಿಂಸಮತ್ತೇಹಿ ವಸ್ಸೇಹಿ ಅತ್ಥಿ ಕೋಚಿ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ [ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸೋ ಅಧಿಗತೋ ಫಾಸುವಿಹಾರೋ”ತಿ? “ಇಮೇಹಿ ಖೋ ಮೇ, ಗಹಪತಿ, ತಿಂಸಮತ್ತೇಹಿ ವಸ್ಸೇಹಿ ಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ಕೋಚಿ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ

ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸೋ ಅಧಿಗತೋ ಫಾಸುವಿಹಾರೋ, ಅಞ್ಞತ್ರ ನಗ್ಗೇಯ್ಯಾ ಚ ಮುಣ್ಡೇಯ್ಯಾ ಚ ಪಾವಳನಿಪ್ಫೋಟನಾಯ ಚಾ"ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತಿ ಅಚೇಲಂ ಕಸ್ಸಪಂ ಏತದವೋಚ - "ಅಚ್ಛರಿಯಂ ವತ, ಭೋ, ಅಬ್ಭುತಂ ವತ, ಭೋ! ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಸ್ವಾಕ್ಖಾತತಾ [ಸಬ್ಬತ್ಥಪಿ ಏವಮೇವ ದಿಸ್ಸತಿ] ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮ ತಿಂಸಮತ್ತೇಹಿ ವಸ್ಸೇಹಿ ನ ಕೋಚಿ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸೋ ಅಧಿಗತೋ ಅಭವಿಸ್ಸ ಫಾಸುವಿಹಾರೋ, ಅಞ್ಞತ್ರ ನಗ್ಗೇಯ್ಯಾ ಚ ಮುಣ್ಡೇಯ್ಯಾ ಚ ಪಾವಳನಿಪ್ಫೋಟನಾಯ ಚಾ"ತಿ!

"ತುಯ್ಹಂ ಪನ, ಗಹಪತಿ, ಕೀವಚಿರಂ ಉಪಾಸಕತ್ತಂ ಉಪಗತಸ್ಸಾ"ತಿ? "ಮಯ್ಹಮ್ಪಿ ಖೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ತಿಂಸಮತ್ತಾನಿ ವಸ್ಸಾನಿ ಉಪಾಸಕತ್ತಂ ಉಪಗತಸ್ಸಾ"ತಿ। "ಇಮೇಹಿ ಪನ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ತಿಂಸಮತ್ತೇಹಿ ವಸ್ಸೇಹಿ ಅತ್ಥಿ ಕೋಚಿ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸೋ ಅಧಿಗತೋ ಫಾಸುವಿಹಾರೋ"ತಿ? "ಗಿಹಿನೋಪಿ ಸಿಯಾ, ಭನ್ತೇ। ಅಹಞ್ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಯಾವದೇವ ಆಕಙ್ಖಾಮಿ, ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮಿ। ಅಹಞ್ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಯಾವದೇವ ಆಕಙ್ಖಾಮಿ, ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ ...ಪೇ॰... ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮಿ। ಅಹಞ್ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಯಾವದೇವ ಆಕಙ್ಖಾಮಿ, ಪೀತಿಯಾ ಚ ವಿರಾಗಾ...ಪೇ॰... ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮಿ। ಅಹಞ್ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಯಾವದೇವ ಆಕಙ್ಖಾಮಿ, ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ... ಪೇ॰... ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮಿ। ಸಚೇ ಖೋ ಪನಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ [ಭಗವತಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಪಠಮತರಂ ಕಾಲಂ ಕರೇಯ್ಯಂ, ಅನಚ್ಛರಿಯಂ ಖೋ ಪನೇತಂ ಯಂ ಮಂ ಭಗವಾ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ - 'ನತ್ಥಿ ತಂ ಸಂಯೋಜನಂ ಯೇನ ಸಂಯೋಜನೇನ ಸಂಯುತ್ತೋ ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತಿ ಪುನ ಇಮಂ ಲೋಕಂ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾ'"ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಅಚೇಲೋ ಕಸ್ಸಪೋ ಚಿತ್ತಂ ಗಹಪತಿಂ ಏತದವೋಚ - "ಅಚ್ಛರಿಯಂ ವತ ಭೋ, ಅಬ್ಭುತಂ ವತ ಭೋ! ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಸ್ವಾಕ್ಖಾತತಾ, ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮ ಗಿಹೀ ಓದಾತವಸನೋ [ಗಿಹೀ ಓದಾತವಸನಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಏವರೂಪಂ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸಂ ಅಧಿಗಮಿಸ್ಸತಿ [ಅಧಿಗಮಿಸ್ಸನ್ತಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಫಾಸುವಿಹಾರಂ। ಲಭೇಯ್ಯಾಹಂ, ಗಹಪತಿ , ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ, ಲಭೇಯ್ಯಂ ಉಪಸಮ್ಪದ"ನ್ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತಿ ಅಚೇಲಂ ಕಸ್ಸಪಂ ಆದಾಯ ಯೇನ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಥೇರೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಏತದವೋಚ - "ಅಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಚೇಲೋ ಕಸ್ಸಪೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪುರಾಣಗಿಹಿಸಹಾಯೋ। ಇಮಂ ಥೇರಾ ಪಬ್ಬಾಜೇನ್ತು ಉಪಸಮ್ಪಾದೇನ್ತು। ಅಹಮಸ್ಸ ಉಸ್ಸುಕ್ಕಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನ"ನ್ತಿ। ಅಲತ್ಥ ಖೋ ಅಚೇಲೋ ಕಸ್ಸಪೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ, ಅಲತ್ಥ ಉಪಸಮ್ಪದಂ। ಅಚಿರೂಪಸಮ್ಪನ್ನೋ ಚ ಪನಾಯಸ್ಮಾ ಕಸ್ಸಪೋ ಏಕೋ ವೂಪಕಟ್ಠೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಆತಾಪೀ ಪಹಿತತ್ತೋ ವಿಹರನ್ತೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ - ಯಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ, ತದನುತ್ತರಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸಿ। "ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ"ತಿ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿ। ಅಞ್ಞತರೋ ಚ ಪನಾಯಸ್ಮಾ ಕಸ್ಸಪೋ ಅರಹತಂ ಅಹೋಸೀತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಗಿಲಾನದಸ್ಸನಸುತ್ತಂ

೩೫೨. ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತಿ ಆಬಾಧಿಕೋ ಹೋತಿ ದುಕ್ಖಿತೋ ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನೋ। ಅಥ ಖೋ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಆರಾಮದೇವತಾ ವನದೇವತಾ ರುಕ್ಖದೇವತಾ ಓಸಧಿತಿಣವನಪ್ಪತೀಸು ಅಧಿವತ್ಥಾ ದೇವತಾ ಸಙ್ಗಮ್ಮ ಸಮಾಗಮ್ಮ ಚಿತ್ತಂ ಗಹಪತಿಂ ಏತದವೋಚುಂ - "ಪಣಿಧೇಹಿ, ಗಹಪತಿ, ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ರಾಜಾ ಅಸ್ಸಂ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ"ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತಿ ತಾ ಆರಾಮದೇವತಾ ವನದೇವತಾ ರುಕ್ಖದೇವತಾ ಓಸಧಿತಿಣವನಪ್ಪತೀಸು ಅಧಿವತ್ಥಾ ದೇವತಾ ಏತದವೋಚ - "ತಮ್ಪಿ ಅನಿಚ್ಚಂ, ತಮ್ಪಿ ಅದ್ಧುವಂ, ತಮ್ಪಿ ಪಹಾಯ ಗಮನೀಯ"ನ್ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಗಹಪತಿನೋ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಾ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತಾ ಚಿತ್ತಂ ಗಹಪತಿಂ ಏತದವೋಚುಂ - "ಸತಿಂ, ಅಯ್ಯಪುತ್ತ, ಉಪಟ್ಠಪೇಹಿ, ಮಾ ವಿಪ್ಪಲಪೀ"ತಿ। "ಕಿಂ ತಾಹಂ ವದಾಮಿ ಯಂ ಮಂ ತುಮ್ಹೇ ಏವಂ ವದೇಥ - 'ಸತಿಂ, ಅಯ್ಯಪುತ್ತ, ಉಪಟ್ಠಪೇಹಿ, ಮಾ ವಿಪ್ಪಲಪೀ'"ತಿ? "ಏವಂ ಖೋ ತ್ವಂ, ಅಯ್ಯಪುತ್ತ, ವದೇಸಿ - 'ತಮ್ಪಿ ಅನಿಚ್ಚಂ, ತಮ್ಪಿ ಅದ್ಧುವಂ, ತಮ್ಪಿ ಪಹಾಯ ಗಮನೀಯ'"ನ್ತಿ। "ತಥಾ ಹಿ ಪನ ಮಂ ಆರಾಮದೇವತಾ ವನದೇವತಾ ರುಕ್ಖದೇವತಾ ಓಸಧಿತಿಣವನಪ್ಪತೀಸು ಅಧಿವತ್ಥಾ ದೇವತಾ ಏವಮಾಹಂಸು - 'ಪಣಿಧೇಹಿ, ಗಹಪತಿ, ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ರಾಜಾ ಅಸ್ಸಂ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ'ತಿ। ತಾಹಂ ಏವಂ ವದಾಮಿ - 'ತಮ್ಪಿ ಅನಿಚ್ಚಂ…ಪೇ॰… ತಮ್ಪಿ ಪಹಾಯ ಗಮನೀಯ'"ನ್ತಿ। "ಕಿಂ ಪನ ತಾ, ಅಯ್ಯಪುತ್ತ, ಆರಾಮದೇವತಾ ವನದೇವತಾ ರುಕ್ಖದೇವತಾ ಓಸಧಿತಿಣವನಪ್ಪತೀಸು ಅಧಿವತ್ಥಾ ದೇವತಾ ಅತ್ಥವಸಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನಾ ಏವಮಾಹಂಸು - 'ಪಣಿಧೇಹಿ, ಗಹಪತಿ, ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ರಾಜಾ ಅಸ್ಸಂ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ'"ತಿ? "ತಾಸಂ ಖೋ ಆರಾಮದೇವತಾನಂ ವನದೇವತಾನಂ ರುಕ್ಖದೇವತಾನಂ ಓಸಧಿತಿಣವನಪ್ಪತೀಸು ಅಧಿವತ್ಥಾನಂ ದೇವತಾನಂ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಅಯಂ ಖೋ ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತಿ, ಸೀಲವಾ [ಸೀಲವನ್ತೋ (ಕ॰)] ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮೋ। ಸಚೇ ಪಣಿದಹಿಸ್ಸತಿ - ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ರಾಜಾ ಅಸ್ಸಂ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ'ತಿ, 'ತಸ್ಸ ಖೋ ಅಯಂ ಇಜ್ಝಿಸ್ಸತಿ, ಸೀಲವತೋ ಚೇತೋಪಣಿಧಿ ವಿಸುದ್ಧತ್ತಾ ಧಮ್ಮಿಕೋ ಧಮ್ಮಿಕಂ ಫಲಂ ಅನುಪಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಇಮಂ ಖೋ ತಾ ಆರಾಮದೇವತಾ ವನದೇವತಾ ರುಕ್ಖದೇವತಾ ಓಸಧಿತಿಣವನಪ್ಪತೀಸು ಅಧಿವತ್ಥಾ ದೇವತಾ ಅತ್ಥವಸಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನಾ ಏವಮಾಹಂಸು - 'ಪಣಿಧೇಹಿ, ಗಹಪತಿ, ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ರಾಜಾ ಅಸ್ಸಂ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ'ತಿ। ತಾಹಂ ಏವಂ ವದಾಮಿ - 'ತಮ್ಪಿ ಅನಿಚ್ಚಂ, ತಮ್ಪಿ ಅದ್ಧುವಂ, ತಮ್ಪಿ ಪಹಾಯ ಗಮನೀಯ'"ನ್ತಿ।

"ತೇನ ಹಿ, ಅಯ್ಯಪುತ್ತ, ಅಮ್ಹೇಪಿ ಓವದಾಹೀ"ತಿ। "ತಸ್ಮಾ ಹಿ ವೋ ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮ - 'ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸುಗತೋ ಲೋಕವಿದೂ ಅನುತ್ತರೋ ಪುರಿಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ'ತಿ। ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮ - 'ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮೋ ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕೋ ಅಕಾಲಿಕೋ ಏಹಿಪಸ್ಸಿಕೋ ಓಪನೇಯ್ಯಿಕೋ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ವೇದಿತಬ್ಬೋ ವಿಞ್ಞೂಹೀ'ತಿ। ಸಙ್ಘೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮ - 'ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ, ಉಜುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ, ಞಾಯಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ, ಸಾಮೀಚಿಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ, ಯದಿದಂ ಚತ್ತಾರಿ ಪುರಿಸಯುಗಾನಿ ಅಟ್ಠ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಾ ಏಸ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ ಆಹುನೇಯ್ಯೋ ಪಾಹುನೇಯ್ಯೋ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯೋ ಅಞ್ಜಲಿಕರಣೀಯೋ ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸಾ'ತಿ। ಯಂ ಖೋ ಪನ ಕಿಞ್ಚಿ ಕುಲೇ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಂ ಸಬ್ಬಂ ತಂ ಅಪ್ಪಟಿವಿಭತ್ತಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಸೀಲವನ್ತೇಹಿ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮೇಹೀತಿ ಏವಞ್ಹಿ ವೋ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತಿ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚೇ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತೇ ಬುದ್ಧೇ ಚ ಧಮ್ಮೇ ಚ ಸಙ್ಘೇ ಚ ಚಾಗೇ ಚ ಸಮಾದಪೇತ್ವಾ ಕಾಲಮಕಾಸೀತಿ। ದಸಮಂ।

ಚಿತ್ತಸಂಯುತ್ತಂ ಸಮತ್ತಂ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಸಂಯೋಜನಂ ದ್ವೇ ಇಸಿದತ್ತಾ, ಮಹಕೋ ಕಾಮಭೂಪಿ ಚ।
ಗೋದತ್ತೋ ಚ ನಿಗಣ್ಠೋ ಚ, ಅಚೇಲೇನ ಗಿಲಾನದಸ್ಸನನ್ತಿ॥

೮. ಗಾಮಣಿಸಂಯುತ್ತಂ

೧. ಚಣ್ಡಸುತ್ತಂ

೩೫೩. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ಅಥ ಖೋ ಚಣ್ಡೋ ಗಾಮಣಿ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಚಣ್ಡೋ ಗಾಮಣಿ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೋ ಚಣ್ಡೋ ಚಣ್ಡೋತ್ವೇವ [ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೋ ಚಣ್ಡೋತೇವ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಕೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೋ ಸೋರತೋ ಸೋರತೋತ್ವೇವ [ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೋ ಸುರತೋತೇವ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತೀ"ತಿ? "ಇಧ, ಗಾಮಣಿ, ಏಕಚ್ಚಸ್ಸ ರಾಗೋ ಅಪ್ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ। ರಾಗಸ್ಸ ಅಪ್ಪಹೀನತ್ತಾ ಪರೇ ಕೋಪೇನ್ತಿ, ಪರೇಹಿ ಕೋಪಿಯಮಾನೋ ಕೋಪಂ ಪಾತುಕರೋತಿ। ಸೋ ಚಣ್ಡೋತ್ವೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ। ದೋಸೋ ಅಪ್ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ। ದೋಸಸ್ಸ ಅಪ್ಪಹೀನತ್ತಾ ಪರೇ ಕೋಪೇನ್ತಿ, ಪರೇಹಿ ಕೋಪಿಯಮಾನೋ ಕೋಪಂ ಪಾತುಕರೋತಿ। ಸೋ ಚಣ್ಡೋತ್ವೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಮೋಹೋ ಅಪ್ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ। ಮೋಹಸ್ಸ ಅಪ್ಪಹೀನತ್ತಾ ಪರೇ ಕೋಪೇನ್ತಿ, ಪರೇಹಿ ಕೋಪಿಯಮಾನೋ ಕೋಪಂ ಪಾತುಕರೋತಿ। ಸೋ ಚಣ್ಡೋತ್ವೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಗಾಮಣಿ, ಹೇತು, ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೋ ಚಣ್ಡೋ ಚಣ್ಡೋತ್ವೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ"।

"ಇಧ ಪನ, ಗಾಮಣಿ, ಏಕಚ್ಚಸ್ಸ ರಾಗೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ। ರಾಗಸ್ಸ ಪಹೀನತ್ತಾ ಪರೇ ನ ಕೋಪೇನ್ತಿ, ಪರೇಹಿ ಕೋಪಿಯಮಾನೋ ಕೋಪಂ ನ ಪಾತುಕರೋತಿ। ಸೋ ಸೋರತೋತ್ವೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ। ದೋಸೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ। ದೋಸಸ್ಸ ಪಹೀನತ್ತಾ ಪರೇ ನ ಕೋಪೇನ್ತಿ, ಪರೇಹಿ ಕೋಪಿಯಮಾನೋ ಕೋಪಂ ನ ಪಾತುಕರೋತಿ। ಸೋ ಸೋರತೋತ್ವೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಮೋಹೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ। ಮೋಹಸ್ಸ ಪಹೀನತ್ತಾ ಪರೇ ನ ಕೋಪೇನ್ತಿ, ಪರೇಹಿ ಕೋಪಿಯಮಾನೋ ಕೋಪಂ ನ ಪಾತುಕರೋತಿ। ಸೋ ಸೋರತೋತ್ವೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಗಾಮಣಿ, ಹೇತು ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೋ ಸೋರತೋ ಸೋರತೋತ್ವೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತೀ"ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಚಣ್ಡೋ ಗಾಮಣಿ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭನ್ತೇ! ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭನ್ತೇ, ನಿಕ್ಕುಜ್ಜಿತಂ ವಾ ಉಕ್ಕುಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ ವಾ ವಿವರೇಯ್ಯ, ಮೂಳ್ಹಸ್ಸ ವಾ ಮಗ್ಗಂ ಆಚಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಅನ್ಧಕಾರೇ ವಾ ತೇಲಪಜ್ಜೋತಂ ಧಾರೇಯ್ಯ – ಚಕ್ಖುಮನ್ತೋ ರೂಪಾನಿ ದಕ್ಖನ್ತೀತಿ; ಏವಮೇವಂ ಭಗವತಾ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಧಮ್ಮೋ ಪಕಾಸಿತೋ। ಏಸಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛಾಮಿ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚ। ಉಪಾಸಕಂ ಮಂ ಭಗವಾ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ"ನ್ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ತಾಲಪುಟಸುತ್ತಂ

೩೫೪. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ವೇಳುವನೇ ಕಲನ್ದಕನಿವಾಪೇ। ಅಥ ಖೋ ತಾಲಪುಟೋ [ತಾಲಪುತ್ತೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ನಟಗಾಮಣಿ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ತಾಲಪುಟೋ ನಟಗಾಮಣಿ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಸುತಂ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ, ಪುಬ್ಬಕಾನಂ ಆಚರಿಯಪಾಚರಿಯಾನಂ ನಟಾನಂ ಭಾಸಮಾನಾನಂ – 'ಯೋ ಸೋ ನಟೋ ರಙ್ಗಮಜ್ಝೇ ಸಮಜ್ಜಮಜ್ಝೇ ಸಚ್ಚಾಲಿಕೇನ ಜನಂ ಹಾಸೇತಿ ರಮೇತಿ, ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಪಹಾಸಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ'ತಿ। ಇಧ ಭಗವಾ ಕಿಮಾಹಾ"ತಿ? "ಅಲಂ, ಗಾಮಣಿ, ತಿಟ್ಠತೇತಂ। ಮಾ ಮಂ ಏತಂ ಪುಚ್ಛೀ"ತಿ। ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ತಾಲಪುಟೋ ನಟಗಾಮಣಿ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಸುತಂ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ, ಪುಬ್ಬಕಾನಂ ಆಚರಿಯಪಾಚರಿಯಾನಂ ನಟಾನಂ ಭಾಸಮಾನಾನಂ – 'ಯೋ

ಸೋ ನಟೋ ರಙ್ಗಮಜ್ಝೇ ಸಮಜ್ಜಮಜ್ಝೇ ಸಚ್ಚಾಲಿಕೇನ ಜನಂ ಹಾಸೇತಿ ರಮೇತಿ, ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಪಹಾಸಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ'ತಿ। ಇಧ ಭಗವಾ ಕಿಮಾಹಾ"ತಿ? "ಅಲಂ, ಗಾಮಣಿ, ತಿಟ್ಠತೇತಂ। ಮಾ ಮಂ ಏತಂ ಪುಚ್ಛೀ"ತಿ। ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ತಾಲಪುಟೋ ನಟಗಾಮಣಿ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಸುತಂ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ, ಪುಬ್ಬಕಾನಂ ಆಚರಿಯಪಾಚರಿಯಾನಂ ನಟಾನಂ ಭಾಸಮಾನಾನಂ - 'ಯೋ ಸೋ ನಟೋ ರಙ್ಗಮಜ್ಝೇ ಸಮಜ್ಜಮಜ್ಝೇ ಸಚ್ಚಾಲಿಕೇನ ಜನಂ ಹಾಸೇತಿ ರಮೇತಿ, ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಪಹಾಸಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ'ತಿ। ಇಧ ಭಗವಾ ಕಿಮಾಹಾ"ತಿ?

"ಅದ್ಧಾ ಖೋ ತ್ಯಾಹಂ, ಗಾಮಣಿ, ನ ಲಭಾಮಿ [ನಾಲತ್ಥಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] - 'ಅಲಂ, ಗಾಮಣಿ, ತಿಟ್ಠತೇತಂ, ಮಾ ಮಂ ಏತಂ ಪುಚ್ಛೀ'ತಿ। ಅಪಿ ಚ ತ್ಯಾಹಂ ಬ್ಯಾಕರಿಸ್ಸಾಮಿ। ಪುಬ್ಬೇ ಖೋ, ಗಾಮಣಿ, ಸತ್ತಾ ಅವೀತರಾಗಾ ರಾಗಬನ್ಧನಬದ್ಧಾ। ತೇಸಂ ನಟೋ ರಙ್ಗಮಜ್ಝೇ ಸಮಜ್ಜಮಜ್ಝೇ ಯೇ ಧಮ್ಮಾ ರಜನೀಯಾ ತೇ ಉಪಸಂಹರತಿ ಭಿಯ್ಯೋಸೋಮತ್ತಾಯ। ಪುಬ್ಬೇ ಖೋ, ಗಾಮಣಿ, ಸತ್ತಾ ಅವೀತದೋಸಾ ದೋಸಬನ್ಧನಬದ್ಧಾ। ತೇಸಂ ನಟೋ ರಙ್ಗಮಜ್ಝೇ ಸಮಜ್ಜಮಜ್ಝೇ ಯೇ ಧಮ್ಮಾ ದೋಸನೀಯಾ ತೇ ಉಪಸಂಹರತಿ ಭಿಯ್ಯೋಸೋಮತ್ತಾಯ। ಪುಬ್ಬೇ ಖೋ, ಗಾಮಣಿ , ಸತ್ತಾ ಅವೀತಮೋಹಾ ಮೋಹಬನ್ಧನಬದ್ಧಾ। ತೇಸಂ ನಟೋ ರಙ್ಗಮಜ್ಝೇ ಸಮಜ್ಜಮಜ್ಝೇ ಯೇ ಧಮ್ಮಾ ಮೋಹನೀಯಾ ತೇ ಉಪಸಂಹರತಿ ಭಿಯ್ಯೋಸೋಮತ್ತಾಯ। ಸೋ ಅತ್ತನಾ ಮತ್ತೋ ಪಮತ್ತೋ ಪರೇ ಮದೇತ್ವಾ ಪಮಾದೇತ್ವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಪಹಾಸೋ ನಾಮ ನಿರಯೋ ತತ್ಥ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಸಚೇ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಏವಂದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ - 'ಯೋ ಸೋ ನಟೋ ರಙ್ಗಮಜ್ಝೇ ಸಮಜ್ಜಮಜ್ಝೇ ಸಚ್ಚಾಲಿಕೇನ ಜನಂ ಹಾಸೇತಿ ರಮೇತಿ, ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಪಹಾಸಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ'ತಿ, ಸಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ। ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಸ್ಸ ಖೋ ಪನಾಹಂ, ಗಾಮಣಿ, ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ದ್ವಿನ್ನಂ ಗತೀನಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಗತಿಂ ವದಾಮಿ - ನಿರಯಂ ವಾ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಂ ವಾ"ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ತಾಲಪುಟೋ ನಟಗಾಮಣಿ, ಪರೋದಿ, ಅಸ್ಸೂನಿ ಪವತ್ತೇಸಿ। "ಏತಂ ಖೋ ತ್ಯಾಹಂ, ಗಾಮಣಿ, ನಾಲತ್ಥಂ - 'ಅಲಂ, ಗಾಮಣಿ, ತಿಟ್ಠತೇತಂ; ಮಾ ಮಂ ಏತಂ ಪುಚ್ಛೀ'"ತಿ। "ನಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏತಂ ರೋದಾಮಿ ಯಂ ಮಂ ಭಗವಾ ಏವಮಾಹ; ಅಪಿ ಚಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಪುಬ್ಬಕೇಹಿ ಆಚರಿಯಪಾಚರಿಯೇಹಿ ನಟೇಹಿ ದೀಘರತ್ತಂ ನಿಕತೋ ವಞ್ಚಿತೋ ಪಲುದ್ಧೋ - 'ಯೋ ಸೋ ನಟೋ ರಙ್ಗಮಜ್ಝೇ ಸಮಜ್ಜಮಜ್ಝೇ ಸಚ್ಚಾಲಿಕೇನ ಜನಂ ಹಾಸೇತಿ ರಮೇತಿ ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಪಹಾಸಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ'"ತಿ। "ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭನ್ತೇ! ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭನ್ತೇ, ನಿಕ್ಕುಜ್ಜಿತಂ ವಾ ಉಕ್ಕುಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ ವಾ ವಿವರೇಯ್ಯ, ಮೂಳ್ಹಸ್ಸ ವಾ ಮಗ್ಗಂ ಆಚಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಅನ್ಧಕಾರೇ ವಾ ತೇಲಪಜ್ಜೋತಂ ಧಾರೇಯ್ಯ - ಚಕ್ಖುಮನ್ತೋ ರೂಪಾನಿ ದಕ್ಖನ್ತೀತಿ; ಏವಮೇವಂ ಭಗವತಾ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಧಮ್ಮೋ ಪಕಾಸಿತೋ। ಏಸಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛಾಮಿ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚ। ಲಭೇಯ್ಯಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ, ಲಭೇಯ್ಯಂ ಉಪಸಮ್ಪದ"ನ್ತಿ। ಅಲತ್ಥ ಖೋ ತಾಲಪುಟೋ ನಟಗಾಮಣಿ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ, ಅಲತ್ಥ ಉಪಸಮ್ಪದಂ। ಅಚಿರೂಪಸಮ್ಪನ್ನೋ ಚ ಪನಾಯಸ್ಮಾ ತಾಲಪುಟೋ...ಪೇ॰... ಅರಹತಂ ಅಹೋಸೀತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಯೋಧಾಜೀವಸುತ್ತಂ

೩೫೫. ಅಥ ಖೋ ಯೋಧಾಜೀವೋ ಗಾಮಣಿ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ...ಪೇ॰... ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಯೋಧಾಜೀವೋ ಗಾಮಣಿ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಸುತಂ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ, ಪುಬ್ಬಕಾನಂ ಆಚರಿಯಪಾಚರಿಯಾನಂ ಯೋಧಾಜೀವಾನಂ ಭಾಸಮಾನಾನಂ - 'ಯೋ ಸೋ ಯೋಧಾಜೀವೋ ಸಙ್ಗಾಮೇ ಉಸ್ಸಹತಿ ವಾಯಮತಿ, ತಮೇನಂ ಉಸ್ಸಹನ್ತಂ ವಾಯಮನ್ತಂ ಪರೇ ಹನನ್ತಿ ಪರಿಯಾಪಾದೇನ್ತಿ, ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಪರಜಿತಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ'ತಿ। ಇಧ ಭಗವಾ ಕಿಮಾಹಾ"ತಿ? "ಅಲಂ , ಗಾಮಣಿ, ತಿಟ್ಠತೇತಂ; ಮಾ ಮಂ ಏತಂ ಪುಚ್ಛೀ"ತಿ। ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ...ಪೇ॰... ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಯೋಧಾಜೀವೋ ಗಾಮಣಿ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಸುತಂ

ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ, ಪುಬ್ಬಕಾನಂ ಆಚರಿಯಪಾಚರಿಯಾನಂ ಯೋಧಾಜೀವಾನಂ ಭಾಸಮಾನಾನಂ – ‘ಯೋ ಸೋ ಯೋಧಾಜೀವೋ ಸಙ್ಗಾಮೇ ಉಸ್ಸಹತಿ ವಾಯಮತಿ, ತಮೇನಂ ಉಸ್ಸಹನ್ತಂ ವಾಯಮನ್ತಂ ಪರೇ ಹನನ್ತಿ ಪರಿಯಾಪಾದೇನ್ತಿ, ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಪರಜಿತಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ’ತಿ। ಇಧ ಭಗವಾ ಕಿಮಾಹಾ”ತಿ?

“ಅದ್ಧಾ ಖೋ ತ್ಯಾಹಂ, ಗಾಮಣಿ, ನ ಲಭಾಮಿ – ‘ಅಲಂ, ಗಾಮಣಿ, ತಿಟ್ಠತೇತಂ; ಮಾ ಮಂ ಏತಂ ಪುಚ್ಛೀ’ತಿ। ಅಪಿ ಚ ತ್ಯಾಹಂ ಬ್ಯಾಕರಿಸ್ಸಾಮಿ। ಯೋ ಸೋ, ಗಾಮಣಿ, ಯೋಧಾಜೀವೋ ಸಙ್ಗಾಮೇ ಉಸ್ಸಹತಿ ವಾಯಮತಿ, ತಸ್ಸ ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಪುಬ್ಬೇ ಗಹಿತಂ [ಹೀನಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ದುಕ್ಕಟಂ ದುಪ್ಪಣಿಹಿತಂ – ‘ಇಮೇ ಸತ್ತಾ ಹಞ್ಞನ್ತು ವಾ ಬಜ್ಝನ್ತು ವಾ ಉಚ್ಛಿಜ್ಜನ್ತು ವಾ ವಿನಸ್ಸನ್ತು ವಾ ಮಾ ವಾ ಅಹೇಸುಂ ಇತಿ ವಾ’ತಿ। ತಮೇನಂ ಉಸ್ಸಹನ್ತಂ ವಾಯಮನ್ತಂ ಪರೇ ಹನನ್ತಿ ಪರಿಯಾಪಾದೇನ್ತಿ; ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಪರಜಿತೋ ನಾಮ ನಿರಯೋ ತತ್ಥ ಉಪಪಜ್ಜತೀತಿ। ಸಚೇ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ – ‘ಯೋ ಸೋ ಯೋಧಾಜೀವೋ ಸಙ್ಗಾಮೇ ಉಸ್ಸಹತಿ ವಾಯಮತಿ ತಮೇನಂ ಉಸ್ಸಹನ್ತಂ ವಾಯಮನ್ತಂ ಪರೇ ಹನನ್ತಿ ಪರಿಯಾಪಾದೇನ್ತಿ, ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಪರಜಿತಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ’ತಿ, ಸಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ। ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಸ್ಸ ಖೋ ಪನಾಹಂ, ಗಾಮಣಿ, ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ದ್ವಿನ್ನಂ ಗತೀನಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಗತಿಂ ವದಾಮಿ – ನಿರಯಂ ವಾ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಂ ವಾ”ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಯೋಧಾಜೀವೋ ಗಾಮಣಿ ಪರೋದಿ, ಅಸ್ಸೂನಿ ಪವತ್ತೇಸಿ। “ಏತಂ ಖೋ ತ್ಯಾಹಂ, ಗಾಮಣಿ, ನಾಲತ್ಥಂ – ‘ಅಲಂ, ಗಾಮಣಿ, ತಿಟ್ಠತೇತಂ; ಮಾ ಮಂ ಏತಂ ಪುಚ್ಛೀ’”ತಿ। “ನಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏತಂ ರೋದಾಮಿ ಯಂ ಮಂ ಭಗವಾ ಏವಮಾಹ ; ಅಪಿಚಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಪುಬ್ಬಕೇಹಿ ಆಚರಿಯಪಾಚರಿಯೇಹಿ ಯೋಧಾಜೀವೇಹಿ ದೀಘರತ್ತಂ ನಿಕತೋ ವಞ್ಚಿತೋ ಪಲುದ್ಧೋ – ‘ಯೋ ಸೋ ಯೋಧಾಜೀವೋ ಸಙ್ಗಾಮೇ ಉಸ್ಸಹತಿ ವಾಯಮತಿ, ತಮೇನಂ ಉಸ್ಸಹನ್ತಂ ವಾಯಮನ್ತಂ ಪರೇ ಹನನ್ತಿ ಪರಿಯಾಪಾದೇನ್ತಿ, ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಪರಜಿತಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ’”ತಿ। “ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭನ್ತೇ…ಪೇ॰… ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ”ನ್ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಹತ್ಥಾರೋಹಸುತ್ತಂ

೩೬೧. ಅಥ ಖೋ ಹತ್ಥಾರೋಹೋ ಗಾಮಣಿ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತನ್ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಅಸ್ಸಾರೋಹಸುತ್ತಂ

೩೬೨. ಅಥ ಖೋ ಅಸ್ಸಾರೋಹೋ ಗಾಮಣಿ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಅಸ್ಸಾರೋಹೋ ಗಾಮಣಿ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಸುತಂ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ, ಪುಬ್ಬಕಾನಂ ಆಚರಿಯಪಾಚರಿಯಾನಂ ಅಸ್ಸಾರೋಹಾನಂ ಭಾಸಮಾನಾನಂ – ‘ಯೋ ಸೋ ಅಸ್ಸಾರೋಹೋ ಸಙ್ಗಾಮೇ ಉಸ್ಸಹತಿ ವಾಯಮತಿ, ತಮೇನಂ ಉಸ್ಸಹನ್ತಂ ವಾಯಮನ್ತಂ ಪರೇ ಹನನ್ತಿ ಪರಿಯಾಪಾದೇನ್ತಿ, ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಪರಜಿತಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ’ತಿ। ಇಧ ಭಗವಾ ಕಿಮಾಹಾ”ತಿ? “ಅಲಂ, ಗಾಮಣಿ, ತಿಟ್ಠತೇತಂ; ಮಾ ಮಂ ಏತಂ ಪುಚ್ಛೀ”ತಿ। ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ…ಪೇ॰… ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಅಸ್ಸಾರೋಹೋ ಗಾಮಣಿ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಸುತಂ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ, ಪುಬ್ಬಕಾನಂ ಆಚರಿಯಪಾಚರಿಯಾನಂ ಅಸ್ಸಾರೋಹಾನಂ ಭಾಸಮಾನಾನಂ – ‘ಯೋ ಸೋ ಅಸ್ಸಾರೋಹೋ ಸಙ್ಗಾಮೇ ಉಸ್ಸಹತಿ ವಾಯಮತಿ, ತಮೇನಂ ಉಸ್ಸಹನ್ತಂ ವಾಯಮನ್ತಂ ಪರೇ ಹನನ್ತಿ ಪರಿಯಾಪಾದೇನ್ತಿ, ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಪರಜಿತಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ’ತಿ। ಇಧ ಭಗವಾ ಕಿಮಾಹಾ”ತಿ?

"ಅದ್ಧಾ ಖೋ ತ್ಯಾಹಂ, ಗಾಮಣಿ, ನ ಲಭಾಮಿ - 'ಅಲಂ, ಗಾಮಣಿ, ತಿಟ್ಠತೇತಂ; ಮಾ ಮಂ ಏತಂ ಪುಚ್ಛೀ'ತಿ। ಅಪಿ ಚ ಖೋ ತ್ಯಾಹಂ ಬ್ಯಾಕರಿಸ್ಸಾಮಿ। ಯೋ ಸೋ, ಗಾಮಣಿ, ಅಸ್ಸಾರೋಹೋ ಸಙ್ಗಾಮೇ ಉಸ್ಸಹತಿ ವಾಯಮತಿ ತಸ್ಸ ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಪುಬ್ಬೇ ಗಹಿತಂ ದುಕ್ಕಟಂ ದುಪ್ಪಣಿಹಿತಂ - 'ಇಮೇ ಸತ್ತಾ ಹಞ್ಞನ್ತು ವಾ ಬಜ್ಝನ್ತು ವಾ ಉಚ್ಛಿಜ್ಜನ್ತು ವಾ ವಿನಸ್ಸನ್ತು ವಾ ಮಾ ಅಹೇಸುಂ ಇತಿ ವಾ'ತಿ। ತಮೇನಂ ಉಸ್ಸಹನ್ತಂ ವಾಯಮನ್ತಂ ಪರೇ ಹನನ್ತಿ ಪರಿಯಾಪಾದೇನ್ತಿ, ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಪರಜಿತೋ ನಾಮ ನಿರಯೋ ತತ್ಥ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಸಚೇ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ - 'ಯೋ ಸೋ ಅಸ್ಸಾರೋಹೋ ಸಙ್ಗಾಮೇ ಉಸ್ಸಹತಿ ವಾಯಮತಿ, ತಮೇನಂ ಉಸ್ಸಹನ್ತಂ ವಾಯಮನ್ತಂ ಪರೇ ಹನನ್ತಿ ಪರಿಯಾಪಾದೇನ್ತಿ, ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಪರಜಿತಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ'ತಿ, ಸಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ। ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಸ್ಸ ಖೋ ಪನಾಹಂ ಗಾಮಣಿ, ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ದ್ವಿನ್ನಂ ಗತೀನಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಗತಿಂ ವದಾಮಿ - ನಿರಯಂ ವಾ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಂ ವಾ"ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಅಸ್ಸಾರೋಹೋ ಗಾಮಣಿ ಪರೋದಿ, ಅಸ್ಸೂನಿ ಪವತ್ತೇಸಿ। "ಏತಂ ಖೋ ತ್ಯಾಹಂ, ಗಾಮಣಿ, ನಾಲತ್ಥಂ - 'ಅಲಂ, ಗಾಮಣಿ, ತಿಟ್ಠತೇತಂ; ಮಾ ಮಂ ಏತಂ ಪುಚ್ಛೀ'"ತಿ। "ನಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏತಂ ರೋದಾಮಿ ಯಂ ಮಂ ಭಗವಾ ಏವಮಾಹ। ಅಪಿಚಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಪುಬ್ಬಕೇಹಿ ಆಚರಿಯಪಾಚರಿಯೇಹಿ ಅಸ್ಸಾರೋಹೇಹಿ ದೀಘರತ್ತಂ ನಿಕತೋ ವಞ್ಚಿತೋ ಪಲುದ್ಧೋ - 'ಯೋ ಸೋ ಅಸ್ಸಾರೋಹೋ ಸಙ್ಗಾಮೇ ಉಸ್ಸಹತಿ ವಾಯಮತಿ, ತಮೇನಂ ಉಸ್ಸಹನ್ತಂ ವಾಯಮನ್ತಂ ಪರೇ ಹನನ್ತಿ ಪರಿಯಾಪಾದೇನ್ತಿ, ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಪರಜಿತಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ'"ತಿ। "ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭನ್ತೇ...ಪೇ॰... ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ"ನ್ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಅಸಿಬನ್ಧಕಪುತ್ತಸುತ್ತಂ

೩೫೮. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ನಾಳನ್ದಾಯಂ ವಿಹರತಿ ಪಾವಾರಿಕಮ್ಬವನೇ। ಅಥ ಖೋ ಅಸಿಬನ್ಧಕಪುತ್ತೋ ಗಾಮಣಿ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಅಸಿಬನ್ಧಕಪುತ್ತೋ ಗಾಮಣಿ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ, ಭನ್ತೇ, ಪಚ್ಛಾ ಭೂಮಕಾ ಕಾಮಣ್ಡಲುಕಾ ಸೇವಾಲಮಾಲಿಕಾ ಉದಕೋರೋಹಕಾ ಅಗ್ಗಿಪರಿಚಾರಕಾ। ತೇ ಮತಂ ಕಾಲಙ್ಕತಂ ಉಯ್ಯಾಪೇನ್ತಿ ನಾಮ ಸಞ್ಞಾಪೇನ್ತಿ ನಾಮ ಸಗ್ಗಂ ನಾಮ ಓಕ್ಕಾಮೇನ್ತಿ। ಭಗವಾ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಪಹೋತಿ ತಥಾ ಕಾತುಂ ಯಥಾ ಸಬ್ಬೋ ಲೋಕೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾ"ತಿ? "ತೇನ ಹಿ, ಗಾಮಣಿ, ತಞ್ಞೇವೇತ್ಥ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮಿ। ಯಥಾ ತೇ ಖಮೇಯ್ಯ ತಥಾ ನಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಗಾಮಣಿ, ಇಧಸ್ಸ ಪುರಿಸೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೀ ಮುಸಾವಾದೀ ಪಿಸುಣವಾಚೋ ಫರುಸವಾಚೋ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪೀ ಅಭಿಜ್ಝಾಲು ಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತೋ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕೋ। ತಮೇನಂ ಮಹಾ ಜನಕಾಯೋ ಸಙ್ಗಮ್ಮ ಸಮಾಗಮ್ಮ ಆಯಾಚೇಯ್ಯ ಥೋಮೇಯ್ಯ ಪಞ್ಜಲಿಕೋ ಅನುಪರಿಸಕ್ಕೇಯ್ಯ - 'ಅಯಂ ಪುರಿಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತೂ'ತಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಗಾಮಣಿ , ಅಪಿ ನು ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಮಹತೋ ಜನಕಾಯಸ್ಸ ಆಯಾಚನಹೇತು ವಾ ಥೋಮನಹೇತು ವಾ ಪಞ್ಜಲಿಕಾ ಅನುಪರಿಸಕ್ಕನಹೇತು ವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಗಾಮಣಿ, ಪುರಿಸೋ ಮಹತಿಂ ಪುಥುಸಿಲಂ ಗಮ್ಭೀರೇ ಉದಕರಹದೇ ಪಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ। ತಮೇನಂ ಮಹಾ ಜನಕಾಯೋ ಸಙ್ಗಮ್ಮ ಸಮಾಗಮ್ಮ ಆಯಾಚೇಯ್ಯ ಥೋಮೇಯ್ಯ ಪಞ್ಜಲಿಕೋ ಅನುಪರಿಸಕ್ಕೇಯ್ಯ - 'ಉಮ್ಮುಜ್ಜ, ಭೋ ಪುಥುಸಿಲೇ, ಉಪ್ಲವ, ಭೋ ಪುಥುಸಿಲೇ , ಥಲಮುಪ್ಲವ, ಭೋ ಪುಥುಸಿಲೇ'ತಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಗಾಮಣಿ, ಅಪಿ ನು ಸಾ ಪುಥುಸಿಲಾ ಮಹತೋ ಜನಕಾಯಸ್ಸ ಆಯಾಚನಹೇತು ವಾ ಥೋಮನಹೇತು ವಾ ಪಞ್ಜಲಿಕಾ ಅನುಪರಿಸಕ್ಕನಹೇತು ವಾ ಉಮ್ಮುಜ್ಜೇಯ್ಯ ವಾ ಉಪ್ಲವೇಯ್ಯ

ವಾ ಥಲಂ ವಾ ಉಪ್ಲವೇಯ್ಯಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಏವಮೇವ ಖೋ, ಗಾಮಣಿ, ಯೋ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೀ ಮುಸಾವಾದೀ ಪಿಸುಣವಾಚೋ ಫರುಸವಾಚೋ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪೀ ಅಭಿಜ್ಝಾಲು ಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತೋ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕೋ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ತಂ ಮಹಾ ಜನಕಾಯೋ ಸಙ್ಗಮ್ಮ ಸಮಾಗಮ್ಮ ಆಯಾಚೇಯ್ಯ ಥೋಮೇಯ್ಯ ಪಞ್ಜಲಿಕೋ ಅನುಪರಿಸಕ್ಕೇಯ್ಯ - 'ಅಯಂ ಪುರಿಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತೂ'"ತಿ, ಅಥ ಖೋ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಗಾಮಣಿ, ಇಧಸ್ಸ [ಇಧ (ಕ॰), ಇಧ ಚಸ್ಸ (?)] ಪುರಿಸೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಅನಭಿಜ್ಝಾಲು ಅಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕೋ। ತಮೇನಂ ಮಹಾ ಜನಕಾಯೋ ಸಙ್ಗಮ್ಮ ಸಮಾಗಮ್ಮ ಆಯಾಚೇಯ್ಯ ಥೋಮೇಯ್ಯ ಪಞ್ಜಲಿಕೋ ಅನುಪರಿಸಕ್ಕೇಯ್ಯ - 'ಅಯಂ ಪುರಿಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತೂ'ತಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಗಾಮಣಿ, ಅಪಿ ನು ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಮಹತೋ ಜನಕಾಯಸ್ಸ ಆಯಾಚನಹೇತು ವಾ ಥೋಮನಹೇತು ವಾ ಪಞ್ಜಲಿಕಾ ಅನುಪರಿಸಕ್ಕನಹೇತು ವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಗಾಮಣಿ, ಪುರಿಸೋ ಸಪ್ಪಿಕುಮ್ಭಂ ವಾ ತೇಲಕುಮ್ಭಂ ವಾ ಗಮ್ಭೀರೇ ಉದಕರಹದೇ ಓಗಾಹೇತ್ವಾ ಭಿನ್ದೇಯ್ಯ। ತತ್ರ ಯಾಸ್ಸ ಸಕ್ಖರಾ ವಾ ಕಠಲಾ ವಾ ಸಾ ಅಧೋಗಾಮೀ [ಅಧೋಗಾಮಿನೀ (?)] ಅಸ್ಸ; ಯಞ್ಚ ಖ್ವಸ್ಸ ತತ್ರ ಸಪ್ಪಿ ವಾ ತೇಲಂ ವಾ ತಂ ಉದ್ಧಂ ಗಾಮಿ ಅಸ್ಸ। ತಮೇನಂ ಮಹಾ ಜನಕಾಯೋ ಸಙ್ಗಮ್ಮ ಸಮಾಗಮ್ಮ ಆಯಾಚೇಯ್ಯ ಥೋಮೇಯ್ಯ ಪಞ್ಜಲಿಕೋ ಅನುಪರಿಸಕ್ಕೇಯ್ಯ - 'ಓಸೀದ, ಭೋ ಸಪ್ಪಿತೇಲ, ಸಂಸೀದ , ಭೋ ಸಪ್ಪಿತೇಲ, ಅಧೋ ಗಚ್ಛ, ಭೋ ಸಪ್ಪಿತೇಲಾ'ತಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಗಾಮಣಿ, ಅಪಿ ನು ತಂ ಸಪ್ಪಿತೇಲಂ ಮಹತೋ ಜನಕಾಯಸ್ಸ ಆಯಾಚನಹೇತು ವಾ ಥೋಮನಹೇತು ವಾ ಪಞ್ಜಲಿಕಾ ಅನುಪರಿಸಕ್ಕನಹೇತು ವಾ ಓಸೀದೇಯ್ಯ ವಾ ಸಂಸೀದೇಯ್ಯ ವಾ ಅಧೋ ವಾ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಏವಮೇವ ಖೋ, ಗಾಮಣಿ, ಯೋ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ, ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತೋ, ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತೋ, ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ, ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ , ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ಪಟಿವಿರತೋ, ಅನಭಿಜ್ಝಾಲು, ಅಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತೋ, ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕೋ, ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ತಂ ಮಹಾ ಜನಕಾಯೋ ಸಙ್ಗಮ್ಮ ಸಮಾಗಮ್ಮ ಆಯಾಚೇಯ್ಯ ಥೋಮೇಯ್ಯ ಪಞ್ಜಲಿಕೋ ಅನುಪರಿಸಕ್ಕೇಯ್ಯ - 'ಅಯಂ ಪುರಿಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತೂ'ತಿ, ಅಥ ಖೋ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾ"ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಅಸಿಬನ್ಧಕಪುತ್ತೋ ಗಾಮಣಿ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭನ್ತೇ... ಪೇ॰... ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ"ನ್ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಖೇತ್ತೂಪಮಸುತ್ತಂ

೩೫೯. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ನಾಳನ್ದಾಯಂ ವಿಹರತಿ ಪಾವಾರಿಕಮ್ಬವನೇ। ಅಥ ಖೋ ಅಸಿಬನ್ಧಕಪುತ್ತೋ ಗಾಮಣಿ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಅಸಿಬನ್ಧಕಪುತ್ತೋ ಗಾಮಣಿ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ನನು, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಸಬ್ಬಪಾಣಭೂತಹಿತಾನುಕಮ್ಪೀ ವಿಹರತೀ"ತಿ? "ಏವಂ, ಗಾಮಣಿ, ತಥಾಗತೋ ಸಬ್ಬಪಾಣಭೂತಹಿತಾನುಕಮ್ಪೀ ವಿಹರತೀ"ತಿ। "ಅಥ ಕಿಞ್ಚರಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಏಕಚ್ಚಾನಂ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ, ಏಕಚ್ಚಾನಂ ನೋ ತಥಾ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತೀ"ತಿ? "ತೇನ ಹಿ, ಗಾಮಣಿ, ತಞ್ಞೇವೇತ್ಥ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮಿ। ಯಥಾ ತೇ ಖಮೇಯ್ಯ ತಥಾ ನಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಸಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಗಾಮಣಿ, ಇಧಸ್ಸು [ಇಧ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಕಸ್ಸಕಸ್ಸ ಗಹಪತಿನೋ ತೀಣಿ ಖೇತ್ತಾನಿ - ಏಕಂ ಖೇತ್ತಂ ಅಗ್ಗಂ, ಏಕಂ ಖೇತ್ತಂ ಮಜ್ಝಿಮಂ, ಏಕಂ ಖೇತ್ತಂ ಹೀನಂ ಜಙ್ಗಲಂ

ಊಸರಂ ಪಾಪಭೂಮಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಗಾಮಣಿ, ಅಸು ಕಸ್ಸಕೋ ಗಹಪತಿ ಬೀಜಾನಿ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತುಕಾಮೋ ಕತ್ಥ ಪಠಮಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಯ್ಯ, ಯಂ ವಾ ಅದುಂ ಖೇತ್ತಂ ಅಗ್ಗಂ , ಯಂ ವಾ ಅದುಂ ಖೇತ್ತಂ ಮಜ್ಝಿಮಂ, ಯಂ ವಾ ಅದುಂ ಖೇತ್ತಂ ಹೀನಂ ಜಙ್ಗಲಂ ಊಸರಂ ಪಾಪಭೂಮೀ"ತಿ? "ಅಸು, ಭನ್ತೇ, ಕಸ್ಸಕೋ ಗಹಪತಿ ಬೀಜಾನಿ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತುಕಾಮೋ ಯಂ ಅದುಂ ಖೇತ್ತಂ ಅಗ್ಗಂ ತತ್ಥ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಯ್ಯ । ತತ್ಥ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಯಂ ಅದುಂ ಖೇತ್ತಂ ಮಜ್ಝಿಮಂ ತತ್ಥ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಯ್ಯ। ತತ್ಥ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಯಂ ಅದುಂ ಖೇತ್ತಂ ಹೀನಂ ಜಙ್ಗಲಂ ಊಸರಂ ಪಾಪಭೂಮಿ ತತ್ಥ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಯ್ಯಪಿ, ನೋಪಿ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಯ್ಯ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅನ್ತಮಸೋ ಗೋಭತ್ತಮ್ಪಿ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಗಾಮಣಿ, ಯಂ ಅದುಂ ಖೇತ್ತಂ ಅಗ್ಗಂ; ಏವಮೇವ ಮಯ್ಹಂ ಭಿಕ್ಖುಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ। ತೇಸಾಹಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಮಿ - ಆದಿಕಲ್ಯಾಣಂ ಮಜ್ಝೇಕಲ್ಯಾಣಂ ಪರಿಯೋಸಾನಕಲ್ಯಾಣಂ, ಸಾತ್ಥಂ ಸಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಕೇವಲಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪಕಾಸೇಮಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಏತೇ ಹಿ, ಗಾಮಣಿ, ಮಂದೀಪಾ ಮಂಲೇಣಾ ಮಂತಾಣಾ ಮಂಸರಣಾ ವಿಹರನ್ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಗಾಮಣಿ, ಯಂ ಅದುಂ ಖೇತ್ತಂ ಮಜ್ಝಿಮಂ; ಏವಮೇವ ಮಯ್ಹಂ ಉಪಾಸಕಉಪಾಸಿಕಾಯೋ। ತೇಸಂ ಪಾಹಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಮಿ - ಆದಿಕಲ್ಯಾಣಂ ಮಜ್ಝೇಕಲ್ಯಾಣಂ ಪರಿಯೋಸಾನಕಲ್ಯಾಣಂ, ಸಾತ್ಥಂ ಸಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಕೇವಲಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪಕಾಸೇಮಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಏತೇ ಹಿ, ಗಾಮಣಿ, ಮಂದೀಪಾ ಮಂಲೇಣಾ ಮಂತಾಣಾ ಮಂಸರಣಾ ವಿಹರನ್ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಗಾಮಣಿ, ಯಂ ಅದುಂ ಖೇತ್ತಂ ಹೀನಂ ಜಙ್ಗಲಂ ಊಸರಂ ಪಾಪಭೂಮಿ; ಏವಮೇವ ಮಯ್ಹಂ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ । ತೇಸಂ ಪಾಹಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಮಿ - ಆದಿಕಲ್ಯಾಣಂ ಮಜ್ಝೇಕಲ್ಯಾಣಂ ಪರಿಯೋಸಾನಕಲ್ಯಾಣಂ ಸಾತ್ಥಂ ಸಬ್ಯಞ್ಜನಂ, ಕೇವಲಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪಕಾಸೇಮಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಏಕಂ ಪದಮ್ಪಿ ಆಜಾನೇಯ್ಯುಂ ತಂ ನೇಸಂ ಅಸ್ಸ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯಾ"ತಿ।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಗಾಮಣಿ, ಪುರಿಸಸ್ಸ ತಯೋ ಉದಕಮಣಿಕಾ - ಏಕೋ ಉದಕಮಣಿಕೋ ಅಚ್ಛಿದ್ದೋ ಅಹಾರೀ ಅಪರಿಹಾರೀ, ಏಕೋ ಉದಕಮಣಿಕೋ ಅಚ್ಛಿದ್ದೋ ಹಾರೀ ಪರಿಹಾರೀ, ಏಕೋ ಉದಕಮಣಿಕೋ ಛಿದ್ದೋ ಹಾರೀ ಪರಿಹಾರೀ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಗಾಮಣಿ, ಅಸು ಪುರಿಸೋ ಉದಕಂ ನಿಕ್ಖಿಪಿತುಕಾಮೋ ಕತ್ಥ ಪಠಮಂ ನಿಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ, ಯೋ ವಾ ಸೋ ಉದಕಮಣಿಕೋ ಅಚ್ಛಿದ್ದೋ ಅಹಾರೀ ಅಪರಿಹಾರೀ, ಯೋ ವಾ ಸೋ ಉದಕಮಣಿಕೋ ಅಚ್ಛಿದ್ದೋ ಹಾರೀ ಪರಿಹಾರೀ, ಯೋ ವಾ ಸೋ ಉದಕಮಣಿಕೋ ಛಿದ್ದೋ ಹಾರೀ ಪರಿಹಾರೀ"ತಿ? "ಅಸು, ಭನ್ತೇ, ಪುರಿಸೋ ಉದಕಂ ನಿಕ್ಖಿಪಿತುಕಾಮೋ, ಯೋ ಸೋ ಉದಕಮಣಿಕೋ ಅಚ್ಛಿದ್ದೋ ಅಹಾರೀ ಅಪರಿಹಾರೀ ತತ್ಥ ನಿಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ, ತತ್ಥ ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ, ಯೋ ಸೋ ಉದಕಮಣಿಕೋ ಅಚ್ಛಿದ್ದೋ ಹಾರೀ ಪರಿಹಾರೀ ತತ್ಥ ನಿಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ, ತತ್ಥ ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ, ಯೋ ಸೋ ಉದಕಮಣಿಕೋ ಛಿದ್ದೋ ಹಾರೀ ಪರಿಹಾರೀ ತತ್ಥ ನಿಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯಪಿ, ನೋಪಿ ನಿಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅನ್ತಮಸೋ ಭಣ್ಡಧೋವನಮ್ಪಿ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಗಾಮಣಿ, ಯೋ ಸೋ ಉದಕಮಣಿಕೋ ಅಚ್ಛಿದ್ದೋ ಅಹಾರೀ ಅಪರಿಹಾರೀ; ಏವಮೇವ ಮಯ್ಹಂ ಭಿಕ್ಖುಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ। ತೇಸಾಹಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಮಿ - ಆದಿಕಲ್ಯಾಣಂ ಮಜ್ಝೇಕಲ್ಯಾಣಂ ಪರಿಯೋಸಾನಕಲ್ಯಾಣಂ ಸಾತ್ಥಂ ಸಬ್ಯಞ್ಜನಂ , ಕೇವಲಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪಕಾಸೇಮಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಏತೇ ಹಿ, ಗಾಮಣಿ, ಮಂದೀಪಾ ಮಂಲೇಣಾ ಮಂತಾಣಾ ಮಂಸರಣಾ ವಿಹರನ್ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಗಾಮಣಿ, ಯೋ ಸೋ ಉದಕಮಣಿಕೋ ಅಚ್ಛಿದ್ದೋ ಹಾರೀ ಪರಿಹಾರೀ; ಏವಮೇವ ಮಯ್ಹಂ ಉಪಾಸಕಉಪಾಸಿಕಾಯೋ। ತೇಸಾಹಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಮಿ - ಆದಿಕಲ್ಯಾಣಂ ಮಜ್ಝೇಕಲ್ಯಾಣಂ ಪರಿಯೋಸಾನಕಲ್ಯಾಣಂ ಸಾತ್ಥಂ ಸಬ್ಯಞ್ಜನಂ, ಕೇವಲಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪಕಾಸೇಮಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಏತೇ ಹಿ, ಗಾಮಣಿ, ಮಂದೀಪಾ ಮಂಲೇಣಾ ಮಂತಾಣಾ ಮಂಸರಣಾ ವಿಹರನ್ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಗಾಮಣಿ, ಯೋ ಸೋ ಉದಕಮಣಿಕೋ ಛಿದ್ದೋ ಹಾರೀ ಪರಿಹಾರೀ; ಏವಮೇವ ಮಯ್ಹಂ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ। ತೇಸಾಹಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಮಿ - ಆದಿಕಲ್ಯಾಣಂ ಮಜ್ಝೇಕಲ್ಯಾಣಂ ಪರಿಯೋಸಾನಕಲ್ಯಾಣಂ ಸಾತ್ಥಂ ಸಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಕೇವಲಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪಕಾಸೇಮಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅಪ್ಪೇವ

ನಾಮ ಏಕಂ ಪದಮ್ಪಿ ಆಜಾನೇಯ್ಯುಂ, ತಂ ನೇಸಂ ಅಸ್ಸ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯಾ"ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಅಸಿಬನ್ಧಕಪುತ್ತೋ ಗಾಮಣಿ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭನ್ತೇ...ಪೇ॰... ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ"ನ್ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಸಙ್ಖಧಮಸುತ್ತಂ

೩೬೦. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ನಾಳನ್ದಾಯಂ ವಿಹರತಿ ಪಾವಾರಿಕಮ್ಬವನೇ। ಅಥ ಖೋ ಅಸಿಬನ್ಧಕಪುತ್ತೋ ಗಾಮಣಿ ನಿಗಣ್ಠಸಾವಕೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಅಸಿಬನ್ಧಕಪುತ್ತಂ ಗಾಮಣಿಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ - "ಕಥಂ ನು ಖೋ, ಗಾಮಣಿ, ನಿಗಣ್ಠೋ ನಾಟಪುತ್ತೋ ಸಾವಕಾನಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತೀ"ತಿ? "ಏವಂ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ನಿಗಣ್ಠೋ ನಾಟಪುತ್ತೋ ಸಾವಕಾನಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ - 'ಯೋ ಕೋಚಿ ಪಾಣಂ ಅತಿಪಾತೇತಿ, ಸಬ್ಬೋ ಸೋ ಆಪಾಯಿಕೋ ನೇರಯಿಕೋ, ಯೋ ಕೋಚಿ ಅದಿನ್ನಂ ಆದಿಯತಿ, ಸಬ್ಬೋ ಸೋ ಆಪಾಯಿಕೋ ನೇರಯಿಕೋ , ಯೋ ಕೋಚಿ ಕಾಮೇಸು ಮಿಚ್ಛಾ ಚರತಿ, ಸಬ್ಬೋ ಸೋ ಆಪಾಯಿಕೋ ನೇರಯಿಕೋ, ಯೋ ಕೋಚಿ ಮುಸಾ ಭಣತಿ ಸಬ್ಬೋ, ಸೋ ಆಪಾಯಿಕೋ ನೇರಯಿಕೋ। ಯಂಬಹುಲಂ ಯಂಬಹುಲಂ ವಿಹರತಿ, ತೇನ ತೇನ ನೀಯತೀ'ತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ನಿಗಣ್ಠೋ ನಾಟಪುತ್ತೋ ಸಾವಕಾನಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತೀ"ತಿ। "'ಯಂಬಹುಲಂ ಯಂಬಹುಲಞ್ಚ, ಗಾಮಣಿ, ವಿಹರತಿ, ತೇನ ತೇನ ನೀಯತಿ', ಏವಂ ಸನ್ತೇ ನ ಕೋಚಿ ಆಪಾಯಿಕೋ ನೇರಯಿಕೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಯಥಾ ನಿಗಣ್ಠಸ್ಸ ನಾಟಪುತ್ತಸ್ಸ ವಚನಂ"।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಗಾಮಣಿ, ಯೋ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ರತ್ತಿಯಾ ವಾ ದಿವಸಸ್ಸ ವಾ ಸಮಯಾಸಮಯಂ ಉಪಾದಾಯ, ಕತಮೋ ಬಹುತರೋ ಸಮಯೋ, ಯಂ ವಾ ಸೋ ಪಾಣಮತಿಪಾತೇತಿ, ಯಂ ವಾ ಸೋ ಪಾಣಂ ನಾತಿಪಾತೇತೀ"ತಿ? "ಯೋ ಸೋ, ಭನ್ತೇ, ಪುರಿಸೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ರತ್ತಿಯಾ ವಾ ದಿವಸಸ್ಸ ವಾ ಸಮಯಾಸಮಯಂ ಉಪಾದಾಯ, ಅಪ್ಪತರೋ ಸೋ ಸಮಯೋ ಯಂ ಸೋ ಪಾಣಮತಿಪಾತೇತಿ, ಅಥ ಖೋ ಸ್ವೇವ ಬಹುತರೋ ಸಮಯೋ ಯಂ ಸೋ ಪಾಣಂ ನಾತಿಪಾತೇತೀ"ತಿ। "'ಯಂಬಹುಲಂ ಯಂಬಹುಲಞ್ಚ, ಗಾಮಣಿ, ವಿಹರತಿ ತೇನ ತೇನ ನೀಯತೀ'ತಿ, ಏವಂ ಸನ್ತೇ ನ ಕೋಚಿ ಆಪಾಯಿಕೋ ನೇರಯಿಕೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಯಥಾ ನಿಗಣ್ಠಸ್ಸ ನಾಟಪುತ್ತಸ್ಸ ವಚನಂ"।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಗಾಮಣಿ, ಯೋ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀ ರತ್ತಿಯಾ ವಾ ದಿವಸಸ್ಸ ವಾ ಸಮಯಾಸಮಯಂ ಉಪಾದಾಯ, ಕತಮೋ ಬಹುತರೋ ಸಮಯೋ, ಯಂ ವಾ ಸೋ ಅದಿನ್ನಂ ಆದಿಯತಿ, ಯಂ ವಾ ಸೋ ಅದಿನ್ನಂ ನಾದಿಯತೀ"ತಿ। "ಯೋ ಸೋ, ಭನ್ತೇ, ಪುರಿಸೋ ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀ ರತ್ತಿಯಾ ವಾ ದಿವಸಸ್ಸ ವಾ ಸಮಯಾಸಮಯಂ ಉಪಾದಾಯ ಅಪ್ಪತರೋ ಸೋ ಸಮಯೋ, ಯಂ ಸೋ ಅದಿನ್ನಂ ಆದಿಯತಿ, ಅಥ ಖೋ ಸ್ವೇವ ಬಹುತರೋ ಸಮಯೋ, ಯಂ ಸೋ ಅದಿನ್ನಂ ನಾದಿಯತೀ"ತಿ। "'ಯಂಬಹುಲಂ ಯಂಬಹುಲಞ್ಚ, ಗಾಮಣಿ, ವಿಹರತಿ ತೇನ ತೇನ ನೀಯತೀ'ತಿ, ಏವಂ ಸನ್ತೇ ನ ಕೋಚಿ ಆಪಾಯಿಕೋ ನೇರಯಿಕೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಯಥಾ ನಿಗಣ್ಠಸ್ಸ ನಾಟಪುತ್ತಸ್ಸ ವಚನಂ"।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಗಾಮಣಿ, ಯೋ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೀ ರತ್ತಿಯಾ ವಾ ದಿವಸಸ್ಸ ವಾ ಸಮಯಾಸಮಯಂ ಉಪಾದಾಯ, ಕತಮೋ ಬಹುತರೋ ಸಮಯೋ, ಯಂ ವಾ ಸೋ ಕಾಮೇಸು ಮಿಚ್ಛಾ ಚರತಿ, ಯಂ ವಾ ಸೋ ಕಾಮೇಸು ಮಿಚ್ಛಾ ನ ಚರತೀ"ತಿ? "ಯೋ ಸೋ, ಭನ್ತೇ, ಪುರಿಸೋ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೀ ರತ್ತಿಯಾ ವಾ ದಿವಸಸ್ಸ ವಾ ಸಮಯಾಸಮಯಂ ಉಪಾದಾಯ, ಅಪ್ಪತರೋ ಸೋ ಸಮಯೋ ಯಂ ಸೋ ಕಾಮೇಸು ಮಿಚ್ಛಾ ಚರತಿ, ಅಥ ಖೋ ಸ್ವೇವ ಬಹುತರೋ ಸಮಯೋ, ಯಂ ಸೋ ಕಾಮೇಸು ಮಿಚ್ಛಾ ನ ಚರತೀ"ತಿ। "'ಯಂಬಹುಲಂ ಯಂಬಹುಲಞ್ಚ, ಗಾಮಣಿ, ವಿಹರತಿ ತೇನ ತೇನ ನೀಯತೀ'ತಿ , ಏವಂ ಸನ್ತೇ ನ ಕೋಚಿ ಆಪಾಯಿಕೋ ನೇರಯಿಕೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಯಥಾ ನಿಗಣ್ಠಸ್ಸ ನಾಟಪುತ್ತಸ್ಸ ವಚನಂ"।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಗಾಮಣಿ, ಯೋ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಮುಸಾವಾದೀ ರತ್ತಿಯಾ ವಾ ದಿವಸಸ್ಸ ವಾ ಸಮಯಾಸಮಯಂ ಉಪಾದಾಯ, ಕತಮೋ ಬಹುತರೋ ಸಮಯೋ, ಯಂ ವಾ ಸೋ ಮುಸಾ ಭಣತಿ, ಯಂ ವಾ ಸೋ ಮುಸಾ ನ ಭಣತೀ"ತಿ? "ಯೋ

ಸೋ, ಭನ್ತೇ , ಪುರಿಸೋ ಮುಸಾವಾದೀ ರತ್ತಿಯಾ ವಾ ದಿವಸಸ್ಸ ವಾ ಸಮಯಾಸಮಯಂ ಉಪಾದಾಯ , ಅಪ್ಪತರೋ ಸೋ ಸಮಯೋ, ಯಂ ಸೋ ಮುಸಾ ಭಣತಿ, ಅಥ ಖೋ ಸ್ವೇವ ಬಹುತರೋ ಸಮಯೋ, ಯಂ ಸೋ ಮುಸಾ ನ ಭಣತೀ"ತಿ। "'ಯಂಬಹುಲಂ ಯಂಬಹುಲಞ್ಚ, ಗಾಮಣಿ, ವಿಹರತಿ ತೇನ ತೇನ ನೀಯತೀ'ತಿ, ಏವಂ ಸನ್ತೇ ನ ಕೋಚಿ ಆಪಾಯಿಕೋ ನೇರಯಿಕೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಯಥಾ ನಿಗಣ್ಠಸ್ಸ ನಾಟಪುತ್ತಸ್ಸ ವಚನಂ"।

"ಇಧ, ಗಾಮಣಿ, ಏಕಚ್ಚೋ ಸತ್ಥಾ ಏವಂವಾದೀ ಹೋತಿ ಏವಂದಿಟ್ಠಿ [ಏವಂದಿಟ್ಠೀ (ಕ॰)] – 'ಯೋ ಕೋಚಿ ಪಾಣಮತಿಪಾತೇತಿ, ಸಬ್ಬೋ ಸೋ ಆಪಾಯಿಕೋ ನೇರಯಿಕೋ, ಯೋ ಕೋಚಿ ಅದಿನ್ನಂ ಆದಿಯತಿ, ಸಬ್ಬೋ ಸೋ ಆಪಾಯಿಕೋ ನೇರಯಿಕೋ, ಯೋ ಕೋಚಿ ಕಾಮೇಸು ಮಿಚ್ಛಾ ಚರತಿ, ಸಬ್ಬೋ ಸೋ ಆಪಾಯಿಕೋ ನೇರಯಿಕೋ, ಯೋ ಕೋಚಿ ಮುಸಾ ಭಣತಿ, ಸಬ್ಬೋ ಸೋ ಆಪಾಯಿಕೋ ನೇರಯಿಕೋ'ತಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಖೋ ಪನ, ಗಾಮಣಿ, ಸತ್ಥರಿ ಸಾವಕೋ ಅಭಿಪ್ಪಸನ್ನೋ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ – 'ಮಯ್ಹಂ ಖೋ ಸತ್ಥಾ ಏವಂವಾದೀ ಏವಂದಿಟ್ಠಿ – ಯೋ ಕೋಚಿ ಪಾಣಮತಿಪಾತೇತಿ, ಸಬ್ಬೋ ಸೋ ಆಪಾಯಿಕೋ ನೇರಯಿಕೋತಿ। ಅತ್ಥಿ ಖೋ ಪನ ಮಯಾ ಪಾಣೋ ಅತಿಪಾತಿತೋ, ಅಹಮ್ಪಮ್ಹಿ ಆಪಾಯಿಕೋ ನೇರಯಿಕೋತಿ ದಿಟ್ಠಿಂ ಪಟಿಲಭತಿ। ತಂ, ಗಾಮಣಿ, ವಾಚಂ ಅಪ್ಪಹಾಯ ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಪ್ಪಹಾಯ ತಂ ದಿಟ್ಠಿಂ ಅಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತ್ವಾ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ। ಮಯ್ಹಂ ಖೋ ಸತ್ಥಾ ಏವಂವಾದೀ ಏವಂದಿಟ್ಠಿ – ಯೋ ಕೋಚಿ ಅದಿನ್ನಂ ಆದಿಯತಿ, ಸಬ್ಬೋ ಸೋ ಆಪಾಯಿಕೋ ನೇರಯಿಕೋತಿ। ಅತ್ಥಿ ಖೋ ಪನ ಮಯಾ ಅದಿನ್ನಂ ಆದಿನ್ನಂ ಅಹಮ್ಪಮ್ಹಿ ಆಪಾಯಿಕೋ ನೇರಯಿಕೋತಿ ದಿಟ್ಠಿಂ ಪಟಿಲಭತಿ। ತಂ, ಗಾಮಣಿ, ವಾಚಂ ಅಪ್ಪಹಾಯ ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಪ್ಪಹಾಯ ತಂ ದಿಟ್ಠಿಂ ಅಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತ್ವಾ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ। ಮಯ್ಹಂ ಖೋ ಸತ್ಥಾ ಏವಂವಾದೀ ಏವಂದಿಟ್ಠಿ – ಯೋ ಕೋಚಿ ಕಾಮೇಸು ಮಿಚ್ಛಾ ಚರತಿ, ಸಬ್ಬೋ ಸೋ ಆಪಾಯಿಕೋ ನೇರಯಿಕೋ'ತಿ। ಅತ್ಥಿ ಖೋ ಪನ ಮಯಾ ಕಾಮೇಸು ಮಿಚ್ಛಾ ಚಿಣ್ಣಂ। 'ಅಹಮ್ಪಮ್ಹಿ ಆಪಾಯಿಕೋ ನೇರಯಿಕೋ'ತಿ ದಿಟ್ಠಿಂ ಪಟಿಲಭತಿ। ತಂ, ಗಾಮಣಿ, ವಾಚಂ ಅಪ್ಪಹಾಯ ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಪ್ಪಹಾಯ ತಂ ದಿಟ್ಠಿಂ ಅಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತ್ವಾ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ। ಮಯ್ಹಂ ಖೋ ಸತ್ಥಾ ಏವಂವಾದೀ ಏವಂದಿಟ್ಠಿ – ಯೋ ಕೋಚಿ ಮುಸಾ ಭಣತಿ, ಸಬ್ಬೋ ಸೋ ಆಪಾಯಿಕೋ ನೇರಯಿಕೋತಿ। ಅತ್ಥಿ ಖೋ ಪನ ಮಯಾ ಮುಸಾ ಭಣಿತಂ। 'ಅಹಮ್ಪಮ್ಹಿ ಆಪಾಯಿಕೋ ನೇರಯಿಕೋ'ತಿ ದಿಟ್ಠಿಂ ಪಟಿಲಭತಿ। ತಂ, ಗಾಮಣಿ, ವಾಚಂ ಅಪ್ಪಹಾಯ ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಪ್ಪಹಾಯ ತಂ ದಿಟ್ಠಿಂ ಅಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತ್ವಾ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ।

"ಇಧ ಪನ, ಗಾಮಣಿ, ತಥಾಗತೋ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸುಗತೋ ಲೋಕವಿದೂ ಅನುತ್ತರೋ ಪುರಿಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ। ಸೋ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಪಾಣಾತಿಪಾತಂ ಗರಹತಿ ವಿಗರಹತಿ, 'ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ವಿರಮಥಾ'ತಿ ಚಾಹ। ಅದಿನ್ನಾದಾನಂ ಗರಹತಿ ವಿಗರಹತಿ, 'ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ವಿರಮಥಾ'ತಿ ಚಾಹ। ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಂ ಗರಹತಿ, ವಿಗರಹತಿ 'ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ವಿರಮಥಾ'ತಿ ಚಾಹ। ಮುಸಾವಾದಂ ಗರಹತಿ ವಿಗರಹತಿ 'ಮುಸಾವಾದಾ ವಿರಮಥಾ'ತಿ ಚಾಹ। ತಸ್ಮಿಂ ಖೋ ಪನ, ಗಾಮಣಿ, ಸತ್ಥರಿ ಸಾವಕೋ ಅಭಿಪ್ಪಸನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – 'ಭಗವಾ ಖೋ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಪಾಣಾತಿಪಾತಂ ಗರಹತಿ ವಿಗರಹತಿ, ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ವಿರಮಥಾತಿ ಚಾಹ। ಅತ್ಥಿ ಖೋ ಪನ ಮಯಾ ಪಾಣೋ ಅತಿಪಾತಿತೋ ಯಾವತಕೋ ವಾ ತಾವತಕೋ ವಾ। ಯೋ ಖೋ ಪನ ಮಯಾ ಪಾಣೋ ಅತಿಪಾತಿತೋ ಯಾವತಕೋ ವಾ ತಾವತಕೋ ವಾ, ತಂ ನ ಸುಟ್ಠು, ತಂ ನ ಸಾಧು। ಅಹಞ್ಚೇವ [ಅಹಞ್ಚೇ (?)] ಖೋ ಪನ ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೀ ಅಸ್ಸಂ। ನ ಮೇತಂ ಪಾಪಂ ಕಮ್ಮಂ [ಪಾಪಕಮ್ಮಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಅಕತಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಙ್ಖಾಯ ತಞ್ಚೇವ ಪಾಣಾತಿಪಾತಂ ಪಜಹತಿ। ಆಯತಿಞ್ಚ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಏವಮೇತಸ್ಸ ಪಾಪಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಪಹಾನಂ ಹೋತಿ। ಏವಮೇತಸ್ಸ ಪಾಪಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಸಮತಿಕ್ಕಮೋ ಹೋತಿ।

"'ಭಗವಾ ಖೋ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಅದಿನ್ನಾದಾನಂ ಗರಹತಿ ವಿಗರಹತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ವಿರಮಥಾತಿ ಚಾಹ। ಅತ್ಥಿ ಖೋ ಪನ ಮಯಾ ಅದಿನ್ನಂ ಆದಿನ್ನಂ ಯಾವತಕಂ ವಾ ತಾವತಕಂ ವಾ। ಯಂ ಖೋ ಪನ ಮಯಾ ಅದಿನ್ನಂ ಆದಿನ್ನಂ ಯಾವತಕಂ ವಾ ತಾವತಕಂ ವಾ ತಂ ನ ಸುಟ್ಠು, ತಂ ನ ಸಾಧು। ಅಹಞ್ಚೇವ ಖೋ ಪನ ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೀ ಅಸ್ಸಂ, ನ ಮೇತಂ ಪಾಪಂ

ಕಮ್ಮಂ ಅಕತಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಙ್ಖಾಯ ತಞ್ಚೇವ ಅದಿನ್ನಾದಾನಂ ಪಜಹತಿ। ಆಯತಿಞ್ಚ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಏವಮೇತಸ್ಸ ಪಾಪಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಪಹಾನಂ ಹೋತಿ। ಏವಮೇತಸ್ಸ ಪಾಪಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಸಮತಿಕ್ಕಮೋ ಹೋತಿ।

"'ಭಗವಾ ಖೋ ಪನ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಂ ಗರಹತಿ ವಿಗರಹತಿ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ವಿರಮಥಾತಿ ಚಾಹ। ಅತ್ಥಿ ಖೋ ಪನ ಮಯಾ ಕಾಮೇಸು ಮಿಚ್ಛಾ ಚಿಣ್ಣಂ ಯಾವತಕಂ ವಾ ತಾವತಕಂ ವಾ। ಯಂ ಖೋ ಪನ ಮಯಾ ಕಾಮೇಸು ಮಿಚ್ಛಾ ಚಿಣ್ಣಂ ಯಾವತಕಂ ವಾ ತಾವತಕಂ ವಾ ತಂ ನ ಸುಟ್ಠು, ತಂ ನ ಸಾಧು। ಅಹಞ್ಚೇವ ಖೋ ಪನ ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೀ ಅಸ್ಸಂ, ನ ಮೇತಂ ಪಾಪಂ ಕಮ್ಮಂ ಅಕತಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಙ್ಖಾಯ ತಞ್ಚೇವ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಂ ಪಜಹತಿ, ಆಯತಿಞ್ಚ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಏವಮೇತಸ್ಸ ಪಾಪಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಪಹಾನಂ ಹೋತಿ। ಏವಮೇತಸ್ಸ ಪಾಪಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಸಮತಿಕ್ಕಮೋ ಹೋತಿ।

"'ಭಗವಾ ಖೋ ಪನ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಮುಸಾವಾದಂ ಗರಹತಿ ವಿಗರಹತಿ, ಮುಸಾವಾದಾ ವಿರಮಥಾತಿ ಚಾಹ। ಅತ್ಥಿ ಖೋ ಪನ ಮಯಾ ಮುಸಾ ಭಣಿತಂ ಯಾವತಕಂ ವಾ ತಾವತಕಂ ವಾ। ಯಂ ಖೋ ಪನ ಮಯಾ ಮುಸಾ ಭಣಿತಂ ಯಾವತಕಂ ವಾ ತಾವತಕಂ ವಾ ತಂ ನ ಸುಟ್ಠು, ತಂ ನ ಸಾಧು। ಅಹಞ್ಚೇವ ಖೋ ಪನ ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೀ ಅಸ್ಸಂ, ನ ಮೇತಂ ಪಾಪಂ ಕಮ್ಮಂ ಅಕತಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಙ್ಖಾಯ ತಞ್ಚೇವ ಮುಸಾವಾದಂ ಪಜಹತಿ, ಆಯತಿಞ್ಚ ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಏವಮೇತಸ್ಸ ಪಾಪಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಪಹಾನಂ ಹೋತಿ। ಏವಮೇತಸ್ಸ ಪಾಪಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಸಮತಿಕ್ಕಮೋ ಹೋತಿ।

"ಸೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತಂ ಪಹಾಯ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಅದಿನ್ನಾದಾನಂ ಪಹಾಯ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಂ ಪಹಾಯ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಮುಸಾವಾದಂ ಪಹಾಯ ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಪಿಸುಣಂ ವಾಚಂ ಪಹಾಯ ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಫರುಸಂ ವಾಚಂ ಪಹಾಯ ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಂ ಪಹಾಯ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಅಭಿಜ್ಝಂ ಪಹಾಯ ಅನಭಿಜ್ಝಾಲು ಹೋತಿ। ಬ್ಯಾಪಾದಪ್ಪದೋಸಂ ಪಹಾಯ ಅಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತೋ ಹೋತಿ। ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಂ ಪಹಾಯ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ಹೋತಿ।

"ಸ ಖೋ ಸೋ, ಗಾಮಣಿ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಏವಂ ವಿಗತಾಭಿಜ್ಝೋ ವಿಗತಬ್ಯಾಪಾದೋ ಅಸಮ್ಮೂಳ್ಹೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಪಟಿಸ್ಸತೋ ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ, ತಥಾ ದುತಿಯಂ, ತಥಾ ತತಿಯಂ, ತಥಾ ಚತುತ್ಥಂ। ಇತಿ ಉದ್ಧಮಧೋ ತಿರಿಯಂ ಸಬ್ಬಧಿ ಸಬ್ಬತ್ತತಾಯ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಲೋಕಂ ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜೇನ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಗಾಮಣಿ, ಬಲವಾ ಸಙ್ಖಧಮೋ ಅಪ್ಪಕಸಿರೇನೇವ ಚತುದ್ದಿಸಾ ವಿಞ್ಞಾಪೇಯ್ಯ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಗಾಮಣಿ, ಏವಂ ಭಾವಿತಾಯ ಮೇತ್ತಾಯ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತಾಯ ಯಂ ಪಮಾಣಕತಂ ಕಮ್ಮಂ, ನ ತಂ ತತ್ರಾವಸಿಸ್ಸತಿ, ನ ತಂ ತತ್ರಾವತಿಟ್ಠತಿ।

"ಸ ಖೋ ಸೋ, ಗಾಮಣಿ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಏವಂ ವಿಗತಾಭಿಜ್ಝೋ ವಿಗತಬ್ಯಾಪಾದೋ ಅಸಮ್ಮೂಳ್ಹೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಪಟಿಸ್ಸತೋ ಕರುಣಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ...ಪೇ॰... ಮುದಿತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ...ಪೇ॰...। ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ, ತಥಾ ದುತಿಯಂ, ತಥಾ ತತಿಯಂ, ತಥಾ ಚತುತ್ಥಂ। ಇತಿ ಉದ್ಧಮಧೋ ತಿರಿಯಂ ಸಬ್ಬಧಿ ಸಬ್ಬತ್ತತಾಯ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಲೋಕಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜೇನ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಗಾಮಣಿ, ಬಲವಾ ಸಙ್ಖಧಮೋ ಅಪ್ಪಕಸಿರೇನೇವ ಚತುದ್ದಿಸಾ ವಿಞ್ಞಾಪೇಯ್ಯ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಗಾಮಣಿ, ಏವಂ ಭಾವಿತಾಯ ಉಪೇಕ್ಖಾಯ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತಾಯ ಯಂ ಪಮಾಣಕತಂ ಕಮ್ಮಂ ನ ತಂ

ತತ್ರಾವಸಿಸ್ಸತಿ, ನ ತಂ ತತ್ರಾವತಿಟ್ಠತೀ"ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಅಸಿಬನ್ಧಕಪುತ್ತೋ ಗಾಮಣಿ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭನ್ತೇ...ಪೇ॰... ಉಪಾಸಕಂ ಮಂ ಭಗವಾ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ"ನ್ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಕುಲಸುತ್ತಂ

೩೬೧. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಕೋಸಲೇಸು ಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನೋ ಮಹತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಯೇನ ನಾಳನ್ದಾ ತದವಸರಿ । ತತ್ರ ಸುದಂ ಭಗವಾ ನಾಳನ್ದಾಯಂ ವಿಹರತಿ ಪಾವಾರಿಕಮ್ಬವನೇ।

ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ನಾಳನ್ದಾ ದುಬ್ಭಿಕ್ಖಾ ಹೋತಿ ದ್ವೀಹಿತಿಕಾ ಸೇತಟ್ಠಿಕಾ ಸಲಾಕಾವುತ್ತಾ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ನಿಗಣ್ಠೋ ನಾಟಪುತ್ತೋ ನಾಳನ್ದಾಯಂ ಪಟಿವಸತಿ ಮಹತಿಯಾ ನಿಗಣ್ಠಪರಿಸಾಯ ಸದ್ಧಿಂ। ಅಥ ಖೋ ಅಸಿಬನ್ಧಕಪುತ್ತೋ ಗಾಮಣಿ ನಿಗಣ್ಠಸಾವಕೋ ಯೇನ ನಿಗಣ್ಠೋ ನಾಟಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ನಿಗಣ್ಠಂ ನಾಟಪುತ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಅಸಿಬನ್ಧಕಪುತ್ತಂ ಗಾಮಣಿಂ ನಿಗಣ್ಠೋ ನಾಟಪುತ್ತೋ ಏತದವೋಚ - "ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಗಾಮಣಿ, ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ವಾದಂ ಆರೋಪೇಹಿ। ಏವಂ ತೇ ಕಲ್ಯಾಣೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗಚ್ಛಿಸ್ಸತಿ - 'ಅಸಿಬನ್ಧಕಪುತ್ತೇನ ಗಾಮಣಿನಾ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಏವಂಮಹಿದ್ಧಿಕಸ್ಸ ಏವಂಮಹಾನುಭಾವಸ್ಸ ವಾದೋ ಆರೋಪಿತೋ'"ತಿ।

"ಕಥಂ ಪನಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಏವಂಮಹಿದ್ಧಿಕಸ್ಸ ಏವಂಮಹಾನುಭಾವಸ್ಸ ವಾದಂ ಆರೋಪೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ? "ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಗಾಮಣಿ, ಯೇನ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ಏವಂ ವದೇಹಿ - 'ನನು, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಕುಲಾನಂ ಅನುದ್ದಯಂ [ಅನುದಯಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ವಣ್ಣೇತಿ, ಅನುರಕ್ಖಂ ವಣ್ಣೇತಿ, ಅನುಕಮ್ಪಂ ವಣ್ಣೇತೀ'ತಿ? ಸಚೇ ಖೋ, ಗಾಮಣಿ, ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಏವಂ ಪುಟ್ಠೋ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ - 'ಏವಂ, ಗಾಮಣಿ, ತಥಾಗತೋ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಕುಲಾನಂ ಅನುದ್ದಯಂ ವಣ್ಣೇತಿ, ಅನುರಕ್ಖಂ ವಣ್ಣೇತಿ, ಅನುಕಮ್ಪಂ ವಣ್ಣೇತೀ'ತಿ, ತಮೇನಂ ತ್ವಂ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯಾಸಿ - 'ಅಥ ಕಿಞ್ಚರಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ದುಬ್ಭಿಕ್ಖೇ ದ್ವೀಹಿತಿಕೇ ಸೇತಟ್ಠಿಕೇ ಸಲಾಕಾವುತ್ತೇ ಮಹತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಚಾರಿಕಂ ಚರತಿ? ಉಚ್ಛೇದಾಯ ಭಗವಾ ಕುಲಾನಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ, ಅನಯಾಯ ಭಗವಾ ಕುಲಾನಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ, ಉಪಘಾತಾಯ ಭಗವಾ ಕುಲಾನಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ'ತಿ! ಇಮಂ ಖೋ ತೇ, ಗಾಮಣಿ, ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಉಭತೋಕೋಟಿಕಂ ಪಞ್ಹಂ ಪುಟ್ಠೋ ನೇವ ಸಕ್ಖತಿ [ಸಕ್ಖಿತಿ (ಸೀ॰) ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೮೩] ಉಗ್ಗಿಲಿತುಂ, ನೇವ ಸಕ್ಖತಿ ಓಗಿಲಿತು"ನ್ತಿ। "ಏವಂ , ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಅಸಿಬನ್ಧಕಪುತ್ತೋ ಗಾಮಣಿ ನಿಗಣ್ಠಸ್ಸ ನಾಟಪುತ್ತಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ನಿಗಣ್ಠಂ ನಾಟಪುತ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಅಸಿಬನ್ಧಕಪುತ್ತೋ ಗಾಮಣಿ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ -

"ನನು, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಕುಲಾನಂ ಅನುದ್ದಯಂ ವಣ್ಣೇತಿ, ಅನುರಕ್ಖಂ ವಣ್ಣೇತಿ, ಅನುಕಮ್ಪಂ ವಣ್ಣೇತೀ"ತಿ? "ಏವಂ, ಗಾಮಣಿ, ತಥಾಗತೋ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಕುಲಾನಂ ಅನುದ್ದಯಂ ವಣ್ಣೇತಿ, ಅನುರಕ್ಖಂ ವಣ್ಣೇತಿ, ಅನುಕಮ್ಪಂ ವಣ್ಣೇತೀ"ತಿ। "ಅಥ ಕಿಞ್ಚರಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ದುಬ್ಭಿಕ್ಖೇ ದ್ವೀಹಿತಿಕೇ ಸೇತಟ್ಠಿಕೇ ಸಲಾಕಾವುತ್ತೇ ಮಹತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಚಾರಿಕಂ ಚರತಿ? ಉಚ್ಛೇದಾಯ ಭಗವಾ ಕುಲಾನಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ, ಅನಯಾಯ ಭಗವಾ ಕುಲಾನಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ, ಉಪಘಾತಾಯ ಭಗವಾ ಕುಲಾನಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ"ತಿ। "ಇತೋ ಸೋ, ಗಾಮಣಿ, ಏಕನವುತಿಕಪ್ಪೇ [ಏಕನವುತೋ ಕಪ್ಪೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಏಕನವುತಿಕಪ್ಪೋ (ಪೀ॰)] ಯಮಹಂ ಅನುಸ್ಸರಾಮಿ, ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಕುಲಂ ಪಕ್ಕಭಿಕ್ಖಾನುಪ್ಪದಾನಮತ್ತೇನ ಉಪಹತಪುಬ್ಬಂ। ಅಥ ಖೋ ಯಾನಿ ತಾನಿ ಕುಲಾನಿ ಅಡ್ಢಾನಿ ಮಹದ್ಧನಾನಿ ಮಹಾಭೋಗಾನಿ ಪಹೂತಜಾತರೂಪರಜತಾನಿ ಪಹೂತವಿತ್ತೂಪಕರಣಾನಿ ಪಹೂತಧನಧಞ್ಞಾನಿ, ಸಬ್ಬಾನಿ ತಾನಿ ದಾನಸಮ್ಭೂತಾನಿ ಚೇವ ಸಚ್ಚಸಮ್ಭೂತಾನಿ ಚ ಸಾಮಞ್ಞಸಮ್ಭೂತಾನಿ ಚ। ಅಟ್ಠ ಖೋ, ಗಾಮಣಿ, ಹೇತೂ, ಅಟ್ಠ ಪಚ್ಚಯಾ ಕುಲಾನಂ ಉಪಘಾತಾಯ। ರಾಜತೋ ವಾ ಕುಲಾನಿ

ಉಪಘಾತಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಚೋರತೋ ವಾ ಕುಲಾನಿ ಉಪಘಾತಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಅಗ್ಗಿತೋ ವಾ ಕುಲಾನಿ ಉಪಘಾತಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ , ಉದಕತೋ ವಾ ಕುಲಾನಿ ಉಪಘಾತಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ನಿಹಿತಂ ವಾ ಠಾನಾ ವಿಗಚ್ಛತಿ [ನಿಹಿತಂ ವಾ ನಾಧಿಗಚ್ಛನ್ತಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)], ದುಪ್ಪಯುತ್ತಾ ವಾ ಕಮ್ಮನ್ತಾ ವಿಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಕುಲೇ ವಾ ಕುಲಙ್ಗಾರೋತಿ [ಕುಲಾನಂ ವಾ ಕುಲಙ್ಗಾರೋ (ಸೀ॰)] ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಯೋ ತೇ ಭೋಗೇ ವಿಕಿರತಿ ವಿಧಮತಿ ವಿದ್ಧಂಸೇತಿ, ಅನಿಚ್ಚತಾಯೇ ಅಟ್ಠಮೀತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಗಾಮಣಿ, ಅಟ್ಠ ಹೇತೂ, ಅಟ್ಠ ಪಚ್ಚಯಾ ಕುಲಾನಂ ಉಪಘಾತಾಯ। ಇಮೇಸು ಖೋ, ಗಾಮಣಿ, ಅಟ್ಠಸು ಹೇತೂಸು, ಅಟ್ಠಸು ಪಚ್ಚಯೇಸು ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನೇಸು ಯೋ ಮಂ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ಉಚ್ಛೇದಾಯ ಭಗವಾ ಕುಲಾನಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ, ಅನಯಾಯ ಭಗವಾ ಕುಲಾನಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ, ಉಪಘಾತಾಯ ಭಗವಾ ಕುಲಾನಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ'ತಿ, ತಂ, ಗಾಮಣಿ, ವಾಚಂ ಅಪ್ಪಹಾಯ ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಪ್ಪಹಾಯ ತಂ ದಿಟ್ಠಿಂ ಅಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತ್ವಾ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ"ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಅಸಿಬನ್ಧಕಪುತ್ತೋ ಗಾಮಣಿ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭನ್ತೇ… ಪೇ॰… ಉಪಾಸಕಂ ಮಂ ಭಗವಾ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ"ನ್ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಮಣಿಚೂಳಕಸುತ್ತಂ

೩೬೨. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ವೇಳುವನೇ ಕಲನ್ದಕನಿವಾಪೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ರಾಜನ್ತೇಪುರೇ ರಾಜಪರಿಸಾಯ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾನಂ ಸನ್ನಿಪತಿತಾನಂ ಅಯಮನ್ತರಾಕಥಾ ಉದಪಾದಿ - "ಕಪ್ಪತಿ ಸಮಣಾನಂ ಸಕ್ಯಪುತ್ತಿಯಾನಂ ಜಾತರೂಪರಜತಂ, ಸಾದಿಯನ್ತಿ ಸಮಣಾ ಸಕ್ಯಪುತ್ತಿಯಾ ಜಾತರೂಪರಜತಂ, ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಿ ಸಮಣಾ ಸಕ್ಯಪುತ್ತಿಯಾ ಜಾತರೂಪರಜತ"ನ್ತಿ!

ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಮಣಿಚೂಳಕೋ ಗಾಮಣಿ ತಸ್ಸಂ ಪರಿಸಾಯಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಅಥ ಖೋ ಮಣಿಚೂಳಕೋ ಗಾಮಣಿ ತಂ ಪರಿಸಂ ಏತದವೋಚ - "ಮಾ ಅಯ್ಯೋ [ಅಯ್ಯಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಏವಂ ಅವಚುತ್ಥ। ನ ಕಪ್ಪತಿ ಸಮಣಾನಂ ಸಕ್ಯಪುತ್ತಿಯಾನಂ ಜಾತರೂಪರಜತಂ, ನ ಸಾದಿಯನ್ತಿ ಸಮಣಾ ಸಕ್ಯಪುತ್ತಿಯಾ ಜಾತರೂಪರಜತಂ, ನಪ್ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಿ ಸಮಣಾ ಸಕ್ಯಪುತ್ತಿಯಾ ಜಾತರೂಪರಜತಂ, ನಿಕ್ಖಿತ್ತಮಣಿಸುವಣ್ಣಾ ಸಮಣಾ ಸಕ್ಯಪುತ್ತಿಯಾ ಅಪೇತಜಾತರೂಪರಜತಾ"ತಿ। ಅಸಕ್ಖಿ ಖೋ ಮಣಿಚೂಳಕೋ ಗಾಮಣಿ ತಂ ಪರಿಸಂ ಸಞ್ಞಾಪೇತುಂ। ಅಥ ಖೋ ಮಣಿಚೂಳಕೋ ಗಾಮಣಿ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಮಣಿಚೂಳಕೋ ಗಾಮಣಿ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಇಧ, ಭನ್ತೇ, ರಾಜನ್ತೇಪುರೇ ರಾಜಪರಿಸಾಯ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾನಂ ಸನ್ನಿಪತಿತಾನಂ ಅಯಮನ್ತರಾಕಥಾ ಉದಪಾದಿ - 'ಕಪ್ಪತಿ ಸಮಣಾನಂ ಸಕ್ಯಪುತ್ತಿಯಾನಂ ಜಾತರೂಪರಜತಂ, ಸಾದಿಯನ್ತಿ ಸಮಣಾ ಸಕ್ಯಪುತ್ತಿಯಾ ಜಾತರೂಪರಜತಂ, ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಿ ಸಮಣಾ ಸಕ್ಯಪುತ್ತಿಯಾ ಜಾತರೂಪರಜತ'ನ್ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ತಂ ಪರಿಸಂ ಏತದವೋಚಂ - 'ಮಾ ಅಯ್ಯೋ ಏವಂ ಅವಚುತ್ಥ। ನ ಕಪ್ಪತಿ ಸಮಣಾನಂ ಸಕ್ಯಪುತ್ತಿಯಾನಂ ಜಾತರೂಪರಜತಂ, ನ ಸಾದಿಯನ್ತಿ ಸಮಣಾ ಸಕ್ಯಪುತ್ತಿಯಾ ಜಾತರೂಪರಜತಂ, ನಪ್ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಿ ಸಮಣಾ ಸಕ್ಯಪುತ್ತಿಯಾ ಜಾತರೂಪರಜತಂ, ನಿಕ್ಖಿತ್ತಮಣಿಸುವಣ್ಣಾ ಸಮಣಾ ಸಕ್ಯಪುತ್ತಿಯಾ ಅಪೇತಜಾತರೂಪರಜತಾ'ತಿ। ಅಸಕ್ಖಿಂ ಖ್ವಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ತಂ ಪರಿಸಂ ಸಞ್ಞಾಪೇತುಂ। ಕಚ್ಚಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರಮಾನೋ ವುತ್ತವಾದೀ ಚೇವ ಭಗವತೋ ಹೋಮಿ, ನ ಚ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭೂತೇನ ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖಾಮಿ, ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚಾನುಧಮ್ಮಂ ಬ್ಯಾಕರೋಮಿ, ನ ಚ ಕೋಚಿ ಸಹಧಮ್ಮಿಕೋ ವಾದಾನುವಾದೋ ಗಾರಯ್ಹಂ ಠಾನಂ ಆಗಚ್ಛತೀ"ತಿ?

"ತಗ್ಘ ತ್ವಂ, ಗಾಮಣಿ, ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರಮಾನೋ ವುತ್ತವಾದೀ ಚೇವ ಮೇ ಹೋಸಿ, ನ ಚ ಮಂ ಅಭೂತೇನ ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖಸಿ, ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚಾನುಧಮ್ಮಂ ಬ್ಯಾಕರೋಸಿ, ನ ಚ ಕೋಚಿ ಸಹಧಮ್ಮಿಕೋ ವಾದಾನುವಾದೋ ಗಾರಯ್ಹಂ ಠಾನಂ ಆಗಚ್ಛತಿ। ನ ಹಿ, ಗಾಮಣಿ, ಕಪ್ಪತಿ ಸಮಣಾನಂ ಸಕ್ಯಪುತ್ತಿಯಾನಂ ಜಾತರೂಪರಜತಂ, ನ ಸಾದಿಯನ್ತಿ ಸಮಣಾ ಸಕ್ಯಪುತ್ತಿಯಾ ಜಾತರೂಪರಜತಂ, ನಪ್ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಿ ಸಮಣಾ ಸಕ್ಯಪುತ್ತಿಯಾ ಜಾತರೂಪರಜತಂ, ನಿಕ್ಖಿತ್ತಮಣಿಸುವಣ್ಣಾ ಸಮಣಾ ಸಕ್ಯಪುತ್ತಿಯಾ ಅಪೇತಜಾತರೂಪರಜತಾ। ಯಸ್ಸ ಖೋ, ಗಾಮಣಿ, ಜಾತರೂಪರಜತಂ ಕಪ್ಪತಿ, ಪಞ್ಚಪಿ ತಸ್ಸ ಕಾಮಗುಣಾ ಕಪ್ಪನ್ತಿ। ಯಸ್ಸ ಪಞ್ಚ

ಕಾಮಗುಣಾ ಕಪ್ಪನ್ತಿ ( ) [(ತಸ್ಸಪಿ ಜಾತರೂಪರಜತಂ ಕಪ್ಪತಿ,) (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)], ಏಕಂಸೇನೇತಂ , ಗಾಮಣಿ, ಧಾರೇಯ್ಯಾಸಿ ಅಸ್ಸಮಣಧಮ್ಮೋ ಅಸಕ್ಯಪುತ್ತಿಯಧಮ್ಮೋತಿ। ಅಪಿ ಚಾಹಂ, ಗಾಮಣಿ, ಏವಂ ವದಾಮಿ - ತಿಣಂ ತಿಣತ್ಥಿಕೇನ ಪರಿಯೇಸಿತಬ್ಬಂ, ದಾರು ದಾರುತ್ಥಿಕೇನ ಪರಿಯೇಸಿತಬ್ಬಂ, ಸಕಟಂ ಸಕಟತ್ಥಿಕೇನ ಪರಿಯೇಸಿತಬ್ಬಂ, ಪುರಿಸೋ ಪುರಿಸತ್ಥಿಕೇನ ಪರಿಯೇಸಿತಬ್ಬೋ [ಪರಿಯೇಸಿತಬ್ಬೋ"ತಿ (?)]। ನತ್ವೇವಾಹಂ, ಗಾಮಣಿ, ಕೇನಚಿ ಪರಿಯಾಯೇನ 'ಜಾತರೂಪರಜತಂ ಸಾದಿತಬ್ಬಂ ಪರಿಯೇಸಿತಬ್ಬ'ನ್ತಿ ವದಾಮೀ"ತಿ। ದಸಮಂ।

೧೧. ಭದ್ರಕಸುತ್ತಂ

೩೬೩. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಮಲ್ಲೇಸು ವಿಹರತಿ ಉರುವೇಲಕಪ್ಪಂ ನಾಮ ಮಲ್ಲಾನಂ ನಿಗಮೋ। ಅಥ ಖೋ ಭದ್ರಕೋ ಗಾಮಣಿ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಭದ್ರಕೋ ಗಾಮಣಿ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಸಾಧು ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ದೇಸೇತೂ"ತಿ। "ಅಹಞ್ಚೇ [ಅಹಞ್ಚ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ತೇ, ಗಾಮಣಿ, ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ ಆರಬ್ಭ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ದೇಸೇಯ್ಯಂ - 'ಏವಂ ಅಹೋಸಿ ಅತೀತಮದ್ಧಾನ'ನ್ತಿ, ತತ್ರ ತೇ ಸಿಯಾ ಕಙ್ಖಾ, ಸಿಯಾ ವಿಮತಿ। ಅಹಂ ಚೇ [ಅಹಞ್ಚ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ತೇ, ಗಾಮಣಿ, ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಆರಬ್ಭ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ದೇಸೇಯ್ಯಂ - 'ಏವಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನ'ನ್ತಿ, ತತ್ರಾಪಿ ತೇ ಸಿಯಾ ಕಙ್ಖಾ, ಸಿಯಾ ವಿಮತಿ। ಅಪಿ ಚಾಹಂ, ಗಾಮಣಿ, ಇಧೇವ ನಿಸಿನ್ನೋ ಏತ್ಥೇವ ತೇ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ। ತಂ ಸುಣಾಹಿ , ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಹಿ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಭದ್ರಕೋ ಗಾಮಣಿ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಗಾಮಣಿ, ಅತ್ಥಿ ತೇ ಉರುವೇಲಕಪ್ಪೇ ಮನುಸ್ಸಾ ಯೇಸಂ ತೇ ವಧೇನ ವಾ ಬನ್ಧೇನ ವಾ ಜಾನಿಯಾ ವಾ ಗರಹಾಯ ವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ"ತಿ? "ಅತ್ಥಿ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಉರುವೇಲಕಪ್ಪೇ ಮನುಸ್ಸಾ ಯೇಸಂ ಮೇ ವಧೇನ ವಾ ಬನ್ಧೇನ ವಾ ಜಾನಿಯಾ ವಾ ಗರಹಾಯ ವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ"ತಿ। "ಅತ್ಥಿ ಪನ ತೇ, ಗಾಮಣಿ, ಉರುವೇಲಕಪ್ಪೇ ಮನುಸ್ಸಾ ಯೇಸಂ ತೇ ವಧೇನ ವಾ ಬನ್ಧೇನ ವಾ ಜಾನಿಯಾ ವಾ ಗರಹಾಯ ವಾ ನುಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ"ತಿ? "ಅತ್ಥಿ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಉರುವೇಲಕಪ್ಪೇ ಮನುಸ್ಸಾ ಯೇಸಂ ಮೇ ವಧೇನ ವಾ ಬನ್ಧೇನ ವಾ ಜಾನಿಯಾ ವಾ ಗರಹಾಯ ವಾ ನುಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ"ತಿ। "ಕೋ ನು ಖೋ, ಗಾಮಣಿ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ತೇ ಏಕಚ್ಚಾನಂ ಉರುವೇಲಕಪ್ಪಿಯಾನಂ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ವಧೇನ ವಾ ಬನ್ಧೇನ ವಾ ಜಾನಿಯಾ ವಾ ಗರಹಾಯ ವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ"ತಿ? "ಯೇಸಂ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಉರುವೇಲಕಪ್ಪಿಯಾನಂ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ವಧೇನ ವಾ ಬನ್ಧೇನ ವಾ ಜಾನಿಯಾ ವಾ ಗರಹಾಯ ವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ, ಅತ್ಥಿ ಮೇ ತೇಸು ಛನ್ದರಾಗೋ । ಯೇಸಂ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಉರುವೇಲಕಪ್ಪಿಯಾನಂ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ವಧೇನ ವಾ ಬನ್ಧೇನ ವಾ ಜಾನಿಯಾ ವಾ ಗರಹಾಯ ವಾ ನುಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ, ನತ್ಥಿ ಮೇ ತೇಸು ಛನ್ದರಾಗೋ"ತಿ। "ಇಮಿನಾ ತ್ವಂ, ಗಾಮಣಿ, ಧಮ್ಮೇನ ದಿಟ್ಠೇನ ವಿದಿತೇನ ಅಕಾಲಿಕೇನ ಪತ್ತೇನ ಪರಿಯೋಗಾಳ್ಹೇನ ಅತೀತಾನಾಗತೇ ನಯಂ ನೇಹಿ - 'ಯಂ ಖೋ ಕಿಞ್ಚಿ ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ ದುಕ್ಖಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ [ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ (ಸಬ್ಬತ್ಥ)] ಸಬ್ಬಂ ತಂ ಛನ್ದಮೂಲಕಂ ಛನ್ದನಿದಾನಂ। ಛನ್ದೋ ಹಿ ಮೂಲಂ ದುಕ್ಖಸ್ಸ। ಯಮ್ಪಿ ಹಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ದುಕ್ಖಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ, ಸಬ್ಬಂ ತಂ ಛನ್ದಮೂಲಕಂ ಛನ್ದನಿದಾನಂ। ಛನ್ದೋ ಹಿ ಮೂಲಂ ದುಕ್ಖಸ್ಸಾ'"ತಿ । "ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಬ್ಭುತಂ, ಭನ್ತೇ! ಯಾವ ಸುಭಾಸಿತಂ ಚಿದಂ [ಸುಭಾಸಿತಮಿದಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)], ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ [ಯಙ್ಕಿಞ್ಚಿ ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ ದುಕ್ಖಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಸಬ್ಬನ್ತಂ ಛನ್ದಮೂಲಕಂ ಛನ್ದನಿದಾನಂ, ಛನ್ದೋ ಹಿ ಮೂಲಂ ದುಕ್ಖಸ್ಸಾತಿ, ಯಙ್ಕಿಞ್ಚಿ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ದುಕ್ಖಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ ಸಬ್ಬನ್ತಂ ಛನ್ದಮೂಲಕಂ ಛನ್ದನಿದಾನಂ, ಛನ್ದೋ ಹಿ ಮೂಲಂ ದುಕ್ಖಸ್ಸಾ"ತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] - 'ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ದುಕ್ಖಂ

ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಸಬ್ಬಂ ತಂ ಛನ್ದಮೂಲಕಂ ಛನ್ದನಿದಾನಂ। ಛನ್ದೋ ಹಿ ಮೂಲಂ ದುಕ್ಖಸ್ಸಾ'ತಿ। ["ಯಙ್ಕಿಞ್ಚಿ ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ ದುಕ್ಖಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಸಬ್ಬನ್ತಂ ಛನ್ದಮೂಲಕಂ ಛನ್ದನಿದಾನಂ, ಛನ್ದೋ ಹಿ ಮೂಲಂ ದೂಕ್ಖಸ್ಸಾತಿ, ಯಙ್ಕಿಞ್ಚಿ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ದುಕ್ಖಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ, ಸಬ್ಬನ್ತಂ ಛನ್ದಮೂಲಕಂ ಛನ್ದನಿದಾನಂ, ಛನ್ದೋ ಹಿ ಮೂಲಂ ದುಕ್ಖಸ್ಸಾ"ತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ)] ಅತ್ಥಿ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಚಿರವಾಸೀ ನಾಮ ಕುಮಾರೋ ಬಹಿ ಆವಸಥೇ [ಆವೇಸನೇ (?)] ಪಟಿವಸತಿ। ಸೋ ಖ್ವಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಕಾಲಸ್ಸೇವ ವುಟ್ಠಾಯ ಪುರಿಸಂ ಉಯ್ಯೋಜೇಮಿ [ಉಯ್ಯೋಜೇಸಿಂ (ಕ॰)] - 'ಗಚ್ಛ, ಭಣೇ, ಚಿರವಾಸಿಂ ಕುಮಾರಂ ಜಾನಾಹೀ'ತಿ। ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಭನ್ತೇ, ಸೋ ಪುರಿಸೋ ನಾಗಚ್ಛತಿ, ತಸ್ಸ ಮೇ ಹೋತೇವ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ - 'ಮಾ ಹೇವ ಚಿರವಾಸಿಸ್ಸ ಕುಮಾರಸ್ಸ ಕಿಞ್ಚಿ ಆಬಾಧಯಿತ್ಥಾ'"ತಿ [ಆಬಾಧಯೇಥಾತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)]।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಗಾಮಣಿ, ಚಿರವಾಸಿಸ್ಸ ಕುಮಾರಸ್ಸ ವಧೇನ ವಾ ಬನ್ಧೇನ ವಾ ಜಾನಿಯಾ ವಾ ಗರಹಾಯ ವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ"ತಿ ? "ಚಿರವಾಸಿಸ್ಸ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಕುಮಾರಸ್ಸ ವಧೇನ ವಾ ಬನ್ಧೇನ ವಾ ಜಾನಿಯಾ ವಾ ಗರಹಾಯ ವಾ ಜೀವಿತಸ್ಸಪಿ ಸಿಯಾ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ, ಕಿಂ ಪನ ಮೇ ನುಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸನ್ತಿ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ"ತಿ। "ಇಮಿನಾಪಿ ಖೋ ಏತಂ, ಗಾಮಣಿ, ಪರಿಯಾಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ - 'ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ದುಕ್ಖಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಸಬ್ಬಂ ತಂ ಛನ್ದಮೂಲಕಂ ಛನ್ದನಿದಾನಂ। ಛನ್ದೋ ಹಿ ಮೂಲಂ ದುಕ್ಖಸ್ಸಾ'"ತಿ।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಗಾಮಣಿ, ಯದಾ ತೇ ಚಿರವಾಸಿಮಾತಾ [ಚಿರವಾಸಿಸ್ಸ ಮಾತಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಅದಿಟ್ಠಾ ಅಹೋಸಿ, ಅಸ್ಸುತಾ ಅಹೋಸಿ, ತೇ ಚಿರವಾಸಿಮಾತುಯಾ ಛನ್ದೋ ವಾ ರಾಗೋ ವಾ ಪೇಮಂ ವಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ದಸ್ಸನಂ ವಾ ತೇ, ಗಾಮಣಿ, ಆಗಮ್ಮ ಸವನಂ ವಾ ಏವಂ ತೇ ಅಹೋಸಿ - 'ಚಿರವಾಸಿಮಾತುಯಾ ಛನ್ದೋ ವಾ ರಾಗೋ ವಾ ಪೇಮಂ ವಾ'"ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಗಾಮಣಿ, ಚಿರವಾಸಿಮಾತುಯಾ ತೇ ವಧೇನ ವಾ ಬನ್ಧೇನ ವಾ ಜಾನಿಯಾ ವಾ ಗರಹಾಯ ವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ"ತಿ? "ಚಿರವಾಸಿಮಾತುಯಾ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ವಧೇನ ವಾ ಬನ್ಧೇನ ವಾ ಜಾನಿಯಾ ವಾ ಗರಹಾಯ ವಾ ಜೀವಿತಸ್ಸಪಿ ಸಿಯಾ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ, ಕಿಂ ಪನ ಮೇ ನುಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸನ್ತಿ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ"ತಿ! "ಇಮಿನಾಪಿ ಖೋ ಏತಂ, ಗಾಮಣಿ, ಪರಿಯಾಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ - 'ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ದುಕ್ಖಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಸಬ್ಬಂ ತಂ ಛನ್ದಮೂಲಕಂ ಛನ್ದನಿದಾನಂ। ಛನ್ದೋ ಹಿ ಮೂಲಂ ದುಕ್ಖಸ್ಸಾ'"ತಿ। ಏಕಾದಸಮಂ।

೧೨. ರಾಸಿಯಸುತ್ತಂ

೩೬೪. ಅಥ ಖೋ ರಾಸಿಯೋ ಗಾಮಣಿ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ರಾಸಿಯೋ ಗಾಮಣಿ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಸುತಂ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ, 'ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಸಬ್ಬಂ ತಪಂ ಗರಹತಿ, ಸಬ್ಬಂ ತಪಸ್ಸಿಂ ಲೂಖಜೀವಿಂ ಏಕಂಸೇನ ಉಪವದತಿ ಉಪಕ್ಕೋಸತೀ'ತಿ [ಉಪಕ್ಕೋಸತಿ ಉಪವದತೀತಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೧.೩೮೧)]। ಯೇ ತೇ, ಭನ್ತೇ, ಏವಮಾಹಂಸು - 'ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಸಬ್ಬಂ ತಪಂ ಗರಹತಿ, ಸಬ್ಬಂ ತಪಸ್ಸಿಂ ಲೂಖಜೀವಿಂ ಏಕಂಸೇನ ಉಪವದತಿ ಉಪಕ್ಕೋಸತೀ'ತಿ, ಕಚ್ಚಿ ತೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ವುತ್ತವಾದಿನೋ, ನ ಚ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭೂತೇನ ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖನ್ತಿ, ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚಾನುಧಮ್ಮಂ ಬ್ಯಾಕರೋನ್ತಿ, ನ ಚ ಕೋಚಿ ಸಹಧಮ್ಮಿಕೋ ವಾದಾನುವಾದೋ ಗಾರಯ್ಹಂ ಠಾನಂ ಆಗಚ್ಛತೀ"ತಿ? "ಯೇ ತೇ, ಗಾಮಣಿ, ಏವಮಾಹಂಸು - 'ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಸಬ್ಬಂ ತಪಂ ಗರಹತಿ, ಸಬ್ಬಂ ತಪಸ್ಸಿಂ ಲೂಖಜೀವಿಂ ಏಕಂಸೇನ ಉಪವದತಿ ಉಪಕ್ಕೋಸತೀ'ತಿ, ನ ಮೇ ತೇ ವುತ್ತವಾದಿನೋ, ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖನ್ತಿ ಚ ಪನ ಮಂ ತೇ ಅಸತಾ ತುಚ್ಛಾ ಅಭೂತೇನ"।

“ದ್ವೇಮೇ, ಗಾಮಣಿ, ಅನ್ತಾ ಪಬ್ಬಜಿತೇನ ನ ಸೇವಿತಬ್ಬಾ - ಯೋ ಚಾಯಂ ಕಾಮೇಸು ಕಾಮಸುಖಲ್ಲಿಕಾನುಯೋಗೋ ಹೀನೋ ಗಮ್ಮೋ ಪೋಥುಜ್ಜನಿಕೋ ಅನರಿಯೋ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತೋ, ಯೋ ಚಾಯಂ ಅತ್ತಕಿಲಮಥಾನುಯೋಗೋ ದುಕ್ಖೋ ಅನರಿಯೋ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತೋ। ಏತೇ ತೇ, ಗಾಮಣಿ, ಉಭೋ ಅನ್ತೇ ಅನುಪಗಮ್ಮ ಮಜ್ಝಿಮಾ ಪಟಿಪದಾ ತಥಾಗತೇನ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಾ - ಚಕ್ಖುಕರಣೀ ಞಾಣಕರಣೀ ಉಪಸಮಾಯ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಕತಮಾ ಚ ಸಾ, ಗಾಮಣಿ, ಮಜ್ಝಿಮಾ ಪಟಿಪದಾ ತಥಾಗತೇನ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಾ - ಚಕ್ಖುಕರಣೀ ಞಾಣಕರಣೀ ಉಪಸಮಾಯ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ? ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ। ಅಯಂ ಖೋ ಸಾ, ಗಾಮಣಿ, ಮಜ್ಝಿಮಾ ಪಟಿಪದಾ ತಥಾಗತೇನ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಾ - ಚಕ್ಖುಕರಣೀ ಞಾಣಕರಣೀ ಉಪಸಮಾಯ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

“ತಯೋ ಖೋ ಮೇ, ಗಾಮಣಿ, ಕಾಮಭೋಗಿನೋ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ತಯೋ? ಇಧ, ಗಾಮಣಿ, ಏಕಚ್ಚೋ ಕಾಮಭೋಗೀ ಅಧಮ್ಮೇನ ಭೋಗೇ ಪರಿಯೇಸತಿ, ಸಾಹಸೇನ ಅಧಮ್ಮೇನ ಭೋಗೇ ಪರಿಯೇಸಿತ್ವಾ ಸಾಹಸೇನ ನ ಅತ್ತಾನಂ ಸುಖೇತಿ ನ ಪೀಣೇತಿ ನ ಸಂವಿಭಜತಿ ನ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕರೋತಿ। ಇಧ ಪನ, ಗಾಮಣಿ, ಏಕಚ್ಚೋ ಕಾಮಭೋಗೀ ಅಧಮ್ಮೇನ ಭೋಗೇ ಪರಿಯೇಸತಿ ಸಾಹಸೇನ। ಅಧಮ್ಮೇನ ಭೋಗೇ ಪರಿಯೇಸಿತ್ವಾ ಸಾಹಸೇನ ಅತ್ತಾನಂ ಸುಖೇತಿ ಪೀಣೇತಿ, ನ ಸಂವಿಭಜತಿ ನ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕರೋತಿ। ಇಧ ಪನ, ಗಾಮಣಿ, ಏಕಚ್ಚೋ ಕಾಮಭೋಗೀ ಅಧಮ್ಮೇನ ಭೋಗೇ ಪರಿಯೇಸತಿ ಸಾಹಸೇನ। ಅಧಮ್ಮೇನ ಭೋಗೇ ಪರಿಯೇಸಿತ್ವಾ ಸಾಹಸೇನ ಅತ್ತಾನಂ ಸುಖೇತಿ ಪೀಣೇತಿ ಸಂವಿಭಜತಿ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕರೋತಿ।

“ಇಧ ಪನ, ಗಾಮಣಿ, ಏಕಚ್ಚೋ ಕಾಮಭೋಗೀ ಧಮ್ಮಾಧಮ್ಮೇನ ಭೋಗೇ ಪರಿಯೇಸತಿ ಸಾಹಸೇನಪಿ ಅಸಾಹಸೇನಪಿ। ಧಮ್ಮಾಧಮ್ಮೇನ ಭೋಗೇ ಪರಿಯೇಸಿತ್ವಾ ಸಾಹಸೇನಪಿ ಅಸಾಹಸೇನಪಿ ನ ಅತ್ತಾನಂ ಸುಖೇತಿ, ನ ಪೀಣೇತಿ, ನ ಸಂವಿಭಜತಿ, ನ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕರೋತಿ। ಇಧ ಪನ, ಗಾಮಣಿ, ಏಕಚ್ಚೋ ಕಾಮಭೋಗೀ ಧಮ್ಮಾಧಮ್ಮೇನ ಭೋಗೇ ಪರಿಯೇಸತಿ ಸಾಹಸೇನಪಿ ಅಸಾಹಸೇನಪಿ। ಧಮ್ಮಾಧಮ್ಮೇನ ಭೋಗೇ ಪರಿಯೇಸಿತ್ವಾ ಸಾಹಸೇನಪಿ ಅಸಾಹಸೇನಪಿ ಅತ್ತಾನಂ ಸುಖೇತಿ ಪೀಣೇತಿ, ನ ಸಂವಿಭಜತಿ, ನ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕರೋತಿ। ಇಧ ಪನ, ಗಾಮಣಿ, ಏಕಚ್ಚೋ ಕಾಮಭೋಗೀ ಧಮ್ಮಾಧಮ್ಮೇನ ಭೋಗೇ ಪರಿಯೇಸತಿ, ಸಾಹಸೇನಪಿ ಅಸಾಹಸೇನಪಿ । ಧಮ್ಮಾಧಮ್ಮೇನ ಭೋಗೇ ಪರಿಯೇಸಿತ್ವಾ ಸಾಹಸೇನಪಿ ಅಸಾಹಸೇನಪಿ ಅತ್ತಾನಂ ಸುಖೇತಿ ಪೀಣೇತಿ ಸಂವಿಭಜತಿ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕರೋತಿ।

“ಇಧ ಪನ, ಗಾಮಣಿ, ಏಕಚ್ಚೋ ಕಾಮಭೋಗೀ ಧಮ್ಮೇನ ಭೋಗೇ ಪರಿಯೇಸತಿ ಅಸಾಹಸೇನ। ಧಮ್ಮೇನ ಭೋಗೇ ಪರಿಯೇಸಿತ್ವಾ ಅಸಾಹಸೇನ ನ ಅತ್ತಾನಂ ಸುಖೇತಿ, ನ ಪೀಣೇತಿ, ನ ಸಂವಿಭಜತಿ, ನ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕರೋತಿ। ಇಧ ಪನ, ಗಾಮಣಿ, ಏಕಚ್ಚೋ ಕಾಮಭೋಗೀ ಧಮ್ಮೇನ ಭೋಗೇ ಪರಿಯೇಸತಿ ಅಸಾಹಸೇನ। ಧಮ್ಮೇನ ಭೋಗೇ ಪರಿಯೇಸಿತ್ವಾ ಅಸಾಹಸೇನ ಅತ್ತಾನಂ ಸುಖೇತಿ ಪೀಣೇತಿ, ನ ಸಂವಿಭಜತಿ, ನ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕರೋತಿ। ಇಧ ಪನ, ಗಾಮಣಿ, ಏಕಚ್ಚೋ ಕಾಮಭೋಗೀ ಧಮ್ಮೇನ ಭೋಗೇ ಪರಿಯೇಸತಿ ಅಸಾಹಸೇನ। ಧಮ್ಮೇನ ಭೋಗೇ ಪರಿಯೇಸಿತ್ವಾ ಅಸಾಹಸೇನ ಅತ್ತಾನಂ ಸುಖೇತಿ ಪೀಣೇತಿ ಸಂವಿಭಜತಿ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕರೋತಿ। ತೇ ಚ ಭೋಗೇ ಗಧಿತೋ [ಗಥಿತೋ (ಸೀ॰)] ಮುಚ್ಛಿತೋ ಅಜ್ಝೋಪನ್ನೋ ಅನಾದೀನವದಸ್ಸಾವೀ ಅನಿಸ್ಸರಣಪಞ್ಞೋ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ। ಇಧ ಪನ, ಗಾಮಣಿ, ಏಕಚ್ಚೋ ಕಾಮಭೋಗೀ ಧಮ್ಮೇನ ಭೋಗೇ ಪರಿಯೇಸತಿ ಅಸಾಹಸೇನ। ಧಮ್ಮೇನ ಭೋಗೇ ಪರಿಯೇಸಿತ್ವಾ ಅಸಾಹಸೇನ ಅತ್ತಾನಂ ಸುಖೇತಿ ಪೀಣೇತಿ ಸಂವಿಭಜತಿ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕರೋತಿ। ತೇ ಚ ಭೋಗೇ ಅಗಧಿತೋ ಅಮುಚ್ಛಿತೋ ಅನಜ್ಝೋಪನ್ನೋ ಆದೀನವದಸ್ಸಾವೀ ನಿಸ್ಸರಣಪಞ್ಞೋ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ।

“ತತ್ರ , ಗಾಮಣಿ, ಯ್ವಾಯಂ ಕಾಮಭೋಗೀ ಅಧಮ್ಮೇನ ಭೋಗೇ ಪರಿಯೇಸತಿ ಸಾಹಸೇನ, ಅಧಮ್ಮೇನ ಭೋಗೇ ಪರಿಯೇಸಿತ್ವಾ ಸಾಹಸೇನ ನ ಅತ್ತಾನಂ ಸುಖೇತಿ, ನ ಪೀಣೇತಿ, ನ ಸಂವಿಭಜತಿ, ನ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕರೋತಿ। ಅಯಂ, ಗಾಮಣಿ, ಕಾಮಭೋಗೀ ತೀಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಗಾರಯ್ಹೋ। ಕತಮೇಹಿ ತೀಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಗಾರಯ್ಹೋ? ಅಧಮ್ಮೇನ ಭೋಗೇ ಪರಿಯೇಸತಿ

ಸಾಹಸೇನಾತಿ, ಇಮಿನಾ ಪಠಮೇನ ಠಾನೇನ ಗಾರಯ್ಹೋ। ನ ಅತ್ತಾನಂ ಸುಖೇತಿ ನ ಪೀಣೇತೀತಿ, ಇಮಿನಾ ದುತಿಯೇನ ಠಾನೇನ ಗಾರಯ್ಹೋ। ನ ಸಂವಿಭಜತಿ, ನ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕರೋತೀತಿ, ಇಮಿನಾ ತತಿಯೇನ ಠಾನೇನ ಗಾರಯ್ಹೋ। ಅಯಂ, ಗಾಮಣಿ, ಕಾಮಭೋಗೀ ಇಮೇಹಿ ತೀಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಗಾರಯ್ಹೋ।

“ತತ್ರ, ಗಾಮಣಿ, ಯ್ವಾಯಂ ಕಾಮಭೋಗೀ ಅಧಮ್ಮೇನ ಭೋಗೇ ಪರಿಯೇಸತಿ ಸಾಹಸೇನ, ಅಧಮ್ಮೇನ ಭೋಗೇ ಪರಿಯೇಸಿತ್ವಾ ಸಾಹಸೇನ ಅತ್ತಾನಂ ಸುಖೇತಿ ಪೀಣೇತಿ, ನ ಸಂವಿಭಜತಿ, ನ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕರೋತಿ। ಅಯಂ, ಗಾಮಣಿ, ಕಾಮಭೋಗೀ ದ್ವೀಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಗಾರಯ್ಹೋ, ಏಕೇನ ಠಾನೇನ ಪಾಸಂಸೋ। ಕತಮೇಹಿ ದ್ವೀಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಗಾರಯ್ಹೋ? ಅಧಮ್ಮೇನ ಭೋಗೇ ಪರಿಯೇಸತಿ ಸಾಹಸೇನಾತಿ, ಇಮಿನಾ ಪಠಮೇನ ಠಾನೇನ ಗಾರಯ್ಹೋ। ನ ಸಂವಿಭಜತಿ, ನ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕರೋತೀತಿ, ಇಮಿನಾ ದುತಿಯೇನ ಠಾನೇನ ಗಾರಯ್ಹೋ। ಕತಮೇನ ಏಕೇನ ಠಾನೇನ ಪಾಸಂಸೋ? ಅತ್ತಾನಂ ಸುಖೇತಿ ಪೀಣೇತೀತಿ, ಇಮಿನಾ ಏಕೇನ ಠಾನೇನ ಪಾಸಂಸೋ। ಅಯಂ, ಗಾಮಣಿ, ಕಾಮಭೋಗೀ ಇಮೇಹಿ ದ್ವೀಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಗಾರಯ್ಹೋ, ಇಮಿನಾ ಏಕೇನ ಠಾನೇನ ಪಾಸಂಸೋ।

“ತತ್ರ, ಗಾಮಣಿ, ಯ್ವಾಯಂ ಕಾಮಭೋಗೀ ಅಧಮ್ಮೇನ ಭೋಗೇ ಪರಿಯೇಸತಿ ಸಾಹಸೇನ, ಅಧಮ್ಮೇನ ಭೋಗೇ ಪರಿಯೇಸಿತ್ವಾ ಸಾಹಸೇನ ಅತ್ತಾನಂ ಸುಖೇತಿ ಪೀಣೇತಿ ಸಂವಿಭಜತಿ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕರೋತಿ। ಅಯಂ, ಗಾಮಣಿ, ಕಾಮಭೋಗೀ ಏಕೇನ ಠಾನೇನ ಗಾರಯ್ಹೋ, ದ್ವೀಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಪಾಸಂಸೋ। ಕತಮೇನ ಏಕೇನ ಠಾನೇನ ಗಾರಯ್ಹೋ? ಅಧಮ್ಮೇನ ಭೋಗೇ ಪರಿಯೇಸತಿ ಸಾಹಸೇನಾತಿ, ಇಮಿನಾ ಏಕೇನ ಠಾನೇನ ಗಾರಯ್ಹೋ। ಕತಮೇಹಿ ದ್ವೀಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಪಾಸಂಸೋ? ಅತ್ತಾನಂ ಸುಖೇತಿ ಪೀಣೇತೀತಿ, ಇಮಿನಾ ಪಠಮೇನ ಠಾನೇನ ಪಾಸಂಸೋ। ಸಂವಿಭಜತಿ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕರೋತೀತಿ, ಇಮಿನಾ ದುತಿಯೇನ ಠಾನೇನ ಪಾಸಂಸೋ। ಅಯಂ, ಗಾಮಣಿ, ಕಾಮಭೋಗೀ, ಇಮಿನಾ ಏಕೇನ ಠಾನೇನ ಗಾರಯ್ಹೋ, ಇಮೇಹಿ ದ್ವೀಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಪಾಸಂಸೋ।

“ತತ್ರ, ಗಾಮಣಿ, ಯ್ವಾಯಂ ಕಾಮಭೋಗೀ ಧಮ್ಮಾಧಮ್ಮೇನ ಭೋಗೇ ಪರಿಯೇಸತಿ ಸಾಹಸೇನಪಿ ಅಸಾಹಸೇನಪಿ, ಧಮ್ಮಾಧಮ್ಮೇನ ಭೋಗೇ ಪರಿಯೇಸಿತ್ವಾ ಸಾಹಸೇನಪಿ ಅಸಾಹಸೇನಪಿ ನ ಅತ್ತಾನಂ ಸುಖೇತಿ, ನ ಪೀಣೇತಿ, ನ ಸಂವಿಭಜತಿ, ನ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕರೋತಿ। ಅಯಂ, ಗಾಮಣಿ, ಕಾಮಭೋಗೀ ಏಕೇನ ಠಾನೇನ ಪಾಸಂಸೋ, ತೀಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಗಾರಯ್ಹೋ। ಕತಮೇನ ಏಕೇನ ಠಾನೇನ ಪಾಸಂಸೋ? ಧಮ್ಮೇನ ಭೋಗೇ ಪರಿಯೇಸತಿ ಅಸಾಹಸೇನಾತಿ, ಇಮಿನಾ ಏಕೇನ ಠಾನೇನ ಪಾಸಂಸೋ। ಕತಮೇಹಿ ತೀಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಗಾರಯ್ಹೋ? ಅಧಮ್ಮೇನ ಭೋಗೇ ಪರಿಯೇಸತಿ ಸಾಹಸೇನಾತಿ, ಇಮಿನಾ ಪಠಮೇನ ಠಾನೇನ ಗಾರಯ್ಹೋ। ನ ಅತ್ತಾನಂ ಸುಖೇತಿ, ನ ಪೀಣೇತೀತಿ, ಇಮಿನಾ ದುತಿಯೇನ ಠಾನೇನ ಗಾರಯ್ಹೋ। ನ ಸಂವಿಭಜತಿ, ನ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕರೋತೀತಿ, ಇಮಿನಾ ತತಿಯೇನ ಠಾನೇನ ಗಾರಯ್ಹೋ। ಅಯಂ, ಗಾಮಣಿ, ಕಾಮಭೋಗೀ ಇಮಿನಾ ಏಕೇನ ಠಾನೇನ ಪಾಸಂಸೋ, ಇಮೇಹಿ ತೀಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಗಾರಯ್ಹೋ।

“ತತ್ರ, ಗಾಮಣಿ, ಯ್ವಾಯಂ ಕಾಮಭೋಗೀ ಧಮ್ಮಾಧಮ್ಮೇನ ಭೋಗೇ ಪರಿಯೇಸತಿ ಸಾಹಸೇನಪಿ ಅಸಾಹಸೇನಪಿ, ಧಮ್ಮಾಧಮ್ಮೇನ ಭೋಗೇ ಪರಿಯೇಸಿತ್ವಾ ಸಾಹಸೇನಪಿ ಅಸಾಹಸೇನಪಿ ಅತ್ತಾನಂ ಸುಖೇತಿ ಪೀಣೇತಿ, ನ ಸಂವಿಭಜತಿ, ನ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕರೋತಿ। ಅಯಂ, ಗಾಮಣಿ, ಕಾಮಭೋಗೀ ದ್ವೀಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಪಾಸಂಸೋ, ದ್ವೀಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಗಾರಯ್ಹೋ। ಕತಮೇಹಿ ದ್ವೀಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಪಾಸಂಸೋ? ಧಮ್ಮೇನ ಭೋಗೇ ಪರಿಯೇಸತಿ ಅಸಾಹಸೇನಾತಿ, ಇಮಿನಾ ಪಠಮೇನ ಠಾನೇನ ಪಾಸಂಸೋ। ಅತ್ತಾನಂ ಸುಖೇತಿ ಪೀಣೇತೀತಿ, ಇಮಿನಾ ದುತಿಯೇನ ಠಾನೇನ ಪಾಸಂಸೋ । ಕತಮೇಹಿ ದ್ವೀಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಗಾರಯ್ಹೋ? ಅಧಮ್ಮೇನ ಭೋಗೇ ಪರಿಯೇಸತಿ ಸಾಹಸೇನಾತಿ, ಇಮಿನಾ ಪಠಮೇನ ಠಾನೇನ ಗಾರಯ್ಹೋ। ನ ಸಂವಿಭಜತಿ, ನ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕರೋತೀತಿ, ಇಮಿನಾ ದುತಿಯೇನ ಠಾನೇನ ಗಾರಯ್ಹೋ। ಅಯಂ, ಗಾಮಣಿ, ಕಾಮಭೋಗೀ ಇಮೇಹಿ ದ್ವೀಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಪಾಸಂಸೋ, ಇಮೇಹಿ ದ್ವೀಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಗಾರಯ್ಹೋ।

“ತತ್ರ, ಗಾಮಣಿ, ಯ್ವಾಯಂ ಕಾಮಭೋಗೀ ಧಮ್ಮಾಧಮ್ಮೇನ ಭೋಗೇ ಪರಿಯೇಸತಿ ಸಾಹಸೇನಪಿ ಅಸಾಹಸೇನಪಿ, ಧಮ್ಮಾಧಮ್ಮೇನ ಭೋಗೇ ಪರಿಯೇಸಿತ್ವಾ ಸಾಹಸೇನಪಿ ಅಸಾಹಸೇನಪಿ ಅತ್ತಾನಂ ಸುಖೇತಿ ಪೀಣೇತಿ ಸಂವಿಭಜತಿ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕರೋತಿ। ಅಯಂ, ಗಾಮಣಿ, ಕಾಮಭೋಗೀ ತೀಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಪಾಸಂಸೋ, ಏಕೇನ ಠಾನೇನ ಗಾರಯ್ಹೋ। ಕತಮೇಹಿ ತೀಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಪಾಸಂಸೋ? ಧಮ್ಮೇನ ಭೋಗೇ ಪರಿಯೇಸತಿ ಅಸಾಹಸೇನಾತಿ, ಇಮಿನಾ ಪಠಮೇನ ಠಾನೇನ ಪಾಸಂಸೋ। ಅತ್ತಾನಂ ಸುಖೇತಿ ಪೀಣೇತೀತಿ, ಇಮಿನಾ ದುತಿಯೇನ ಠಾನೇನ ಪಾಸಂಸೋ। ಸಂವಿಭಜತಿ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕರೋತೀತಿ, ಇಮಿನಾ ತತಿಯೇನ ಠಾನೇನ ಪಾಸಂಸೋ। ಕತಮೇನ ಏಕೇನ ಠಾನೇನ ಗಾರಯ್ಹೋ? ಅಧಮ್ಮೇನ ಭೋಗೇ ಪರಿಯೇಸತಿ ಸಾಹಸೇನಾತಿ , ಇಮಿನಾ ಏಕೇನ ಠಾನೇನ ಗಾರಯ್ಹೋ। ಅಯಂ, ಗಾಮಣಿ, ಕಾಮಭೋಗೀ ಇಮೇಹಿ ತೀಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಪಾಸಂಸೋ, ಇಮಿನಾ ಏಕೇನ ಠಾನೇನ ಗಾರಯ್ಹೋ।

“ತತ್ರ, ಗಾಮಣಿ, ಯ್ವಾಯಂ ಕಾಮಭೋಗೀ ಧಮ್ಮೇನ ಭೋಗೇ ಪರಿಯೇಸತಿ ಅಸಾಹಸೇನ , ಧಮ್ಮೇನ ಭೋಗೇ ಪರಿಯೇಸಿತ್ವಾ ಅಸಾಹಸೇನ, ನ ಅತ್ತಾನಂ ಸುಖೇತಿ, ನ ಪೀಣೇತಿ, ನ ಸಂವಿಭಜತಿ, ನ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕರೋತಿ। ಅಯಂ, ಗಾಮಣಿ, ಕಾಮಭೋಗೀ ಏಕೇನ ಠಾನೇನ ಪಾಸಂಸೋ, ದ್ವೀಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಗಾರಯ್ಹೋ। ಕತಮೇನ ಏಕೇನ ಠಾನೇನ ಪಾಸಂಸೋ? ಧಮ್ಮೇನ ಭೋಗೇ ಪರಿಯೇಸತಿ ಅಸಾಹಸೇನಾತಿ, ಇಮಿನಾ ಏಕೇನ ಠಾನೇನ ಪಾಸಂಸೋ। ಕತಮೇಹಿ ದ್ವೀಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಗಾರಯ್ಹೋ? ನ ಅತ್ತಾನಂ ಸುಖೇತಿ, ನ ಪೀಣೇತೀತಿ, ಇಮಿನಾ ಪಠಮೇನ ಠಾನೇನ ಗಾರಯ್ಹೋ। ನ ಸಂವಿಭಜತಿ, ನ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕರೋತೀತಿ, ಇಮಿನಾ ದುತಿಯೇನ ಠಾನೇನ ಗಾರಯ್ಹೋ। ಅಯಂ, ಗಾಮಣಿ, ಕಾಮಭೋಗೀ ಇಮಿನಾ ಏಕೇನ ಠಾನೇನ ಪಾಸಂಸೋ, ಇಮೇಹಿ ದ್ವೀಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಗಾರಯ್ಹೋ।

“ತತ್ರ , ಗಾಮಣಿ, ಯ್ವಾಯಂ ಕಾಮಭೋಗೀ ಧಮ್ಮೇನ ಭೋಗೇ ಪರಿಯೇಸತಿ ಅಸಾಹಸೇನ, ಧಮ್ಮೇನ ಭೋಗೇ ಪರಿಯೇಸಿತ್ವಾ ಅಸಾಹಸೇನ ಅತ್ತಾನಂ ಸುಖೇತಿ ಪೀಣೇತಿ, ನ ಸಂವಿಭಜತಿ, ನ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕರೋತಿ। ಅಯಂ, ಗಾಮಣಿ, ಕಾಮಭೋಗೀ ದ್ವೀಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಪಾಸಂಸೋ, ಏಕೇನ ಠಾನೇನ ಗಾರಯ್ಹೋ। ಕತಮೇಹಿ ದ್ವೀಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಪಾಸಂಸೋ? ಧಮ್ಮೇನ ಭೋಗೇ ಪರಿಯೇಸತಿ ಅಸಾಹಸೇನಾತಿ, ಇಮಿನಾ ಪಠಮೇನ ಠಾನೇನ ಪಾಸಂಸೋ। ಅತ್ತಾನಂ ಸುಖೇತಿ ಪೀಣೇತೀತಿ, ಇಮಿನಾ ದುತಿಯೇನ ಠಾನೇನ ಪಾಸಂಸೋ। ಕತಮೇನ ಏಕೇನ ಠಾನೇನ ಗಾರಯ್ಹೋ ? ನ ಸಂವಿಭಜತಿ, ನ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕರೋತೀತಿ, ಇಮಿನಾ ಏಕೇನ ಠಾನೇನ ಗಾರಯ್ಹೋ। ಅಯಂ, ಗಾಮಣಿ, ಕಾಮಭೋಗೀ ಇಮೇಹಿ ದ್ವೀಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಪಾಸಂಸೋ, ಇಮಿನಾ ಏಕೇನ ಠಾನೇನ ಗಾರಯ್ಹೋ।

“ತತ್ರ, ಗಾಮಣಿ, ಯ್ವಾಯಂ ಕಾಮಭೋಗೀ ಧಮ್ಮೇನ ಭೋಗೇ ಪರಿಯೇಸತಿ ಅಸಾಹಸೇನ , ಧಮ್ಮೇನ ಭೋಗೇ ಪರಿಯೇಸಿತ್ವಾ ಅಸಾಹಸೇನ ಅತ್ತಾನಂ ಸುಖೇತಿ ಪೀಣೇತಿ ಸಂವಿಭಜತಿ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕರೋತಿ, ತೇ ಚ ಭೋಗೇ ಗಧಿತೋ ಮುಚ್ಛಿತೋ ಅಜ್ಝೋಪನ್ನೋ ಅನಾದೀನವದಸ್ಸಾವೀ ಅನಿಸ್ಸರಣಪಞ್ಞೋ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ। ಅಯಂ, ಗಾಮಣಿ, ಕಾಮಭೋಗೀ ತೀಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಪಾಸಂಸೋ, ಏಕೇನ ಠಾನೇನ ಗಾರಯ್ಹೋ। ಕತಮೇಹಿ ತೀಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಪಾಸಂಸೋ? ಧಮ್ಮೇನ ಭೋಗೇ ಪರಿಯೇಸತಿ ಅಸಾಹಸೇನಾತಿ, ಇಮಿನಾ ಪಠಮೇನ ಠಾನೇನ ಪಾಸಂಸೋ। ಅತ್ತಾನಂ ಸುಖೇತಿ ಪೀಣೇತೀತಿ, ಇಮಿನಾ ದುತಿಯೇನ ಠಾನೇನ ಪಾಸಂಸೋ। ಸಂವಿಭಜತಿ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕರೋತೀತಿ, ಇಮಿನಾ ತತಿಯೇನ ಠಾನೇನ ಪಾಸಂಸೋ । ಕತಮೇನ ಏಕೇನ ಠಾನೇನ ಗಾರಯ್ಹೋ? ತೇ ಚ ಭೋಗೇ ಗಧಿತೋ ಮುಚ್ಛಿತೋ ಅಜ್ಝೋಪನ್ನೋ ಅನಾದೀನವದಸ್ಸಾವೀ ಅನಿಸ್ಸರಣಪಞ್ಞೋ ಪರಿಭುಞ್ಜತೀತಿ, ಇಮಿನಾ ಏಕೇನ ಠಾನೇನ ಗಾರಯ್ಹೋ। ಅಯಂ, ಗಾಮಣಿ, ಕಾಮಭೋಗೀ ಇಮೇಹಿ ತೀಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಪಾಸಂಸೋ, ಇಮಿನಾ ಏಕೇನ ಠಾನೇನ ಗಾರಯ್ಹೋ।

“ತತ್ರ, ಗಾಮಣಿ, ಯ್ವಾಯಂ ಕಾಮಭೋಗೀ ಧಮ್ಮೇನ ಭೋಗೇ ಪರಿಯೇಸತಿ ಅಸಾಹಸೇನ, ಧಮ್ಮೇನ ಭೋಗೇ ಪರಿಯೇಸಿತ್ವಾ ಅಸಾಹಸೇನ ಅತ್ತಾನಂ ಸುಖೇತಿ ಪೀಣೇತಿ ಸಂವಿಭಜತಿ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕರೋತಿ। ತೇ ಚ ಭೋಗೇ ಅಗಧಿತೋ ಅಮುಚ್ಛಿತೋ

ಅನಜ್ಝೋಪನ್ನೋ ಆದೀನವದಸ್ಸಾವೀ ನಿಸ್ಸರಣಪಞ್ಞೋ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ। ಅಯಂ, ಗಾಮಣಿ, ಕಾಮಭೋಗೀ ಚತೂಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಪಾಸಂಸೋ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಪಾಸಂಸೋ? ಧಮ್ಮೇನ ಭೋಗೇ ಪರಿಯೇಸತಿ ಅಸಾಹಸೇನಾತಿ, ಇಮಿನಾ ಪಠಮೇನ ಠಾನೇನ ಪಾಸಂಸೋ। ಅತ್ತಾನಂ ಸುಖೇತಿ ಪೀಣೇತೀತಿ, ಇಮಿನಾ ದುತಿಯೇನ ಠಾನೇನ ಪಾಸಂಸೋ। ಸಂವಿಭಜತಿ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕರೋತೀತಿ, ಇಮಿನಾ ತತಿಯೇನ ಠಾನೇನ ಪಾಸಂಸೋ। ತೇ ಚ ಭೋಗೇ ಅಗಧಿತೋ ಅಮುಚ್ಛಿತೋ ಅನಜ್ಝೋಪನ್ನೋ ಆದೀನವದಸ್ಸಾವೀ ನಿಸ್ಸರಣಪಞ್ಞೋ ಪರಿಭುಞ್ಜತೀತಿ, ಇಮಿನಾ ಚತುತ್ಥೇನ ಠಾನೇನ ಪಾಸಂಸೋ। ಅಯಂ, ಗಾಮಣಿ, ಕಾಮಭೋಗೀ ಇಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಪಾಸಂಸೋ।

''ತಯೋಮೇ, ಗಾಮಣಿ, ತಪಸ್ಸಿನೋ ಲೂಖಜೀವಿನೋ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ತಯೋ? ಇಧ, ಗಾಮಣಿ, ಏಕಚ್ಚೋ ತಪಸ್ಸೀ ಲೂಖಜೀವೀ ಸದ್ಧಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಹೋತಿ - 'ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಕುಸಲಂ ಧಮ್ಮಂ ಅಧಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯಂ, ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸಂ ಸಚ್ಛಿಕರೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। ಸೋ ಅತ್ತಾನಂ ಆತಾಪೇತಿ ಪರಿತಾಪೇತಿ, ಕುಸಲಞ್ಚ ಧಮ್ಮಂ ನಾಧಿಗಚ್ಛತಿ, ಉತ್ತರಿ ಚ ಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸಂ ನ ಸಚ್ಛಿಕರೋತಿ।

''ಇಧ ಪನ, ಗಾಮಣಿ, ಏಕಚ್ಚೋ ತಪಸ್ಸೀ ಲೂಖಜೀವೀ ಸದ್ಧಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಹೋತಿ - 'ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಕುಸಲಂ ಧಮ್ಮಂ ಅಧಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯಂ, ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸಂ ಸಚ್ಛಿಕರೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। ಸೋ ಅತ್ತಾನಂ ಆತಾಪೇತಿ ಪರಿತಾಪೇತಿ, ಕುಸಲಞ್ಹಿ ಖೋ ಧಮ್ಮಂ ಅಧಿಗಚ್ಛತಿ, ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸಂ ನ ಸಚ್ಛಿಕರೋತಿ।

''ಇಧ ಪನ, ಗಾಮಣಿ, ಏಕಚ್ಚೋ ತಪಸ್ಸೀ ಲೂಖಜೀವೀ ಸದ್ಧಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಹೋತಿ - 'ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಕುಸಲಂ ಧಮ್ಮಂ ಅಧಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯಂ, ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸಂ ಸಚ್ಛಿಕರೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। ಸೋ ಅತ್ತಾನಂ ಆತಾಪೇತಿ ಪರಿತಾಪೇತಿ , ಕುಸಲಞ್ಚ ಧಮ್ಮಂ ಅಧಿಗಚ್ಛತಿ, ಉತ್ತರಿ ಚ ಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸಂ ಸಚ್ಛಿಕರೋತಿ।

''ತತ್ರ, ಗಾಮಣಿ, ಯ್ವಾಯಂ ತಪಸ್ಸೀ ಲೂಖಜೀವೀ ಅತ್ತಾನಂ ಆತಾಪೇತಿ ಪರಿತಾಪೇತಿ, ಕುಸಲಞ್ಚ ಧಮ್ಮಂ ನಾಧಿಗಚ್ಛತಿ, ಉತ್ತರಿ ಚ ಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸಂ ನ ಸಚ್ಛಿಕರೋತಿ। ಅಯಂ, ಗಾಮಣಿ, ತಪಸ್ಸೀ ಲೂಖಜೀವೀ ತೀಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಗಾರಯ್ಹೋ। ಕತಮೇಹಿ ತೀಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಗಾರಯ್ಹೋ? ಅತ್ತಾನಂ ಆತಾಪೇತಿ ಪರಿತಾಪೇತೀತಿ, ಇಮಿನಾ ಪಠಮೇನ ಠಾನೇನ ಗಾರಯ್ಹೋ। ಕುಸಲಞ್ಚ ಧಮ್ಮಂ ನಾಧಿಗಚ್ಛತೀತಿ, ಇಮಿನಾ ದುತಿಯೇನ ಠಾನೇನ ಗಾರಯ್ಹೋ। ಉತ್ತರಿ ಚ ಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸಂ ನ ಸಚ್ಛಿಕರೋತೀತಿ, ಇಮಿನಾ ತತಿಯೇನ ಠಾನೇನ ಗಾರಯ್ಹೋ। ಅಯಂ, ಗಾಮಣಿ, ತಪಸ್ಸೀ ಲೂಖಜೀವೀ, ಇಮೇಹಿ ತೀಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಗಾರಯ್ಹೋ।

''ತತ್ರ, ಗಾಮಣಿ, ಯ್ವಾಯಂ ತಪಸ್ಸೀ ಲೂಖಜೀವೀ ಅತ್ತಾನಂ ಆತಾಪೇತಿ ಪರಿತಾಪೇತಿ, ಕುಸಲಞ್ಹಿ ಖೋ ಧಮ್ಮಂ ಅಧಿಗಚ್ಛತಿ, ಉತ್ತರಿ ಚ ಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸಂ ನ ಸಚ್ಛಿಕರೋತಿ। ಅಯಂ, ಗಾಮಣಿ, ತಪಸ್ಸೀ ಲೂಖಜೀವೀ ದ್ವೀಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಗಾರಯ್ಹೋ, ಏಕೇನ ಠಾನೇನ ಪಾಸಂಸೋ। ಕತಮೇಹಿ ದ್ವೀಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಗಾರಯ್ಹೋ? ಅತ್ತಾನಂ ಆತಾಪೇತಿ ಪರಿತಾಪೇತೀತಿ, ಇಮಿನಾ ಪಠಮೇನ ಠಾನೇನ ಗಾರಯ್ಹೋ। ಉತ್ತರಿ ಚ ಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸಂ ನ ಸಚ್ಛಿಕರೋತೀತಿ, ಇಮಿನಾ ದುತಿಯೇನ ಠಾನೇನ ಗಾರಯ್ಹೋ। ಕತಮೇನ ಏಕೇನ ಠಾನೇನ ಪಾಸಂಸೋ? ಕುಸಲಞ್ಹಿ ಖೋ ಧಮ್ಮಂ ಅಧಿಗಚ್ಛತೀತಿ, ಇಮಿನಾ ಏಕೇನ ಠಾನೇನ ಪಾಸಂಸೋ। ಅಯಂ, ಗಾಮಣಿ, ತಪಸ್ಸೀ ಲೂಖಜೀವೀ ಇಮೇಹಿ ದ್ವೀಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಗಾರಯ್ಹೋ, ಇಮಿನಾ ಏಕೇನ ಠಾನೇನ ಪಾಸಂಸೋ।

“ತತ್ರ , ಗಾಮಣಿ, ಯ್ವಾಯಂ ತಪಸ್ಸೀ ಲೂಖಜೀವೀ ಅತ್ತಾನಂ ಆತಾಪೇತಿ ಪರಿತಾಪೇತಿ, ಕುಸಲಞ್ಚ ಧಮ್ಮಂ ಅಧಿಗಚ್ಛತಿ, ಉತ್ತರಿ ಚ ಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸಂ ಸಚ್ಛಿಕರೋತಿ। ಅಯಂ, ಗಾಮಣಿ, ತಪಸ್ಸೀ ಲೂಖಜೀವೀ ಏಕೇನ ಠಾನೇನ ಗಾರಯ್ಹೋ, ದ್ವೀಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಪಾಸಂಸೋ। ಕತಮೇನ ಏಕೇನ ಠಾನೇನ ಗಾರಯ್ಹೋ? ಅತ್ತಾನಂ ಆತಾಪೇತಿ ಪರಿತಾಪೇತೀತಿ, ಇಮಿನಾ ಏಕೇನ ಠಾನೇನ ಗಾರಯ್ಹೋ। ಕತಮೇಹಿ ದ್ವೀಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಪಾಸಂಸೋ? ಕುಸಲಞ್ಚ ಧಮ್ಮಂ ಅಧಿಗಚ್ಛತೀತಿ, ಇಮಿನಾ ಪಠಮೇನ ಠಾನೇನ ಪಾಸಂಸೋ। ಉತ್ತರಿ ಚ ಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸಂ ಸಚ್ಛಿಕರೋತೀತಿ, ಇಮಿನಾ ದುತಿಯೇನ ಠಾನೇನ ಪಾಸಂಸೋ । ಅಯಂ, ಗಾಮಣಿ, ತಪಸ್ಸೀ ಲೂಖಜೀವೀ ಇಮಿನಾ ಏಕೇನ ಠಾನೇನ ಗಾರಯ್ಹೋ, ಇಮೇಹಿ ದ್ವೀಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಪಾಸಂಸೋ।

“ತಿಸ್ಸೋ ಇಮಾ, ಗಾಮಣಿ, ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕಾ ನಿಜ್ಜರಾ ಅಕಾಲಿಕಾ ಏಹಿಪಸ್ಸಿಕಾ ಓಪನೇಯ್ಯಿಕಾ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ವೇದಿತಬ್ಬಾ ವಿಞ್ಞೂಹಿ। ಕತಮಾ ತಿಸ್ಸೋ? ಯಂ ರತ್ತೋ ರಾಗಾಧಿಕರಣಂ ಅತ್ತಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಚೇತೇತಿ, ಪರಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಚೇತೇತಿ, ಉಭಯಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಚೇತೇತಿ। ರಾಗೇ ಪಹೀನೇ ನೇವತ್ತಬ್ಯಾಬಾಧಾಯ ಚೇತೇತಿ, ನ ಪರಬ್ಯಾಬಾಧಾಯ ಚೇತೇತಿ, ನ ಉಭಯಬ್ಯಾಬಾಧಾಯ ಚೇತೇತಿ। ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕಾ ನಿಜ್ಜರಾ ಅಕಾಲಿಕಾ ಏಹಿಪಸ್ಸಿಕಾ ಓಪನೇಯ್ಯಿಕಾ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ವೇದಿತಬ್ಬಾ ವಿಞ್ಞೂಹಿ। ಯಂ ದುಟ್ಠೋ ದೋಸಾಧಿಕರಣಂ ಅತ್ತಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಚೇತೇತಿ, ಪರಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಚೇತೇತಿ, ಉಭಯಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಚೇತೇತಿ। ದೋಸೇ ಪಹೀನೇ ನೇವತ್ತಬ್ಯಾಬಾಧಾಯ ಚೇತೇತಿ, ನ ಪರಬ್ಯಾಬಾಧಾಯ ಚೇತೇತಿ, ನ ಉಭಯಬ್ಯಾಬಾಧಾಯ ಚೇತೇತಿ। ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕಾ ನಿಜ್ಜರಾ ಅಕಾಲಿಕಾ ಏಹಿಪಸ್ಸಿಕಾ ಓಪನೇಯ್ಯಿಕಾ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ವೇದಿತಬ್ಬಾ ವಿಞ್ಞೂಹಿ। ಯಂ ಮೂಳ್ಹೋ ಮೋಹಾಧಿಕರಣಂ ಅತ್ತಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಚೇತೇತಿ, ಪರಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಚೇತೇತಿ, ಉಭಯಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಚೇತೇತಿ। ಮೋಹೇ ಪಹೀನೇ ನೇವತ್ತಬ್ಯಾಬಾಧಾಯ ಚೇತೇತಿ, ನ ಪರಬ್ಯಾಬಾಧಾಯ ಚೇತೇತಿ, ನ ಉಭಯಬ್ಯಾಬಾಧಾಯ ಚೇತೇತಿ। ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕಾ ನಿಜ್ಜರಾ ಅಕಾಲಿಕಾ ಏಹಿಪಸ್ಸಿಕಾ ಓಪನೇಯ್ಯಿಕಾ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ವೇದಿತಬ್ಬಾ ವಿಞ್ಞೂಹಿ। ಇಮಾ ಖೋ, ಗಾಮಣಿ, ತಿಸ್ಸೋ ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕಾ ನಿಜ್ಜರಾ ಅಕಾಲಿಕಾ ಏಹಿಪಸ್ಸಿಕಾ ಓಪನೇಯ್ಯಿಕಾ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ವೇದಿತಬ್ಬಾ ವಿಞ್ಞೂಹೀ”ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ರಾಸಿಯೋ ಗಾಮಣಿ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭನ್ತೇ...ಪೇ॰... ಉಪಾಸಕಂ ಮಂ ಭಗವಾ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ”ನ್ತಿ। ದ್ವಾದಸಮಂ।

೧೩. ಪಾಟಲಿಯಸುತ್ತಂ

೩೬೫. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಕೋಲಿಯೇಸು ವಿಹರತಿ ಉತ್ತರಂ ನಾಮ [ಉತ್ತರಕಂ ನಾಮ (ಸೀ॰)] ಕೋಲಿಯಾನಂ ನಿಗಮೋ। ಅಥ ಖೋ ಪಾಟಲಿಯೋ ಗಾಮಣಿ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಪಾಟಲಿಯೋ ಗಾಮಣಿ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಸುತಂ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ - ‘ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಮಾಯಂ ಜಾನಾತೀ’ತಿ। ಯೇ ತೇ, ಭನ್ತೇ, ಏವಮಾಹಂಸು - ‘ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಮಾಯಂ ಜಾನಾತೀ’ತಿ, ಕಚ್ಚಿ ತೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ವುತ್ತವಾದಿನೋ, ನ ಚ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭೂತೇನ ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖನ್ತಿ, ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚಾನುಧಮ್ಮಂ ಬ್ಯಾಕರೋನ್ತಿ, ನ ಚ ಕೋಚಿ ಸಹಧಮ್ಮಿಕೋ ವಾದಾನುವಾದೋ ಗಾರಯ್ಹಂ ಠಾನಂ ಆಗಚ್ಛತಿ? ಅನಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖಿತುಕಾಮಾ ಹಿ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತ”ನ್ತಿ। “ಯೇ ತೇ, ಗಾಮಣಿ, ಏವಮಾಹಂಸು - ‘ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಮಾಯಂ ಜಾನಾತೀ’ತಿ, ವುತ್ತವಾದಿನೋ ಚೇವ ಮೇ, ತೇ ನ ಚ ಮಂ ಅಭೂತೇನ ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖನ್ತಿ, ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚಾನುಧಮ್ಮಂ ಬ್ಯಾಕರೋನ್ತಿ, ನ ಚ ಕೋಚಿ ಸಹಧಮ್ಮಿಕೋ ವಾದಾನುವಾದೋ ಗಾರಯ್ಹಂ ಠಾನಂ ಆಗಚ್ಛತೀತಿ, ಸಚ್ಚಂಯೇವ ಕಿರ, ಭೋ, ಮಯಂ ತೇಸಂ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ನ ಸದ್ದಹಾಮ - ‘ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಮಾಯಂ ಜಾನಾತೀತಿ, ಸಮಣೋ ಖಲು ಭೋ ಗೋತಮೋ ಮಾಯಾವೀ’ತಿ। ಯೋ ನು ಖೋ, ಗಾಮಣಿ, ಏವಂ ವದೇತಿ - ‘ಅಹಂ ಮಾಯಂ ಜಾನಾಮೀ’ತಿ, ಸೋ ಏವಂ ವದೇತಿ - ‘ಅಹಂ ಮಾಯಾವೀ’ತಿ। ತಥೇವ ತಂ ಭಗವಾ

ಹೋತಿ, ತಥೇವ ತಂ ಸುಗತ ಹೋತೀ"ತಿ। ತೇನ ಹಿ, ಗಾಮಣಿ, ತಞ್ಞೇವೇತ್ಥ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮಿ; ಯಥಾ ತೇ ಖಮೇಯ್ಯ, ತಥಾ ತಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಸಿ -

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಗಾಮಣಿ, ಜಾನಾಸಿ ತ್ವಂ ಕೋಲಿಯಾನಂ ಲಮ್ಬಚೂಳಕೇ ಭಟೇ"ತಿ? "ಜಾನಾಮಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಕೋಲಿಯಾನಂ ಲಮ್ಬಚೂಳಕೇ ಭಟೇ"ತಿ। "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಗಾಮಣಿ, ಕಿಮತ್ಥಿಯಾ ಕೋಲಿಯಾನಂ ಲಮ್ಬಚೂಳಕಾ ಭಟಾ"ತಿ? "ಯೇ ಚ, ಭನ್ತೇ, ಕೋಲಿಯಾನಂ ಚೋರಾ ತೇ ಚ ಪಟಿಸೇಧೇತುಂ, ಯಾನಿ ಚ ಕೋಲಿಯಾನಂ ದೂತೇಯ್ಯಾನಿ ತಾನಿ ಚ ವಹಾತುಂ [ತಾನಿ ಚ ಪಹಾತುಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ತಾನಿ ಚ ಯಾತುಂ (ಕತ್ಥಚಿ), ತಾನಿ ಚಾವಹಾತುಂ (?)], ಏತದತ್ಥಿಯಾ, ಭನ್ತೇ, ಕೋಲಿಯಾನಂ ಲಮ್ಬಚೂಳಕಾ ಭಟಾ"ತಿ। "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಗಾಮಣಿ, ಜಾನಾಸಿ ತ್ವಂ ಕೋಲಿಯಾನಂ ಲಮ್ಬಚೂಳಕೇ ಭಟೇ ಸೀಲವನ್ತೇ ವಾ ತೇ ದುಸ್ಸೀಲೇ ವಾ"ತಿ? "ಜಾನಾಮಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಕೋಲಿಯಾನಂ ಲಮ್ಬಚೂಳಕೇ ಭಟೇ ದುಸ್ಸೀಲೇ ಪಾಪಧಮ್ಮೇ ; ಯೇ ಚ ಲೋಕೇ ದುಸ್ಸೀಲಾ ಪಾಪಧಮ್ಮಾ ಕೋಲಿಯಾನಂ ಲಮ್ಬಚೂಳಕಾ ಭಟಾ ತೇಸಂ ಅಞ್ಞತರಾ"ತಿ। "ಯೋ ನು ಖೋ, ಗಾಮಣಿ, ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ಪಾಟಲಿಯೋ ಗಾಮಣಿ ಜಾನಾತಿ ಕೋಲಿಯಾನಂ ಲಮ್ಬಚೂಳಕೇ ಭಟೇ ದುಸ್ಸೀಲೇ ಪಾಪಧಮ್ಮೇ, ಪಾಟಲಿಯೋಪಿ ಗಾಮಣಿ ದುಸ್ಸೀಲೋ ಪಾಪಧಮ್ಮೋ'ತಿ, ಸಮ್ಮಾ ನು ಖೋ ಸೋ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ! ಅಞ್ಞೇ, ಭನ್ತೇ, ಕೋಲಿಯಾನಂ ಲಮ್ಬಚೂಳಕಾ ಭಟಾ, ಅಞ್ಞೋಹಮಸ್ಮಿ। ಅಞ್ಞಥಾಧಮ್ಮಾ ಕೋಲಿಯಾನಂ ಲಮ್ಬಚೂಳಕಾ ಭಟಾ, ಅಞ್ಞಥಾಧಮ್ಮೋಹಮಸ್ಮೀ"ತಿ। "ತ್ವಞ್ಹಿ ನಾಮ, ಗಾಮಣಿ, ಲಚ್ಛಸಿ - 'ಪಾಟಲಿಯೋ ಗಾಮಣಿ ಜಾನಾತಿ ಕೋಲಿಯಾನಂ ಲಮ್ಬಚೂಳಕೇ ಭಟೇ ದುಸ್ಸೀಲೇ ಪಾಪಧಮ್ಮೇ, ನ ಚ ಪಾಟಲಿಯೋ ಗಾಮಣಿ ದುಸ್ಸೀಲೋ ಪಾಪಧಮ್ಮೋ'ತಿ, ಕಸ್ಮಾ ತಥಾಗತೋ ನ ಲಚ್ಛತಿ - 'ತಥಾಗತೋ ಮಾಯಂ ಜಾನಾತಿ, ನ ಚ ತಥಾಗತೋ ಮಾಯಾವೀ'ತಿ? ಮಾಯಂ ಚಾಹಂ, ಗಾಮಣಿ, ಪಜಾನಾಮಿ, ಮಾಯಾಯ ಚ ವಿಪಾಕಂ, ಯಥಾಪಟಿಪನ್ನೋ ಚ ಮಾಯಾವೀ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾಮಿ"।

"ಪಾಣಾತಿಪಾತಂ ಚಾಹಂ, ಗಾಮಣಿ, ಪಜಾನಾಮಿ, ಪಾಣಾತಿಪಾತಸ್ಸ ಚ ವಿಪಾಕಂ, ಯಥಾಪಟಿಪನ್ನೋ ಚ ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾಮಿ। ಅದಿನ್ನಾದಾನಂ ಚಾಹಂ, ಗಾಮಣಿ, ಪಜಾನಾಮಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾನಸ್ಸ ಚ ವಿಪಾಕಂ, ಯಥಾಪಟಿಪನ್ನೋ ಚ ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾಮಿ। ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಂ ಚಾಹಂ, ಗಾಮಣಿ, ಪಜಾನಾಮಿ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಸ್ಸ ಚ ವಿಪಾಕಂ, ಯಥಾಪಟಿಪನ್ನೋ ಚ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೀ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾಮಿ। ಮುಸಾವಾದಂ ಚಾಹಂ, ಗಾಮಣಿ, ಪಜಾನಾಮಿ, ಮುಸಾವಾದಸ್ಸ ಚ ವಿಪಾಕಂ, ಯಥಾಪಟಿಪನ್ನೋ ಚ ಮುಸಾವಾದೀ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾಮಿ। ಪಿಸುಣವಾಚಂ ಚಾಹಂ, ಗಾಮಣಿ, ಪಜಾನಾಮಿ, ಪಿಸುಣವಾಚಾಯ ಚ ವಿಪಾಕಂ, ಯಥಾಪಟಿಪನ್ನೋ ಚ ಪಿಸುಣವಾಚೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾಮಿ। ಫರುಸವಾಚಂ ಚಾಹಂ, ಗಾಮಣಿ, ಪಜಾನಾಮಿ, ಫರುಸವಾಚಾಯ ಚ ವಿಪಾಕಂ, ಯಥಾಪಟಿಪನ್ನೋ ಚ ಫರುಸವಾಚೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾಮಿ। ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಂ ಚಾಹಂ, ಗಾಮಣಿ, ಪಜಾನಾಮಿ, ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಸ್ಸ ಚ ವಿಪಾಕಂ, ಯಥಾಪಟಿಪನ್ನೋ ಚ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪೀ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾಮಿ। ಅಭಿಜ್ಝಂ ಚಾಹಂ, ಗಾಮಣಿ, ಪಜಾನಾಮಿ, ಅಭಿಜ್ಝಾಯ ಚ ವಿಪಾಕಂ, ಯಥಾಪಟಿಪನ್ನೋ ಚ ಅಭಿಜ್ಝಾಲು ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾಮಿ। ಬ್ಯಾಪಾದಪದೋಸಂ ಚಾಹಂ, ಗಾಮಣಿ, ಪಜಾನಾಮಿ, ಬ್ಯಾಪಾದಪದೋಸಸ್ಸ ಚ ವಿಪಾಕಂ, ಯಥಾಪಟಿಪನ್ನೋ ಚ ಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ

ಉಪಪಜ್ಜತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾಮಿ। ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಂ ಚಾಹಂ, ಗಾಮಣಿ, ಪಜಾನಾಮಿ, ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಯಾ ಚ ವಿಪಾಕಂ, ಯಥಾಪಟಿಪನ್ನೋ ಚ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾಮಿ।

"ಸನ್ತಿ ಹಿ, ಗಾಮಣಿ, ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಂವಾದಿನೋ ಏವಂದಿಟ್ಠಿನೋ – 'ಯೋ ಕೋಚಿ ಪಾಣಮತಿಪಾತೇತಿ, ಸಬ್ಬೋ ಸೋ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದಯತಿ। ಯೋ ಕೋಚಿ ಅದಿನ್ನಂ ಆದಿಯತಿ, ಸಬ್ಬೋ ಸೋ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದಯತಿ। ಯೋ ಕೋಚಿ ಕಾಮೇಸು ಮಿಚ್ಛಾ ಚರತಿ, ಸಬ್ಬೋ ಸೋ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದಯತಿ। ಯೋ ಕೋಚಿ ಮುಸಾ ಭಣತಿ, ಸಬ್ಬೋ ಸೋ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದಯತೀ'"ತಿ।

"ದಿಸ್ಸತಿ ಖೋ ಪನ, ಗಾಮಣಿ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಮಾಲೀ ಕುಣ್ಡಲೀ ಸುನ್ಹಾತೋ [ಸುನಹಾತೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಸುವಿಲಿತ್ತೋ ಕಪ್ಪಿತಕೇಸಮಸ್ಸು ಇತ್ಥಿಕಾಮೇಹಿ ರಾಜಾ ಮಞ್ಞೇ ಪರಿಚಾರೇನ್ತೋ। ತಮೇನಂ ಏವಮಾಹಂಸು – 'ಅಮ್ಭೋ! ಅಯಂ ಪುರಿಸೋ ಕಿಂ ಅಕಾಸಿ ಮಾಲೀ ಕುಣ್ಡಲೀ ಸುನ್ಹಾತೋ ಸುವಿಲಿತ್ತೋ ಕಪ್ಪಿತಕೇಸಮಸ್ಸು ಇತ್ಥಿಕಾಮೇಹಿ ರಾಜಾ ಮಞ್ಞೇ ಪರಿಚಾರೇತೀ'ತಿ? ತಮೇನಂ ಏವಮಾಹಂಸು – 'ಅಮ್ಭೋ! ಅಯಂ ಪುರಿಸೋ ರಞ್ಞೋ ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಂ ಪಸಯ್ಹ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇಸಿ। ತಸ್ಸ ರಾಜಾ ಅತ್ತಮನೋ ಅಭಿಹಾರಮದಾಸಿ। ತೇನಾಯಂ ಪುರಿಸೋ ಮಾಲೀ ಕುಣ್ಡಲೀ ಸುನ್ಹಾತೋ ಸುವಿಲಿತ್ತೋ ಕಪ್ಪಿತಕೇಸಮಸ್ಸು, ಇತ್ಥಿಕಾಮೇಹಿ ರಾಜಾ ಮಞ್ಞೇ ಪರಿಚಾರೇತೀ'"ತಿ।

"ದಿಸ್ಸತಿ ಖೋ, ಗಾಮಣಿ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ದಳ್ಹಾಯ ರಜ್ಜುಯಾ ಪಚ್ಛಾಬಾಹಂ ಗಾಳ್ಹಬನ್ಧನಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಖುರಮುಣ್ಡಂ ಕರಿತ್ವಾ ಖರಸ್ಸರೇನ ಪಣವೇನ ರಥಿಯಾಯ ರಥಿಯಂ [ರಥಿಕಾಯ ರಥಿಕಂ (ಸೀ॰)] ಸಿಙ್ಘಾಟಕೇನ ಸಿಙ್ಘಾಟಕಂ ಪರಿನೇತ್ವಾ, ದಕ್ಖಿಣೇನ ದ್ವಾರೇನ ನಿಕ್ಖಾಮೇತ್ವಾ, ದಕ್ಖಿಣತೋ ನಗರಸ್ಸ ಸೀಸಂ ಛಿಜ್ಜಮಾನೋ। ತಮೇನಂ ಏವಮಾಹಂಸು – 'ಅಮ್ಭೋ! ಅಯಂ ಪುರಿಸೋ ಕಿಂ ಅಕಾಸಿ, ದಳ್ಹಾಯ ರಜ್ಜುಯಾ ಪಚ್ಛಾಬಾಹಂ ಗಾಳ್ಹಬನ್ಧನಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಖುರಮುಣ್ಡಂ ಕರಿತ್ವಾ ಖರಸ್ಸರೇನ ಪಣವೇನ ರಥಿಯಾಯ ರಥಿಯಂ ಸಿಙ್ಘಾಟಕೇನ ಸಿಙ್ಘಾಟಕಂ ಪರಿನೇತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣೇನ ದ್ವಾರೇನ ನಿಕ್ಖಾಮೇತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣತೋ ನಗರಸ್ಸ ಸೀಸಂ ಛಿನ್ದತೀ'ತಿ [ಛಿಜ್ಜತೀತಿ (ಕತ್ಥಚಿ)]? ತಮೇನಂ ಏವಮಾಹಂಸು – 'ಅಮ್ಭೋ! ಅಯಂ ಪುರಿಸೋ ರಾಜವೇರೀ ಇತ್ಥಿಂ ವಾ ಪುರಿಸಂ ವಾ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇಸಿ, ತೇನ ನಂ ರಾಜಾನೋ ಗಹೇತ್ವಾ ಏವರೂಪಂ ಕಮ್ಮಕಾರಣಂ ಕಾರೇನ್ತೀ'"ತಿ।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಗಾಮಣಿ, ಅಪಿ ನು ತೇ ಏವರೂಪಂ ದಿಟ್ಠಂ ವಾ ಸುತಂ ವಾ"ತಿ? "ದಿಟ್ಠಞ್ಚ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಸುತಞ್ಚ ಸುಯ್ಯಿಸ್ಸತಿ ಚಾ"ತಿ। "ತತ್ರ, ಗಾಮಣಿ, ಯೇ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಂವಾದಿನೋ ಏವಂದಿಟ್ಠಿನೋ – 'ಯೋ ಕೋಚಿ ಪಾಣಮತಿಪಾತೇತಿ, ಸಬ್ಬೋ ಸೋ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದಯತೀ'ತಿ, ಸಚ್ಚಂ ವಾ ತೇ ಆಹಂಸು ಮುಸಾ ವಾ"ತಿ? "ಮುಸಾ, ಭನ್ತೇ"। "ಯೇ ಪನ ತೇ ತುಚ್ಛಂ ಮುಸಾ ವಿಲಪನ್ತಿ, ಸೀಲವನ್ತೋ ವಾ ತೇ ದುಸ್ಸೀಲಾ ವಾ"ತಿ? "ದುಸ್ಸೀಲಾ , ಭನ್ತೇ"। "ಯೇ ಪನ ತೇ ದುಸ್ಸೀಲಾ ಪಾಪಧಮ್ಮಾ ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪನ್ನಾ ವಾ ತೇ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪನ್ನಾ ವಾ"ತಿ? "ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪನ್ನಾ, ಭನ್ತೇ" । "ಯೇ ಪನ ತೇ ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪನ್ನಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಾ ವಾ ತೇ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕಾ ವಾ"ತಿ? "ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಾ, ಭನ್ತೇ"। "ಯೇ ಪನ ತೇ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಾ ಕಲ್ಲಂ ನು ತೇಸು ಪಸೀದಿತು"ನ್ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ದಿಸ್ಸತಿ ಖೋ ಪನ, ಗಾಮಣಿ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಮಾಲೀ ಕುಣ್ಡಲೀ...ಪೇ॰... ಇತ್ಥಿಕಾಮೇಹಿ ರಾಜಾ ಮಞ್ಞೇ ಪರಿಚಾರೇನ್ತೋ। ತಮೇನಂ ಏವಮಾಹಂಸು – 'ಅಮ್ಭೋ! ಅಯಂ ಪುರಿಸೋ ಕಿಂ ಅಕಾಸಿ ಮಾಲೀ ಕುಣ್ಡಲೀ...ಪೇ॰... ಇತ್ಥಿಕಾಮೇಹಿ ರಾಜಾ ಮಞ್ಞೇ ಪರಿಚಾರೇತೀ'ತಿ? ತಮೇನಂ ಏವಮಾಹಂಸು – 'ಅಮ್ಭೋ! ಅಯಂ ಪುರಿಸೋ ರಞ್ಞೋ ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಸ್ಸ ಪಸಯ್ಹ ರತನಂ ಅಹಾಸಿ [ಪಸಯ್ಹ ಅದಿನ್ನಂ ರತನಂ ಆದಿಯಿ (ಕ॰)]। ತಸ್ಸ ರಾಜಾ ಅತ್ತಮನೋ ಅಭಿಹಾರಮದಾಸಿ। ತೇನಾಯಂ ಪುರಿಸೋ ಮಾಲೀ ಕುಣ್ಡಲೀ...ಪೇ॰... ಇತ್ಥಿಕಾಮೇಹಿ ರಾಜಾ ಮಞ್ಞೇ ಪರಿಚಾರೇತೀ'"ತಿ।

“ದಿಸ್ಸತಿ ಖೋ, ಗಾಮಣಿ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ದಳ್ಹಾಯ ರಜ್ಜುಯಾ…ಪೇ॰… ದಕ್ಖಿಣತೋ ನಗರಸ್ಸ ಸೀಸಂ ಛಿಜ್ಜಮಾನೋ ತಮೇನಂ ಏವಮಾಹಂಸು – ‘ಅಮ್ಭೋ! ಅಯಂ ಪುರಿಸೋ ಕಿಂ ಅಕಾಸಿ ದಳ್ಹಾಯ ರಜ್ಜುಯಾ…ಪೇ॰… ದಕ್ಖಿಣತೋ ನಗರಸ್ಸ ಸೀಸಂ ಛಿನ್ದತೀ’ತಿ? ತಮೇನಂ ಏವಮಾಹಂಸು – ‘ಅಮ್ಭೋ! ಅಯಂ ಪುರಿಸೋ ಗಾಮಾ ವಾ ಅರಞ್ಞಾ ವಾ ಅದಿನ್ನಂ ಥೇಯ್ಯಸಙ್ಖಾತಂ ಆದಿಯಿ। ತೇನ ನಂ ರಾಜಾನೋ ಗಹೇತ್ವಾ ಏವರೂಪಂ ಕಮ್ಮಕಾರಣಂ ಕಾರೇನ್ತೀ’ತಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಗಾಮಣಿ, ಅಪಿ ನು ತೇ ಏವರೂಪಂ ದಿಟ್ಠಂ ವಾ ಸುತಂ ವಾ”ತಿ? “ದಿಟ್ಠಞ್ಚ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಸುತಞ್ಚ ಸುಯ್ಯಿಸ್ಸತಿ ಚಾ”ತಿ। “ತತ್ರ , ಗಾಮಣಿ, ಯೇ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಂವಾದಿನೋ ಏವಂದಿಟ್ಠಿನೋ – ‘ಯೋ ಕೋಚಿ ಅದಿನ್ನಂ ಆದಿಯತಿ, ಸಬ್ಬೋ ಸೋ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದಯತೀ’ತಿ, ಸಚ್ಚಂ ವಾ ತೇ ಆಹಂಸು ಮುಸಾ ವಾತಿ…ಪೇ॰… ಕಲ್ಲಂ ನು ತೇಸು ಪಸೀದಿತು”ನ್ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ದಿಸ್ಸತಿ ಖೋ ಪನ, ಗಾಮಣಿ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಮಾಲೀ ಕುಣ್ಡಲೀ…ಪೇ॰… ಇತ್ಥಿಕಾಮೇಹಿ ರಾಜಾ ಮಞ್ಞೇ ಪರಿಚಾರೇನ್ತೋ। ತಮೇನಂ ಏವಮಾಹಂಸು – ‘ಅಮ್ಭೋ! ಅಯಂ ಪುರಿಸೋ ಕಿಂ ಅಕಾಸಿ ಮಾಲೀ ಕುಣ್ಡಲೀ…ಪೇ॰… ಇತ್ಥಿಕಾಮೇಹಿ ರಾಜಾ ಮಞ್ಞೇ ಪರಿಚಾರೇತೀ’ತಿ? ತಮೇನಂ ಏವಮಾಹಂಸು – ‘ಅಮ್ಭೋ! ಅಯಂ ಪುರಿಸೋ ರಞ್ಞೋ ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಸ್ಸ ದಾರೇಸು ಚಾರಿತ್ತಂ ಆಪಜ್ಜಿ। ತಸ್ಸ ರಾಜಾ ಅತ್ತಮನೋ ಅಭಿಹಾರಮದಾಸಿ। ತೇನಾಯಂ ಪುರಿಸೋ ಮಾಲೀ ಕುಣ್ಡಲೀ…ಪೇ॰… ಇತ್ಥಿಕಾಮೇಹಿ ರಾಜಾ ಮಞ್ಞೇ ಪರಿಚಾರೇತೀ’”ತಿ।

“ದಿಸ್ಸತಿ ಖೋ, ಗಾಮಣಿ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ದಳ್ಹಾಯ ರಜ್ಜುಯಾ…ಪೇ॰… ದಕ್ಖಿಣತೋ ನಗರಸ್ಸ ಸೀಸಂ ಛಿಜ್ಜಮಾನೋ। ತಮೇನಂ ಏವಮಾಹಂಸು – ‘ಅಮ್ಭೋ! ಅಯಂ ಪುರಿಸೋ ಕಿಂ ಅಕಾಸಿ ದಳ್ಹಾಯ ರಜ್ಜುಯಾ…ಪೇ॰… ದಕ್ಖಿಣತೋ ನಗರಸ್ಸ ಸೀಸಂ ಛಿನ್ದತೀ’ತಿ? ತಮೇನಂ ಏವಮಾಹಂಸು – ‘ಅಮ್ಭೋ! ಅಯಂ ಪುರಿಸೋ ಕುಲಿತ್ಥೀಸು ಕುಲಕುಮಾರೀಸು ಚಾರಿತ್ತಂ ಆಪಜ್ಜಿ, ತೇನ ನಂ ರಾಜಾನೋ ಗಹೇತ್ವಾ ಏವರೂಪಂ ಕಮ್ಮಕಾರಣಂ ಕಾರೇನ್ತೀ’ತಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಗಾಮಣಿ, ಅಪಿ ನು ತೇ ಏವರೂಪಂ ದಿಟ್ಠಂ ವಾ ಸುತಂ ವಾ”ತಿ? “ದಿಟ್ಠಞ್ಚ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಸುತಞ್ಚ ಸುಯ್ಯಿಸ್ಸತಿ ಚಾ”ತಿ। “ತತ್ರ, ಗಾಮಣಿ, ಯೇ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಂವಾದಿನೋ ಏವಂದಿಟ್ಠಿನೋ – ‘ಯೋ ಕೋಚಿ ಕಾಮೇಸು ಮಿಚ್ಛಾ ಚರತಿ, ಸಬ್ಬೋ ಸೋ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದಯತೀ’ತಿ, ಸಚ್ಚಂ ವಾ ತೇ ಆಹಂಸು ಮುಸಾ ವಾತಿ…ಪೇ॰… ಕಲ್ಲಂ ನು ತೇಸು ಪಸೀದಿತು”ನ್ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ದಿಸ್ಸತಿ ಖೋ ಪನ, ಗಾಮಣಿ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಮಾಲೀ ಕುಣ್ಡಲೀ ಸುನ್ಹಾತೋ ಸುವಿಲಿತ್ತೋ ಕಪ್ಪಿತಕೇಸಮಸ್ಸು ಇತ್ಥಿಕಾಮೇಹಿ ರಾಜಾ ಮಞ್ಞೇ ಪರಿಚಾರೇನ್ತೋ। ತಮೇನಂ ಏವಮಾಹಂಸು – ‘ಅಮ್ಭೋ! ಅಯಂ ಪುರಿಸೋ ಕಿಂ ಅಕಾಸಿ ಮಾಲೀ ಕುಣ್ಡಲೀ ಸುನ್ಹಾತೋ ಸುವಿಲಿತ್ತೋ ಕಪ್ಪಿತಕೇಸಮಸ್ಸು ಇತ್ಥಿಕಾಮೇಹಿ ರಾಜಾ ಮಞ್ಞೇ ಪರಿಚಾರೇತೀ’ತಿ? ತಮೇನಂ ಏವಮಾಹಂಸು – ‘ಅಮ್ಭೋ! ಅಯಂ ಪುರಿಸೋ ರಾಜಾನಂ ಮುಸಾವಾದೇನ ಹಾಸೇಸಿ। ತಸ್ಸ ರಾಜಾ ಅತ್ತಮನೋ ಅಭಿಹಾರಮದಾಸಿ। ತೇನಾಯಂ ಪುರಿಸೋ ಮಾಲೀ ಕುಣ್ಡಲೀ ಸುನ್ಹಾತೋ ಸುವಿಲಿತ್ತೋ ಕಪ್ಪಿತಕೇಸಮಸ್ಸು ಇತ್ಥಿಕಾಮೇಹಿ ರಾಜಾ ಮಞ್ಞೇ ಪರಿಚಾರೇತೀ’”ತಿ।

“ದಿಸ್ಸತಿ ಖೋ, ಗಾಮಣಿ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ದಳ್ಹಾಯ ರಜ್ಜುಯಾ ಪಚ್ಛಾಬಾಹಂ ಗಾಳ್ಹಬನ್ಧನಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಖುರಮುಣ್ಡಂ ಕರಿತ್ವಾ ಖರಸ್ಸರೇನ ಪಣವೇನ ರಥಿಯಾಯ ರಥಿಯಂ ಸಿಙ್ಘಾಟಕೇನ ಸಿಙ್ಘಾಟಕಂ ಪರಿನೇತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣೇನ ದ್ವಾರೇನ ನಿಕ್ಖಾಮೇತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣತೋ ನಗರಸ್ಸ ಸೀಸಂ ಛಿಜ್ಜಮಾನೋ। ತಮೇನಂ ಏವಮಾಹಂಸು – ‘ಅಮ್ಭೋ! ಅಯಂ ಪುರಿಸೋ ಕಿಂ ಅಕಾಸಿ ದಳ್ಹಾಯ ರಜ್ಜುಯಾ ಪಚ್ಛಾಬಾಹಂ ಗಾಳ್ಹಬನ್ಧನಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಖುರಮುಣ್ಡಂ ಕರಿತ್ವಾ ಖರಸ್ಸರೇನ ಪಣವೇನ ರಥಿಯಾಯ ರಥಿಯಂ ಸಿಙ್ಘಾಟಕೇನ ಸಿಙ್ಘಾಟಕಂ ಪರಿನೇತ್ವಾ, ದಕ್ಖಿಣೇನ ದ್ವಾರೇನ ನಿಕ್ಖಾಮೇತ್ವಾ, ದಕ್ಖಿಣತೋ ನಗರಸ್ಸ ಸೀಸಂ ಛಿನ್ದತೀ’ತಿ? ತಮೇನಂ ಏವಮಾಹಂಸು – ‘ಅಮ್ಭೋ! ಅಯಂ ಪುರಿಸೋ ಗಹಪತಿಸ್ಸ ವಾ ಗಹಪತಿಪುತ್ತಸ್ಸ ವಾ ಮುಸಾವಾದೇನ ಅತ್ಥಂ ಭಞ್ಜಿ, ತೇನ ನಂ ರಾಜಾನೋ ಗಹೇತ್ವಾ ಏವರೂಪಂ ಕಮ್ಮಕಾರಣಂ ಕಾರೇನ್ತೀ’ತಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಗಾಮಣಿ, ಅಪಿ ನು ತೇ ಏವರೂಪಂ ದಿಟ್ಠಂ ವಾ ಸುತಂ ವಾ”ತಿ? “ದಿಟ್ಠಞ್ಚ ನೋ , ಭನ್ತೇ, ಸುತಞ್ಚ ಸುಯ್ಯಿಸ್ಸತಿ ಚಾ”ತಿ। “ತತ್ರ, ಗಾಮಣಿ, ಯೇ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಂವಾದಿನೋ ಏವಂದಿಟ್ಠಿನೋ – ‘ಯೋ ಕೋಚಿ ಮುಸಾ ಭಣತಿ, ಸಬ್ಬೋ ಸೋ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದಯತೀ’ತಿ,

ಸಚ್ಚಂ ವಾ ತೇ ಆಹಂಸು ಮುಸಾ ವಾ"ತಿ ? "ಮುಸಾ, ಭನ್ತೇ"। "ಯೇ ಪನ ತೇ ತುಚ್ಛಂ ಮುಸಾ ವಿಲಪನ್ತಿ ಸೀಲವನ್ತೋ ವಾ ತೇ ದುಸ್ಸೀಲಾ ವಾ"ತಿ? "ದುಸ್ಸೀಲಾ, ಭನ್ತೇ"। "ಯೇ ಪನ ತೇ ದುಸ್ಸೀಲಾ ಪಾಪಧಮ್ಮಾ ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪನ್ನಾ ವಾ ತೇ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪನ್ನಾ ವಾ"ತಿ? "ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪನ್ನಾ, ಭನ್ತೇ"। "ಯೇ ಪನ ತೇ ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪನ್ನಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಾ ವಾ ತೇ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕಾ ವಾ"ತಿ? "ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಾ, ಭನ್ತೇ"। "ಯೇ ಪನ ತೇ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಾ ಕಲ್ಲಂ ನು ತೇಸು ಪಸೀದಿತು"ನ್ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಬ್ಭುತಂ, ಭನ್ತೇ! ಅತ್ಥಿ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಆವಸಥಾಗಾರಂ। ತತ್ಥ ಅತ್ಥಿ ಮಞ್ಚಕಾನಿ, ಅತ್ಥಿ ಆಸನಾನಿ, ಅತ್ಥಿ ಉದಕಮಣಿಕೋ, ಅತ್ಥಿ ತೇಲಪ್ಪದೀಪೋ। ತತ್ಥ ಯೋ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ವಾಸಂ ಉಪೇತಿ, ತೇನಾಹಂ ಯಥಾಸತ್ತಿ ಯಥಾಬಲಂ ಸಂವಿಭಜಾಮಿ। ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ಭನ್ತೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಸತ್ಥಾರೋ ನಾನಾದಿಟ್ಠಿಕಾ ನಾನಾಖನ್ತಿಕಾ ನಾನಾರುಚಿಕಾ, ತಸ್ಮಿಂ ಆವಸಥಾಗಾರೇ ವಾಸಂ ಉಪಗಚ್ಛುಂ"।

"ಏಕೋ ಸತ್ಥಾ ಏವಂವಾದೀ ಏವಂದಿಟ್ಠಿ – 'ನತ್ಥಿ ದಿನ್ನಂ, ನತ್ಥಿ ಯಿಟ್ಠಂ, ನತ್ಥಿ ಹುತಂ, ನತ್ಥಿ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ವಿಪಾಕೋ। ನತ್ಥಿ ಅಯಂ ಲೋಕೋ, ನತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ, ನತ್ಥಿ ಮಾತಾ, ನತ್ಥಿ ಪಿತಾ, ನತ್ಥಿ ಸತ್ತಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ, ನತ್ಥಿ ಲೋಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಮ್ಮಗ್ಗತಾ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪನ್ನಾ ಯೇ ಇಮಞ್ಚ ಲೋಕಂ ಪರಞ್ಚ ಲೋಕಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದೇನ್ತೀ'"ತಿ।

"ಏಕೋ ಸತ್ಥಾ ಏವಂವಾದೀ ಏವಂದಿಟ್ಠಿ – 'ಅತ್ಥಿ ದಿನ್ನಂ, ಅತ್ಥಿ ಯಿಟ್ಠಂ , ಅತ್ಥಿ ಹುತಂ, ಅತ್ಥಿ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ವಿಪಾಕೋ, ಅತ್ಥಿ ಅಯಂ ಲೋಕೋ, ಅತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ, ಅತ್ಥಿ ಮಾತಾ, ಅತ್ಥಿ ಪಿತಾ, ಅತ್ಥಿ ಸತ್ತಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ, ಅತ್ಥಿ ಲೋಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಮ್ಮಗ್ಗತಾ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪನ್ನಾ, ಯೇ ಇಮಞ್ಚ ಲೋಕಂ ಪರಞ್ಚ ಲೋಕಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದೇನ್ತೀ'"ತಿ।

"ಏಕೋ ಸತ್ಥಾ ಏವಂವಾದೀ ಏವಂದಿಟ್ಠಿ – 'ಕರೋತೋ ಕಾರಯತೋ, ಛಿನ್ದತೋ ಛೇದಾಪಯತೋ, ಪಚತೋ ಪಾಚಾಪಯತೋ, ಸೋಚಯತೋ ಸೋಚಾಪಯತೋ, ಕಿಲಮತೋ ಕಿಲಮಾಪಯತೋ, ಫನ್ದತೋ ಫನ್ದಾಪಯತೋ, ಪಾಣಮತಿಪಾತಯತೋ, ಅದಿನ್ನಂ ಆದಿಯತೋ, ಸನ್ಧಿಂ ಛಿನ್ದತೋ, ನಿಲ್ಲೋಪಂ ಹರತೋ, ಏಕಾಗಾರಿಕಂ ಕರೋತೋ, ಪರಿಪನ್ಥೇ ತಿಟ್ಠತೋ, ಪರದಾರಂ ಗಚ್ಛತೋ, ಮುಸಾ ಭಣತೋ, ಕರೋತೋ ನ ಕರೀಯತಿ ಪಾಪಂ। ಖುರಪರಿಯನ್ತೇನ ಚೇಪಿ ಚಕ್ಕೇನ ಯೋ ಇಮಿಸ್ಸಾ ಪಥವಿಯಾ ಪಾಣೇ ಏಕಂ ಮಂಸಖಲಂ ಏಕಂ ಮಂಸಪುಞ್ಜಂ ಕರೇಯ್ಯ, ನತ್ಥಿ ತತೋನಿದಾನಂ ಪಾಪಂ, ನತ್ಥಿ ಪಾಪಸ್ಸ ಆಗಮೋ। ದಕ್ಖಿಣಂ ಚೇಪಿ ಗಙ್ಗಾಯ ತೀರಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಹನನ್ತೋ ಘಾತೇನ್ತೋ ಛಿನ್ದನ್ತೋ ಛೇದಾಪೇನ್ತೋ ಪಚನ್ತೋ ಪಾಚಾಪೇನ್ತೋ, ನತ್ಥಿ ತತೋನಿದಾನಂ ಪಾಪಂ, ನತ್ಥಿ ಪಾಪಸ್ಸ ಆಗಮೋ। ಉತ್ತರಂ ಚೇಪಿ ಗಙ್ಗಾಯ ತೀರಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ದದನ್ತೋ ದಾಪೇನ್ತೋ ಯಜನ್ತೋ ಯಜಾಪೇನ್ತೋ, ನತ್ಥಿ ತತೋನಿದಾನಂ ಪುಞ್ಞಂ, ನತ್ಥಿ ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಆಗಮೋ। ದಾನೇನ ದಮೇನ ಸಂಯಮೇನ ಸಚ್ಚವಜ್ಜೇನ ನತ್ಥಿ ಪುಞ್ಞಂ, ನತ್ಥಿ ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಆಗಮೋ'"ತಿ।

"ಏಕೋ ಸತ್ಥಾ ಏವಂವಾದೀ ಏವಂದಿಟ್ಠಿ – 'ಕರೋತೋ ಕಾರಯತೋ, ಛಿನ್ದತೋ ಛೇದಾಪಯತೋ, ಪಚತೋ ಪಾಚಾಪಯತೋ, ಸೋಚಯತೋ ಸೋಚಾಪಯತೋ, ಕಿಲಮತೋ ಕಿಲಮಾಪಯತೋ, ಫನ್ದತೋ ಫನ್ದಾಪಯತೋ, ಪಾಣಮತಿಪಾತಯತೋ, ಅದಿನ್ನಂ ಆದಿಯತೋ, ಸನ್ಧಿಂ ಛಿನ್ದತೋ, ನಿಲ್ಲೋಪಂ ಹರತೋ, ಏಕಾಗಾರಿಕಂ ಕರೋತೋ, ಪರಿಪನ್ಥೇ ತಿಟ್ಠತೋ, ಪರದಾರಂ ಗಚ್ಛತೋ , ಮುಸಾ ಭಣತೋ, ಕರೋತೋ ಕರೀಯತಿ ಪಾಪಂ। ಖುರಪರಿಯನ್ತೇನ ಚೇಪಿ ಚಕ್ಕೇನ ಯೋ ಇಮಿಸ್ಸಾ ಪಥವಿಯಾ ಪಾಣೇ ಏಕಂ ಮಂಸಖಲಂ ಏಕಂ ಮಂಸಪುಞ್ಜಂ ಕರೇಯ್ಯ, ಅತ್ಥಿ ತತೋನಿದಾನಂ ಪಾಪಂ, ಅತ್ಥಿ ಪಾಪಸ್ಸ ಆಗಮೋ। ದಕ್ಖಿಣಂ ಚೇಪಿ ಗಙ್ಗಾಯ ತೀರಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಹನನ್ತೋ ಘಾತೇನ್ತೋ ಛಿನ್ದನ್ತೋ ಛೇದಾಪೇನ್ತೋ ಪಚನ್ತೋ ಪಾಚಾಪೇನ್ತೋ, ಅತ್ಥಿ ತತೋನಿದಾನಂ ಪಾಪಂ, ಅತ್ಥಿ ಪಾಪಸ್ಸ ಆಗಮೋ। ಉತ್ತರಂ ಚೇಪಿ ಗಙ್ಗಾಯ ತೀರಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ದದನ್ತೋ ದಾಪೇನ್ತೋ,

ಯಜನ್ತೋ ಯಜಾಪೇನ್ತೋ, ಅತ್ಥಿ ತತೋನಿದಾನಂ ಪುಞ್ಞಂ, ಅತ್ಥಿ ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಆಗಮೋ। ದಾನೇನ ದಮೇನ ಸಂಯಮೇನ ಸಚ್ಚವಜ್ಜೇನ ಅತ್ಥಿ ಪುಞ್ಞಂ, ಅತ್ಥಿ ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಆಗಮೋ'"ತಿ।

"ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಹುದೇವ ಕಙ್ಖಾ, ಅಹು ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ - 'ಕೋಸು ನಾಮ ಇಮೇಸಂ ಭವತಂ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಸಚ್ಚಂ ಆಹ, ಕೋ ಮುಸಾ'"ತಿ?

"ಅಲಞ್ಹಿ ತೇ, ಗಾಮಣಿ, ಕಙ್ಖಿತುಂ, ಅಲಂ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಿತುಂ। ಕಙ್ಖನೀಯೇ ಚ ಪನ ತೇ ಠಾನೇ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ಉಪ್ಪನ್ನಾ"ತಿ। "ಏವಂ ಪಸನ್ನೋಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಿ। ಪಹೋತಿ ಮೇ ಭಗವಾ ತಥಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತುಂ ಯಥಾಹಂ ಇಮಂ ಕಙ್ಖಾಧಮ್ಮಂ ಪಜಹೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ।

"ಅತ್ಥಿ, ಗಾಮಣಿ, ಧಮ್ಮಸಮಾಧಿ। ತತ್ರ ಚೇ ತ್ವಂ ಚಿತ್ತಸಮಾಧಿಂ ಪಟಿಲಭೇಯ್ಯಾಸಿ। ಏವಂ ತ್ವಂ ಇಮಂ ಕಙ್ಖಾಧಮ್ಮಂ ಪಜಹೇಯ್ಯಾಸಿ। ಕತಮೋ ಚ, ಗಾಮಣಿ, ಧಮ್ಮಸಮಾಧಿ? ಇಧ, ಗಾಮಣಿ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತಂ ಪಹಾಯ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾನಂ ಪಹಾಯ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಂ ಪಹಾಯ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಮುಸಾವಾದಂ ಪಹಾಯ ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಪಿಸುಣಂ ವಾಚಂ ಪಹಾಯ ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ , ಫರುಸಂ ವಾಚಂ ಪಹಾಯ ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಂ ಪಹಾಯ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಅಭಿಜ್ಝಂ ಪಹಾಯ ಅನಭಿಜ್ಝಾಲು ಹೋತಿ, ಬ್ಯಾಪಾದಪದೋಸಂ ಪಹಾಯ ಅಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಂ ಪಹಾಯ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ಹೋತಿ।

"ಸ ಖೋ ಸೋ, ಗಾಮಣಿ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಏವಂ ವಿಗತಾಭಿಜ್ಝೋ ವಿಗತಬ್ಯಾಪಾದೋ ಅಸಮ್ಮೂಳ್ಹೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಪಟಿಸ್ಸತೋ ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ, ತಥಾ ದುತಿಯಂ, ತಥಾ ತತಿಯಂ, ತಥಾ ಚತುತ್ಥಂ, ಇತಿ ಉದ್ಧಮಧೋ ತಿರಿಯಂ ಸಬ್ಬಧಿ ಸಬ್ಬತ್ತತಾಯ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಲೋಕಂ ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜೇನ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - 'ಯ್ವಾಯಂ ಸತ್ಥಾ ಏವಂವಾದೀ ಏವಂದಿಟ್ಠಿ - ನತ್ಥಿ ದಿನ್ನಂ, ನತ್ಥಿ ಯಿಟ್ಠಂ, ನತ್ಥಿ ಹುತಂ, ನತ್ಥಿ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ವಿಪಾಕೋ, ನತ್ಥಿ ಅಯಂ ಲೋಕೋ, ನತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ, ನತ್ಥಿ ಮಾತಾ, ನತ್ಥಿ ಪಿತಾ, ನತ್ಥಿ ಸತ್ತಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ, ನತ್ಥಿ ಲೋಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ, ಸಮ್ಮಗ್ಗತಾ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪನ್ನಾ ಯೇ ಇಮಞ್ಚ ಲೋಕಂ ಪರಞ್ಚ ಲೋಕಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದೇನ್ತೀ'ತಿ। 'ಸಚೇ ತಸ್ಸ ಭೋತೋ ಸತ್ಥುನೋ ಸಚ್ಚಂ ವಚನಂ, ಅಪಣ್ಣಕತಾಯ ಮಯ್ಹಂ, ಯ್ವಾಹಂ [ಯೋಹಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ನ ಕಿಞ್ಚಿ [ಕಞ್ಚಿ (?)] ಬ್ಯಾಬಾಧೇಮಿ ತಸಂ ವಾ ಥಾವರಂ ವಾ? ಉಭಯಮೇತ್ಥ [ಉಭಯತ್ಥ ಮೇ (?) ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೯೫ ಪಾಳಿಯಾ ಸಂಸನ್ದೇತಬ್ಬಂ] ಕಟಗ್ಗಾಹೋ, ಯಂ ಚಮ್ಹಿ ಕಾಯೇನ ಸಂವುತೋ ವಾಚಾಯ ಸಂವುತೋ ಮನಸಾ ಸಂವುತೋ, ಯಞ್ಚ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ [ಪರಂ ಮರಣಾ ನ ಉಪಪಜ್ಜಿಸ್ಸಾಮೀತಿ (?)]। ತಸ್ಸ ಪಾಮೋಜ್ಜಂ ಜಾಯತಿ। ಪಮುದಿತಸ್ಸ ಪೀತಿ ಜಾಯತಿ। ಪೀತಿಮನಸ್ಸ ಕಾಯೋ ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ। ಪಸ್ಸದ್ಧಕಾಯೋ ಸುಖಂ ವೇದಯತಿ। ಸುಖಿನೋ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಯತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಗಾಮಣಿ, ಧಮ್ಮಸಮಾಧಿ । ತತ್ರ ಚೇ ತ್ವಂ ಚಿತ್ತಸಮಾಧಿಂ ಪಟಿಲಭೇಯ್ಯಾಸಿ, ಏವಂ ತ್ವಂ ಇಮಂ ಕಙ್ಖಾಧಮ್ಮಂ ಪಜಹೇಯ್ಯಾಸಿ।

"ಸ ಖೋ ಸೋ, ಗಾಮಣಿ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಏವಂ ವಿಗತಾಭಿಜ್ಝೋ ವಿಗತಬ್ಯಾಪಾದೋ ಅಸಮ್ಮೂಳ್ಹೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಪಟಿಸ್ಸತೋ ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ, ತಥಾ ದುತಿಯಂ, ತಥಾ ತತಿಯಂ, ತಥಾ ಚತುತ್ಥಂ, ಇತಿ ಉದ್ಧಮಧೋ ತಿರಿಯಂ ಸಬ್ಬಧಿ ಸಬ್ಬತ್ತತಾಯ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಲೋಕಂ ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜೇನ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - 'ಯ್ವಾಯಂ ಸತ್ಥಾ ಏವಂವಾದೀ ಏವಂದಿಟ್ಠಿ

- ಅತ್ಥಿ ದಿನ್ನಂ, ಅತ್ಥಿ ಯಿಟ್ಠಂ, ಅತ್ಥಿ ಹುತಂ, ಅತ್ಥಿ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ವಿಪಾಕೋ, ಅತ್ಥಿ ಅಯಂ ಲೋಕೋ, ಅತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ, ಅತ್ಥಿ ಮಾತಾ, ಅತ್ಥಿ ಪಿತಾ, ಅತ್ಥಿ ಸತ್ತಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ, ಅತ್ಥಿ ಲೋಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ, ಸಮ್ಮಗ್ಗತಾ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪನ್ನಾ ಯೇ ಇಮಞ್ಚ ಲೋಕಂ ಪರಞ್ಚ ಲೋಕಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದೇನ್ತೀ'ತಿ। 'ಸಚೇ ತಸ್ಸ ಭೋತೋ ಸತ್ಥುನೋ ಸಚ್ಚಂ ವಚನಂ, ಅಪಣ್ಣಕತಾಯ ಮಯ್ಹಂ, ಯ್ವಾಹಂ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಬ್ಯಾಬಾಧೇಮಿ ತಸಂ ವಾ ಥಾವರಂ ವಾ? ಉಭಯಮೇತ್ಥ ಕಟಗ್ಗಾಹೋ, ಯಂ ಚಮ್ಹಿ ಕಾಯೇನ ಸಂವುತೋ ವಾಚಾಯ ಸಂವುತೋ ಮನಸಾ ಸಂವುತೋ, ಯಞ್ಚ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ। ತಸ್ಸ ಪಾಮೋಜ್ಜಂ ಜಾಯತಿ। ಪಮುದಿತಸ್ಸ ಪೀತಿ ಜಾಯತಿ। ಪೀತಿಮನಸ್ಸ ಕಾಯೋ ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ। ಪಸ್ಸದ್ಧಕಾಯೋ ಸುಖಂ ವೇದಯತಿ। ಸುಖಿನೋ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಯತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಗಾಮಣಿ, ಧಮ್ಮಸಮಾಧಿ। ತತ್ರ ಚೇ ತ್ವಂ ಚಿತ್ತಸಮಾಧಿಂ ಪಟಿಲಭೇಯ್ಯಾಸಿ, ಏವಂ ತ್ವಂ ಇಮಂ ಕಙ್ಖಾಧಮ್ಮಂ ಪಜಹೇಯ್ಯಾಸಿ।

"ಸ ಖೋ ಸೋ, ಗಾಮಣಿ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಏವಂ ವಿಗತಾಭಿಜ್ಝೋ ವಿಗತಬ್ಯಾಪಾದೋ ಅಸಮ್ಮೂಳ್ಹೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಪಟಿಸ್ಸತೋ ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ, ತಥಾ ದುತಿಯಂ, ತಥಾ ತತಿಯಂ, ತಥಾ ಚತುತ್ಥಂ, ಇತಿ ಉದ್ಧಮಧೋ ತಿರಿಯಂ ಸಬ್ಬಧಿ ಸಬ್ಬತ್ತತಾಯ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಲೋಕಂ ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜೇನ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - 'ಯ್ವಾಯಂ ಸತ್ಥಾ ಏವಂವಾದೀ ಏವಂದಿಟ್ಠಿ - ಕರೋತೋ ಕಾರಯತೋ, ಛಿನ್ದತೋ ಛೇದಾಪಯತೋ, ಪಚತೋ ಪಾಚಾಪಯತೋ, ಸೋಚಯತೋ ಸೋಚಾಪಯತೋ, ಕಿಲಮತೋ ಕಿಲಮಾಪಯತೋ, ಫನ್ದತೋ ಫನ್ದಾಪಯತೋ, ಪಾಣಮತಿಪಾತಯತೋ, ಅದಿನ್ನಂ ಆದಿಯತೋ, ಸನ್ಧಿಂ ಛಿನ್ದತೋ, ನಿಲ್ಲೋಪಂ ಹರತೋ, ಏಕಾಗಾರಿಕಂ ಕರೋತೋ, ಪರಿಪನ್ಥೇ ತಿಟ್ಠತೋ, ಪರದಾರಂ ಗಚ್ಛತೋ, ಮುಸಾ ಭಣತೋ, ಕರೋತೋ ನ ಕರೀಯತಿ ಪಾಪಂ। ಖುರಪರಿಯನ್ತೇನ ಚೇಪಿ ಚಕ್ಕೇನ ಯೋ ಇಮಿಸ್ಸಾ ಪಥವಿಯಾ ಪಾಣೇ ಏಕಂ ಮಂಸಖಲಂ ಏಕಂ ಮಂಸಪುಞ್ಜಂ ಕರೇಯ್ಯ, ನತ್ಥಿ ತತೋನಿದಾನಂ ಪಾಪಂ, ನತ್ಥಿ ಪಾಪಸ್ಸ ಆಗಮೋ। ದಕ್ಖಿಣಞ್ಚೇಪಿ ಗಙ್ಗಾಯ ತೀರಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಹನನ್ತೋ ಘಾತೇನ್ತೋ ಛಿನ್ದನ್ತೋ ಛೇದಾಪೇನ್ತೋ ಪಚನ್ತೋ ಪಾಚಾಪೇನ್ತೋ, ನತ್ಥಿ ತತೋನಿದಾನಂ ಪಾಪಂ, ನತ್ಥಿ ಪಾಪಸ್ಸ ಆಗಮೋ। ಉತ್ತರಞ್ಚೇಪಿ ಗಙ್ಗಾಯ ತೀರಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ದದನ್ತೋ ದಾಪೇನ್ತೋ, ಯಜನ್ತೋ ಯಜಾಪೇನ್ತೋ, ನತ್ಥಿ ತತೋನಿದಾನಂ ಪುಞ್ಞಂ, ನತ್ಥಿ ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಆಗಮೋ। ದಾನೇನ ದಮೇನ ಸಂಯಮೇನ ಸಚ್ಚವಜ್ಜೇನ ನತ್ಥಿ ಪುಞ್ಞಂ, ನತ್ಥಿ ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಆಗಮೋ'ತಿ। 'ಸಚೇ ತಸ್ಸ ಭೋತೋ ಸತ್ಥುನೋ ಸಚ್ಚಂ ವಚನಂ, ಅಪಣ್ಣಕತಾಯ ಮಯ್ಹಂ, ಯ್ವಾಹಂ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಬ್ಯಾಬಾಧೇಮಿ ತಸಂ ವಾ ಥಾವರಂ ವಾ? ಉಭಯಮೇತ್ಥ ಕಟಗ್ಗಾಹೋ, ಯಂ ಚಮ್ಹಿ ಕಾಯೇನ ಸಂವುತೋ ವಾಚಾಯ ಸಂವುತೋ ಮನಸಾ ಸಂವುತೋ, ಯಞ್ಚ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ [ಪರಂ ಮರಣಾ ನ ಉಪಪಜ್ಜಿಸ್ಸಾಮೀತಿ (?)]। ತಸ್ಸ ಪಾಮೋಜ್ಜಂ ಜಾಯತಿ। ಪಮುದಿತಸ್ಸ ಪೀತಿ ಜಾಯತಿ। ಪೀತಿಮನಸ್ಸ ಕಾಯೋ ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ। ಪಸ್ಸದ್ಧಕಾಯೋ ಸುಖಂ ವೇದಯತಿ। ಸುಖಿನೋ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಯತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಗಾಮಣಿ, ಧಮ್ಮಸಮಾಧಿ ತತ್ರ ಚೇ ತ್ವಂ ಚಿತ್ತಸಮಾಧಿಂ ಪಟಿಲಭೇಯ್ಯಾಸಿ, ಏವಂ ತ್ವಂ ಇಮಂ ಕಙ್ಖಾಧಮ್ಮಂ ಪಜಹೇಯ್ಯಾಸಿ।

"ಸ ಖೋ ಸೋ, ಗಾಮಣಿ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಏವಂ ವಿಗತಾಭಿಜ್ಝೋ ವಿಗತಬ್ಯಾಪಾದೋ ಅಸಮ್ಮೂಳ್ಹೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಪಟಿಸ್ಸತೋ ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ, ತಥಾ ದುತಿಯಂ, ತಥಾ ತತಿಯಂ, ತಥಾ ಚತುತ್ಥಂ, ಇತಿ ಉದ್ಧಮಧೋ ತಿರಿಯಂ ಸಬ್ಬಧಿ ಸಬ್ಬತ್ತತಾಯ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಲೋಕಂ ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜೇನ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - 'ಯ್ವಾಯಂ ಸತ್ಥಾ ಏವಂವಾದೀ ಏವಂದಿಟ್ಠಿ - ಕರೋತೋ ಕಾರಯತೋ, ಛಿನ್ದತೋ ಛೇದಾಪಯತೋ, ಪಚತೋ ಪಾಚಾಪಯತೋ, ಸೋಚಯತೋ ಸೋಚಾಪಯತೋ, ಕಿಲಮತೋ ಕಿಲಮಾಪಯತೋ, ಫನ್ದತೋ ಫನ್ದಾಪಯತೋ, ಪಾಣಮತಿಪಾತಯತೋ, ಅದಿನ್ನಂ ಆದಿಯತೋ, ಸನ್ಧಿಂ ಛಿನ್ದತೋ, ನಿಲ್ಲೋಪಂ ಹರತೋ, ಏಕಾಗಾರಿಕಂ ಕರೋತೋ, ಪರಿಪನ್ಥೇ ತಿಟ್ಠತೋ, ಪರದಾರಂ ಗಚ್ಛತೋ, ಮುಸಾ ಭಣತೋ, ಕರೋತೋ ಕರೀಯತಿ ಪಾಪಂ। ಖುರಪರಿಯನ್ತೇನ ಚೇಪಿ ಚಕ್ಕೇನ ಯೋ ಇಮಿಸ್ಸಾ ಪಥವಿಯಾ ಪಾಣೇ ಏಕಂ ಮಂಸಖಲಂ ಏಕಂ ಮಂಸಪುಞ್ಜಂ

ಕರೇಯ್ಯ, ಅತ್ಥಿ ತತೋನಿದಾನಂ ಪಾಪಂ, ಅತ್ಥಿ ಪಾಪಸ್ಸ ಆಗಮೋ। ದಕ್ಖಿಣಞ್ಚೇಪಿ ಗಙ್ಗಾಯ ತೀರಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಹನನ್ತೋ ಘಾತೇನ್ತೋ ಛಿನ್ದನ್ತೋ ಛೇದಾಪೇನ್ತೋ ಪಚನ್ತೋ ಪಾಚಾಪೇನ್ತೋ, ಅತ್ಥಿ ತತೋನಿದಾನಂ ಪಾಪಂ, ಅತ್ಥಿ ಪಾಪಸ್ಸ ಆಗಮೋ। ಉತ್ತರಞ್ಚೇಪಿ ಗಙ್ಗಾಯ ತೀರಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ದದನ್ತೋ ದಾಪೇನ್ತೋ, ಯಜನ್ತೋ ಯಜಾಪೇನ್ತೋ, ಅತ್ಥಿ ತತೋನಿದಾನಂ ಪುಞ್ಞಂ, ಅತ್ಥಿ ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಆಗಮೋ। ದಾನೇನ ದಮೇನ ಸಂಯಮೇನ ಸಚ್ಚವಜ್ಜೇನ ಅತ್ಥಿ ಪುಞ್ಞಂ ಅತ್ಥಿ ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಆಗಮೋತಿ। ಸಚೇ ತಸ್ಸ ಭೋತೋ ಸತ್ಥುನೋ ಸಚ್ಚಂ ವಚನಂ, ಅಪಣ್ಣಕತಾಯ ಮಯ್ಹಂ, ಯ್ವಾಹಂ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಬ್ಯಾಬಾಧೇಮಿ ತಸಂ ವಾ ಥಾವರಂ ವಾ? ಉಭಯಮೇತ್ಥ ಕಟಗ್ಗಾಹೋ, ಯಂ ಚಮ್ಹಿ ಕಾಯೇನ ಸಂವುತೋ ವಾಚಾಯ ಸಂವುತೋ ಮನಸಾ ಸಂವುತೋ, ಯಞ್ಚ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ। ತಸ್ಸ ಪಾಮೋಜ್ಜಂ ಜಾಯತಿ। ಪಮುದಿತಸ್ಸ ಪೀತಿ ಜಾಯತಿ। ಪೀತಿಮನಸ್ಸ ಕಾಯೋ ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ। ಪಸ್ಸದ್ಧಕಾಯೋ ಸುಖಂ ವೇದಯತಿ। ಸುಖಿನೋ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಯತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಗಾಮಣಿ, ಧಮ್ಮಸಮಾಧಿ। ತತ್ರ ಚೇ ತ್ವಂ ಚಿತ್ತಸಮಾಧಿಂ ಪಟಿಲಭೇಯ್ಯಾಸಿ, ಏವಂ ತ್ವಂ ಇಮಂ ಕಙ್ಖಾಧಮ್ಮಂ ಪಜಹೇಯ್ಯಾಸಿ।

"ಸ ಖೋ ಸೋ, ಗಾಮಣಿ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಏವಂ ವಿಗತಾಭಿಜ್ಝೋ ವಿಗತಬ್ಯಾಪಾದೋ ಅಸಮ್ಮೂಳ್ಹೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಪಟಿಸ್ಸತೋ ಕರುಣಾಸಹಗತೇ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ...ಪೇ॰... ಮುದಿತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ...ಪೇ॰...।

"ಸ ಖೋ ಸೋ, ಗಾಮಣಿ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಏವಂ ವಿಗತಾಭಿಜ್ಝೋ ವಿಗತಬ್ಯಾಪಾದೋ ಅಸಮ್ಮೂಳ್ಹೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಪಟಿಸ್ಸತೋ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತೇ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ, ತಥಾ ದುತಿಯಂ, ತಥಾ ತತಿಯಂ, ತಥಾ ಚತುತ್ಥಂ, ಇತಿ ಉದ್ಧಮಧೋ ತಿರಿಯಂ ಸಬ್ಬಧಿ ಸಬ್ಬತ್ತತಾಯ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಲೋಕಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜೇನ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - 'ಯ್ವಾಯಂ ಸತ್ಥಾ ಏವಂವಾದೀ ಏವಂದಿಟ್ಠಿ - ನತ್ಥಿ ದಿನ್ನಂ, ನತ್ಥಿ ಯಿಟ್ಠಂ, ನತ್ಥಿ ಹುತಂ ನತ್ಥಿ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ವಿಪಾಕೋ, ನತ್ಥಿ ಅಯಂ ಲೋಕೋ ನತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ, ನತ್ಥಿ ಮಾತಾ ನತ್ಥಿ ಪಿತಾ ನತ್ಥಿ ಸತ್ತಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ, ನತ್ಥಿ ಲೋಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಮ್ಮಗ್ಗತಾ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪನ್ನಾ ಯೇ ಇಮಞ್ಚ ಲೋಕಂ ಪರಞ್ಚ ಲೋಕಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದೇನ್ತೀತಿ। ಸಚೇ ತಸ್ಸ ಭೋತೋ ಸತ್ಥುನೋ ಸಚ್ಚಂ ವಚನಂ, ಅಪಣ್ಣಕತಾಯ ಮಯ್ಹಂ, ಯ್ವಾಹಂ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಬ್ಯಾಬಾಧೇಮಿ ತಸಂ ವಾ ಥಾವರಂ ವಾ? ಉಭಯಮೇತ್ಥ ಕಟಗ್ಗಾಹೋ, ಯಂ ಚಮ್ಹಿ ಕಾಯೇನ ಸಂವುತೋ ವಾಚಾಯ ಸಂವುತೋ ಮನಸಾ ಸಂವುತೋ , ಯಞ್ಚ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ। ತಸ್ಸ ಪಾಮೋಜ್ಜಂ ಜಾಯತಿ। ಪಮುದಿತಸ್ಸ ಪೀತಿ ಜಾಯತಿ। ಪೀತಿಮನಸ್ಸ ಕಾಯೋ ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ। ಪಸ್ಸದ್ಧಕಾಯೋ ಸುಖಂ ವೇದಯತಿ। ಸುಖಿನೋ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಯತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಗಾಮಣಿ, ಧಮ್ಮಸಮಾಧಿ। ತತ್ರ ಚೇ ತ್ವಂ ಚಿತ್ತಸಮಾಧಿಂ ಪಟಿಲಭೇಯ್ಯಾಸಿ, ಏವಂ ತ್ವಂ ಇಮಂ ಕಙ್ಖಾಧಮ್ಮಂ ಪಜಹೇಯ್ಯಾಸಿ।

"ಸ ಖೋ ಸೋ, ಗಾಮಣಿ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಏವಂ ವಿಗತಾಭಿಜ್ಝೋ ವಿಗತಬ್ಯಾಪಾದೋ ಅಸಮ್ಮೂಳ್ಹೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಪಟಿಸ್ಸತೋ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತೇ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ, ತಥಾ ದುತಿಯಂ, ತಥಾ ತತಿಯಂ, ತಥಾ ಚತುತ್ಥಂ, ಇತಿ ಉದ್ಧಮಧೋ ತಿರಿಯಂ ಸಬ್ಬಧಿ ಸಬ್ಬತ್ತತಾಯ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಲೋಕಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜೇನ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - 'ಯ್ವಾಯಂ ಸತ್ಥಾ ಏವಂವಾದೀ ಏವಂದಿಟ್ಠಿ - ಅತ್ಥಿ ದಿನ್ನಂ, ಅತ್ಥಿ ಯಿಟ್ಠಂ, ಅತ್ಥಿ ಹುತಂ, ಅತ್ಥಿ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ವಿಪಾಕೋ, ಅತ್ಥಿ ಅಯಂ ಲೋಕೋ ಅತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ, ಅತ್ಥಿ ಮಾತಾ ಅತ್ಥಿ ಪಿತಾ ಅತ್ಥಿ ಸತ್ತಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ, ಅತ್ಥಿ ಲೋಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಮ್ಮಗ್ಗತಾ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪನ್ನಾ ಯೇ ಇಮಞ್ಚ ಲೋಕಂ ಪರಞ್ಚ ಲೋಕಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದೇನ್ತೀತಿ। ಸಚೇ ತಸ್ಸ ಭೋತೋ ಸತ್ಥುನೋ ಸಚ್ಚಂ ವಚನಂ, ಅಪಣ್ಣಕತಾಯ ಮಯ್ಹಂ, ಯ್ವಾಹಂ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಬ್ಯಾಬಾಧೇಮಿ ತಸಂ ವಾ ಥಾವರಂ ವಾ? ಉಭಯಮೇತ್ಥ ಕಟಗ್ಗಾಹೋ, ಯಂ ಚಮ್ಹಿ ಕಾಯೇನ ಸಂವುತೋ ವಾಚಾಯ ಸಂವುತೋ ಮನಸಾ ಸಂವುತೋ, ಯಞ್ಚ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ। ತಸ್ಸ ಪಾಮೋಜ್ಜಂ ಜಾಯತಿ। ಪಮುದಿತಸ್ಸ ಪೀತಿ ಜಾಯತಿ। ಪೀತಿಮನಸ್ಸ

ಕಾಯೋ ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ। ಪಸ್ಸದ್ಧಕಾಯೋ ಸುಖಂ ವೇದಯತಿ। ಸುಖಿನೋ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಯತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಗಾಮಣಿ, ಧಮ್ಮಸಮಾಧಿ। ತತ್ರ ಚೇ ತ್ವಂ ಚಿತ್ತಸಮಾಧಿಂ ಪಟಿಲಭೇಯ್ಯಾಸಿ, ಏವಂ ತ್ವಂ ಇಮಂ ಕಙ್ಖಾಧಮ್ಮಂ ಪಜಹೇಯ್ಯಾಸಿ।

“ಸ ಖೋ ಸೋ, ಗಾಮಣಿ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಏವಂ ವಿಗತಾಭಿಜ್ಝೋ ವಿಗತಬ್ಯಾಪಾದೋ ಅಸಮ್ಮೂಳ್ಹೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಪಟಿಸ್ಸತೋ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತೇ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ, ತಥಾ ದುತಿಯಂ, ತಥಾ ತತಿಯಂ, ತಥಾ ಚತುತ್ಥಂ, ಇತಿ ಉದ್ಧಮಧೋ ತಿರಿಯಂ ಸಬ್ಬಧಿ ಸಬ್ಬತ್ತತಾಯ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಲೋಕಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜೇನ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – ‘ಯ್ವಾಯಂ ಸತ್ಥಾ ಏವಂವಾದೀ ಏವಂದಿಟ್ಠಿ – ಕರೋತೋ ಕಾರಯತೋ, ಛೇದತೋ ಛೇದಾಪಯತೋ, ಪಚತೋ ಪಾಚಾಪಯತೋ, ಸೋಚಯತೋ ಸೋಚಾಪಯತೋ, ಕಿಲಮತೋ ಕಿಲಮಾಪಯತೋ, ಫನ್ದತೋ ಫನ್ದಾಪಯತೋ, ಪಾಣಮತಿಪಾತಯತೋ, ಅದಿನ್ನಂ ಆದಿಯತೋ, ಸನ್ಧಿಂ ಛಿನ್ದತೋ, ನಿಲ್ಲೋಪಂ ಹರತೋ, ಏಕಾಗಾರಿಕಂ ಕರೋತೋ, ಪರಿಪನ್ಥೇ ತಿಟ್ಠತೋ, ಪರದಾರಂ ಗಚ್ಛತೋ, ಮುಸಾ ಭಣತೋ, ಕರೋತೋ ನ ಕರೀಯತಿ ಪಾಪಂ । ಖುರಪರಿಯನ್ತೇನ ಚೇಪಿ ಚಕ್ಕೇನ ಯೋ ಇಮಿಸ್ಸಾ ಪಥವಿಯಾ ಪಾಣೇ ಏಕಂ ಮಂಸಖಲಂ ಏಕಂ ಮಂಸಪುಞ್ಜಂ ಕರೇಯ್ಯ, ನತ್ಥಿ ತತೋನಿದಾನಂ ಪಾಪಂ, ನತ್ಥಿ ಪಾಪಸ್ಸ ಆಗಮೋ। ದಕ್ಖಿಣಞ್ಚೇಪಿ ಗಙ್ಗಾಯ ತೀರಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಹನನ್ತೋ ಘಾತೇನ್ತೋ ಛಿನ್ದನ್ತೋ ಛೇದಾಪೇನ್ತೋ ಪಚನ್ತೋ ಪಾಚಾಪೇನ್ತೋ, ನತ್ಥಿ ತತೋನಿದಾನಂ ಪಾಪಂ, ನತ್ಥಿ ಪಾಪಸ್ಸ ಆಗಮೋ। ಉತ್ತರಞ್ಚೇಪಿ ಗಙ್ಗಾಯ ತೀರಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ದದನ್ತೋ ದಾಪೇನ್ತೋ, ಯಜನ್ತೋ ಯಜಾಪೇನ್ತೋ, ನತ್ಥಿ ತತೋನಿದಾನಂ ಪುಞ್ಞಂ, ನತ್ಥಿ ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಆಗಮೋ। ದಾನೇನ ದಮೇನ ಸಂಯಮೇನ ಸಚ್ಚವಜ್ಜೇನ ನತ್ಥಿ ಪುಞ್ಞಂ, ನತ್ಥಿ ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಆಗಮೋ’ತಿ। ‘ಸಚೇ ತಸ್ಸ ಭೋತೋ ಸತ್ಥುನೋ ಸಚ್ಚಂ ವಚನಂ, ಅಪಣ್ಣಕತಾಯ ಮಯ್ಹಂ, ಯ್ವಾಹಂ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಬ್ಯಾಬಾಧೇಮಿ ತಸಂ ವಾ ಥಾವರಂ ವಾ? ಉಭಯಮೇತ್ಥ ಕಟಗ್ಗಾಹೋ, ಯಂ ಚಮ್ಹಿ ಕಾಯೇನ ಸಂವುತೋ ವಾಚಾಯ ಸಂವುತೋ ಮನಸಾ ಸಂವುತೋ, ಯಞ್ಚ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ। ತಸ್ಸ ಪಾಮೋಜ್ಜಂ ಜಾಯತಿ। ಪಮುದಿತಸ್ಸ ಪೀತಿ ಜಾಯತಿ। ಪೀತಿಮನಸ್ಸ ಕಾಯೋ ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ। ಪಸ್ಸದ್ಧಕಾಯೋ ಸುಖಂ ವೇದಯತಿ। ಸುಖಿನೋ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಯತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಗಾಮಣಿ, ಧಮ್ಮಸಮಾಧಿ। ತತ್ರ ಚೇ ತ್ವಂ ಚಿತ್ತಸಮಾಧಿಂ ಪಟಿಲಭೇಯ್ಯಾಸಿ, ಏವಂ ತ್ವಂ ಇಮಂ ಕಙ್ಖಾಧಮ್ಮಂ ಪಜಹೇಯ್ಯಾಸಿ।

“ಸ ಖೋ ಸೋ, ಗಾಮಣಿ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಏವಂ ವಿಗತಾಭಿಜ್ಝೋ ವಿಗತಬ್ಯಾಪಾದೋ ಅಸಮ್ಮೂಳ್ಹೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಪಟಿಸ್ಸತೋ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತೇ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ, ತಥಾ ದುತಿಯಂ, ತಥಾ ತತಿಯಂ, ತಥಾ ಚತುತ್ಥಂ, ಇತಿ ಉದ್ಧಮಧೋ ತಿರಿಯಂ ಸಬ್ಬಧಿ ಸಬ್ಬತ್ತತಾಯ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಲೋಕಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜೇನ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – ‘ಯ್ವಾಯಂ ಸತ್ಥಾ ಏವಂವಾದೀ ಏವಂದಿಟ್ಠಿ – ಕರೋತೋ ಕಾರಯತೋ, ಛಿನ್ದತೋ ಛೇದಾಪಯತೋ, ಪಚತೋ ಪಾಚಾಪಯತೋ, ಸೋಚಯತೋ ಸೋಚಾಪಯತೋ, ಕಿಲಮತೋ ಕಿಲಮಾಪಯತೋ, ಫನ್ದತೋ ಫನ್ದಾಪಯತೋ, ಪಾಣಮತಿಪಾತಯತೋ, ಅದಿನ್ನಂ ಆದಿಯತೋ, ಸನ್ಧಿಂ ಛಿನ್ದತೋ, ನಿಲ್ಲೋಪಂ ಹರತೋ, ಏಕಾಗಾರಿಕಂ ಕರೋತೋ, ಪರಿಪನ್ಥೇ ತಿಟ್ಠತೋ, ಪರದಾರಂ ಗಚ್ಛತೋ, ಮುಸಾ ಭಣತೋ, ಕರೋತೋ ಕರೀಯತಿ ಪಾಪಂ। ಖುರಪರಿಯನ್ತೇನ ಚೇಪಿ ಚಕ್ಕೇನ ಯೋ ಇಮಿಸ್ಸಾ ಪಥವಿಯಾ ಪಾಣೇ ಏಕಂ ಮಂಸಖಲಂ ಏಕಂ ಮಂಸಪುಞ್ಜಂ ಕರೇಯ್ಯ, ಅತ್ಥಿ ತತೋನಿದಾನಂ ಪಾಪಂ, ಅತ್ಥಿ ಪಾಪಸ್ಸ ಆಗಮೋ। ದಕ್ಖಿಣಞ್ಚೇಪಿ ಗಙ್ಗಾಯ ತೀರಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಹನನ್ತೋ ಘಾತೇನ್ತೋ ಛಿನ್ದನ್ತೋ ಛೇದಾಪೇನ್ತೋ ಪಚನ್ತೋ ಪಾಚಾಪೇನ್ತೋ, ಅತ್ಥಿ ತತೋನಿದಾನಂ ಪಾಪಂ, ಅತ್ಥಿ ಪಾಪಸ್ಸ ಆಗಮೋ। ಉತ್ತರಞ್ಚೇಪಿ ಗಙ್ಗಾಯ ತೀರಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ದದನ್ತೋ ದಾಪೇನ್ತೋ, ಯಜನ್ತೋ ಯಜಾಪೇನ್ತೋ, ಅತ್ಥಿ ತತೋನಿದಾನಂ ಪುಞ್ಞಂ, ಅತ್ಥಿ ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಆಗಮೋ। ದಾನೇನ ದಮೇನ ಸಂಯಮೇನ ಸಚ್ಚವಜ್ಜೇನ ಅತ್ಥಿ ಪುಞ್ಞಂ, ಅತ್ಥಿ ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಆಗಮೋ’ತಿ। ‘ಸಚೇ ತಸ್ಸ ಭೋತೋ ಸತ್ಥುನೋ ಸಚ್ಚಂ ವಚನಂ, ಅಪಣ್ಣಕತಾಯ ಮಯ್ಹಂ, ಯ್ವಾಹಂ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಬ್ಯಾಬಾಧೇಮಿ ತಸಂ ವಾ ಥಾವರಂ ವಾ? ಉಭಯಮೇತ್ಥ ಕಟಗ್ಗಾಹೋ, ಯಂ ಚಮ್ಹಿ ಕಾಯೇನ ಸಂವುತೋ ವಾಚಾಯ ಸಂವುತೋ ಮನಸಾ ಸಂವುತೋ, ಯಞ್ಚ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ। ತಸ್ಸ ಪಾಮೋಜ್ಜಂ ಜಾಯತಿ। ಪಮುದಿತಸ್ಸ ಪೀತಿ ಜಾಯತಿ। ಪೀತಿಮನಸ್ಸ

ಕಾಯೋ ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ। ಪಸ್ಸದ್ಧಕಾಯೋ ಸುಖಂ ವೇದಯತಿ। ಸುಖಿನೋ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಯತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಗಾಮಣಿ, ಧಮ್ಮಸಮಾಧಿ। ತತ್ರ ಚೇ ತ್ವಂ ಚಿತ್ತಸಮಾಧಿಂ ಪಟಿಲಭೇಯ್ಯಾಸಿ, ಏವಂ ತ್ವಂ ಇಮಂ ಕಙ್ಖಾಧಮ್ಮಂ ಪಜಹೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಪಾಟಲಿಯೋ ಗಾಮಣಿ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭನ್ತೇ...ಪೇ॰... ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ"ನ್ತಿ। ತೇರಸಮಂ।

ಗಾಮಣಿಸಂಯುತ್ತಂ ಸಮತ್ತಂ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಚಣ್ಡೋ ಪುಟೋ ಯೋಧಾಜೀವೋ, ಹತ್ಥಸ್ಸೋ ಅಸಿಬನ್ಧಕೋ।
ದೇಸನಾ ಸಙ್ಖಕುಲಂ ಮಣಿಚೂಳಂ, ಭದ್ರರಾಸಿಯಪಾಟಲೀತಿ॥

೯. ಅಸಙ್ಖತಸಂಯುತ್ತಂ

೧. ಪಠಮವಗ್ಗೋ

೧. ಕಾಯಗತಾಸತಿಸುತ್ತಂ

೩೬೬. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । "ಅಸಙ್ಖತಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಞ್ಚ ಮಗ್ಗಂ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಂ? ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಾಗಕ್ಖಯೋ ದೋಸಕ್ಖಯೋ ಮೋಹಕ್ಖಯೋ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಂ। ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ? ಕಾಯಗತಾಸತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ"।

"ಇತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸಿತಂ ವೋ ಮಯಾ ಅಸಙ್ಖತಂ, ದೇಸಿತೋ ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ। ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ಥಾರಾ ಕರಣೀಯಂ ಸಾವಕಾನಂ ಹಿತೇಸಿನಾ ಅನುಕಮ್ಪಕೇನ ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯ, ಕತಂ ವೋ ತಂ ಮಯಾ। ಏತಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರುಕ್ಖಮೂಲಾನಿ, ಏತಾನಿ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಾನಿ। ಝಾಯಥ [ನಿಜ್ಝಾಯಥ (ಕ॰)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾ ಪಮಾದತ್ಥ; ಮಾ ಪಚ್ಛಾ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಿನೋ ಅಹುವತ್ಥ। ಅಯಂ ವೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅನುಸಾಸನೀ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಾಸುತ್ತಂ

೩೬೭. "ಅಸಙ್ಖತಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಞ್ಚ ಮಗ್ಗಂ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಂ? ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಾಗಕ್ಖಯೋ ದೋಸಕ್ಖಯೋ ಮೋಹಕ್ಖಯೋ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಂ। ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ? ಸಮಥೋ ಚ ವಿಪಸ್ಸನಾ ಚ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ...ಪೇ॰...। ದುತಿಯಂ।

೩. ಸವಿತಕ್ಕಸವಿಚಾರಸುತ್ತಂ

೩೬೮. "ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ? ಸವಿತಕ್ಕಸವಿಚಾರೋ ಸಮಾಧಿ, ಅವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಮತ್ತೋ ಸಮಾಧಿ, ಅವಿತಕ್ಕಅವಿಚಾರೋ ಸಮಾಧಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ...ಪೇ॰...। ತತಿಯಂ।

೪. ಸುಞ್ಞತಸಮಾಧಿಸುತ್ತಂ

೩೬೯. "ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ? ಸುಞ್ಞತೋ ಸಮಾಧಿ, ಅನಿಮಿತ್ತೋ ಸಮಾಧಿ, ಅಪ್ಪಣಿಹಿತೋ ಸಮಾಧಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ...ಪೇ॰...। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಸತಿಪಟ್ಠಾನಸುತ್ತಂ

೩೭೦. "ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ? ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ...ಪೇ॰...। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಸುತ್ತಂ

೩೭೧. “ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ? ಚತ್ತಾರೋ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ…ಪೇ॰…। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಇದ್ಧಿಪಾದಸುತ್ತಂ

೩೭೨. “ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ? ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ…ಪೇ॰…। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಇನ್ದ್ರಿಯಸುತ್ತಂ

೩೭೩. “ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ? ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ…ಪೇ॰…। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಬಲಸುತ್ತಂ

೩೭೪. “ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ? ಪಞ್ಚ ಬಲಾನಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ…ಪೇ॰…। ನವಮಂ।

೧೦. ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸುತ್ತಂ

೩೭೫. “ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ? ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ…ಪೇ॰…। ದಸಮಂ।

೧೧. ಮಗ್ಗಙ್ಗಸುತ್ತಂ

೩೭೬. “ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ? ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ। ಇತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ದೇಸಿತಂ ವೋ ಮಯಾ ಅಸಙ್ಖತಂ, ದೇಸಿತೋ ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ। ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ಥಾರಾ ಕರಣೀಯಂ ಸಾವಕಾನಂ ಹಿತೇಸಿನಾ ಅನುಕಮ್ಪಕೇನ ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯ ಕತಂ ವೋ ತಂ ಮಯಾ। ಏತಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರುಕ್ಖಮೂಲಾನಿ, ಏತಾನಿ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಾನಿ। ಝಾಯಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾ ಪಮಾದತ್ಥ; ಮಾ ಪಚ್ಛಾ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಿನೋ ಅಹುವತ್ಥ। ಅಯಂ ವೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅನುಸಾಸನೀ”ತಿ। ಏಕಾದಸಮಂ।

ಪಠಮೋ ವಗ್ಗೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ಕಾಯೋ ಸಮಥೋ ಸವಿತಕ್ಕೋ, ಸುಞ್ಞತೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ।
ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ, ಇನ್ದ್ರಿಯಬಲಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ।
ಮಗ್ಗೇನ ಏಕಾದಸಮಂ, ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ ಪವುಚ್ಚತಿ॥

೨. ದುತಿಯವಗ್ಗೋ

೧. ಅಸಙ್ಖತಸುತ್ತಂ

೩೭೭. “ಅಸಙ್ಖತಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಞ್ಚ ಮಗ್ಗಂ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಂ? ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಾಗಕ್ಖಯೋ ದೋಸಕ್ಖಯೋ ಮೋಹಕ್ಖಯೋ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಂ। ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ? ಸಮಥೋ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ। ಇತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸಿತಂ ವೋ ಮಯಾ ಅಸಙ್ಖತಂ, ದೇಸಿತೋ ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ। ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ಥಾರಾ ಕರಣೀಯಂ ಸಾವಕಾನಂ ಹಿತೇಸಿನಾ ಅನುಕಮ್ಪಕೇನ ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯ, ಕತಂ ವೋ ತಂ ಮಯಾ। ಏತಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರುಕ್ಖಮೂಲಾನಿ, ಏತಾನಿ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಾನಿ। ಝಾಯಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾ ಪಮಾದತ್ಥ; ಮಾ ಪಚ್ಛಾ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಿನೋ ಅಹುವತ್ಥ। ಅಯಂ ವೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅನುಸಾಸನೀತಿ।

“ಅಸಙ್ಖತಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಞ್ಚ ಮಗ್ಗಂ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಂ? ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಾಗಕ್ಖಯೋ ದೋಸಕ್ಖಯೋ ಮೋಹಕ್ಖಯೋ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಂ। ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ? ವಿಪಸ್ಸನಾ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ। ಇತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸಿತಂ ವೋ ಮಯಾ ಅಸಙ್ಖತಂ…ಪೇ॰… ಅಯಂ ವೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅನುಸಾಸನೀತಿ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ? ಸವಿತಕ್ಕೋ ಸವಿಚಾರೋ ಸಮಾಧಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ…ಪೇ॰… ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ? ಅವಿತಕ್ಕೋ ವಿಚಾರಮತ್ತೋ ಸಮಾಧಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ…ಪೇ॰… ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ? ಅವಿತಕ್ಕೋ ಅವಿಚಾರೋ ಸಮಾಧಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ…ಪೇ॰…।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ? ಸುಞ್ಞತೋ ಸಮಾಧಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ…ಪೇ॰… ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ? ಅನಿಮಿತ್ತೋ ಸಮಾಧಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ…ಪೇ॰… ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ? ಅಪ್ಪಣಿಹಿತೋ ಸಮಾಧಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ…ಪೇ॰…।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ…ಪೇ॰… ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವೇದನಾಸು ವೇದನಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ…ಪೇ॰… ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚಿತ್ತೇ ಚಿತ್ತಾನುಪಸ್ಸೀ…ಪೇ॰… ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ…ಪೇ॰… ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ…ಪೇ॰…।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅನುಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅನುಪ್ಪಾದಾ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ ವಾಯಮತಿ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ…ಪೇ॰… ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ ವಾಯಮತಿ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ…ಪೇ॰… ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅನುಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪ್ಪಾದಾ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ ವಾಯಮತಿ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ,

ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ…ಪೇ॰… ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಠಿತಿಯಾ ಅಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ ವಾಯಮತಿ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ…ಪೇ॰…।

"ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಛನ್ದಸಮಾಧಿಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ …ಪೇ॰… ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವೀರಿಯಸಮಾಧಿಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ…ಪೇ॰… ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚಿತ್ತಸಮಾಧಿಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ…ಪೇ॰… ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವೀಮಂಸಸಮಾಧಿಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ…ಪೇ॰…।

"ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ…ಪೇ॰… ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ…ಪೇ॰… ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ…ಪೇ॰… ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಭಾವೇತಿ…ಪೇ॰… ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ…ಪೇ॰… ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಭಾವೇತಿ…ಪೇ॰… ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ…ಪೇ॰… ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ…ಪೇ॰…।

"ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸದ್ಧಾಬಲಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ…ಪೇ॰… ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ…ಪೇ॰… ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವೀರಿಯಬಲಂ ಭಾವೇತಿ…ಪೇ॰… ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ…ಪೇ॰… ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತಿಬಲಂ ಭಾವೇತಿ…ಪೇ॰… ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ…ಪೇ॰… ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮಾಧಿಬಲಂ ಭಾವೇತಿ…ಪೇ॰… ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ…ಪೇ॰… ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪಞ್ಞಾಬಲಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ…ಪೇ॰…।

"ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ…ಪೇ॰… ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ…ಪೇ॰… ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ…ಪೇ॰… ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ…ಪೇ॰… ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ…ಪೇ॰… ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ…ಪೇ॰… ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ…ಪೇ॰… ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ…ಪೇ॰…।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ…ಪೇ॰… ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪಂ ಭಾವೇತಿ …ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾವಾಚಂ ಭಾವೇತಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತಂ ಭಾವೇತಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಆಜೀವಂ ಭಾವೇತಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮಂ ಭಾವೇತಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸತಿಂ ಭಾವೇತಿ…ಪೇ॰… ಅಸಙ್ಖತಞ್ಚ ವೋ ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಞ್ಚ ಮಗ್ಗಂ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಂ…ಪೇ॰…? ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ । ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ। ಇತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸಿತಂ ವೋ ಮಯಾ ಅಸಙ್ಖತಂ, ದೇಸಿತೋ ಅಸಙ್ಖತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ। ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ಥಾರಾ ಕರಣೀಯಂ ಸಾವಕಾನಂ ಹಿತೇಸಿನಾ ಅನುಕಮ್ಪಕೇನ ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯ, ಕತಂ ವೋ ತಂ ಮಯಾ। ಏತಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರುಕ್ಖಮೂಲಾನಿ, ಏತಾನಿ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಾನಿ। ಝಾಯಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾ ಪಮಾದತ್ಥ; ಮಾ ಪಚ್ಛಾ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಿನೋ ಅಹುವತ್ಥ। ಅಯಂ ವೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅನುಸಾಸನೀ”ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಅನತಸುತ್ತಂ

೩೭೮. “ಅನತಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ, ಅನತಗಾಮಿಞ್ಚ ಮಗ್ಗಂ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನತಂ…ಪೇ॰…”। (ಯಥಾ ಅಸಙ್ಖತಂ ತಥಾ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಂ)। ದುತಿಯಂ।

೩-೩೨. ಅನಾಸವಾದಿಸುತ್ತಂ

೩೭೯-೪೦೮. “ಅನಾಸವಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ಅನಾಸವಗಾಮಿಞ್ಚ ಮಗ್ಗಂ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಾಸವಂ…ಪೇ॰… ಸಚ್ಚಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ಸಚ್ಚಗಾಮಿಞ್ಚ ಮಗ್ಗಂ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಚ್ಚಂ…ಪೇ॰… ಪಾರಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ಪಾರಗಾಮಿಞ್ಚ ಮಗ್ಗಂ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಾರಂ…ಪೇ॰… ನಿಪುಣಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ನಿಪುಣಗಾಮಿಞ್ಚ ಮಗ್ಗಂ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿಪುಣಂ…ಪೇ॰… ಸುದುದ್ದಸಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ಸುದುದ್ದಸಗಾಮಿಞ್ಚ ಮಗ್ಗಂ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುದುದ್ದಸಂ…ಪೇ॰… ಅಜಜ್ಜರಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ಅಜಜ್ಜರಗಾಮಿಞ್ಚ ಮಗ್ಗಂ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಜಜ್ಜರಂ…ಪೇ॰… ಧುವಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ಧುವಗಾಮಿಞ್ಚ ಮಗ್ಗಂ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧುವಂ…ಪೇ॰… ಅಪಲೋಕಿತಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ಅಪಲೋಕಿತಗಾಮಿಞ್ಚ ಮಗ್ಗಂ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪಲೋಕಿತಂ…ಪೇ॰… ಅನಿದಸ್ಸನಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ಅನಿದಸ್ಸನಗಾಮಿಞ್ಚ ಮಗ್ಗಂ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿದಸ್ಸನಂ…ಪೇ॰… ನಿಪ್ಪಪಞ್ಚಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ನಿಪ್ಪಪಞ್ಚಗಾಮಿಞ್ಚ ಮಗ್ಗಂ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿಪ್ಪಪಞ್ಚಂ…ಪೇ॰…?

“ಸನ್ತಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ಸನ್ತಗಾಮಿಞ್ಚ ಮಗ್ಗಂ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸನ್ತಂ…ಪೇ॰… ಅಮತಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ಅಮತಗಾಮಿಞ್ಚ ಮಗ್ಗಂ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಮತಂ…ಪೇ॰… ಪಣೀತಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ಪಣೀತಗಾಮಿಞ್ಚ ಮಗ್ಗಂ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಣೀತಂ…ಪೇ॰… ಸಿವಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ಸಿವಗಾಮಿಞ್ಚ ಮಗ್ಗಂ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿವಂ…ಪೇ॰… ಖೇಮಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ಖೇಮಗಾಮಿಞ್ಚ ಮಗ್ಗಂ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಖೇಮಂ…ಪೇ॰… ತಣ್ಹಾಕ್ಖಯಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ತಣ್ಹಾಕ್ಖಯಗಾಮಿಞ್ಚ ಮಗ್ಗಂ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಣ್ಹಾಕ್ಖಯಂ…ಪೇ॰…?

“ಅಚ್ಛರಿಯಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ಅಚ್ಛರಿಯಗಾಮಿಞ್ಚ ಮಗ್ಗಂ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಚ್ಛರಿಯಂ... ಪೇ॰... ಅಬ್ಭುತಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ಅಬ್ಭುತಗಾಮಿಞ್ಚ ಮಗ್ಗಂ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಬ್ಭುತಂ...ಪೇ॰... ಅನೀತಿಕಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ಅನೀತಿಕಗಾಮಿಞ್ಚ ಮಗ್ಗಂ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನೀತಿಕಂ...ಪೇ॰... ಅನೀತಿಕಧಮ್ಮಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ಅನೀತಿಕಧಮ್ಮಗಾಮಿಞ್ಚ ಮಗ್ಗಂ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನೀತಿಕಧಮ್ಮಂ...ಪೇ॰... ನಿಬ್ಬಾನಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ನಿಬ್ಬಾನಗಾಮಿಞ್ಚ ಮಗ್ಗಂ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿಬ್ಬಾನಂ...ಪೇ॰... ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜಞ್ಚ [ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಝಞ್ಚ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜಗಾಮಿಞ್ಚ ಮಗ್ಗಂ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜಂ...ಪೇ॰... ವಿರಾಗಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ವಿರಾಗಗಾಮಿಞ್ಚ ಮಗ್ಗಂ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿರಾಗೋ...ಪೇ॰...?

“ಸುದ್ಧಿಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ಸುದ್ಧಿಗಾಮಿಞ್ಚ ಮಗ್ಗಂ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುದ್ಧಿ...ಪೇ॰... ಮುತ್ತಿಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ಮುತ್ತಿಗಾಮಿಞ್ಚ ಮಗ್ಗಂ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮುತ್ತಿ...ಪೇ॰... ಅನಾಲಯಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ಅನಾಲಯಗಾಮಿಞ್ಚ ಮಗ್ಗಂ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಾಲಯೋ...ಪೇ॰... ದೀಪಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ದೀಪಗಾಮಿಞ್ಚ ಮಗ್ಗಂ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೀಪಂ...ಪೇ॰... ಲೇಣಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ಲೇಣಗಾಮಿಞ್ಚ ಮಗ್ಗಂ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲೇಣಂ...ಪೇ॰... ತಾಣಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ತಾಣಗಾಮಿಞ್ಚ ಮಗ್ಗಂ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಾಣಂ...ಪೇ॰... ಸರಣಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ಸರಣಗಾಮಿಞ್ಚ ಮಗ್ಗಂ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸರಣಂ...ಪೇ॰...ಅನುಸಾಸನೀ”ತಿ? ಬಾತ್ತಿಂಸತಿಮಂ।

೩೩. ಪರಾಯನಸುತ್ತಂ

೪೦೯. “ಪರಾಯನಞ್ಚ [ಪರಾಯಣಞ್ಚ (ಪೀ॰ ಸೀ॰ ಅಟ್ಠ॰)] ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ಪರಾಯನಗಾಮಿಞ್ಚ ಮಗ್ಗಂ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಾಯನಂ? ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಾಗಕ್ಖಯೋ ದೋಸಕ್ಖಯೋ ಮೋಹಕ್ಖಯೋ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಾಯನಂ। ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಾಯನಗಾಮೀ ಮಗ್ಗೋ? ಕಾಯಗತಾಸತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಾಯನಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ। ಇತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸಿತಂ ವೋ ಮಯಾ ಪರಾಯನಂ, ದೇಸಿತೋ ಪರಾಯನಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ। ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ಥಾರಾ ಕರಣೀಯಂ ಸಾವಕಾನಂ ಹಿತೇಸಿನಾ ಅನುಕಮ್ಪಕೇನ ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯ, ಕತಂ ವೋ ತಂ ಮಯಾ। ಏತಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರುಕ್ಖಮೂಲಾನಿ, ಏತಾನಿ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಾನಿ। ಝಾಯಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾ ಪಮಾದತ್ಥ; ಮಾ ಪಚ್ಛಾ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಿನೋ ಅಹುವತ್ಥ। ಅಯಂ ವೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅನುಸಾಸನೀ”ತಿ। (ಯಥಾ ಅಸಙ್ಖತಂ ತಥಾ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಂ)। ತೇತ್ತಿಂಸತಿಮಂ।

ದುತಿಯೋ ವಗ್ಗೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಅಸಙ್ಖತಂ ಅನತಂ ಅನಾಸವಂ, ಸಚ್ಚಞ್ಚ ಪಾರಂ ನಿಪುಣಂ ಸುದುದ್ದಸಂ।
ಅಜಜ್ಜರಂ ಧುವಂ ಅಪಲೋಕಿತಂ, ಅನಿದಸ್ಸನಂ ನಿಪ್ಪಪಞ್ಚ ಸನ್ತಂ॥

ಅಮತಂ ಪಣೀತಞ್ಚ ಸಿವಞ್ಚ ಖೇಮಂ, ತಣ್ಹಾಕ್ಖಯೋ ಅಚ್ಛರಿಯಞ್ಚ ಅಬ್ಭುತಂ।
ಅನೀತಿಕಂ ಅನೀತಿಕಧಮ್ಮಂ, ನಿಬ್ಬಾನಮೇತಂ ಸುಗತೇನ ದೇಸಿತಂ॥

ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಝೋ ವಿರಾಗೋ ಚ, ಸುದ್ಧಿ ಮುತ್ತಿ ಅನಾಲಯೋ।

ದೀಪೋ ಲೇಣಞ್ಚ ತಾಣಞ್ಚ, ಸರಣಞ್ಚ ಪರಾಯನನ್ತಿ॥

ಅಸಙ್ಖತಸಂಯುತ್ತಂ ಸಮತ್ತಂ।

೧೦. ಅಬ್ಯಾಕತಸಂಯುತ್ತಂ

೧. ಖೇಮಾಸುತ್ತಂ

೪೧೦. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಖೇಮಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಕೋಸಲೇಸು ಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನಾ ಅನ್ತರಾ ಚ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಅನ್ತರಾ ಚ ಸಾಕೇತಂ ತೋರಣವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ವಾಸಂ ಉಪಗತಾ ಹೋತಿ। ಅಥ ಖೋ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಸಾಕೇತಾ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ, ಅನ್ತರಾ ಚ ಸಾಕೇತಂ ಅನ್ತರಾ ಚ ಸಾವತ್ಥಿಂ ತೋರಣವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಏಕರತ್ತಿವಾಸಂ ಉಪಗಚ್ಛಿ। ಅಥ ಖೋ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಅಞ್ಞತರಂ ಪುರಿಸಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ತೋರಣವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ತಥಾರೂಪಂ ಸಮಣಂ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ವಾ ಜಾನ ಯಮಹಂ ಅಜ್ಜ ಪಯಿರುಪಾಸೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ।

"ಏವಂ, ದೇವಾ"ತಿ ಖೋ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ರಞ್ಞೋ ಪಸೇನದಿಸ್ಸ ಕೋಸಲಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಕೇವಲಕಪ್ಪಂ ತೋರಣವತ್ಥುಂ ಆಹಿಣ್ಡನ್ತೋ [ಅನ್ವಾಹಿಣ್ಡನ್ತೋ (ಸೀ॰)] ನಾದ್ದಸ ತಥಾರೂಪಂ ಸಮಣಂ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ವಾ ಯಂ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಪಯಿರುಪಾಸೇಯ್ಯ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಖೇಮಂ ಭಿಕ್ಖುನಿಂ ತೋರಣವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ವಾಸಂ ಉಪಗತಂ। ದಿಸ್ವಾನ ಯೇನ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ಪಸೇನದಿಂ ಕೋಸಲಂ ಏತದವೋಚ –

"ನತ್ಥಿ ಖೋ, ದೇವ, ತೋರಣವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ತಥಾರೂಪೋ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ಯಂ ದೇವೋ ಪಯಿರುಪಾಸೇಯ್ಯ। ಅತ್ಥಿ ಚ ಖೋ, ದೇವ, ಖೇಮಾ ನಾಮ ಭಿಕ್ಖುನೀ, ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಸಾವಿಕಾ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ। ತಸ್ಸಾ ಖೋ ಪನ ಅಯ್ಯಾಯ ಏವಂ ಕಲ್ಯಾಣೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗತೋ – 'ಪಣ್ಡಿತಾ, ವಿಯತ್ತಾ ಮೇಧಾವಿನೀ ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಚಿತ್ತಕಥಾ ಕಲ್ಯಾಣಪಟಿಭಾನಾ'ತಿ। ತಂ ದೇವೋ ಪಯಿರುಪಾಸತೂ"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಯೇನ ಖೇಮಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಖೇಮಂ ಭಿಕ್ಖುನಿಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಖೇಮಂ ಭಿಕ್ಖುನಿಂ ಏತದವೋಚ – "ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಅಯ್ಯೇ, ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ"ತಿ? "ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಖೋ ಏತಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಭಗವತಾ – 'ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'"ತಿ। "ಕಿಂ ಪನಯ್ಯೇ, ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ"ತಿ? "ಏತಮ್ಪಿ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಭಗವತಾ – 'ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'"ತಿ। "ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಅಯ್ಯೇ, ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ"ತಿ? "ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಖೋ ಏತಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಭಗವತಾ – 'ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'"ತಿ। "ಕಿಂ ಪನಯ್ಯೇ, ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ"ತಿ। "ಏತಮ್ಪಿ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಭಗವತಾ – 'ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'"ತಿ।

"'ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಅಯ್ಯೇ, ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ, ಇತಿ ಪುಟ್ಠಾ ಸಮಾನಾ – 'ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಖೋ ಏತಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಭಗವತಾ – ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ವದೇಸಿ। 'ಕಿಂ ಪನಯ್ಯೇ, ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ಇತಿ ಪುಟ್ಠಾ ಸಮಾನಾ – 'ಏತಮ್ಪಿ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಭಗವತಾ – ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ವದೇಸಿ। 'ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಅಯ್ಯೇ, ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ಇತಿ ಪುಟ್ಠಾ ಸಮಾನಾ – 'ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಖೋ ಏತಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಭಗವತಾ – ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ವದೇಸಿ। 'ಕಿಂ ಪನಯ್ಯೇ, ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ಇತಿ ಪುಟ್ಠಾ ಸಮಾನಾ – 'ಏತಮ್ಪಿ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ,

ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಭಗವತಾ - ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ವದೇಸಿ। 'ಕೋ ನು ಖೋ , ಅಯ್ಯೇ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನೇತಂ ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಭಗವತಾ'"ತಿ?

"ತೇನ ಹಿ, ಮಹಾರಾಜ, ತಞ್ಞೇವೇತ್ಥ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮಿ। ಯಥಾ ತೇ ಖಮೇಯ್ಯ ತಥಾ ನಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಸಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಅತ್ಥಿ ತೇ ಕೋಚಿ ಗಣಕೋ ವಾ ಮುದ್ದಿಕೋ ವಾ ಸಙ್ಖಾಯಕೋ ವಾ ಯೋ ಪಹೋತಿ ಗಙ್ಗಾಯ ವಾಲುಕಂ [ವಾಲಿಕಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಗಣೇತುಂ - ಏತ್ತಕಾ [ಏತ್ತಿಕಾ (ಸೀ॰)] ವಾಲುಕಾ ಇತಿ ವಾ, ಏತ್ತಕಾನಿ ವಾಲುಕಸತಾನಿ ಇತಿ ವಾ, ಏತ್ತಕಾನಿ ವಾಲುಕಸಹಸ್ಸಾನಿ ಇತಿ ವಾ, ಏತ್ತಕಾನಿ ವಾಲುಕಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ ಇತಿ ವಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಅಯ್ಯೇ"। "ಅತ್ಥಿ ಪನ ತೇ ಕೋಚಿ ಗಣಕೋ ವಾ ಮುದ್ದಿಕೋ ವಾ ಸಙ್ಖಾಯಕೋ ವಾ ಯೋ ಪಹೋತಿ ಮಹಾಸಮುದ್ದೇ ಉದಕಂ ಗಣೇತುಂ - ಏತ್ತಕಾನಿ ಉದಕಾಳ್ಹಕಾನಿ ಇತಿ ವಾ, ಏತ್ತಕಾನಿ ಉದಕಾಳ್ಹಕಸತಾನಿ ಇತಿ ವಾ, ಏತ್ತಕಾನಿ ಉದಕಾಳ್ಹಕಸಹಸ್ಸಾನಿ ಇತಿ ವಾ, ಏತ್ತಕಾನಿ ಉದಕಾಳ್ಹಕಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ ಇತಿ ವಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಅಯ್ಯೇ"। "ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು"? "ಮಹಾಯ್ಯೇ, ಸಮುದ್ದೋ ಗಮ್ಭೀರೋ ಅಪ್ಪಮೇಯ್ಯೋ ದುಪ್ಪರಿಯೋಗಾಹೋ"ತಿ। "ಏವಮೇವ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಯೇನ ರೂಪೇ ತಥಾಗತಂ ಪಞ್ಞಾಪಯಮಾನೋ ಪಞ್ಞಾಪೇಯ್ಯ ತಂ ರೂಪಂ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪಹೀನಂ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಂ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಂ ಅನಭಾವಙ್ಕತಂ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಂ। ರೂಪಸಙ್ಖಾಯವಿಮುತ್ತೋ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ತಥಾಗತೋ ಗಮ್ಭೀರೋ ಅಪ್ಪಮೇಯ್ಯೋ ದುಪ್ಪರಿಯೋಗಾಹೋ - ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಮಹಾಸಮುದ್ದೋ। 'ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿ ನ ಉಪೇತಿ, 'ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿ ನ ಉಪೇತಿ, 'ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿ ನ ಉಪೇತಿ, 'ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿ ನ ಉಪೇತಿ।

"ಯಾಯ ವೇದನಾಯ ತಥಾಗತಂ ಪಞ್ಞಾಪಯಮಾನೋ ಪಞ್ಞಾಪೇಯ್ಯ, ಸಾ ವೇದನಾ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪಹೀನಾ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಙ್ಕತಾ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾ। ವೇದನಾಸಙ್ಖಾಯವಿಮುತ್ತೋ, ಮಹಾರಾಜ, ತಥಾಗತೋ ಗಮ್ಭೀರೋ ಅಪ್ಪಮೇಯ್ಯೋ ದುಪ್ಪರಿಯೋಗಾಹೋ - ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಮಹಾಸಮುದ್ದೋ। 'ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿ ನ ಉಪೇತಿ, 'ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿ ನ ಉಪೇತಿ, 'ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿ ನ ಉಪೇತಿ, 'ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿ ನ ಉಪೇತಿ।

"ಯಾಯ ಸಞ್ಞಾ ತಥಾಗತಂ...ಪೇ॰... ಯೇಹಿ ಸಙ್ಖಾರೇಹಿ ತಥಾಗತಂ ಪಞ್ಞಾಪಯಮಾನೋ ಪಞ್ಞಾಪೇಯ್ಯ, ತೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪಹೀನಾ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಙ್ಕತಾ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾ। ಸಙ್ಖಾರಸಙ್ಖಾಯವಿಮುತ್ತೋ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ತಥಾಗತೋ ಗಮ್ಭೀರೋ ಅಪ್ಪಮೇಯ್ಯೋ ದುಪ್ಪರಿಯೋಗಾಹೋ - ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಮಹಾಸಮುದ್ದೋ। 'ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿ ನ ಉಪೇತಿ, 'ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿ ನ ಉಪೇತಿ , 'ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿ ನ ಉಪೇತಿ, 'ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿ ನ ಉಪೇತಿ।

"ಯೇನ ವಿಞ್ಞಾಣೇ ತಥಾಗತಂ ಪಞ್ಞಾಪಯಮಾನೋ ಪಞ್ಞಾಪೇಯ್ಯ ತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪಹೀನಂ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಂ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಂ ಅನಭಾವಙ್ಕತಂ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಂ। ವಿಞ್ಞಾಣಸಙ್ಖಾಯವಿಮುತ್ತೋ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ತಥಾಗತೋ ಗಮ್ಭೀರೋ ಅಪ್ಪಮೇಯ್ಯೋ ದುಪ್ಪರಿಯೋಗಾಹೋ - ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಮಹಾಸಮುದ್ದೋ। 'ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿ ನ ಉಪೇತಿ, 'ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿ ನ ಉಪೇತಿ, 'ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿ ನ ಉಪೇತಿ, 'ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿ ನ ಉಪೇತೀ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಖೇಮಾಯ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಖೇಮಂ ಭಿಕ್ಖುನಿಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ।

അഥ ಖೋ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ"ತಿ? "ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಖೋ ಏತಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಮಯಾ - 'ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'"ತಿ। "ಕಿಂ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ"ತಿ? "ಏತಮ್ಪಿ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಮಯಾ - 'ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'"ತಿ। "ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ"ತಿ ? "ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಖೋ ಏತಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಮಯಾ - 'ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'"ತಿ। "ಕಿಂ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ"ತಿ? "ಏತಮ್ಪಿ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಮಯಾ - 'ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'"ತಿ। "ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ"ತಿ ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ - 'ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಖೋ ಏತಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಮಯಾ - ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ವದೇಸಿ...ಪೇ॰...। "'ಕಿಂ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ - "'ಏತಮ್ಪಿ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಮಯಾ - ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ವದೇಸಿ। ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನೇತಂ ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಭಗವತಾ"ತಿ?

"ತೇನ ಹಿ, ಮಹಾರಾಜ, ತಞ್ಞೇವೇತ್ಥ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮಿ। ಯಥಾ ತೇ ಖಮೇಯ್ಯ ತಥಾ ನಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಸಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಅತ್ಥಿ ತೇ ಕೋಚಿ ಗಣಕೋ ವಾ ಮುದ್ದಿಕೋ ವಾ ಸಙ್ಖಾಯಕೋ ವಾ ಯೋ ಪಹೋತಿ ಗಙ್ಗಾಯ ವಾಲುಕಂ ಗಣೇತುಂ - ಏತ್ತಕಾ ವಾಲುಕಾ ಇತಿ ವಾ...ಪೇ॰... ಏತ್ತಕಾನಿ ವಾಲುಕಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ ಇತಿ ವಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಅತ್ಥಿ ಪನ ತೇ ಕೋಚಿ ಗಣಕೋ ವಾ ಮುದ್ದಿಕೋ ವಾ ಸಙ್ಖಾಯಕೋ ವಾ ಯೋ ಪಹೋತಿ ಮಹಾಸಮುದ್ದೇ ಉದಕಂ ಗಣೇತುಂ - ಏತ್ತಕಾನಿ ಉದಕಾಳ್ಹಕಾನಿ ಇತಿ ವಾ...ಪೇ॰... ಏತ್ತಕಾನಿ ಉದಕಾಳ್ಹಕಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ ಇತಿ ವಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು"? "ಮಹಾ, ಭನ್ತೇ, ಸಮುದ್ದೋ ಗಮ್ಭೀರೋ ಅಪ್ಪಮೇಯ್ಯೋ ದುಪ್ಪರಿಯೋಗಾಹೋ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಯೇನ ರೂಪೇನ ತಥಾಗತಂ ಪಞ್ಞಾಪಯಮಾನೋ ಪಞ್ಞಾಪೇಯ್ಯ, ತಂ ರೂಪಂ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪಹೀನಂ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಂ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಂ ಅನಭಾವಙ್ಕತಂ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಂ। ರೂಪಸಙ್ಖಾಯವಿಮುತ್ತೋ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ತಥಾಗತೋ ಗಮ್ಭೀರೋ ಅಪ್ಪಮೇಯ್ಯೋ ದುಪ್ಪರಿಯೋಗಾಹೋ - ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಮಹಾಸಮುದ್ದೋ। 'ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿ ನ ಉಪೇತಿ...ಪೇ॰... 'ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿ ನ ಉಪೇತಿ। ಯಾಯ ವೇದನಾಯ...ಪೇ॰... ಯಾಯ ಸಞ್ಞಾಯ...ಪೇ॰... ಯೇಹಿ ಸಙ್ಖಾರೇಹಿ...ಪೇ॰..."।

"ಯೇನ ವಿಞ್ಞಾಣೇನ ತಥಾಗತಂ ಪಞ್ಞಾಪಯಮಾನೋ ಪಞ್ಞಾಪೇಯ್ಯ, ತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪಹೀನಂ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಂ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಂ ಅನಭಾವಙ್ಕತಂ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಂ। ವಿಞ್ಞಾಣಸಙ್ಖಾಯವಿಮುತ್ತೋ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ತಥಾಗತೋ ಗಮ್ಭೀರೋ ಅಪ್ಪಮೇಯ್ಯೋ ದುಪ್ಪರಿಯೋಗಾಹೋ - ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಮಹಾಸಮುದ್ದೋ। 'ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿ ನ ಉಪೇತಿ, 'ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿ ನ ಉಪೇತಿ, 'ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿ ನ ಉಪೇತಿ, 'ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿ ನ ಉಪೇತೀ"ತಿ।

"ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಬ್ಭುತಂ, ಭನ್ತೇ! ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮ ಸತ್ಥು ಚೇವ [ಸತ್ಥುನೋ ಚೇವ (ಸೀ॰)] ಸಾವಿಕಾಯ ಚ ಅತ್ಥೇನ ಅತ್ಥೋ ಬ್ಯಞ್ಜನೇನ ಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಸಂಸನ್ದಿಸ್ಸತಿ , ಸಮೇಸ್ಸತಿ, ನ ವಿರೋಧಯಿಸ್ಸತಿ [ವಿಹಾಯಿಸ್ಸತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ವಿಗಾಯಿಸ್ಸತಿ (ಕ॰)] ಯದಿದಂ ಅಗ್ಗಪದಸ್ಮಿಂ। ಏಕಮಿದಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಸಮಯಂ ಖೇಮಂ ಭಿಕ್ಖುನಿಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏತಮತ್ಥಂ ಅಪುಚ್ಛಿಂ। ಸಾಪಿ ಮೇ ಅಯ್ಯಾ ಏತೇಹಿ ಪದೇಹಿ ಏತೇಹಿ ಬ್ಯಞ್ಜನೇಹಿ ಏತಮತ್ಥಂ ಬ್ಯಾಕಾಸಿ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಭಗವಾ। ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಬ್ಭುತಂ, ಭನ್ತೇ! ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮ ಸತ್ಥು ಚೇವ ಸಾವಿಕಾಯ ಚ ಅತ್ಥೇನ ಅತ್ಥೋ ಬ್ಯಞ್ಜನೇನ ಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಸಂಸನ್ದಿಸ್ಸತಿ, ಸಮೇಸ್ಸತಿ, ನ

ವಿರೋಧಯಿಸ್ಸತಿ ಯದಿದಂ ಅಗ್ಗಪದಸ್ಮಿಂ। ಹನ್ದ ದಾನಿ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಗಚ್ಛಾಮ। ಬಹುಕಿಚ್ಚಾ ಮಯಂ ಬಹುಕರಣೀಯಾ"ತಿ। "ಯಸ್ಸ ದಾನಿ ತ್ವಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಕಾಲಂ ಮಞ್ಞಸೀ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮೀತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಅನುರಾಧಸುತ್ತಂ

೪೧೧. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ವೇಸಾಲಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಮಹಾವನೇ ಕೂಟಾಗಾರಸಾಲಾಯಂ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ಅನುರಾಧೋ ಭಗವತೋ ಅವಿದೂರೇ ಅರಞ್ಞಕುಟಿಕಾಯಂ ವಿಹರತಿ। ಅಥ ಖೋ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಅನುರಾಧೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಅನುರಾಧೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿಂಸು। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು । ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ತೇ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಅನುರಾಧಂ ಏತದವೋಚುಂ – "ಯೋ ಸೋ, ಆವುಸೋ ಅನುರಾಧ, ತಥಾಗತೋ ಉತ್ತಮಪುರಿಸೋ ಪರಮಪುರಿಸೋ ಪರಮಪತ್ತಿಪತ್ತೋ, ತಂ ತಥಾಗತೋ ಇಮೇಸು ಚತೂಸು ಠಾನೇಸು ಪಞ್ಞಾಪಯಮಾನೋ ಪಞ್ಞಾಪೇತಿ – 'ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ವಾ, 'ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ವಾ, 'ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ವಾ, 'ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ವಾ"ತಿ? "ಯೋ ಸೋ, ಆವುಸೋ, ತಥಾಗತೋ ಉತ್ತಮಪುರಿಸೋ ಪರಮಪುರಿಸೋ ಪರಮಪತ್ತಿಪತ್ತೋ, ತಂ ತಥಾಗತೋ ಅಞ್ಞತ್ರ ಇಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಪಞ್ಞಾಪಯಮಾನೋ ಪಞ್ಞಾಪೇತಿ – 'ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ ವಾ, 'ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ವಾ, 'ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ವಾ, ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ ವಾ"ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ತೇ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಅನುರಾಧಂ ಏತದವೋಚುಂ – "ಸೋ ಚಾಯಂ [ಯೋ ಚಾಯಂ (ಸೀ॰)] ಭಿಕ್ಖು ನವೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಅಚಿರಪಬ್ಬಜಿತೋ, ಥೇರೋ ವಾ ಪನ ಬಾಲೋ ಅಬ್ಯತ್ತೋ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ತೇ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಅನುರಾಧಂ ನವವಾದೇನ ಚ ಬಾಲವಾದೇನ ಚ ಅಪಸಾದೇತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕಮಿಂಸು।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಅನುರಾಧಸ್ಸ ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತೇಸು ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯೇಸು ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೇಸು ಏತದಹೋಸಿ – "ಸಚೇ ಖೋ ಮಂ ತೇ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಉತ್ತರಿಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ, ಕಥಂ ಬ್ಯಾಕರಮಾನೋ ನು ಖ್ವಾಹಂ ತೇಸಂ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ವುತ್ತವಾದೀ ಚೇವ ಭಗವತೋ ಅಸ್ಸಂ, ನ ಚ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭೂತೇನ ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖೇಯ್ಯಂ, ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚಾನುಧಮ್ಮಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಂ, ನ ಚ ಕೋಚಿ ಸಹಧಮ್ಮಿಕೋ ವಾದಾನುವಾದೋ ಗಾರಯ್ಹಂ ಠಾನಂ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾ"ತಿ? ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಅನುರಾಧೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಅನುರಾಧೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಇಧಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಅವಿದೂರೇ ಅರಞ್ಞಕುಟಿಕಾಯಂ ವಿಹರಾಮಿ। ಅಥ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಯೇನಾಹಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿಂಸು। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ತೇ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಮಂ ಏತದವೋಚುಂ – "ಯೋ ಸೋ, ಆವುಸೋ ಅನುರಾಧ, ತಥಾಗತೋ ಉತ್ತಮಪುರಿಸೋ ಪರಮಪುರಿಸೋ ಪರಮಪತ್ತಿಪತ್ತೋ, ತಂ ತಥಾಗತೋ ಇಮೇಸು ಚತೂಸು ಠಾನೇಸು ಪಞ್ಞಾಪಯಮಾನೋ ಪಞ್ಞಾಪೇತಿ – 'ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ವಾ…ಪೇ॰… 'ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ವಾ"ತಿ? ಏವಂ ವುತ್ತಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ತೇ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯೇ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೇ ಏತದವೋಚಂ – "ಯೋ ಸೋ, ಆವುಸೋ , ತಥಾಗತೋ ಉತ್ತಮಪುರಿಸೋ ಪರಮಪುರಿಸೋ ಪರಮಪತ್ತಿಪತ್ತೋ, ತಂ ತಥಾಗತೋ ಅಞ್ಞತ್ರ ಇಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಪಞ್ಞಾಪಯಮಾನೋ ಪಞ್ಞಾಪೇತಿ – 'ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ವಾ…ಪೇ॰… 'ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ವಾ"ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಭನ್ತೇ, ತೇ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಮಂ ಏತದವೋಚುಂ – "ಸೋ

ಚಾಯಂ ಭಿಕ್ಖು ನವೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಅಚಿರಪಬ್ಬಜಿತೋ ಥೇರೋ ವಾ ಪನ ಬಾಲೋ ಅಬ್ಯತ್ತೋ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ತೇ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ನವವಾದೇನ ಚ ಬಾಲವಾದೇನ ಚ ಅಪಸಾದೇತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕಮಿಂಸು। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತೇಸು ತೇಸು ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯೇಸು ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೇಸು ಏತದಹೋಸಿ - "ಸಚೇ ಖೋ ಮಂ ತೇ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಉತ್ತರಿಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ, ಕಥಂ ಬ್ಯಾಕರಮಾನೋ ನು ಖ್ವಾಹಂ ತೇಸಂ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ವುತ್ತವಾದೀ ಚೇವ ಭಗವತೋ ಅಸ್ಸಂ, ನ ಚ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭೂತೇನ ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖೇಯ್ಯಂ, ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚಾನುಧಮ್ಮಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಂ, ನ ಚ ಕೋಚಿ ಸಹಧಮ್ಮಿಕೋ ವಾದಾನುವಾದೋ ಗಾರಯ್ಹಂ ಠಾನಂ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾ"ತಿ?

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಅನುರಾಧ, ರೂಪಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ?

"ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ"ತಿ?

"ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ - 'ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ'"ತಿ?

"ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ವೇದನಾ ನಿಚ್ಚಾ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಾ"ತಿ?…ಪೇ॰… ಸಞ್ಞಾ …ಪೇ॰… ಸಙ್ಖಾರಾ…ಪೇ॰… "ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ?

"ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ"ತಿ?

"ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ - 'ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ'"ತಿ?

"ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಅನುರಾಧ, ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ರೂಪಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಓಳಾರಿಕಂ ವಾ ಸುಖುಮಂ ವಾ ಹೀನಂ ವಾ ಪಣೀತಂ ವಾ ಯಂ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ, ಸಬ್ಬಂ ರೂಪಂ 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಯಾ ಕಾಚಿ ವೇದನಾ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾ… ಪೇ॰… ಯಾ ಕಾಚಿ ಸಞ್ಞಾ…ಪೇ॰… ಯೇ ಕೇಚಿ ಸಙ್ಖಾರಾ…ಪೇ॰… ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಓಳಾರಿಕಂ ವಾ ಸುಖುಮಂ ವಾ ಹೀನಂ ವಾ ಪಣೀತಂ ವಾ ಯಂ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ, ಸಬ್ಬಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ಅನುರಾಧ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ರೂಪಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ವೇದನಾಯಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಸಞ್ಞಾಯಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಸಙ್ಖಾರೇಸುಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ,

ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ನಿಬ್ಬಿನ್ದಂ ವಿರಜ್ಜತಿ; ವಿರಾಗಾ ವಿಮುಚ್ಚತಿ; ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಅನುರಾಧ, ರೂಪಂ ತಥಾಗತೋತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಸೀ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ವೇದನಂ ತಥಾಗತೋತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಸೀ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಸಞ್ಞಂ ತಥಾಗತೋತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಸೀ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಸಙ್ಖಾರೇ ತಥಾಗತೋತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಸೀ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ವಿಞ್ಞಾಣಂ ತಥಾಗತೋತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಸೀ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಅನುರಾಧ, ರೂಪಸ್ಮಿಂ ತಥಾಗತೋತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಸೀ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಅಞ್ಞತ್ರ ರೂಪಾ ತಥಾಗತೋತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಸೀ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ವೇದನಾಯ…ಪೇ॰… ಅಞ್ಞತ್ರ ವೇದನಾಯ…ಪೇ॰… ಸಞ್ಞಾಯ…ಪೇ॰… ಅಞ್ಞತ್ರ ಸಞ್ಞಾಯ…ಪೇ॰… ಸಙ್ಖಾರೇಸು…ಪೇ॰… ಅಞ್ಞತ್ರ ಸಙ್ಖಾರೇಹಿ…ಪೇ॰… ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ತಥಾಗತೋತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಸೀ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಅಞ್ಞತ್ರ ವಿಞ್ಞಾಣಾ ತಥಾಗತೋತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಸೀ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಅನುರಾಧ, ರೂಪಂ, ವೇದನಂ, ಸಞ್ಞಂ, ಸಙ್ಖಾರೇ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ತಥಾಗತೋತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಸೀ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಅನುರಾಧ, ಅಯಂ ಸೋ ಅರೂಪೀ ಅವೇದನೋ ಅಸಞ್ಞೀ ಅಸಙ್ಖಾರೋ ಅವಿಞ್ಞಾಣೋ ತಥಾಗತೋತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಸೀ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಏತ್ಥ ಚ ತೇ, ಅನುರಾಧ, ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಚ್ಚತೋ ಥೇತತೋ ತಥಾಗತೇ ಅನುಪಲಬ್ಭಿಯಮಾನೇ [ತಥಾಗತೋ ಅನುಪಲಬ್ಭಿಯಮಾನೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰), ತಥಾಗತೇ ಅನುಪಲಬ್ಭಮಾನೇ (?)] ಕಲ್ಲಂ ನು ತೇ ತಂ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ [ವೇಯ್ಯಾಕರಣಾಯ (ಸೀ॰)] – ಯೋ ಸೋ, ಆವುಸೋ, ತಥಾಗತೋ ಉತ್ತಮಪುರಿಸೋ ಪರಮಪುರಿಸೋ ಪರಮಪತ್ತಿಪತ್ತೋ, ತಂ ತಥಾಗತೋ ಅಞ್ಞತ್ರ ಇಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಪಞ್ಞಾಪಯಮಾನೋ ಪಞ್ಞಾಪೇತಿ – '"ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ವಾ…ಪೇ॰… 'ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ವಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಸಾಧು ಸಾಧು, ಅನುರಾಧ! ಪುಬ್ಬೇ ಚಾಹಂ, ಅನುರಾಧ, ಏತರಹಿ ಚ ದುಕ್ಖಞ್ಚೇವ ಪಞ್ಞಾಪೇಮಿ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಚ ನಿರೋಧ"ನ್ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಪಠಮಸಾರಿಪುತ್ತಕೋಟ್ಠಿಕಸುತ್ತಂ

೪೧೨. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ, ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಮಹಾಕೋಟ್ಠಿಕೋ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ವಿಹರನ್ತಿ ಇಸಿಪತನೇ ಮಿಗದಾಯೇ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕೋಟ್ಠಿಕೋ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕೋಟ್ಠಿಕೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ –

"ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ"ತಿ? "ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಖೋ ಏತಂ, ಆವುಸೋ, ಭಗವತಾ – 'ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'"ತಿ। "ಕಿಂ ಪನಾವುಸೋ, ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ"ತಿ? "ಏತಮ್ಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಭಗವತಾ – 'ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'"ತಿ। "ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ"ತಿ? "ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಖೋ ಏತಂ, ಆವುಸೋ, ಭಗವತಾ – 'ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'"ತಿ। "ಕಿಂ ಪನಾವುಸೋ, ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ"ತಿ? "ಏತಮ್ಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಭಗವತಾ – 'ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'"ತಿ।

"'ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ, 'ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಖೋ ಏತಂ, ಆವುಸೋ, ಭಗವತಾ – ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ವದೇಸಿ…ಪೇ॰… 'ಕಿಂ ಪನಾವುಸೋ, ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ

ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’ತಿ ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ - ‘ಏತಮ್ಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಭಗವತಾ - ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’ತಿ ವದೇಸಿ। ಕೋ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನೇತಂ ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಭಗವತಾ”ತಿ?

“ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ರೂಪಗತಮೇತಂ। ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ, ರೂಪಗತಮೇತಂ। ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ, ರೂಪಗತಮೇತಂ। ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ, ರೂಪಗತಮೇತಂ। ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ವೇದನಾಗತಮೇತಂ। ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ, ವೇದನಾಗತಮೇತಂ। ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ, ವೇದನಾಗತಮೇತಂ। ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ, ವೇದನಾಗತಮೇತಂ। ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಸಞ್ಞಾಗತಮೇತಂ। ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ, ಸಞ್ಞಾಗತಮೇತಂ। ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ, ಸಞ್ಞಾಗತಮೇತಂ। ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ, ಸಞ್ಞಾಗತಮೇತಂ। ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಸಙ್ಖಾರಗತಮೇತಂ। ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ, ಸಙ್ಖಾರಗತಮೇತಂ। ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ, ಸಙ್ಖಾರಗತಮೇತಂ। ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ, ಸಙ್ಖಾರಗತಮೇತಂ। ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ವಿಞ್ಞಾಣಗತಮೇತಂ। ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಗತಮೇತಂ। ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಗತಮೇತಂ। ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಗತಮೇತಂ। ಅಯಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಹೇತು ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನೇತಂ ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಭಗವತಾ”ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ದುತಿಯಸಾರಿಪುತ್ತಕೋಟ್ಠಿಕಸುತ್ತಂ

೪೧೩. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ, ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಮಹಾಕೋಟ್ಠಿಕೋ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ವಿಹರನ್ತಿ ಇಸಿಪತನೇ ಮಿಗದಾಯೇ…ಪೇ॰… (ಸಾಯೇವ ಪುಚ್ಛಾ) “ಕೋ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನೇತಂ ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಭಗವತಾ”ತಿ? “ರೂಪಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅಜಾನತೋ ಅಪಸ್ಸತೋ ಯಥಾಭೂತಂ, ರೂಪಸಮುದಯಂ ಅಜಾನತೋ ಅಪಸ್ಸತೋ ಯಥಾಭೂತಂ, ರೂಪನಿರೋಧಂ ಅಜಾನತೋ ಅಪಸ್ಸತೋ ಯಥಾಭೂತಂ , ರೂಪನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಅಜಾನತೋ ಅಪಸ್ಸತೋ ಯಥಾಭೂತಂ, ‘ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’ತಿಪಿಸ್ಸ ಹೋತಿ; ‘ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’ತಿಪಿಸ್ಸ ಹೋತಿ; ‘ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’ತಿಪಿಸ್ಸ ಹೋತಿ; ‘ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’ತಿಪಿಸ್ಸ ಹೋತಿ। ವೇದನಂ…ಪೇ॰… ಸಞ್ಞಂ…ಪೇ॰… ಸಙ್ಖಾರೇ…ಪೇ॰… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅಜಾನತೋ ಅಪಸ್ಸತೋ ಯಥಾಭೂತಂ, ವಿಞ್ಞಾಣಸಮುದಯಂ ಅಜಾನತೋ ಅಪಸ್ಸತೋ ಯಥಾಭೂತಂ, ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧಂ ಅಜಾನತೋ ಅಪಸ್ಸತೋ ಯಥಾಭೂತಂ, ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಅಜಾನತೋ ಅಪಸ್ಸತೋ ಯಥಾಭೂತಂ, ‘ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’ತಿಪಿಸ್ಸ ಹೋತಿ; ‘ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’ತಿಪಿಸ್ಸ ಹೋತಿ; ‘ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’ತಿಪಿಸ್ಸ ಹೋತಿ; ‘ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’”ತಿಪಿಸ್ಸ ಹೋತಿ।

“ರೂಪಞ್ಚ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಜಾನತೋ ಪಸ್ಸತೋ ಯಥಾಭೂತಂ, ರೂಪಸಮುದಯಂ ಜಾನತೋ ಪಸ್ಸತೋ ಯಥಾಭೂತಂ, ರೂಪನಿರೋಧಂ ಜಾನತೋ ಪಸ್ಸತೋ ಯಥಾಭೂತಂ, ರೂಪನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಜಾನತೋ ಪಸ್ಸತೋ ಯಥಾಭೂತಂ, ‘ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’ತಿಪಿಸ್ಸ ನ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ‘ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’ತಿಪಿಸ್ಸ ನ ಹೋತಿ। ವೇದನಂ…ಪೇ॰… ಸಞ್ಞಂ…ಪೇ॰… ಸಙ್ಖಾರೇ…ಪೇ॰… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಜಾನತೋ

ಪಸ್ಸತೋ ಯಥಾಭೂತಂ, ವಿಞ್ಞಾಣಸಮುದಯಂ ಜಾನತೋ ಪಸ್ಸತೋ ಯಥಾಭೂತಂ, ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧಂ ಜಾನತೋ ಪಸ್ಸತೋ ಯಥಾಭೂತಂ, ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಜಾನತೋ ಪಸ್ಸತೋ ಯಥಾಭೂತಂ, 'ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿಸ್ಸ ನ ಹೋತಿ; 'ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿಸ್ಸ ನ ಹೋತಿ; 'ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿಸ್ಸ ನ ಹೋತಿ; 'ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿಸ್ಸ ನ ಹೋತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಹೇತು ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನೇತಂ ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಭಗವತಾ"ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ತತಿಯಸಾರಿಪುತ್ತಕೋಟ್ಠಿಕಸುತ್ತಂ

೪೧೪. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ, ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಮಹಾಕೋಟ್ಠಿಕೋ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ವಿಹರನ್ತಿ ಇಸಿಪತನೇ ಮಿಗದಾಯೇ...ಪೇ॰... (ಸಾಯೇವ ಪುಚ್ಛಾ) "ಕೋ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನೇತಂ ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಭಗವತಾ"ತಿ? "ರೂಪೇ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅವಿಗತರಾಗಸ್ಸ ಅವಿಗತಚ್ಛನ್ದಸ್ಸ ಅವಿಗತಪೇಮಸ್ಸ ಅವಿಗತಪಿಪಾಸಸ್ಸ ಅವಿಗತಪರಿಳಾಹಸ್ಸ ಅವಿಗತತಣ್ಹಸ್ಸ 'ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿಸ್ಸ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... 'ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿಸ್ಸ ಹೋತಿ। ವೇದನಾಯ...ಪೇ॰... ಸಞ್ಞಾಯ...ಪೇ॰... ಸಙ್ಖಾರೇಸು...ಪೇ॰... ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಅವಿಗತರಾಗಸ್ಸ ಅವಿಗತಚ್ಛನ್ದಸ್ಸ ಅವಿಗತಪೇಮಸ್ಸ ಅವಿಗತಪಿಪಾಸಸ್ಸ ಅವಿಗತಪರಿಳಾಹಸ್ಸ ಅವಿಗತತಣ್ಹಸ್ಸ 'ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿಸ್ಸ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... 'ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿಸ್ಸ ಹೋತಿ। ರೂಪೇ ಚ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ವಿಗತರಾಗಸ್ಸ...ಪೇ॰... ವೇದನಾಯ...ಪೇ॰... ಸಞ್ಞಾಯ...ಪೇ॰... ಸಙ್ಖಾರೇಸು...ಪೇ॰... ವಿಞ್ಞಾಣೇ ವಿಗತರಾಗಸ್ಸ ವಿಗತಚ್ಛನ್ದಸ್ಸ ವಿಗತಪೇಮಸ್ಸ ವಿಗತಪಿಪಾಸಸ್ಸ ವಿಗತಪರಿಳಾಹಸ್ಸ ವಿಗತತಣ್ಹಸ್ಸ 'ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿಸ್ಸ ನ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... 'ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿಸ್ಸ ನ ಹೋತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಹೇತು, ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನೇತಂ ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಭಗವತಾ"ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಚತುತ್ಥಸಾರಿಪುತ್ತಕೋಟ್ಠಿಕಸುತ್ತಂ

೪೧೫. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ, ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಮಹಾಕೋಟ್ಠಿಕೋ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ವಿಹರನ್ತಿ ಇಸಿಪತನೇ ಮಿಗದಾಯೇ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕೋಟ್ಠಿಕೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಮಹಾಕೋಟ್ಠಿಕೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಕೋಟ್ಠಿಕಂ ಏತದವೋಚ – "'ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ ಕೋಟ್ಠಿಕ, ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ...ಪೇ॰... 'ಕಿಂ ಪನಾವುಸೋ, ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ – 'ಏತಮ್ಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಭಗವತಾ – ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ವದೇಸಿ"। "ಕೋ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನೇತಂ ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಭಗವತಾ"ತಿ?

"ರೂಪಾರಾಮಸ್ಸ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ರೂಪರತಸ್ಸ ರೂಪಸಮ್ಮುದಿತಸ್ಸ ರೂಪನಿರೋಧಂ ಅಜಾನತೋ ಅಪಸ್ಸತೋ ಯಥಾಭೂತಂ, 'ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿಸ್ಸ ಹೋತಿ; 'ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿಸ್ಸ ಹೋತಿ; 'ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿಸ್ಸ ಹೋತಿ; 'ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿಸ್ಸ ಹೋತಿ। ವೇದನಾರಾಮಸ್ಸ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ವೇದನಾರತಸ್ಸ ವೇದನಾಸಮ್ಮುದಿತಸ್ಸ, ವೇದನಾನಿರೋಧಂ ಅಜಾನತೋ ಅಪಸ್ಸತೋ ಯಥಾಭೂತಂ, 'ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿಸ್ಸ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಸಞ್ಞಾರಾಮಸ್ಸ ಖೋ, ಆವುಸೋ...ಪೇ॰... ಸಙ್ಖಾರಾರಾಮಸ್ಸ ಖೋ ಆವುಸೋ...ಪೇ॰... ವಿಞ್ಞಾಣಾರಾಮಸ್ಸ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ವಿಞ್ಞಾಣರತಸ್ಸ

ವಿಞ್ಞಾಣಸಮ್ಮುದಿತಸ್ಸ, ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧಂ ಅಜಾನತೋ ಅಪಸ್ಸತೋ ಯಥಾಭೂತಂ, 'ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿಸ್ಸ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… 'ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿಸ್ಸ ಹೋತಿ"।

"ನ ರೂಪಾರಾಮಸ್ಸ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ನ ರೂಪರತಸ್ಸ ನ ರೂಪಸಮ್ಮುದಿತಸ್ಸ, ರೂಪನಿರೋಧಂ ಜಾನತೋ ಪಸ್ಸತೋ ಯಥಾಭೂತಂ, 'ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿಸ್ಸ ನ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… 'ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿಸ್ಸ ನ ಹೋತಿ। ನ ವೇದನಾರಾಮಸ್ಸ ಖೋ, ಆವುಸೋ…ಪೇ॰… ನ ಸಞ್ಞಾರಾಮಸ್ಸ ಖೋ, ಆವುಸೋ…ಪೇ॰… ನ ಸಙ್ಖಾರಾರಾಮಸ್ಸ ಖೋ, ಆವುಸೋ…ಪೇ॰… ನ ವಿಞ್ಞಾಣಾರಾಮಸ್ಸ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ನ ವಿಞ್ಞಾಣರತಸ್ಸ ನ ವಿಞ್ಞಾಣಸಮ್ಮುದಿತಸ್ಸ, ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧಂ ಜಾನತೋ ಪಸ್ಸತೋ ಯಥಾಭೂತಂ, 'ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿಸ್ಸ ನ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… 'ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿಸ್ಸ ನ ಹೋತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಹೇತು, ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನೇತಂ ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಭಗವತಾ"ತಿ।

"ಸಿಯಾ ಪನಾವುಸೋ, ಅಞ್ಞೋಪಿ ಪರಿಯಾಯೋ, ಯೇನೇತಂ ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಭಗವತಾ"ತಿ? "ಸಿಯಾ, ಆವುಸೋ। ಭವಾರಾಮಸ್ಸ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭವರತಸ್ಸ ಭವಸಮ್ಮುದಿತಸ್ಸ, ಭವನಿರೋಧಂ ಅಜಾನತೋ ಅಪಸ್ಸತೋ ಯಥಾಭೂತಂ, 'ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿಸ್ಸ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… 'ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿಸ್ಸ ಹೋತಿ। ನ ಭವಾರಾಮಸ್ಸ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ನ ಭವರತಸ್ಸ ನ ಭವಸಮ್ಮುದಿತಸ್ಸ, ಭವನಿರೋಧಂ ಜಾನತೋ ಪಸ್ಸತೋ ಯಥಾಭೂತಂ, 'ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿಸ್ಸ ನ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… 'ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿಸ್ಸ ನ ಹೋತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಪರಿಯಾಯೋ, ಯೇನೇತಂ ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಭಗವತಾ"ತಿ।

"ಸಿಯಾ ಪನಾವುಸೋ, ಅಞ್ಞೋಪಿ ಪರಿಯಾಯೋ, ಯೇನೇತಂ ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಭಗವತಾ"ತಿ? "ಸಿಯಾ, ಆವುಸೋ। ಉಪಾದಾನಾರಾಮಸ್ಸ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಉಪಾದಾನರತಸ್ಸ ಉಪಾದಾನಸಮ್ಮುದಿತಸ್ಸ, ಉಪಾದಾನನಿರೋಧಂ ಅಜಾನತೋ ಅಪಸ್ಸತೋ ಯಥಾಭೂತಂ, 'ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿಸ್ಸ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… 'ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿಸ್ಸ ಹೋತಿ। ನ ಉಪಾದಾನಾರಾಮಸ್ಸ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ನ ಉಪಾದಾನರತಸ್ಸ ನ ಉಪಾದಾನಸಮ್ಮುದಿತಸ್ಸ, ಉಪಾದಾನನಿರೋಧಂ ಜಾನತೋ ಪಸ್ಸತೋ ಯಥಾಭೂತಂ, 'ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿಸ್ಸ ನ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… 'ನೇವ, ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿಸ್ಸ ನ ಹೋತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಆವುಸೋ, ಪರಿಯಾಯೋ, ಯೇನೇತಂ ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಭಗವತಾ"ತಿ।

"ಸಿಯಾ ಪನಾವುಸೋ, ಅಞ್ಞೋಪಿ ಪರಿಯಾಯೋ, ಯೇನೇತಂ ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಭಗವತಾ"ತಿ? "ಸಿಯಾ, ಆವುಸೋ। ತಣ್ಹಾರಾಮಸ್ಸ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ತಣ್ಹಾರತಸ್ಸ ತಣ್ಹಾಸಮ್ಮುದಿತಸ್ಸ, ತಣ್ಹಾನಿರೋಧಂ ಅಜಾನತೋ ಅಪಸ್ಸತೋ ಯಥಾಭೂತಂ, 'ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿಸ್ಸ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… 'ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿಸ್ಸ ಹೋತಿ। ನ ತಣ್ಹಾರಾಮಸ್ಸ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ನ ತಣ್ಹಾರತಸ್ಸ ನ ತಣ್ಹಾಸಮ್ಮುದಿತಸ್ಸ, ತಣ್ಹಾನಿರೋಧಂ ಜಾನತೋ ಪಸ್ಸತೋ ಯಥಾಭೂತಂ, 'ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿಸ್ಸ ನ ಹೋತಿ…ಪೇ॰ … 'ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿಸ್ಸ ನ ಹೋತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಪರಿಯಾಯೋ, ಯೇನೇತಂ ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಭಗವತಾ"ತಿ।

"ಸಿಯಾ ಪನಾವುಸೋ, ಅಞ್ಞೋಪಿ ಪರಿಯಾಯೋ, ಯೇನೇತಂ ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಭಗವತಾ"ತಿ? "ಏತ್ಥ ದಾನಿ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಇತೋ ಉತ್ತರಿ ಕಿಂ ಇಚ್ಛಸಿ? ತಣ್ಹಾಸಙ್ಖಯವಿಮುತ್ತಸ್ಸ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ವಟ್ಟಂ [ವತ್ತಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰) ವದ್ಧಂ (ಪೀ॰)] ನತ್ಥಿ ಪಞ್ಞಾಪನಾಯಾ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಸುತ್ತಂ

೪೧೬. ಅಥ ಖೋ ವಚ್ಛಗೋತ್ತೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ವಚ್ಛಗೋತ್ತೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಂ ಏತದವೋಚ -

"ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಭೋ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ"ತಿ? "ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಖೋ ಏತಂ, ವಚ್ಛ, ಭಗವತಾ - 'ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ'"ತಿ। "ಕಿಂ ಪನ, ಭೋ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ"ತಿ? "ಏತಮ್ಪಿ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಭಗವತಾ - 'ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ'"ತಿ। "ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಭೋ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಅನ್ತವಾ ಲೋಕೋ"ತಿ? "ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಖೋ ಏತಂ, ವಚ್ಛ, ಭಗವತಾ - 'ಅನ್ತವಾ ಲೋಕೋ'"ತಿ। "ಕಿಂ ಪನ, ಭೋ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಅನನ್ತವಾ ಲೋಕೋ"ತಿ? "ಏತಮ್ಪಿ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಭಗವತಾ - 'ಅನನ್ತವಾ ಲೋಕೋ'"ತಿ। "ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಭೋ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ತಂ ಜೀವಂ ತಂ ಸರೀರ"ನ್ತಿ? "ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಖೋ ಏತಂ, ವಚ್ಛ, ಭಗವತಾ - 'ತಂ ಜೀವಂ ತಂ ಸರೀರ'"ನ್ತಿ। "ಕಿಂ ಪನ, ಭೋ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಅಞ್ಞಂ ಜೀವಂ ಅಞ್ಞಂ ಸರೀರ"ನ್ತಿ? "ಏತಮ್ಪಿ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಭಗವತಾ - 'ಅಞ್ಞಂ ಜೀವಂ ಅಞ್ಞಂ ಸರೀರ'"ನ್ತಿ। "ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಭೋ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ"ತಿ? "ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಖೋ ಏತಂ, ವಚ್ಛ, ಭಗವತಾ - 'ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'"ತಿ। "ಕಿಂ ಪನ, ಭೋ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ"ತಿ? "ಏತಮ್ಪಿ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಭಗವತಾ - 'ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'"ತಿ। "ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಭೋ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ"ತಿ? "ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಖೋ ಏತಂ, ವಚ್ಛ, ಭಗವತಾ - 'ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'"ತಿ। "ಕಿಂ ಪನ, ಭೋ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ"ತಿ? "ಏತಮ್ಪಿ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಭಗವತಾ - 'ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'"ತಿ।

"ಕೋ ನು ಖೋ, ಭೋ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಏವಂ ಪುಟ್ಠಾನಂ ಏವಂ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ ಹೋತಿ - ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋತಿ ವಾ, ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋತಿ ವಾ, ಅನ್ತವಾ ಲೋಕೋತಿ ವಾ, ಅನನ್ತವಾ ಲೋಕೋತಿ ವಾ, ತಂ ಜೀವಂ ತಂ ಸರೀರನ್ತಿ ವಾ, ಅಞ್ಞಂ ಜೀವಂ ಅಞ್ಞಂ ಸರೀರನ್ತಿ ವಾ, ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ ವಾ, ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ ವಾ, ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ ವಾ, ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ ವಾ? ಕೋ ಪನ, ಭೋ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಏವಂ ಪುಟ್ಠಸ್ಸ ನ ಏವಂ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ ಹೋತಿ - ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋತಿಪಿ, ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋತಿಪಿ, ಅನ್ತವಾ ಲೋಕೋತಿಪಿ, ಅನನ್ತವಾ ಲೋಕೋತಿಪಿ, ತಂ ಜೀವಂ ತಂ ಸರೀರನ್ತಿಪಿ, ಅಞ್ಞಂ ಜೀವಂ ಅಞ್ಞಂ ಸರೀರನ್ತಿಪಿ, ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿಪಿ, ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿಪಿ, ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿಪಿ, ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿಪೀ"ತಿ?

"ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಚಕ್ಖುಂ 'ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತಿ... ಪೇ॰... ಜಿವ್ಹಂ 'ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತಿ...ಪೇ॰... ಮನಂ 'ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಏವಂ ಪುಟ್ಠಾನಂ ಏವಂ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ ಹೋತಿ - ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋತಿ ವಾ...ಪೇ॰... ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ ವಾ। ತಥಾಗತೋ ಚ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಚಕ್ಖುಂ 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ...ಪೇ॰... ಜಿವ್ಹಂ 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ...ಪೇ॰... ಮನಂ 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ। ತಸ್ಮಾ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಏವಂ ಪುಟ್ಠಸ್ಸ ನ ಏವಂ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ ಹೋತಿ - ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋತಿಪಿ...ಪೇ॰... ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿಪೀ"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ವಚ್ಛಗೋತ್ತೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ವಚ್ಛಗೋತ್ತೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ"ತಿ? ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಖೋ ಏತಂ, ವಚ್ಛ, ಮಯಾ – 'ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ'ತಿ...ಪೇ॰...। "ಕಿಂ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ"ತಿ? "ಏತಮ್ಪಿ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಮಯಾ – 'ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'"ತಿ।

"ಕೋ ನು ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಏವಂ ಪುಟ್ಠಾನಂ ಏವಂ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ ಹೋತಿ – 'ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ'ತಿ ವಾ...ಪೇ॰... 'ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ವಾ? ಕೋ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ಏವಂ ಪುಟ್ಠಸ್ಸ ನ ಏವಂ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ ಹೋತಿ – 'ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ'ತಿಪಿ...ಪೇ॰... 'ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪೀ"ತಿ?

"ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಚಕ್ಖುಂ 'ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ , ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತಿ...ಪೇ॰... ಜಿವ್ಹಂ 'ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತಿ...ಪೇ॰... ಮನಂ 'ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಏವಂ ಪುಟ್ಠಾನಂ ಏವಂ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ ಹೋತಿ – 'ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ'ತಿ ವಾ...ಪೇ॰... 'ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ವಾ। ತಥಾಗತೋ ಚ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಚಕ್ಖುಂ 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ...ಪೇ॰... ಜಿವ್ಹಂ 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ...ಪೇ॰... ಮನಂ 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ। ತಸ್ಮಾ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಏವಂ ಪುಟ್ಠಸ್ಸ ನ ಏವಂ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ ಹೋತಿ – 'ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ'ತಿಪಿ, 'ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ'ತಿಪಿ, 'ಅನ್ತವಾ ಲೋಕೋ'ತಿಪಿ, 'ಅನನ್ತವಾ ಲೋಕೋ'ತಿಪಿ, 'ತಂ ಜೀವಂ ತಂ ಸರೀರ'ನ್ತಿಪಿ, 'ಅಞ್ಞಂ ಜೀವಂ ಅಞ್ಞಂ ಸರೀರ'ನ್ತಿಪಿ, 'ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿ, 'ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿ, 'ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿ, 'ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪೀ"ತಿ।

"ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಬ್ಭುತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ! ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮ ಸತ್ಥು ಚ [ಸತ್ಥುಸ್ಸ ಚ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಸತ್ಥು ಚೇವ (ಖೇಮಾಸುತ್ತೇ)] ಸಾವಕಸ್ಸ ಚ ಅತ್ಥೇನ ಅತ್ಥೋ ಬ್ಯಞ್ಜನೇನ ಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಸಂಸನ್ದಿಸ್ಸತಿ ಸಮೇಸ್ಸತಿ ನ ವಿರೋಧಯಿಸ್ಸತಿ, ಯದಿದಂ ಅಗ್ಗಪದಸ್ಮಿಂ। ಇದಾನಾಹಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಸಮಣಂ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏತಮತ್ಥಂ ಅಪುಚ್ಛಿಂ। ಸಮಣೋಪಿ ಮೇ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಏತೇಹಿ ಪದೇಹಿ ಏತೇಹಿ ಬ್ಯಞ್ಜನೇಹಿ ತಮತ್ಥಂ ಬ್ಯಾಕಾಸಿ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಭವಂ ಗೋತಮೋ। ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಬ್ಭುತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ ! ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮ ಸತ್ಥು ಚ ಸಾವಕಸ್ಸ ಚ ಅತ್ಥೇನ ಅತ್ಥೋ ಬ್ಯಞ್ಜನೇನ ಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಸಂಸನ್ದಿಸ್ಸತಿ ಸಮೇಸ್ಸತಿ ನ ವಿರೋಧಯಿಸ್ಸತಿ, ಯದಿದಂ ಅಗ್ಗಪದಸ್ಮಿ"ನ್ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ವಚ್ಛಗೋತ್ತಸುತ್ತಂ

೪೧೭. ಅಥ ಖೋ ವಚ್ಛಗೋತ್ತೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ವಚ್ಛಗೋತ್ತೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ"ತಿ? ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಖೋ ಏತಂ, ವಚ್ಛ, ಮಯಾ – 'ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ'ತಿ...ಪೇ॰...। "ಕಿಂ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, 'ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ

ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’”ತಿ? “ಏತಮ್ಪಿ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಮಯಾ - ‘ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’”ತಿ।

“ಕೋ ನು ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಏವಂ ಪುಟ್ಠಾನಂ ಏವಂ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ ಹೋತಿ - ‘ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ’ತಿ ವಾ…ಪೇ॰… ‘ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’ತಿ ವಾ? ಕೋ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ಏವಂ ಪುಟ್ಠಸ್ಸ ನ ಏವಂ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ ಹೋತಿ - ‘ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ’ತಿಪಿ…ಪೇ॰… ‘ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’ತಿಪೀ”ತಿ?

“ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ರೂಪಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತಿ, ರೂಪವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ, ಅತ್ತನಿ ವಾ ರೂಪಂ, ರೂಪಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ । ವೇದನಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಸಞ್ಞಂ…ಪೇ॰… ಸಙ್ಖಾರೇ…ಪೇ॰… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ, ಅತ್ತನಿ ವಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ। ತಸ್ಮಾ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಏವಂ ಪುಟ್ಠಾನಂ ಏವಂ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ ಹೋತಿ - ‘ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ’ತಿ ವಾ…ಪೇ॰… ‘ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’ತಿ ವಾ। ತಥಾಗತೋ ಚ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ನ ರೂಪಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ನ ರೂಪವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ, ನ ಅತ್ತನಿ ವಾ ರೂಪಂ, ನ ರೂಪಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ। ನ ವೇದನಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ…ಪೇ॰… ನ ಸಞ್ಞಂ…ಪೇ॰… ನ ಸಙ್ಖಾರೇ…ಪೇ॰… ನ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ನ ವಿಞ್ಞಾಣವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ, ನ ಅತ್ತನಿ ವಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ನ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ। ತಸ್ಮಾ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಏವಂ ಪುಟ್ಠಸ್ಸ ನ ಏವಂ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ ಹೋತಿ - ‘ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ’ತಿಪಿ…ಪೇ॰… ‘ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’ತಿಪೀ”ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ವಚ್ಛಗೋತ್ತೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ವಚ್ಛಗೋತ್ತೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಂ ಏತದವೋಚ - “ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಭೋ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ”ತಿ? ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಖೋ ಏತಂ, ವಚ್ಛ, ಭಗವತಾ - ‘ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ’ತಿ…ಪೇ॰…। “ಕಿಂ ಪನ, ಭೋ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ‘ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’”ತಿ? “ಏತಮ್ಪಿ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಭಗವತಾ - ‘ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’”ತಿ।

“ಕೋ ನು ಖೋ, ಭೋ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಏವಂ ಪುಟ್ಠಾನಂ ಏವಂ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ ಹೋತಿ - ‘ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ’ತಿ ವಾ…ಪೇ॰… ‘ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’ತಿ ವಾ? ಕೋ ಪನ, ಭೋ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಏವಂ ಪುಟ್ಠಸ್ಸ ನ ಏವಂ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ ಹೋತಿ - ‘ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ’ತಿಪಿ…ಪೇ॰… ‘ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’ತಿಪೀ”ತಿ?

“ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ರೂಪಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತಿ, ರೂಪವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ, ಅತ್ತನಿ ವಾ ರೂಪಂ, ರೂಪಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ। ವೇದನಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಸಞ್ಞಂ…ಪೇ॰… ಸಙ್ಖಾರೇ…ಪೇ॰… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ, ಅತ್ತನಿ ವಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ। ತಸ್ಮಾ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಏವಂ ಪುಟ್ಠಾನಂ ಏವಂ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ ಹೋತಿ - ‘ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ’ತಿ ವಾ…ಪೇ॰… ‘ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’ತಿ ವಾ। ತಥಾಗತೋ ಚ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ನ ರೂಪಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ನ ರೂಪವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ, ನ ಅತ್ತನಿ ವಾ ರೂಪಂ, ನ ರೂಪಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ। ನ

ವೇದನಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ...ಪೇ॰... ನ ಸಞ್ಞಂ...ಪೇ॰... ನ ಸಙ್ಖಾರೇ...ಪೇ॰... ನ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ನ ವಿಞ್ಞಾಣವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ, ನ ಅತ್ತನಿ ವಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ನ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ। ತಸ್ಮಾ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಏವಂ ಪುಟ್ಠಸ್ಸ ನ ಏವಂ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ ಹೋತಿ – 'ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ'ತಿಪಿ, 'ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ'ತಿಪಿ, 'ಅನ್ತವಾ ಲೋಕೋ'ತಿಪಿ, 'ಅನನ್ತವಾ ಲೋಕೋ'ತಿಪಿ, 'ತಂ ಜೀವಂ ತಂ ಸರೀರ'ನ್ತಿಪಿ, 'ಅಞ್ಞಂ ಜೀವಂ ಅಞ್ಞಂ ಸರೀರ'ನ್ತಿಪಿ, 'ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿ, 'ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿ, 'ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿ, 'ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪೀ"ತಿ।

"ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ಭೋ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಅಬ್ಭುತಂ, ಭೋ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ! ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮ ಸತ್ಥು ಚ ಸಾವಕಸ್ಸ ಚ ಅತ್ಥೇನ ಅತ್ಥೋ ಬ್ಯಞ್ಜನೇನ ಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಸಂಸನ್ದಿಸ್ಸತಿ, ಸಮೇಸ್ಸತಿ, ನ ವಿರೋಧಯಿಸ್ಸತಿ, ಯದಿದಂ ಅಗ್ಗಪದಸ್ಮಿಂ। ಇದಾನಾಹಂ, ಭೋ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏತಮತ್ಥಂ ಅಪುಚ್ಛಿಂ। ಸಮಣೋಪಿ ಮೇ ಗೋತಮೋ ಏತೇಹಿ ಪದೇಹಿ ಏತೇಹಿ ಬ್ಯಞ್ಜನೇಹಿ ಏತಮತ್ಥಂ ಬ್ಯಾಕಾಸಿ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಭವಂ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ। ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ಭೋ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಅಬ್ಭುತಂ, ಭೋ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ! ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮ ಸತ್ಥು ಚ ಸಾವಕಸ್ಸ ಚ ಅತ್ಥೇನ ಅತ್ಥೋ ಬ್ಯಞ್ಜನೇನ ಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಸಂಸನ್ದಿಸ್ಸತಿ ಸಮೇಸ್ಸತಿ ನ ವಿರೋಧಯಿಸ್ಸತಿ, ಯದಿದಂ ಅಗ್ಗಪದಸ್ಮಿ"ನ್ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಕುತೂಹಲಸಾಲಾಸುತ್ತಂ

೪೧೮. ಅಥ ಖೋ ವಚ್ಛಗೋತ್ತೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ವಚ್ಛಗೋತ್ತೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ –

"ಪುರಿಮಾನಿ , ಭೋ ಗೋತಮ , ದಿವಸಾನಿ ಪುರಿಮತರಾನಿ ಸಮ್ಬಹುಲಾನಂ ನಾನಾತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಕುತೂಹಲಸಾಲಾಯಂ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾನಂ ಸನ್ನಿಪತಿತಾನಂ ಅಯಮನ್ತರಾಕಥಾ ಉದಪಾದಿ – 'ಅಯಂ ಖೋ ಪೂರಣೋ ಕಸ್ಸಪೋ ಸಙ್ಘೀ ಚೇವ ಗಣೀ ಚ ಗಣಾಚರಿಯೋ ಚ ಞಾತೋ ಯಸಸ್ಸೀ ತಿತ್ಥಕರೋ ಸಾಧುಸಮ್ಮತೋ ಬಹುಜನಸ್ಸ। ಸೋಪಿ ಸಾವಕಂ ಅಬ್ಭತೀತಂ ಕಾಲಙ್ಕತಂ ಉಪಪತ್ತೀಸು ಬ್ಯಾಕರೋತಿ – 'ಅಸು ಅಮುತ್ರ ಉಪಪನ್ನೋ, ಅಸು ಅಮುತ್ರ ಉಪಪನ್ನೋ'ತಿ। ಯೋಪಿಸ್ಸ ಸಾವಕೋ ಉತ್ತಮಪುರಿಸೋ ಪರಮಪುರಿಸೋ ಪರಮಪತ್ತಿಪತ್ತೋ ತಮ್ಪಿ ಸಾವಕಂ ಅಬ್ಭತೀತಂ ಕಾಲಙ್ಕತಂ ಉಪಪತ್ತೀಸು ಬ್ಯಾಕರೋತಿ – 'ಅಸು ಅಮುತ್ರ ಉಪಪನ್ನೋ, ಅಸು ಅಮುತ್ರ ಉಪಪನ್ನೋ'"ತಿ।

"ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಮಕ್ಖಲಿ ಗೋಸಾಲೋ...ಪೇ॰... ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ ನಿಗಣ್ಠೋ ನಾಟಪುತ್ತೋ...ಪೇ॰... ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಸಞ್ಚಯೋ [ಸಞ್ಜಯೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಬೇಲಟ್ಠಪುತ್ತೋ...ಪೇ॰... ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಪಕುಧೋ [ಪಕುದ್ಧೋ (ಪೀ॰)] ಕಚ್ಚಾನೋ...ಪೇ॰... ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಅಜಿತೋ ಕೇಸಕಮ್ಬಲೋ ಸಙ್ಘೀ ಚೇವ ಗಣೀ ಚ ಗಣಾಚರಿಯೋ ಚ ಞಾತೋ ಯಸಸ್ಸೀ ತಿತ್ಥಕರೋ ಸಾಧುಸಮ್ಮತೋ ಬಹುಜನಸ್ಸ। ಸೋಪಿ ಸಾವಕಂ ಅಬ್ಭತೀತಂ ಕಾಲಙ್ಕತಂ ಉಪಪತ್ತೀಸು ಬ್ಯಾಕರೋತಿ – 'ಅಸು ಅಮುತ್ರ ಉಪಪನ್ನೋ, ಅಸು ಅಮುತ್ರ ಉಪಪನ್ನೋ'ತಿ। ಯೋಪಿಸ್ಸ ಸಾವಕೋ ಉತ್ತಮಪುರಿಸೋ ಪರಮಪುರಿಸೋ ಪರಮಪತ್ತಿಪತ್ತೋ ತಮ್ಪಿ ಸಾವಕಂ ಅಬ್ಭತೀತಂ ಕಾಲಙ್ಕತಂ ಉಪಪತ್ತೀಸು ಬ್ಯಾಕರೋತಿ – 'ಅಸು ಅಮುತ್ರ ಉಪಪನ್ನೋ, ಅಸು ಅಮುತ್ರ ಉಪಪನ್ನೋ'"ತಿ।

"ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಸಙ್ಘೀ ಚೇವ ಗಣೀ ಚ ಗಣಾಚರಿಯೋ ಚ ಞಾತೋ ಯಸಸ್ಸೀ ತಿತ್ಥಕರೋ ಸಾಧುಸಮ್ಮತೋ ಬಹುಜನಸ್ಸ। ಸೋಪಿ ಸಾವಕಂ ಅಬ್ಭತೀತಂ ಕಾಲಙ್ಕತಂ ಉಪಪತ್ತೀಸು ಬ್ಯಾಕರೋತಿ – 'ಅಸು ಅಮುತ್ರ ಉಪಪನ್ನೋ, ಅಸು ಅಮುತ್ರ ಉಪಪನ್ನೋ'ತಿ। ಯೋಪಿಸ್ಸ [ಯೋ ಚ ಖ್ವಸ್ಸ (ಪೀ॰)] ಸಾವಕೋ ಉತ್ತಮಪುರಿಸೋ ಪರಮಪುರಿಸೋ

ಪರಮಪತ್ತಿಪತ್ತೋ ತಞ್ಚ ಸಾವಕಂ ಅಬ್ಭತೀತಂ ಕಾಲಙ್ಕತಂ ಉಪಪತ್ತೀಸು ನ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ – ‘ಅಸು ಅಮುತ್ರ ಉಪಪನ್ನೋ, ಅಸು ಅಮುತ್ರ ಉಪಪನ್ನೋ’ತಿ। ಅಪಿ ಚ ಖೋ ನಂ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ – ‘ಅಚ್ಛೇಚ್ಛಿ ತಣ್ಹಂ, ವಿವತ್ತಯಿ ಸಂಯೋಜನಂ, ಸಮ್ಮಾ ಮಾನಾಭಿಸಮಯಾ ಅನ್ತಮಕಾಸಿ ದುಕ್ಖಸ್ಸಾ’ತಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಹು ದೇವ ಕಙ್ಖಾ, ಅಹು ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ – ‘ಕಥಂ ನಾಮ [ಕಥಞ್ಹಿ ನಾಮ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰) ಕಥಂ ಕಥಂ ನಾಮ (ಛಕ್ಕಙ್ಗುತ್ತರೇ ಪಞ್ಚಮವಗ್ಗೇ ದುತಿಯಸುತ್ತೇ)] ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಧಮ್ಮೋ ಅಭಿಞ್ಞೇಯ್ಯೋ’”ತಿ [ಧಮ್ಮಾಭಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾತಿ (ಪೀ॰ ಕ॰) ಧಮ್ಮೋ... ಅಞ್ಞೇಯ್ಯೋ (ಛಕ್ಕಙ್ಗುತ್ತರೇ)]?

“ಅಲಞ್ಹಿ ತೇ, ವಚ್ಛ, ಕಙ್ಖಿತುಂ, ಅಲಂ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಿತುಂ। ಕಙ್ಖನೀಯೇ ಚ ಪನ ತೇ ಠಾನೇ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ಉಪ್ಪನ್ನಾ। ಸಉಪಾದಾನಸ್ಸ ಖ್ವಾಹಂ, ವಚ್ಛ, ಉಪಪತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾಪೇಮಿ ನೋ ಅನುಪಾದಾನಸ್ಸ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ವಚ್ಛ, ಅಗ್ಗಿ ಸಉಪಾದಾನೋ ಜಲತಿ, ನೋ ಅನುಪಾದಾನೋ; ಏವಮೇವ ಖ್ವಾಹಂ, ವಚ್ಛ, ಸಉಪಾದಾನಸ್ಸ ಉಪಪತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾಪೇಮಿ, ನೋ ಅನುಪಾದಾನಸ್ಸಾ”ತಿ।

“ಯಸ್ಮಿಂ , ಭೋ ಗೋತಮ, ಸಮಯೇ ಅಚ್ಚಿ ವಾತೇನ ಖಿತ್ತಾ ದೂರಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛತಿ, ಇಮಸ್ಸ ಪನ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಕಿಂ ಉಪಾದಾನಸ್ಮಿಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತೀ”ತಿ? “ಯಸ್ಮಿಂ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಸಮಯೇ ಅಚ್ಚಿ ವಾತೇನ ಖಿತ್ತಾ ದೂರಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛತಿ, ತಮಹಂ ವಾತೂಪಾದಾನಂ ಪಞ್ಞಾಪೇಮಿ। ವಾತೋ ಹಿಸ್ಸ, ವಚ್ಛ, ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಉಪಾದಾನಂ ಹೋತೀ”ತಿ। “ಯಸ್ಮಿಞ್ಚ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಸಮಯೇ ಇಮಞ್ಚ ಕಾಯಂ ನಿಕ್ಖಿಪತಿ, ಸತ್ತೋ ಚ ಅಞ್ಞತರಂ ಕಾಯಂ ಅನುಪಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಇಮಸ್ಸ ಪನ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಕಿಂ ಉಪಾದಾನಸ್ಮಿಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತೀ”ತಿ? “ಯಸ್ಮಿಂ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಸಮಯೇ ಇಮಞ್ಚ ಕಾಯಂ ನಿಕ್ಖಿಪತಿ, ಸತ್ತೋ ಚ ಅಞ್ಞತರಂ ಕಾಯಂ ಅನುಪಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ತಮಹಂ ತಣ್ಹೂಪಾದಾನಂ ವದಾಮಿ। ತಣ್ಹಾ ಹಿಸ್ಸ, ವಚ್ಛ, ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಉಪಾದಾನಂ ಹೋತೀ”ತಿ [ಹೋತೀತಿ...ಪೇ॰... (ಕ॰)]। ನವಮಂ।

೧೦. ಆನನ್ದಸುತ್ತಂ

೪೧೯. ಅಥ ಖೋ ವಚ್ಛಗೋತ್ತೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ವಚ್ಛಗೋತ್ತೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅತ್ಥತ್ತಾ”ತಿ? ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಭಗವಾ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೋಸಿ। “ಕಿಂ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ನತ್ಥತ್ತಾ”ತಿ? ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಭಗವಾ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ ವಚ್ಛಗೋತ್ತೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತೇ ವಚ್ಛಗೋತ್ತೇ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೇ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ವಚ್ಛಗೋತ್ತಸ್ಸ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಸ್ಸ ಪಞ್ಹಂ ಪುಟ್ಠೋ ನ ಬ್ಯಾಕಾಸೀ”ತಿ? “ಅಹಞ್ಚಾನನ್ದ, ವಚ್ಛಗೋತ್ತಸ್ಸ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಸ್ಸ ‘ಅತ್ಥತ್ತಾ’ತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ‘ಅತ್ಥತ್ತಾ’ತಿ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಂ, ಯೇ ತೇ, ಆನನ್ದ, ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಸ್ಸತವಾದಾ ತೇಸಮೇತಂ ಸದ್ಧಿಂ [ತೇಸಮೇತಂ ಲದ್ಧಿ (ಸೀ॰)] ಅಭವಿಸ್ಸ। ಅಹಞ್ಚಾನನ್ದ, ವಚ್ಛಗೋತ್ತಸ್ಸ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಸ್ಸ ‘ನತ್ಥತ್ತಾ’ತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ‘ನತ್ಥತ್ತಾ’ತಿ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಂ, ಯೇ ತೇ, ಆನನ್ದ, ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಉಚ್ಛೇದವಾದಾ ತೇಸಮೇತಂ ಸದ್ಧಿಂ ಅಭವಿಸ್ಸ। ಅಹಞ್ಚಾನನ್ದ, ವಚ್ಛಗೋತ್ತಸ್ಸ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಸ್ಸ ‘ಅತ್ಥತ್ತಾ’ತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ‘ಅತ್ಥತ್ತಾ’ತಿ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಂ, ಅಪಿ ನು ಮೇ ತಂ, ಆನನ್ದ, ಅನುಲೋಮಂ ಅಭವಿಸ್ಸ ಞಾಣಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ – ‘ಸಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮಾ ಅನತ್ತಾ’”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಅಹಞ್ಚಾನನ್ದ, ವಚ್ಛಗೋತ್ತಸ್ಸ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಸ್ಸ ‘ನತ್ಥತ್ತಾ’ತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ‘ನತ್ಥತ್ತಾ’ತಿ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಂ , ಸಮ್ಮೂಳ್ಹಸ್ಸ, ಆನನ್ದ, ವಚ್ಛಗೋತ್ತಸ್ಸ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಸ್ಸ ಭಿಯ್ಯೋ ಸಮ್ಮೋಹಾಯ ಅಭವಿಸ್ಸ – ‘ಅಹುವಾ ಮೇ ನೂನ ಪುಬ್ಬೇ ಅತ್ತಾ, ಸೋ ಏತರಹಿ ನತ್ಥೀ’”ತಿ। ದಸಮಂ।

೧೧. ಸಭಿಯಕಚ್ಚಾನಸುತ್ತಂ

೪೨೦. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಭಿಯೋ ಕಚ್ಚಾನೋ ಞಾತಿಕೇ ವಿಹರತಿ ಗಿಞ್ಜಕಾವಸಥೇ। ಅಥ ಖೋ ವಚ್ಛಗೋತ್ತೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಸಭಿಯೋ ಕಚ್ಚಾನೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಸಭಿಯೇನ ಕಚ್ಚಾನೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ವಚ್ಛಗೋತ್ತೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಭಿಯಂ ಕಚ್ಚಾನಂ ಏತದವೋಚ - "ಕಿಂ ನು ಖೋ ಭೋ, ಕಚ್ಚಾನ, ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ"ತಿ? "ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಖೋ ಏತಂ, ವಚ್ಛ, ಭಗವತಾ - 'ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'"ತಿ। "ಕಿಂ ಪನ, ಭೋ ಕಚ್ಚಾನ, ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ"ತಿ? "ಏತಮ್ಪಿ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಭಗವತಾ - 'ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'"ತಿ।

"ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಭೋ ಕಚ್ಚಾನ, ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ"ತಿ? "ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಖೋ ಏತಂ, ವಚ್ಛ, ಭಗವತಾ - 'ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'"ತಿ। "ಕಿಂ ಪನ, ಭೋ ಕಚ್ಚಾನ, ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ"ತಿ? "ಏತಮ್ಪಿ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಭಗವತಾ - 'ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'"ತಿ।

"'ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಭೋ ಕಚ್ಚಾನ, ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ, ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ - 'ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಖೋ ಏತಂ, ವಚ್ಛ, ಭಗವತಾ - ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ವದೇಸಿ । 'ಕಿಂ ಪನ, ಭೋ ಕಚ್ಚಾನ, ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ, ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ - 'ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಖೋ ಏತಂ, ವಚ್ಛ, ಭಗವತಾ - ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ವದೇಸಿ। 'ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಭೋ ಕಚ್ಚಾನ, ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ, ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ - 'ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಖೋ ಏತಂ, ವಚ್ಛ , ಭಗವತಾ - ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ವದೇಸಿ। 'ಕಿಂ ಪನ, ಭೋ ಕಚ್ಚಾನ, ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ, ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ - 'ಏತಮ್ಪಿ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಭಗವತಾ - ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ವದೇಸಿ। ಕೋ ನು ಖೋ, ಭೋ ಕಚ್ಚಾನ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನೇತಂ ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಸಮಣೇನ ಗೋತಮೇನಾ"ತಿ? "ಯೋ ಚ, ವಚ್ಛ, ಹೇತು, ಯೋ ಚ ಪಚ್ಚಯೋ ಪಞ್ಞಾಪನಾಯ ರೂಪೀತಿ ವಾ ಅರೂಪೀತಿ ವಾ ಸಞ್ಞೀತಿ ವಾ ಅಸಞ್ಞೀತಿ ವಾ ನೇವಸಞ್ಞೀನಾಸಞ್ಞೀತಿ ವಾ, ಸೋ ಚ ಹೇತು, ಸೋ ಚ ಪಚ್ಚಯೋ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಸಬ್ಬಥಾ ಸಬ್ಬಂ ಅಪರಿಸೇಸಂ ನಿರುಜ್ಝೇಯ್ಯ। ಕೇನ ನಂ ಪಞ್ಞಾಪಯಮಾನೋ ಪಞ್ಞಾಪೇಯ್ಯ ರೂಪೀತಿ ವಾ ಅರೂಪೀತಿ ವಾ ಸಞ್ಞೀತಿ ವಾ ಅಸಞ್ಞೀತಿ ವಾ ನೇವಸಞ್ಞೀನಾಸಞ್ಞೀತಿ ವಾ"ತಿ। "ಕೀವಚಿರಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋಸಿ, ಭೋ ಕಚ್ಚಾನಾ"ತಿ? "ನಚಿರಂ, ಆವುಸೋ, ತೀಣಿ ವಸ್ಸಾನೀ"ತಿ। "ಯಸ್ಸಪ'ಸ್ಸ, ಆವುಸೋ, ಏತಮೇತ್ತಕೇನ ಏತ್ತಕಮೇವ ತಂಪ'ಸ್ಸ ಬಹು, ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಏವಂ [ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಏವ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಅಭಿಕ್ಕನ್ತೇ"ತಿ! ಏಕಾದಸಮಂ।

ಅಬ್ಯಾಕತಸಂಯುತ್ತಂ ಸಮತ್ತಂ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಖೇಮಾಥೇರೀ ಅನುರಾಧೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತೋತಿ ಕೋಟ್ಠಿಕೋ।
ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಚ ವಚ್ಛೋ ಚ, ಕುತೂಹಲಸಾಲಾನನ್ದೋ।
ಸಭಿಯೋ ಏಕಾದಸಮನ್ತಿ।

ಸಳಾಯತನವಗ್ಗೋ ಚತುತ್ಥೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಸಳಾಯತನವೇದನಾ, ಮಾತುಗಾಮೋ ಜಮ್ಬುಖಾದಕೋ।
ಸಾಮಣ್ಡಕೋ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ, ಚಿತ್ತೋ ಗಾಮಣಿ ಸಙ್ಖತಂ।
ಅಬ್ಯಾಕತನ್ತಿ ದಸಧಾತಿ॥

ಸಳಾಯತನವಗ್ಗಸಂಯುತ್ತಪಾಳಿ ನಿಟ್ಠಿತಾ।